ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΙ.

DEMOSTHENIS

ORATIONES

AD

OPTIMOS LIBROS

ACCURATE EMENDATAE.

NOVA EDITIO STEREOTYPA C. TAUCHNITIANA.

NOVA IMPRESSIO.

TOMUS I.

LIPSIAE
SUMPTIBUS OTTONIS HOLTZE.
1878.

LIPSIAE.
Impresserunt Metzger & Wittig.

Gift
Prof. W. H. Walt
3-28-32
5 v.

DEMOSTHENIS OPERUM

VOL. I. HAE LEGUNTUR ORATIONES.

	pag.
Olynthiaca I.	9.
Olynthiaca II.	18.
Olynthiaca III.	29.
In Philippum I.	40.
De pace	55.
In Philippum II.	64.
De Halonneso *	75.
De Chersoneso	88.
In Philippum III.	109.
In Philippum IV.*	128.
Adversus Philippi epistolam*	148.
Philippi epistola *	154.
De contributione *	161.
De symmoriis	171.
De Rhodiorum libertate	183.
De Megalopolitis	193.
De foedere cum Alexandro *	204.
De corona	212.

i et in textu et in columnarum titulis ad interiorem arginem positi paginam denotant Reiskianam.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

θύπατον Μόντιον, ἀξιώσαντα αὐτὸν γράψαι οἱ Δημοσθένους βίον καὶ τὰς ἁπάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ὑποθέσεις.

Επειδή, κράτιστε ἀνθυπάτων Μόντιε, κατὰ τὸν ὸν Ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὤν, εις μὲν ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ᾽ ἐκεί- ιδείας ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀνῄρησαι, δὲ οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τεως μέγεθος ὑπερέχειν δυνάμενος, ἀλλὰ περί τε λους διατρίβεις, καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν ῶν ῥητόρων, τὸν Δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγρά- ί σοι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα· άρ, ὅτι πλείω τὴν τιμήν, ἢ πόνον ἔχει· ἀρξόμε- οῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος, οὐχ ὸν διεξιόντες, (2) περιττὸν γὰρ τοῦτο, ἀλλὰ ον μνημονεύοντες, ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάλη- βεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι πατὴρ ἦν Δημοσθένης, ἀνεπίληπτος τῷ γένει δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὢν μαρτυρεῖ· εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι „τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύσασθαι"· ἐργαστήριον δὲ οἰκετῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος, ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέντοι μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος οὐκ ἦν, ὥς φασι, καθαρῶς Ἀττικόν, Γύλωνος τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον, κἀκεῖ γυναῖκα ἀγαγομένου Σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασι, καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη Σκύθης, βάρβαρος, ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν οὖν τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτα εἰρήσθω· ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος, ἦν μέν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο, καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν ἔσχεν· ἱστόρηται γάρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο, καὶ μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν· ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους Βατάλους ἐκάλουν.

Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγους ὁρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος· οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ (3) δίκην ἀγωνίζεσθαι· φασίν, οἶμαι, τὴν περὶ Ὠρωποῦ. ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφε-

στῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ οὕτω διετέθη, ὥςτε ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ, μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς, οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολωλέκει. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικοὺς εἰσὶν οἵ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες· ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο· καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτεροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρθῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἠδύνατο μὲν καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους· ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦται· ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν· εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου, συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δὲ ὥςπερ γυμνασίοις χρησάμενος, ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν.

Ἔτι κἀκείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε, φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον, οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ᾽ ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα „τί ἐστι ῥητορική" ἀπεκρίνατο ὅτι ὑπόκρισις, δυςχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν (4) χειρόνων ἥττων ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέ-

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ.

(6) Τῆς ῥητορικῆς μέρη τρία, ἐπιδεικτικόν, συμβουλευτικόν, καὶ δικανικόν. τοῖν μὲν οὖν δυοῖν ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικοὺς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους οὐ πιστευτέον εἶναι Δημοσθένους, τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ καὶ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ἐπιταφιον λόγον Δημοσθένης, ὡμολόγηται· οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ὑπ᾽ ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοί, οἱ δὲ οὐδὲν μὲν ἧττόν εἰσι συμβουλευτικοί, Φιλιππικοὶ δὲ οἵδε ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν τοῦ Φιλίππου πραγμάτων εἰρῆσθαι τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τῶν Φιλιππικῶν ἕκαστος ἰδίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἑκάστων ἰδιότητα.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Α.

Ὄλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης· Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. (7) *πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ὀλύνθου· Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιόν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ἐπῆρχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ᾽ αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ᾽ ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτόν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος*

ὥστ᾽ ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ᾽ οὐκ οἶδ᾽ ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ᾽ ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτόν, ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, (10) ἥτις ταῦτ᾽ ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἅνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκ᾽ ἂν τύχῃ, τὰ δ᾽ ἀπειλῶν, (ἀξιόπιστος δ᾽ ἂν εἰκότως φαίνοιτο,) τὰ δ᾽ ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ᾽, ὃ δυςμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ᾽ ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ᾽ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν ἅ τ᾽ Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις

ἡ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσιν. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προςήκει πάντα ἐνθυμουμένους φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προςέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρυλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ (11) Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὑτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτὸν ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν, ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἄλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προςῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, ηὐξήσαμεν,

ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις (14) ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἴομαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δή, διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προςκαθεδεῖται καὶ προςεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω. περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προςδεῖ πόρου· εἰ δὲ μή, προςδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δή (15) λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν

δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἕλεσθε ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνί, τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ᾽ ὡς ἂν κάλλιστ᾽, αὐτῷ τὰ παρόντ᾽ ἔχοι· οὔτ᾽ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ᾽, ὡς ἐπιών, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονός, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει· εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ᾽, ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν· ἤκουον δ᾽ ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους, εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασιν. καὶ μὰ Δί᾽ οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ (16) εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι

τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοι
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου κ
ρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πρ
ματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευο
νους αὐτούς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαν
λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦ
καιρόν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν
τὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἶτ' οὐκ αἰσχύ
σθε, εἰ μηδ', ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦ
ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑ
λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς
χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντ
τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐ
νου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκ
ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος
βῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι;
λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀ
Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν,
μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ τᾶν,
βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ
ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς
πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ
ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ
ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω
νέσθαι, καί, ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ, χρωμένους
ἐκ τῆς χώρας (17) λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ
λεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργο
τας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδα
νησθε. εἰ δὲ δὴ καὶ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομί

; καὶ προςέσθ' ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν
χἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε

δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν,
ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν'
λλῶν, ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ
, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς· τοὺς δ' ἐν
τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου
ενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου
ὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων
αι ῥᾴδιαι γένωνται· ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς
ράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπρα-
ς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Β.

Προςήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδιόσιν ὡς δυςπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ᾽ ἑαυτούς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

(18) *Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥςτε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγάς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος*

νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ᾽ ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.

Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ᾽, ὅσ᾽ ἂν εἴπῃ τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινά, ἡμῖν δ᾽ οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον, ἢ προσῆκε, κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ᾽ (19) ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ᾽ ἂν αὐὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ᾽ αὑτοῦ· ὧν οὖν ιεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ ν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ ·τιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ῥες Ἀθηναῖοι, κατ᾽ ἐκείνου φαίνοιτ᾽ ἂν ὀνείδη, βουένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ᾽ εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ ιεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε ν, δικαίως· τὸ δὲ πάνθ᾽, ὅσα πώποτ᾽ ἔπραξε, διεξ- ἐφ᾽ ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου

συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους, ὡς ἄμαχόν τινα, τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτῷ. ἐγὼ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προςαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Ποτίδαιαν, οὖσαν ὑμετέραν, ἐξελεῖν, (20) καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδεὶς ἔστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προςλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥςπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν, δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοι-

πιστεύσουσιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν
ουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο
ιενοι.

Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται,
ται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χω-
καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρ-
ς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα
τῇ καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πο-
ου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μέ-
ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ
ηρίας τις, ὥςπερ οὗτος, ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις
μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ
ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ
ρκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσα-
αι, (21) ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν
νον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπί-
, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὑτὰ κα-
ρεῖ. ὥςπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλ-
τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕ-
καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀλη-
ς καὶ δικαίας εἶναι προςήκει. τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν
; πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοη-
ν, (καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως
σκει μοι,) πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ
ς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν
ιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνη-
ς λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄν-
ς Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ'
ῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξε-

ληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰςφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προςέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προςήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται (22) Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν προςθήκης μέρει ἔστι τις οὐ σμικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν· καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προςθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτήν, ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς

δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ (23) τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὑτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· (πρὸς γὰρ αὖ ταῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ἀνυπέρβλητον εἶναι·) εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὑτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄν-

δρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. (24) δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥςπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, τέως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προςπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων, ἃ προςήκει, ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτός, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ·

τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προςήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περιῆμεν. (25) ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ, πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰςφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰςφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταὐτὰ, ἅπερ νυνί, ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥςτε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νυνὶ δὲ ὅ τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰςφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, (26) τοὺς

μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ᾽ ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ᾽ ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ᾽ ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ᾽ ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε, στρατηγούς, ἰδίους δ᾽ εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις ἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ᾽ οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὑτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δέ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δέ, δόντες λόγον, τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δ᾽ ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰςεφέρετε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι, οἱ τριακόσιοι· οἱ δ᾽ ἄλλοι προςνενέμησθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μέν, ὥςπερ ἐκ τυραννίδος, (27) ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ᾽ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰςφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ᾽ ὁτιοῦν

συμπονεῖν· οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰςφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα, ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Γ.

Ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι᾽ αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρής, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦσιν ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππου. δέδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης, μὴ θαρσήσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι. διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γάρ, ὅτι (28) καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵν᾽ ἀδεὲς ᾖ τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις· καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου τε ὡς ἐκλελυμένου, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες αῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λό- περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομέ- τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥςτε, ὅπως ισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ πόθεσιν, περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν πα- ντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτ' ἐξῆν τῇ καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμω- σθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ γέγονε ταῦτ' ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι (29) τὴν πρώτην, τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ν ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑπο- αι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν σθαι λόγον.

) μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δέ, οὐχ ρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτα- γοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄν- Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι

γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τ πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μ τὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοὶ θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λ πὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γάρ, ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χά δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας παρόντα.

Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημέι πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθ ναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ, τρίτ ἢ τέταρτον ἔτος τουτί, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τι τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων ι θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταρ κοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τι ταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκον εἰςφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τι του, ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών· τούτ τοῦ μηνος μόγις, μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστ λατε (30) ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον, καὶ πέντε τάλαν ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τ θνεώς, (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα,) οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τι ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμι οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· ι δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τι των ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμ θα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσ

παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσεσθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους, οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦτο ὥςπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυςχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς, διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὃ πάντες ἐθρύλουν, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὁπωςδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων· μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. (31) ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου.

Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα, (εἰσὶ γὰρ ἱκανοὶ ὑμῖν,) ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας

ὑμᾶς λύσατε. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους· ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα, ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ᾽ ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ᾽ εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, (32) τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ᾽ ἀπέχθειαν, δι᾽ ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν᾽ ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ᾽ ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ᾽ οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ᾽ ἐκεῖνό γ᾽ ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν, ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν ἂν γραφῇ διαπράξασθαι, οὔτ᾽ ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι μικρά,

' οὐδέν, ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος το-
βρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἄν, ἕνεκά γε ψηφι-
ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ
ττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ
ρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστιν. τοῦτ'
τροςεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν
ι παρ' ὑμῖν εἰσίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμε-
γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ
ε δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ
τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος
ητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ
μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ χωρία ἅνθρωπος, εἰ δὲ
ης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχι-
όμεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώ-
γνούμεθα, (33) οὗτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχ-
ὶκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ τι ἂν
; ἀλλὰ πρὸς θεῶν, πάντα ἐάσαντες καὶ μόνον
κατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους, οἵ-
ι, τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι
εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς
μου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κα-
ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάν-
ιον, ἥττηται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόν-
ου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλ-
δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ
τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦ-
ἰσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε
τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέ-
κεῖ, πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι παραλείπει. εὔξα-
ν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ

πάνθ᾽ ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἐλέσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ᾽ ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ᾽ ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ᾽, οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ᾽ ἑκάστου βούλησις, διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ (34) βούλεται, τοῦθ᾽ ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ᾽ οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι᾽ ἔνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, οὐδ᾽ ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ᾽ ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι᾽ ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

Καὶ ταῦτ᾽ οὐχ ἵν᾽ ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προῄρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ᾽ ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ᾽ οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην

ἶνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περι-
ία. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥή-
ρες „τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;"
οπέποται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως
άγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων
ντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καίτοι σκέ-
ισθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν
οι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν.
ται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν (35) ὁ λόγος· οὐ γὰρ
λοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι
ίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐ-
ύς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα
η τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τά-
ντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην
ν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον
ρβαρον Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυ-
ιχοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι
ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν
θονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν
ιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε
ιοῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν
ίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα
πεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημά-
ν, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖ-
θαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ
ῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ
ὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα
δεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐ-
ν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο

αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα (36) ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; οἷς τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δή ποθ' ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι, τὸ μὲν

πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαβεῖν· (37) νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος, ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα καὶ συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προςθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προςοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὑτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν· ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν, οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά

ἐστιν, ὥςτε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ᾿ ἀπογ
τας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ᾿ ἔστι ταῦτα τὴν ἑκά
ῥαθυμίαν (28) ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθ
ρὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν α
σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κο
ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τ
ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων εἶ βελ
τοῦ δι᾿ ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμ
συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης
τὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥ
ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς
κίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ
λεῖ, ταῦτ᾿ ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω, πάντ᾿ ἐφορῶν
διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι. ὅλως δὲ οὔτ᾿ ἀφελὼν
προςθεὶς, πλὴν μικρόν, τὴν ἀταξίαν ἀνελών, εἰς τ
ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτήν, τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατ
σθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾿ ὅ τι καθ᾿ ἡλι
ἕκαστος ἔχοι, καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας.
ἔστιν ὅπου μηδὲν ποιοῦσιν ἐγὼ τὰ τῶν ποιησόντω
πον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ᾿ αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχ
ζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, τ
πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ
φομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν,
καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα,
οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀ
ναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς
πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηκα, ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ᾿
σθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

---

(39) *Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ θηναῖοι φερόμενοι συνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυ-ῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τήν τε ἀθυμίαν πειρᾶται ύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστόν, εἰ ῥᾳθυμοῦντες κράτηνται, καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ ροςενεχθεῖεν. κελεύει δὲ δύο δυνάμεις παρασκευάσα-θαι, μίαν μὲν μείζω, πολιτικήν, ἥτις οἴκοι μένουσα πρὸς ς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει, ἑτέραν δὲ ἑττω, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμέ-ν δέ. καὶ ταύτην κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνῃσι νειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλ-περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι πολεμοῦσαν ιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθήνηθεν εἰς ακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, ὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἁπάντων κτῇ, ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις άρχῃ.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

---

(40) *Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινὸς πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἄν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μή, τότ᾽ ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.*

Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ᾽ εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, ἐπεί τοι, εἰ πάνθ᾽ ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ᾽ ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. ἔπειτα ἐνθυμητέον καὶ παρ᾽ ἄλλων ἀκούουσι καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ᾽ ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς, ὡς καλῶς καὶ

προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος οὖν ἕνεκα (41) ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστὶ φοβερόν, οὔτ', ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθα ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυςπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται· λογισάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε· καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ 'κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστὶν Ἀθηναίοις, ἔχουσι τοσαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς αὑτοῦ χώρας, ἔρημον ὄντα συμμάχων, οὐδὲν ἄν, ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' εἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα τὰ χωρία ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μέν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δέ, σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· (42) καὶ γὰρ συμμα-

χεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή. ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰςφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι, — συνελόντι δ' ἁπλῶς, ἣν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παύσησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, καὶ τὰ κατεῤῥᾳθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ', ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφήν, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἅνθρωπος, ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὥς φασι, λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν, ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἀεί τι προςπεριβάλλεται, καὶ κύκλῳ (43) πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ

γὰρ οἴομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι· „λέγεταί τι καινόν;" γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο, εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξαι, ἥπερ ἀεὶ βέλτιον, ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες, ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε, ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.

Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕστινας χρημάτων, καὶ τἆλλα ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, (44) καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον. ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινὶ καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγματα ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν· (οὐ γὰρ ἂν

44 τά γε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθείημεν·) ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν, εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰ ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν. πρὸς δὲ τούτοις, τοῖς ἡμίσει τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐτρ πίσαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τ ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στ τείας εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὁ βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παρα ναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὁ εἰς Εὔβοιαν, καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτο τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτ τοι παντελῶς οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' (45) ἂν τοῦτ ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν' ἢ φόβον, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡ τῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παρι τα, ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρόν. ἐστιν, ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρε προσήκειν οἶμαι· πρὸς δὲ τούτοις δύναμιν

δρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. μή μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἣ τῆς πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει. καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ δυναμις, καὶ πόση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν; ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω (καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε, ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν· ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες, τούτοις προςτίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται·) λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους, τούτων δὲ Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς (46) ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥςπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι
ὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παρα-
ιαξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ
τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον
αὐτήν, (οὐ γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή,) οὐδὲ παντελῶς
ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν
διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ᾽ ἀκούω ξενικὸν
τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος ἡγεῖτο
καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς
ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδα ἀκούων, ὅτι Λακεδαι-
μονίους, παραταττόμενοι μεθ᾽ ὑμῶν, ἐνίκων οὗτοι οἱ ξέ-
νοι, καὶ ὑμεῖς μετ᾽ ἐκείνων. ἐξ οὗ δ᾽ αὐτὰ καθ᾽ αὑτὰ τὰ
ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμ-
μάχους, οἱ δ᾽ ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασιν. καὶ
παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτά-
βαζον καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα, ὁ δὲ στρα
τηγὸς ἀκολουθεῖ, (47) εἰκότως· οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν, μ
διδόντα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελ
καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πο
σαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους, ὥσπερ ἐπόπτας
στρατηγουμένων, παρακαταστήσαντας· ἐπεὶ νῦν γ
λως ἔσθ᾽ ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἐ
τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δ
ἡμεῖς γε, εἴποιτ᾽ ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμ
ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχ
στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο
οὗτοι ποιοῦσιν; πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμ
τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσι
τὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες
νους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξ

τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν; καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅςτις ἂν ᾖ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός· δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα (48) τάλαντα· εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου· στρατιώταις δὲ δισχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προςποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν, οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥςτ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντής, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

(πόρου ἀπόδειξις.)

Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑ-

ρεῖν, ταῦτά ἐστιν. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώ-
μας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον τοῖς
ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ
καὶ τοῖς ἔργοις.

Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου
καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐν-
θυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς
ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται
Φίλιππος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ἐπι
χειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθα
δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους, (49) μὴ βοηθείαις πολ
μεῖν, ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων, ἀλλὰ παρασκευῇ συ
χεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν, χειμαδίῳ μὲν χρῆσ
τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιάθῳ καὶ τα
τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖτο
ἃ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥρα
ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον καὶ
πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρ
τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳδίως ἔσται.

Ἃ μὲν οὖν χρήσεται, καὶ πότε, τῇ δυνάμε
τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶ
σεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐσ
γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, π
χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἆλλα π
σαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς
τελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσητε
λέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμ
σταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τ
τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τ

καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες· καὶ ἔτι πρὸς τού-
ʼ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν
ρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δʼ οὗτος τίς; ἀπὸ
ων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων
τας τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ;
ιν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐχ ὥσπερ τὸν
α χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν,
υς πολίτας ὑμετέρους ᾤχετʼ ἔχων, πρὸς τῷ
τὰ πλοῖα συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματʼ ἐξέλε-
υταῖα εἰς Μαραθῶνα (50) ἀπέβη, καὶ τὴν ἱε-
ῆς χώρας ᾤχετʼ ἔχων τριήρη, ὑμεῖς δʼ οὔτε
νασθε κωλύειν, οὔτʼ εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν
, βοηθεῖν. καίτοι τί δή ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ίζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ
ιονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνε-
τε δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται, οἱ τούτων
πιμελούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτʼ ἀναλίσκετε χρή-
ι οὐδʼ εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον
παρασκευὴν, ὅσην οὐκ οἶδʼ εἴ τι τῶν ἁπάν-
τοὺς δʼ ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν
ν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν
ιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται,
εν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγὸς ἢ
χος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ τί λα-
εῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδʼ ἀόριστον
ἠμέληται, ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ
ρασκευῇ ἄτακτα, ἀδιόρθωτα, ἀόριστα ἅπαν-
οῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ τριηράρχους κα-
καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ περὶ
πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν

τοὺς μετοίκους ἔδοξε, καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας· εἶτ᾽ αὐτοὺς πάλιν ἀντεμβιβάζειν. εἶτ᾽ ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλεν ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν· οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἃς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ᾽ ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τε οὖσαι ποιεῖν ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ᾽ (51) εἰς τοῦθ᾽ ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ᾽ ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

(ἐπιστολαί.)

Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμέ
ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν
ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ᾽ εἰ μέν, ὅσα ἄν τις ὑπ
τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερ
ται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ᾽ ἡ τῶν
χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνετ
χρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτ
ἅπαντ᾽ ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ,
ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνα
θεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένου
λουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ᾽ αὐτοὺς ἔμπρ
τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον,
στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρα
σθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ β
ἵν᾽ ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττητ
συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν. ὑμεῖς
Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔ
ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον,

μερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε, ; δ' ἀπολείπεσθε. ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυτιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ ; ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ', ἢ βλέπειν ἐναντ' οἶδεν, οὔτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χεῤῥονήθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν (52) ψηφίζεσθε, Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε τω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβούλευ- οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ ν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγε- ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρόἐν ἐνῆν· νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ' γχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, οπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ κατέστραπται καὶ προείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἂν εῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ α ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν , καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε. θαυμάγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ ποεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς λίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ κωλύσει. εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείληντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ

ἐξίμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσούμε ποῖ δὴ προςορμιούμεθα; ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σαθ ὦ ἄνδρες (53) Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐ ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴ λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δε των. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως σ αποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐ νές, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται· ὅποι δ' στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήμ τος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγ ται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμα τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ἁ πρᾶξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔ τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγ μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥ ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε, ὅ τι ἂ χητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προςδοκᾶν;

Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων, καὶ δικαστὰς ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥςτε μὴ ἀκούειν μόν τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. ν τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥςτε τῶν σ ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐτ

ρὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραπο-
λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται (54)
κοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι, κριθέντ'
, στρατηγοῦ δέ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.
μέν, περιιόντες, μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ
τράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς
ιασπᾶν, οἱ δ', ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βα-
', ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους
ἕκαστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μέν, ὦ
ηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ
ν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειρο-
ῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων
ὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοι γε
ω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοη-
ῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος·
ι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἐὰν ἀφέν-
ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος, καὶ τὰ
ᾶς ἀποστερεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ
σα πώποτ' ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ
' ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν
ιὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ'
ασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶ-
ὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων μα-
λλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ
ἀλλ' ὅτι φαῦλ', ἂν μὴ προσέχητε τοῖς πράγ-
οῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητ', εὖ

ιὲν οὖν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἱλό-
ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος
ἂ γιγνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλά-

μενος, πεπαῤῥησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥςπερ (5
ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰ
δέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰ
ἂν ἥδιον εἶπον. νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τού
των ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖ
ἐὰν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι. νικῴ
δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

Μηκυνομένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως, εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ τε Φίλιππος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι, ὁ δὲ Φίλιππος, βουλόμενος, ἃ ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις, ἐπιτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις Ὀρχομενὸν παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας, ἀμφοτέροις δέ, τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δὲ ἦν ἀδύνατον αὐτῷ, πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον, βουληθεὶς εἰςβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκρούσθη τῆς εἰςόδου. νῦν τοίνυν, εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύσαντος παρελθὼν εἴσω Πυλῶν, τὸ Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι χώραν, καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων (56) Ἑλλήνων εἴληφε. πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, ἀξιῶν καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων, μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων, μὴ κα-

ταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἔχειν. προςκεκρουκέναι γάρ λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλους δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας, τούτους δὴ κοινῇ πολεμήσειν αὐτοῖς· δώσομεν, φησί, κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν, ὥςτε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἴσω Πυλῶν καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ἀττικῇ, ἢ περὶ μικροῦ τηλικοῦτον κίνδυνον ἄρασθαι.

Οὗτος δὲ ὁ λόγος παρεσκευάσθη μέν, οὐ μὴν εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ. κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνου, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰςηγήσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους, τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου. οὐκ ἂν οὖν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν, ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξῃ φιλιππίζειν καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἱστάμενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὡς εὔνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

---

(57) Ὁρῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυςκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχήν, οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι, καὶ μηδὲν εἶναι προὔργου περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταὐτὰ μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡδί, τοῖς δὲ ἑτέρως δοκεῖν· δυςκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλεύεσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον, ὃν οἶδ' ἐγώ, τὸν μέν, οἷς ἂν ἁμάρτητε, ἐπιτιμῶντα εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἐκφεύγειν ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, οἶμαι, καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προςήκει, ἕξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν, δι' ων καὶ τὰ παρόντα ἔσται βελτίω καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται.

Ἀκριβῶς δὲ εἰδώς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν ρὶ ὧν αὐτὸς εἶπέ τις, καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν, ἀεὶ ὑν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, οὕτως ἡγοῦ-ιαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστε ἀνάγκην οὖσαν ὁρῶν, ὅμως ἀποκνῶ. (58) νομίζω δ', ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κρῖναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μέν, ἡνίκ' ἔπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ, καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθών, ἀντεῖπον· καὶ μόνον οὐ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσόφλειν αἰσχύνην, καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄν-των ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν ὑπὸ τού-των, οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε τήν τε τ ταῦτα πεισάντων κακίαν, καὶ τὸν τὰ βέλτιστα εἰρηκό ἐμέ. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Ν πτόλεμον τὸν ὑποκριτήν, τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχή τυγχάνοντ' ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστο πόλιν, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν διοικοῦντα Φιλίππῳ, καὶ τανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς οὔτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας ἕνεκεν, ὡς ἐκ τῶ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. καὶ οὐκέτ' ἐν τούτοις σομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας, οὐδὲ ἦν, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τρ ἐθεᾶσθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν των ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτ' ἐκείνου π οὔτ' ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούσατε. καίτοι ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας ᾐσθῆσθαι, ὅτι τὴν

εἰς τοὺς πολεμίους ἐποιήσατο, ὑπὲρ τοῦ τἀκεῖ χρήματ' ὀφειλόμενα, ὡς (59) ἔφη, κομίσας δεῦρο λειτουργεῖν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδ' ἐκέκτητο οὐσίαν φανεράν, ταύτην ἐξαργυρίσας, πρὸς ἐκεῖνον ἀπάγων ᾤχετο. δύο μὲν δὴ ταῦτα, ὧν προεῖπον ἐγώ, μαρτυρεῖ τοῖς γεγενημένοις λόγοις, ὀρθῶς καὶ δικαίως, οἷά περ ἦν, ἀποφανθέντα ὑπ' ἐμοῦ· τρίτον δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ,) ἡνίκα τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἥκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινων καὶ Πλαταιὰς ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι· καὶ τοὺς μὲν Φωκέας τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοικιεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς, οἷς ἐπαχθέντες ὑμεῖς, οὔτε συμφόρως, οὔτ' ἴσως οὔτε καλῶς, προεῖσθε Φωκέας· οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας οὔτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, (ὡς οἶδ' ὅτι μνημονεύετε,) ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα, οὔτε προςδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν.

Ταῦτα τοίνυν ἅπανθ', ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλλων προορῶν, οὐδ' εἰς μίαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε δεινότητα οὔτε ἀλαζονείαν ἐπανοίσω, οὐδὲ προςποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γιγνώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι, πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω, δύο· ἓν μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης (60) δεινότητος καὶ σοφίας ὁρῶ κρατοῦσαν, ἕτερον δέ, ὅτι προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ

ν λῆμμ' ἂν οὐδεὶς ἔχοι, πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι
λέγω, δεῖξαι προσηρτημένον. ὀρθὸν οὖν, ὅ τι ἂν πο-
ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχῃ τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον
ίνεταί μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα, ὥσπερ εἰς τρυτάνην,
γύριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον, καὶ καθείλκυκε
ον λογισμὸν ἐφ' αὑτό, καὶ οὐκ ἂν ἔτ' ὀρθῶς οὐδ'
γιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς λογίσαιτο.

Ἐν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν, ὅπως
εἴτε συμμάχους εἴτε σύνταξιν εἴτ' ἄλλο τι βούλεταί τις
κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ
λύων τοῦτο ποιήσει, οὐχ ὡς θαυμαστὴν οὐδ' ὡς ἀξίαν
οὖσαν ὑμῶν· ἀλλ' ὁποία τίς ποτ' ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέ-
σθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρόν, ἢ γεγενημένη
νῦν δι' ἡμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπα
χόντων, τότ' ἄν, ἢ νῦν, ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων ἦν ἡμ
ὁ πόλεμος. δεύτερον δέ, ὁρᾶν, ὅπως μὴ προαξόμεθα
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνεληλυθότας τούτους, καὶ
σκοντας Ἀμφικτύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην καὶ π
φασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ, εἰ γέ
ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν,
τοιοῦτον ἔγκλημα ἴδιον, οὗ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ
Ἀργεῖοι, μηδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἴομαι τούτ
δένα πολεμῆσαι, καὶ πάντων ἥκιστα (καί μοι μὴ
βήσῃ μηδείς, πρὶν ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὡ
ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὡς οὐκ ἂν χαρίζοιντο Φιλίπ
ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάνυ φήσειέ (61) τι
ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι, εἰ γενήσεται πόλεμος
αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἕξουσιν αὐτοί, τὸ
θοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται. οὔκουν
ἑαυτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς κα

οὔσης τοῦ πολέμου. οὐδέ γε εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι᾽ Ὠρωπόν, ἤ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνους τοὺς βοηθήσοντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὧν καὶ φροντίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὔνους, οὔθ᾽ ἡμῖν, οὔτε Θηβαίοις, ὥστε σῶς τε εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι πάντες ἂν βούλοιντο ἕνεχ᾽ αὑτῶν, κρατήσαντας δὲ τοὺς ἑτέρους δεσπότας ὑπάρχειν αὑτῶν, οὐδὲ εἷς. τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερόν, καὶ τί φυλάξασθαί φημι δεῖν ἡμᾶς; ὅπως μὴ κοινὴν πρόφασιν καὶ κοινὸν ἔγκλημα ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπαντας λάβῃ. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολῖται καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι τὰ αὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσι καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων, Θηβαῖοι δὲ ἔχουσι μέν, ὡς λέγουσιν, ἀπεχθῶς, ἔτι δὲ ἐχθροτέρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ᾽ ἐκείνων φεύγοντας σώζομεν, καὶ πάντα τρόπον τὴν δυςμένειαν ἐνδεικνύμεθ᾽ αὐτοῖς, Θετταλοὶ δ᾽, ὅτι τοὺς Φωκέων φυγάδας σώζομεν, Φίλιππος δέ, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν (62) κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας· φοβοῦμαι, μὴ πάντες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος, ὀργιζόμενοι, κοινὸν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἶτ᾽ ἐπισπασθῶσιν ἕκαστοι, πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς, ἡμῖν πολεμῆσαι, ὥςπερ καὶ περὶ Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽, ὅτι νῦν Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος καὶ Θετταλοὶ οὐχὶ ταὐτὰ ἕκαστοι μάλιστα

ἐσπουδακότες, ταῦτα πάντες ἔπραξαν. οἷον Θηβαῖοι τι μὲν Φίλιππον παρελθεῖν καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους οι ἠδύναντο κωλῦσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένω ὕστατον ἐλθόντα, τὴν δόξαν ἔχειν· νυνὶ γὰρ Θηβαῖοι πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι, κάλλιστα πέπρι κται, πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν, αἴσχιστα. εἰ γὰρ ἱ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι. ταῦ δ' οὐκ ἠβούλοντο, ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κι ρώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δέ, πάντα ταῦ ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δή που τολμῶ λέγειν, ὡς οὐδ' ἐβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν καὶ Κι ρώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτο μὲν ἐρρῶσθαι λέγω, ἐκεῖνο δὲ οἶδ', ὅτι οὐ μᾶλλόν ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ, ἢ τὰς παρόδους λαβεῖν ἠβούλετ καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου, τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίο εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια θεῖναι δι' ἑαυτοῦ· καὶ ταῦ ἦν, ὧν μάλιστ' ἐγλίχετο. Θετταλοὶ δέ γε οὐδέτερ' ἠβο λοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους οὔτε τὸν Φίλιππον μέγ γίγνεσθαι (ταῦτα γὰρ πάντ' ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο ναι), τῆς Πυλαίας δ' ἐπεθύμουν καὶ τῶν ἐν Δελφ πλεονεκτημάτων (63) δυοῖν, κύριοι γενέσθαι· τῷ δὲ των γλίχεσθαι, τάδε συγκατέπραξαν. τῶν τοίνυν ἕνεχ' εὑρήσετε ἕκαστον πολλὰ προηγμένον, ὧν ἠβούλετο, πρᾶξαι. τοῦτο μὲν τοίνυν, ὅτι τοιοῦτό φυλακτέον ἡμῖν.

Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν, ταῦτα μένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε κι ἀλλ' ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτ ἔσται πόλεμος, νοῦν δὲ δόξομεν πᾶσιν ἔχειν, κι καια λέγειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖν ποιεῖν. πρὸς δὲ τ

σέως ὁτιοῦν οἰομένους ὑπομένειν δεῖν, καὶ μὴ προορωμένους τὸν πόλεμον, ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς Θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν Ὠρωπόν· καὶ εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τἀληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαῖμεν ἄν. καὶ Φιλίππῳ νυνί, κατὰ τὰς συνθήκας, Ἀμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν, καὶ Καρδιανοὺς ἐῶμεν ἔξω Χεῤῥονησιωτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι, καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ προσκρούειν καὶ φιλονεικεῖν περὶ τούτων. οὐκοῦν εὔηθες καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἑκάστους καθ᾽ ἕνα οὕτω προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς πάντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β

(64) *Παραινεῖ διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθη ὁ ῥήτωρ, πολέμιον ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον, καὶ τ ρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προς τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι, καὶ εὐτρεπίζεσθαι πρὸς μον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Ἀθηναίοι πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τὸν Φίλιππον, καὶ τοῦτο αὐτοῦ κ μαρτυρεῖν τὰς πράξεις φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ κρίσεις δώσειν πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπο των τῶν Ἀθηναίων, ὅπως ἀποκρίνασθαι δεῖ. πό οὗτοι καὶ περὶ τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ ται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δ κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ πος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβ αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐπαγγειλάμ τοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ· οὐδὲν σχῆσθαί φησιν οὐδὲ ἐψεῦσθαι, καὶ περὶ τοι χους ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου κ καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμε τοι τὸν δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδουλ Πελοπόννησον εὔνους τέ ἐστι καὶ συγκροτε περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσιν ἐναντιοῦται. ἀ*

καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως καὶ λεις, ὅτι εὖνοι μέν εἰσι Λακεδαιμονίοις καὶ ιίων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύστα-ισι καὶ ὑποπτεύουσιν, οὐ μὴν (65) ἀποφή-νται δίκαια πράττειν τοὺς Λακεδαιμονίους. Φίλιππον διημαρτήκασι μέν, ὧν ἤλπισαν, κείνου γε αὐτοῦ δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· ῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγ-αν, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων πρέσβεων ἐποιήσατό ιν, ἀλλὰ Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆ-α καταστήσαντες, ὡς Φίλιππος Φωκέας ν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦτό ὁ τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς ἐπαγγέλλεται σειν, φησὶ δέ, ὅτι δίκαιον ἦν, τοὺς τὴν δυς-ηκότας ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαι-ἀπατήσαντας, φησί, τὸν δῆμον καὶ ἀνοί-πω Πύλας. ταῦτα δὲ εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰ-κατασκευαζόμενος, ὥς φασι, τὴν κατ' αὐ-αν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεστή-οδιαβάλλων αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β.

Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπ ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοι δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἕνεκα τα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' (66) *εἰς τοῦτ' ἤδη προηγμένα τι χάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥσθ' ὅσῳ τις μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς Ἑ σιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τό, τί χρὴ ποιεῖν, συμ λεῦσαι χαλεπώτερον εἶναι. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι τας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντ γῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις, δέον, πρῶτ ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν, καὶ καὶ συμβουλεύειν, διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν, τες, οἷα ποιεῖ δέ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπά, ταῦτ χόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂ δικαίους λόγους, καὶ λέγοντος ἄλλου συνείητε Φιλίππου παρεσκεύασθε, ὡς δὲ κωλύσαιτ' πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐστὶ νῦν, παντελῶς ἀρ*

συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον, οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε, καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει, ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ', ὅπως τὰ παρόντ' ἐπανορθωθήσεται, δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντα ἔτι ποῤῥωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀνταῖραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος, ὅσπερ πρότερον, τοῦ βουλεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι, καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥᾴστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον.

Πρῶτον μὲν οὖν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαῤῥεῖ ὁρῶν, ἡλίκος (67) ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι, τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία ἐμοὶ παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον, ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἐὰν δ' οἱ θαῤῥοῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσθῆσθε. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη; Πυλῶν, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ Θηβαίοις συμφέρει, καὶ οὐχ ἃ τῇ πόλει, πράττειν προείλετο. τί δή ποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐ πρὸς εἰρήνην, οὐδ' ἡσυχίαν, οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν, εἶδε τοῦτο ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς ἤθεσι

τοῖς ἡμετέροις οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο τοιοῦτον, οὐδὲ ποι-
σειεν, ὑφ᾽ οὗ πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκ᾽ ὠφελεί
τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐκείνῳ προεῖσθε, ἀλλὰ κ
τοῦ δικαίου λόγον ποιούμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδ
ξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, καὶ πάνθ᾽ ἃ προσή
προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπ
χειρῇ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε· το
δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γ
γνομένων τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βούλεται πράττειν ἑα
τόν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν, ἀλ
καὶ συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς (68) κελεύῃ. καὶ νῦν το
Μεσσηνίους καὶ τοὺς Ἀργείους, ταὐτὰ ὑπειληφώς,
ποιεῖ. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ᾽ ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄ
δρες Ἀθηναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μ
νοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τ
Ἑλλήνων προέσθαι, μηδ᾽ ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χ
ριτος μηδ᾽ ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν. :
ταῦτ᾽ εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπείληφε καὶ κ
Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς τὰ
ρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. ε
σκει γάρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει, τοὺς μὲν ὑμετέρους πρ
νους, ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥστ᾽
τοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένο
λόγον τοῦτον, ἡνίκ᾽ ἦλθεν Ἀλέξανδρος, ὁ τούτων π
νος, περὶ τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἐ
προελομένους, καὶ παθεῖν ὁτιοῦν ὑπομείναντας, :
τὰ ταῦτα πράξαντας ταῦθ᾽, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλ
λέγειν, ἀξίως δ᾽ οὐδεὶς εἰπεῖν δεδύνηται· διόπ
παραλείψω, δικαίως, (ἔστι γὰρ μείζω τἀκείνων
ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι), τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ

προγόνους, τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ἕλλησι σκεψομένους. ἡγεῖτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἕλοιτο φίλους, ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργοὺς ἕξειν τῆς αὑτοῦ πλεονεξίας. διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖται. οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς, (69) ἢ ὑμῖν, οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τιν' ἀρχὴν εὕρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

Ἀλλὰ νὴ Δί', εἴποι τις ἄν, ὡς πάντα ταῦτ' εἰδώς, οὐ πλεονεξίας ἕνεκεν, οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ, τότε ταῦτ' ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιότερ' ἀξιοῦν τοὺς Θηβαίους, ἢ ὑμᾶς. ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέναι κελεύων, πῶς ἄν, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδούς, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι σκήψαιτο;

Ἀλλ' ἐβιάσθη νὴ Δία (τοῦτο γάρ ἐσθ' ὑπόλοιπον) καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθείς, συνεχώρησε ταῦτα. καλῶς. οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσι περιιόντες τινές, ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ· ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει, καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω, τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συμβάλλειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρήματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι προσδόκιμος. τοὺς μὲν ὄντας

ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ, οὓς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκέας νῦν σῴζει; καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεὶς ἄκων ἔπραξεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγίγνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, (70) *κἀκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας. ἐκ πάντων δ', ἄν τις ὀρθῶς θεωρῇ, πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συντάττων. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τιν' αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει. λογίζεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται· τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ οὖσιν ὑμετέροις ἔχει, τούτοις πάντα τἆλλα ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγεῖτο. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους. εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζει καὶ παρώξυνται, πείσεσθαί τι προσδοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ φθάσῃ ποιήσας πρότερος. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ τῇ πόλει θεραπεύει τινὰς Θηβαίων καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταὐτὰ βουλομένους τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν μετὰ ταῦτ' οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη· βέλτιον δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐστὶν εἰρῆσθαι.*

Πῶς γὰρ οἴεσθ', ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίπ-

τ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν ἠφίει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιτεποιοῦντο, Ποτίδαιαν δ' ἐδίδου, τοὺς Ἀθηναίων υς (71) ἐκβαλών, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεκαρποῦσθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα θαι, ἢ λέγοντος ἄν τινος πιστεῦσαι οἴεσθε; ἀλλ' ἔφην ἐγώ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωοι, πολὺν τῆς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προες ὑπ' ἀλλήλων καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλ δ' οἱ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθ', ἔφην, ὅτ' αὐτοῖς υράννους ἐξέβαλλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς, ἢ τὸν τὴν Πυλαίαν απο, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεοὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ ἔστιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγώ, διδόντα μὲν καὶ ούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ' ἤδη ιρακεκρουμένον ἀπεύχεσθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. οίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς ι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα ίχη καὶ τάφροι καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦ ἐστιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης προσἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν στήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυυς. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττεαὐτῆς ἀντέχεσθε· ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ

δεινὸν πάθητε. τί ζητεῖτε; ἔφην. ἐλευθερίαν. εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον (72) ἀλλοτριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ', ἔφην, ὅπως μή, πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι, δεσπότην εὕρητε;

Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες, ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποσχήσονται τῆς Φιλίππου φιλίας, οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. καὶ οὐ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων τινές, παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτισθ' ὁρῶσί, τι πράξουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς, οἱ καὶ συνιέντες αὐτοί, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχίζεσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιεῖν λήσεσθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάνθ' ὑπομείναντες· οὕτως ἡ παραυτίχ' ἡδονὴ καὶ ῥαστώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἄν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς οἶδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν τυχόντα εἰρήνης Φίλιππον ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγώ, γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἥκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ (73) τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος φενακι-

ν τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ ων προέσθαι Πύλας οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς :ὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπός ις ἄνθρωπος, Φίλιππος δ', ἅπερ εὔξαισθ' ἂν ἐὰν παρέλθῃ, πράξει, καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλατειχιεῖ, Θηβαίους δὲ παύσει τῆς ὕβρεως, Χεῤῥόνη- τοῖς αὑτοῦ τέλεσι διορύξει, Εὔβοιαν δὲ καὶ τὸν ὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ α ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταυθὶ μνημονεύετ' οἶδ' ὅτι τα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆ- καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐκγόνοις πρὸς :πίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην ἐψηφίσα- οὕτω τελέως ὑπήχθητε. τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω καὶ φημὶ δεῖν τούτους; ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς τἀληθῆ ταῤῥησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· ' εἰς λοιδορίαν ἐμπεσών, ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λό- κρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξ καινὴν παράσχω πρόφασιν τοῦ πάλιν τι λαβεῖν Φιλίππου· οὐδ' ἵνα τὴν ἄλλως ἀδολεσχῶ. ἀλλ' ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν, ἃ Φίλιππος πράττει, μᾶλλον νυνί· τὸ γὰρ πρᾶγμα ὁρῶ προβαῖνον, καὶ οὐχὶ μην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς, φοβοῦμαι δέ, μὴ λίαν ῇ τοῦτ' ἤδη. ὅταν οὖν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξου- γνηται τῶν συμβαινόντων, μηδ' ἀκούηθ', ὅτι ταῦτ' ᾶς ἐστίν, ἐμοῦ, μηδὲ τοῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάν- ᾶτε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσε- νομίζω. φοβοῦμαι δή, μὴ τῶν (74) πρέσβεων σε- κότων, ἐφ' οἷς αὑτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, πανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους ἀπο- ων, τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῇ· ὁρῶ

γάρ, ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα, μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας. ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα, καὶ κατακούομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας πείσας καὶ Πύλας ὑμᾶς προέσθαι, ὧν καταστὰς ἐκεῖνος κύριος, τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν μὴ περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν βουλήν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃ λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὰν παρῇ, γέγονε δ' ἐν ἐκεί τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐ ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ δή που κρ σας, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθεν ἂν ποτε στόλῳ Φίλιπ οὔτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας, τὰ δίκαι' ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν ἢ παραχρῆμ' ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε ρήνης ἐπεθύμησεν. ταῦτ' οὖν, ὡς μὲν ὑπομνῆσ ἱκανῶς εἴρηται, ὡς δ' ἂν ἐξετασθείη μάλιστ μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βου ἔγωγε, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μετ των κινδύνου καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ.

(75) Οὗτος ὁ λόγος ἐπιγράφεται μὲν περὶ Ἁλοννήσου, τάχα δὲ ὀρθότερον ἐπιγράφειν „πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου·“ πέπομφε γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπιστολὴν περὶ πολλῶν διαλεγόμενος, ὧν ἕν ἐστι καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἁλόννησον, ἥτις ἦν μὲν τῶν Ἀθηναίων ἀρχαῖον κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς Φιλίππου καιροὺς ὑπὸ λῃστῶν κατείχετο, οὓς ἐκβαλὼν ὁ Φίλιππος ἀπαιτοῦσι μὲν τοῖς Ἀθηναίοις τὴν νῆσον οὐκ ἀποδίδωσιν, ἑαυτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, αἰτοῦσι δὲ ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος οὐ δοκεῖ μοι Δημοσθένους εἶναι· δηλοῖ δὲ ἡ φράσις καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἁρμονία, πολὺ τὸν Δημοσθενικὸν πεφευγυῖα τύπον, ἀνειμένη τε καὶ διαλελυμένη παρὰ τὴν ἰδέαν τούτου τοῦ ῥήτορος. καὶ μὴν καὶ τὸ ἐπὶ τέλει ῥηθὲν οὐ μικρὸν μαρτύριον τοῦ νόθον εἶναι τὸν λόγον, „εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖτε.“ ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης εἴωθε παῤῥησίᾳ χρῆσθαι, τοῦτο δὲ ὕβρις ἐστὶ καὶ λοιδορία μέτρον οὐκ ἔχουσα. εὐτέλειά τε αὐτῷ δεινὴ πρόςεστι κατὰ τὴν ἑρμηνείαν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ εὔηθες τὸ νομίζειν ἐν τοῖς κροτάφοις ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἐγκέφαλον. ὑπώπτευσαν δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν

λόγον ὡς οὐ τοῦ ῥήτορος, καὶ πεφωράκασί γέ τινες ὄντα Ἡγησίππου καὶ ἀπὸ τῆς ἰδέας τῶν λόγων, τοιαύτῃ γὰρ κέχρηται, καὶ ἀπὸ τῶν (76) πραγμάτων· κατὰ Καλλίππου γὰρ τοῦ Παιανιέως φησὶν ὁ τὸν λόγον γεγραφὼς ἀπενηνοχέναι γραφὴν παρανόμων, φαίνεται δὲ οὐχ ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' ὁ Ἡγήσιππος τὴν κατὰ τοῦ Καλλίππου γραφὴν ἐνστησάμενος. νὴ Δία, ἀλλ' ὁ λόγος συμβουλεύει περὶ τῆς Ἁλοννήσου τοῖς Ἀθηναίοις μὴ λαμβάνειν αὐτήν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν, καὶ διαφέρεται περὶ τῶν ὀνομάτων, ταῦτα δὲ Αἰσχίνης φησὶ τὸν Δημοσθένην συμβεβουλευκέναι τοῖς Ἀθηναίοις. εἶτα τί τοῦτο; δύναται γὰρ τὴν αὐτὴν πεποιῆσθαι συμβουλὴν καὶ Δημοσθένης καὶ Ἡγήσιππος, ἐπεὶ καὶ τὰ ἄλλα τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως καὶ τοῖς φιλιππίζουσι τῶν ῥητόρων ἀντέλεγον. καὶ μέμνηται καὶ ὁ Δημοσθένης τοῦ Ἡγησίππου ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἀντιταχθέντος τῷ Μακεδόνι. δῆλον οὖν ὅτι ὁ μὲν τοῦ Δημοσθένους λόγος ὁ περὶ τῆς Ἁλοννήσου ῥηθεὶς οὐ σώζεται, ἐκείνου δὲ οὐκ ὄντος τὸν εὑρεθέντα προσέθεσαν αὐτῷ, ἀφορμὴν ἔχοντες τὸ περὶ Ἁλοννήσου λόγον εἰρῆσθαι τῷ ῥήτορι, οὐκέτι δὲ ἐξετάζοντες εἰ τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐκείνου.

ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ.

δρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι, ἃς Φί-
αἰτιᾶται, τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς λέ-
κωλύσουσι συμβούλους ἡμᾶς γίγνεσθαι ὑπὲρ
ἱν συμφερόντων· δεινὸν γὰρ ἂν (77) εἴη, εἰ τὴν
βήματος παῤῥησίαν αἱ παρ' ἐκείνου πεμπόμεναι
ιαὶ ἀνέλοιεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
αι πρῶτον μὲν περὶ ὧν Φίλιππος ἐπέσταλκε, περὶ
διεξελθεῖν· ὕστερον δέ, περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέ-
καὶ ἡμεῖς λέξομεν.
λιππος γὰρ ἄρχεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου λέγων,
ν δίδωσιν ἑαυτοῦ οὖσαν, ὑμᾶς δὲ οὔ φησι δικαίως
ἀπαιτεῖν· οὐ γὰρ ὑμετέραν οὖσαν οὔτε λαβεῖν
ὗν ἔχειν. ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοιούτους λό-
ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμεν, ὡς λῃστὰς ἀφε-
ς ταύτην τὴν νῆσον κτήσαιτο, καὶ προσήκειν αὐ-
υτοῦ εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν λόγον, ὡς οὐκ ἔστι δί-
οὐ χαλεπόν ἐστιν αὐτοῦ ἀφελέσθαι. ἅπαντες γὰρ
ταὶ τοὺς ἀλλοτρίους τόπους καταλαμβάνοντες καὶ
ς ὀχυροὺς ποιούμενοι ἐντεῦθεν τοὺς ἄλλους κα-
οιοῦσιν. ὁ δὴ τοὺς λῃστὰς τιμωρησάμενος καὶ
τας οὐκ ἂν δήπου εἰκότα λέγοι, εἰ φαίη, ἃ ἐκεῖνοι
; καὶ ἀλλότρια εἶχον, ταῦθ' ἑαυτοῦ γίγνεσθαι.

εἰ γὰρ ταῦτα συγχωρήσετε, τί κωλύει, καὶ εἴ τινα τὶ Ἀττικῆς λησταὶ τόπον καταλάβοιεν ἢ Λήμνου ἢ Ἴμβρο ἢ Σκύρου, καί τινες τούτους τοὺς λῃστὰς ἐκκόψαιεν, εὐθὺς καὶ τὸν τόπον τοῦτον οὗ ἦσαν οἱ λησταί, τὸν ὄντ ἡμέτερον, τῶν τιμωρησαμένων τοὺς λῃστὰς γίγνεσθα Φίλιππος δ' οὐκ ἀγνοεῖ ταῦτ' οὐ δίκαια λέγων, ἀλλ' καί τις ἄλλος ἐπιστάμενος παρακρουσθῆναι ἂν ὑμ οἴεται ὑπὸ τῶν τἀνταῦθα διοικήσειν μελλόντων, ὡς ἂ αὐτὸς ἐκεῖνος βούληται, καὶ πρὶν ὑπεσχημένων καὶ νῦ δὲ πραττόντων. ἀλλὰ μὴν (78) οὐδ' ἐκεῖνό γε λανθάν αὐτόν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων, ὁποτέρῳ ἂ χρῆσθε ὑμεῖς, ἕξετε τὴν νῆσον, ἄν τε λάβητε ἄν τ' ἀπ λάβητε. τί οὖν αὐτῷ διαφέρει μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόμα χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν, ἀλλὰ δωρεὰν δεδωκέναι, τ ἀδίκῳ; οὐχ ἵν' εὐεργέτημά τι καταλογίσηται πρ ὑμᾶς, γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε τὸ εὐεργέτημα, ἀλ ἵν' ἐνδείξηται ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ὅτι Ἀθηναῖοι τὰ τῇ θαλάττῃ χωρία ἀγαπῶσι παρὰ τοῦ Μακεδόνος λαμ βάνοντες. τοῦτο δ' ὑμῖν οὐ ποιητέον ἐστίν, ὦ ἄνδρ Ἀθηναῖοι.

Ὅταν δὲ λέγῃ περὶ τούτων ὡς ἐθέλει διαδικάσα σθαι, οὐδὲν ἄλλο ἢ χλευάζει ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἀξιῶ Ἀθηναίους ὄντας πρὸς τὸν ἐκ Πέλλης ὁρμώμενον πε τῶν νήσων διαδικάζεσθαι, πότερον ὑμέτεραι ἢ ἐκείνο εἰσίν· ὁπότε γὰρ ἡ μὲν δύναμις ἡ ὑμετέρα, ἡ ἐλευθε ρώσασα τοὺς Ἕλληνας, μὴ δύναται ὑμῖν τὰ ἐν τῇ θα λάττῃ χωρία σώζειν, οἱ δὲ δικασταί, οἷς ἂν ἐπιτρέψητ οἱ κύριοι τῆς ψήφου, οὗτοι ὑμῖν σώσουσιν, ἐὰν μὴ Φί λιππος αὐτοὺς πρίηται, πῶς ὑμεῖς οὐχ ὁμολογουμένω ὅταν ταῦτα διαπράττησθε, τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ ἀπάντω

ἀφεστήκατε, καὶ ἐπιδείκνυτε ἅπασιν ἀνθρώποις ὅτι οὐδὲ περὶ ἑνὸς αὐτῷ διαγωνιεῖσθε, εἴ γε περὶ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὗ φατὲ ἰσχύειν, μὴ διαγωνιεῖσθε, ἀλλὰ διαδικάσεσθε;

Ἔτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομφέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς ποιησομένους, ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι οὐκ ἐπειδὰν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῇ, ὥςπερ ὁ νόμος κελεύει, ἀλλ' ἐπειδὰν ὡς ἑαυτὸν ἐπανενεχθῇ, ἐφέσιμον τὴν παρ' ὑμῶν γενομένην (79) γνῶσιν ὡς ἑαυτὸν ποιούμενος· βούλεται γὰρ ὑμῶν τοῦτο προλαβεῖν καὶ ὁμολογούμενον ἐν τοῖς συμβόλοις καταστῆσαι, ὅτι τῶν περὶ Ποτίδαιαν γεγενημένων ἀδικημάτων οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι, ἀλλὰ βεβαιοῦτε δικαίως αὐτὴν ἐκεῖνον καὶ λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι· καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ κατοικοῦντες, οὐκ ὄντος αὐτοῖς πολέμου πρὸς Φίλιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὅρκων ὀμωμοσμένων, οὓς Φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ποτιδαίᾳ ὤμοσεν, ἀφῃρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὴ βούλεται τἀδικήματα πανταχῶς παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, ὅτι οὔτ' ἐγκαλεῖτε αὐτῷ οὔθ' ἡγεῖσθε ἀδικεῖσθαι, ἐπεὶ ὅτι γε συμβόλων οὐδὲν δέονται Μακεδόνες πρὸς Ἀθηναίους ὁ παρεληλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω· οὔτε γὰρ Ἀμύντας ὁ πατὴρ ὁ Φιλίππου οὔθ' οἱ ἄλλοι Μακεδονίας βασιλεῖς οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποιήσαντο πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμιξίαι τότε πρὸς ἀλλήλους, ἢ νῦν εἰσιν· ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερον, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον, ἢ νῦν ἡμεῖς τοῖς ἐκεῖ κἀκεῖνοι τοῖς παρ' ἡμῖν, ἐχρῶντο, καὶ ἐμπορικαὶ δίκαι οὐκ ἦσαν ὥςπερ νῦν ἀκριβεῖς, αἱ κατὰ μῆνα, ποιοῦσαι μηδὲν δεῖσθαι

συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας. ἀλλ' ὅμως οὐδενὸς τοιούτου ὄντος τότε οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα ποιησαμένους οὔτ' ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθήναζε δίκας ληψομένους οὔθ' ἡμῖν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις, ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ἡμῖν τὰς δίκας ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε (80) ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γίγνεται εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μηδ' ἀμφισβητῆσαι ὑμᾶς εὐλόγως ἔτι Ποτιδαίας.

Περὶ δὲ τῶν λῃστῶν δίκαιόν φησιν εἶναι κοινῇ φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας ὑμᾶς τε καὶ αὐτόν, οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦτ' ἀξιῶν, ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατασταθῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς ἄνευ Φιλίππου οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοί ἐστε φυλάττειν, ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι αὐτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, περιπλέοντι καὶ ὁρμιζομένῳ εἰς τὰς νήσους ἐπὶ προφάσει τῇ τῶν λῃστῶν φυλακῇ διαφθείρειν τοὺς νησιώτας καὶ ἀφιστάναι ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμπέμπων τοὺς συμπλευσομένους μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων ὡς κοινωνήσοντας τῆς κατὰ θάλατταν φυλακῆς. καίτοι οὔ φασί τινες αὐτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. ὁ δ' οὐδὲν δεόμενος τριήρεις κατασκευάζεται καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βούλεται καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾶν εἰς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, οὐδὲν προτιμᾷ. ταῦτ' οἴεσθ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηνα Φίλιππον ἀξιῶσαι ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑ μὲν κατεφρόνει, οὓς δ' ἐνθάδε προῄρηται φίλους κτῆσθαι, τούτοις διεπίστευεν; οἳ οὐκ αἰσχύνονται Φ

ῳ ζῶντες, καὶ οὐ τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, καὶ τὰς παρ' ἐκεί-
νου δωρεὰς λαμβάνοντες οἴονται οἴκαδε λαμβάνειν, τὰ
οἴκοι πωλοῦντες.

Περὶ δὲ τῆς εἰρήνης, (81) ἣν ἔδοσαν ἡμῖν οἱ πρέ-
σβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορθώσασθαι, ὅτι
ἐπηνωρθωσάμεθα ὃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖ-
ται δίκαιον εἶναι, ἑκατέρους ἔχειν τὰ ἑαυτῶν, ἀμφισβητεῖ
ἢ δεδωκέναι μηδὲ τοὺς πρέσβεις ταῦτ' εἰρηκέναι πρὸς
ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλο ἢ πεπεισμένος ὑπὸ τούτων οἷς χρῆται
φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ δήμῳ εἰρημέ-
να. μόνον δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τέ ἐστιν ὑμῖν ἀμνημονῆσαι·
ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ πρέσβεις οἱ παρ' ἐκεί-
νου ἥκοντες ὑμῖν διελέγοντο καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη·
ἐστε οὐχ οἷόν τε παραχρῆμα τῶν λόγων εἰρημένων καὶ
εὐθὺς τοῦ ψηφίσματος ἐπαναγιγνωσκομένου τὴν κατα-
ψευδομένην γνώμην τῶν πρέσβεων ταύτην ὑμᾶς χειρο-
τονῆσαι· ὥστε τοῦτο μὲν οὐ κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν
ἐπέσταλκεν, ὡς ὑμεῖς περὶ ὧν οὐκ ἠκούσατε, περὶ τού-
των ἀποκρινάμενοι τὴν γνώμην ἀπεστείλατε. καὶ οἱ μὲν
πρέσβεις αὐτοί, ὧν κατεψεύδετο τὸ ψήφισμα, ὅτ' ἀπε-
κρίνεσθε αὐτοῖς ἀναγιγνώσκοντες καὶ ἐπὶ ξενίαν αὐτοὺς
ἐκαλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν παρελθεῖν οὐδ' εἰπεῖν ὅτι „κα-
ταψεύδεσθε ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φατὲ ἡμᾶς
εἰρηκέναι ἃ οὐκ εἰρήκαμεν," ἀλλὰ σιωπῇ ἀπιόντες ᾤχον-
το. βούλομαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (καὶ γὰρ εὐ-
δοκίμησεν ὁ Πύθων παρ' ὑμῖν ἐν τῇ δημηγορίᾳ, ὁ τότε
πρεσβεύων,) αὐτοὺς τοὺς λόγους οὓς ἔλεγεν ὑπομνῆσαι·
οἶδα γὰρ ὅτι μεμνήσεσθε. παραπλήσιοι δ' ἦσαν οἷς
καὶ νῦν ἐπέσταλκε Φίλιππος· ἐγκαλῶν γὰρ ἡμῖν τοῖς
διαβάλλουσι τὸν Φίλιππον, καὶ ὑμῖν ἐμέμφετο ὅτι ὡρμη-

ότος αὐτοῦ εὖ ποιεῖν ὑμᾶς καὶ (82) προηρ
ντα τῶν Ἑλλήνων φίλους κεκτῆσθαι αὐ
ἀποδεχόμενοι τῶν συκοφαντούντων καὶ χ(
νον αἰτούντων καὶ διαβαλλόντων· τοὺς γ(
λόγους, ὅταν ἀπαγγελλόντων ἀκούῃ ὅτι κ
ὑμεῖς δ' ἀπεδέχεσθε, μεταβάλλειν αὐτοῦ
ὅταν ἄπιστος φαίνηται τούτοις ὧν προήρη
εἶναι. ἐκέλευεν οὖν τοὺς λέγοντας ἐν τῷ δήμ
ρήνῃ μὴ ἐπιτιμᾶν· οὐ γὰρ ἄξιον εἶναι εἰρή
δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ εἰρήνῃ, τ
θώσασθαι, ὡς ἅπαντα Φίλιππον ποιήσ
ὑμεῖς ψηφίσησθε. ἐὰν δὲ διαβάλλωσι μέν,
δὲν γράφωσι δι' οὗ ἡ μὲν εἰρήνη ἔσται,
ἀπιστούμενος ὁ Φίλιππος, μὴ προςέχειν τ
τοιούτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτους τοὺς
ἀκούοντες ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε
λέγειν. καὶ ἦν δίκαια. ἔλεγε δὲ τούτους το
ὅπως λυθείη ἐκ τῆς εἰρήνης ἃ ἦν ἐκείνῳ (
ὧν πολλὰ χρήματα ἀνηλώκει ὥςτε γενέσ
τῶν ἐνθάδε διδασκάλων προδεδιδαγμένο
εἶναι τὸν γράψοντα ἐναντία τῷ Φιλοκρ(
τῷ ἀπολλύντι Ἀμφίπολιν. ἐγὼ δέ, ὦ (
παράνομον μὲν οὐδὲν ἐτόλμησα γράψα
τους ψηφίσματι οὐκ ἦν παράνομον ·
ὡς ἐγὼ ἐπιδείξω· τὸ γὰρ ψήφισμα
καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλλυτε Ἀμφίπολιν
προτέροις ψηφίσμασι, καθ' ἃ ὑμεῖς
τὴν χώραν. (83) τοῦτο μὲν οὖν παρ
σμα τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καὶ οὐχ (
νομα γράφοντα ταὐτὰ τῷ παραν

φων. ἐκείναις δὲ τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, τοῖς
ἐννόμοις καὶ σώζουσι τὴν ὑμετέραν χώραν, ταὐτὰ ;
φων ἔννομά τ' ἔγραφον καὶ ἐξήλεγχον τὸν Φίλιππον,
ξαπατᾷ ὑμᾶς; καὶ οὐκ ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο
ῥήτωρ, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας ἀπίστους και
στῆσαι. καὶ ὅτι μὲν δοὺς τὴν ἐπανόρθωσιν νῦν ἔξαρν
ἐστιν ἅπαντες ἴστε, φησὶ δ' Ἀμφίπολιν ἑαυτοῦ εἶναι
ὑμᾶς γὰρ ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ' ἐψηφίσασθ
ἔχειν αὐτὸν ἃ εἶχεν. ὑμεῖς δὲ τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτ'
ἐψηφίσασθε, οὐ μέντοι γ' ἐκείνου εἶναι Ἀμφίπολιν· ἔστι
γὰρ ἔχειν καὶ τἀλλότρια, καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ
αὐτῶν ἔχουσιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τἀλλότρια κέκτηνται,
ὥστε τοῦτό γε τὸ σοφὸν αὐτοῦ ἠλίθιόν ἐστιν. καὶ τοῦ
ν Φιλοκράτους ψηφίσματος μέμνηται, τῆς δ' ἐπιστο-
, ἣν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμψεν ὅτ' Ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει,
έληνται, ἐν ᾗ ὡμολόγει τὴν Ἀμφίπολιν ὑμετέραν εἶ-
, ἔφη γὰρ ἐκπολιορκήσας ὑμῖν ἀποδώσειν ὡς οὖσαν
ραν καὶ οὐ τῶν ἐχόντων. κἀκεῖνοι μέν, ὡς ἔοικεν,
περον ἐν Ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν Φίλιππον λα-
τὴν Ἀθηναίων χώραν εἶχον, ἐπειδὴ δὲ Φίλιππος
εἴληφεν, οὐ τὴν Ἀθηναίων χώραν, ἀλλὰ τὴν ἑαυ-
· οὐδ' Ὄλυνθόν γε οὐδ' Ἀπολλωνίαν οὐδὲ Παλ-
κ ἀλλοτρίας, ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ χώρας κέκτηται.
δοκεῖ πεφυλαγμένως ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς ἐπι-
ὅπως ἂν φαίνηται καὶ λέγων καὶ πράττων (84)
ῖσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαια εἶναι, ἀλλ'
καταπεφρονηκέναι, ὃς τὴν χώραν ἣν οἱ Ἕλ-
βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἐψηφίσαντο καὶ ὡμολο-
τέραν εἶναι, ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ καὶ οὐχ
ν;

τοῦ ἑτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ
ορθώσασθε, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὅσοι μὴ
τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους εἶ-
ιν τις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύῃ, βοηθεῖν τοὺς κοι-
ς τῆς εἰρήνης, ἡγούμενοι καὶ δίκαιον εἶναι τοῦ-
ριλάνθρωπον, μὴ μόνον ἡμᾶς καὶ τοὺς συμμά-
ὺς ἡμετέρους καὶ Φίλιππον καὶ τοὺς συμμάχους
ιείνου ἄγειν τὴν εἰρήνην, τοὺς δὲ μήθ' ἡμετέρους
μήτε Φιλίππου συμμάχους ἐν μέσῳ κεῖσθαι καὶ
ιῶν κρειττόνων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ τούτοις διὰ
ὑμετέραν εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τῷ ὄντι
ήνην ἡμᾶς ἄγειν καταθεμένους τὰ ὅπλα, τοῦτο δὲ τὸ
ανόρθωμα ὁμολογῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὡς ἀκούετε, δί-
ιόν τ' εἶναι καὶ δέχεσθαι, Φεραίων μὲν ἀφῄρηται τὶ
ιόλιν καὶ φρουρὰν ἐν τῇ ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα
αὐτόνομοι ὦσιν, ἐπὶ δ' Ἀμβρακίαν στρατεύεται, τὰς
ἐν Κασσωπίᾳ τρεῖς πόλεις, Πανδοσίαν καὶ Βούχ
καὶ Ἐλάτειαν, Ἠλείων ἀποικίας, κατακαύσας τὴν χ
καὶ εἰς τὰς πόλεις βιασάμενος παρέδωκεν Ἀλεξάνδ
κηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ δουλεύειν. σφόδρα γε βούλετ
Ἕλληνας ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, ὡς δ
ἔργα.

Περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων ὧν ὑμῖν διατελεῖ ἐ
μενος ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσων, καται
(85) μέ φησιν αὐτοῦ διαβάλλοντα πρὸς τοὺ
οὐδὲν γὰρ ὑμῖν πώποτέ φησιν ὑπεσχῆσθαι.
δής ἐστιν ὁ ἐν ἐπιστολῇ γεγραφώς, ἢ ἐσ
βουλευτηρίῳ, ὅτ' ἐπιστομιεῖν ἡμᾶς ἔφη τ
τιλέγοντας, ἐὰν ἡ εἰρήνη γένηται, τοσαῦτ
ποιήσειν, ἃ γράφειν ἂν ἤδη, εἰ ᾔδει τὴν

ν ὡς προκεχειρισμένων καὶ ἑτοίμων ὄντων τῶν α ἐμέλλομεν πείσεσθαι τῆς εἰρήνης γενομένης. δὲ τῆς εἰρήνης, ἃ μὲν ἡμεῖς ἐμέλλομεν ἀγαθὰ ι, ἐκποδών ἐστι, φθορὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων τογονεν ὅσην ὑμεῖς ἴστε. ὑμῖν δ' ἐν τῇ νῦν ἐπιισχνεῖται, ἐὰν τοῖς μὲν αὐτοῦ φίλοις καὶ ὑπὲρ γουσι πιστεύητε, ἡμᾶς δὲ τοὺς διαβάλλοντας ῖς ὑμᾶς τιμωρήσησθε, ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐερτὰ μέντοι εὐεργετήματα τοιαῦτα ἔσται· οὔτε ρα ὑμῖν ἀποδώσει, ἑαυτοῦ γάρ φησιν εἶναι, οἰκουμένῃ αἱ δωρεαὶ ἔσονται, ἵνα μὴ διαβλητοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἄλλη τις χώρα καὶ ἄλλος, τόπος φανήσεται, οὗ ὑμῖν αἱ δωρεαὶ δοθή-

δ' ὧν ἐν τῇ εἰρήνῃ εἴληφε χωρίων, ὑμῶν ἐχόνρασπονδῶν καὶ λύων τὴν εἰρήνην, ἐπειδὴ οὐκ ἴπῃ, ἀλλ' ἀδικῶν φανερῶς ἐξελέγχεται, ἐπιτρέ! περὶ τούτων ἕτοιμος εἶναι ἴσῳ καὶ κοινῷ δι. περὶ ὧν μόνων οὐδὲν δεῖ ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀριρῶν ἐστὶν ὁ κρίνων. ἅπαντες γὰρ ἴσμεν τίνι ποίᾳ ἡμέρᾳ ἡ εἰρήνη ἐγένετο· ὥςπερ δὲ ταῦτα κεῖνα ἴσμεν, τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ Σέῤῥιον ; Ἐργίσκη καὶ Ἱερὸν ὄρος ἑάλω. οὐ δὴ ἀφανῆ τὰ οὕτω πραχθέντα οὐδὲ κρίσεως δεόμενα, ἀλγνώριμα πότερος πρότερος μήν ἐστιν, ἐν ᾧ ἡ νετο, ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἑάλω.

δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν, ὅσοι ἐν τῷ ίλωσαν, ἀποδεδωκέναι. ὃς τὸν μὲν Καρύστιον, νον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὑπὲρ οὗ ὑμεῖς τρεῖς · ἐπέμψατε ἀπαιτοῦντες, τοῦτον τὸν ἄνδρα

ἐκεῖνος οὕτω σφόδρα ὑμῖν ἐβούλετο χαρίσασθαι, ὁ ἀπέκτεινε καὶ οὐδ' ἀναίρεσιν ἔδωκεν, ἵνα ταφῇ.

Περὶ δὲ Χεῤῥονήσου ἅ τ' ἐπιστέλλει πρὸς ὑμ ἄξιόν ἐστιν ἐξετάσαι, ἔτι δὲ καὶ ἃ πράττει, καὶ τα εἰδέναι. τὸν μὲν γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἔξω ἀγορᾶς ἑαυτοῦ ὄντα καὶ ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα δέδωκε καρπ σθαι Ἀπολλωνίδῃ τῷ Καρδιανῷ. καίτοι Χεῤῥονήσοι ὅροι εἰσὶν οὐκ ἀγορά, ἀλλὰ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ ὁρί ὅς ἐστι μεταξὺ Πτελεοῦ καὶ Λευκῆς ἀκτῆς, οὗ ἡ διω χὴ ἔμελλε Χεῤῥονήσου ἔσεσθαι, ὥς γε τὸ ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὁρίου δηλοῖ. ἔστι δὲ τοι

Τόνδε καθιδρύσαντο θεῷ περικαλλέα βωμόν,
  Λευκῆς καὶ Πτελεοῦ μέσσον ὅρον θέμενοι,
ἐνναέται χώρης σημήϊον· ἀμμορίης δὲ
  αὐτὸς ἄναξ μακάρων ἐστὶ μέσος Κρονίδης.

ταύτην μέντοι τὴν χώραν τοσαύτην οὖσαν ὅσην οἱ π λοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν τὴν μὲν αὐτὸς κ ποῦται, τὴν δὲ ἄλλοις δωρεὰν δέδωκε, καὶ ἅπαντα κτήματα τὰ ὑμέτερα ὑφ' ἑαυτῷ ποιεῖται, καὶ οὐ μό τὴν ἔξω ἀγορᾶς χώραν σφετερίζεται, (87) ἀλλὰ καὶ π Καρδιανούς, οἳ οἰκοῦσιν ἔσω ἀγορᾶς, ἐπιστέλλει ἐν νῦν ἐπιστολῇ, ὡς δεῖ ὑμᾶς διαδικάζεσθαι πρὸς Καρδ νοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ὑμετέρᾳ, εἴ τι πρὸς ἀ τοὺς διαφέρεσθε. διαφέρονται δὲ πρὸς ὑμᾶς, σκέψασ εἰ περὶ μικροῦ. ἑαυτῶν φασὶ τὴν χώραν οὖσαν οἰκ καὶ οὐχ ὑμετέραν, καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα εἶναι ἐγκτήμα ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ, τὰ δὲ αὐτῶν κτήμαθ' ὡς ἐν οἰκείᾳ, ταῦθ' ὑμέτερον πολίτην γράψαι ἐν ψηφίσματι, Κάλλ πον Παιανιέα. καὶ τοῦτό γ' ἀληθὲς λέγουσιν· ἔγρα

γάρ, καὶ ἐμοῦ γ᾽ αὐτὸν γραψαμένου παρανόμων γραφῇ, ὑμεῖς ἀπεψηφίσασθε· τοιγάρτοι ἀμφισβητήσιμον ὑμῖν τὴν χώραν κατεσκεύακεν. ὁπότε δὲ περὶ τούτου τολμήσατε πρὸς Καρδιανοὺς διαδικάζεσθαι, εἴθ᾽ ὑμετέρα ἐστὶν εἴτ᾽ ἐκείνων ἡ χώρα, διὰ τί οὐ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Χεῤῥονησίτας τὸ αὐτὸ δίκαιον ἔσται; καὶ οὕτως ὑβριστικῶς ὑμῖν κέχρηται, ὥςτε φησίν, ἐὰν μὴ θέλωσι διαδικάζεσθαι οἱ Καρδιανοί, αὐτὸς ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γ᾽ οὐκ ἂν δυναμένων οὐδ᾽ ἀναγκάσαι Καρδιανοὺς τὰ δίκαια ὑμῖν ποιῆσαι· ἐπειδὴ δ᾽ ὑμεῖς οὐ δύνασθε, αὐτό; φησι τουτ᾽ ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἆρ᾽ οὐ μεγάλα φαίνεται ὑμᾶς εὐεργετῶν; καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τινες εὖ ἔφασαν γεγράφθαι, οἳ πολὺ ἂν δικαιότερον ὑφ᾽ ὑμῶν ἢ Φίλιππος μισοῖντο. ἐκεῖνος μέν γ᾽ ἑαυτῷ κτώμενος δόξαν καὶ μεγάλ᾽ ἀγαθὰ ἅπαντα καθ᾽ ὑμῶν πράττει· ὅσοι δ᾽ Ἀθηναῖοι ὄντες μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ Φιλίππῳ, εὔνοιαν ἐνδείκνυνται, προσήκει αὐτοὺς ὑφ᾽ ὑμῶν κακοὺς κακῶς ἀπολωλέναι, εἴπερ ὑμεῖς τὸν (88) ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖτε.

Ὑπόλοιπόν μοί ἐστιν ἔτι, πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν εὖ ἔχουσαν καὶ τοὺς λόγους τῶν πρέσβεων γράψαι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν ἡγοῦμαι δικαίαν τ᾽ εἶναι καὶ συμφέρουσαν ὑμῖν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣ

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπείθους εἴρητ
ῖνος παρὰ Ἀθηναίοις κατηγόρητο. ἦν μ
όνησος ἡ πρὸς Θρᾴκῃ τῶν Ἀθηναίων κτ
ὺς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κατὰ τοὺς Φιλ
κληρούχους ἑαυτῶν. ἔθος δὲ ἦν τοῦτο
Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν κα
κοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς
ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὅτ
μοσίου καὶ ἐφόδιον. καὶ νῦν τοίνυν τ
πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χεῤῥό
αὐτοῖς δόντες Διοπείθη. οἱ μὲν οὖν
ται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο, κ
καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς· Καρδιανοὶ
γοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν, καὶ
θεν οὖν Διοπείθης ἐπολέμησε Κ
Φίλιππον καταφεύγουσι· καὶ ὅ
ναίοις, μὴ βιάζεσθαι Καρδιαν
τας, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς
ἠδικῆσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἤκουον
θειαν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμ
ὁ Διοπείθης, τοῦ Φιλίππου

ν πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, τὴν
ιον Θρᾴκην, ὑπήκοον οὖσαν τοῦ Μακεδόνος, κα-
ιε καὶ ἐπόρθησε, καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπα-
ν, ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χεῤῥόνησον καὶ ἐν ἀσφα-
νόμενος. διόπερ ὁ Φίλιππος, οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις
ἀμύνασθαι, πέπομφεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀθη-
, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ λέγων αὐτὸν πα-
ηκέναι τὴν εἰρήνην ἄντικρυς. καὶ οἱ φιλιππίζοντες
ητόρων κατατρέχουσι τοῦ Διοπείθους, καὶ κολά-
ξιοῦσιν αὐτόν, πρὸς οὓς ὁ Δημοσθένης ἐναντιού-
διχῇ ὑπὲρ Διοπείθους ἵσταται. οὔτε γὰρ ἄδικά
ὐτὸν πεποιηκέναι· Φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον
ντος τὴν εἰρήνην, καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν Ἀθη-
όλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον ἔργα πολεμίου διαπράτ-
οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθηναίοις, κολάσαι
ιτηγόν, καὶ διαλῦσαι τὴν ὑπ᾿ ἐκείνου δύναμιν,
ἀποκρούεται Χεῤῥονήσου Φίλιππον. τὸ δὲ ὅλον
ον παρακαλεῖ, καὶ τοῦ Φιλίππου πολλὴν ποιεῖ-
ορίαν, ὡς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου, καὶ τοῖς
καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαν
τας ἐν ὑμῖν μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα
μήτε πρὸς χάριν, ἀλλ᾽ ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ
ἀποφαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων
καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων· ἐπειδὴ δ᾽ ἔνιοι τ
μὲν φιλονεικίᾳ τὰ δ᾽ ἡτινιδήποτ᾽ αἰτίᾳ προάγονται λ
γειν, ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πολλοὺς δεῖ, πάν
τἆλλ᾽ ἀφέντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦ
καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν. ἡ μὲν οὖν σπουδὴ π
τῶν ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων ἐστί, καὶ τῆς στρατ
ἣν ἑνδέκατον μῆνα τουτονὶ Φίλιππος ἐν Θρᾴκῃ ποιε
τῶν δὲ λόγων οἱ πλεῖστοι περὶ ὧν Διοπείθης πρ
καὶ μέλλει ποιεῖν, εἴρηνται. ἐγὼ δ᾽ ὅσα μέν τις αἰ
τινα τούτων οὓς κατὰ τοὺς νόμους ἐφ᾽ ὑμῖν ἐστὶν
βούλησθε, κολάζειν, κἂν ἤδη δοκῇ κἂν ἐπισχοῦ
αὐτῶν σκοπεῖν ἐγχωρεῖν ἡγοῦμαι, καὶ οὐ πάνυ
τούτων οὔτ᾽ ἐμὲ οὔτ᾽ ἄλλον οὐδένα ἰσχυρίζεσθ
δ᾽ ἐχθρὸς ὑπάρχων τῇ πόλει Φίλιππος, κα
πολλῇ περὶ Ἑλλήσποντον ὤν, πειρᾶται προλα
ἅπαξ ὑστερήσωμεν, οὐκέθ᾽ ἕξομεν σῶσαι, π
δ᾽ οἶμαι τὴν ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλ

ν τινὸς ἤκουσα εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἄρα
ιβουλεύοντα ἢ πολεμεῖν ἁπλῶς ἢ τὴν εἰρήνην
ιυλεύειν. ἔστι δέ —, εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος
ήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μη-
υσκευάζεται πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς,
γειν, ἀλλ' ἁπλῶς εἰρήνην ἀκτέον, καὶ τά γε
τοιμα ὑπάρχονθ' ὁρῶ· εἰ δ' ἃ μὲν ὠμόσα-
οἷς τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἔστιν ἰδεῖν καὶ
κεῖται, φαίνεται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος,
ἴθην ἐκπλεῦσαι καὶ τοὺς κληρούχους οὓς νῦν
εποιηκέναι τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ἡμε-
ος εἰληφώς, ὑπὲρ ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερα ἐγ-
ύρια ταυτί, πάντα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ
Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων λαμβάνων καὶ ἐφ'
υαζόμενος, τί τοῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν
ήνην δεῖ; οὐ γὰρ αἵρεσίς ἐστιν ἡμῖν τοῦ
, ἀλλ' ὑπολείπεται τὸ δικαιότατον καὶ ἀναγ-
ῶν ἔργων, ὃ ὑπερβαίνουσιν ἑκόντες οὗτοι. τί
ῦτο; ἀμύνεσθαι τὸν πρότερον πολεμοῦνθ'

αὐτὰ ταῦτα λέγειν αὐτούς. τί γὰρ δή ποτε τῷ μὲν
λίππῳ πάντα τἆλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν
Ἀττικῆς ἀπέχηται, τῷ Διοπείθει δ' οὐδὲ βοηθεῖν
Θρᾳξὶν ἐξέσται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀ
νὴ Δία ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται, δεινὰ δὲ ποιοῦσιν οἱ
νοι περικόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπεί
ἀδικεῖ κατάγων τὰ πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν α
ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα· οὐδὲν ἀντιλέγω. οἶμαι μέ
δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα σ
βουλεύουσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύν
καταλῦσαι ζητοῦσι, τὸν ἐφεστηκότα καὶ πορίζοντα χ
ματα ταύτῃ διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν, οὕτω τὴν Φιλίπ
δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν ὑμεῖς ταῦτα πεισ
τε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ
θιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον, δι' οὗ τὰ
ρόντα πράγματα ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. ἴστε γὰρ δή
τοῦθ', ὅτι οὐδενὶ τῶν πάντων πλέον κεκράτηκε τῆς
λεως Φίλιππος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι
γνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν ἀ
ρὶ αὐτόν, καὶ προειδὼς ἃ βούλεται πρᾶξαι, ἐξαίφν
οὓς ἂν αὐτῷ δόξῃ πάρεστιν· ἡμεῖς δ', ἐπειδὰν
μεθά τι γιγνόμενον, τηνικαῦτα θορυβούμεθα καὶ
σκευαζόμεθα. εἶτ', οἶμαι, συμβαίνει τῷ μέν, ἐ
ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν, ἡμῖν δ'
ζειν, καὶ ὅσα ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα (93) μά
λωκέναι· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν καὶ τὸ βούλεσθα
ἐνδεδεῖχθαι, ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων, αἰσχύ
οφλισκάνειν.

Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖο
νῦν τἆλλα μέν ἐστι λόγοι ταῦτα καὶ προφάσ

δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται, ὅπως, ὑμῶν μὲν οἴ-
νόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως,
πλείστης ἡσυχίας ἅπανθ', ὅσα βούλεται, Φίλιππος
ἔσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ παρὸν πρῶτον, ὃ γίγνε-
νῦν δύναμιν μεγάλην ἐκεῖνος ἔχων ἐν Θρᾴκῃ δια-
, καὶ μεταπέμπεται πολλήν, ὥς φασιν οἱ παρόντες,
Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. ἐὰν οὖν περιμείνας
ἐτησίας ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν πολιορκῇ, πρῶτον μὲν
τε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς ἀνοίας τῆς αὐτῆς
ῳ νῦν, καὶ οὔτε παρακαλέσειν ὑμᾶς, οὔτε βοηθεῖν
ς ἀξιώσειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τισι
ν ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτους εἰσφρήσεσθαι
ν, ἢ κείνῳ παραδώσειν τὴν πόλιν, ἄνπερ μὴ φθά-
ῶν αὐτούς. οὐκοῦν, ἡμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐν-
ἀναπλεῦσαι, ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἑτοίμου
ις, οὐδὲν αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει. νὴ Δία·
υονοῦσι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν
άνυ γε· ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμ-
ρ τῇ πόλει. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε δῆλόν ἐστιν
ἐπὶ Χεῤῥόνησον οὐχ ἥξει· ἀλλ' εἴ γε ἐκ τῆς
δεῖ σκοπεῖν ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαι
ἐν Χεῤῥονήσῳ. ἂν μὲν τοίνυν ᾖ τὸ συνεστη-
στράτευμα, καὶ τῇ (94) χώρᾳ β...

ἔρημόν τινες οἴονται δεῖν τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν π
σαι καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; τί δ', ἂν ἀπελθὼ
Θράκης, καὶ μηδὲ προσελθὼν Χεῤῥονήσῳ μηδὲ Βυ
τίῳ (καὶ γὰρ ταῦτα λογίζεσθε) ἐπὶ Χαλκίδα ἢ Μέ
ἥκῃ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἐπ' Ὠρεὸν πρώην, πότ
κρεῖττον ἐνθάδε αὐτὸν ἀμύνεσθαι, καὶ προσελθεῖν
πόλεμον πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἐᾶσαι, ἢ κατασκευάζειν
τιν' ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο.

Ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομέ
χρή, μὰ Δί' οὐχ ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει δ
μιν παρασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλῦσαι
ρᾶσθαι, ἀλλ' ἑτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν καὶ
ευποροῦντας ἐκείνῳ χρημάτων, καὶ τἄλλα οἰκείως
αγωνιζομένους. εἰ γάρ τις ἔροιτο Φίλιππον· „εἰπέ
πότερ' ἂν βούλοιο, τούτους τοὺς στρατιώτας, οὓς
πείθης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποιουστινασοῦν (οὐδὲν γὰρ
τιλέγω), εὐθενεῖν, καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν
πλείους γίγνεσθαι, τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἢ
βαλλόντων τινῶν καὶ κατηγορούντων διασπασθῆν
διαφθαρῆναι“; τοῦτ' ἄν, οἶμαι, φήσειεν. εἶθ' ἃ
πος ἂν εὔξαιτο τοῖς (95) θεοῖς, ταῦθ' ὑμῶν τινὲς
πράττουσιν; εἶτα ἔτι ζητεῖτε, πόθεν τὰ τῆς
ἀπόλωλεν ἅπαντα;

Βούλομαι τοίνυν [πρὸς] ὑμᾶς μετὰ παῤῥη
τάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκ
τί ποιοῦμεν αὐτοὶ νῦν, καὶ ὅπως χρώμεθ' αὐτ
οὔτε χρήματα εἰσφέρειν βουλόμεθα, οὔτε α
τεύεσθαι τολμῶμεν, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχει
μεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δίδομ
ἂν αὐτός αὐτῷ πορίσηται ἐπαινοῦμεν, ἀλ

ὅθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν, καὶ πάν- 'πειδήπερ οὕτως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερ' ομεν, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις τοὺς ἄξια ἐπαινοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις οὕτοις συναγωνιζόμεθα. ὑμεῖς μὲν τοτε τὸν παριόντα ἐρωτᾶν, τί οὖν ιᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ εἰσοίσετε, μήτε αὐτοὶ στρατεύσε- ῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις ήτε ὅσ' ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ερ' αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, οὐκ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶ- βουλομένοις δίδοτε, ὥστε καὶ περὶ ν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκα- θε, τί ἂν τις λέγοι;

κται ταῦτα ποιεῖν, ἐνίους μαθεῖν ετὰ παῤῥησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ίντες ὅσοι πώποτ' ἐκπεπλεύκασι , (96) (ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶ- καὶ παρὰ Ἐρυθραίων καὶ παρ' ὧν τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων βάνουσιν. λαμβάνουσι δὲ οἱ μὲν ῦς ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν ν οἱ διδόντες οὔτε τὰ μικρὰ οὔτε ὶς (οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται) ἀλλ' σθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας θαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ ρασὶ δ' εὐνοίας διδόναι, καὶ τοῦτο ματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ γοντι σαφῶς ἐστὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι

δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι. πόθεν γὰρ οἴεσθε ι
λοθεν τὸν μήτε λαβόντα παρ' ὑμῶν μηδέν, μήτε αὐ
ἔχοντα ὁπόθεν μισθοδοτήσει, στρατιώτας τρέφειν;
τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει
προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει. οὐδὲν
ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν, ἢ προλέγου
ἅπασι μηδ' ὁτιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ μελλή
δώσοντι δίκην, μή τι ποιήσαντί γε, ἢ συγκαταπραξα
νῳ. τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· „μέλλει πολιορκεῖν· τοὺς Ἕ
ληνας ἐκδίδωσιν." μέλει γάρ τινι τούτων τῶν τὴν Ἀσ
οἰκούντων Ἑλλήνων, ἀμείνους μέντ' ἂν εἶεν τῶν ἄλλω
τῆς πατρίδος, κήδεσθαι. καὶ τό γε εἰς τὸν Ἑλλήσπον
ἐκπέμπειν ἕτερον στρατηγὸν τοῦτ' ἐστίν. εἰ γὰρ δε
ποιεῖ Διοπείθης καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μικρόν, ὦ ι
δρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλῦ
δύναιτ' ἄν, καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι (97) ταῦτα, τοὺς ἀ
κοῦντας εἰσαγγέλλειν, οὐ μὰ Δία δαπάναις καὶ τριήρ
τοσαύταις ἡμᾶς αὐτοὺς φυλάττειν, ἐπεὶ τοῦτό γ' ἐσ
ὑπερβολὴ μανίας· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθρούς, οὓς ι
ἔστι λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας τρέφ
καὶ τριήρεις ἐκπέμπειν καὶ χρήματα εἰσφέρειν δεῖ
ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτούς, ψήφισμα, εἰσα
γελία, πάραλος, ταῦτ' ἐστὶν ἱκανά. ταῦτ' ἦν εὖ φρ
νούντων ἀνθρώπων, ἐπηρεαζόντων δὲ καὶ διαφθειρ
των τὰ πράγματα, ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσιν. καὶ τὸ
τούτων τινὰς εἶναι τοιούτους, δεινὸν ὄν, οὐ δεινόν ἐστ
ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε, ὥστε,
μέν τις εἴπῃ παρελθών, ὅτι Διοπείθης ἐστὶ τῶν κα
πάντων αἴτιος, ἢ Χάρης, ἢ Ἀριστοφῶν, ἢ ὃν ἂν τ
πολιτῶν εἴπῃ τις, εὐθέως φατὲ καὶ θορυβεῖτε, ὡς ἰ

θῶς λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ τις τἀληθῆ, ὅτι „ληρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τούτων Φίλιππός ἐστιν αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἦγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει," ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν οὐκ ἔχετε ἀντιλέγειν, ἄχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε, καὶ ὥσπερ ἀπολλύναι τι νομίζειν. αἴτιον δὲ τούτων (καί μοι πρὸς θεῶν, ὅταν ἕνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παῤῥησία)· παρεσκευάκασιν ὑμᾶς ἐκ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις φοβεροὺς καὶ χαλεπούς, ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου ῥᾳθύμους καὶ εὐκαταφρονήτους. ἂν μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἴπῃ τις ὃν ἴστε ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φατὲ καὶ βούλεσθε· ἂν δὲ τοιοῦτον λέγῃ τις ὃν κρατήσαντας (98) τοῖς ὅπλοις, ἄλλως δ' οὐκ ἔστι κολάσαι, οὐκ ἔχετ', οἶμαι, τί ποιήσετε, ἐξελεγχόμενοι δὲ ἄχθεσθε. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὐναντίον ἢ νῦν, ἅπαντας τοὺς πολιτευομένους ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις πρᾴους καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς ἐθίζειν εἶναι· πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμάχους ἐν ταύταις ἐστὶ τὰ δίκαια· ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς ἐπιδεικνύναι· πρὸς γὰρ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντιπάλους ἐν ἐκείναις ἔσθ' ὁ ἀγών. νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι καθ' ὑπερβολὴν οὕτω διατεθείκασιν, ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούοντας, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτήσειαν οἱ Ἕλληνες ὧν νυνὶ παρείκατε καιρῶν διὰ ῥᾳθυμίαν, καὶ ἔροινθ' ὑμᾶς· „ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέμπετε ὡς ἡμᾶς ἑκάστοτε πρέσβεις, καὶ λέγετε, ὡς ἐπι-

βουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι, καὶ φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πάντα τὰ τοιο τα;" ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν γ ταῦτα. „εἶτ', ὦ πάντων ἀνθρώπων φαυλότατοι, δέ μῆνας ἀπογενομένου τἀνθρώπου, καὶ νόσῳ καὶ χειμ καὶ πολέμοις ἀποληφθέντος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπ νελθεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὔβοιαν ἠλευθερώσατε, οι τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε, ἀλλ' ἐκεῖ μέν, ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαινόντα (εἰ δὴ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φήσαι „δύο (99) ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους, τὸν μὲν ἀπο τικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ Σκιάθῳ, ὑμ δ' οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσ ἀλλ' εἰάκατε καὶ ἀφέστατε δῆλον ὅτι αὐτῷ, καὶ φανε πεποιήκατε, ὅτι, οὐδ' ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλ ὑμεῖς γε κινήσεσθε. τί οὖν πρεσβεύεσθε, καὶ κατη ρεῖτε, καὶ πράγμαθ' ἡμῖν παρέχετε;" ἂν ταῦτα λέ σι, τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ.

Εἰσὶ τοίνυν τινὲς οἳ τότ' ἐξελέγχειν τὸν παρ οἴονται, ἐπειδὰν ἐρωτήσωσι, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; οἷ μὲν τὸ δικαιότατον καὶ ἀληθέστατον τοῦτο ἀποκ μαι, ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἃ νυνὶ ποιεῖτε· οὐ μὴν ἀλ καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς ἐρῶ. καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐ προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσουσιν! πρῶτ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τὴν λέλυκε (καὶ παύσασθε περὶ τούτου κατηγοροῦ λήλων) καὶ κακόνους μέν ἐστι καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δέ, καὶ

πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστ' οἰομένοις αὐτῷ χαρίζεσθαι (εἰ δὲ μή, σκεψάσθωσαν Εὐθυκράτη καὶ Λασθένη τοὺς Ὀλυνθίους, οἵ, δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν), οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἓν τῶν πάντων, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσει. καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ πράττει· οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν (100) ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε, ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, ἃ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν συμβεβιασμένα, καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλῦσαι, καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι δεινοί, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι ἕτοιμοι. οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ διὰ τοῦτο δεῖ ἐχθρὸν ὑπειλῆφέναι τῆς πολιτείας, καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεισθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσετε ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάζειν· δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πάνθ', ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται, καὶ ὅπου τις ἐκεῖνον ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμυνεῖται. οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὃς ὑπολαμβάνει τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν (τί γὰρ ἄλλο τις ἂν εἴποι Δρογγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστειραν, καὶ ἃ νῦν ἐξαιρεῖ καὶ κατα-

τινὲς τὰ χρήματα βούλονται,“ καὶ τοιούτους λόγους, ἐ
ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποιοῦσιν ἐκείν
πράττειν ὅ τι βούλεται. ἐκ δὲ τούτων περιγίγνεται ὑμ
μὲν (103) ἡ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ δέδοι
ὅπως μή ποθ᾽ ἡγήσησθε ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι, τούτοι
δὲ αἱ χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι, τὴ
μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἳ πεπεισμέν
κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰ
ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γ᾽ ἀφ᾽ ὑμῶν ἕτοιμα ὑπάρχει· νομί
ζειν δ᾽ εἶναι χαλεπά, οὐχ ὅσ᾽ ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶ
μεν, ἀλλ᾽ ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν
καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τὰ χρήματα“ τῷ φυλακὴν εἰ
πεῖν, δι᾽ ἧς σωθήσεται, κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέρον
τος ἀφεστάναι. καίτοι ἔγωγ᾽ ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰ
ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζει
τοὺς ἀδικοῦντας, ἐφ᾽ ὑμῖν ἐστί, τὴν δὲ Ἑλλάδα πᾶσα
ἐφεξῆς οὑτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἁρπάζων.

Τί ποτ᾽ οὖν ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, το
τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλει
καταλαμβάνοντα μηδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν ὡς πό
λεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν, μηδὲ προΐεσθαι ταῦ
τα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιεῖν αἰτιᾶ
...; ἐγὼ διδάξω· ὅτι τὴν ὀργήν, ἣν εἰκός ἐστι γενέ
...᾽ ὑμῶν, ἄν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺ
...ντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται, ἵν
...ίλιππον ἀμύνησθε, καὶ κατηγορ...
...δῶσιν, ὧν ποιοῦσι νῦν. τοῦτ᾽ αὐτο...
..., ὡς ἄρα βούλονται πόλεμόν τιν...

ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν. ἐγὼ δ' (104) οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι, οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ἀλλ' ἐπειδὰν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς ἴῃ, τί φήσομεν; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὠρείταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ τείχη προσβάλλων αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γ' οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ μήτ' ἀμύνεσθαι, μήτ' ἄγειν ἡσυχίαν ἐᾶσθαι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελήσετε, οὔτ', ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε.

Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος, προσήκει οὕτω γιγνώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὑτοὺς ἐκείνῳ μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητ' ἐχθροὺς ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις, ὥσπερ προβόλοις, προσπταίοντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν (105) ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν,

ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄ-
λο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλ
πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλεί
οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτ' οὐδείς, ὅσα τοὺς ταλαιπώρ
Ὀλυνθίους πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν ἐξηπάτησε,
πόλλ' ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγεται, τὴν Βοιωτ
αὐτοῖς παραδούς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ
χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι τούτ
πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν, ἃ δὴ πάντες ἴσ
σιν, οἱ δ', ὅ τι ἂν ποτε συμβῇ, πείσονται. ὑμεῖς δέ,
μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρή
ποιήσασθαι πόσα ἐξηπάτησθε! πόσων ἀπεστέρησθ
οὐχὶ Φωκέας; οὐ Πύλας; οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, Δο
σκον, Σέῤῥιον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν
πόλιν τὴν Καρδιανῶν ἔχει, καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ'
ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν, πρ
φέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ὑμετ
ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόν
χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφ
ρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγ
ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότων τ
πολλῶν Ὀλυνθίων, τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι· οὐκ
ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευ
πονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν, τῷ τοὺς τυρ
νους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀπ
δοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτ
ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. (106) ἀλλ' Ἀθήν
σιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώρ
ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντ
ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντι

παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. τοιγάρτοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίγνονται, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι, ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν ἁπάντων ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐᾶν ταῦτα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὑτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους. ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος.

Εἶτά φησιν, ὃς ἂν τύχῃ παρελθών· „οὐ γὰρ ἐθέλεις γράφειν, οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἄτολμος εἶ καὶ μαλακός.“ ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὔτ' εἰμί, μήτε γενοίμην· ἀνδρειότερον μέντοι πολλῶν πάνυ τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων παρ' ὑμῖν ἐμαυτὸν ἡγοῦμαι. ὅστις μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παριδὼν ἃ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει, δίδωσι, κατηγορεῖ, οὐδεμιᾷ ταῦτ' ἀνδρίᾳ ποιεῖ, ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον τῆς αὑτοῦ σωτηρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ (107) πολιτεύεσθαι, ἀσφαλῶς θρασύς ἐστιν· ὅστις δ' ὑπὲρ τοῦ βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι, καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον ἀεί, καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γίγνεται, ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' ἀμφοτέρων

ἑαυτὸν ὑπεύθυνον ὑμῖν παρέχει, οὗτός ἐστ' ἀ
καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν, οὐχ
παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀ
κότες, οὓς ἐγὼ τοσούτου δέω ζηλοῦν, ἢ νομίζειν
πολίτας τῆς πόλεως εἶναι, ὥστ', εἴ τις ἔροιτό με·
μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῖν ἀγαθὸν πεποι
ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τριηραρχίας εἰπ
χορηγίας, καὶ χρημάτων εἰσφοράς, καὶ λύσεις αἰ
των, καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν
των εἴποιμι, ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευμάτω
πολιτεύομαι, ἀλλά, δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥσπερ
ροι, κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν κ
ἃ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τούτων
ἐμαυτὸν ἔταξα οὐδὲ προήχθην οὔθ' ὑπὸ κέρδο
ὑπὸ φιλοτιμίας, ἀλλὰ διαμένω λέγων, ἐξ ὧν
πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δέ, εἰ πεί
μοι, μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἂν ἴσως ἀνεπί
εἰπεῖν. οὐδέ γέ μοι δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι
τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὑρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν
ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατο
συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν
πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον
τας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ (108) φύσις α
διεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθα
σκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

Ἤδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα καὶ τοιοῦτόν τι λ
ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστι δ
ἀλλ' ἢ λόγοι, τὰ παρ' ἐμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῇ π
πράξεώς τινος. ἐγὼ δ', ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξ
ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐδ' εἶναι νομί

συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδέν, πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. ἴστε γὰρ δή που τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν, ὡς δεῖ βοηθεῖν καὶ τοὺς Εὐβοέας σώζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντο αὐτούς. καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· „εἰπέ μοι, βουλεύεσθε“ ἔφη „Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς;“ οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦτα ὁ Τιμόθεος, ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμα ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν, ὡς οἷόν τε τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ' ἀπεῤῥᾳθυμήσατε καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἆρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ οἷόν τε. οὕτω τοίνυν, καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νυνί, καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἴπῃ, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε, τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμῃ λέγειν παρὰ τοῦ παριόντος.

Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας, καταβῆναι βούλομαι. χρήματα εἰσφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας (109) εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ οἷς ἄν τις αἰτιάσηται, τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις ἐκπέμπειν πανταχοῖ, τοὺς διδάξοντας, νουθετήσοντας, πράξοντας, ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει· παρὰ πάντα ταῦτα τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν, καὶ μισεῖν ἀεὶ καὶ πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ δικαίους ἑαυτοὺς παρέχοντες εὖ βεβουλεῦσθαι δοκῶσι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἁπάν-

των, ἴσως ἄν, ἴσως καὶ νῦν ἔτι βελτίω τὰ λοιπὰ γένοι εἰ μέντοι καθεδεῖσθε, ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαι σαι σπουδάζοντες, ἐὰν δὲ δέῃ τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, ο ὁρῶ λόγον, ὅστις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ προσήκει, ὁ νήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ.

Ἁπλῆ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις· Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ, ἀναστῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου, καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἕλλησιν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ.

(110) *Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ᾽ ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ᾽ οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ᾽ ὅτι φησάντων γ᾽ ἄν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως,*

καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πρά μακα καὶ προειμένα ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημ μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ᾖ· εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλο το οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς φαυλ τατ' ἔμελλε τὰ πράγμαθ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύν σθαι χεῖρον, ἢ νῦν, αὐτὰ διατεθῆναι. πολλὰ μὲν ο ἴσως ἐστὶν αἴτια τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ οὐ πα ἕν, οὐδὲ δύο, εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται· μάλισ δ', ἄν περ ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζ σθαι μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους· τινὲς μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες οὐδεμίαν περὶ τι μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, οὔκουν οὐδ' ὑμᾶς οἴοντ δεῖν ἔχειν· ἕτεροι δέ, τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας α τιώμενοι καὶ διαβάλλοντες, οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ ὅπ ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὑτῆς δίκην λήψεται (111) κ περὶ τοῦτ' ἔσται, Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν κ πράττειν, ὅ τι βούλεται. αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι συν θεις μέν εἰσιν ὑμῖν, αἴτιαι δὲ τῆς ταραχῆς καὶ τι ἁμαρτημάτων. ἀξιῶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐάν τι τά ἀληθῶν μετὰ παῤῥησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτ παρ' ὑμῶν ὀργὴν γενέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὡδί. ὑμε τὴν παῤῥησίαν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθ δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένο καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς μεταδεδώκατε, καὶ πολλοὺς ἄ τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τ βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πό λεων· ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν παντάπασιν ἐξεληλάκατ εἶθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαι τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούο

σιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ ἔχω, τί λέγω· εἰ δ', ἃ συμφέρει, χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει, καὶ πολλὰ προεῖται, ὅμως ἔστιν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθ', ἔτι πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἐστίν, ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ· τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι, οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδὲν τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, ἐπεί τοι, εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων (112) οὕτω διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. νῦν δὲ τῆς μὲν ῥαθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆς πόλεως δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἥττησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε.

Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν, καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾷστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα· ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε, πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τινές εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος, μή ποθ' ὡς ἀμυνούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὴ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διορίζομαι, εἰ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἄγειν ἢ

πολεμεῖν δεῖ. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τοῦτο, ἵν' ἐντεῦθεν ἄρξω ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντ καὶ πράττειν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν πολλὴ τόν, τοὔνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προβάλ ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοι πλὴν ἀμύνεσθαι; φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν, σθε, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι. εἰ δέ (11 την εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα βὼν ἐφ' ἡμᾶς ἥξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπε παρ' ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρή τοῦτο δ' ἐστίν, ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτ Φίλιππος ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, δὲ μὴ πολεμεῖσθαι.

Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕ ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστ γάρ, ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ τὸ τοῦτ' ἐρεῖ, εἴπερ, οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πε τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις, τε ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια, εἶπεν, ὅτι δεῖ δ ρον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν δονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν, καὶ πρέσβεις πέμπων λογησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς πρ χους, ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, λούθουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ' ἡμῖν ἢ λοί, Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πά μὴν καὶ Φεράς, πρῴην ὡς φίλος καὶ σύμμαχ ταλίαν ἐλθών, ἔχει καταλαβών. καὶ τὰ τελε

ταλαιπώροις Ὠρείταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς, ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς, συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶτ' οἴεσθ' αὐτόν, οἳ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακόν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' (114) ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προῤῥήσεως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ, τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων, ἐκεῖνος, ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν, ἐφ' ἑαυτὸν προείποι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει.

Ἀλλ' ἔστιν, ὦ πρὸς τοῦ Διός, ὅστις, εὖ φρονῶν, ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον, ἢ τῶν πραγμάτων, τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεὶς δή που. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγονυίας, οὔπω Διοπείθους στρατηγοῦντος, οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χεῤῥονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων, Σέῤῥιον καὶ Δορίσκον κατελάμβανε, καὶ τοὺς ἐκ Σεῤῥίου τείχους καὶ Ἱεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς ἐγκατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράττων, τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὀμωμόκει. καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί δὲ ταῦτ' ἐστίν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτά ἐστιν ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις, ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει

δύναμιν. φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ᾽ εἰς Χεῤῥόνησον, ἣν βο
καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι,
εἰσπέμπει καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει τα
ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ δὲ τοσούτο
δέω, ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ἄγειν ὁμολογεῖν τὴ
ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἁπτόμενον,
Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα, καὶ νῦν ἐπὶ (
παριόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενο
πάνθ᾽ ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως ποιοῦντα
φημὶ τὴν εἰρήνην, καὶ πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μὴ καὶ τ
μηχανήματα ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἰ
αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν. ἀλλ᾽ οὐ φ
ὁ γάρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ
σκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλ
δὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ᾽ ἄν, εἴ τι
το; τῷ τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι, τ
γάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολεμοῦνθ᾽ ὑμῖν γε
κύριον, τῷ Πελοποννησίους τἀκείνου φρονῆσαι. εἶ
τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐπὶ τὴν πόλιν ἱστάντα, τοῦτο
νην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δέω
ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ᾽
πολεμεῖν ὁρίζομαι. ὑμᾶς δέ, ἐὰν μὲν ἀμύνησθε ἤδ
φρονήσειν φημί, ἐὰν δὲ ἀναβάλλησθε, οὐδὲ τοῦθ
βούλησθε δυνήσεσθε ποιῆσαι. καὶ τοσοῦτόν γ
στηκα τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβ
όντων, ὥστε οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χεῤῥονήσου νῦ
πεῖν, οὐδὲ Βυζαντίου, ἀλλ᾽ ἐπαμῦναι μὲν τούτοις
διατηρῆσαι, μή τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν
τιώταις πάνθ᾽ ὅσων ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι, βο
σθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐν (11

δύνῳ μεγίστῳ καθεστώτων. βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι, ἵν', εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν, καὶ πρόνοιάν τιν' ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε, ἂν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.

Ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ κατ' ἀρχὰς ὁ Φίλιππος ηὔξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον ἦν, τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι, ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἅπαντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅ τι βούλεται, καὶ καθ' ἕνα οὑτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα. καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκοντα ἑνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους τουτουσὶ χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ἀλλ' ὅμως οὔθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις οὔτε Λακεδαιμονίοις οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ τι βούλοισθε· οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότ' οὖσιν Ἀθηναίοις, (117) ἐπειδή τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεσθαι, πάντες ᾤοντο δεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ τῶν ἠδικημένων πολεμεῖν, καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν

αὐτὴν δυναστείαν ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπ
καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν,
εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦ
τοῖς. καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖ
καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ
τι ἠδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως, ὑπὲρ ὧν του
ἀδικουμένους ἑωρῶμεν, πολεμεῖν ᾠόμεθα δεῖν.
πάνθ' ὅσα ἐξημάρτηται καὶ Λακεδαιμονίοις
τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσι καὶ τοῖς ἡμετέροις προ
τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττονά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀ
ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις ἔτε
ἐπιπολάζει, ἠδίκηκε τοὺς Ἕλληνας· μᾶλλον δὲ ο
λοστὸν μέρος τούτων ἐκεῖνα. καὶ τοῦτο ἐκ βρα
γου ῥᾴδιον δεῖξαι. Ὄλυνθον μὲν δὴ καὶ Μεθ
Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ
ἐῶ, ἃς ἁπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνῄρηκεν, ὥστε
πώποτ' ᾠκήθησαν, προσελθόντ' εἶναι ῥᾴδιον
καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος τοσοῦτον ἀνῃρημένον σιω
λὰ Θετταλία πῶς ἔχει; οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ
λεις αὐτῶν παρῄρηται, καὶ τετραρχίας κατέστη
μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη δουλ
αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, κ
τα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν (118) καὶ Ἀθη
διαῤῥήδην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφει· „ἐμοὶ
εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους;“
γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς δ' ἔργοις οὐ ποιεῖ, ἀλλ'
λήσποντον οἴχεται, πρότερον ἧκεν ἐπ' Ἀμβρακία
ἔχει, τηλικαύτην πόλιν, ἐν Πελοποννήσῳ, Μεγάρ
βούλευσε πρῴην, οὔθ' ἡ Ἑλλὰς οὔθ' ἡ βάρβα
πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου. καὶ ταῦθ' ὁρῶ

Ἕλληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες, οὐ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν, οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ διορωρύγμεθα κατὰ πόλεις, ὥστ᾽ ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν οὔτε τῶν συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα, οὐδὲ συστῆναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἄνθρωπον περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλλος ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνωκώς, ὥς γ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ, οὐχ ὅπως σωθήσεται τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων, ἐπεὶ ὅτι γε ὥσπερ περίοδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ ἤ τινος ἄλλου κακοῦ καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προσέρχεται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δή που. καὶ μὴν κἀκεῖνό γε ἴστε, ὅτι, ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἢ ὑφ᾽ ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ᾽ οὖν ὑπὸ γνησίων γε ὄντων τῆς Ἑλλάδος ἠδικοῦντο, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄν τις ὑπέλαβε τοῦθ᾽, ὥσπερ ἂν εἰ υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος διῴκει τι μὴ καλῶς μηδ᾽ ὀρθῶς, κατ᾽ αὐτὸ μὲν τοῦτο ἄξιον μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας, ὡς δ᾽ οὐ προσήκων ἢ ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὢν ταῦτα (119) ἐποίει, οὐκ ἐνεῖναι λέγειν. εἰ δέ γε δοῦλος ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν καὶ ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι! ἀλλ᾽ οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει νῦν, οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ἕλληνος ὄντος οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ᾽ ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ᾽ ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι.

Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ πόλεις ἀνῃρηκέναι τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοινὸν

τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς ἀγωνοθετήσοντας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας παρόδων ἐστί, καὶ φρουραῖς κα τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν τεῖαν τοῦ θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς καὶ Θετταλοὺς ριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἧς οὐδὲ τό σιν ἅπασι μέτεστιν; γράφει δὲ Θετταλοῖς, ὃν χ πον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους, τοὺς μὲν εἰς μόν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τὸν Ἐρετριέων, τοὺ Ὠρεόν, τύραννον Φιλιστίδην καταστήσοντας; ἀ ταῦθ᾽ ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐ πον ὅνπερ τὴν χάλαζαν ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν μενοι μὲν μὴ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, δὲ οὐδεὶς ἐπιχειρῶν. οὐ μόνον δ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἡ Ἑλλ ζεται ὑπ᾽ αὐτοῦ οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὑπὲρ τὸς ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο γὰρ ἤδη το ἐστιν. οὐ Κορινθίων ἐπ᾽ Ἀμβρακίαν (120) ἐλήλ Λευκάδα; οὐκ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ὀμώμοκεν παραδώσειν; οὐχὶ Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφῄρηται; ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται συμμάχους ὄντας; ο — ἐῶ τἆλλα, ἀλλὰ Χεῤῥονήσου τὴν μεγίστην λιν Καρδίαν; ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μεν, καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ πρὸς τοὺς πλησίο μεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ τῷ πάντας ἡμ κοῦντι. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώ οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ᾽ ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος τί ποιήσειν;

Τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καίας αἰτίας οὔτε τόθ᾽ οὕτως εἶχον ἑτοίμως πρ θερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, οὔτε νῦν πρὸς τὸ δ

ἦν τι τότ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἡττᾶτο, νῦν δ' ἀπολωλὸς ἅπαντα λελύμανται, καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν, ἀλλ' ὅτι τοὺς παρὰ τῶν ἄρχειν ἀεὶ βουλομένων ἢ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν, καὶ χαλεπώτατον ἦν τὸ δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι, καὶ τιμωρίᾳ μεγίστῃ τοῦτον ἐκόλαζον, καὶ παραίτησις οὐδεμία ἦν, οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἑκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν προσεχόντων καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν κατὰ τῶν πάντα ἃ προσήκει πραττόντων (121) πολλάκις παρασκευάζει, οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόντων, οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν. νῦν δ' ἅπανθ', ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς, ἐκπέπραται ταῦτα, ἀντεισῆκται δὲ ἀντὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς. ταῦτα δ' ἐστὶ τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως, ἂν ὁμολογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τις ἐπιτιμᾷ· τἆλλα πάνθ', ὅσα ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται. ἐπεὶ τριήρεις γε καὶ σωμάτων πλῆθος καὶ χρημάτων πρόσοδοι καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τἆλλα οἷς ἄν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν ἅπαντα καὶ πλείω καὶ μείζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῷ. ἀλλ' ἅπαντα ταῦτ' ἄχρηστα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίγνεται.

Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε δή που,

ιαὶ οὐδὲν ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρτυρος, τὰ δ' ἐν
ἄνωθεν χρόνοις ὅτι τἀναντία εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, οὐ
γους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων
ὑμετέρων δεικνύων, ἃ 'κεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χ
κῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵν' αὐτοῖς ᾖ χρήσ
(καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφ
νουν)· ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παραδείγ
τα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει. τί
λέγει τὰ γράμματα; „Ἄρθμιος, φησίν, ὁ Πυθώνακ
ὁ Ζελείτης, ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου
Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸς καὶ γένος.“ εἶ
αἰτία (122) γέγραπται, δι' ἣν ταῦτ' ἐγένετο, „ὅτι τὸν χ
σὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν.“ τι
ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς θεῶν καὶ θ
ρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποθ' ἡ διάνοια τῶν τ
Ἀθηναίων τῶν ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ ἀξίωμα. ἐ
νοι Ζελείτην τινὰ Ἄρθμιον, δοῦλον βασιλέως (ἡ γὰρ
λειά ἐστι τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρ
ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε, ἐχθρὸν ἑ
ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος
ἀτίμους. τοῦτο δ' ἐστίν, οὐχ ἣν ἄν τις οὑτωσὶ φ
ἀτιμίαν· τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ, εἰ τῶν Ἀθήνησι κοι
μεθέξειν ἔμελλεν; ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ἐν τ
νικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῷ
φόνου δικάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ᾖ τὸ ἀποκτεῖνε
ἄτιμος,“ φησί, „τεθνάτω.“ τοῦτο δὴ λέγει,
τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. οὐκοῦν
ἐκεῖνοι τῆς πάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας ε
μελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν, εἴ
λοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται καὶ διαφθείρει, μὴ

λαμβάνουσιν. ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο, οὓς αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥστε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τἆλλα, ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί· τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον (123) ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. διόπερ φημὶ ἔγωγε καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνος εἴπω; κελεύετε καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε;

(ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγιγνώσκει.)

Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα οὔπω Φίλιππός ἐστι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδὲν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἠμύνατο κἀκείνους ἡ πόλις, καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δὲ ἁπάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε καὶ πάντας τοὺς Ἕλληνας τέτταρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὡραίαν αὐτήν, ἐμβαλόντας ἂν καὶ κακώσαντας τὴν τῶν ἀντιπάλων χώραν ὁπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν· οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδέν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δή που τὰ πλεῖστα τοὺς προδότας

ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παρατάξεως οὐδὲ μάχη
γνόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον οὐχὶ τῷ φάλαγγα ἁ
τῶν ἄγειν βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψι
ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρ
πεδον. ἐπειδὰν δ' ἐπὶ τούτοις πρὸς νοσοῦντας ἐν
τοῖς (124) προσπέσῃ, καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας
ἀπιστίαν ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπιστήσας πολιορκεῖ.
σιωπῶ θέρος καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν διαφέρει, οὐδ'
ἐξαίρετος ὥρα τις, ἣν διαλείπει. ταῦτα μέντοι πά
εἰδότας καὶ λογιζομένους οὐ δεῖ προσέσθαι τὸν πόλ
εἰς τὴν χώραν, οὐδ' εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε
Λακεδαιμονίους πολέμου βλέποντας ἐκτραχηλισθ
ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι τοῖς πράγμασι
ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοπ
τας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν
πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήμαθ' ἡμῖν ὑπάρχει,
περ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ, ἡ φ
τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἔστι πολλὴ
κακῶς ποιεῖν, ἄλλα μυρία· εἰς δὲ ἀγῶνα ἄμεινον
ἐκεῖνος ἤσκηται.

Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γιγνώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔρ
ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ
γισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ
γοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν
τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτ
πόλει κολάσητε ὑπηρετοῦντας ἐκείνοις. ὃ μὰ τὸν
καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς οὐ δύνασθε ὑμεῖς ποιῆσαι,
βούλεσθε, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφῖχθε μωρίας, ἢ παραν
ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω, (πολλάκις γάρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε
τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐ

ῃ), ὥστε λοιδορίας ἢ φθόνου ἢ σκώμματος, ἧς τινὸς ν τύχητε ἕνεκ᾽ αἰτίας ἀνθρώπους μισθωτούς, ὧν οὐδ᾽ ν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι, ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελεύε-ι, (125) καὶ γελᾶτε, ἄν τισι λοιδορηθῶσιν. καὶ οὐχί πω ῦτο δεινόν, καίπερ ὂν δεινόν· ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος σφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις, ἢ τοῖς ὑπὲρ μῶν λέγουσιν. καίτοι θεάσασθε, ὅσας συμφορὰς παασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω ᾽ ἔργα, ἃ πάντες εἴσεσθε.

Ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι τινὲς μὲν ιλίππου, καὶ πάνθ᾽ ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ, τινὲς δὲ τοῦ ελτίστου, καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται, πράτοντες. πότεροι δὴ τὴν πατρίδα ἐξώλεσαν; ἢ πότεροι οὺς ἱππέας προύδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὄλυνθος πώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καί, ὅτ᾽ ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥστε τόν γ᾽ Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων ἐπείσθη.

Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοθι δ᾽ οὐδαμοῦ· ἀλλ᾽ ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐπειδὴ ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν Πορθμόν, οἱ μὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα, οἱ δ᾽ ἐπὶ Φίλιππον. ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλά, μᾶλλον δὲ πάντα οἱ ταλαίπωροι καὶ δυστυχεῖς Ἐρετριεῖς, τελευτῶντες ἐπείσθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. καὶ γάρ τοι πέμψας Ἱππόνικον ὁ σύμμαχος καὶ φίλος αὐτοῖς Φίλιππος, καὶ ξένους χιλίους, τὰ τείχη περιεῖλε τοῦ Πορθμοῦ, καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, Ἵππαρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον. καὶ μετὰ ταῦτ᾽ ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας,

δὶς ἤδη βουλομένους σώζεσθαι, τοτὲ μὲν πέμψας (1 τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς μετὰ Πα μενίωνος.

Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὠρεῷ Φιλιστ δης μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ, καὶ Μένιππος, καὶ Σωκρ της, καὶ Θόας, καὶ Ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν π λιν (καὶ ταῦτ' ᾔδεσαν ἅπαντες), Εὐφραῖος δέ τις, ἄ θρωπος καὶ παρ' ἡμῖν ποτ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλε θεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται. οὗτος τὰ μὲν ἄλλ ὡς ὑβρίζετο καὶ προεπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλ ἂν εἴη λέγειν· ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἁλώσεως, ἐν δειξεν ὡς προδότην τὸν Φιλιστίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτο αἰσθόμενος ἃ πράττουσιν. συστραφέντες δὲ ἄνθρωπ πολλοί, καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον, καὶ πρυτανευό μενοι παρ' ἐκείνου, ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δε σμωτήριον, ὡς συνταράττοντα τὴν πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦθ ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὠρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν τοὶ δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτή δειον εἶναι ταῦτα παθεῖν ἔφη καὶ ἐπέχαιρεν. μετὰ ταῦθ οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας, ὁπόσης ἠβούλοντο, ἔπραττον, ὅπω ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν πρᾶξι τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτ τὸν Εὐφραῖον, οἷα ἔπαθε, μεμνημένος· οὕτω δ' ἀθλί διέκειντο, ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐδείς, τοιούτο κακοῦ προσιόντος, ῥῆξαι φωνήν, πρὶν διασκευασάμε πρὸς τὰ τείχη προσῄεσαν οἱ πολέμιοι· τηνικαῦτα δ' ο μὲν ἠμύνοντο, οἱ δὲ προυδίδοσαν. τῆς δὲ πόλεως οὕτω ἁλούσης αἰσχρῶς καὶ κακῶς, οἱ μὲν ἄρχουσι καὶ (12 τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζοντας αὑτοὺς καὶ τὸν Ε φραῖον ἑτοίμους ὁτιοῦν ποιεῖν ὄντας, τοὺς μὲν ἐκβ

, τοὺς δὲ ἀποκτείναντες, ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος αξεν ἑαυτόν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως καὶ ὡς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθειστήκει Φιλίππῳ. οὖν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως, τοῦ καὶ τοὺς ἴους καὶ τοὺς Ἐρετριεῖς καὶ τοὺς Ὠρείτας ἥδιον οὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ ; ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν, ὅτι τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελ λέγουσιν οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν ωθήσεται· οἱ δ' ἐν αὐτοῖς, οἷς χαρίζονται, Φι- συμπράττουσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὐδὲν ασαν· πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν, οἱ δ' ἄγειν εἰ- ἕως ἐγκατελήφθησαν. τἆλλα τὸν αὐτὸν τρόπον τάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω· οἱ μέν, ἐφ' οἷς ριοῦνται, ταῦτ' ἔλεγον, καὶ ἐλύπουν οὐδέν, οἱ δ', ἔμελλον σωθήσεσθαι, προσῆσαν δ' ἀπέχθειαι. δὲ καὶ τὰ τελευταῖα, οὐχ οὕτως οὔτε πρὸς χά- ἴτε δι' ἄγνοιαν, οἱ πολλοὶ προΐεντο, ἀλλ' ὑποκα- όμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἡττᾶσθαι ἐνόμιζον. ὃ Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω δέδοικα ἐγὼ μὴ πάθητε ἐπειδὰν ἴδητε ἐκ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν. καίτοι οιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· ναι γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι τῳ, καὶ (128) προέσθαι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὠρειτῶν χά- τι τοῖς Φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν αὑτούς, τὸν δ' ῖον ἐώθουν· καλήν γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι μὲν ὑμετέρους πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δ' αν αὑτόν· δουλεύουσί γε μαστιγούμενοι καὶ στρε- νοι. καλῶς Ὀλυνθίων ἐφείσατο, τῶν τὸν μὲν

Λασθένη ἵππαρχον χειροτονησάντων, τὸν δὲ Ἀπολλ νίδην ἐκβαλόντων. μωρία καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλ ζειν, καὶ κακῶς βουλευομένους καὶ μηδὲν ὧν προσή ποιεῖν ἐθέλοντας, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντ ἀκροωμένους, τηλικαύτην ἡγεῖσθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μ γεθος, ὥστε, μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ, δεινὸν πείσεσθαι. κ μὴν κἀκεῖνό γε αἰσχρόν, ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν συμβά τος τινός· „τίς γὰρ ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι; νὴ τ Δία, ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι πολλὰ ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλύνθιοι νῦν, ἃ τότ' εἰ προ δοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν Ὠρεῖται, πολ Φωκεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί το των ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, τε μεῖζον ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κ βερνήτην καὶ πάντ' ἄνδρα ἑξῆς προθύμους εἶναι, κ ὅπως μήθ' ἑκὼν μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦ σκοπεῖσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέρσχῃ, μάται ἡ σπουδή. καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕ ἐσμὲν σῷοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστ ἀξίωμα κάλλιστον, — τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἡδέως ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ, (129) κ γράψω δέ, ὥστε, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε. αὐτ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι, τριήρ καὶ χρήμασι καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν ἅπα τες δή που δουλεύειν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ἡμῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον· ταῦτα δὴ πάντα α τοὶ παρεσκευασμένοι καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἕλλησι φ νερά, τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦ διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῖ, εἰς Πελ πόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω (οἱ

τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε τὸ μὴ τοῦτον πάντα καταστρέψασθαι), ἵν', ἐὰν μὲν πεισητε, νοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμά- ἄν τι δέῃ, εἰ δὲ μή, χρόνους γε ἐμποιῆτε τοῖς ιασιν. ἐπειδὴ γάρ ἐστι πρὸς ἄνδρα, καὶ οὐχὶ συν- της πόλεως ἰσχύν, ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρη- οὐδ' αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι αἱ περὶ τὴν Πελοπόν- ἐκεῖναι, καὶ κατηγορίαι, ἃς ἐγώ, καὶ Πολύευκτος τιστος ἐκεινοσί, καὶ Ἡγήσιππος, καὶ Κλειτόμαχος, ἰκοῦργος, καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις, περιήλθομεν, καὶ σαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ν, μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. οὐ μέντοι λέ- ηδὲν αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ', τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὔηθες τὰ αὐτοὺς προϊεμένους, τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κή- ι, καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας, ὑπὲρ τῶν μελ- ν τοὺς ἄλλους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα· ἀλλὰ τοῖς ν Χεῤῥονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημὶ δεῖν, καὶ ι, ὅσα ἀξιοῦσι, ποιεῖν, αὐτοὺς δὲ παρασκευάζε- , καὶ (130) πρώτους ἃ χρὴ ποιοῦντας, τότε καὶ ἄλλους Ἕλληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, πεῖν· ταῦτ' ἐστὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, ἡλίκον ὑπάρχει. εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώ- ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγ- , οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν γάρ, ἂν αὐτοὶ νται τούτων ἕκαστοι. ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ κατέ- ' μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων. εἰ δ', ὃ ται, ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ ὅπως μηδὲν ς ποιήσει σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐ μή ποθ' εὕρῃ

τοὺς ποιήσοντας, ἔπειτα δέδοικα, ὅπως μὴ πάνθ' ἅ[
ὅσα οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται.

Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἴο[
καὶ νῦν ἔτι ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα, τού[
γιγνομένων. εἰ δέ τις ἔχει τούτων τι βέλτιον, λεγέτω [
συμβουλευέτω. ὅ τι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ', ὦ πάντες θ[
συνενέγκοι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ.

Καὶ οὗτος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνο[
καὶ πλέον οὐδέν, οὐδὲ ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμονο[
πολίτευμα. διαφερομένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τ[
πένητας, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πειρᾶται τὴν (1
στάσιν, τῷ μὲν δήμῳ παραινῶν, μὴ δημεύειν τὰς [
πλουσίων οὐσίας, τοῖς δὲ πλουσίοις, μὴ φθονεῖν [
ἀπόροις τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ τοὺς Ἀ[θη-]
ναίους καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχ[
πρεσβεύεσθαι.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ.

Καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, π[
ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσο[
περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν. οὐκ ὀλίγω[

ιαρτημάτων, οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμέ-
ὼν φαύλως ταῦτ' ἔχει, οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες
ιι, τῶν πάντων δυςκολώτερον εἰς τὸ παρόν, ἢ
γνώμαις ὑμεῖς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ
ν χρόνον σπουδάζετε, ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούον-
ɩροςαγγελθῇ τι νεώτερον, εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος
ὶ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ
ι. ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ᾗ πρὸς
; ἀνθρώπους Φίλιππος χρῆται, τοσαύτη τὸ
, ὅσην ἀκούετε· ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκεῖνον
ἐκ λόγου καὶ δημηγορίας, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου.
ι εἰ μηδ' ἀφ' ἑνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύ-
ς, ὡδὶ λογισάσθω. ἡμεῖς οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου
ν δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν, ἡττήθημεν, οὐδ' ἀδι-
ξαμεν, (132) ἀλλὰ πάντων πανταχοῦ κρατοῦμεν
ίεσμεν τῷ λόγῳ. ἆρ' οὖν διὰ τοῦτ' ἐκείνῳ φαύ-
ι τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς; πολλοῦ γε
ἐπειδὰν γὰρ ὁ μὲν λαβὼν μετὰ ταῦτα βαδίζῃ
ι, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἑτοίμως κινδυνεύσων, ἡμεῖς δὲ
θα εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ' ἀκηκοότες, εἰκό-
ιαι, τὰ ἔργα τοὺς λόγους παρέρχεται, καὶ προς-
ἅπαντες οὐχ οἷς εἴπομέν ποθ' ἡμεῖς δικαίοις ἢ
εἴποιμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν. ἔστι δὲ ταῦτα οὐ-
ν ἀδικουμένων σώζειν δυνάμενα· οὐδὲν γὰρ δεῖ
ερὶ αὐτῶν λέγειν. τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο
ῶν ἐν ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν εἰς τὸ μήτε ἄρχειν
λεσθαι μηδενὸς μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν
ίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς
ιν μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπα-
δι' ὅτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι

ποιῆσαι, οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων δυναστειῶν ἐπιθυμοῦντες, κεκρατήκασι πανταχοῦ, πόλις δημοκρατουμένη βεβαίως οὐκ οἶδ' εἴ τίς ἐστι πασῶν λοιπή, πλὴν ἡ ἡμετέρα. καὶ κεκρατήκασιν ο ἐκείνου τὰς πολιτείας ποιούμενοι πᾶσιν, ὅσοις πράγ τα πράττεται, πρώτῳ μὲν πάντων καὶ πλείστῳ τῷ ι βουλομένους χρήματα λαμβάνειν ἔχειν τὸν δώσοντα ἱ αὐτῶν, δευτέρῳ δέ, καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου, τῷ δύ μιν τὴν καταστρεψομένην τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖ οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις παρεῖναι. ἡμεῖς δ' οὐ μ(τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' (ἀνεγερθῆναι (133) δυνάμεθα, ἀλλὰ μανδραγόραν πε: κόσιν ἤ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοίκαμεν ἀνθ ποις· εἶτ', οἶμαι, (δεῖ γάρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τὰ θῆ,) οὕτω διαβεβλήμεθα καὶ καταπεφρονήμεθα ἐκ τ των ὥστε τῶν ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων οἱ μὲν ὑ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ : συνεδρεύσουσι, τινὲς δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀμύνεσθαι μ λον ἢ μεθ' ἡμῶν ἐγνώκασιν.

Τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρχομαι; οὐ ; ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θι προαιροῦμαι· ἵν' ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηνα τοῦτο γνῷ καὶ ἴδῃ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνη καὶ θυμία ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλ οὐκ ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἴσθ ευθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπ τᾷ. ὁρᾶτε Σέῤῥιον καὶ Δορίσκον· ταῦτα γὰρ πρῶ ὠλιγωρήθη μετὰ τὴν εἰρήνην, ἃ πολλοῖς ὑμῶν (γνώριμά ἐστιν ἴσως. ταῦτα μέντοι ἐαθέντα καὶ πο φθέντα ἀπώλεσε Θρᾴκην καὶ Κερσοβλέπτην, σύμμα

ὄντα ὑμῶν. πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν καὶ οὐδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν, κατέσκαπτε Πορθμόν, καὶ τυραννίδα ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. ταύτης ὀλιγωρουμένης Μέγαρα ἑάλω παρὰ μικρόν. οὐδὲν ἐφροντίσατε οὐδ' ἐπεστράφητε οὐδὲν τούτων, οὐδ' ἐνεδείξασθε τοῦθ', ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ· Ἀντρῶνας ἐπρίατο καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον τὰ ἐν Ὠρεῷ πράγματ' εἰλήφει. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδόν, τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγάς, ἄλλα μυρία· (134) οὐ γὰρ ἵν' ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους καὶ τοὺς ἠδικημένους ὑπὸ Φιλίππου, ταῦτα διεξῆλθον, ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὑτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει.

Εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν „τί οὖν χρὴ ποιεῖν;" οὐχ ἵνα ἀκούσαντες ποιήσωσι, χρησιμώτατοι γὰρ ἂν ἦσαν ἁπάντων, ἀλλ' ἵνα τοῦ λέγοντος ἀπαλλαγῶσιν. δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν ὅ τι χρὴ ποιεῖν. πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε, καὶ κακόνους μέν ἐστι καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προςθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν, οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲν τῶν πάντων ἢ πῶς ταύτην καταλύσει. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ ποιεῖ· λογίζεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ οὖσιν ὑμετέροις

ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τἆλλα βεβαίως κ
εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐ
Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφαλῶς ἡγεῖτο. ἀμφότερα ι
καὶ αὑτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθαν
εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων δικαίως μισεῖ
ἡγεῖται. πρὸς δὲ τούτοις τοσούτοις οὖσιν οἶδεν
ὅτι οὐδ' ἂν ἁπάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριο(
(135) ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημ
σθε, ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, (πολλὰ δ
νοιτο ἀνθρώπῳ,) ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα
ταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς· ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτ
νεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ὁ
ρον λαβεῖν κωλῦσαι καὶ τὸν ἔχοντ' ἀφελέσθαι ι
ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις καὶ πάντας
πους εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι δεινοί. οὔκουν
τοῖς αὑτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερί
δρεύειν, οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενο
τον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς π
καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον, δεύ
εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται κο
σκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρα(
ται. οὐ γὰρ οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδεὶς ὥς
λαμβάνειν τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κα
γαρ ἂν ἄλλο τις εἴποι Δρογγίλον καὶ Καβύλην
στειραν καὶ ἃ νῦν φασὶν αὐτὸν ἔχειν,) τούτων
θυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν καὶ πόνους
μῶνας καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν,
Ἀθήνῃσι λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τριήρων καὶ
γων τῶν ἀργυρείων καὶ τοσούτων προσόδων κο
καὶ δόξης, ὧν μήτ' ἐκείνῳ μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μη

ρωσαμένῳ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν κυριεῦσαι, οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐάσειν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κἀκεῖνα ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος καὶ (136) τἄλλα πάντα πραγματεύεται. ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα καὶ γιγνώσκοντα παρ' αὐτῷ δεῖ μὰ Δί' οὐ γράψαι κελεύειν πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστα ἐπὶ πᾶσι δικαίοις συμβουλεύοντα· τοῦτο μὲν γάρ ἐστι λαβεῖν ὅτῳ πολεμήσετε βουλομένων, οὐχ ἃ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. ὁρᾶτε γάρ· εἰ δι' ἃ πρῶτα παρεσπόνδησε Φίλιππος ἢ δεύτερα ἢ τρίτα, (πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς,) ἔγραψέ τις αὐτῷ πολεμεῖν, ὁ δ' ὁμοίως ὥσπερ νῦν, οὐ γράφοντος οὐδενὸς πόλεμον, Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἂν ἀνηρπασμένος ἦν ὁ γράψας, καὶ διὰ τοῦτο πάντες ᾐτιῶντο ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι; μὴ τοίνυν ζητεῖτε ὅντινα, ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμαρτάνει, μισήσετε καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι διασπάσασθαι παραβαλεῖτε· μηδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον βούλεσθε παρ' αὐτοῖς ὑμῖν ἐρίζειν, εἰ δέον ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον ἀμύνεσθε, τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη χρήματα καὶ τἄλλα ὧν ἂν δέωνται διδόντες, αὐτοὶ δ' εἰςφέροντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παρασκευαζόμενοι στράτευμα, τριήρεις ταχείας, ἵππους, ἱππαγωγούς, τἄλλα ὅσα εἰς πόλεμον, ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἐσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι, καὶ Φίλιππον δ' αὐτὸν οἶμαι οὐδὲν ἂν ἄλλο μὰ τοὺς θεοὺς εὔξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν ἢ ταῦτα ἃ νῦν ποιεῖτε· ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε, ὅτῳ παραδώσετε τὰ πράγματα ζητεῖτε, δυςχεραίνετε, ἀλλήλους αἰτιᾶσθε. ἀφ' ὅτου δὲ ταῦτα γίγνεται, ἐγὼ

διδάξω, (137) καὶ ὅπως παύσεται, λέξω. οὐδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε, εἶτ' ἐπειδὰν ὑστερίσητε, παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι, παρασκευάζεσθε καὶ θορυβεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρωμένους οὐδὲν τῶν δεόντων ποτὲ πρᾶξαι, ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας καὶ ταμίας καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσε ἢ πράττειν ἄλλο τι τῷ στρατηγῷ καταλείπειν. ἂν οὕτω ποιήσητε καὶ τοῦτο ἐθελήσητε ὡς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὑτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσετε, ἢ πολεμήσετε ἐξ ἴσου· καὶ ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος καὶ ποῖ πορεύεται, οὕτως ἂν ἐκεῖνος φροντίσαι, ποῖ ποτὲ ἡ τῆς πόλεως ἀπῆρκε δύναμις καὶ ποῦ φανήσεται.

Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ἐστί τις ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν, (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὡς ἐὰν ἄγητε (138) ἡσυχίαν καὶ πάντα πρόησθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχρὸν μὲν νὴ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ

πάλαι καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις τῆς ἰδίας ῥαθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἕλληνας εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγ᾽ αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ᾽ εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἀλλ᾽ εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον δὲ προΐσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυόμεθα; ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί᾽ ἀνάγκη τις ᾖ· ἀλλ᾽ ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε, τὴν δὲ τῶν δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα ἥντινα ἂν εἴποι τις, δούλῳ δὲ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· ἃ μήτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον. τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς οὐσίαις λειτουργῆσαι ἕκαστον, ἐστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὅμως· τὸ δὲ μηδ᾽ ὅσα ἀκοῦσαι δεῖ μηδ᾽ ὅσα βουλεύσασθαι προςήκει, μηδὲ ταῦτ᾽ ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ᾽ ἤδη πᾶσαν (139) ἐπιδέχεται κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν οὔτ᾽ ἀκούειν, πρὶν ἂν ὥςπερ νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα, οὔτε βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατε ἐφ᾽ ἡσυχίας· ἀλλ᾽ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζηται, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν ταὐτὸ καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι ῥαθυμεῖτε, καὶ ἐάν τι λέγῃ τις, ἐκβάλλετε, ἐπειδὰν δ᾽ ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενόν τι πύθησθε,

τηνικαῦτ᾽ ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε. ἦν δ᾽ ι
κοέναι μὲν καὶ βεβουλεῦσθαι τότε καιρός, ὅθ᾽ ὑμεῖς
ἠθέλετε, πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευα
νοις νῦν, ἡνίκ᾽ ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐ
μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοῖς ἄλλοις τοὐ
τίον ποιεῖτε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸ τῶν πραγμ
εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ
πράγματα.

Ὃ δὴ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγ
οὐδὲ νῦν, τοῦτ᾽ ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως
χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγμ
συμβέβηκε δ᾽ εὐτυχήματα ἀπὸ ταὐτομάτου, οἷς ἂν
σώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον
γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει καὶ εὐεργέτας ὑπείληφεν
τοῦ, οὗτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ. ἔπει
πράττων καὶ συνειδὼς ἅπανθ᾽ ὅσα Φίλιππος κατὰ
σιλέως παρασκευάζεται, οὗτος ἀνάσπαστος γέγονε
πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς οὐχ ἡμῶν κατηγορο
ἀκούσεται, οὓς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἂν ἡγήσαι
ἰδίου λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτοῦ καὶ διο
τος, ὥστ᾽ εἶναι πιστὰς τὰς (140) κατηγορίας, καὶ
λόγον εἶναι τοῖς παρ᾽ ἡμῶν πρέσβεσιν ὃν βασιλε
στα ἂν ἀκούσαι, ὡς τὸν ἀμφοτέρους ἀδικοῦντ
τιμωρήσασθαι δεῖ, καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φο
ρος ἔσθ᾽ ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν ἐπιθ
γὰρ ἐγκαταλειπόμενοί τι πεισόμεθα ἡμεῖς, ἀ
ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεται. ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπά
μαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἥτις τῷ βα
λέξεται, καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι, δι᾽ ἣν
ἠλαττώθητε, „ὁ δὴ βάρβαρος“ καὶ „ὁ κοιν

ἐχθρὸς“ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γὰρ ὅταν τιν᾽ ἴδω τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ Ἐκβατάνοις δεδοικότα καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ νῦν ἐπηγγέλλετο, εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ᾽ ὑμεῖς, ἀλλ᾽ ἀπεψηφίζεσθε, οὐ τά γε ἐκείνου αἴτια, ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς θύραις ἐγγὺς οὑτωσὶ ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένου λῃστοῦ τῶν Ἑλλήνων ἄλλο τι λέγοντα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅςτις ἂν ᾖ ποτ᾽, ἔγωγ᾽, ἐπειδὴ οὐχ οὗτος Φίλιππον.

Ἔστι τοίνυν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προςηκόντων διαβεβλημένον, εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δικαίων ἐν τῇ πολιτείᾳ βουλομένοις ποιεῖν πρόφασιν παρέχει· καὶ πάντων, ὅσα ἐκλείπει, δέον παρά του γίγνεσθαι, ἐπὶ τοῦθ᾽ εὑρήσετε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. περὶ οὗ πάνυ μὲν φοβοῦμαι λέγειν, οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐρῶ· οἶμαι γὰρ ἕξειν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαια ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς εὐπόρους καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας (141) πρὸς τοὺς καταδεεῖς, εἰ ἀνέλοιμεν ἐκ μέσου καὶ τὰς βλασφημίας ἃς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ποιοῦνταί τινες οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν φόβον ὡς οὐ στήσεται τοῦτο ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ· οὗ οὐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα μεῖζον εἰςενεγκαίμεθα, οὐδ᾽ ὅ τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὅλην ἐπιῤῥώσειε τὴν πόλιν. οὑτωσὶ δὲ σκοπεῖτε· ἐρῶ δ᾽ ὑπὲρ τῶν ἐν χρείᾳ δοκούντων εἶναι πρότερον. ἦν ποτ᾽ οὐ πάλαι παρ᾽ ἡμῖν, ὅτ᾽ οὐ προςῄει τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων οὐδὲ τῶν εἰςφέρειν, ὅςτις οὐκ ἠξίου τὰ καθήκοντα ἐφ᾽ ἑαυτὸν ποιεῖν, ὅτι χρήματα οὐ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τριήρεις ἔπλεον καὶ χρήματα ἐγίγνετο

καὶ πάντα ἐποιοῦμεν τὰ δέοντα. μετὰ ταῦτα ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά, καὶ τετρακόσια ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων προςέρχεται, οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ προςλαμβανόντων· οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μεθέξοντες τούτου, καὶ καλῶς ποιοῦσιν. τί οὖν μαθόντες τοῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν, πλὴν εἰ μὴ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοηθείᾳ γεγονυίᾳ τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν; οὓς οὔτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγε οὔτ' ἀξιῶ. οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τῶν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον οὐδ' οὕτως ἀγνώμονα οὐδ' ἄτοπον τῶν ὄντων οὐδένα ὥςτε, εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες ὅσ' ἂν αὐτός, οὐ φάσκειν ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν τοῖς τῆς κακώσεως εἴη νόμοις οὗτός γε ἔνοχος· δεῖ γάρ, (142) οἶμαι, τοῖς γονεῦσι τὸν ὡρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον, καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου, δικαίως φέρειν καὶ ἑκόντα ὑποτελεῖν. ὥςπερ τοίνυν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου τίς ἐστι γονεύς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινοὺς δεῖ γονέας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι, καὶ προςήκει τούτους οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι, ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθήσονται. τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ οὐ μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελῆ· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰς ἀποστερεῖν κοινῇ κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πράγμασιν· τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυςχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες καὶ κατηγοροῦσι δικαίως, τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι. δίειμι δέ, ὥςπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρό-

ὑπὲρ τῶν εὐπόρων, οὐ κατοκνήσας εἰπεῖν τἀλη-
ὶ γάρ οὐδεὶς οὕτως ἄθλιος οὐδ᾽ ὠμὸς εἶναι δο-
νώμην, οὔκουν Ἀθηναίων γε, οἶμαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ
ων, ὥςτε λυπεῖσθαι ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν
όρους καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ
τρίβεται τὸ πρᾶγμα καὶ ποῦ δυςχεραίνεται;
ἀπὸ τῶν κοινῶν ἔθος ἐπὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζον-
σί τινας, καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ᾽ ὑμῖν εὐθέως
ντα, ἀθάνατον δ᾽ ἕνεκ᾽ ἀσφαλείας, ἑτέραν δὲ
ϑδην ψῆφον τοῦ φανερῶς θορύβου. ταῦτ᾽ ἀπι-
ταῦτ᾽ ὀργὴν ἔχει. δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν, τοὺς μὲν εὐ-
(143) εἰς μὲν τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν
ας καὶ ὑπὲρ τούτων μὴ δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς
ς κοινὰ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι
τας, τοὺς δὲ λοιποὺς τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομί-
αὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἑκάστου ἴδια τοῦ
ου. οὕτω καὶ μικρὰ πόλις μεγάλη γίγνεται καὶ
σώζεται. ὡς μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἃ παρ᾽ ἑκα-
ναι δεῖ, ταῦτ᾽ ἴσως ἐστίν· ὡς δὲ καὶ γένοιτ᾽ ἂν
, διορθώσασθαι δεῖ.

, δὲ παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς πολ-
ωθέν ἐστι τὰ αἴτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν
ἐστίν, ἐθέλω λέγειν. ἐξέστητε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ῆς ὑποθέσεως ἐφ᾽ ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλι-
ὶ τὸ μὲν προΐστασθαι τῶν Ἑλλήνων καὶ δύναμιν
κυῖαν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν
ν ἐπείσθητε εἶναι καὶ μάταιον ἀνάλωμα ὑπὸ
τα πολιτευομένων, τὸ δ᾽ ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ
ῶν δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προϊεμένους καθ᾽ ἓν

ἕκαστον πάντα ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμαστὴν μονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε. ἐκ δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν ἐφ᾽ ἧς ὑμῖν τετάχθαι πς ἕτερος, οὗτος εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ πολλῶν κύρ γονεν, εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον καὶ μέγα κο πρόν, καὶ περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγιστι πόλεων πρὸς αὑτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μ χηκότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων διὰ τὸν Φωκικὸι μον γενομένων, ἡμῶν δὲ ἀμελούντων ἔρημον ἀι (144) τοιγάρτοι τὸ μὲν φοβεῖσθαι τοῖς ἄλλοις, συμμάχους πολλοὺς ἔχειν καὶ δύναμιν μεγάλην περιγέγονε, καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦι περιέστηκε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ὥςτε μηδ᾽ ὅ συμβουλεύειν εὔπορον εἶναι. ὄντων δ᾽, ὦ ἄνδρες ναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ φοβερῶν οὐδένες ἐν μείζονι κινδύνῳ τῶν πάντωι ὑμῶν, οὐ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῖν ἐπιβουλεύειν πον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατα αὐτοὶ διακι εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὠνίων πλῆθος ὁρῶντες καὶ τὴν ρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγοράν, τούτοις κεκήλησθε ὡς δενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, οὔτε προςηκόντα ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε· ἀγορὰν μὲν γὰρ ἂν πανήγυριν ἐκ τούτων ἢ φαύλως ἢ καλῶς κατεσκει κρίνοι· πόλιν δ᾽ ἣν ὑπείληφεν, ὃς ἂν τῶν Ἑλλήν χειν ἀεὶ βούληται, μόνην ἂν ἐναντιωθῆναι καὶ τῆ των ἐλευθερίας προστῆναι, οὐ μὰ Δί᾽ ἐκ τῶν ὠν καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ, ἀλλ᾽ εἰ συμμάχων εὐν στεύει καὶ τοῖς ὅπλοις ἰσχύει. ταῦθ᾽ ὑπὲρ τῆς δεῖ σκοπεῖν· ἃ σφαλερῶς ὑμῖν καὶ οὐδαμῶς ι καλῶς ἔχει. γνοίητε δ᾽ ἄν, εἰ σκέψαισθε ἐκείνως

α ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλήνων γέγονε πράγματα; γὰρ χρόνον ἄλλον ἢ τὸν νυνὶ παρόντα οὐδ' ἂν οι. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα εἰς δύο ταῦτα διῃ- ὰ τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους καὶ ἡμᾶς, τῶν δ' Ἑλλήνων οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δὲ ἐκείνοις ὑπήκουον. ὺς δὲ καθ' αὑτὸν μὲν ὁμοίως (145) ἅπασιν ἀπι- ν, τοὺς δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προςλαμβά- χρι οὗ τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο, οὐχ ἧττον αὐτὸν ἐμίσουν οὓς σώσειε τῶν ὑπαρ- ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νῦν δὲ πρῶτον μὲν βασιλεὺς τοῖς Ἕλλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἥκιστα ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα· ἔπειτα προστα- ολλαὶ καὶ πανταχόθεν γίγνονται, καὶ τοῦ πρω- ἀντιποιοῦνται μὲν ἅπαντες, ἀφεστᾶσι δ' ἔνιοι καὶ ῦσι καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς, οὐχ ὡς ἔδει, καὶ γε- ι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, Λακε- ιοι, Κορίνθιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως εἰς το- μέρη καὶ τοσαύτας δυναστείας διῃρημένων τῶν ικῶν πραγμάτων, εἰ δεῖ τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας , τὰ παρ' οὐδέσι τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλευτήρια ερα ἂν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἢ τὰ ἡμῖν, εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν οὔτε πιστεύων οὔ- θούμενος οὐδεὶς ἡμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων , ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον γὰρ ἂν ἦν ὑμῖν με- ναι, ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρ- κ τοῦ χρόνου, ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἐάσας ἕν, εἰς τα συντείνει, λέξω, δεηθεὶς ὑμῶν, ἂν λέγω τἀληθῆ παῤῥησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι. πέπραται τὰ ροντα ἐφ' ἑκάστου τῶν καιρῶν, καὶ μετειλήφατε μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκηλη-

μένοι τοῖς ἀδικοῦσιν οὐ πικρῶς ἔχετε, ἕτεροι δὲ τι
μὰς ἔχουσιν. καὶ τὰ μὲν περὶ τἆλλα οὐκ ἄξιον ἐξε
νῦν· ἀλλ' ἐπειδάν (146) τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμ
εὐθὺς ἀναστάς τις λέγει ὡς οὐ δεῖ ληρεῖν οὐδὲ γρ
πόλεμον, παραθεὶς εὐθέως ἑξῆς τὸ τὴν εἰρήνην ἄγι
ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν μεγάλην δύναμιν ὡς χαλ
καὶ „διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται," κα
λους λόγους ὡς οἴονται ἀληθεστάτους λέγουσιν.
δεῖ δήπου τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς πείθειν,
πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου π
τοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπο
νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσα ἂν εἰς σωτηρία
πανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθ', ἂν μὴ ταῦτ' ἐθέ
ποιεῖν, καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τὰ χρήματα" τό
λακὴν εὑρεῖν δι' ἧς σωθήσεται κωλύειν, οὐχὶ τά
συμφέροντος ἀποστῆναι. καίτοι ἔγωγε ἀγανακτώ
αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμ
διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν
ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἐστί, τὴν δὲ Ἑλλάδα πᾶσαν ἐ
οὑτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ'
ἁρπάζων. τί ποτ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲ
τω φανερῶς ἀδικοῦντα καὶ πόλεις καταλαμβάνοντ
δεὶς πώποτε τοῦτον εἶπεν ὡς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον
τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προΐεσθαι ταῦτα συμ
λεύοντας, τούτους πόλεμον ποιεῖν φασίν; ὅτι τὴν α
τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν, ἀ
γάρ, ἀνάγκη πολλὰ λυπηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίγνε
τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγειν οἰομένοις ἀπ
ἀναθεῖναι βούλονται. ἡγοῦνται γάρ, ἐὰν μὲν ὑμεῖς
θυμαδὸν (147) ἐκ μιᾶς γνώμης Φίλιππον ἀμύνησθε

κρατήσειν ὑμᾶς καὶ αὐτοῖς οὐκέτ' ἔσεσθαι μι-
εῖν, ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμε-
ας πρὸς τὸ κρίνειν τράπησθε, αὐτοὶ μὲν τούτων
ιροῦντες ἀμφότερ' ἕξειν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμή-
ιὶ παρ' ἐκείνου χρήματα λήψεσθαι, ὑμᾶς δ' ὑπὲρ
παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν
ων λήψεσθαι. αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων αὗται,
κατασκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βούλονταί
όλεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δ' οἶδα ἀκριβῶς ὅτι οὐ γρά-
Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον καὶ ἄλλα πολλὰ Φί-
ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομ-
ιθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προςποιεῖ-
ιολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη,
; ἐξελέγχοι· ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται,
ιδικοῦντι προςήκει; ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς
ιήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥςπερ
ιρείταις τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ
ις πρότερον ἢ πρὸς τὰ τείχη προςβαλεῖν αὐτῶν,
λυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στρά-
παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύον-
ιλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δου-
οὐ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἔνι.

ιὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τισι τῶν
ἀνθρώπων ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῷ
ισθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος ὑμῶν, οὔ,
ιως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν
ιεῖς οὔτ' ἐθελήσετε οὔτ', ἂν ἐθέλητε, ἐπιστήσε-
ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δὲ παρασχεῖν
ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων
ιν δυνήσεσθε. διὰ ταῦτα ὑμῶν οὐχὶ φείσεται,

εἴπερ ἐγκρατὴς γενήσεται. ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχ ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος ὑμῖν, οὕτω προσήκει γιγνώσ καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνῳ φανερῶς μισεῖν ἀποτυμπανίσαι· οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ λει κολάσητε ἐχθρούς, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ βόλοις προσπταίοντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν οἴ νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς, οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔμοιγε ποιεῖν ἢ τοῦτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ δὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δὲ ἀπειλεῖν ἤδη. οἷον Θε λοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν λείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτο οὐδεὶς ὅσα τοὺς τ πώρους Ὀλυνθίους, πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν, ἐξ τησε, καὶ πολλὰ ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγετα Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς καὶ ἀπαλλάξας πολέμου λοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι των πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἃ δὴ πάντες σιν, οἱ δ' ὅ τι ἂν ποτε συμβῇ πείσονται. ὑμεῖς δὲ ὧ ἀπεστέρησθε σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην σασθαι πόσα ἐξηπάτησθε, πόσων ἀπεστέρησθε. Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, Δορίσκον, ῥιον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχε ὁμολογεῖ; (149) τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμ τὸν αὐτὸν τρόπον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν π πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδ καὶ λαβόντα χρήματα αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. οὐ ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου μὴ συνε πονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν πουσθαι· οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ

μὴ συνευπεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλ-
τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ
λαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές,
ν Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν.
ήγησιν οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν
πεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευά-
μῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάν-
ιόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ
τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γε-
καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώρι-
εῖς δὲ τοὐναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ'
ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι
ως, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν ἁπάντων ὑμεῖς ἐστὲ
ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἐᾶν
τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι ὁ μὲν εὐ-
καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρ-
ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν κατὰ τὴν
εὐετηρίᾳ λαμπροί, τῇ δ' ὧν προςῆκε παρασκευῇ
αστοι.

) Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί τε ὑμῶν καὶ πε-
ν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς
ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ,
οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδενὸς
ἀδικοῦντος. καίτοι λοιδορίας χωρίς, εἴ τις ἔροιτο
οι, τί δὴ γιγνώσκων ἀκριβῶς Ἀριστόδημε, (οὐδεὶς
τοιαῦτ' ἀγνοεῖ,) τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον ἀσφα-
ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ τῶν πο-
νων φιλαίτιον καὶ σφαλερὸν καὶ καθ' ἑκάστην
ἀγώνων καὶ κακῶν μεστόν, οὐ τὸν ἡσύχιον καὶ
ονα, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἱρῇ;" τί ἂν

εἴποις; εἰ γὰρ ὅ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτ
δοίημεν ἀληθὲς λέγειν, ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δ
ταῦτα πάντα ποιεῖς, θαυμάζω τί δή ποτε σαυτῷ
ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶναι νομίζεις καὶ π
τέον καὶ κινδυνευτέον, τῇ πόλει δὲ προέσθαι ταῦτα
ῥᾳθυμίας συμβουλεύεις. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις
σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινὰ φαίνεσθαι, τὴν πόλιν
τοῖς Ἕλλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖν
ὁρῶ, ὡς τῇ μὲν πόλει ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὑτῆς πράτ
σοὶ δὲ ἐπικίνδυνον, εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον περιε
σῃ, ἀλλὰ τοὐναντίον σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζῃ καὶ πε
γάζῃ τοὺς ἐσχάτους ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ
ἡσυχίας. ἀλλὰ νὴ Δία παππῷα καὶ πατρῷα δόξα
ὑπάρχει, ἣν αἰσχρόν ἐστιν ἐν σοὶ καταλῦσαι· τῇ π
δ' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων.
οὐδὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ ἦν κλέπτης ὁ
τήρ, (151) εἴπερ ἦν ὅμοιός σοι, τῇ πόλει δ' ἡμῶν,
πάντες ἴσασιν, οἱ Ἕλληνες δὶς ἐκ τῶν μεγίστων κινδ
ὑπὸ τῶν προγόνων σεσωσμένοι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἴσως
πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς καὶ τὰ κατὰ τὴν π
πολιτεύονται· πῶς γάρ ἐστιν ἴσον τούτων μέν τινα
τοῦ δεσμωτηρίου ἥκοντας ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν, τὴν πόλι
ἣ προειστήκει τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τέως καὶ τὸ π
τεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι κα
στάναι;

Πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν π
σομαι· καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδείᾳ μοι δοκεῖ τὰ πράγ
τα οὔτε νῦν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν,
ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογ
μονες ὡς ὀρθῶς λέγεται γενόμενοι, τῶν λυμαίνεσθαι

διαστρέφειν ταῦτα βουλομένων ἐξ ἴσου κάθησθε ἀκροώμενοι, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς, (ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθοῦ λέγει καὶ τίς ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύεται καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων,) ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λοιδορίαν ἐμβαλόντες μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. ταῦτ' ἐστὶ τἀληθῆ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἁπλῶς εὐνοίᾳ, τὰ βέλτιστα εἰρημένα, οὐ κολακείας καὶ βλάβης καὶ ἀπάτης λόγος μεστός, ἀργύριον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. ἢ οὖν παυστέον τούτων τῶν ἐθῶν, ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως ἔχειν ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

(152) Ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέπομφεν ἐπιστολήν, κατηγορῶν αὐτῶν καὶ πόλεμον προκηρύττων ἄντικρυς. οὐκέτι οὖν ὁ ῥήτωρ πείθει τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν, ἀνάγκη γάρ, ἀλλὰ θαρσύνει πρὸς τὸν κίνδυνον, εὐκαθαίρετον λέγων τὸν Μακεδόνα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΦΕΡΟΜΕΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποι σατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ᾽ ἀνεβάλετο τὸν πόλ μον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ Φαρσα λίοις Ἅλον παρέδωκε καὶ τὰ περὶ Φωκέας διῳκήσατο κ τὴν Θρᾴκην κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ οὔσα πλασάμενος καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρὼν τῷ μὲν ἔρ γῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμο λογεῖ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψεν. ὅτι δὲ χρὴ μὴ ὀρρωδεῖν ὑμᾶς τὴν ἐκείνου δύναμιν μήτε ἀγεννῶς ἀντ ταχθῆναι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ σώμασι καὶ χρήμα καὶ ναυσὶ καὶ πᾶσιν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἀφειδῶς ὁρμῆς πρὸς τὸν (153) πόλεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκ πρῶτον μὲν γὰρ εἰκός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θε μεγίστους ὑμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθούς, ἐκεῖνος τὰς πίστεις ὑπεριδὼν καὶ τοὺς ὅρκους ὑπε λέλυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην· ἔπειθ᾽ οἷς πρότερον τ θη, φενακίζων ἀεί τινας καὶ μεγάλα ἐπαγγελλό εὐεργετήσειν, ταῦτα πάντα διεξελήλυθεν ἤδη, κ γνώσκεται μὲν ὑπὸ τῶν Περινθίων καὶ Βυζαντίω τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων ὡς ἐπιθυμεῖ προσενε τούτοις τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ Ὀλυνθίοις πρ οὐκ ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ Θετταλῶν δεσπόζειν, ἀ ἡγεῖσθαι τῶν συμμάχων προαιρούμενος, ὑποτ

δὲ ὑπὸ Θηβαίων Νίκαιαν μὲν φρουρᾷ κατέχων, εἰς δὲ τὴν ἀμφικτυονίαν εἰςδεδυκώς, τὰς δὲ πρεσβείας τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὑτὸν ἄγων καὶ τὴν ἐκείνων συμμαχίαν παραιρούμενος· ὥςτε τῶν αὐτῷ πρὸ τοῦ φίλων ὄντων τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκαταλλάκτως, τοὺς δὲ μηκέτι προθύμους εἶναι συναγωνιστάς, ἅπαντας δὲ ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλῆσθαι πρὸς αὐτόν. ἔτι τοίνυν, οὐδὲ γάρ τοῦτ' ἐστὶ μικρόν, οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν σατράπαι καθεστῶτες ἔναγχος μὲν ξένους μισθοφόρους εἰςπέμψαντες ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινθον, νυνὶ δὲ τῆς ἔχθρας αὐτοῖς ἐνεστώσης καὶ τοῦ κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον, οὐ μόνον αὐτοὶ προθύμως συμπολεμήσουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα τὸν Περσῶν χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν προτρέψονται, ὃς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον ὅσον οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες, τηλικαύτην δ' ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς ἐνθάδε πράξεις ὥςτε καὶ πρότερον, ἡνίκα Λακεδαιμονίοις (154) ἐπολεμοῦμεν, ὁποτέροις προςθεῖτο, τούτους ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων, καὶ νῦν μεθ' ἡμῶν γενόμενος ῥᾳδίως καταπολεμήσει τὴν Φιλίππου δύναμιν.

Πρὸς τοίνυν τούτοις τηλικούτοις οὖσιν, οὐκ ἐρῶ μὲν ὡς οὐ διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προείληφεν ἡμῶν χωρία καὶ λιμένας καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πόλεμον, ὁρῶ δὲ ὡς ὅταν μὲν ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνέχηται καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τῶν πολέμων, μένει τὰ συσταθέντα βεβαίως, ὅταν δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ πλεονεξίας ἀπάτῃ καὶ βίᾳ κατέχηται, καθάπερ τούτου νῦν, μικρὰ πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα ἅπαντα διέσεισε καὶ κατέλυσεν. καὶ πολλάκις [illegible] λογιζόμενος οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ

συμμαχικὰ τῷ Φιλίππῳ πρὸς ὑποψίαν ἧκον
μένειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς οὐ συ:
καλῶς οὐδ' οἰκείως οὐδ' ὡς οἴεταί τις. ὅλω
Μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν προςθήκης μέρει
τινὰ καὶ χρῆσιν, αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθε
πρὸς τηλικοῦτον ὄγκον πραγμάτων εὐκαταφρ
δὲ αὐτὴν οὗτος τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρ
πᾶσιν οἷς ἄν τις αὐτὸν μέγαν εἶναι νομίσειε,
τέραν αὐτῷ πεποίηκεν. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄ
ναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππόν τε καὶ τ
νους, ἀλλ' ἐννοεῖσθε ὡς ὁ μὲν ἐπιθυμεῖ δ
ἀσφαλείας, καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν τ
δύνως, οἱ δ' οὐδὲν δέονται καταλιπόντες
γονεῖς, γυναῖκας φθείρεσθαι καὶ καθ' ἑκάσ
κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ. ὥςτε τοὺς μὲν (1
τῶν Μακεδόνων ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι, πῶς
πρὸς τὸν Φίλιππον· τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν ὄντ
καὶ τοὺς τῶν ξένων ἡγεμόνας εὑρήσετε δόξα
τας ἐπ' ἀνδρίᾳ, περιδεῶς δὲ μᾶλλον τῶν ἀδόξ
τοῖς μὲν γὰρ ὁ πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑ
δυνος, οἱ δὲ τοὺς κόλακας καὶ τοὺς διαβάλλον
μᾶλλον ἢ τὰς μάχας δεδίασι· κἀκεῖνοι μὲν
των ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς ἀντιταχθέντας,
τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον
στι καὶ χωρὶς ἰδίᾳ τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασι
σθαι συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τῶν μὲν πολλῶν
τις, ζημίαν κατὰ τὴν ἀξίαν εἴληφεν. οἱ δ' ὅτ
κατορθώσωσι, τότε μάλιστα σκορακίζονται
λακίζονται παρὰ τὸ προςῆκον. καὶ τούτοις
εὖ φρονῶν ἀπιστήσειεν· οὕτω γὰρ φιλότιμο

καί φασιν οἱ συνδιατρίψαντες ὥστε βουλόμενον τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων πάνθ' αὑτοῦ δοκεῖν εἶναι μᾶλλον ἄχθεσθαι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἄξιον ἐπαίνου τι πράξασιν ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσιν. πῶς οὖν, εἴ πέρ ἐστι ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ παραμένουσιν; ὅτι νῦν μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται ταῦτα πάντα. συμβαίνει γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ὅταν μὲν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀῤῥωστήσῃ, πάντα κινεῖται, κἂν (156) ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων ᾖ μὴ τελέως ὑγιαῖνον, οὕτω καὶ τῶν βασιλειῶν καὶ πασῶν τῶν δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπὰν δέ τι πταίσωσιν, ὃ νῦν εἰκὸς παθεῖν ἐκεῖνον μεῖζον φορτίον ἢ καθ' αὑτὸν ἀράμενον, γίγνεται φανερὰ τὰ δυσχερῆ πάντα τοῖς ἅπασιν.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὁρῶν εὐτυχοῦντα ταύτῃ φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοίᾳ· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ τύχη ἐστὶ πρὸς πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους ἕλοιτ' ἄν τις οὐχ ἧττον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου. παρά τε γὰρ τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου παρειλήφαμεν τὴν εὐδαιμονίαν οὐ τούτου μόνον, ἀλλὰ συνελόντι φράσαι πάντων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευσάντων· κἀκεῖνοι μὲν Ἀθηναίοις φόρους

ἤνεγκαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις οὐδενὶ πώποτε τῶν των ἀνθρώπων· ἔτι δὲ τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰ πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχομεν, ὅσῳ λοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιότερα πράττοντες. οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω κατώ ἡμῶν; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (παῤῥησιάσομ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται καὶ ταλαιπω τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεὶς οὔτ ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν, ἡμεῖς δέ, (εἰρήσεται γ ληθῆ,) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέ ἀεὶ καὶ ψηφιζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τη ἀγορὰν εἴ τι λέγεται νεώτερον. καίτοι τί γένοιτ' ἂ τερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ καταφρονῶν Ἀθηναίων κ μῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας οἵας ἠκούσατε πρότερον; καὶ τῷ μὲν ὑπάρχουσι μισθοφόροι στ ται, καὶ νὴ Δία πρὸς τούτοις τῶν παρ' ἡμῖν ῥ τινές, οἳ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἴκαδε λαμβάν μίζοντες οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες, οὐδ' ἀ νονται πάντα καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ σφῶν μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δὲ οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, ο νοτροφεῖν ἐθέλομεν, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι μεν. οὔκουν ἐστὶν οὐδὲν θαυμαστόν, εἴ τι πεπλε κεν ἡμῶν κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον, ἀλλὰ μᾶ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν προσήκει τοὺς πολεμ νομίζομεν κρατήσειν τοῦ πάντα πράττοντος ἃ δ πλεονεκτήσειν μέλλοντας. ὧν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ λαβόντας ἔννοιαν καὶ λογισαμένους ὡς οὐδ' ἐφ ἐστὶ τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην, (ἤδη γὰρ ἐκεῖ προηγόρευκε τὸν πόλεμον καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνο

δενὸς μὲν φείδεσθαι μήτε τῶν κοινῶν μήτε τῶν ἰδίων, στρατεύεσθαι δέ, ἐάν που καιρὸς ᾖ, προθύμως ἅπαντας, χρῆσθαι δὲ στρατηγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν ἐγένετο τὰ πράγματα χείρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ νομίσητε ῥᾳθυμούντων ὑμῶν, ὥςπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοεῖσθε ὡς αἰσχρόν ἐστι τοὺς μὲν (158) πατέρας ὑμῶν πολλοὺς πόνους καὶ κινδύνους μεγάλους ὑποστῆναι Λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας, ὑμᾶς δὲ μηδ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνοι δικαίως κτησάμενοι παρέδοσαν ὑμῖν ἐθέλειν ἐῤῥωμένως ἀμύνεσθαι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὁρμώμενον οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον ὥςθ' ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχὴν κατατετρῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα τοῖς πολεμίοις μαχόμενον, Ἀθηναίους δέ, οἷς πάτριόν ἐστι μηδενὸς ἀκούειν, ἁπάντων δὲ κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ ῥᾳθυμίαν ἢ μαλακίαν ἐγκαταλείπειν τά τε τῶν προγόνων ἔργα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημὶ χρῆναι πάντας ἡμᾶς παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς Ἕλληνας μὴ λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις, πρὸς τὴν ὑπὲρ ἡμῶν συμμαχίαν· ὡς ἅπας μέν ἐστι λόγος μάταιος πράξεων ἄμοιρος γενόμενος, τοσούτῳ δὲ μάλιστα ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως ὅσῳ δοκοῦμεν αὐτῷ προχειρότατα χρῆσθαι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ [ΦΙΛΙΠΠΟΥ].

Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χ
Ἐπειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ἀποστείλαντος, ἵν' ἐ
νωμεν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐ
σθε ἐπιστροφήν, ᾤμην δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπ
ἀδικεῖσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆ
στολῆς· πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων
καῖόν ἐστιν ὑπὲρ ἁπάντων (159) δηλῶσαι καθαρῶς

Πρῶτον μὲν γὰρ Νικίου τοῦ κήρυκος ἁρπασ
ἐκ τῆς χώρας τῆς ἐμῆς οὐ τοῖς παρανομοῦσιν ἐπ
σατε, ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἵρξατε δέκα μῆνας·
ἔφερε παρ' ἡμῶν ἐπιστολάς, ἀνέγνωτε ἐπὶ τοῦ βήμ
ἔπειτα Θασίων ὑποδεχομένων τὰς Βυζαντίων τρ
καὶ τῶν λῃστῶν τοὺς βουλομένους οὐδὲν ἐφροντίζετ
συνθηκῶν διαῤῥήδην λεγουσῶν πολεμίους εἶναι
ταῦτα ποιοῦντας. ἔτι τοίνυν περὶ τοὺς αὐτοὺς χ
Διοπείθης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν Κρωβύλην μὲν κ
Τιρίστασιν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ προσεχῆ Θ
ἐπόρθησε, τέλος δὲ εἰς τοῦτο ἦλθε παρανομίας
Ἀμφίλοχον ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβ
συλλαβὼν καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας ἐπιθεὶς ἀπελ
σε ταλάντων ἐννέα· καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ εὖ δοκ
ἐποίησεν. καίτοι τὸ παρανομεῖν εἰς κήρυκα καὶ πρ
τοῖς ἄλλοις τε πᾶσιν ἀσεβὲς εἶναι δοκεῖ καὶ μά
ὑμῖν· Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων εἰς

το ἐλήλυθεν ὁ δῆμος ὥςτε μυστηρίων μὲν εἴργειν αὐτούς, ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀδικίας στῆσαι ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν ἐφ' οἷς παθόντες οὕτως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτοὺς φαίνεσθαι ποιοῦντας; Καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παγασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας ἔλαβεν ἁπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμμαχίδας οὔσας, τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἐπώλει πάντας πολεμίους κρίνων· καὶ διὰ ταῦθ' (160) ὑμεῖς ἐπῃνεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. ὥςτε ἔγωγε ἀπορῶ τί ποτ' ἔσται καινότερον, ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν· καὶ γὰρ ὅτε φανερῶς διεφερόμεθα, λῃστὰς ἐξεπέμπετε, καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ἡμᾶς ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε.

Χωρὶς τοίνυν εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφῖχθε καὶ δυςμενείας ὥςτε καὶ πρὸς τὸν Πέρσην πρέσβεις ἀπεστάλκατε πείσοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὃ μάλιστα ἄν τις θαυμάσειεν. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην ἐψηφίσασθε, ἄν ἐκεῖνός τι νεωτερίζῃ, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας ἐπ' αὐτόν· νῦν δὲ τοσοῦτον ὑμῖν περίεστι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους ὥςτε πρὸς ἐκεῖνον διαλέγεσθαι περὶ τῆς ἐπιμαχίας. καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς Πεισιστρατίδαις ἐπετίμων ὡς ἐπάγουσι τὸν Πέρσην ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες ἃ διετελεῖτε τοῖς τυράννοις ἐγκαλοῦντες.

Ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ γράφετε ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐμοὶ προστάττοντες Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην ἐᾶν Θρᾴκης ἄρχειν ὡς ὄντας Ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τού-

τους οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μ
σχόντας ὑμῖν οὔτ' ἐν ταῖς στήλαις ἀναγεγραμμένους
Ἀθηναίους ὄντας, ἀλλὰ Τήρην μὲν μετ' ἐμοῦ στρατ
μενον ἐφ' ὑμᾶς, Κερσοβλέπτην δὲ τοῖς παρ' ἐμοῦ
σβευταῖς ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὅρκους ὀμόσαι προθυμούμ
κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν ἀπο
νόντων αὐτὸν Ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι πῶς ἐστὶ
ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ, πολέμιον
(161) φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ὅταν δ' ἐμὲ συκοφ
τεῖν βούλησθε, πολίτην ἀποδείκνυσθαι τὸν αὐτὸν
ὑμῶν· καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε
πολιτείας, εὐθὺς ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείν
φιλίαν, ὑπὲρ δὲ Κερσοβλέπτου πόλεμον αἱρεῖσθαι
ἡμᾶς; καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδότας ὅτι τῶν λαμβανό
τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας οὐδεὶς οὔτε τῶν νόμων
τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει τῶν ὑμετέρων. οὐ
ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τἄλλα παραλιπόντα συντόμως εἰ
ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ καὶ Δι
σίῳ τῷ Συρακουσίῳ καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων.
οὖν πείσητε τοὺς ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν ἀπο
ναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, κομίζεσθε καὶ
ἐμοῦ τὴν Θρᾴκην, ὅσης Τήρης καὶ Κερσοβλέπτης ἦ
εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξι
μηδέν, ἐμὲ δ' ἐνοχλεῖτε, πῶς οὐ δικαίως ὑμᾶς ἀμ
μην ἄν;

Περὶ μὲν οὖν τούτων πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι δι
παραλιπεῖν προαιροῦμαι· Καρδιανοῖς δέ φημι βοη
γεγονὼς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος, οὐκ ἐθε
των δ' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ
θέντος, οὐκ ὀλιγάκις δ' ἐκείνων· ὥςτε πῶς οὐκ ἂν

φαυλότατος, εἰ καταλιπὼν τοὺς συμμάχους μᾶλ-
ὶν φροντίζοιμι τῶν πάντα μοι τρόπον ἐνοχλούν-
ῶν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόντων;
τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον
ιτε πλεονεξίας ὥςτε πρότερον μὲν ἐνεκαλεῖτέ μοι
ιρημένα μόνον, τὰ δ᾽ ὑπογυιότατα (162) Πεπα-
φασκόντων δεινὰ πεπονθέναι προςετάξατε τῷ
ῷ δίκην παρ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς ἐγὼ
ωρησάμην ἐνδεεστέρως ἢ προςῆκεν, ἐκεῖνοι δὲ εἰ-
ὕσης καταλαβόντες Ἁλόννησον οὔτε τὸ χωρίον
ὺς φρουροὺς ἀπεδίδοσαν πέμψαντος ὑπὲρ αὐτῶν
ιλλάκις. ὑμεῖς δ᾽ ὧν μὲν ἠδίκησαν ἐμὲ Πεπαρή-
ιώτων μὲν οὐδὲν ἐπεσκήψασθε, τὴν δὲ τιμωρίαν,
εἰδότες ὅτι τὴν νῆσον οὔτ᾽ ἐκείνους οὔτε ὑμᾶς
ην, ἀλλὰ τὸν λῃστὴν Σώστρατον. εἰ μὲν οὖν αὐ-
:ε παραδοῦναι Σωστράτῳ, λῃστὰς ὁμολογεῖτε
ιπειν· εἰ δὲ ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος ἐκράτει, τί
πεπόνθατε λαβόντος ἐμοῦ καὶ τὸν τόπον τοῖς
ν ἀσφαλῆ παρέχοντος; τοσαύτην δέ μου ποιου-
ρόνοιαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ
ον, οἱ ῥήτορες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἴων, ἀπολα-
συνεβούλευον, ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προςτασ-
τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν ὁμολογῶ, μὴ προειμένος δὲ
ον ὕποπτος γένωμαι τῷ πλήθει. γνοὺς ἐγὼ ταῦ-
ὶκαλούμην κριθῆναι περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς, ἵν᾽
μὴ γνωσθῇ, παρ᾽ ἐμοῦ δοθῇ τὸ χωρίον ὑμῖν, ἐὰν
ἐρα κριθῇ, τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ. ταῦτα δ᾽ ἐμοῦ
ις ἀξιοῦντος ὑμεῖς μὲν οὐ προςείχετε, Πεπαρή-
τὴν νῆσον κατέλαβον. τί οὖν ἐχρῆν με ποιεῖν; οὐ
αβεῖν παρὰ τῶν ὑπερβεβηκότων τοὺς ὅρκους; οὐ

τιμωρήσασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαίνοντ
καὶ γὰρ εἰ Πεπαρηθίων ἦν ἡ νῆσος, τί προςῆκεν ἀπ
τεῖν Ἀθηναίους; εἰ δὲ ὑμετέρα, (163) πῶς οὐκ ἐκεί
ὀργίζεσθε καταλαβοῦσι τὴν ἀλλοτρίαν;

Εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἔχθρας ὥςτε βουλόμ
ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήςποντον παραβαλεῖν ἠναγ
σθην αὐτὰς παραπέμψαι διὰ Χεῤῥονήσου τῇ στρα
τῶν μὲν κληρούχων κατὰ τὸ Πολυκράτους δόγμα πο
μούντων ἡμῖν, ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφιζομένων, τοῦ
στρατηγοῦ Βυζαντίους τε παρακαλοῦντος καὶ διαγγ
λοντος πρὸς ἅπαντας ὅτι πολεμεῖν αὐτῷ προςτάττ
ἂν καιρὸν λάβῃ. τοιαῦτα δὲ πάσχων ὅμως τῆς πόλ
καὶ τῶν τριήρων καὶ τῆς χώρας ἀπεσχόμην, ἱκανὸς
τὰ πλεῖστα λαβεῖν ἢ πάντα, καὶ διατετέλεκα προκαλ
μενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν ὑπὲρ ὧν αἰτιώμεθα ἀλ
λοις. καίτοι σκοπεῖσθε πότερον κάλλιόν ἐστιν ὅπλο
λόγοις διακρίνεσθαι, καὶ πότερον αὐτοὺς εἶναι βρα
τὰς ἢ πεῖσαί τινας ἑτέρους· καὶ λογίζεσθ' ὡς ἄλ
ἐστιν Ἀθηναίους Θασίους μὲν καὶ Μαρωνείτας ἀνα
σαι περὶ Στρύμης διακριθῆναι λόγοις, αὐτοὺς δὲ
ἐμὲ μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν τὸν τ
τοῦτον, ἄλλως τε καὶ γιγνώσκοντας ὅτι νικηθέντ
οὐδὲν ἀποβαλεῖτε, κρατήσαντες δὲ λήψεσθε τὰ ν
ἡμῖν ὄντα.

Πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶνα
πέμψαντος ἐμοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πα
ὦσι μάρτυρες, καὶ βουλομένου ποιήσασθαι πρ
δικαίας ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ τ
τούτων λόγους ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβευόντ
ὑμῖν ἢ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαι τοὺς δυςχε

τιόντάς τι καθ᾽ ἡμῶν, ἢ φανερῶς ἐξελέγξαι (164) με αυλότατον ὄντα τῶν ἁπάντων. τῷ μὲν οὖν δήμῳ ταῦτα υνέφερε, τοῖς δὲ λέγουσιν οὐκ ἐλυσιτέλει. φασὶ γάρ οἱ ἧς πολιτείας τῆς παρ᾽ ὑμῖν ἔμπειροι τὴν μὲν εἰρήνην όλεμον αὐτοῖς εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρήνην· ἢ γὰρ υναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς ἢ συκοφαντοῦντας εἰ τι λαμβάνειν παρ᾽ αὐτῶν, ἔτι δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς τιμωτάτοις καὶ τῶν ἔξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λοιδορουμένους ἐπὶ τοῦ βήματος περιποιεῖσθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν ὡς εἰσὶ δημοτικοί.

Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐστί μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐτοὺς μικρὰ πάνυ προεμένῳ, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἀλλ᾽ αἰσχυνοίμην ἄν, εἰ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος, οἳ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς τοῦτο τόλμης ἥκουσιν ὥστε καὶ περὶ Ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ὑπὲρ ἧς τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς οἶμαι πολὺ δικαιότερα λέγειν αὐτός. εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίγνεται, πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Ἀλεξάνδρου τοῦ προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον, ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν εἰς Δελφούς; εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβητήσειέ τις, ἀξιοῖ δὲ γίγνεσθαι τῶν ὕστερον γενομένων κυρίων, ὑπάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τοὺς ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ Λακεδαιμονίων δὲ κατοικισθέντας ἔλαβον τὸ χωρίον. καίτοι πάντες οἰκοῦμεν τὰς πόλεις ἢ τῶν προγόνων παραδόντων ἢ κατὰ πόλεμον κύριοι καταστάντες. ὑμεῖς δὲ οὔτε πρῶτοι λαβόντες οὔτε νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον (165) δὲ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμείναντες ἀντιποιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα

πίστιν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ἐπιθέντε κις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑ ἐγνώκατε δικαίως ἔχειν ἡμᾶς, τότε μὲν ποιησό εἰρήνην ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν, κᾆτα συμμ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις. καίτοι πῶς ἂν ἑτέρ βεβαιοτέρα ταύτης κτῆσις, τῆς τὸ μὲν ἐξ ἀρχ λειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ λεμον ἐμῆς γεγενημένης, τρίτον δὲ συγχωρηθ ὑμῶν τῶν εἰθισμένων ἀμφισβητεῖν καὶ τῶν σ προςηκόντων;

Ἃ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ᾽ ἐστίν· ὡς δὲ χόντων καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον πράγμασιν ἐπιτιθεμένων καὶ καθ᾽ ὅσον ἂν κακοποιούντων, ὑμᾶς ἀμυνοῦμαι μετὰ τοῦ δικ μάρτυρας τοὺς θεοὺς ποιησάμενος διαλήψομαι καθ᾽ ὑμᾶς.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩ

Ὁ λόγος οὗτος οὐκέτι Φιλιππικός ἐστιν, ἀλ συμβουλευτικός· ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, (166) παρελθὼν σθένης πείθει συνταχθῆναί τε αὐτοὺς καὶ τ ἀναλαβεῖν ἀξίωμα στρατευομένους καὶ τῶν κροκινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ νῦν τοῖς προγόνων, πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα λαιῶν δεικνύς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΦΕΡΟΜΕΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

Περὶ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέτερόν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὔτ᾽ ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσι καὶ διδοῦσι τὰ κοινὰ εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν, οὔτε συνειπόντα καὶ παραινέσαντα ὡς δεῖ λαμβάνειν χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρείᾳ τοῦ λαβεῖν οὖσιν· οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες οὔτ᾽ ἐπαινοῦσιν οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ᾽ ὡς ἑκάτεροι χρείας καὶ περιουσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὔτ᾽ ἂν εἰσηγησάμην, οὔτ᾽ ἂν ἀντείποιμι ὡς οὐ δεῖ λαμβάνειν· παραινῶ μέντοι σκοπεῖν καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τἀργύριον μέν ἐστι τοῦτο, περὶ οὗ βουλεύεσθε, μικρόν, τὸ δ᾽ ἔθος μέγα, ὃ γίγνεται μετὰ τούτου. εἰ μὲν οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἃ προσήκει καὶ τὸ λαμβάνειν κατασκευάσεσθε, οὐ μόνον οὐ βλάψετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσετε τὴν πόλιν καὶ ὑμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῦ μὲν λαμβάνειν καὶ ἑορτὴ καὶ πᾶσα ἀρκέσει (167) πρόφασις, τοῦ δ᾽ ἃ πρὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐθελήσετε, ὁρᾶτε μή ποθ᾽ ἃ νῦν ὀρθῶς ἡγεῖσθε πράττειν, σφόδρα ἡμαρτηκέναι νομίσητε. ἐγὼ δὲ φημι δεῖν, καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ᾽ ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ᾽ ἀκούσαντες κρίνατε, ὡς περὶ τοῦ λαβεῖν ἐκ-

κλησίαν ἀπεδώκαμεν, οὕτω καὶ περὶ τοῦ συνταχ καὶ παρασκευασθῆναι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐκκ ἀποδοῦναι, καὶ παρασχεῖν ἕκαστον αὑτὸν μὴ ταῦτ᾽ ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλ ἵν᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπί ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὸν δεῖνα μηδὲ τὸν δεῖν θάνησθε τί πράττει. καὶ τὰ μὲν προσιόντα τῇ πάντα, καὶ ἃ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων παραναλίσκετε εἰς δέον καὶ ὅσ᾽ ἐκ τῶν συμμάχων ὑπάρχει, λαμβάνει φημὶ χρῆναι τὸν ἴσον ἕκαστον, τοὺς μὲν ἐν ἡλικία τιωτικόν, τοὺς δ᾽ ὑπὲρ τὸν κατάλογον ἐξεταστ ὅπως ἄν τις ὀνομάσαι τοῦτο, στρατεύεσθαι δ᾽ καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν, ἀλλὰ τὴν δύναμ πόλεως οἰκείαν εἶναι καὶ κατεσκευασμένην ἀπὸ τ ἵν᾽ [ἅμα τ᾽] εὐπορῆτε καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, κ στρατηγὸν ἡγεῖσθαι ταύτης, ἵν᾽ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ναῖοι, μὴ τοιαῦτα οἷάπερ νυνὶ συμβαίνῃ. τοὺς σ γοὺς κρίνετε, καὶ περίεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν πραγμά δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν δεῖνα εἰσήγγειλεν," ἄλλο δ᾽ ἀλλὰ τί ὑμῖν γένηται; πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι μὴ ραῖς, ἀλλὰ τῷ τὰ αὐτὰ συμφέρειν ὑμῖν κἀκείνοι οἰκεῖοι, ἔπειθ᾽ οἱ στρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες τ συμμάχους ἄγωσι καὶ φέρωσι, τοὺς δὲ πολεμίου μηδ᾽ ὁρῶσιν, ἀφ᾽ ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι τούτων εἰσὶ τὰ δὲ μίση καὶ τὰ ἐγκλήματα ἐφ᾽ ὅλην ἔρχεται τ λιν, ἀλλὰ πολίτας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντε ἐχθροὺς ἃ νῦν τοὺς φίλους ποιῶσιν. χωρὶς δὲ πολλὰ τῶν πραγμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρ καὶ ἄνευ τοῦ πρὸς τοὺς οἰκείους πολέμους οἰκεί σθαι δυνάμει συμφέρειν, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πρά

ἀναγκαῖόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη καὶ μηδὲν τῶν Ἑλληνικῶν περιεργάζεσθαι ὅπως ἔχει, ἄλλος ἂν ἦν λόγος οὗτος· νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ὑμεῖς ἀξιοῦτε καὶ τὰ δίκαια ὁρίζειν τοῖς ἄλλοις, τὴν δὲ ταῦτα ἐποπτεύσουσαν καὶ φυλάξουσαν δύναμιν οὔτε κατεσκεύασθε οὔτε κατασκευάζεσθε, ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲν ἡσυχίας καὶ ἠρεμίας ὑμῶν ὁ Μυτιληναίων δῆμος καταλέλυται, ἐπὶ πολλῆς δ' ἡσυχίας ὁ Ῥοδίων, ἐχθρός γε ὢν ἡμῖν, φαίη τις ἄν· ἀλλὰ μείζω χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς προαιρέσεως ἔχθραν ἢ τὴν πρὸς τοὺς δήμους ὑπὲρ ὧν ποτ' ἂν ᾖ. ἀλλ' ἵν' ἐκεῖσε ἐπανέλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαβεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἃ προςήκει σύνταξιν εἶναι. διελέχθην δ' ὑμῖν περὶ τούτων καὶ πρότερον, καὶ διεξῆλθον ὡς ἂν συνταχθείητε, οἵ θ' ὁπλῖται καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ὅσοι τούτων ἐκτός ἐστε, καὶ εὐπορία τις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. ὃ δέ μοι πλείστην ἀθυμίαν παρέσχεν ἁπάντων, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ καλῶν ὄντων τούτων ἁπάντων τῶν μὲν ἄλλων (169) οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, τοῖν δυοῖν δ' ὀβολοῖν ἅπαντες. καίτοι τοὺς μὲν οὐκ ἔστι πλείονος ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι, τἄλλα δὲ μετὰ τούτων ὧν εἶπον τῶν βασιλέως ἄξιά ἐστι χρημάτων, πόλιν τοσούτους ὁπλίτας ἔχουσαν καὶ τριήρεις καὶ ἱππέας καὶ χρημάτων πρόσοδον συντετάχθαι καὶ παρεσκευάσθαι.

Τί οὖν ταῦτα νῦν, φαίη τις ἄν, λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν ὑμᾶς, ἐπειδὴ τὸ μὲν πάντας μισθοφορεῖν δυςχεραίνουσί τινες, τὸ δὲ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι παρὰ πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται, ἐντεῦθεν ἄρξασθαι

τοῦ πράγματος, καὶ προθεῖναι περὶ τούτων
μένῳ γνώμην ἀποφήνασθαι. ὡς οὕτως ἔχει
ὑμεῖς νῦν πεισθῆτε τούτων καιρὸν εἶναι ν
ὅταν αὐτῶν εἰς χρείαν ἔλθητε, ἕτοιμα ὑπάρξ
ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδητε, ὅταν δέῃ χρῆ
ἀναγκασθήσεσθε παρασκευάζεσθαι. ἤδη δέ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοί, που λέγων, οὐχ ὑμῶν τά
ἀλλὰ τῶν διαῤῥηγνυμένων εἰ ταῦτα γενήσετο
ἡμῖν ἀπὸ τῶν Δημοσθένους λόγων ἀγαθὸν
παρελθὼν ἡμῶν, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τ
γων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ τοὺς προγό
νεσε, καὶ μετεωρίσας καὶ φυσήσας ἡμᾶς και
δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δυναίμην ὧν λέγω τι πεῖσαι, τη
οἶμαι τὴν πόλιν πρᾶξαι ἀγαθὰ ὥςτ' εἰ νῦν ε
χειρήσαιμι, πολλοὺς ἂν ἀπιστῆσαι ὡς μείζοσι
τοῖς· οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἴομ
βέλτιστα ἀκούειν ὑμᾶς συνεθίζω. δεῖ γάρ,
Ἀθηναῖοι, τὸν βουλόμενόν (170) τι ποιῆσαι
ὑμῶν ἀγαθὸν τὰ ὦτα πρῶτον ὑμῶν ἰάσασ
φθαρται γάρ· οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πι
λον ἢ τὰ βέλτιστα ἀκούειν συνείθισθε. οἷον
μὴ θορυβήσει μοι μηδείς, πρὶν ἂν ἅπαντα εἴ
ξαν δήπου πρῴην τινὲς τὸν ὀπισθόδομον.
παριόντες ἅπαντες τὸν δῆμον καταλελύσθαι,
μους οὐκέτ' εἶναι, τοιαῦτα ἔλεγον. καίτοι, ὦ ἄνδ
ναῖοι, καὶ σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω, οἱ μὲν τ
οῦντες ἄξια ἐποίουν θανάτου, ὁ δῆμος δ' οὐ δ
καταλύεται. πάλιν κώπας τις ὑφείλετο· μ
στρεβλοῦν πάντες ἐβόων, λέγοντες τὸν δῆμον
σθαι. ἐγὼ δὲ τί φημι; τὸν μὲν ὑφαιρούμενον

ποιεῖν ἄξια ὥςπερ ἐκεῖνοι, τὸν δῆμον δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεσθαι. ἀλλὰ πῶς καταλύεται; οὐδεὶς λέγει οὐδὲ παῤῥησιάζεται. ἐγὼ δὲ φράσω· ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φαύλως ἠγμένοι πολλοὶ καὶ ἄποροι καὶ ἄοπλοι καὶ ἀσύντακτοι καὶ μὴ τὰ αὐτὰ γιγνώσκοντες ἦτε, καὶ μήτε στρατηγὸς μήτ' ἄλλος μηδεὶς ὧν ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε φροντίζῃ, καὶ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ μηδ' ἐπανορθοῖ, μηδ' ὅπως παύσεται τοιαῦτα ὄντα πράττῃ, ὃ νῦν ἀεὶ συμβαίνει. καὶ νὴ Δία γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕτεροι λόγοι παρεῤῥυήκασι πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς, καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες, οἷον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ἐστὶν ἡ σωτηρία, καὶ δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ δικαστήρια τῶν (171) πρὸς ἀλλήλους δικαίων ἐστὶ κοινά, ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν, καὶ διὰ τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας· οὐ γὰρ τὸ ψηφίσασθαι τοῖς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσει τὸ νικᾶν, ἀλλ' οἱ μετὰ τούτων κρατοῦντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ ψηφίζεσθαι καὶ ἄλλο ὅ τι ἂν βούλησθε ποιεῖν ὑμῖν ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάζουσι· δεῖ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις φοβερούς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι.

Εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους, αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς αὐτῶν ἔχει· τὸν γὰρ ὑπὲρ τηλικαύτης πόλεως ῥηθησόμενον λόγον καὶ τοιούτων πραγμάτων παντὸς ἑνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγὺς εἶναι, μὴ τῆς τοῦ λέγοντος. ὅτι δ' οὐδεὶς τῶν ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταῦτα λέγει, τὰς προφάσεις ἐγὼ διέξειμι ὑμῖν. οἱ μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίας καὶ ταύτην τὴν τάξιν προσιόντες ἄλλοι τῆς ἐπὶ τῷ χειροτονεῖσθαι χάριτος περιέρχονται,

τελεσθῆναι στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἂν ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι. εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῳ, νῦν μὲν ἡγεῖται τὴν τῆς πόλεως ξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τοὔνομα, τῆς τῶν ἐναντιωσ νων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, λο δ' οὐδέν, κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ὁ θῶν, ὅπερ ἔστιν, ἂν δ' ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν ἕκα πράττητε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ὥςπερ τῶν ἔργων αὐ οὕτω καὶ τῶν ἐκ τούτων ἕξειν. οἱ δὲ πολιτευόμενοι περὶ ταῦτ' ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὑμῖν ἀφέ προςκεχωρήκασι (172) πρὸς τούτους· καὶ πρότερον κατὰ συμμορίας εἰςεφέρετε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμών, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ το καὶ οἱ βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων τριακόσιοι· οἱ δ' λοι προςνενέμησθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκεί τοιγαροῦν ὑμῖν περίεστιν ἐκ τούτων ὁ δεῖνα χαλκοῦς ὁ δεῖν' εὐδαίμων, εἷς ἢ δύο, ὑπὲρ τὴν πόλιν· οἱ δ' ἄ μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε, τῆς κ ἡμέραν ῥαθυμίας πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπάρχουσαν ε εὐδαιμονίαν τούτοις προέμενοι.

Καίτοι σκέψασθε ὅπως ἐπὶ τῶν προγόνων τι εἶχεν· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησα νοις, ἀλλ' οἰκείοις ἔξεσθ' ἃ προςήκει πράττειν εἰδέ ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχ στρατηγοῦντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθ νι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατη ἀγαθὰ εἰργασμένους, μὰ Δί' οὐ χαλκοῦς ἵστασαν ο ὑπερηγάπων, ἀλλ' ὡς οὐδὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας, τως ἐτίμων. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενός, ὦ ἄν Ἀθηναῖοι, τῶν τότ' ἀπεστέρησαν ἑαυτούς, οὐδ' ἔ

οὐδεὶς ὅςτις ἂν εἴποι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων, οὐδὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νῦν δὲ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἷλε Τιμόθεος καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης καὶ τὴν περὶ Νάξον ἐνίκα ναυμαχίαν Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς αἷς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ (173) τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς οὕτως ἐκεῖνοί τε καλῶς ἔνεμον καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς; ἐκεῖνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπ' Ἠιόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει πόλεμον, διακοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ πρότερον τούτου Περδίκκᾳ τῷ κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου ποτὲ ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥττης διαφθείραντι καὶ τέλειον τἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον, μεγάλην καὶ τιμίαν, οἶμαι, καὶ σεμνὴν τὴν αὑτῶν πατρίδα ἡγούμενοι καὶ πάσης μείζονα εὐεργεσίας. νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθόρους ἀνθρώπους οἰκοτρίβων οἰκότριβας, τιμὴν ὥςπερ ἄλλου του τῶν ὠνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε πολίτας. ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε πράττειν οὐχ ὅτι τὰς φύσεις χείρους ἐστὲ τῶν προγόνων, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' ἑαυτοῖς παρειστήκει μέγα φρονεῖν, ὑμῶν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιῄρηται τοῦτο. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, δυνατὸν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, ὥςπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν· ὁποῖ'

ἅττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, το τον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν.

Σκέψασθε δέ, ἃ τις κεφάλαια ἂν ἔχοι εἰπεῖν τῶν τε ἐκείνοις πεπραγμένων καὶ τῶν ὑμῖν, ἂν ἄρ' ἐ
(174) αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τούτων γε δύνησθε γενέσθαι κρ τους. πέντε μὲν [τοίνυν] καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν λήνων ἦρξαν ἑκόντων ἐκεῖνοι, πλείω δ' ἢ μύρια τάλι εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι νῦν φιλοτιμούμεθα. καίτοι ταῦτα νομίζετε αὐτοὺς ι σαι οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν [μόνον] ἡμεῖς αὐτὰ θεωρι τες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρε ἐκεῖνοι μὲν δὴ ταῦτα· ἡμεῖς δ', ὅσης ἅπαντες ὁρ ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθε εἰ παραπλήσια. πλείω μὲν ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνήλι μάτην εἰς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀποστόλους, ἐξανήλω δὲ οἵ τε ἴδιοι πάντες οἶκοι καὶ τὰ κοινὰ τῇ πόλει κ παρὰ τῶν συμμάχων, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμ ἐκτησάμεθα, οὗτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασιν· νὴ Δία ταῦτα μόνον τότ' εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ δ χεῖρον. πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅ τι βούλεσθε, ἐξ μεν. οἰκοδομήματα μέν γε καὶ κόσμον τῆς πόλεω καὶ λιμένων καὶ τῶν ἀκολούθων τούτοις, τοιο τοσοῦτον κατέλιπον ἐκεῖνοι ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπ νων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι, προπύλαια ταῦτα, νών, νεώσοικοι, στοαί, τἆλλα οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσ πόλιν ὑμῖν παρέδοσαν· τὰς δ' ἰδίας οἰκίας τῶ μει γενομένων οὕτω μετρίας καὶ τῷ τῆς πολ ματι ἀκολούθους ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους μωνος καὶ τὴν Ἀριστείδου καὶ Μιλτιάδου

λαμπρῶν οἰκίαν, (175) εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῶν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα καὶ κρήνας καὶ κονιάματα καὶ λήρους, καὶ οὐ τοῖς εἰςηγησαμένοις τοῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦτα ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι διοικεῖν, ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν ἐπί τῳ γεγενημένοι οἱ μὲν τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας κατεσκευάκασιν, οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας, οἱ δὲ γῆν συνεωνημένοι γεωργοῦσιν ὅσην οὐδ' ὄναρ ἤλπισαν πώποτε. τούτων δ' αἴτιον ἁπάντων ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος δεσπότης ἦν καὶ κύριος ἁπάντων, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ' ἐκείνου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαμβάνειν· νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὁ δὲ δῆμος ἐν ὑπηρέτου καὶ προςθήκης μέρει, καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἃ ἂν οὗτοι μεταδιδῶσι λαμβάνοντες.

Τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεώς ἐστιν ὥςτε εἴ τις ἀναγνοίη τὰ ψηφίσματα ὑμῶν καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδ' ἂν εἷς πιστεύσαι τῶν αὐτῶν εἶναι ταῦτα κἀκεῖνα. οἷον ἃ πρὸς τοὺς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα, ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἃ πρὸς Φλιασίους, ὅτε ἐξέπεσον τὸ ἔναγχος, βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι, τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοὺς βουλομένους παρακαλεῖν· ἅπαντα καλά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ (176) δίκαια καὶ τῆς πόλεως ἄξια· τὰ ἔργα δὲ τὰ ἀπὸ τούτων οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τὴν μὲν ἀπέχθειαν διὰ τῶν ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε, τῶν δ' ἔργων οὐδενὸς κύ-

ριοι γίγνεσθε· τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τῆς πό λεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε, τὴν δύναμιν δ' οὐκ ἀκόλουθο ὧν ψηφίζεσθε ἔχετε. ἐγὼ δὲ παραινέσαιμ' ἂν ὑμῖν, κα μοι μηδεὶς ὀργισθῇ, ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερ αὐτῶν ἀγαπᾶν πράττοντας, ἢ μείζω δύναμιν παρα σκευάζεσθαι. εἰ μὲν οὖν Σιφνίοις ἢ Κυθνίοις ἤ τισι ἄλλοις τοιούτοις οὖσι συνήδειν ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖ συνεβούλευον ἄν· ἐπειδὴ δ' ἔστ' Ἀθηναῖοι, τὸ τὴν δύνα μιν παρασκευάσασθαι παραινῶ· αἰσχρὸν γάρ, ὦ ἄν δρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν λιπεῖν τὴν τοῦ φρονήματος τά ξιν, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. πρὸς δὲ τούτοι οὐδ' ἐστὶν ἐφ' ὑμῖν, οὐδ' ἂν ἀποστῆναι τῶν Ἑλληνικῶ βούλησθε· πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέ πρακται, καὶ τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας αἰσχρὸ προέσθαι, τοῖς δ' οὖσιν ἐχθροῖς οὐκ ἔνι πιστεῦσαι κα μεγάλους ἐᾶσαι γενέσθαι. ὅλως δ' ὅπερ οἱ πολιτευόμε νοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔνεστ' αὐτοῖς, ὅταν βού λωνται, παύσασθαι, τοῦτο καὶ ὑμῖν περιέστηκε· πεπο λίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησιν.

Ἔστι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον ἁπάντω τῶν εἰρημένων· οὐδέποθ' ὑμᾶς οἱ λέγοντες οὔτε πονη ρούς οὔτε χρηστοὺς ποιοῦσιν, ἀλλ' ὑμεῖς τούτους ὁπότε ἂν βούλησθε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν οὗτοι βούλονται στοχά ζεσθε, ἀλλ' οὗτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴωνται. ὑμᾶ οὖν ὑπάρξαι δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ (177) πάνθ ἕξει καλῶς· ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φαῦλον οὐδέν, ἢ οὐδὲ αὐτῷ πλέον ἔσται μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ.

Φήμης γενομένης, τὸν Περσῶν βασιλέα παρασκευά-
ιθαι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθη-
ίων δῆμος κεκίνηται, καὶ συγκαλεῖν ὥρμηται τοὺς Ἕλ-
νας, καὶ τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη· ὁ δὲ Δημοσθέ-
; συμβουλεύει μὴ προεξανίστασθαι, ἀλλὰ ἀναμένειν
ν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γάρ, φησίν, οὐ πείσο-
ν τοὺς Ἕλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ᾽ ἀδείας εἶναι δο-
ῦντας· τότε δὲ αὐτοὺς ὁ κίνδυνος αὐτὸς συστήσεται.
ραινεῖ τοίνυν, ἡσυχάζοντας συντάξασθαι, καὶ πρὸς
ν πόλεμον παρασκευάσασθαι· καὶ δὴ καὶ διέξεισιν,
τρόπον ἂν συνταχθεῖεν. ὅθεν καὶ περὶ συμμοριῶν ὁ
γος ἐπιγράφεται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς
τῶν λειτουργούντων σύνταγμα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ.

(178) *Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ρογόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι χαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ᾽ ἐκείνοις, οὓς ἐγκω-*

μιάζουσι, ποιεῖν· περὶ γὰρ πραγμάτων ἐπι λέγειν, ὧν οὐδ᾽ ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι τῷ λό το, αὐτοὶ μὲν τοῦ δοκεῖν δύνασθαι λέγειν δό ρονται, τὴν δ᾽ ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπ παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγ νων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον λοῦ γεγενημένου, μείζω τῶν ὑπ᾽ ἐκείνων πραχθ δένες ἄλλοι παραδεῖξασθαι δεδύνηνται· αὐτὸς σομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἄν μοι δοκεῖτε μά νασθαι παρασκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχ ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φαν τες, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ᾽ ὅτι βέλτιον δὲ παρελθὼν εἷς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι κ τίς παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν ποριςθ σιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν φόβος ἐγὼ δὲ τοῦτ᾽, ἂν ἄρ᾽ οἷός τε ὦ, πειράσομαι πε κρὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν σιλέα.

Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν εἶναι βασιλέα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσαιμ᾽ τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασ γὰρ (179) αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας ὁρῶ κοινοὺς ὄντας φίλους, ἀλλ᾽ ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστε τισιν αὐτῶν. ἐκ δὴ τούτων τοιούτων ὄντων νο φέρειν ὑμῖν, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ζητ ἴση καὶ δικαία γενήσεται, παρασκευάζεσθαι δ ἥκει πάντα, καὶ τοῦθ᾽ ὑποκεῖσθαι τῇ γνώμῃ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἕλληνας, εἰ μ τι γένοιτο καὶ σαφές, ὡς βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπι συμμαχῆσαι καὶ χάριν μεγάλην ἔχειν τοῖς π

καὶ μετ' αὐτῶν ἐκεῖνον ἀμυνομένοις· εἰ δ', ἔτι ἀδήλου τούτου καθεστηκότος, προαπεχθησόμεθα ἡμεῖς, δέδια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προνοούμεθα. ὁ μὲν γὰρ ἐπισχὼν ὧν ὥρμηκεν, εἰ ἄρ' ἐγχειρεῖν ἔγνωκε τοῖς Ἕλλησι, χρήματα δώσει τισὶν αὐτῶν, καὶ φιλίαν προτενεῖται· οἱ δὲ τοὺς ἰδίους πολέμους ἐπανορθῶσαι βουλόμενοι, καὶ τοῦτον τὸν νοῦν ἔχοντες, τὴν κοινὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρόψονται. εἰς δὲ τὴν ταραχὴν ταύτην καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην παραινῶ μὴ προκαθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπ' ἴσης ὁρῶ τοῖς τ' ἄλλοις Ἕλλησι καὶ ὑμῖν περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν βουλὴν οὖσαν, ἀλλ' ἐκείνων μὲν πολλοῖς ἐνδέχεσθαί μοι δοκεῖ, τῶν ἰδίᾳ τι συμφερόντων διοικουμένοις, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελῆσαι, ὑμῖν δ', οὐδ' ἀδικουμένοις, παρὰ τῶν ἀδικούντων καλόν ἐστι λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἐᾶσαί τινας αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ γενέσθαι. ὅτε δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον, ὅπως μήθ' ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ γενησόμεθα οὐκ ἴσοι, μήτ' ἐκεῖνος, ὃν (180) ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἡγούμεθα τοῖς Ἕλλησι, τὴν τοῦ φίλος αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεται. πῶς οὖν ταῦτ' ἔσται; ἂν ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξητασμένη καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ᾖ φανερά, φαίνηται δὲ δίκαια φρονεῖν ἐπὶ ταύτῃ τῇ προαιρέσει. τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα ἑτοίμως πολεμεῖν κελεύουσιν ἐκεῖνο λέγω, ὅτι οὐκ ἔστι χαλεπόν, οὐδ' ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, δόξαν ἀνδρίας λαβεῖν, οὐδ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι, ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ χαλεπὸν καὶ προσῆκον, ἐπὶ μὲν τῶν κινδύνων τὴν ἀνδρίαν ἐνδείκνυσθαι, ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες

Ἀθηναῖοι, νομίζω, τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς χαλεπὸν τῇ πόλει, τὸν δ' ἀγῶνα τὸν ἐκ τοῦ ῥᾴδιον ἂν συμβάντα. διὰ τί; ὅτι τοὺς μὲν π ἅπαντας ἀναγκαίως ἡγοῦμαι τριήρων καὶ χρημά τόπων δεῖσθαι, ταῦτα δὲ πάντα ἀφθονώτερα ἔχοντα ἡμῶν εὑρίσκω· τοὺς δ' ἀγῶνας οὐδενὸ τῶν ἄλλων ὁρῶ δεομένους, ὡς ἀνδρῶν ἀγαθῶν· δ' ἡμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυνεύουσι πλείους χειν νομίζω. τὸν μὲν δὴ πόλεμον διὰ ταῦτα π μηδ' ἐξ ἑνὸς τρόπου προτέρους ἀνελέσθαι· ἐπὶ ἀγῶν' ὀρθῶς φημὶ παρεσκευασμένους ὑπάρχειν εἰ μὲν οὖν ἕτερός τις τρόπος ἦν δυνάμεως, ᾧ το βάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δέ τις, ᾧ τι λῆνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐγι ἀντιταττόμενοι· ἐπεὶ δὲ πάσης ἐστὶ παρασκευῆ τὸς τρόπος, καὶ δεῖ τὰ αὐτὰ εἶναι κεφάλαια τῆ μεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι (181) δύνασθα οὖσι συμμάχοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ τί, τοὺς ὁμολογοῦντας ἐχθροὺς ἔχοντες, ἑτέρους μεν, ἀλλ' οὐ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τοῦτον νόμεθα δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ; μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐ κελεύουσιν οὗτοι, μὴ ποιῆτε, οὐχ ἡδέως ἐνίων ὑμ των, πῶς χρὴ προσδοκᾶν τινὰ ὑπακούσεσθαι; Δί' ἀκούσονται παρ' ὑμῶν, ὡς ἐπιβουλεύει β αὐτοῖς. αὐτοὺς δ' οὐ προορᾶν, ὦ πρὸς τοῦ Διός, τοῦτο; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι. ἀλλ' οὔπω μείζων ἐσθ' ὁ φόβος τῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἀλλήλου διαφορῶν. οὐδὲν οὖν ἀλλ' ἢ ῥαψῳδήσουσιν οἱ π περιιόντες. τότε δέ, ἂν ἄρα, ἃ νῦν οἰόμεθ' ἡμεῖς,

τηται, οὐδεὶς δήπου τῶν πάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονεῖ, ὅστις, ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δὲ ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἥξει καὶ δεήσεται, μετὰ τούτων ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ καλεῖν ἤδη, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἀφαμαρτεῖν, ἐκ δὲ τοῦ μετὰ τοῦ παρεσκευάσθαι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἐπισχεῖν, δεομένους σώζειν καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἥξοντάς ἐστιν.

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ παραπλήσια τούτοις λογιζόμενος, λόγον μὲν οὐδένα ἐβουλόμην θρασὺν οὐδ' ἔχοντα μάταιον μῆκος εὑρεῖν, τὴν μέντοι παρασκευήν, ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γενήσεται, πάνυ πολλὰ πράγματα ἔσχον σκοπῶν. οἶμαι δὴ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ἀρέσκῃ, (182) ψηφίσασθαι. ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς ἕκαστον ἑκόντα προθύμως, ὅ τι ἂν δέῃ, ποιήσοντα. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἠβουλήθητε, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν· ὅσα δ' ἠβουλήθητε μέν, μετὰ ταῦτα δ' ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξοντα, οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο. ἐχόντων δ' ὑμῶν οὕτω καὶ παρωξυμμένων, τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι, καὶ ποιῆσαι δισχιλίους, ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσνείμαντας· ἐὰν γὰρ τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἡγοῦμαι, τῶν ἐπικλήρων, καὶ τῶν ὀρφανικῶν, καὶ τῶν κληρουχικῶν, καὶ τῶν κοινωνικῶν, καὶ, εἴ τις ἀδύνατος, ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια καὶ διακόσια ταῦτα ὑμῖν

σώματα. ἐκ τοίνυν τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι σ
ρίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσίν, ἑξήκοντα σώματ' ἐχ
ἑκάστην. τούτων δὲ τῶν συμμοριῶν ἑκάστην διελ
λεύω πέντε μέρη κατὰ δώδεκα ἄνδρας, ἀνταναπλ
τας πρὸς τὸν εὐπορώτατον ἀεὶ τοὺς ἀπορωτάτου
τὰ μὲν σώματα οὕτω συντετάχθαι φημὶ δεῖν· δι
εἴσεσθε, ἐπειδὰν ὅλον τὸν τρόπον τῆς συντάξεως
σητε· τὰς δὲ τριήρεις πῶς; τὸν ἅπαντα ἀριθμ
λεύω τριακοσίας ἀποδείξαντας, κατὰ πεντεκαιδεκ
εἴκοσι ποιῆσαι μέρη· τῶν πρώτων ἑκατόν, πέντ
τῶν δευτέρων ἑκατόν, πέντε· καὶ τῶν τρίτων ἑ
πέντε, (183) ἑκάστῳ μέρει διδόντας· εἶτα συγκλη
συμμορίᾳ σωμάτων ἑκάστῃ τὴν πεντεκαιδεκαναΐαν
δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῷ μέρει σφῶν αὐτῶν, τρεῖς
δοῦναι τριήρεις. ἐπειδὰν δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα
χῃ, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημά ἐστι τῆς χώρας ἑξα
λίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ᾖ συντετ
να, διελεῖν τοῦτο, καὶ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλ
ἑκατὸν μέρη· εἶτα πέντε ἑξηκονταταλαντίας εἰς ἑκ
τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἐπικληρῶσαι
δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν, μίαν ἑξηκοντατ
τίαν ἀποδοῦναι, ὅπως, ἐὰν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέῃ τρ
τὴν μὲν δαπάνην ἑξήκοντα τάλαντα συντελῇ, τριήρ
δ' ὦσι δώδεκα· ἐὰν δὲ διακοσίων, τριάκοντα μὲν
λαντα τὴν δαπάνην συντελοῦντα, ἓξ δὲ σώματα
ραρχοῦντα· ἐὰν δὲ τριακοσίων, εἴκοσι μὲν ᾖ τά
τὴν δαπάνην διαλύοντα, τέτταρα δὲ σώματα τρι
χοῦντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖο
τὰ νῦν ὀφειλόμενα τῶν σκευῶν ἐπὶ τὰς τριήρεις
σαντας, ἅπαντα ἐκ τοῦ διαγράμματος νεῖμαι κ

μέρη εἴκοσιν· ἔπειτα ταῖς μεγάλαις ἐπικληρῶσαι συμμορίαις μέρος ἓν χρήστων ἑκάστῃ, τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστην διανεῖμαι τῶν ἑαυτῆς μερῶν ἑκάστῳ τὸ ἴσον, τοὺς δὲ δώδεκα τοὺς ἐν ἑκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰςπράξαντας, τὰς τριήρεις, ἃς ἂν ἕκαστοι λάχωσι, παρεσκευασμένας παρέχειν. τὴν μὲν δαπάνην καὶ τὰ σκάφη καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τὴν τῶν σκευῶν εἴςπραξιν οὕτως ἂν ἄρισθ' ἡγοῦμαι καὶ ποριςθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι· πλήρωσις δὲ καὶ σαφὴς ὅθεν ἔσται καὶ ῥᾳδία, μετὰ ταῦτα (184) λέγω. φημὶ τοὺς στρατηγοὺς δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους, ὅπως ὡς ἐγγύτατ' ἀλλήλων κατὰ τριάκοντ' ὦσι νεώςοικοι, ἐπειδὰν δὲ τοῦτο ποιήσωσι, δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα τριήρεις, τούτων ἑκάστῳ προςνεῖμαι τῶν τόπων· εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς φυλάς, τὸν δὲ τριήραρχον ἕκαστον, καθ' ἕκαστον νεώριον, ἵνα ὦσι συμμορίαι δύο, τριήρεις τριάκοντα, φυλὴ μία. ὃν δ' ἂν ἡ φύλη τόπον λάχῃ, διελεῖν τρίχα, καὶ τὰς ναῦς ὡςαύτως· εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς τριττῦς, ὅπως ἄν, τῶν μὲν ὅλων νεωρίων, ἓν ἑκάστη μέρος ᾖ τῶν φυλῶν, τοῦ δὲ μέρους ἑκάστου τὸ τρίτον μέρος ἡ τριττὺς ἔχῃ· εἰδῆτε δ', ἄν τι δέῃ, πρῶτον μὲν τὴν φυλήν, ὅπου τέτακται· μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριττύν· εἶτα τριήραρχοι τίνες, καὶ τριήρεις πόσαι· καὶ τριάκοντα μὲν ἡ φυλή, δέκα δ' ἡ τριττὺς ἑκάστη τριήρεις ἔχῃ. ἐὰν γὰρ τοῦθ' οὕτως εἰς ὁδὸν καταστῇ, εἴ τι καὶ παρελείπομεν νῦν, (πάντα γὰρ ἀκριβῶς εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον,) αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτῷ εὑρήσει, καὶ μία σύνταξις καὶ πασῶν τῶν νεῶν καὶ μέρους ἔσται.

Ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανεροῦ τινός, ἤδη παράδοξον μὲν οἶδα λόγον μέλλων λέγειν· ὅμως δ' εἰ-

ρήσεται· πιστεύω γάρ, ἐάν τις ὀρθῶς σκι
τἀληθῆ καὶ τὰ γενησόμενα εἰρηκὼς φανεῖ
φημι χρῆναι μὴ λέγειν νυνὶ περὶ χρημάτων·
πόρον, ἂν δέῃ, καὶ μέγαν καὶ καλὸν καὶ δίκα
μὲν ἤδη ζητῶμεν, οὐδ' εἰς τόθ' ὑπάρχειν
ἡμῖν· οὕτω πολὺ τοῦ πορίσαι νῦν ἀποσχήσο
ἐῶμεν, ἔσται. τίς οὖν ἔσθ' οὗτος ὁ νῦν μ
ὑπάρξων δὲ τότε; αἰνίγματι (185) γὰρ ὅμοιο
ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθη
σαν ταυτηνί. ἐν ταύτῃ χρήματ' ἔνεστιν ὀλίγο
ἁπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δὲ
νοι τοιοῦτον ἔχουσι νοῦν, ὥςτ', εἰ πάντες
φοβοῖεν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεστιν, ὡ
τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν, καὶ μετὰ τῶν λεγόντ
πλῆθος τούτοις χρησμῳδοῖεν, οὐ μόνον οὐκ
καιεν, ἀλλ' οὐδ' ἂν δείξαιεν, οὐδ' ἂν ὁμολο
κτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ νῦν διὰ τῶν λόγων φ
πραττόμενα αἴσθοιντο, οὐδεὶς οὕτως ἠλίθιός
οὐχὶ κἂν ἂν δοίη καὶ πρῶτος εἰςενέγκαι· τίς
σεται μᾶλλον αὐτὸς καὶ τὰ ὄντα πάντ' απο
μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν λοιπ
κεῖν; χρήματα μὲν δή φημι εἶναι τότε, ἂν
δέῃ, πρότερον δ' οὔ. διὸ μηδὲ ζητεῖν παραινῶ
ἂν νῦν πορίσαιτ', εἰ προέλοισθε πορίζειν, τ
γέλως τοῦ μηδενός. φέρε γάρ, ἑκατοστὴν τι
ἐρεῖ νῦν; οὐκοῦν ἑξήκοντα τάλαντα. ἀλλὰ π
τις ἐρεῖ, τὸ διπλοῦν; οὐκοῦν ἑκατὸν καὶ εἴκ
τοῦτ' ἔστι πρὸς διακοσίας καὶ χιλίας καμήλου
λεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν οὗτοι; ἀλλὰ θῶ
δωδεκάτην ἡμᾶς εἰςοίσειν, πεντακόσια τάλ

οὔτ' ἂν ἀνάσχοισθε, οὔτ', εἰ καταθεῖτε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς τὰ μὲν ἄλλα παρασκευάσασθαι, τὰ δὲ χρήματα νῦν μὲν ἐᾶν τοὺς κεκτημένους ἔχειν, οὐδαμοῦ γὰρ ἂν ἐν καλλίονι σώζοιτο τῇ πόλει, ἐὰν δέ ποθ' ὁ καιρὸς ἔλθῃ, τότε (186) ἑκόντων εἰσφερόντων αὐτῶν λαμβάνειν. ταῦτα δὲ καὶ δυνατά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πράττειν καλά, καὶ συμφέροντα, καὶ βασιλεῖ περὶ ὑμῶν ἐπιτήδεια ἀπαγγελθῆναι, καὶ φόβος οὐκ ὀλίγος γένοιτ' ἂν ἐκείνῳ διὰ τούτων. εἶδε μέν γε τριακοσίαις τριήρεσιν, ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς προγόνους αὐτοῦ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς, ἀκούσεται δὲ τριακοσίας αὐτοὺς ἡμᾶς νῦν παρεσκευασμένους· ὥςτε μὴ κομιδῇ, μηδ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥᾴδιόν τι τὸ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν εἴ γ' ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγ' ἐπέρχεται φρονεῖν, καὶ ταύτην ἀσθενεστέραν ἀφορμὴν τῆς ἡμετέρας εὑρήσει. ὁ μέν γε χρυσίον, ὥς φασιν, ἄγει πολύ, τοῦτο δὲ ἂν διαδῷ ζητήσει· καὶ γὰρ τὰς κρήνας καὶ τὰ φρέατα ἐπιλείπειν πέφυκεν, ἐάν τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα πολλὰ λαμβάνῃ· ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχον, ἀφορμὴν ἑξακιςχίλια τάλαντα ἀκούσεται· ὑπὲρ ἧς ὡς μὲν τοὺς ἐπιόντας ἐκείνων ἀμυνούμεθα, οἱ Μαραθῶνι τῶν προγόνων αὐτοῦ μάλιστ' ἂν εἰδεῖεν, ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἔνι δήπου χρήμαθ' ἡμᾶς ἐπιλιπεῖν.

Καὶ μὴν οὐδ' ὅ τινες δεδίασι, μὴ ξενικὸν πολὺ συστήσηται, χρήματ' ἔχων, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ Ὀρόνταν καί τινας τῶν ἄλλων βαρβάρων πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μισθοφορεῖν παρ' ἐκείνῳ, οὐχ ἵν' ἐκεῖνος ἕλῃ τινὰ τού-

των, ἀλλ' ἵν' εὐπορίαν τινὰ ἕκαστος αὐτῷ κτησάμε… ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπαρχούσης πενίας· ἐπὶ δὲ τὴν (187) … λάδα Ἕλληνα οὐδένα ἂν ἐλθεῖν ἡγοῦμαι· ποῖ γὰρ α… τὸς τρέψεται μετὰ ταῦτα; εἰς Φρυγίαν ἐλθὼν δουλε… σει; οὐ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινός ἐστιν ὁ πρὸς τὸν βάρβ… ρον πόλεμος, ἢ περὶ χώρας καὶ βίου καὶ ἐθῶν καὶ ἐλε… θερίας καὶ πάντων τῶν τοιούτων. τίς οὖν οὕτως ἐσ… δυστυχής, ὅστις ἑαυτόν, γονέας, τάφους, πατρίδα ἕνε… κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδέ… ἡγοῦμαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ συμφέρει, ξένους κρατ… σαι τῶν Ἑλλήνων· οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες ἐκείνου … πάλαι κρείττους ὑπάρχουσιν· βούλεται δ' ἐκεῖνος … ἀνελὼν ἡμᾶς ἐπ' ἄλλοις εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν πά… των, εἰ δὲ μή, τῶν γε ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ … ἄρχειν.

Εἰ τοίνυν τις οἴεται Θηβαίους ἔσεσθαι μετ' ἐκείν… ἔστι μὲν χαλεπὸς πρὸς ὑμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· … γὰρ τὸ μισεῖν αὐτούς, οὐδ' ἂν ἀληθὲς οὐδὲν ἡδέως, … ἀγαθὸν περὶ αὐτῶν ἀκούσαιτε· οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τ… περὶ πραγμάτων μεγάλων σκοποῦντας μηδένα συμφ… ροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ μηδεμίαν πρόφασ… ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τοῦ … ἐκείνου ποτ' ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὥστε πολλ… ἂν χρημάτων, εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι γενέσθαι … αὐτοῖς καιρόν, δι' οὗ τὰς προτέρας ἀναλύσονται … τοὺς Ἕλληνας ἁμαρτίας. εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις … τως οἴεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε … πουθεν ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι, Θηβαίων τά… φρονούντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν … λήνων φρονεῖν.

Ἡγοῦμαι τοίνυν (188) ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τοῦ δικαίου, καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας κρείττους τῶν προδοτῶν καὶ τοῦ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντας, ὥστ' οὔτε φοβεῖσθαί φημι δεῖν πέρα τοῦ μετρίου, οὔθ' ὑπαχθῆναι προτέρους ἐκφέρειν τὸν πόλεμον. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν πόλεμον τοῦτον ὁρῶ· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν, ὅτι ἕως μὲν κοινὸν ἐχθρὸν ἐκεῖνον ὑπειληφότες ὡμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι, ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν, περὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἠνέχθησαν διαφόρων, ὅσ' ἂν οὐδὲ καταρώμενος εὕροι τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά; εἶθ' ὃν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον, φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μηδ' ἀδικῶμεν, αὐτῶν ἡμῶν ἕνεκα, καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας, ἐπεὶ εἴ γ' ὁμοθυμαδὸν ἦν μετὰ πάντων ἐπιθέσθαι μόνῳ, οὐδ' ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐκεῖνον ἀδίκημ' ἂν ἔθηκα. ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει, φυλάττεσθαί φημι δεῖν, μὴ πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τοῦ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν, ὕποπτος ἂν εἴη, τοιοῦτό τι πράττων· πόλεμον δὲ ποιησαμένων προτέρων, εἰκότως ἂν δοκοίη διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν τοῖς ἄλλοις φίλος εἶναι βούλεσθαι. μὴ οὖν ἐξελέγξητε, ὡς κακῶς ἔχει τὰ Ἑλληνικά, συγκαλοῦντες, ὅτ' οὐ πείσετε, καὶ πολεμοῦντες, ὅτ' οὐ δυνήσεσθε· ἀλλ' ἔχετε ἡσυχίαν, θαῤῥοῦντες καὶ παρασκευαζόμενοι, καὶ βούλεσθε ἀπαγγέλλεσθαι περὶ (189) ὑμῶν πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δία, ὡς ἀποροῦσιν, ἢ φοβοῦνται, ἢ θορυβοῦνται πάντες οἱ Ἕλληνες καὶ Ἀθηναῖοι, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅτι, εἰ μὲν

μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν ἦν τὸ ψεύδεσθ ἐπιορκεῖν, ὥσπερ ἐκείνῳ καλόν, πάλαι ἂν ὑμεῖς ἐ τὸν ἐπορεύεσθε, νῦν δέ, τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ποι ὑμῶν ἕνεκ' αὐτῶν, εὔχεσθε δὲ πᾶσι τοῖς θεοῖς τ τὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκεῖνον, ἥν πέρ ποτε τοὺς ι νους αὐτοῦ. καὶ ταῦτ' ἂν ἐπίῃ σκοπεῖν αὐτῷ, σ γώρως ὑμᾶς βουλευομένους εὑρήσει. ἐκ μέν γε τῶ τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους πολέμων σύνοιδε τὴν πό δαίμονα καὶ μεγάλην γεγενημένην, ἐκ δὲ τῆς ἡσυχ ἦγε πρὸ τοῦ, οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων ι τοσοῦτον, ὅσον νῦν ὑπεραίρουσαν. καὶ μὴν κα Ἕλληνας ὁρᾷ δεομένους, ἤτοι τινὸς ἑκουσίου, ἢ ι σίου διαλλακτοῦ, τοῦτον δ' αὐτὸν ἂν οἶδε φανέν τοῖς, εἰ πόλεμον κινοίη. ὥστε καὶ γνώριμα καὶ αὐτῷ τῶν ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται.

Ἵνα δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λίαν ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια, ὧν συμβουλεύω, φράσας, ἰ παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχ κελεύῳ, ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα καὶ πάντας, ἂ κεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτῃ τῇ αὐτῇ δυνάμει φημὶ δεῖ χειν δὲ μηδενὸς μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἀδίκου· ἔργα ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται, σκοπ τοὺς ἐπὶ τοῦ βήματος λόγους. κἂν ταῦτα ποιῆτ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τἀναντία πείθουσι συμφ πράξετε· οὐ γὰρ ὀργιεῖσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν τόντες.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

(190) *Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον ἤραντο πρὸς Ἀθηναίους Χῖοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δὲ ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ, πρὸς τὸν ταύτης ὕπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δέ, κατ᾽ ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος, ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδούλωσε. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης, μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι τὰς πόλεις. εἰ δὲ ἠδικήκασιν ἡμᾶς, φησίν, Ῥόδιοι, ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν καὶ σύνηθες, τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν, καὶ μὴ μνησικακεῖν ἁμαρτάνουσιν εἰς τὴν πόλιν.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους, διδόναι παῤῥησίαν ἑκάστῳ τῶν συμ-

βουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποτε ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ
διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς, (ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαν-
τες (191) ὑπάρχειν ἐγνωκότες μοι δοκεῖτε,) ἀλλὰ τὸ πεῖ-
σαι πράττειν ταῦτα· ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφι-
σθῇ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσονπερ πρὶν
δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἕν, ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς
θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν ὑμῖν πολε-
μήσαντας οὐ πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σω-
τηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι
καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἐάν, ἃ χρή, βουλεύσησθε
περὶ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν
ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσα-
σθαι. ᾐτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς
Χῖοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ ταῦτα συνέστη-
σαν ἐφ' ἡμᾶς τὸν τελευταῖον τουτονὶ πόλεμον· φανή-
σεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας Μαύσω-
λος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν
ἀφῃρημένος, οἱ δ' ἀποδείξαντες αὐτοὺς συμμάχους
Χῖοι καὶ Βυζάντιοι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν οὐ βεβοη-
θηκότες, ὑμεῖς δ', οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν πάντων τῆς
σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ' ὑπὸ πάντων
ὀφθῆναι, ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς πό-
λεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὑτῶν σωτηρίας,
ἐὰν ὑμῖν ὦσι φίλοι· οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτ'
ἀγαθόν, ἢ παρὰ πάντων ἑκόντων ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐ-
νοίας.

Θαυμάζω δ', ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ ὑπὲρ μὲν Αἰγυ-
πτίων τἀναντία πράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας,
ὑπὲρ δὲ τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον. καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι, τ

ἐν τῇ ἀρχῇ (192) τῇ ἐκείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' ῶν μνημονεύειν ἐνίους, ὅτι, ἡνίκ' ἐβουλεύεσθε περὶ ν βασιλικῶν, παρελθὼν πρῶτος ἐγὼ παρῄνεσα, οἶμαι καὶ μόνος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν κοῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς εῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν ὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖ-ν, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ῦτα, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν εσκε ταῦτα. ἀκόλουθος τοίνυν ὁ νῦν λόγος ἐστί μοι ῷ τότε ῥηθέντι. ἐγὼ γάρ, εἰ βασιλεὺς παρ' αὑτὸν ὄντα ε σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαιμι, περ ὑμῖν, ὑπὲρ μὲν τῶν ἑαυτοῦ πολεμεῖν, ἐάν τις ἐναν-ῶται τῶν Ἑλλήνων, ὧν δὲ μηδὲν αὐτῷ προσήκει, τού-ων μηδ' ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. εἰ μὲν οὖν ὅλως γνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρα-ὴς γένηται, φθάσας ἢ παρακρουσάμενός τινας τῶν ἐν αῖς πόλεσι, παραχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώκατε, ὡς ἐγὼ ρίνω· εἰ δὲ ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πολεμεῖν, ἂν τούτου ῃ, καὶ πάσχειν ὁτιοῦν οἴεσθε χρῆναι, πρῶτον μὲν ὑμῖν ττον δεήσει τούτων, ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐγνωκότες ἦτε ῦτα, ἔπειθ' ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε.

Ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὔτ' ἐγὼ λέγω νῦν, κελεύων οδίους ἐλευθεροῦν, οὔθ' ὑμεῖς, ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιή-ετε, τῶν γεγενημένων ὑμᾶς τι καὶ συνενηνοχότων ὑπο-νήσω. ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεόν ποτε, ὦ ἄνδρες θηναῖοι, βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνῃ, προσγράψαντες ῷ ψηφίσματι (193) „μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς ασιλέα.“ ἰδὼν δ' ἐκεῖνος τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανε-ῶς ἀφεστῶτα βασιλέως, Σάμον δὲ φρουρουμένην ὑπὸ

Κυπροθέμιδος, ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος, τῷ μὲν ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν, τὴν δέ, προςκαθεζόμενος καὶ βοηθήσας, ἠλευθέρωσεν· καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ γέγονε πόλεμος διὰ ταῦθ' ὑμῖν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπέρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἄν, καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται, μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐφίενται μέν, ἐάν τις ἐᾷ, ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται.

Ὅτι δ' οὐδ' ἂν ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πράξει
ταύτῃ νῦν Ἀρτεμισία, τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγ-
μάτων, μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτ' ὀρθῶς ἐγὼ λο
γίζομαι ταῦτ', εἴτε καὶ μή. ἐγὼ νομίζω, πράττοντος μ
ἐν Αἰγύπτῳ πάνθ', ὡς ὥρμηκε, βασιλέως, σφόδρα
Ἀρτεμισίαν πειραθῆναι περιποιῆσαι Ῥόδον αὐτῷ, οὐ
βασιλέως εὐνοίᾳ, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι, πλησίον α
διατρίβοντος ἐκείνου, μεγάλην εὐεργεσίαν καταθέ
πρὸς αὐτόν, ἵν' ὡς οἰκειότατ' αὐτὴν ἀποδέχοιτο·
ττοντος δ', ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος οἷς ἐπι
σεν, ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἔστιν, ἄ
οὐδὲν ἂν εἶναι βασιλεῖ χρησίμην ἐν τῷ παρόντι
αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδ' ὁτιοῦν
νεῖν. ὥςτε μοι δοκεῖ, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν, μὴ
αὐτῆς ἐνδούσης, ἢ 'κεῖνον λαβεῖν βούλεσθαι.
μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν αὐτήν, ἂν δ' ἄρα τ
φαύλως καὶ κακῶς· ἐπεὶ καὶ βασιλέα γ' ὅ τ
σει, μὰ Δί' οὐκ ἂν εἴποιμ' ἔγωγ', ὡς οἶδα
συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι, ἢ οὔ, τ
ποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων, ἢ οὔ, τ

ρισαίμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ὅταν ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάντων Ἑλλήνων.

Οὐ μὴν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρῄνεσα ἂν ὑμῖν τούτους ἑλέσθαι, οὐδ' εἰ πάνθ' ὑπισχνοῦντο ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προςλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους· τοὺς οὖν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένους οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτ' οὐδέποτ' εἶπον ἄν, εἰ τῷ Ῥοδίων δήμῳ μόνον ἡγούμην συμφέρειν· οὔτε γὰρ προξενῶ τῶν ἀνδρῶν, οὔτ' ἰδίᾳ ξένος αὐτῶν οὐδείς ἐστί μοι. οὐ μήν, οὐδ' εἰ ταῦτ' ἀμφότερ' ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν, ἐπεὶ Ῥοδίοις γ', εἰ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγχαίρω τῶν γεγενημένων, ὅτι τοῦ κομίσασθαι τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν φθονήσαντες, τὴν αὑτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι, καί, παρὸν αὐτοῖς, Ἕλλησι καὶ βελτίοσιν αὑτῶν ὑμῖν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν. ὀλίγου δὲ δέω λέγειν, ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνενήνοχε ταῦτ' αὐτοῖς· (195) εὖ μὲν γὰρ πράττοντες, οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' ἂν εὖ φρονῆσαι ἠθέλησαν, ὄντες Ῥόδιοι, ἔργῳ δὲ πειραθέντες καὶ διδαχθέντες, ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια αἰτία τοῖς πολλοῖς γίγνεται, τάχ' ἄν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου γένοιντο. τοῦτο δ' οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ χρῆναι πειρᾶσθαι σώζειν τοὺς ἄνδρας, καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευ-

σάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δοῦναι δίκ καιοι ἂν εἶναι φήσαιτε.

Ὁρᾶτε δὲ κἀκεῖνο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πο ὑμεῖς πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατί πρὸς ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί· ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ᾽ ὑμῖν ὁ πόλεμος, ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστίν; μὲν τοὺς δήμους, ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, ο νηθέντων δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆ ρους, ἢ ὅρων, ἢ φιλονεικίας, ἢ τῆς ἡγεμονίας· πρ τὰς ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός, ὑπὲρ (πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὥστ᾽ ἔγωγ᾽ οὐκ ἂν σαιμι εἰπεῖν, μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρ μένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν, ἢ ὀλ χουμένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους οὐ χαλεπῶς ἂν εἰρήνην ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, βουληθείητε, πρὸς δὲ ὀλιγαρχουμένους οὐδὲ τὴν φ ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γάρ ἔσθ᾽ ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς ζητοῦντες ἄρχειν τοῖς μετ᾽ ἰσηγορίας ζῆν ᾑρημένοις νοι γένοιντ᾽ ἄν.

Θαυμάζω δ᾽, εἰ (196) *μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται, Χίω γαρχουμένων καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν, εἰς ταύτη δουλείαν ὑπαγομένων, συγκινδυνεύειν τὴν παρ᾽ ἡμῖ λιτείαν, μηδὲ λογίζεται τοῦθ᾽, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ᾽ ὑμῖν ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλ ρίαν τὰ πράγματ᾽ ἐπανάξοντας· ὅθεν δὴ κακὸν α ἄν τι γενέσθαι προσδοκῶσι, τοῦτ᾽ ἀνελεῖν βουλήσ τοὺς μὲν οὖν ἄλλους,* τοὺς ἀδικοῦντάς τινας, αὐτῶ

κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή· τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινοὺς ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν πάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποθ᾽, ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις φήσει Ῥοδίους πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ τοὺς εὐτυχοῦντας περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι τὰ βέλτιστα βουλευομένους, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις.

Ἀκούω δ᾽ ἐγὼ πολλάκις ἐνταυθὶ παρ᾽ ὑμῖν τινῶν λεγόντων, ὡς, ὅτε ἠτύχησεν ὁ δῆμος ἡμῶν, συνεβουλήθησάν τινες αὐτὸν σωθῆναι· ὧν ἐγὼ μόνων Ἀργείων ἐν τῷ παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς βουλοίμην, δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεί, (197) χείρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ πράξει φανῆναι, οἳ χώραν ὅμορον τῇ Λακεδαιμονίων οἰκοῦντες, ὁρῶντες ἐκείνους γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ ἀπώκνησαν οὐδ᾽ ἐφοβήθησαν, εὐνοϊκῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι, ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὥς φασιν, ἐξαιτήσοντάς τινας τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων, ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρίνειν. εἶτ᾽ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀργείων πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, οὐδὲ τὴν ῥώμην, ὑμεῖς δ᾽, ὄντες Ἀθηναῖοι, βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβήσεσθε; καὶ μὴν οἱ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ὅτι πολλάκις ἥττηνται ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὑμεῖς

δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἥττησ
ἅπαξ, οὔτε τῶν δούλων τῶν βασιλέως, οὔτ᾽ ο
νου· εἰ γάρ τί που κεκράτηκε τῆς πόλεως β
τοὺς πονηροτάτους τῶν Ἑλλήνων καὶ προδό
χρήμασι πείσας, ἢ οὐδαμῶς ἄλλως, κεκράτηκε
δὲ τοῦτο αὐτῷ συνενήνοχεν, ἀλλ᾽ ἅμα εὑρήσ
τήν τε πόλιν διὰ Λακεδαιμονίων ἀσθενῆ ποιή
περὶ τῆς αὑτοῦ βασιλείας κινδυνεύσαντα πρὸς
καὶ Κῦρον. οὔτ᾽ οὖν ἐκ τοῦ φανεροῦ κεκράτ
ἐπιβουλεῦσαι συνενήνοχεν αὐτῷ. ὁρῶ δ᾽ ὑμ
Φιλίππου μέν, ὡς ἄρ᾽ οὐδενὸς ἀξίου, πολλά
ροῦντας, βασιλέα δ᾽, ὡς ἰσχυρὸν ἐχθρόν, οἷς ἂ
ται, φοβουμένους. εἰ δὲ τὸν μέν, ὡς φαῦλον,
νούμεθα, τῷ δέ, ὡς φοβερῷ, πάνθ᾽ ὑπείξομεν,
τίνας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραταξόμεθα;

Εἰσὶ δέ τινες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ᾽
νότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸ
παραινέσαιμ᾽ ἂν ἔγωγε τοσοῦτον μόνον, ὑπὲρ
τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν᾽ αὐτοὶ
ἥκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες, ὡς ἔστι
περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν αὐτὸν οὐ δ
οὖντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, ὄντα πολίτην,
ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν, ἐσκέφ
γὰρ πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δή ποτ᾽ ἐν Βυζαν
ἐσθ᾽ ὁ διδάξων ἐκείνους, μὴ καταλαμβάνειν Χ
ἣ βασιλέως μέν ἐστιν, εἴχετε δ᾽ αὐτὴν ὑμεῖς,
οὐδαμόθεν προσήκει· μηδὲ Σηλυμβρίαν, πόλι
ποτὲ σύμμαχον οὖσαν, ὡς αὑτοὺς συντελῆ π
Βυζάντιον ὁρίζειν τὴν τούτων χώραν, παρὰ τ
καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους τὰς π

γέγραπται. οὐδὲ Μαύσωλον ζῶντα, οὐδὲ τελευτήσαντος ἐκείνου τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδείς ἐσθ' ὁ διδάξων μὴ καταλαμβάνειν Κῶν καὶ Ῥόδον καὶ ἄλλας ἑτέρας πόλεις Ἑλληνίδας, ὧν βασιλεύς, ὁ ἐκείνων δεσπότης, ἐν ταῖς συνθήκαις ἀπέστη τοῖς Ἕλλησι, καὶ περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἕλληνες ἐποιήσαντο. εἰ δ' ἄρα καὶ λέγει τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς, ἀλλ' οἵ γε πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ δὲ δίκαιον μὲν εἶναι νομίζω κατάγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον· οὐ μὴν ἀλλά, καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι βλέψω, προσήκειν οἶμαι παραινέσαι (199) κατάγειν. διὰ τί; ὅτι, πάντων μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὡρμηκότων, αἰσχρὸν ἡμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν, ἁπάντων δὲ τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων, μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιοσύνην, ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν δικαίων ἀξιουμένους. καὶ παράδειγμα λέγειν ἔχω τούτου πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰσὶ συνθῆκαι τοῖς Ἕλλησι διτταὶ πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποιήσατο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι, καὶ μετὰ ταῦθ' ὕστερον Λακεδαιμόνιοι ταύτας, ὧν δὴ κατηγοροῦσιν· κἀν ταύταις οὐχὶ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέραις ὥρισται. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ἰσχυροῖς· τῶν δ' Ἑλληνικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες ὁρισταὶ τοῖς ἥττοσι γίγνονται.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑπάρχει, ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται, δεῖ

σκοπεῖν. ἔσται δὲ ταῦτ', ἐὰν ὑποληφθῆτε κοινο
στάται τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας εἶναι. εἰκότως
δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα
μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις εἷς ἀγών ἐ
πρὸς τοὺς προδήλους ἐχθρούς· ὧν ἐὰν κρατήσωσ
δὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο, οὗτός θ' ὁ καὶ τοῖς
καὶ προσέθ' ἕτερος τούτου πρότερος καὶ μείζων· δ
ὑμᾶς βουλευομένους κρατῆσαι τῶν τἀναντία τῇ
παρ' ὑμῖν (200) πράττειν προῃρημένων. ὅταν οὖν
ᾖ διὰ τούτους ἀκονιτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, π
διαμαρτάνειν ὑμᾶς εἰκότως συμβαίνει. τοῦ μέντο
λοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν τάξιν αἱρεῖσθαι τῆς πολ
ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν μισθοδοτούντων αὐτοὺς ὠφ
μάλιστ' αἴτιαι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἐ
καίως αἰτιᾶσθαι. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖο
αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτε
ξεως, ἥνπερ περὶ τῆς ἐν ταῖς στρατείαις ἔχετε. τ
ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λείποντα τὴν ὑπὸ τοῦ στρα
τάξιν ταχθεῖσαν ἄτιμον οἴεσθε προσήκειν εἶναι, κ
δενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρὴ τοίνυν καὶ τοὺς τὴ
τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παραδεδομέν
ποντας, καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς, ἀτίμου
συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι· νῦν δέ, τ
συμμάχων τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὑμῖ
ὀμωμοκότας, νομίζετε εὐνουστάτους· τῶν δὲ πολ
μένων οὓς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ᾑ
νους, τούτους πιστοτάτους ἡγεῖσθε.

Ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅ τι τις κατηγορήσει τούτων,
ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξει, χαλεπὸν εὑρεῖν· ἀλλ' ἀπὸ

λόγων, ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεταί τις, ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ᾽ ἔργον εὑρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ᾽ ἐάν, ἃ προῄρησθε, δυνηθῆτε ἐπικυρῶσαι συμφερούσῃ τινὶ πράξει, καὶ τἆλλ᾽ ἂν ἴσως καθ᾽ ἓν ἀεὶ βέλτιον σχοίη. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐῤῥωμένως, καὶ (201) πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐνθυμουμένους, ὅτι χαίρετ᾽ ἀκούοντες, ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν, καὶ τὰ πεπραγμένα ἐκείνοις διεξίῃ, καὶ τὰ τρόπαια λέγῃ. νομίζετε τοίνυν ταῦτ᾽ ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν, οὐχ ἵνα θαυμάζητ᾽ αὐτὰ θεωροῦντες μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ μιμῆσθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ.

(202) Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας, εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων Ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι, ἔσωσαν αὐτούς. ὕστερον δὲ Λακεδαιμόνιοι, τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες, καὶ προϊόντες πάλιν εἰς δύναμιν, ἐπὶ Μεγάλην πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρχοντο, καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας, κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται πρέσβεις Ἀθήναζε, παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν

*Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ περιορᾶν αἰ
γάλην πόλιν, μηδὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντα
νίους, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τ
εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΛΟΓΟΣ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟ

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ
ναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς Λ
συνειρηκότες· ὥςπερ γὰρ ἀφ᾽ ἑκατέρων
ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι
κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους.
μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπ
μάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν
φιλονεικίας, τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιο
ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσ
φωνῇ λέγειν Ἀττικῶς, πολλοὺς ἂν οἶμαι το
δας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι
μέν, ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί·
μένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν
λομένων, ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν
περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέρο
σεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἀλλ᾽ αἱ
λον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλ
ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι τι
πατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕστερον, ἂν

τοις ᾖ, λέξω· ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν.

Οὐκοῦν, οὐδ' ἂν εἷς ἀντείποι, ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει καὶ Λακεδαιμονίους (203) ἀσθενεῖς εἶναι, καὶ Θηβαίους τουτουσί. ἔστι τοίνυν ἔν τινι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα νῦν, εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι, ὥςτε Θηβαίους μέν, Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν, ἀσθενεῖς γενέσθαι, Λακεδαιμονίους δ', εἰ ποιήσονται τὴν Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς καὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρήσουσι, πάλιν ἰσχυροὺς γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν μὴ πρότερον τούςδε γενέσθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν, ἢ ἐκεῖνοι μικροὶ γενήσονται, καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ Λακεδαιμόνιοι γενόμενοι, ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους ἐλάττους συμφέρει γενέσθαι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποιμεν, ὡς ἀνταλλάξασθαι βουλοίμεθα ἀντιπάλους Λακεδαιμονίους ἀντὶ Θηβαίων, οὐδὲ τοῦτ' ἔσθ' ὃ σπουδάζομεν, ἀλλ' ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν.

Ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν οὕτω δεῖν ἔχειν φήσομεν, δεινὸν δ', εἰ, πρὸς οὓς παρεταττόμεθα ἐν Μαντινείᾳ, τούτους συμμάχους αἱρησόμεθα· εἶτα βοηθήσομεν τούτοις, ἐναντία ἐκείνων, μεθ' ὧν τότ' ἐκινδυνεύομεν. κἀμοὶ ταῦτα δοκεῖ, προςδεῖσθαι δ' ἔτι τοῦ τὰ δίκαια μὴ ἐθελόντων τῶν ἑτέρων. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελήσουσιν εἰρήνην ἅπαντες ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς Μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥςτ' οὐδ' ὁτιοῦν ὑπεναντίον ἡμῖν ἔσται πρὸς τοὺς συμπαραταξαμένους, σύμμαχοι δ' ἡμῖν οἱ μὲν ὑπάρχουσιν, ὥς φασιν, οἱ δὲ προςέσονται νυνί. καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα; ἐὰν δ'

ἀδικῶσι καὶ πολεμεῖν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν ὑπὲρ τούτου μόνον βουλευτέον, εἰ χρὴ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς προέσθαι Λακεδαιμονίοις, (204) ἢ μή, δίκαιον μὲν οὔ, συγχωρῶ δ' ἔγωγ' ἐᾶσαι, καὶ μηδὲν ἐναντιωθῆναι τοῖς τότε τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι κινδύνων· εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι, ταύτην ἂν ἕλωσιν, ἴασιν ἐπὶ Μεσσήνην, φρασάτω τις ἐμοὶ τῶν νῦν χαλεπῶν τοῖς Μεγαλοπολίταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν. ἀλλ' οὐδεὶς ἐρεῖ. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθε, ὡς καὶ παραινούντων τούτων καὶ μή, βοηθητέον, καὶ διὰ τοὺς ὅρκους οὓς ὀμωμόκαμεν Μεσσηνίοις, καὶ διὰ τὸ συμφέρον εἶναι κατοικεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ φιλανθρωποτέραν ποιήσεσθε τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν ὑμᾶς ἀδικεῖν Λακεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ Μεγάλης πόλεως, ἢ τὴν ὑπὲρ Μεσσήνης. νῦν μέν γε βοηθεῖν δόξετε Ἀρκάσι, καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς ἐκινδυνεύσατε καὶ παρετάξασθε· τότε δ' εὔδηλοι πᾶσιν ἔσεσθε οὐ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἕνεκα Μεσσήνην εἶναι βουλόμενοι, ἢ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δὲ σκοπεῖν μὲν καὶ πράττειν ἀεὶ τὰ δίκαια, συμπαρατηρεῖν δ', ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα.

Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ, εἰ δὲ τοὺς βοηθήσαντας ἂν ἡμῖν ἐπ' αὐτὸν ἐχθροὺς νῦν κτησόμεθα, οὐχ ἕξομεν συμμάχους. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν κομίσασθαι Ὠρωπὸν πειρᾶσθαι δεῖν φημι καὶ αὐτός· τὸ δ' ἐχθροὺς ἡμῖν Λακεδαιμονίους ἔσεσθαι, νῦν ἐὰν ποιώμεθα συμμάχους Ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι φίλους, μόνοις οὐδ' εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν

ὑμᾶς, ὅτ' ἐκινδύνευον Λακεδαιμόνιοι, (205) βοηθεῖν αὐτοῖς. οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἰέναι, τούτους μὲν μὴ προςδέξασθαι, (καὶ διὰ τοῦθ', ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους ἦλθον,) ὑπὲρ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων σωτηρίας καὶ χρήματ' εἰςφέρειν καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν. καίτοι, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σώζειν αὐτούς, εἰ τοῦτο προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιῆτ' ὅ τι βούλονται πάλιν αὐτοὺς ἐᾶτε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν χάριν ἕξουσι τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίον ἐστὶ τοῖς Λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι, τὸ τοὺς Ἀρκάδας ἡμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι, προςήκει δήπου πλείω χάριν αὐτοὺς ἔχειν ὧν ἐσώθησαν ὑφ' ἡμῶν, εἰς τοὺς ἐσχάτους ἐλθόντες κινδύνους, ἤ, ὧν ἀδικεῖν κωλύονται νῦν, ὀργίζεσθαι· ὥςτε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ὑμῖν ἐπ' Ὠρωπόν, ἢ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; μὰ τοὺς θεούς, ἔγωγε οὐχ ὁρῶ.

Θαυμάζω τοίνυν τῶν λεγόντων τοῦτον τὸν λόγον, ὡς εἰ συμμάχους ποιησόμεθα Ἀρκάδας, καὶ ταῦτα πράξομεν, μεταβάλλεσθαι δόξει, καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν ἡ πόλις. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι τῶν πάντων οὐδένα ἂν ἀντειπεῖν οἴμαι, ὡς οὐ καὶ Λακεδαιμονίους καὶ πρότερον Θηβαίους καὶ τὸ τελευταῖον Εὐβοέας ἔσωσεν ἡ πόλις, καὶ μετὰ ταῦτα συμμάχους ἐποιήσατο, ἕν τι καὶ τὸ αὐτὸ βουλομένη ἀεὶ πράττειν. ἔστι δὲ τοῦτο τί; τοὺς ἀδικουμένους σώζειν. εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, οὐκέτ' ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μεταβαλλόμενοι, ἀλλ' οἱ μὴ θέλοντες (206) τοῖς δικαίοις ἐμμένειν· καὶ φανήσεται τὰ πράγματα ἀεὶ διὰ

τοὺς πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλόμενα, οὐχ ἡ πόλις ἡμῶν.

Δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἔργον ἀνθρώπων ποιεῖν. νῦν γάρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν Ἠλείους μὲν τῆς Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, Φλιασίους δὲ τὸ Τρικάρανον, ἄλλους δέ τινας τῶν Ἀρκάδων τὴν αὑτῶν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς, οὐχ ἵν᾽ ἑκάστους ἡμῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ ἑαυτῶν, οὐδ᾽ ὀλίγου δεῖ· ὀψὲ γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γένοιντο· ἀλλ᾽ ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμπράττειν, ὅπως ἂν ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ᾽, ἃ φασιν αὑτῶν εἶναι, ἵν᾽, ἐπειδὰν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσήνην αὐτοί, συστρατεύωνται πάντες αὐτοῖς οὗτοι καὶ βοηθῶσι προθύμως, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐτῶν εἶναι, συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω τὴν πόλιν πρῶτον μὲν καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναί τινας Λακεδαιμονίοις Ἀρκάδων, Ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι καὶ μετ᾽ ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσι, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν Θηβαίους ἐᾶν ἔχειν τὰ ἀλλότρια. εἰ δ᾽ ἄρα τοῦτ᾽ εὔδηλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι, μὴ Λακεδαιμονίους ἐῶντες τὴν Πελοπόννησον καταστρέψασθαι, οὐχ οἷοί τε ἐσόμεθα Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἱρετώτερον, εἰ οἷόν τ᾽ εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τὸν Ὠρωπὸν ἐᾶν, ἢ Λακεδαιμονίοις Μεσσήνην προέσθαι καὶ Πελοπόννησον. οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους. ἀλλ᾽ ἐάσω τό γ᾽ ἐπελθὸν εἰπεῖν μοι· περὶ πολλῶν δ᾽ ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι.

Ἀλλὰ μήν, ἅ γέ φασι πεπρᾶχθαι διὰ Θηβαίους (207)
τοῖς Μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ἡμᾶς, ἄτοπον, νῦν μὲν ἐν κατηγορίας μέρει ποιεῖσθαι, βουλομένων δὲ γενέ-

σθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τοὐναντίον εὖ ποιῶσιν ἡμᾶς, βασκαίνειν καὶ σκοπεῖν, ἐξ ὅτου τρόπου μὴ γενήσονται, καὶ μὴ γιγνώσκειν, ὅτι, ὅσῳ ἂν σπουδαιοτέρους τούτους περὶ Θηβαίους γεγενημένους ἀποδείξωσι, τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δικαίως ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέρους ἦλθον, ἢ Θηβαίους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ', οἶμαι, ταῦτα μέν ἐστι δεύτερον ἀνθρώπων βουλομένων, ἑτέρων ποιῆσαι τούτους συμμάχους. ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅσα ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι, (καὶ τοὺς πολλοὺς οἶμαι ὑμῶν ἐμοὶ ταὐτὰ φῆσαι,) ὅτι, εἰ λήψονται Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμόνιοι, κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ καὶ ταύτην λήψονται, φημὶ ἡμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θηβαίων· πολὺ δὴ κάλλιον καὶ ἄμεινον, τὴν μὲν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ ἐπιτρέψαι, ἢ νῦν ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὲν προέσθαι, πόλιν δὲ σώζειν αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους, καὶ προσέτι ἐν φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἀδεὲς τοῦθ' ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμονίους, καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν πόλεμον ἀραμένους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν πρότερον οὖσαν ἑαυτοῖς δύναμιν· ὧν δ', ὅτ' ἐκείνην εἶχον, ὠρέγοντο, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες, ἢ ἐγώ, φοβοῖσθ' ἂν εἰκότως. ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην τῶν [λεγόντων καὶ] τοὺς Θηβαίους μισεῖν (208) φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, πότερα ἑκάτεροι μισοῦσιν, οὓς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ἡμῖν, ἢ ὑπὲρ Λακεδαιμονίων μὲν Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἑκάτεροι. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ

ἐκείνων, οὐδετέροις ὡς μαινομένοις πείθεσθαι προςήκει· εἰ δ' ὑπὲρ ἡμῶν φήσουσι, τί πέρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσιν; ἔστι γάρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν, ἄνευ τοῦ Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθιστάναι, καὶ πολύ γε ῥᾷον· ὡς δ', ἐγὼ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τού γε αἰσχύνονται μὴ πράττειν, τοῖς δ' ἀδίκοις ἐναντιοῦνται φανερῶς, ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται· καὶ τοῦτο λυμαινόμενον πάνθ' εὑρήσομεν, καὶ ταύτην ἀρχὴν οὖσαν πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ ἐθέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἁπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτο ἐμποδὼν γένηται τῷ Θηβαίους γενέσθαι μικρούς, τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Πλαταιὰς κατοικίζεσθαι φῶμεν δεῖν, καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν, (ταῦτα γὰρ καὶ καλὰ καὶ δίκαια,) μὴ περιορᾶν πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστώσας. τὴν δὲ Μεγάλην πόλιν καὶ τὴν Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι, μηδ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν, τὰς οὔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας περιίδωμεν. κἂν ᾖ ταῦτα πρόδηλα, οὐδεὶς ὅςτις οὐ βουλήσεται παύσασθαι Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν. εἰ δὲ μή, πρῶτον μὲν ἐναντίους ἕξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους, εἰκότως, ὅταν ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκισιν ἑαυτοῖς ὄλεθρον φέρειν, εἶτ' ἀνήνυτα (209) πράγματα ἕξομεν αὐτοί· τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔσται πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῶμεν ἀναιρεῖν, τὰς δ' ἀνῃρημένας ἀξιῶμεν οἰκίζειν;

Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν, ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν αὐτοὺς τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ φασὶ

μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶναι στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν, τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμάχους. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστ' εἰσὶ τοιοῦτοι, ὡδί πως ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούτους ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας, καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλωσι ποιεῖν ὁπότεροι ταῦτα, τότ' ἤδη μετὰ τῶν ἐθελόντων ἡμᾶς γίγνεσθαι. εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς, οἱ Μεγαλοπολῖται ἔτι τῆς Θηβαίων συμμαχίας ἕξονται, φανεροὶ [δήπου] πᾶσιν ἔσονται τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον, αἱρούμενοι· εἴτε, συμμάχους ἡμᾶς ἀδόλως τῶν Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων, μὴ ἐθελήσουσιν ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δήπου πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα Θεσπιαὶ κατοικισθῶσι μόνον ποιούμενοι τὴν σπουδήν, ἀλλ' ἵνα τοῦ πολέμου περιεστηκότος Θηβαίοις, τὴν Πελοπόννησον ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσωνται. θαυμάζω δ' ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμάχους εἶναι τοὺς Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβοῦνται, εἰ δὲ καταστρέψονται Λακεδαιμόνιοι τούτους, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερόν, καὶ ταῦτ' ἔργῳ πεῖραν ἡμῖν δεδωκότος τοῦ χρόνου, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμάχοις ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἀεὶ χρῶνται, (210) Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτούς, ἐφ' ἡμᾶς ἐχρῶντο.

Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅτι μὴ προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις ἔστιν εὐθὺς εἶναι· ἐὰν δὲ σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη τι καὶ παρ' ἐλπίδας ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἐὰν δὲ προσδέξησθε, τούτοις μὲν ὑπάρξει ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς, τὸ δὲ συμβησόμενον καὶ τὸν τοῦ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες σκοπῶμεν ἐπὶ Θη-

βαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἐὰν μὲν τοίνυν
θῶσιν οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, οὐκ
ζους τοῦ δέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι, τούτου
τιπάλους, τοὺς Ἀρκάδας, ἐγγὺς οἰκοῦντας·
νέγκωσιν ἄρα οἱ Θηβαῖοι, καὶ σωθῶσιν, ἀλ
νέστεροί γε ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων γεγεν
καὶ δι' ἡμᾶς σεσωσμένων· ὥστε πανταχῇ σ
προέσθαι τοὺς Ἀρκάδας, μήτε δι' αὑτούς,
θῶσι, περιγεγονέναι δοκεῖν, μήτε δι' ἄλλου
δι' ὑμᾶς.

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ
οὔτε φιλῶν οὐδετέρους οὔτε μισῶν ἰδίᾳ, εἴ
νομίζω συμφέρειν ὑμῖν· καὶ παραινῶ μὴ π
γαλοπολίτας, μηδ' ἄλλον ἁπλῶς μηδένα τ
τῷ μείζονι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΓΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ.

---

(211) Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος καταγαγόντος εἰς Μεσσήνην τοὺς Φιλιάδου τοῦ τυράννου παῖδας, αἰτιᾶται παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι τοῦτο τὰς παρὰ Ἀθηναίοις καὶ Ἕλλησι γενομένας· παραβεβηκέναι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τὰς συνθήκας φησὶ τοὺς Μακεδόνας, καὶ μὴ περιορᾶν ταῦτα παραινεῖ. ὁ δὲ λόγος ψευδεπίγραφος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν ἰδέαν τοῖς ἄλλοις τοῖς τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ τῷ Ὑπερίδου χαρακτῆρι μᾶλλον προσχωρεῖ, τά τε ἄλλα καὶ λέξεις τινὰς ἔχει κατ' ἐκεῖνον μᾶλλον εἰρημένας ἢ τὸν Δημοσθένη, οἷον νεόπλουτοι καὶ βδελυρεύσεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΦΕΡΟΜΕΝΟΣ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ.

Ἄξιον ἀποδέχεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα τῶν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις διακελευομένων ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιοῦσιν· οἶμαι γὰρ οὐδὲν οὕτω τοῖς δημοκρατουμένοις πρέπειν ὡς περὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον σπουδάζειν. δεῖ τοίνυν τοὺς λίαν ἐπ' αὐτὸ παρακαλοῦντας μὴ (212) τῷ μὲν λόγῳ καταχρωμένους ἐνοχλεῖν, πάντα δὲ μᾶλλον πράττειν, ἀλλ' ὑπομείναντας νυνὶ τὸν ἐξετασμὸν ἢ καὶ τὸ λοιπὸν πειθομένους ὑμᾶς ἔχειν περὶ αὐτῶν, ἢ παραχωρήσαντας ἐᾶν συμβουλεύειν τοὺς ἀληθέστερα περὶ τῶν δικαίων ἀποφαινομένους, ἵν' ἢ ἑκόντες ἀδικούμενοι ἀνέχησθε καὶ αὐτὸ τοῦτο χαρίζησθε τῷ ἀδικοῦντι, ἢ προελόμενοι περὶ πλείστου ποιήσασθαι τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτως πρὸς ἅπαντας χρῆσθε τῷ συμφέροντι, μηκέτι μέλλοντες. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ὅρκων σκεψαμένους τῶν περὶ τῆς κοινῆς εἰρήνης ἔξεστιν ἰδεῖν ἤδη τίνες εἰσὶν οἱ παραβεβηκότες. ὡς δὲ περὶ μεγάλων συντόμως διδάξω.

Εἰ δή τις ἐρωτήσειεν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν μάλιστ᾽ ἀγανακτήσαιτε, εἴ τις ἀναγκάζοι, εἴποιτ᾽ ἂν οἶμαι πάντες, εἰ ἦσαν κατὰ τὸν νυνὶ χρόνον οἱ Πεισιστρατίδαι καί τις ἐβιάζετο κατάγειν αὐτοὺς δευρί, ἁρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ ὅπλα πάντα κίνδυνον ὑπομεῖναι ἀντὶ τοῦ παραδέξασθαι ἢ πεισθέντας γε δουλεύειν ἀντὶ τῶν ἀργυρωνήτων, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ τὸν μὲν οἰκέτην οὐδεὶς ἂν ἑκὼν ἀποκτείνειε, τοὺς δὲ τυραννουμένους ἀκρίτους ἔστιν ὁρᾶν ἀπολλυμένους ἅμα καὶ ὑβριζομένους εἰς παῖδας καὶ γυναῖκας. παρὰ τοὺς ὅρκους τοίνυν καὶ τὰς συνθήκας τὰς ἐν τῇ κοινῇ εἰρήνῃ γεγραμμένας Ἀλέξανδρος εἰς Μεσσήνην καταγαγὼν τοὺς Φιλιάδου παῖδας, ὄντας τυράννους, ἆρ᾽ ἐφρόντισε τοῦ δικαίου, ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρήσατο τῷ αὑτοῦ ἔθει τῷ τυραννικῷ, βραχὺ φροντίσας ὑμῶν καὶ τῆς κοινῆς ὁμολογίας; οὐ (213) δὴ δεῖ, εἰ μέν τις ὑμᾶς ταῦτα βιάζοιτο, μάλιστ᾽ ἀγανακτῆσαι, εἰ δ᾽ ἑτέρωθί που γέγονε παρὰ τοὺς πρὸς ὑμᾶς ὅρκους, μὴ φυλάξασθαι, καὶ ἡμῖν μὲν διακελεύεσθαί τινας ἐνταυθὶ ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις, τοῖς δ᾽ αὐτοὺς οὕτω περιβοήτως ἀνῃρηκόσι καταλείπειν ταύτην τὴν ἐξουσίαν. ἀλλ᾽ οὐχ οἷόν τε ταῦθ᾽ οὕτως ἔχειν, ἐὰν βούλησθε τῷ δικαίῳ χρῆσθαι· καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ἐν ταῖς συνθήκαις πολέμιον εἶναι τὸν ἐκεῖνα ἅπερ Ἀλέξανδρος ποιοῦντα ἅπασι τοῖς τῆς εἰρήνης κοινωνοῦσι καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ στρατεύεσθαι ἐπ᾽ αὐτὸν ἅπαντας. οὐκοῦν ἐὰν ποιῶμεν τὰ συγκείμενα, πολεμίῳ χρησόμεθα τῷ καταγαγόντι. ἀλλὰ γὰρ εἴποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες οὗτοι ὅτι πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι ἐτυράννουν Μεσσήνην οἱ Φιλιάδου παῖδες· διὸ καὶ κατάγειν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτούς. ἀλλὰ καταγέλα-

στος ὁ λόγος, τοὺς μὲν ἐκ Λέσβου τυράννους, οἷον ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου, ἐκβαλεῖν ὡς ἀδικήματος ὄντος τοῦ πολιτεύματος, τοὺς πρὸ τῶν ὁμολογιῶν τυραννήσαντας, ἐν δὲ Μεσσήνῃ μηδὲν οἴεσθαι διαφέρειν, τῆς αὐτῆς δυςχερείας ὑπαρχούσης. ἔπειτα καὶ ἐπιτάττει ἡ συνθήκη εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους τοὺς Ἕλληνας. διὸ καὶ πῶς οὐχ ὑπεράτοπον ἡγεῖσθαι μὲν τῶν συνθηκῶν τὸ αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους, τὸν δ' εἰς δουλείαν ἀγαγόντα μὴ οἴεσθαι τἀναντία ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διαπεπρᾶχθαι; οὐκοῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (214) εἴπερ τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμενοῦμεν καὶ τὰ δίκαια ποιήσομεν, ἐφ' ἃ ὑμᾶς παρακαλοῦσι, καθάπερ ἄρτι εἶπον, λαβοῦσι τὰ ὅπλα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς παραβεβηκότας μετὰ τῶν βουλομένων. ἢ νομίζετε τὸν μὲν καιρόν ποτ' ἰσχύειν καὶ ἄνευ τοῦ δικαίου τὸ συμφέρον πράττειν· νυνὶ δ', ὅτ' εἰς ταὐτὸ τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνδεδράμηκεν, ἄλλον τινὰ χρόνον ἀναμενεῖτε τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀντιλαβέσθαι;

Ἐπ' ἄλλο δὲ δίκαιον ἔρχομαι τῶν κατὰ τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐάν τινες τὰς πολιτείας τὰς παρ' ἑκάστοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ὤμνυσαν, καταλύσωσι, πολεμίους εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. σκέψασθε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ ἐδημοκρατοῦντο, τούτων δ' ἐν Πελλήνῃ νῦν καταλέλυκε τὸν δῆμον ὁ Μακεδὼν ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους, τὰ δ' ἐκείνων τοῖς οἰκέταις δέδωκε, Χαίρωνα δὲ τὸν παλαιστὴν τύραννον ἐγκατέστησεν. ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης μετέχομεν

τῆς προστατιούσης πολεμίους ἡγεῖσθαι τοὺς ταῦτα πράττοντας. ἐκ δὴ τούτων πότερον πειθόμεθα τοῖς κοινοῖς προστάγμασι, πολεμίοις αὐτοῖς χρώμενοι, ἢ βδελυρεύσεταί τις οὐ φάσκων τούτων τῶν μισθοφορούντων παρὰ τοῦ Μακεδόνος, τῶν καθ' ὑμῶν πεπλουτηκότων; οὐ γὰρ δὴ λέληθέ γε αὐτοὺς οὐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἥκουσιν ὥστε δορυφορούμενοι τοῖς τοῦ τυράννου στρατοπέδοις ἐν μὲν τοῖς παραβεβασμένοις (215) ὅρκοις ἐμμένειν ὑμῖν διακελεύονται, ὡς καὶ τῆς ἐπιορκίας αὐτοκράτορος ὄντος ἐκείνου, τοὺς δ' ἰδίους ὑμᾶς νόμους ἀναγκάζουσι λύειν, τοὺς μὲν κεκριμένους ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀφιέντες, ἕτερα δὲ παμπληθῆ τοιαῦτα βιαζόμενοι παρανομεῖν. εἰκότως· τοῖς γὰρ πεπρακόσιν ἑαυτοὺς εἰς τἀναντία τοῖς τῇ πατρίδι συμφέρουσιν οὐκ ἔνι μέλειν νόμων οὐδ' ὅρκων· τοῖς δ' ὀνόμασιν αὐτῶν μόνοις ἀποχρώμενοι παρακρούονται τοὺς παρέργως ἐνταυθί, ἀλλ' οὐκ ἐξεταστικῶς ἐκκλησιάζοντας, καὶ νομίζοντας τὴν παραυτίκα ἡσυχίαν οὐκ ἔσεσθαί ποτ' αἰτίαν ταραχῆς ἀτόπου καὶ μεγάλης. κελεύω δ' ἔγωγε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ προεῖπον, πείθεσθαι τούτοις τοῖς φάσκουσι δεῖν ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν, εἰ μὴ ἐκεῖνο νομίζουσιν, ὅταν μὲν λέγωσιν ὡς ἐμμενετέον τοῖς ὅρκοις, οὐ λέγειν αὐτοὺς τὸ μηδὲν ἀδικεῖσθαι, οὐδένα δ' οἴονται αἰσθήσεσθαι τυραννίδων ἀντὶ δημοκρατιῶν καθισταμένων καὶ τῶν πολιτειῶν καταλυομένων.

Τὸ δ' ἔτι καταγελαστότερον· ἔστι γὰρ ἐν ταῖς συνθήκαις ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνεδρεύοντας καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ κοινῇ φυλακῇ τεταγμένους ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις πόλεσι τῆς εἰρήνης μὴ γίγνωνται θάνατοι καὶ φυ-

γαὶ παρὰ τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημάτων δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρεῶν ἀποκοπαί, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις ἐπὶ νεωτερισμῷ. οἱ δὲ τοσούτου δέουσι τούτων τι κωλύειν ὥστε καὶ συγκατασκευάζουσιν, οὓς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέναι; οἳ τηλικαύτας συμφορὰς παρασκευάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, (216) ἃς διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῖς τοσούτοις οὖσι μὴ περιορᾶν ἐπέταξαν.

Ἔτι δ' ἕτερον δείξω τὸ λελυκὸς τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν τῆς εἰρήνης μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὁρμήσαντας ὅπλα ἐπιφέρειν ἐπὶ πολέμῳ μηδεμιᾷ πόλει τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης, εἰ δὲ μή, ἔκσπονδον εἶναι τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἂν ὁρμήσωσιν. οὕτω τοίνυν ῥᾳδίως τὰ ὅπλα κεκίνηκεν ὁ Μακεδὼν ὥςτ' οὐδὲ κατέθετο πώποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων περιέρχεται καθ' ὅσον δύναται, καὶ τοσούτῳ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον ὅσῳ ἐκ προστάγματος ἄλλους τε ἑτέρωθι καὶ τὸν παιδοτρίβην εἰς Σικυῶνα κατήγαγεν. οὐκοῦν εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί φασιν, ἔκσπονδοι ἡμῖν εἰσὶν αὗται αἱ πόλεις αἱ ταῦτα διαπεπραγμέναι. εἰ μὲν οὖν δεῖ ἐπικρύπτεσθαι τἀληθῆ, οὐδὲν δεῖ λέγειν ὅτι εἰσὶν αἱ Μακεδονικαί· εἰ δ' οὐκ ἀνιᾶσιν οἱ καθ' ὑμῶν τῷ Μακεδόνι ὑπηρέται προςτάττοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, πεισθῶμεν αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὰ δίκαια λέγουσι, καὶ καθάπερ κελεύει ὁ ὅρκος, ἐκσπόνδους αὐτοὺς ποιήσαντες βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις, καὶ διὰ τέλους τὰ μὲν ἐπιβουλεύουσι, τὰ δὲ πράττουσι, καὶ καταγελῶσι τῆς κοινῆς εἰρήνης. διὰ τί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ ὁμο-

λογίαν τὴν μὲν κατὰ τῆς πόλεως οὖσαν βεβαίαν ἀξιοῦσιν εἶναι, τὴν δὲ σώζουσαν οὐ συγχωροῦσιν; ἆρά γε δοκεῖ δίκαια γίγνεσθαι; κἂν μέν τι ᾖ πρὸς τῶν ἐχθρῶν κατὰ τῆς πόλεως ἐν τοῖς ὅρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυρὸν ἀεὶ ποιήσουσιν· (217) ἐὰν δέ τι ἡμέτερον ᾖ κατ᾽ ἐκείνων ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ διαμαχομένους οὐδέποτε παύσασθαι οἴησονται δεῖν ἑαυτούς;

Ἵνα δ᾽ εἰδῆτε ἔτι σαφέστερον ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλέσει ποτὲ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῇ ὁμολογηθέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἕξουσιν ὅτι μόνοι ἐξηλέγξατε τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν ὄντων. ἔστι γὰρ δήπου ἐν ταῖς συνθήκαις τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης, καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδένα τούτων· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, πολέμιον εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναργέστατα ἑωράκατε τοῦθ᾽ ὑπὸ τῶν Μακεδόνων γεγενημένον· εἰς τοῦτο γὰρ ὑπεροψίας ἦλθον ὥστε εἰς Τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον καὶ σκευωρούμενοι περὶ αὐτὰ οὐ πρότερον ἀφεῖσαν πρὶν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν καὶ καθέλκειν εὐθὺς τότε, καὶ στρατηγὸν ἐπ᾽ αὐταῖς ἐτάξατε Μενεσθέα. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι καὶ τηλικαῦτα τὰ ἡμαρτημένα ἑτέροις, τοὺς δ᾽ ἐνταῦθα φίλους αὐτῶν μὴ ἐκείνους ἀποτρέπειν τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ᾽ ἡμῖν συμβουλεύειν ἐμμένειν τοῖς οὕτως ὠλιγωρημένοις; ὥσπερ καὶ τούτου προσγεγραμμένου, τοῖς μὲν ἐξεῖναι πλημμελεῖν, τοῖς δὲ μηδ᾽ ἀμύνεσθαι. πῶς δ᾽ οὐχ ἅμα παρενόμουν ἐκεῖνοι καὶ ἀναίσθητοι ἦσαν, οἵ γε τηλικοῦτον παρέβησαν τῶν ὅρκων, ὃ

παρ᾽ ἐλάχιστον ἐποίησεν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κατὰ θάλατταν ἡγεμονίαν; καὶ νῦν ἔτι παραδεδώκασι τοῦτο τὸ δίκαιον (218) *ἀνεγκλήτως ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν πράττειν· οὐ γὰρ ὅτι ἐπαύσαντο ἐξαμαρτάνοντες, ἧττόν τι δήπου παραβεβήκασι τὰς κοινὰς ὁμολογίας. ἀλλ᾽ εὐτυχοῦσιν, ὅτι ἐναποχρῶνται τῇ ὑμετέρᾳ ῥαθυμίᾳ τῇ οὐδὲ τῶν δικαίων ἀπολαύειν προαιρουμένῃ. ὃ καὶ ὑβριστικώτατον συμβέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἅπαντες τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν φοβοῦνται, οὗτοι δ᾽ οἱ νεόπλουτοι μόνοι καταφρονεῖν ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζουσι, τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι, ὥςπερ ἐν Ἀβδηρίταις ἢ Μαρωνείταις, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν Ἀθηναίοις πολιτευόμενοι. καὶ ἅμα μὲν μικρὰ τὰ ἡμέτερα πράγματα ποιοῦσι, τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἰσχυρά, ἅμα δὲ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἀνυπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶναι, διακελευόμενοι τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διαφυλάττειν, ὡς τῷ συμφέροντί γε προελομένην χρῆσθαι κρατεῖν ἂν τῶν πολεμίων ῥᾳδίως δυνηθεῖσαν. εἰκότως δ᾽ αὐτὸ πεπόνθασιν· ἕως γὰρ ἂν ἐξῇ τῶν κατὰ θάλατταν καὶ μόνων ἀναμφισβητήτως εἶναι κυρίοις, τοῖς γε κατὰ γῆν πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ δυνάμει ἔστι προβολὰς ἑτέρας ἰσχυροτέρας εὑρέσθαι, ἄλλως τε καὶ πεπαυμένων ὑπὸ τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραννικῶν στρατοπέδων, καὶ τῶν μὲν ἐφθαρμένων, τῶν δὲ ἐξεληλεγμένων οὐδενὸς ἀξίων ὄντων.*

Τὸ μὲν οὖν περὶ τὰ πλοῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις ὁ Μακεδὼν τηλικοῦτον παρέβη· τὸ δὲ ὑβριστικώτατον καὶ ὑπεροπτικώτατον τῶν Μακεδόνων τὸ πρῴην γεγενημένον ἐστί, τὸ τολμῆσαι εἰςπλεῦσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ (219) *παρὰ τὰς κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς*

συνθήκας. καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅτι μία τριήρης ἦν, μικρὸν ὑποληπτέον, ἀλλ᾽ ὅτι απόπειρα ἐγένετο εἰ περιοψόμεθα, ἵνα μετὰ πλειόνων αὐτοῖς ἐγγένηται τοῦτο πράττειν, καὶ ὅτι οὐκ ἐφρόντισαν τῶν κοινῶν δογμάτων, καθάπερ οὐδὲ τῶν προειρημένων. ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτο παράδυσις ἦν κατὰ μικρὸν καὶ ἐθισμὸς τοῦ ἀνέχεσθαι ἡμᾶς τοὺς τοιούτους εἴςπλους κἀκεῖθεν δῆλον· τὸ γὰρ τὸν τότε ἐπὶ τῆς νεὼς εἰςπλεύσαντα, ὃν ἔδει εὐθὺς μετὰ τῆς τριήρους ὑφ᾽ ὑμῶν ἀπολωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι μικρὰ πλοῖα ἐν τοῖς ἡμετέροις λιμέσι, πῶς οὐ καταφανὲς ποιεῖ ὅτι ἀντὶ τοῦ εἰςπλεῖν τὸ εὐθὺς ἔνδον εἶναι ἐμηχανῶντο; καὶ εἰ λεπτὰ πλοῖα ὑπομενοῦμεν, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριήρεις· καὶ εἰ τὸ πρῶτον ὀλίγας, μικρῷ ὕστερον πολλάς. οὐ γὰρ δὴ ἔστι γε εἰπεῖν ὡς Ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄντων τῶν ναυπηγησίμων ξύλων, τῶν πόῤῥωθεν καὶ μόλις εἰςκομιζομένων, ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ ἐπιλελοιπότων, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλομένοις εὐτελέστατα καθισταμένῃ, ἀλλ᾽ ᾤοντο ἅμα τε ναυπηγήσεσθαι ἐνταῦθα καὶ πληρώσεσθαι [ἐν τῷ λιμένι τῷ προειρημένῳ], ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένου μηδὲν τοιοῦτον εἰςδέχεσθαι. καὶ ταῦτα ἐξέσται ἐπὶ πλέον ἀεὶ ποιεῖν· οὕτω πάντοθεν καταπεφρονηκότως ἐκεῖνοι τῇ πόλει χρῶνται διὰ τοὺς ἐντεῦθεν διδασκάλους τοὺς ὑπαγορεύοντας αὐτοῖς ἃ δεῖ ποιεῖν. οὕτω δὲ κατεγνώκασι μετὰ τούτων ἀδιήγητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυσιν καὶ μαλακίαν, καὶ οὔτε πρόνοιαν ὑπὲρ (220) τῶν μελλόντων εἶναι οὔτε λογισμὸν οὐδένα παραγίγνεσθαι τίνα τρόπον χρῆται ὁ τύραννος ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις.

Αἷς ἐγὼ διακελεύομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πείθε-

σθαι, καθάπερ ἐδίδαξα, καὶ διεβεβαιωσάμη τοῦθ᾽ ἡλικίας ἔχων, ἅμα καὶ τῷ δικαίῳ ἡμᾶς τως καὶ τοῖς καιροῖς ἀσφαλέστατα χρῆσθαι τ συμφέρον κατεπείγουσιν. καὶ γὰρ ἔτι προς ταῖς συνθήκαις, ἐὰν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰ τέχειν· τὸ δ᾽ ἐὰν βουλώμεθα ἐστὶν ἅμα καὶ τ εἰ ἄρα ποτὲ δεῖ παύσασθαι αἰσχρῶς ἑτέροις θοῦντας, ἀλλὰ μηδ᾽ ἀναμνησθῆναι μηδεμιᾶς τῶν ἐξ ἀρχαιοτάτου καὶ πλείστων καὶ μάλιστ ἀνθρώπων ἡμῖν ὑπαρχουσῶν. ἐὰν οὖν κελεύη δρες Ἀθηναῖοι, γράψω, καθάπερ αἱ συνθῆκαι σι, πολεμεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

Τεῖχος μὲν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ Ἀθηναίων προὐβάλετο, τῶν συνήθων τούτων καὶ χειροποιήτων ἀῤῥαγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τήν τε εἰς τὴν πόλιν εὔνοιαν καὶ περὶ λόγους δεινότητα, ὥς αὐτὸς εἴρηκεν, „οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Ἀθήνας ὠχύρωσα, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι καὶ πολλῇ τινὶ συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης·“ οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον οὐ μικρὰ τῇ (221) πόλει συνεβάλετο. πεπονηκότος γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθοῦν αὐτό, ᾑρέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἑκάστης εἷς, οὓς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν παρέχεσθαι ψιλήν· τὸ γὰρ ἀνάλωμα δημόσιον. εἷς τοίνυν τούτων καὶ ὁ ῥήτωρ γενόμενος, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χρείᾳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμέμπτως ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματα ἔδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. ἐπῄνεσεν αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν ταύτην

ἡ βουλή, καὶ τὴν προθυμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσ ἕτοιμοι γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὖ ποιοῖ των. Κτησιφῶν δὲ ἦν ὁ τὴν γνώμην εἰπών, ὡς δεῖ στ φανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ, τοῖς Διον σίοις, ἐν δὲ τόπῳ, τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ, ἐν δὲ θε ταῖς, πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνήγαγ καὶ τούτων ἐναντίον ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, ὅτι στεφαν Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἡ πόλις ἀρετ συμπάσης ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς ἑαυτήν. ἦν ο πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαστή· διὸ καὶ φθόνος αὐτ ἥψατο, καὶ τοῦ ψηφίσματος ἀπηνέχθη παρανόμων γρ φή. Αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ Δημοσθένους, ἀγ να παρανόμων ἐπήγγειλε Κτησιφῶντι, λέγων ἄρχον γεγονότα τὸν Δημοσθένην, καὶ μὴ δόντα λόγον, ὑπε θυνον εἶναι· νόμον δὲ κελεύειν, τοὺς ὑπευθύνους στεφανοῦν· καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος, τὸν κελεύο τα, ἐὰν μέν τινα ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι, ἐὰν δὲ ἡ βουλ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, (222) ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι. φη δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ Δημοσθένει ψε δεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν ῥήτορα, ἀλ καὶ δωροδόκον εἶναι καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ πόλ καὶ τάξει γε ταύτης τῆς κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρητ πρῶτον εἰπὼν περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου, καὶ δε τερον περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων, καὶ τρίτον περὶ τ πολιτείας· ἠξίωσε δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην τὴν αὐτ τάξιν ποιήσασθαι. ὁ δὲ ῥήτωρ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτεί τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγ κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαί τε ἀ τῶν ἰσχυροτέρων, καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τίθε

τὰ περὶ τῶν νόμων, καὶ τῷ μὲν περὶ τῶν ὑπευθύνων ἀντιτίθησι διανοίας, τῷ δὲ περὶ τῶν κηρυγμάτων, νόμον ἕτερον, ἤτοι νόμου μέρος, ὥς φησιν αὐτός, ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι, πολεμοῦντες πρὸς Φίλιππον, ἐν Χαιρωνείᾳ πόλει τῆς Βοιωτίας ἡττήθησαν. ἐπικρατήσας οὖν ὁ Μακεδών, φρουρὰν μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐνέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύουσαν. ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσον οὐδέπω κατ' αὐτῶν ἥξειν προσδοκῶντες (223) τὸν τύραννον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ τείχους ἐπανορθώσασθαι· καὶ δὴ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν. τοιόνδε καὶ ἡ Πανδιονὶς ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς τὴν χρείαν τὸν ῥήτορα. τῆς τοίνυν ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προσδεηθεὶς ἔτι χρημάτων μετὰ τὰ δεδομένα ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ ῥήτωρ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. ταύτην ἀφορμὴν ὁ Κτησιφῶν, εἷς τῶν πολιτευομένων, δεξάμενος, εἰσήνεγκε γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην, „ἐπειδὴ διατελεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν βίον εὔνοιαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νῦν δέ, τειχοποιὸς ὤν, καὶ προσδεηθεὶς χρημάτων, οἴκοθεν παρέσχε καὶ ἐχαρίσατο, διὰ τοῦτο δεδόχθω τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ, ἐν

τῷ θεάτρῳ, τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν," ἴσως ὅτι πλήθη συντρέχει ἐπιθυμοῦντα καινὰ δράματα βλέπειν. εἰσαγομένου τοίνυν καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ προβουλεύματος, ἐφίσταται τοῦ Κτησιφῶντος κατήγορος Αἰσχίνης, ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρός, παράνομον εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα, ἕνα μέν, τὸν κελεύοντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῷ τὰς εὐθύνας· οὔπω δὲ ταύτας, φησίν, ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει, καὶ τὰ θεωρικὰ διοικῶν καὶ τειχοποιῶν, καὶ ἔδει ἀναμεῖναι καὶ ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξετασθείς. δεύτερον δὲ ἀναγινώσκει νόμον, τὸν κελεύοντα ἐν Πνυκὶ στεφανοῦσθαι, [οὐκ] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, διαβάλλων τοὺς πολίτας τοὺς (224) δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τοῦ Δημοσθένους τὸν στέφανον. ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾷ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρῷον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. ἐψεύσατο δέ, φησίν, εὔνοιαν καὶ σπουδὴν μαρτυρήσας τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πολέμιος εὑρίσκεται τῇ πατρίδι. τούτου τοῦ νόμου χρησίμου τυγχάνοντος, τοῦ τρίτου ἀντιλαβόμενος ὥσπερ τινὸς ἀγκύρας ὁ ῥήτωρ κατεπάλαισε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ τῇ περὶ τοῦ κατηγόρου χρησάμενος· ἐκεῖθεν γὰρ ἔσχε λαβὴν ἑλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους δύο νόμους, τόν τε τῶν ὑπευθύνων καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέῤῥιψε, στρατηγικῶς, κακοὺς δ' εἰς μέσον ἐλάσας, τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα προσκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξ ἑκατέρου ῥωννύς. ἔοικε δὲ καὶ διοικεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λό-

γον, καὶ οὐ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος. δοκῶν γὰρ ἐν πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἑτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ προσκέχρηται· καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν στεφάνων ψευδῆ, πρὸς ὃν ὁ ῥήτωρ ἀποκρινόμενος εὗρε καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος. καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου τοιαύτη· κεφάλαιον δὲ ἰσχυρὸν τῷ μὲν Αἰσχίνῃ τὸ νόμιμον, τῷ δὲ ῥήτορι τὸ δίκαιον· κοινὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου τὸ συμφέρον, οὐκ ἔχον φανερὰν τὴν ἐξέτασιν. ἡ στάσις ἔγγραφος πραγματική· (225) περὶ ῥητοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα.

Τῆς δὲ γραφῆς ἔτι Φιλίππου ζῶντος ἀποτεθείσης, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. ὡς γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος καὶ τὴν φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τεθαρσηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς καταφρονηθεὶς τὰς Θήβας κατέσκαψεν, εἶτα μεταγνοὺς ἐπὶ τῷ πεπραγμένῳ, ἐξεχώρησε τῆς Ἑλλάδος αἰσχυνόμενος, καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίνειν παραδοῦναι τοὺς προδότας τοὺς τὴν Ἑλλάδα ἀδικήσαντας, καὶ οὕτω συνεκροτήθη τὸ δικαστήριον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΥΠΕΡ

ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην (226) ὑπάρξαι μοι παρ᾽ ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ᾽, ὅπερ ἐστὶ μάλισθ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ (σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε) ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὅρκον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶν οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδὲν, οὐδὲ τὸ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προῄρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι.

Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ᾽ ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου· δύο δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα, ἓν μὲν, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ, τῆς παρ᾽ ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ, μὴ ἑλεῖν τὴν γραφήν· ἀλλ᾽ ἐμοὶ μὲν, — οὐ

βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, — οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως, τοῖς ἐπαινοῦσι δ' αὑτοὺς ἄχθεσθαι· τούτων τοίνυν ὃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονήν, τούτῳ δέδοται· ὃ δὲ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μέν, εὐλαβούμενος τοῦτο, μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι δεικνύναι· ἂν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. (227) πειράσομαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὅ τι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνστησάμενος.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι κοινὸν εἶναι τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ἐμοὶ καὶ Κτησιφῶντι, καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί· πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν, ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ, μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳ περ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μέγιστόν ἐστιν. περὶ τούτων δ' ὄντος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν, ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν· οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικός, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι, οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ

διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατήν, οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ ἁπάντων.

Μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντός, ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον, καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὔχομαι, πρῶτον μέν, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν (228) ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ᾽ ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ᾽, ὅ τι μέλλει συνοίσειν καὶ πρὸς εὐδοξίαν κοινῇ, καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάστῳ, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γνῶναι.

Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ᾽ οὐκ ἐλάττω λόγον, τἆλλα διεξιών, ἀνήλωκε, καὶ τὰ πλεῖστα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω καὶ δίκαιον ἅμα, βραχέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων εἰπεῖν πρῶτον, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἠγμένος, ἀλλοτριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θεάσασθε ὡς ἁπλᾶ καὶ δίκαια λέγω. εἰ μὲν ἴστε με τοιοῦτον, οἷον οὗτος ᾐτιᾶτο (οὐ γὰρ ἄλλοθί που βεβίωκα, ἢ παρ᾽ ὑμῖν), μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ᾽ εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπέρευ πεπολίτευμαι, ἀλλ᾽ ἀναστάντες καταψηφίσασθε ἤδη· εἰ δὲ πολλῷ βελ-

τίω τούτου καὶ ἐκ βελτιόνων, καὶ μηδενὸς τῶν μετρίων, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω, χείρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γιγνώσκετε, τούτῳ μὲν μηδ᾽ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε (δῆλον γάρ, ὡς ὁμοίως ἅπαντ᾽ ἐπλάττετο), ἐμοὶ δ᾽, ἣν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εὔνοιαν ἐνδέδειχθε ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν πρότερον γεγενημένων, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ᾽ ὤν, Αἰσχίνη, τοῦτο παντελῶς εὔηθες ᾠήθης, τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέντα με, πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς παρὰ σοῦ τρέψεσθαι. οὐ δὴ ποιήσω (229) τοῦτο· οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ᾽ ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων ἃ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες, αὐτίκα ἐξετάσω, τῆς δὲ πομπείας ταύτης, τῆς ἀνέδην γεγενημένης, ὕστερον, ἂν βουλομένοις ἀκούειν ᾖ τουτοισί, μνησθήσομαι.

Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλὰ καὶ δεινά, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας· τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει καὶ ὕβριν καὶ λοιδορίαν καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν, οὐδ᾽ ἐγγύς. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ᾽ ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν· οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον, οὔτε πολιτικόν, οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἀδικοῦντά με ἑώρα τὴν πόλιν, οὖσί γε τηλικούτοις, ἡλίκα νῦν ἐτραγῴδει καὶ διεξῄει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ᾽ αὐτὰ τἀδικήματα χρῆσθαι, εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια πράττοντά με ἑώρα, εἰσαγγέλλοντα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ᾽ ὑμῖν, εἰ

δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον· οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν δι' ἐμέ, ἐμὲ δέ, εἴπερ ἐξελέγξειν ἐνόμιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μήν, εἴ τι τῶν ἄλλων, ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξῄει, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἑώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων, καὶ τιμωρίαι, καὶ ἀγῶνες, καὶ κρίσεις, πικρὰ καὶ μεγάλα ἔχουσαι τἀπιτίμια, καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι κατ' (230) ἐμοῦ, καὶ ὁπηνίκα ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκώς, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμέ, ὡμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. νῦν δ' ἐκστὰς τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ, καὶ φυγὼν τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας ὑποκρίνεται. εἶτα κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονί, καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου τὴν πρὸς ἐμὲ ἔχθραν προΐσταται, οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην ἀπηντηκὼς ἐμοί, τὴν ἑτέρου ζητῶν ἐπιτιμίαν ἀφελέσθαι φαίνεται. καίτοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ μάλ' εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα ὁμοίως ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι οὔτε δικαίως οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα· βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι, καὶ μάλισθ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύσατό μου, τὰ πεπραγμένα ἑαυτῷ μετὰ Φιλοκράτους ἀνατιθεὶς ἐμοί. ἔστι δ' ἀναγκαῖον, ὦ ἄν-

δρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἴσως, ὡς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματα ἀναμνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καιρὸν ἕκαστα θεωρῆτε.

Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι' ἐμέ (οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπολιτευόμην πω τότε), πρῶτον μὲν ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε, ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι (231) σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρῶντες, Θηβαίοις δ' ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐκέχρηντο· ἔπειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει, καὶ οὔθ' οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον, ὥστε ἀνελεῖν αὐτούς, οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν, ἀλλά τις ἦν ἄκριτος καὶ παρὰ τούτοις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος, (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἑκάστοις προδόταις χρήματα ἀναλίσκων, πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὑτοὺς ἐτάραττεν· εἶτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον οἱ ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὡς δέ, ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου, οἱ τότε μὲν βαρεῖς νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσατο αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἑκόντας ἐξαπατωμένους; ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν, εἴτ' ἄγνοιαν, εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν, οἵ, πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν

οὔτ᾽ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἁπάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι, ἑτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ. ἡ μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη διὰ ταῦτ᾽, (232) οὐ δι᾽ ἐμέ, ὡς οὗτος διέβαλλεν, ἐπράχθη· τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα καὶ δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων, ἄν τις ἐξετάζῃ δικαίως, αἴτια εὑρήσει. καὶ ταυτὶ πάνθ᾽ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ διεξέρχομαι. εἰ γὰρ εἶναί τι δοκοίη τὰ μάλιστα ἐν τούτοις ἀδίκημα, οὐδέν ἐστι δήπου πρὸς ἐμέ, ἀλλ᾽ ὁ μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Ἀριστόδημος ἦν ὁ ὑποκριτής, ὁ δ᾽ ἐκδεξάμενος καὶ γράψας καὶ ἑαυτὸν μετὰ τούτου μισθώσας ἐπὶ ταῦτα Φιλοκράτης ὁ Ἀγνούσιος, ὁ σός, Αἰσχίνη, κοινωνός, οὐχ ὁ ἐμός, οὐδ᾽ ἂν σὺ διαῤῥαγῇς ψευδόμενος· οἱ δὲ συνειπόντες ὁτουδήποτε ἕνεκα (ἐῶ γὰρ τοῦτό γ᾽ ἐν τῷ παρόντι) Εὔβουλος καὶ Κηφισοφῶν· ἐγὼ δ᾽ οὐδὲν οὐδαμοῦ. ἀλλ᾽ ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων, εἰς τοῦθ᾽ ἧκεν ἀναιδείας, ὥστ᾽ ἐτόλμα λέγειν, ὡς ἄρα ἐγώ, πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἴτιος γεγενῆσθαι, καὶ κεκωλυκὼς εἴην τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ποιήσασθαι. εἶτ᾽, ὦ — τί ἄν εἰπών σέ τις ὀρθῶς προσείποι; ἔστιν ὅπου σὺ παρών, τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νῦν διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως ἠγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦτα, ἃ νῦν κατηγορεῖς, ἐδίδαξας καὶ διεξῆλθες; καὶ μὴν εἰ τὸ κωλῦσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ᾽ ἤκουσέ σου ταύτην (233) τὴν φωνὴν οὐ-

δείς· εἰκότως· οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδένας ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι· οὐθ᾽ οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται· εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲν Ἕλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων, διεπράττεσθε. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν· τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ᾽ ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ᾽ ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ᾽ αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. Οὔκουν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ᾽ αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων, ὧν κατεψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε, τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δέ, οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ, ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν· τί δὲ τοῦτ᾽ ἠδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον, ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων· ὑμῖν δ᾽, ὡς ἐλάχιστον. διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μέν, οὐκ ἀφ᾽ ἧς ὠμόσατε (234) μόνον ἡμέρας, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσασθε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου· ὁ δὲ τοῦτο ἐκ παντὸς

τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομίζων, ἀληθές, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τοὺ ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν· οὐδένα εἰρήνην λύσειν τούτων ἕνεκα. ἃ ἐγὼ προορώμ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος, τὸ ψήφισμ γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ᾖ Φ καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν, ἱ των τῶν Θρᾳκῶν, τῶν ὑμετέρων συμμάχων, τ ταῦθ', ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τὸ Σέῤῥιον καὶ τὸ . καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω γίγνοινθ' οἱ ὅρκοι, καὶ λαβὼν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων, κύ Θρᾴκης καταστταίη, μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τ ποῖς ἐπιχειροίη πράγμασιν. εἶτα τοῦτο μὲν οἱ τὸ ψήφισμα, οὐδ' ἀναγιγνώσκει· εἰ δὲ βουλε προσάγειν τοὺς πρέσβεις ᾤμην δεῖν, τοῦτό μου λει. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ προσάγειν τοὺς ἐπὶ τοῦθ' ἥκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; μὴ κατανεῖμαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσο ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάτ δ' ὅλα, ὥσπερ οὗτοι, πεπρακέναι; οὐ δήπου. Λ νυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, ὃ σαφῶς οὗτ παρέβη. λέγε.

(235) ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλο τομβαιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευούσ διονίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺ ἐπειδὴ Φίλιππος ἀποστείλας πρέσβεις περὶ τ νης ὁμολογουμένας πεποίηται συνθήκας, δ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὅπως

ρήνη ἐπιτελεσθῇ ἡ ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἑλέσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε, τοὺς δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν, μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιππον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ᾽ αὐτοῦ καὶ δοῦναι τὴν ταχίστην, ἐπὶ ταῖς ὡμολογημέναις συνθήκαις αὐτῷ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. πρέσβεις ἡρέθησαν Εὔβουλος Ἀναφλύστιος, Αἰσχίνης Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ῥαμνούσιος, Δημοκράτης Φλυεύς, Κλέων Κοθωκίδης."

Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον, οὐ τὸ Φιλίππῳ, ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὗτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θρᾴκης, πάντα καταστρεψάμενος τἀκεῖ, ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι, λαβόντας τοὺς ὅρκους, πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἥψατ᾽ αὐτῶν, παρόντων ἡμῶν, ἢ οὐκ ἂν ὡρκίζομεν αὐτόν· ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν (236) ἀμφότερα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία.

Τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον κλέμμα μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν, τοιοῦτον ἐγένετο· ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ διαφέρεσθαι τούτοις· ἕτερον δ᾽ εὐθὺς ἐφεξῆς ἔτι τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε. ἐπειδὴ γὰρ ὤμοσε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος, προλαβὼν τὴν Θρᾴκην διὰ τούτους, οὐχὶ

πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν ὠνεῖται π τῶν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας, ἕως τὰ τῆ τείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο, δεῦρ᾽ ἀπαγγειλάντων αὐτῶν, ὅτι μέλλει καὶ παρι ζεται πορεύεσθαι, ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ περιπλε ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας, ὥσπερ πρότερον, κ τὸν πορθμόν, ἀλλ᾽ ἅμ᾽ ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγε τούτων, κἀκεῖνος ἐντὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲι ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω δ᾽ ἦν ὁ Φίλιππος ἐν φι πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ καὶ ταῦτα προειληφότος αὐ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι ψηφίσαισθε [αὐτοῖς], ἐκφύγοι τὰ πράγματ᾽ αὐτόν, ὥστε μι τὸν κατάπτυστον τουτονί, οὐκέτι κοινῇ μετὰ τῶ πρέσβεων, ἀλλ᾽ ἰδίᾳ καθ᾽ αὑτόν, τοιαῦτα πρὸς ὑ πεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι, δι᾽ ὧν ἅπαντ᾽ ἀπώλετο. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι τοῦτο μεμνῆσθ παρ᾽ ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ κατηγορήσαντος Α μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, οὐδ᾽ ἂν ἐγὼ λόγον οὐδε ἐποιούμην ἕτερον· ἁπάσαις δ᾽ αἰτίαις καὶ βλασ ἅμα τούτου κεχρημένου, ἀνάγκη κἀμοὶ πρὸς ἕκα κατηγορημένων μικρὰ ἀποκρίνασθαι. τίνες οὖν παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι᾽ οὓς ἀπώλετο; ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρελη Φίλιππον εἴσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ᾽, ὅ λεσθ᾽ ὑμεῖς, ἐὰν ἔχηθ᾽ ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε τριῶν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει, φίλον αὐτὸν μένον, οἷς δὲ φίλος, τοὐναντίον ἐχθρόν. οὐ γὰρ ματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμν μάζων, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ συμφέρειν· συμφέρειν δὲ πῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι, τῆς

σίας καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν Θηβαίων. ταῦτα δ᾽ ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐτοῦ, διὰ τὴν τόθ᾽ ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτ᾽ εὐθύς, οὐκ εἰς μακράν; τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ᾽, ἡσυχίαν ἀγαγόντας καὶ τούτῳ πεισθέντας, μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι, τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιλίππῳ. ὅτι δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, λέγε μοι τό τε τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ᾽ ἅπανθ᾽ ὑμῖν ἔσται φανερά. λέγε.

(238) ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ Μνησιφίλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρατηγῶν γενομένης, καὶ πρυτάνεων καὶ βουλῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε· μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν ἄστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· τούτων δ᾽ ἑκάστους, ἣν παρέλαβον τάξιν, διατηρεῖν μήτε ἀφημερεύοντας μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὃς δ᾽ ἂν ἀπειθήσῃ τῷδε τῷ ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μή τι ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ ἑαυτὸν ὄν· περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατηγός, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ

ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν εἰς Ἐλευσῖνα κα
λὴν καὶ Ἄφιδναν καὶ Ῥαμνοῦντα καὶ Σούνιον.
Καλλισθένης Φαληρεύς.“

Ἆρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι τὴν εἰρήνην ἐποι
ἢ ταῦτ' ἐπηγγέλλεθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός;

Λέγε δὴ τὴν ἐπιστολήν, ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φί
μετὰ ταῦτα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. „Βασιλεὺς Μακ
Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χ
ἴστε ἡμᾶς παρεληλυθότας εἴσω Πυλῶν, καὶ τ
τὴν Φωκίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους, καὶ ὅ
ἑκουσίως προσετίθετο τῶν πολισμάτων, φρου
σαγηοχότας [εἰς αὐτά], (239) τὰ δὲ μὴ ὑπακο
κατὰ κράτος λαβόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι
σκάψαμεν. ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζ
βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖ
χλῆσθε περὶ τούτων· τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις οὐδὲν μ
μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι καὶ
ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεριει
νων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθ
ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὡμολογημένοις, οὐδὲ
τερήσετε ἔξω τοῦ ἐφθακέναι ἀδικοῦντες.“

Ἀκούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τ
ὑμᾶς ἐπιστολῇ, πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι
τα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων καὶ λυπου
ὥστ', εἴπερ εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί
τους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετ
τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμεν
κνύναι. τοιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετο ἐκείνους λαβών

μηδ᾽ ὁτιοῦν προορᾶν τῶν μετὰ ταῦτα, μηδ᾽ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιήσασθαι· ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ ταλαίπωροι κέχρηνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστής, καὶ ὁ δεῦρ᾽ ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά, καὶ τούτων, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ᾽ ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἕλληνες, ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γάρ, ὅτι σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, κτήματ᾽ ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων· ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξῃτούμην ὑπὸ τοῦ ταῦτα (240) πράξαντος.

Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἴσως ἁρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων ἀδικήματα τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἴτια.

Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διὰ τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων ἑαυτοὺς καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνῄρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα, τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ᾽ ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς· οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δέ, ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτι γὰρ πε-

ριῶν ὁ Φίλιππος, Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλούς,
καὶ τῶν Ἑλλήνων, κατεστρέφετο, καὶ δυνάμε
καὶ μεγάλας ἐποιεῖθ᾽ ὑφ᾽ ἑαυτῷ, καί τινες τ
πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐ
φθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν, τότε πάντες, ἐφ᾽ ο
παρεσκευάζετ᾽ ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. εἰ δὲ μὴ
το, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ. ἐγὼ μὲν γ
λεγον, καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ παρ᾽ ὑμῖν ἀεί,
πεμφθείην· αἱ δὲ πόλεις ἐνόσουν, τῶν μὲν ἐν
τεύεσθαι καὶ πράττειν δωροδοκούντων καὶ δι
μένων ἐπὶ χρήμασι, τῶν δὲ (241) ἰδιωτῶν καὶ π
μὲν οὐ προορωμένων, τὰ δὲ τῇ καθ᾽ ἡμέραν
καὶ σχολῇ δελεαζομένων, καὶ τοιουτονί τι πάθο
θότων ἁπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ᾽ ἑαυτοὺς ἑκάστ
νων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑτέρων κι
ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν, ὅταν βούλωνται.
συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθεσιν ἀντὶ τῆς πολλῆς
ρου ῥαθυμίας τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι,
προεστηκόσι καὶ τἄλλα, πλὴν ἑαυτούς, οἰομένοι
πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν αἰσθέσθαι·
φίλων καὶ ξένων, ἃ τότε ὠνομάζοντο, ἡνίκα
κουν, νῦν κόλακες, καὶ θεοῖς ἐχθροί, καὶ τἄλλ᾽,
ἥκει, πάντ᾽ ἀκούουσιν. εἰκότως· οὐδεὶς γάρ,
Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν
ἀναλίσκει, οὐδ᾽ ἐπειδάν, ὧν ἂν πρίηται, κύριος
τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρ
δὲν γὰρ ἂν ἦν εὐδαιμονέστερον προδότου.
ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ
ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἀρχ
στῇ, καὶ τῶν ταῦτα ἀποδομένων δεσπότης ἐστ

πονηρίαν εἰδώς, τότε δή, τότε καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ καὶ προπηλακίζει. σκοπεῖτε δέ· καὶ γὰρ εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρός, ὁ τοῦ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ πάρεστι τοῖς εὖ φρονοῦσιν. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον· μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας· μέχρι τούτου Εὔδικος καὶ Σῖμος οἱ Λαρισαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἶτ᾽ ἐλαυνομένων καὶ ὑβριζομένων καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων, (242) πᾶσα ἡ οἰκουμένη μεστὴ γέγονε προδοτῶν. τί δ᾽ Ἀρίστρατος ἐν Σικυῶνι, καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν καὶ σαφέστατ᾽ ἄν τις ἴδοι, ὅτι ὁ μάλιστα φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ πλεῖστα ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνη, τοῖς προδιδοῦσι καὶ μισθαρνοῦσι τὸ ἔχειν ἐφ᾽ ὅτῳ δωροδοκήσετε περιποιεῖ, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τούτους καὶ τοὺς ἀνθισταμένους τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν ὑμεῖς ἐστὲ σῷοι καὶ ἔμμισθοι, ἐπεὶ διά γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλειτε.

Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε πραχθέντων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. αἴτιος δ᾽ οὗτος, ὥσπερ ἑωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἑαυτοῦ, καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκεδάσας, ἣν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ εἰπεῖν ὁτιοῦν, εἰδότες τὴν τούτου τότε μισθαρνίαν. καίτοι φιλίαν γε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει, καὶ νῦν εἶπέ που λέγων· „ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί.“ ἐγώ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; οὔτε Φιλίππου ξένον οὔτ᾽ Ἀλεξάνδρου φίλον εἴποιμ᾽ ἂν ἐγώ σε, οὐχ οὕτω μαίνομαι, εἰ μὴ

καὶ τοὺς θεριστὰς καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε Φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς. μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (243) δοκεῖ μισθωτὸς Αἰσχίνης, ἢ ξένος, εἶναι Ἀλεξάνδρου; ἀκούεις, ἃ λέγουσιν.

Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμέν' ἐμαυτῷ, ἵνα, καίπερ εἰδὼς Αἰσχίνης, ὅμως ἀκούσῃ, δι' ἅ φημι καὶ τούτων τῶν προβεβουλευμένων καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. Καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν λαβών.

ΓΡΑΦΗ. „Ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ ἱσταμένου, Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπήνεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν κατὰ Κτησιφῶντος τοῦ Λεωσθένους Ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ εἰ
τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθη
ναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πράττε
καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐσ
ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν, πάντα ταῦτα ψευ
γράψας καὶ παράνομα, τῶν νόμων οὐκ ἐώντων πρ

ιὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα
Ϡάλλεσθαι, εἶτα τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν (ἔστι
ημοσθένης τειχοποιὸς καὶ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τε-
ένος), ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ
ρῳ Διονυσίοις (244) τραγῳδῶν τῇ καινῇ, ἀλλ'
ὲν ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνει-
ἐὰν δὲ ἡ πόλις, ἐν Πυκνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμη-
άλαντα πεντήκοντα. κλήτορες Κηφισοφῶν Κη-
ρῶντος Ῥαμνούσιος, Κλέων Κλέωνος Κοθω-

ὲν διώκει τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τίν. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἶμαι
ῖν ποιήσειν, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι·
αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων
ερὶ πάντων ἐρῶ καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν
ιραλείψω. τοῦ μὲν οὖν γράψαι πράττοντα καὶ
τὰ βέλτιστά με τῷ δήμῳ διατελεῖν, καὶ πρόθυ-
ι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν, καὶ ἐπαινεῖν
οις, ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναι νο-
ιπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων εὑρεθήσεται, εἴτε
τερὶ ἐμοῦ γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα καὶ προσή-
εἴτε καὶ ψευδῆ· τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα „ἐπει-
εὐθύνας δῷ" στεφανοῦν, καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ
τὸν στέφανον κελεῦσαι, κοινωνεῖν μὲν ἡγοῦμαι
το τοῖς πεπολιτευμένοις, εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στε-
αὶ τῆς ἀναῤῥήσεως τῆς ἐν τούτοις, εἴτε καὶ μή,
οι καὶ τοὺς νόμους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ'
τα γράφειν ἐξῆν τούτῳ. οὑτωσὶ μέν, ὦ ἄνδρες
οι, δικαίως καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα
αι, βαδιοῦμαι δ' ἐπ' αὐτά, ἃ πέπρακταί μοι.

καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς Ἑλληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω· ὁ γὰρ διώκων τοῦ ψηφίσματος τὸ λέγειν καὶ πράττειν (245) τὰ ἄριστά με, καὶ γεγραμμένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. εἶτα καὶ πολλῶν προαιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας τὴν περὶ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις εἱλόμην ἐγώ, ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.

Ἃ μὲν οὖν πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ προὔλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ᾽, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην ἐγώ, διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών. πλεονέκτημα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππῳ. παρὰ γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, οὐ τισίν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν καὶ δωροδόκων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι τοσαύτην, ὅσην οὐδείς πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν· οὓς συναγωνιστὰς καὶ συνεργοὺς λαβών, καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ στασιαστικῶς, ἔτι χεῖρον διέθηκε, τοὺς μὲν ἐξαπατῶν, τοῖς δὲ διδούς, τοὺς δὲ πάντα τρόπον διαφθείρων, καὶ διέστησεν εἰς μέρη πολλά, ἑνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γίγνεσθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει καὶ ἔτι ἀγνοίᾳ τοῦ συνισταμένου καὶ φυομένου κακοῦ τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων ὄντων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἑλέσθαι πράττειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων λόγον παρ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας, εἰμὶ ἐγώ. πότερον αὐτὴν

(246) ἐχρῆν, Αἰσχίνη, τὸ φρόνημα ἀφεῖσαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν αὑτῆς, ἐν τῇ Θετταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκατακτᾶσθαι Φιλίππῳ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχήν, καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαια ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν, δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς, ἃ δ' ἑώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προῃσθάνεθ', ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιιδεῖν γιγνόμενα; ἀλλὰ νῦν ἔγωγε τὸν μάλιστα ἐπιτιμῶντα τοῖς πεπραγμένοις ἡδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἄν, πότερον τῆς συναιτίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν καὶ αἰσχρῶν, ἧς ἂν Θετταλοὺς καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἴποι τις, ἢ τῆς περιεωρακυίας ταῦτα γιγνόμενα ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους καὶ Ἀργείους θείημεν. ἀλλὰ καὶ τούτων πολλοί, μᾶλλον δὲ πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασιν. καὶ γάρ, εἰ μέν, ὡς ἐκράτησε, Φίλιππος ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιών, καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν αὑτοῦ συμμάχων μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἦν ἄν τις κατὰ τῶν [οὐκ] ἐναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος, μέμψις καὶ κατηγορία· εἰ δὲ ὁμοίως ἁπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας, ὅσων ἠδύνατο, πῶς οὐχ ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε, ἐμοὶ πεισθέντες;

Ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι. τί τὴν πόλιν, Αἰσχίνη, προσῆκε ποιεῖν, ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸν (247) σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθήνησιν ἐμέ (καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει), ὃς συνῄδειν μέν, ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐτὸς

ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβην, ἀεὶ περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα, καὶ πλείω καὶ σώματα καὶ χρήματα ἀναλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὑπὲρ αὑτῶν ἀναλώκασιν ἕκαστοι, ἑώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι, τοῦτο [ῥᾳδίως καὶ ἑτοίμως] προϊέμενον, ὥστε τῷ λοιπῷ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό γε οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄντι καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς τὸν νοῦν ἐμβαλέσθαι, ὑμῖν δ', οὖσιν Ἀθηναίοις καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήμαθ' ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντὰς παραχωρῆσαι Φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειεν. λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα, πᾶσιν, οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν ἀδικῶν ὑμᾶς, ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς ἐξ ἀρχῆς, εἰκότως καὶ προσηκόντως· ἔγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγώ, (248) καθ' οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους. ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σ' ἐρωτῶ, πάντα τἆλλ' ἀφείς, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἁλόννησον· οὐδενὸς τούτων μέμνημαι· Σέῤῥιον δὲ καὶ Δορίσκον καὶ τὴν Πεπαρήθου πόρθησιν καὶ ὅσ' ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα. καίτοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα εἰς ἔχθραν ἐμ-

βαλεῖν τουτουσί, Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος καὶ Διοπείθους τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμῶν, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἂν βουληθῇς. οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος, καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων Ὠρεόν, καὶ κατασκάπτων Πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, καὶ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκει καὶ παρεσπόνδει, καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ; καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν καλουμένην τὴν Ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι, ζώντων Ἀθηναίων καὶ ὄντων, περιείργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τούτων εἰπών, περιείργασται δ' ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα ἐμοί, ἔστω δὲ ἀδικήματα πάντα, ἃ πέπρακται, καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. εἰ δὲ ἔδει τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον, ἢ τὸν Ἀθηναίων δῆμον, (249) προσῆκε γενέσθαι; ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευόμην ἐγώ, καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ἠναντιούμην, καὶ προλέγων καὶ διδάσκων μὴ προΐεσθαι ταῦτα Φιλίππῳ διετέλουν.

Καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γ' ἐκεῖνος ἔλυσε τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ ἡ πόλις, Αἰσχίνη. Φέρε δὲ αὐτὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, καὶ λέγε ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων, τίς τίνος αἴτιός ἐστι, γενήσεται φανερόν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης, Εὔβουλος Μνησιθέου Κύπριος εἶπεν· ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄρα Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου παραπομπὴν εἰς Ἑλλήσποντον ὁ παρὰ Φιλίππου στρατηγὸς Ἀμύντας καταγήοχεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ ἐν φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις καὶ τοὺς στρατηγούς, ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῶσι, καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον, οἵ τινες παραγενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀφεθῆναι τὸν ναύαρχον καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς στρατιώτας. καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύντας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδὲν αὐτῷ· εἰ δέ τι πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα λαβών, ὅτι ἐπισκεψάμενοι Ἀθηναῖοι ἐπιτιμήσουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγωρίας ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν (250) ἢ ὁ ἀποστείλας ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο γράψαι λέγειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος βουλεύσηται, τί δεῖ ποιεῖν."

Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα Εὔβουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ, τὸ δ' ἐφεξῆς Ἀριστοφῶν, εἶθ' Ἡγήσιππος, εἶτ' Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος, Βοηδρομιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, βουλῆς γνώμῃ, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν, τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόν-

τες, ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς, καὶ ἐντολὰς δοῦναι, καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἵλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. πρυτανεία φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολυττεὺς πρόεδρος εἶπεν."

Ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶται ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. Λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. „Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. παραγενόμενοι πρὸς (251) ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταί, Κηφισοφῶν καὶ Δημόκριτος καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λαομέδων. καθ' ὅλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἰ οἴεσθ' ἐμὲ λανθάνειν, ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων, ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρόπου

βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι, ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτο πρόσοδον ἔσεσθαι· οὐ μέντοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν οὔτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι κἀγὼ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. εὐτυχεῖτε."

Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν, τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν αὐτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε· τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγώ, καὶ (252) τούτοις ἠναντιούμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο· εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν, ἡνίκ' Εὐβοίας ἥπτετο· εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησεν. μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη καὶ Βυζάντιον καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν εὖ πεπονθότων ὑπῆρχον, τῶν δ' ἀδικουμένων τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἡ σωτηρία περιεγένετο, τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι τὸ πολλάκις, ὧν ὑμεῖς προείπατε, μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάν-

τας εἶναι· πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν, ἃ προείπατε. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστίδης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ' ἔχειν Ἐρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδ', ἃ ποιῶν ἠδίκει, μηδένα ἐξετάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα σύ· οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι παρὰ σοὶ κατέλυον, Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὐξένεις αὐτῶν· οὓς ἡ μὲν πόλις, ὡς ἐχθροὺς καὶ οὔτε δίκαια οὔτε συμφέροντα λέγοντας, ἀπήλασε, σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν, ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων, ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ (253) δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐ σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσει δὲ οὐδέποτ', ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν, ἀτιμώσαντες τήμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Ἀριστονίκου τὰς αὐτὰς συλλαβάς, ἅσπερ οὑτοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναῤῥηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρών, οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψατο. Καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγέμονος ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος εἶπεν· ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότερον, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφισμάτων, καί τι-

τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ διατε-
εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ λέγει καὶ
ράττει, ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τε αὐτῶν
Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ
βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημο-
σθένην Δημοσθένους Παιανιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυ-
σῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ
θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, τῆς δὲ ἀνα-
γορεύσεως τοῦ στεφάνου ἐπιμεληθῆναι τὴν πρυτα-
νεύουσαν φυλὴν καὶ (254) τὸν ἀγωνοθέτην. εἶπεν
Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος."

Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχύνην τῇ πόλει
συμβᾶσαν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα, ἢ χλευασμόν, ἢ γε-
λωτα, ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἐὰν ἐγὼ στεφα-
νῶμαι; καὶ μὴν, ὅταν ᾖ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τ
πράγματα, ἐάν τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει, ἐάν
ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τ
τυχηκὼς τότε, καὶ οὐ μέμψεως, οὐδὲ τιμωρίας.

Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς τ
ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαι τοὺς χρόνους τὰ
στα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε
γων καὶ γράφων, τῷ καταπραχθῆναι τὰ γραφέντ
στεφάνοις ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσ
γενέσθαι, τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ προσόδο
ἀγαθῶν τούτων ὄντων, ὑμᾶς πεποιῆσθαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος
τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ
φίσμασι, κἂν διαῤῥαγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμ
κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. ὁρῶν δ'

πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπεισάκτῳ, βουλόμενος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θρᾴκης, Βυζαντίους, συμμάχους ὄντας αὐτῷ, τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον· ὡς δ' οὐκ ἤθελον οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χαράκωμα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει, καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας, ἐπολιόρκει. τούτων δὲ γιγνομένων, ὅ τι μὲν προσῆκε ποιεῖν ὑμᾶς, οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν (255) ἅπασιν. ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις καὶ σώσας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω. τίς δ' ὁ τῇ πόλει λέγων καὶ γράφων καὶ πράττων καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδούς; ἐγώ. ἀλλὰ μήν, ἡλίκα ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκέτ' ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπείρασθε· ὁ γὰρ τότε ἐνστὰς πόλεμος ἄνευ τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐωνοτέροις διήγαγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοί, ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν, ὧν διαμάρτοιεν, καὶ μὴ μετάσχοιεν, ὧν ὑμεῖς, οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι, τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μηδὲ μεταδοῖεν ὑμῖν, ὧν αὐτοὶ προῄρηνται. Λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς τῶν Βυζαντίων στεφάνους, καὶ τοὺς τῶν Περινθίων, οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. „Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίχω Δαμάγητος ἐν τᾷ ἁλίᾳ ἔλεξεν, ἐκ τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥήτραν, ἐπειδὴ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ἔν τε τοῖς προγενομένοις καιροῖς εὐνοέων διατελεῖ Βυζαντίοις

καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ συγγενέσι Περινθίοις καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται, ἔν τε τῷ παρεστακότι καιρῷ Φιλίππω τῶ Μακεδόνος ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰν χώραν καὶ τὰν πόλιν ἐπ' ἀναστάσει Βυζαντίων καὶ Περινθίων καὶ τὰν χώραν δαίοντος (256) καὶ δενδροκοπέοντας, βοηθήσας πλοίοισιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ σίτῳ καὶ βέλεσι καὶ ὁπλίταις ἐξείλετο ἄμμε ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων καὶ ἀποκατέστασε τὰν πάτριον πολιτείαν καὶ τὼς νόμως καὶ τὼς τάφως, δεδόχθαι τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινθίων, Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, ἔγκτησιν γᾶς καὶ οἰκιᾶν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθοδον ποτὶ τὰν βωλὰν καὶ τὸν δᾶμον πράτοις μετὰ τὰ ἱερά, καὶ τοῖς κατοικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν ἀλειτουργήτοις ἦμεν πασᾶν τᾶν λειτουργιᾶν· στᾶσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἑκκαιδεκαπήχεις ἐν τῷ Βοσπορίχῳ, στεφανούμενον τὸν δᾶμον τὸν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶ δάμω τῶ Βυζαντίων καὶ Περινθίων· ἀποστεῖλαι δὲ καὶ θεωρίας ἐς τὰς ἐν τᾷ Ἑλλάδι πανηγύριας, Ἴσθμια καὶ Νέμεα καὶ Ὀλύμπια καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρῦξαι τὼς στεφάνως, ὥς ἐστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως ἐπιστέωνται οἱ Ἕλλανες πάντες Ἀθηναίων ἀρετὰν καὶ τὰν Βυζαντίων καὶ Περινθίων εὐχαριστίαν."

Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ στεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ. Χεῤῥονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ

χάριτος βωμὸν ἱδρύονται καὶ δήμου Ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστου ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χεῤῥονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς Φιλίππου καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, (257) τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά. καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαριστῶν καὶ ποιῶν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν κοινῷ βουλευτηρίῳ."

Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ Χεῤῥόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων, ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἔδειξεν ἀνθρώποις τήν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. ὁ μέν γε, φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις, πολιορκῶν αὐτοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ πάντων· οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ' οἱ καὶ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σώζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν, τιμὴν παρὰ πάντων ἐκτᾶσθε. καὶ μὴν ὅτι μὲν πολλοὺς ἐστεφανώκατ' ἤδη τῶν πολιτευομένων, ἅπαντες ἴσασι· δι' ὅν τινα δ' ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμέ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι.

Ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπιδείξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι) ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ

μάλιστ᾽ ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως, ὡς ἐγὼ
πράγμασι, συμφέρειν χρήσασθαι, ἐν ἧ
τῶν καθ᾽ ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ (2
ελθεῖν, καὶ ταῦτ᾽ ἐν βραχέσιν· καὶ γάρ
πόλιν κοινῇ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρ
πειρᾶσθαι τὰ λοιπὰ πράττειν. ὑμεῖς τοί
Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάτ
καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων
φρουραῖς, Εὔβοιαν, Τάναγραν, τὴν Βοιω
Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνάς, τὰς ἄλλας νή
οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε κεκτημένης,
Ἁλίαρτον, καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραι
Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων πόλλ᾽ ἂν
σικακῆσαι καὶ Κορινθίοις καὶ Θηβαίοις
Δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων· ἀλλ᾽ οὐ
το, οὐδ᾽ ἐγγύς. καίτοι τότε ταῦτα ἀμφό
οὔθ᾽ ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν, οὔτ᾽ ἀκίνδυν
οὐ διὰ ταῦτα προεῖντο τοὺς καταφεύγοντ
ἀλλ᾽ ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς
διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι.
ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατο
σκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ· δεῖ δὲ
ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλ
θὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ᾽,
διδῷ, γενναίως. ταῦτ᾽ ἐποίουν οἱ ὑμέτ
ταῦθ᾽ ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι, οἳ Λακεδαιμ
λους ὄντας οὐδ᾽ εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τ
ἠδικηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κ
Λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσα
φοβηθέντες τὴν τότε (259) Θηβαίοις ῥώμην κα

χουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι. καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐδείξατε ἐκ τούτων, ὅτι κἂν ὁτιοῦν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτῃ, τούτῳ τὴν ὀργὴν εἰς τἆλλα ἔχετε, ἂν δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνῃ, οὔτε μνησικακήσετε οὔθ' ὑπολογιεῖσθε. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων Θηβαίων τὴν Εὔβοιαν, οὐ περιείδετε, οὐδ' ὧν ὑπὸ Θεμίσωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἠδίκησθε, ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθελοντῶν τότε τριηράρχων πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ. ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων. καίτοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον, πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον τό, καταστάντες κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων, ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδέν, ὧν ἠδίκησθε, ἐν οἷς ἐπιστεύθητε, ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων, παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους πεζάς, στρατείας, καὶ πάλαι γεγονυίας καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἃς ἁπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων ἕνεχ' Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. εἶτ' ἐγὼ τεθεωρηκὼς ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν, ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης, τί ἔμελλον κελεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακεῖν νὴ Δία πρὸς τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα. (260) καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τό γε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσαθ' ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδ' ἐγώ· εἰ γὰρ ἠβούλεσθε, τί ἦν

ἐμποδών; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτ' ἐροῦντες οὗτοι;

Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἑξῆς ἐπολιτευόμην· καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν. ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους, τοὺς δὲ μέτρια ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα, τοὺς πλουσίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπαυσ' ἀδικουμένους, τῇ πόλει δ', ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα. καὶ γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ ἔλαβεν. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν ἢ τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι, ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ; τοσαῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως ἔπραττον ἐκεῖνοι. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐκ μὲν τῶν προτέρων νόμων συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπόρους τῶν πολιτῶν ἐπιτρίβουσιν, (261) ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς ἕκτος καὶ δέκατος πρότερον συντελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἔτι ὠνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν. Καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ

εἰσῆλθον τὴν γραφήν, εἶτα τοὺς καταλόγους, τόν τ᾽ ἐκ τοῦ προτέρου νόμου καὶ τὸν κατὰ τὸν ἐμόν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης Ἱπποθοωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ τριηραρχικὸν ἀντὶ τοῦ προτέρου, καθ᾽ ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτόνησεν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε παρανόμων Δημοσθένει Πατροκλῆς Φλυεύς, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβών, ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς."

Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ. „Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους."

Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου κατάλογον.

(262) ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ. „Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα."

Ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δοκῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἄν, τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν, οἱ πλούσιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ταῦτα σεμνύ-

νομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμόν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποθ᾽, ὡς ἀδικούμενος, παρ᾽ ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἐδέθη, οὐ τριήρης οὔτ᾽ ἔξω καταληφθεῖσα ἀπώλετο τῇ πόλει, οὔτ᾽ αὐτοῦ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι. καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους ἅπαντα ταῦτα ἐγίγνετο. τὸ δ᾽ αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν τὸ λειτουργεῖν· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ᾽ ἐκ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρχίας· πάντ᾽ οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα προῃρούμην πολιτεύματα, ἀφ᾽ ὧν ἅμα δόξαι καὶ τιμαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει, βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν (263) καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πολίτευμα ἐμόν, οὐδὲ ταπεινόν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνάξιον. ταὐτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φανήσομαι· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια, εἱλόμην, οὔτ᾽ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων.

Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν καὶ τῶν εὐθυνῶν· τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστά τε ἔπραττον, καὶ διὰ παντὸς εὔνους εἰμὶ καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων

πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν, εἶτα, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ᾽ ὑμῶν ἑκάστῳ τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι.

Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὑμᾶς οἶμαι μανθάνειν, οὔτ᾽ αὐτὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς· ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσούτου γὰρ δέω λέγειν, ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥσθ᾽ ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ, ὧν ἢ διακεχείρικα ἢ πεπολίτευμαι παρ᾽ ὑμῖν. ὧν μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί φημι (ἀκούεις, Αἰσχίνη;) (264) οὐδ᾽ ἄλλον οὐδένα, οὐδ᾽ ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ. τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστός, ὥστε τὸν δόντα τι τῶν ἰδίων καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος μὲν ἀποστερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνας, ὧν ἔδωκεν, ἐφιστάναι; οὐδὲ εἷς. εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω καὶ σιωπήσομαι. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ᾽ οὗτος συκοφαντῶν, ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε ὢν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, ἐπῄνεσεν αὐτόν, φησιν, ἡ βουλή, ὑπεύθυνον ὄντα. οὐ περὶ τούτων γε οὐδενός, ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκοφάντα. ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φησίν. καὶ διά γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τἀνηλωμένα ἐπέδωκα καὶ οὐκ ἐλογιζόμην. ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων προσδεῖται, ἡ δὲ δωρεὰ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχά-

νειν· διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ. ὅτι δ' οὕτ ταῦτα οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑμετε ροις ἤθεσιν ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω πρῶτον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπ τῶν ἰδίων προεῖτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν εἶθ' ὅτι τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν Χαρί δημος, ἐστεφανοῦντο· εἶθ' οὑτοσὶ Νεοπτόλεμος, πολ λῶν ἔργων ἐπιστάτης ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμητα σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ τῷ τινὰ ἀρχὴν ἄρχον ἢ διδόναι τῇ πόλει τὰ ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέστα ἢ τῶν δοθέντων, ἀντὶ τοῦ (265) κομίσασθαι χάριν, εὐ θύνας ὑφέξει. Ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα, αὐτὰ λαβὼν λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἄρχων Δημόνικος Φλυεύς, Βοηδρομιῶ νος ἕκτῃ μετ' εἰκάδα, γνώμῃ βουλῆς καὶ δήμου, Καλ λίας Φρεάῤῥιος εἶπεν, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δή μῳ στεφανῶσαι Ναυσικλέα, τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτ Ἀθηναίων ὁπλιτῶν δισχιλίων ὄντων ἐν Ἴμβρῳ, κα βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσο οὐ δυναμένου Φίλωνος τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κεχει ροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι καὶ μισθο δοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε, κα οὐκ εἰσέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέ φανον Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς.

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ. „Εἶπε Καλλίας Φρεάῤῥιο πρυτάνεων λεγόντων βουλῆς γνώμη· ἐπειδὴ Χαρίδη μος ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, ἀποσταλεὶς εἰς Σαλαμῖνα, κα Διότιμος ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ποταμο μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων τα

λευθέντων, ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, στεφανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως (266) ἐπιμεληθῆναι θεσμοθέτας, πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας.

Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲν ἀρχῆς, ἧς ἦρχεν, ὑπεύθυνος ἦν, ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανοῦτο, οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταὐτὰ γὰρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. ἐπέδωκα; ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν, ὧν ἐπέδωκα, ὑπεύθυνος. ἦρχον; καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. νὴ Δί' ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; εἶτα παρὼν, ὅτε με εἰσῆγον οἱ λογισταί, οὐ κατηγόρεις;

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν ἐστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις, ἃ διώκει, συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. „Ἐπὶ ἄρχοντος Εὐθυκλέους, Πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Οἰνηΐδος, Κτησιφῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος εἶπεν, ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, γενόμενος ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεὶς ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν

θεωρικοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι
λῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἐπαινέσαι Δη
νην Δημοσθένους Παιανιᾶ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ
καγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ
δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσ
φάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν (267) *στέφανον*
θεάτρῳ, Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς
γορεύσεως ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην.“

Οὐκοῦν, ἃ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ᾽ ἐστίν, ὧν σ
γέγραψαι· ἃ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτω
σθαι μοι, ταῦτ᾽ ἔσθ᾽, ἃ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν
δόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χάριν τούτω
δοῦναι, παρανόμων γράφῃ. ὁ δὲ παμπόνηρος
πος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὄντως, π
ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;

Καὶ μὴν περὶ τοῦ γ᾽ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύτ
τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρῦχθαι παραλείπω,
πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον. ἀλλ
θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη,
δύνασαι λογίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ
τὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναῤῥηθῇ,
τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεά
γνεται τὸ κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντε
ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀποδ
τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου·
τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφεν. Λέγε δ᾽ αὐ
τὸν νόμον λαβών.

ΝΟΜΟΣ. *„Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμω*
ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν

ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι."

Ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, πλὴν ἐάν τινας ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ (268) ψηφίσηται· τούτους δ' ἀναγορευέτω. τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; ἀλλ' οὐδ' αἰσχύνῃ φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός, καὶ νόμους μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεσθαι, τοῖς γε ὀμωμοκόσι κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ἔπειτα, τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις, ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς κατὰ συγγραφήν, εἶτ' οὐκ ἔχοντα, ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς, κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικούς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πολιτεύμασι γιγνωσκομένους. καὶ βοᾷς, ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα ὀνομάζων, ὥσπερ ἐξ ἁμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι, τὴν δὲ λοιδορίαν βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὑτῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρια ὑπείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα, ἀπὸ τῶν ἰδίων κακῶν τὰ ἀπόῤῥητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκώς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν. ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ, πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν.

ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρ
σας. πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρι
ἐμόν, εἶναι φῇ; ἐμὸν δῆλον ὅτι. εἶτα, οὗ μὲν ἦν
(269) ἐμοῦ δίκην κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λι
εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες, ἐν ταῖς εὐθύναις, ἐν ταῖς
φαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν· οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀ
ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κ
σθαι περὶ πάντων πολλάκις πρότερον, τῷ μηδεπι
ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ
ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μ
ναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήντηκας; ὅρα, μὴ τι
μὲν ἐχθρὸς ἦς, ἐμὸς δὲ προσποιῇ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψ
ἅπασι δέδεικται, δεῖ δέ με, ὡς ἔοικε, καίπερ οὐ φι
δορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημί
ρημένας, ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν αὐτὰ τἀναγκαι
εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι, τίς ὢν καὶ τίνων, ῥ
οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τίνας δ
ρει, αὐτὸς εἰρηκώς, ἃ τίς οὐκ ἂν ὤκνησε τῶν με
ἀνθρώπων φθέγξασθαι; εἰ γὰρ Αἰακὸς ἢ Ῥαδάμι
ἢ Μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος,
τριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεύς, οὐκ ἂν αὐτὶ
μαι τοιαῦτ' εἰπεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγου
ρίσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ
καὶ ἀρετή, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ
δείαν ἐπικαλούμενον, ᾗ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ δ
γνώσκεται· ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτοῦ λ
τος. σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μ
σία; ἢ καλῶν, ἢ μὴ τοιούτων, τίς διάγνωσις; πό
πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθ

' ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς εἴποι
κὐτοῦ τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγον-
άσειεν· τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μέν, ὥσπερ σύ,
ιένοις δ' ὑπ' ἀναισθησίας, τὸ τοὺς ἀκούον-
ποιεῖν, ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις
ττιν.

πορῶν δ', ὅ τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰ-
ῶ, τοῦ πρώτου μνησθῶ, πότερ' ὡς ὁ πατήρ
ς ἐδούλευε παρ' Ἐλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ Θησείῳ
γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον;
τηρ σου τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλι-
ρὸς τῷ καλαμίτῃ ἥρωϊ, χρωμένη, τὸν καλὸν
καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε; ἀλλὰ
σι ταῦτα, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ' ὡς ὁ τριη-
ιμίων, ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαῤῥίου δοῦλος, ἀνέ-
ὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; ἀλλὰ
καὶ τοὺς θεοὺς ὀκνῶ, μὴ περὶ σοῦ τὰ προς-
ων, αὐτὸς οὐ προσήκοντας, ἐμαυτῷ δόξω
ι λόγους. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, ἀπ' αὐτῶν
ς βεβίωκεν, ἄρξομαι. οὐδὲ γάρ, ὧν ἔτυχεν,
ὁ δῆμος καταρᾶται. ὀψὲ γάρ ποτε —, ὀψὲ
μὲν οὖν καὶ πρῴην, ἅμ' Ἀθηναῖος καὶ ῥή-
, καὶ δύο συλλαβὰς προσθείς, τὸν μὲν πατέ-
όμητος ἐποίησεν Ἀτρόμητον, τὴν δὲ μητέρα
υ Γλαυκοθέαν ὠνόμασεν, ἣν Ἔμπουσαν ἅ-
σι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πά-
ότι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πόθεν
ν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονη-
ὥστ', ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ
ῦ διὰ τουτουσὶ γεγονώς, οὐχ ὅπως χάριν αὐ-

τοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ. καὶ περὶ ὧν μέν ἐστί τις ἀμφισβήτησις, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φανερῶς ἀπεδείχθη πράττων, ταῦτα ἀναμνήσω.

Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὅς, ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν τὰ ὑμέτερα, εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν; ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγώς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησεν. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδύς, ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτουΐ· νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας, ἀφ' ἧσπερ πολλὰ προΐεσθε τῶν κοινῶν, ὡς προείλεσθε κἀκείνην καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς προδότην, Ὑπερίδῃ δὲ λέγειν προσέταξεν· καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία (272) *ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. „*Μαρτυροῦσι Δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων* οἵδε, Καλλίας Σουνιεύς, Ζήνων Φλυεύς, Κλέων

ιηρεύς, Δημόνικος Μαραθώνιος, ὅτι, τοῦ δήμου ὶ χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, συνεδρεύτες ἡμεῖς ἐκρίναμεν Ὑπερίδην ἄξιον εἶναι μᾶλ- ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν· καὶ ἀπεστάλη Ὑπες."

ιкοῦν, ὅτε, τούτου μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν ἡ βουλή, καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προδόαι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν.

ν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου , ὅμοιόν γε (οὐ γάρ;) οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον μιμνήσκεσθε. ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμ- Βυζάντιον, καὶ παρὰ τῶν αὑτοῦ συμμάχων πάννέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι νομένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐκ εἶξα οὐδ' ησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τῆς πόλεως οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήφανερῶς οὕτως, ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους ἀνισταμένους ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζεὶ τἀναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα

αὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ πάλιν μετὰ ταῦθ' ν Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιὼν εἰς τὴν Θρᾴοἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολε- 173) πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ ἐκοινολοοὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε, τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ ος τῇ πατρίδι. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει ντων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. „Τελέδημος Κλέωνος, Ὑπερίδ[ι]
λαίσχρου, Νικόμαχος Διοφάντου μαρτυροῦσ[ι]
σθένει, καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν στρατηγῶν
Αἰσχίνην Ἀτρομήτου Κοθωκίδην συνερχόμ[ε]
κτὸς εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν, καὶ κοινολο[γ]
Ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρ[ὰ]
που. αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ
Ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου."

Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ
λείπω. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει· πολλὰ ἂν ἐγ[ὼ]
τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τ[οὺς]
νους τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρε[άζων]
ρέθη. ἀλλ' οὐ τίθεται ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκρ[ιβῆ]
μην, οὐδ' ἣν προσῆκεν ὀργήν· ἀλλὰ δεδώκατε
φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λ[όγον]
τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν καὶ συ[κοφαντεῖν]
τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τ[οῦ τῆς πό]
λεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι· διόπερ ῥᾷ[ον]
ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντ[α]
νεῖν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτε[ύεσθαι].

Καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν φανερ[ῶς συναγω]
νίζεσθαι Φιλίππῳ, δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θε[οί, πῶς γὰρ]
οὔ;) (274) κατὰ τῆς πατρίδος· δότε δ',
δότε αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤ[δη τὰ πλοῖα]
ἐσεσύλητο, Χεῤῥόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν
ρεύεθ' ἄνθρωπος, οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητησί[μῳ τὰ πράγ]
ματα ἦν, ἀλλ' ἐνεστήκει πόλεμος· ὅ τι μὲν
ξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὑτοσὶ ἰαμβει[οφάγος]
ἔχοι δεῖξαι· οὐδ' ἔστιν οὔτε μεῖζον οὔτ'

ν Αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ
νῦν δειξάτω ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν
αἴτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν
ττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντ' ἐγκαλεῖν μὴ
ταρὰ ταῦθ' ἕτερα, ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον
μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω.
ὼν οὐδ' ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδ' ἔγραφεν, ἡνίκα
ἰαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν
ὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύναθ', ὡς ἔοικεν,
καὶ ποιῶν οὗτος λανθάνειν· ἓν δ' ἐπεξειργά-
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ὃ πᾶσι τοῖς προτέ-
ηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λό-
τῶν Ἀμφισσέων τῶν Λοκρῶν διεξιὼν δόγματα,
ρέψων τἀληθές. τὸ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πό-
ἔποτ' ἐκνίψῃ σὺ τἀκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ·
πολλὰ ἐρεῖς.
ὸ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
ταντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν
καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι
, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ
ς εἴποιμι, καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ,
πρῶτον εἶδον τουτονὶ τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ
ος ἁπτόμενον (ἔγνων γάρ, εὐθέως ἔγνων), εὐ-
ι δοῦναι καὶ σωτηρίαν· εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ
ις ἰδίας ἕνεκ' αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάν-
ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι.
ν ταῦτ' ἐπήραμαι καὶ διετεινάμην οὑτωσὶ σφο-
καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ
ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πεπραγ-
ιονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμέ-

νων αὐτῷ κακῶν ὑποληφθῇ ἐλάττων οὗτος· ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς ταλαιπώρους Φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεῦρ᾽ ἀπαγγείλας. τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι᾽ ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος καὶ δι᾽ ὃν ᾑρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπαντ᾽ ἀνέτρεψε τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, καὶ πάντων εἷς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν. καὶ τότ᾽ εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· „πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυονικόν,“ οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ εἴων με λέγειν, οἱ δ᾽ ἐθαύμαζον, καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ. ἥτις δ᾽ ἡ φύσις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη, καὶ πῶς ἐπράχθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότε ἐκωλύθητε· καὶ γὰρ εὖ πρᾶγμα συντεθὲν ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεσθε πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν, καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ Φιλίππῳ, θεάσεσθε.

Οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας οὐδ᾽ ἀπαλλαγὴ Φιλίππῳ, (276) εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς ποιήσειε τῇ πόλει· ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ κακῶς τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ, ὅμως ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῶν λῃστῶν μυρία ἔπασχε κακά. οὔτε γὰρ ἐξήγετο τῶν ἐκ τῆς χώρας γιγνομένων οὐδέν, οὔτ᾽ εἰσήγετο ὧν ἐδεῖτ᾽ αὐτῷ· ἦν δὲ οὔτ᾽ ἐν τῇ θαλάττῃ τότε κρείττων ὑμῶν, οὔτ᾽ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατός, μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούντων, μήτε Θηβαίων διιέντων· συνέβαινε δὲ αὐτῷ, τῷ πολέμῳ κρατοῦντι τοὺς ὁποιουσδήποθ᾽ ὑμεῖς ἐξεπέμπετε

ιηγούς (ἐῶ γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τό- καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἑκατέροις, κακοπαθεῖν. εἰ μὲν ῆς ἰδίας ἕνεκ᾿ ἔχθρας ἢ τοὺς Θετταλοὺς ἢ τοὺς ίους συμπείθοι βαδίζειν ἐφ᾿ ὑμᾶς, οὐδέν᾿ ἂν ἡγεῖτο ξειν αὐτῷ τὸν νοῦν· ἂν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς προ- ις λαβὼν ἡγεμὼν αἱρεθῇ, ῥᾷον ἤλπιζε, τὰ μὲν παρα- εσθαι, τὰ δὲ πείσειν. τί οὖν; ἐπιχειρεῖ, θεάσασθ᾿ ᾿, πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι, καὶ περὶ τὴν ίαν ταραχήν· εἰς γὰρ ταῦτ᾿ εὐθὺς αὐτοὺς ὑπελάμ- ᾿ αὐτοῦ δεήσεσθαι. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτο ἢ τῶν παρ᾿ ῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων ἢ τῶν ἐκείνου συμμά- ισηγοῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλούς, καὶ πάντας φυλά- αι· ἂν δ᾿ Ἀθηναῖος ᾖ, καὶ παρ᾿ ὑμῶν, τῶν ὑπε- ων, ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως λήσειν· ὅπερ συνέβη. οὖν ταῦτ᾿ ἐποίησεν; μισθοῦται τουτονί. οὐδενὸς δὲ δότος, οἶμαι, τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ φυλάττοντος, ὥσπερ ε τὰ τοιαῦτα παρ᾿ ὑμῖν (277) γίγνεσθαι, προβλη- πυλαγόρας οὗτος, καὶ τριῶν ἢ τεττάρων χειροτο- ντων αὐτόν, ἀνεῤῥήθη. ὡς δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀξίω- κβὼν ἀφίκετο εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, πάντα τἄλλ᾿ ; καὶ παριδών, ἐπέραινεν ἐφ᾿ οἷς ἐμισθώθη, καὶ λό- εὐπροσώπους καὶ μύθους, ὅθεν ἡ Κιῤῥαία χώρα ερώθη, συνθεὶς καὶ διεξελθών, ἀνθρώπους ἀπει- λόγων καὶ τὸ μέλλον οὐ προορωμένους, τοὺς ἱερο- νας, πείθει ψηφίσασθαι περιελθεῖν τὴν χώραν, ἣν ν Ἀμφισσεῖς, σφῶν αὐτῶν οὖσαν, γεωργεῖν ἔφα- οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ᾐτιᾶτο εἶναι, οὐδεμίαν τῶν Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, οὐδ᾿ ἃ νῦν οὗτος ασίζεται, λέγων οὐκ ἀληθῆ. γνώσεσθε δ᾿ ἐκεῖθεν.

οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προσκαλέσασθαι δήπου, τοῖς κροῖς δίκην κατὰ τῆς πόλεως τελέσασθαι. τίς οὖν ἐ τευσεν ἡμᾶς; ἐπὶ ποίας ἀρχῆς; εἰπὲ τὸν εἰδότα, δε ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτῃ κατ καὶ ψευδεῖ. περιιόντων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀ κτυόνων κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου, προσπεσ οἱ Λοκροί, μικροῦ μὲν ἅπαντας κατηκόντισαν, τιν καὶ συνήρπασαν τῶν ἱερομνημόνων. ὡς δ' ἅπαξ ἐκ των ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ράχθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κόττυφος αὐτῶν τῶν Ἀ κτυόνων ἤγαγε στρατιάν, ὡς δ' οἱ μὲν οὐκ ἦλθον, ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν πυλαία τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον οἱ κατεσκευασ καὶ πάλαι πονηροὶ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν ἐν ταῖ λαις πόλεσιν. καὶ προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσα γὰρ αὐτοὺς εἰσφέρειν καὶ ξένους τρέφειν (278) ἔφ δεῖν, καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας, ἢ ἐκ αἱρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἡρέθη γὰρ ἐκ των ἡγεμών. καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθὺς δύναμιν συλλ καὶ παρελθὼν ὡς ἐπὶ τὴν Κιῤῥαίαν, ἐῤῥῶσθαι φρ πολλὰ Κιῤῥαίοις καὶ Λοκροῖς, τὴν Ἐλάτειαν κατα βάνει. εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθύς, ὡς τοῦτ' ι οἱ Θηβαῖοι, καὶ μεθ' ἡμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ χειμά ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰσέπεσεν δὲ τό γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐτὸν ἐκεῖνοι, μάλιστα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεῶν τινὸς εὐνοίᾳ πρὸς ὑμᾶς, μέντοι, καὶ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα, καὶ δι' ἐμέ. Δ μοι τὰ δόγματα ταῦτα καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ἕκ πέπρακται, ἵν' εἰδῆτε, ἡλίκα πράγματα ἡ μιαρὰ κε ταράξασα αὕτη, δίκην οὐκ ἔδωκεν. λέγε μοι τὰ δόγ

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ. „Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ Ἀμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν χώραν, καὶ σπείρουσι, καὶ βοσκήμασι κατανέμουσιν, ἐπελθεῖν τοὺς πυλαγόρους καὶ τοὺς συνέδρους, καὶ στήλαις διαλαβεῖν τοὺς ὅρους, καὶ ἀπειπεῖν τοῖς Ἀμφισσεῦσι τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιβαίνειν.“

ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ. „Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων (279) καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν κατανειμάμενοι γεωργοῦσι, καὶ βοσκήματα νέμουσι, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο ποιεῖν, ἐν τοῖς ὅπλοις παραγενόμενοι, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι μετὰ βίας, τινὰς δὲ καὶ τετραυματίκασι, [καὶ] τὸν στρατηγὸν τὸν ᾑρημένον τῶν Ἀμφικτυόνων Κόττυφον τὸν Ἀρκάδα πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξιοῦν ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσιν, ὅπως μὴ περιίδῃ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τὸν θεὸν πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων.“

Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτ᾽ ἐγίγνετο· εἰσὶ γάρ, καθ᾽ οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ. „Ἄρχων Μνησιθείδης, μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ.“

Δὸς δή μοι τὴν ἐπιστολήν, ἥν, ὡς οὐχ ὑπήκουον οἱ Θηβαῖοι, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους

ὁ Φίλιππος, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρύπτετο, κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο· ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις αὐτῷ παρασχὼν οὗτος ἦν. λέγε.

(280) ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. „Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι χαίρειν. ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλούμενοι Ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς, καὶ τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπλων λεηλατοῦσι, βούλομαι τῷ θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν, καὶ ἀμύνασθαι τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀνθρώποις εὐσεβῶν· ὥστε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Λῴου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμου. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα, τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν κειμένοις ἐπιζημίοις. εὐτυχεῖτε."

Ὁρᾶθ', ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς δὲ τὰς Ἀμφικτυονικὰς καταφεύγει. τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς; τις ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστα αἴτιος; οὐχ οὗτος; μὴ τοίνυν λέγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιόντες, ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου. οὐχ ὑφ' ἑνός, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῶν παρ' ἑκάστοις, ὦ γῆ καὶ θεοί· ὧν εἷς οὑτοσί, ὅν, εἰ μὴ

λαβηθέντα τἀληθὲς εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι
κοινὸν ἀλιτήριον τῶν μετὰ ταῦτα ἀπολωλότων
ων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων· ὁ γὰρ τὸ
α παρασχών, οὗτος τῶν φύντων αἴτιος. ὃν ὅπως
ὐκ εὐθὺς (281) ἰδόντες ἀπεστράφητε, θαυμάζω·
πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸ τῆς
ίας.

υμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος τού-
πραγμένων ἅψαμένῳ, εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος
πεπολίτευμαι, ἀφῖχθαι· ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκ' ἂν
ς ἀκούσαιτέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρόν ἐστιν,
ρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν
ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέ-
ι. ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς,
ῶν τὰ Φιλίππου φρονούντων καὶ διεφθαρμένων
ἑκατέροις, ὃ μὲν ἦν ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλα-
ολλῆς δεόμενον, τὸ τὸν Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι,
ρῶντας, καὶ οὐδὲ καθ' ἓν φυλαττομένους, εἰς
ιν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχον-
ὅπως τοῦτο μὴ γένοιτο, παρατηρῶν διετέλουν, οὐκ
τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπο-
ίνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα, καὶ πάλιν Εὔβου-
πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν
ν, καὶ, περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυ-
τοῦθ' ὁμογνωμονοῦντας ἀεί. οὓς σὺ ζῶντας μέν,
αδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ
άνει κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾷς
ἐκείνων πολὺ μᾶλλον ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρό-
ἢ ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. ἀλλ'
ἐπάνειμι, ὅτι, τὸν ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον τούτου

μὲν ποιήσαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' (282) *ἡμᾶς, οὗπερ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον, καί, εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρόν, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτοὺς ἂν ἠδυνήθημεν· οὕτω μέχρι πόῤῥω προήγαγον οὗτοι τὸ πρᾶγμα. ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τουτωνὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῶν ἀποκρίσεων, εἴσεσθε. Καί μοι λέγε ταῦτα λαβών.*

ΨΗΦΙΣΜΑ. *„Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθηΐδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμῃ· ἐπειδὴ Φίλιππος ἃς μὲν κατείληφε πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευάζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλλεται καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτόν, μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει, καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος μηνός. ᾑρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Σῖμος Ἀναγυράσιος, Εὔθύδημος Φλυάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν."*

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ. *„Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Μουνυχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, πολεμάρχου γνώμῃ· ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστῆσαι, παρεσκεύασται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττι-*

κῆς παραγίγνεσθαι (283) τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχάς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν μετρίων. ᾑρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Νέαρχος Σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπίφρονος, καὶ κῆρυξ Εὔνομος Ἀναφλύστιος ἐκ τοῦ δήμου."

Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ. „Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἣν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἴχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ, καὶ τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε, προσκαλέσασθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτούς· βέλτιον δ' αὐτῶν φρονούντων καὶ μὴ βουλομένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἱσταμένων, νῦν ἐξ ὑποστροφῆς ἀποστείλαντες ὑμεῖς πρός με πρέσβεις καὶ κήρυκα, συνθηκῶν μνημονεύετε, καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πεπλημμελημένοι. ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβευτῶν, συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις, καὶ ἕτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχάς, ἄν περ τοὺς οὐκ ὀρθῶς συμβουλεύοντας ὑμῖν παραπέμψαντες, τῆς προσηκούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. ἔῤῥωσθε."

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ. „Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολήν, δι' ἧς μοι τὴν

ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην (284) ἀνανεοῦσθε. πυνθάνομαι μέντοι, διότι πᾶσαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίνους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις. πρότερον μὲν οὖν ὑμῶν κατεγίγνωσκον, ἐπὶ τῷ μέλλειν πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι, καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. νῦν δ', ἐπιγνοὺς ὑμᾶς τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐζητηκότας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον, ἢ ταῖς ἑτέρων ἐπακολουθεῖν γνώμαις, ἥσθην, καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κατὰ πολλά, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ βουλεύσασθαι περὶ τούτων ἀσφαλέστερον, καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ· ὅπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν ἐλπίζω ῥοπήν, ἐάνπερ ἐπὶ ταύτης μένητε τῆς προθέσεως. ἔῤῥωσθε."

Οὕτω διαθεὶς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἧκεν ἔχων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, ἔτι συμπνευσόντων ἡμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. ἀλλὰ μὴν τὸν τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρυβον ἴστε μὲν ἅπαντες· μικρὰ δ' ἀκούσατε ὅμως, αὐτὰ τἀναγκαιότατα.

Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν· ἧκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μέν, εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες, τούς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον, καὶ τὰ γέῤῥα ἐνεπίμπρασαν· οἱ δὲ τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο, καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἐκάλουν, καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν (285) ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν ἐκείνην

χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆτο. καὶ μετὰ ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλή, καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμένα ἑαυτοῖς, καὶ τὸν ἥκοντα παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κῆρυξ „τίς ἀγορεύειν βούλεται;“ παρῄει δ' οὐδείς. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατ' οὐδείς, ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς πατρίδος τῇ κοινῇ φωνῇ τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἣν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν ἡγεῖσθαι. καίτοι εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀναστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα ἐβαδίζετε· πάντες γὰρ οἶδ' ὅτι σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε· εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ τριακόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς, τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἔπραττεν ὁ Φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος· ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς μηδ' ἐξητακὼς πόῤῥωθεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὔνους ἦν οὔτ' εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον ἤμελλεν ὅ τι χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι, οὐδ' ὑμῖν ἕξειν συμβουλεύειν. ἐφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ, καὶ παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἅ μου (286) δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσατε προσέχοντες τὸν νοῦν, ἑνὸς μέν, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι μόνος τῶν λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς

οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ καὶ λέγων καὶ γράφων ἐξηταζόμην τὰ δέονθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς, ἑτέρου δέ, ὅτι, μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον, πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθ' ἐμπειρότεροι. εἶπον τοίνυν, ὅτι „τοὺς μέν, ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων Φιλίππῳ, λίαν θορυβουμένους, ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγμαθ' ἡγοῦμαι· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν ἐν Ἐλατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. ὅτι μέντοι, ἵν' ἕτοιμα ποιήσηται τὰ ἐν Θήβαις, ἥκει, σαφῶς ἐπίσταμαι. . ὡς δ' ἔχει,“ ἔφην, „ταῦτα, ἀκούσατέ μου. ἐκεῖνος, ὅσους ἢ πεῖσαι χρήμασι Θηβαίων ἢ ἐξαπατῆσαι ἐνῆν, ἅπαντας ηὐτρέπισται· τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς ἀνθεστηκότας αὐτῷ καὶ νῦν ἐναντιουμένους οὐδαμῶς πεῖσαι δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν Ἐλάτειαν κατείληφεν; πλησίον δύναμιν δείξας καὶ παραστήσας τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς ποιῆσαι, τοὺς δ' ἐναντιουμένους καταπλῆξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες, ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. εἰ μὲν τοίνυν προαιρησόμεθ' ἡμεῖς,“ ἔφην, „ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πέπρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι, καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς, ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὖσι μερίδι, πρῶτον μέν, ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος, ποιήσομεν, εἶτα φοβοῦμαι, μή, προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων (287) αὐτῷ καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. ἢν μέντοι πεισθῆτ' ἐμοί, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν, περὶ ὧν ἂν λέγω, γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, καὶ τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ πόλει διαλύσειν. τί οὖν φημι δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβον,

σταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων·
γὰρ τῶν δεινῶν εἰσὶν ἡμῶν ἐγγυτέρω, καὶ προτέ-
ὑτοῖς ἐστὶν ὁ κίνδυνος· ἔπειτ᾽ ἐξελθόντας Ἐλευ-
ι τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας, δεῖξαι πᾶσιν
αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις
ῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξ ἴσου γένηται τὸ παῤῥησιάζε-
περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν, ὅτι, ὥσπερ τοῖς πω-
Φιλίππῳ τὴν πατρίδα πάρεσθ᾽ ἡ βοηθήσουσα
ις ἐν Ἐλατείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
ζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ᾽ ὑμεῖς ἕτοιμοι καὶ
|σετ᾽, ἐάν τις ἐπ᾽ αὐτοὺς ἴῃ. μετὰ ταῦτα χειροτο-
κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυ-
μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ πότε δεῖ βαδίζειν
καὶ τῆς ἐξόδου. ἐπειδὰν δ᾽ ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις
ήβας, πῶς χρήσασθαι τῷ πράγματι παραινῶ;
πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθε Θη-
μηδὲν (αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός) ἀλλ᾽ ἐπαγγέλλεσθε
|σειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων μὲν ὄντων ἐν τοῖς
οις κινδύνοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ κεῖνοι τὸ μέλλον
ωμένων, ἵν᾽, ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ πεισθῶ-
ῶν, καὶ, ἃ βουλόμεθα, ὦμεν (288) διῳκημένοι, καὶ
τροσχήματος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα πράξωμεν·
᾽ ἄρα μὴ συμβῇ κατατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς
ῶσιν, ἄν τι νῦν ἐξαμαρτάνωσιν, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰ-
μηδὲ ταπεινὸν ᾖ πεπραγμένον." ταῦτα καὶ πα-
|σια τούτοις εἰπών, κατέβην. συνεπαινεσάντων δὲ
ν, καὶ οὐδενὸς εἰπόντος ἐναντίον οὐδέν, οὐκ εἶπον
ῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδ᾽ ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέ-
α δέ, οὐδ᾽ ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θη-
;· ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ πάντων ἄχρι τῆς τε-

λευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἔδωκ' ἐμαυτὸν ὑμῖν ἁ τοὺς περιεστηκότας τῇ πόλει κινδύνους. Καί τὸ ψήφισμα τὸ τότε γενόμενον.

Καίτοι τίνα βούλει σέ, Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶναι θῶ; βούλει ἐμαυτὸι ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων καλέσαις, . σὲ δὲ μηδ' ἥρω τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων τινὰ τῆς σκηνῆς, Κρεσφόντην, ἢ Κρέοντα, ἢ ὃν ἐν ποτὲ Οἰνόμαον κακὸς κακῶς ὑποκρινόμενος ἐπ τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Παιαι Βάταλος Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ πλείοι ὢν ἐφάνην τῇ πατρίδι. σὺ μέν γε οὐδὲν οὐδα σιμος ἦσθα· ἐγὼ δὲ πάντα, ὅσα προσῆκε τὸι πολίτην, ἔπραττον. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ. „Ἐπὶ ἄρχον σικλέους, φυλῆς πρυτανευούσης Αἰαντίδος, . ριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, Δημοσθένης Δημ Παιανιεὺς εἶπεν· ἐπειδὴ (289) Φίλιππος ὁ . νων βασιλεὺς ἔν τε τῷ παρεληλυθότι χρόν βαίνων φαίνεται τὰς γεγενημένας αὐτῷ σ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον περὶ τῆς εἰρήνης δὼν τοὺς ὅρκους καὶ τὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑ μιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις παραιρεῖ αὐτῷ προσηκούσας, τινὰς δὲ καὶ Ἀθηναίω δοριαλώτους πεποίηκεν, οὐδὲν προαδικηθεὶς δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἔν τε τῷ παρόντι ι προάγει τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι· καὶ γὰρ δας πόλεις ἃς μὲν ἐμφρούρους ποιεῖ καὶ τ τείας καταλύει, τινὰς δὲ καὶ ἐξανδραποδιζόμ

τασκάπτει, εἰς ἐνίας δὲ καὶ ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει, ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος οὔτε τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτῷ παρούσῃ τύχῃ κατακόρως χρώμενος, ἐπιλελησμένος ἑαυτοῦ, ὅτι ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν ἀνελπίστως μέγας. καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα παραιρούμενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν ἔλαττον εἶναι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸ εἰς αὑτὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρῶν Ἑλληνίδας πόλεις τὰς μὲν ὑβριζομένας, τὰς δὲ ἀναστάτους γιγνομένας, δεινὸν ἡγεῖται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης τὸ περιορᾶν τοὺς Ἕλληνας καταδουλουμένους. διὸ δέδοκται τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθέντας τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς, διότι περὶ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν (290) Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν, ἢ τὴν ἰδίαν πατρίδα, διακοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν ἵππαρχον τὰς πεζὰς καὶ τὰς ἱππικὰς δυνάμεις Ἐλευσῖνάδε ἐξάγειν, πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, πρῶτον δὲ πάντων πρὸς Θηβαίους, διὰ τὸ ἐγγυτάτω εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας, παρακαλεῖν δὲ αὐτούς, μηδὲν καταπλαγέντας τὸν Φίλιππον, ἀντέχεσθαι τῆς ἑαυτῶν καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων δῆμος, οὐδὲν μνησικακῶν εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει καὶ δυνάμεσι καὶ χρήμασι καὶ βέλεσι καὶ

ὅπλοις, εἰδώς, ὅτι [καὶ] αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς ἡγεμονίας οὖσιν Ἕλλησι καλόν, ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου ἀνθρώπου ἄρχεσθαι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι, ἀνάξιον εἶναι καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἔτι δὲ οὐδὲ ἀλλότριον ἡγεῖται εἶναι ὁ Ἀθηναίων δῆμος τὸν Θηβαίων δῆμον οὔτε τῇ συγγενείᾳ οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμιμνήσκεται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Θηβαίων προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας, ἀποστερουμένους ὑπὸ Πελοποννησίων τῆς πατρῴας ἀρχῆς, κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ἡρακλέους ἐγγόνοις, καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ᾽ ἐκείνου ἐκπεσόντας ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς (291) Θηβαίους· διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται ὁ Ἀθηναίων δῆμος τῶν Θηβαίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι συμφερόντων. συνθέσθαι δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ συμμαχίαν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι, καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. πρέσβεις Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερίδης Κλεάνδρου Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεάῤῥιος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεύς, Κάλλαισχρος Διοτίμου Κοθωκίδης.“

Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ καὶ κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων. τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν, ὥσπερ νέφος. ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου, τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων

ν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ ϰοφάντης, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ ἵστον ἀλλήλων διαφέρουσιν· ὁ μέν γε πρὸ τῶν πραγ-των γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὑτὸν ὑπεύ-νον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλο-ῳ· ὁ δὲ σιγήσας, ἡνίκ' ἔδει λέγειν, ἄν τι δύσκολον ιβῇ, τοῦτο βασκαίνει. ἦν μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκεῖνος καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως καὶ ν δικαίων λόγων· ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦ-, ὥστε, ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἴ τι λο ἐνῆν, πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. γὰρ ἔσθ' ὅ τι τις νῦν ἑώρακεν, ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε χθέν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ι, μήτε ἦν, μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ ρον, (292) τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν νομένων καὶ ἐνόντων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; τοῦτο νυν ἐποίησα ἐγώ, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, ς ἀγορεύειν βούλεται," οὐ, „τίς αἰτιᾶσθαι περὶ τῶν ρεληλυθότων," οὐδὲ „τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντ' ἔσε-αι." σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παριὼν ἔλεγον. ἐπειδὴ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον. εἰπέ, τίς ἢ λόγος, ὅντιν' ἦν εὑρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη πόλει; τίς δὲ συμμαχία, τίς πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ι με ἀγαγεῖν τουτουσί;

Ἀλλὰ μὴν τὸ μὲν παρεληλυθὸς ἀεὶ παρὰ πᾶσιν ἶται, καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδαμοῦ λήν· τὸ δὲ μέλλον, ἢ τὸ παρόν, τὴν τοῦ συμβούλου ιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μὲν ἤμελλεν, ὥς ἐδόκει, δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσιν

μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβάντα
τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθ
γίγνεται· ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ τὴν τοῦ συμ
νοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμὸν
τῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ· ἐν γὰρ
τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅ
ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμόν, εἱλόμην,
ταῦτα καὶ ἐπιμελῶς ἔπραξα, καὶ φιλοπόνως
μιν, ἢ ὡς οὐ καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια πρά
στησάμην καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτά μοι δεῖξον, κ
κατηγόρει μου. εἰ δ' ὁ συμβὰς σκηπτὸς [ἢ
μόνον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἑ
ζων γέγονε, (293) τί χρὴ ποιεῖν; ὥσπερ ἂν
κληρον, πάντ' ἐπὶ σωτηρίᾳ πράξαντα καὶ
σκευάσαντα τὸ πλοῖον ἀφ' ὧν ὑπελάμβαν
σθαι, εἶτα χειμῶνι χρησάμενον καὶ πονησ
τῶν σκευῶν ἢ καὶ συντριβέντων ὅλως, τῆς ν
τιῷτο. ἀλλ' οὔτ' ἐκυβέρνων τὴν ναῦν, φήσειεν
οὐδ' ἐστρατήγουν ἐγώ, οὔτε τῆς τύχης κύρι
ἐκείνη τῶν πάντων. ἀλλ' ἐκεῖνο λογίζου καὶ
τὰ Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἵμαρ
τί χρῆν προσδοκᾶν, εἰ μηδὲ τούτους ἔσχομ
χους, ἀλλὰ Φιλίππῳ προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ
πάσας ἀφῆκε φωνάς; καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερ
Ἀττικῆς ὁδὸν τῆς μάχης γενομένης, τοσοῦτ
καὶ φόβος περιέστη τὴν πόλιν, τί ἄν, εἴ που
ταὐτὸ τοῦτο πάθος συνέβη, προσδοκῆσαι
οἶσθ' ὅτι νῦν μὲν στῆναι, συνελθεῖν, ἀναπνεῦ
μία ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδοσαν τῶν εἰ
τῇ πόλει, τότε δ' —, οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἅ γε

ὐν τινὸς εὔνοια καὶ τὸ προβαλέσθαι τὴν πόλιν
:ὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ κατηγορεῖς.
ι δὲ ταυτὶ πάντα μοι, τὰ πολλά, πρὸς ὑμᾶς,
ἰκασταί, καὶ τοὺς περιεστηκότας ἔξωθεν καὶ
νους, ἐπεὶ πρός γε τοῦτον [αὐτὸν] τὸν κατά-
βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. εἰ μὲν γὰρ
ρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων,
λεύεθ᾽ ἡ πόλις περὶ τούτων, τότ᾽ ἔδει προλέγειν.
προῄδεις, τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς
ὥστε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα (294) κατηγο-
ἐγὼ σοῦ; τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγὼ σοῦ πολί-
να εἰς αὐτὰ ταῦθ᾽, ἃ λέγω, (καὶ οὔπω περὶ τῶν
αλέγομαι), ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ
κοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας
ὐδ᾽ ὑπολογισάμενος· σὺ δὲ οὔθ᾽ ἕτερα εἶπες
τούτων (οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο) οὔτ᾽ εἰς
ρήσιμον οὐδὲν σαυτὸν παρέσχες· ὅπερ δ᾽ ἂν ὁ
τος καὶ δυσμενέστατος ἄνθρωπος τῇ πόλει,
ποιηκὼς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι, καὶ ἅμα
τος ἐν Νάξῳ, καὶ Ἀριστόλεως ἐν Θάσῳ, οἱ κα-
ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων κρίνουσι
καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθένους κατηγο-
τοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματα ἐνευδοκι-
κειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον οὗτός ἐστι δίκαιος, ἢ
εῖν ἑτέρου· καὶ ὅτῳ συνενηνόχασιν οἱ αὐτοὶ
ιαὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦτον εὔ-
αι τῇ πατρίδι. δηλοῖς δὲ καὶ ἐξ ὧν ζῇς καὶ
αὶ πολιτεύῃ καὶ πάλιν οὐ πολιτεύῃ. πράττεταί
ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν; ἄφωνος Αἰσχίνης.
νσέ τι, καὶ γέγονεν οἷον οὐκ ἔδει; πάρεστιν Αἰ-

σχίνης, ὥσπερ τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα, ἐ κακόν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

Ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται λομαί τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. καί μου πρὸς Δι θεῶν μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ με νοίας ὃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδ μέλλοντα γενήσεσθαι, καὶ προῄδεσαν ἅπαντες, προὔλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ γώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ' οὕτως ἀποστατέον (: πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἢ δόξης ἢ προγόνων ἢ τε λοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. νῦν μέν γε ἀποτυχεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ· τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάν ἄλλων, εἶτ' ἀποστᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδ πάντας ἂν ἔσχεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀ περὶ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὅντιν' οὐχ ὑπέμειναν οἱ νοι, τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σοῦ; μὴ γὰρ τῆς πό μηδ' ἐμοῦ. τίσι δ' ὀφθαλμοῖς, πρὸς Διός, ἑώρ τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, πράγματ', εἰς ὅπερ νυνί, περιέστη, ἡγεμὼν δὲ κ ᾑρέθη Φίλιππος ἁπάντων, τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ταῦτ' ἀγῶνα ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημ ταῦτα μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἔμπρ νοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπὲρ κίνδυνον ᾑρημένης; τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλή βαρβάρων, ὅτι καὶ παρὰ Θηβαίων καὶ πα τούτων πρότερον ἰσχυρῶν γενομένων Λακεδο παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως, μετὰ πολλῆς χ ἂν ἀσμένως ἐδόθη τῇ πόλει, ὅ τι βούλεται τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ, τὸ κελευόμενον ποιεῖν, κ

τῶν Ἑλλήνων προεστάναι; ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦθ', ὡς ἔοικε, τοῖς τότε Ἀθηναίοις πάτρια, οὐδ' ἀνεκτά, οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἠδυνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πεῖσαι τοῖς ἰσχύουσι μέν, μὴ δίκαια δὲ πράττουσι, προσθεμένην ἀσφαλῶς δουλεύειν, ἀλλ' ἀγωνιζομένη περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης κινδυνεύουσα, πάντα τὸν αἰῶνα (296) διατετέλεκεν. ‘ καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ καὶ προσήκοντα τοῖς ὑμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετ' εἶναι, ὥστε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα πράξαντας μάλιστ' ἐπαινεῖτε, εἰκότως. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι, τὸν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν ἀποφηνάμενον τοῖς ἐπιταττομένοις Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότ' Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορα οὔτε στρατηγόν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς, ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. ἡγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος, οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων, τὸν τῆς εἱμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει, ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσαν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς ἐν δουλευούσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.

Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔσθ',

ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι, ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ φρόνημα ἡ πόλις· τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἑκάστοις τῶν πεπραγμένων καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι· (297) οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλει γεγενημένῳ, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γάρ, ὡς οὐ τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου, τουδὶ καταψηφιεῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμβάντα παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως· ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πέπρακται, τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων ἔνειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. ἔπειτ', ὦ κατάρατε καὶ γραμματοκύφων, σὺ μέν, τῆς παρὰ τουτωνὶ τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἔμ' ἀποστερῆσαι βουλόμενος, τρόπαια καὶ μάχας καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προσεδεῖτο ὁ παρὼν ἀγὼν οὑτοσί; ἐμὲ δέ, ὦ τριταγωνιστά, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντ' ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμ' ἔδει; τὸ τοῦ τούτων ἀνά-

οὔντος; δικαίως μέντ᾽ ἂν ἀπέθανον, ἐπεὶ οὐδ᾽ (298) ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας ; τε ἰδίας δίκας καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν, ἀλλὰ ' τοῦ καθ᾽ ἡμέραν βίου συμβόλαια ἐπὶ τῶν ἰδίων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέ- ς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ αμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ ια τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἕκαστον ὑμῶν δεῖ, ὅταν ιόσια εἰσίητε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράτ- εσθε χρῆναι.

λλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγό- μῶν, ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν έντων. ἐπανελθεῖν οὖν, ὁπόθεν εἰς ταῦτ᾽ ἐξέβην, ιαι.

ς γὰρ ἀφικόμεθ᾽ εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν του καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων πα- ; πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φό- νὺς δ᾽ ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ᾽ οὐ νῦν ταῦτα λέγω ιμφέροντος ἕνεκα ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολήν, ἐ ἐπέμψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. καίτοι τοσαύτῃ ρβολῇ συκοφαντίας οὗτος κέχρηται, ὥστ᾽, εἰ μὲν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρόν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴ- ογενῆσθαι, τῶν δ᾽ ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάν- ιε καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι· καί, ὡς ἔοι- σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ υλεύσασθαι πραχθέντων οὐδενὸς αὐτῷ συναίτιος οκῶ, τῶν δ᾽ ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν θέντων μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συ- της γένοιτ᾽, ἢ καταρατότερος; Λέγε τὴν ἐπιστολήν.

(ἐπιστολή.)

(299) Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προςῆγον ἐκείνους προτέρους, διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, πάνθ' ὅσα πώποτ' ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηντο, δίκην λαβεῖν, ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν· καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ᾤοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον, τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλ' ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα, ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν, τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταὐτὰ δὲ πάντα συντείνοντ' ἔλεγον. ἃ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα ἐγὼ μὲν ἀντὶ παντὸς ἂν τιμησαίμην εἰπεῖν τοῦ βίου, ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μή, παρεληλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἂν εἰ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε· ἃ δ' οὖν ἐπείσαμεν ἡμεῖς, καὶ ἃ ἡμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. Λέγε ταυτὶ λαβών.

(ἀπόκρισις Θηβαίων.)

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς καὶ μετεπέμποντο. ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τἀν μέσῳ παραλείπω· οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὥστ', ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων, εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ (300) ἄστυ δέχεσθαι τὴν στρατιὰν ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. καίτοι τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις

ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα, ἓν μὲν ἀνδρίας, ἕτερον δὲ δικαιοσύνης, τρίτον δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλλον, ἢ πρὸς ὑμᾶς, ἑλόμενοι ποιήσασθαι, καὶ ἀμείνους εἶναι, καὶ δικαιότερ' ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν Φιλίππου· καὶ τὰ παρ' αὑτοῖς καὶ παρὰ πᾶσι δ' ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες, σωφροσύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατά γ' ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. οὔτε γάρ, εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατοπέδου, οὐδεὶς οὐδέν, οὐδὲ ἀδίκως, ὑμῖν ἐνεκάλεσεν· οὕτω σώφρονας παρέσχεσθε ὑμᾶς αὐτούς· δίς τε συμπαραταξάμενοι, τὰς πρώτας μάχας, τήν τ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν χειμερινήν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξατε τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ὑμῖν ἐγίγνοντο ἔπαινοι, παρὰ δ' ὑμῶν θυσίαι καὶ πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ ζήλου καὶ χαρᾶς καὶ ἐπαίνων ἡ πόλις ἦν μεστή, πότερον συνέθυε καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσμεναίνων ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς οἴκοι καθῆτο; εἰ μὲν γὰρ παρῆν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ, ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν (301) ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοὺς θεούς; εἰ δὲ μὴ παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἐστὶ δίκαιος, εἰ, ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἐλυπεῖτο ὁρῶν; Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

(ψηφίσματα θυσιῶν.)

Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε, Θηβαῖοι δ' ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν, καὶ περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις ἐξ ὧν ἐπείσθητ' ἐμοί. ἀλλὰ μὴν οἵας τότ' ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμπεν. καί μοι λέγε ταύτας λαβών, ἵν' εἰδῆτε, ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνοι καὶ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπειργάσατο.

Καίτοι πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε τούτων διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει, ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπελείπετο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ', εἴ τι γίγνοιτ', ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας τοὺς ἄλλους ῥώμῃ καὶ τόλμῃ, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ ταῦτα λέγω, ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν, ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ πρόνοιαν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι, ἀλλ' (30 ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείπων τις, ἃ δεῖ, πράξειεν. ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν ἀναισθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντα πρᾶξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον μηδὲ δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔταττον. Λέγε τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.

(ἐπιστολαί.)

Ὡς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰ-
ν· ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε δι᾽ ἐμέ, πολ-
καὶ θρασεῖς τὰ πρὸ τούτων τῇ πόλει ἐπαιρόμενος
υς. ἀνθ᾽ ὧν δικαίως ἐστεφανούμην ὑπὸ τουτωνί,
ὐ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες, ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας
έρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβεν. Καί μοι λέγε ταῦτα
ηφίσματα τὰ τότε μὲν ἀποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου
ιδὲ γραφέντα.

(ψηφίσματα.)

Ταυτὶ τὰ ψηφίσματ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐ-
υλλαβὰς καὶ ταὐτὰ ῥήματ᾽ ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν
τόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. καὶ
Αἰσχίνης οὔτ᾽ ἐδίωξεν αὐτός, οὔτε τῷ γραψαμένῳ
ατηγόρησεν. καίτοι τότε τὸν Δημομέλη, τὸν ταῦτα
οντα, καὶ τὸν Ὑπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κα-
ρεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως, ἢ τόνδ᾽, ἐδίωκεν. διὰ τί;
ῷ μὲν ἔστ᾽ ἀνενεγκεῖν ἐπ᾽ ἐκείνους, καὶ τὰς τῶν
ηρίων γνώσεις, καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ
γορηκέναι (303) ταὐτὰ γραψάντων, ἅπερ οὗτος νυ-
αὶ τὸ τοὺς νόμους μηκέτ᾽ ἐᾶν περὶ τῶν οὕτω πρα-
ων κατηγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα· τότε δ᾽ αὐτὸ τὸ
ῦ ἂν ἐκρίνετο ἐφ᾽ αὑτοῦ, πρίν τι τούτων προλα-
ἀλλ᾽ οὐκ ἦν, οἶμαι, τότε, ὃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν
ν καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε
ν μηδείς, μήτ᾽ ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, δια-
, καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις
ῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμέ-
οκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε ταῦτα, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς

ἀληθείας, ἐγγὺς τῶν ἔργων, ἔτι μεμνημέ
μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων
γνοντ' ἂν οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ
ἐλέγχους φυγών, νῦν ὕστερον ἥκει, ῥητόρι
μίζων, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πι
ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς, καὶ λόγου κρίσι
πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.

Εἶτα σοφίζεται, καί φησι προσήκειν,
θεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμελῆσ
ὅταν, οἰόμενοι περιεῖναι χρήματά τῳ, λογίζ
θαραὶ ὦσιν αἱ ψῆφοι καὶ μηδὲν περιῇ, συ
τω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις
θεάσασθε τοίνυν, ὡς σαθρόν, ὡς ἔοικεν
πᾶν ὅ τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον.
τοῦ σοφοῦ τούτου παραδείγματος ὡμολόγ
ὑπάρχειν ἐγνωσμένους, ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲ
δος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου· οὐ γὰρ ἂν
ὑμᾶς (304) ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆ
ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γε
γει μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν
δάξω ῥᾳδίως, οὐ τιθεὶς ψήφους (οὐ γάρ
πραγμάτων οὗτος λογισμός) ἀλλ' ἀναμιμνή
ἐν βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τ
ὑμῖν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς ο
ρεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίους μετὰ Φιλίππο
εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο [ἔσεσθαι]
παραταξαμένους, ἐκεῖνον κωλύειν ἐποίησεν
ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι, ἑπτακόσια
τῆς πόλεως ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν ὁρίοις γενέσ
τοῦ τοὺς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ

ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης εἶναι πάντα τὸν πόλεμον, ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχειν Φίλιππον, λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαντίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. ἆρά σοι ψήφοις ὅμοιος ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκέψασθαι; καὶ οὐκέτι προστίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κύριος κατέστη Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι συνέβη, τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν, τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος, πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς, καλῶς ποιοῦντες, τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα.

Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν, καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ ἄν, οἷα σὺ νῦν ἔλεγες, (305) τοιαῦτα κατηγόρει, παραδείγματα πλάττων, καὶ ῥήματα καὶ σχήματα μιμούμενος (πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς; γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα), ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματ' εἰσῄειν, καὶ τίνας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγώ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἶτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τἀδίκημ' ἂν ἐδείκνυεν ὄν· εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντει. ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτε, εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ.

Δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοὺς νησιώτας, οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χῖος, οὔτε Ῥόδος, οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν· χρη-

μάτων δὲ σύνταξιν εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα· καὶ ταῦτ᾽ ἦν προεξειλεγμένα· ὁπλίτην δ᾽ ἢ ἱππέα πλὴν τῶν οἰκείων οὐδένα. ὃ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον, καὶ μάλισθ᾽ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, οὗτοι παρεσκευάκεισαν τοὺς περιχώρους πάντας ἔχθρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρεῖς, Θηβαίους, Εὐβοέας. τὰ μὲν τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ᾽ εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν· τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων, αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὤν, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων· εἶθ᾽ οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων εὐπόρει, καὶ ἔπραττεν, ἃ (306) δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ᾽ ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ᾽ ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ᾽ ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί, ἀλλ᾽ ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμών, κύριος πάντων. ἐγὼ δ᾽ ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ᾽ ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός· αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνου μετεῖχον ἐγώ, ἐξ ἴσου προὐτίθεσθ᾽ ὑμεῖς τοῖς παρ᾽ ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί, καὶ ὅσα οὗτοι περιγένοιντο ἐμοῦ (πολλὰ δ᾽ ἐγίγνετο ταῦτα, δι᾽ ἣν ἕκαστον τύχοι πρόφασιν), ταῦθ᾽ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῆτε βεβουλευμένοι. ἀλλ᾽ ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμάχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα Εὐβοέας, Ἀχαιούς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους, ἀφ᾽ ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ᾽ ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν· χρημάτων δέ, ὅσων ἠδυνήθην ἐγώ, πλείστην συντέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς Θη-

βαίους δίκαια, Αἰσχίνη, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγῃ, πρῶτον μὲν ἀγνοεῖς, ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρέσχετο, καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα, οὐδὲ κρίνουσα τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας, οὐδὲ ἀγανακτοῦσα ἐπὶ τούτοις ἑωρᾶτο (αἰσχρὸν γάρ), ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ, κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ἕλλησι περιστάντος, αὐτὴ διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρέσχετο. εἶτα κενάς γε χαρίζῃ χάριτας τουτοισί, (307) συκοφαντῶν ἐμέ. τί γὰρ νῦν λέγεις οἷα ἐχρῆν πράττειν, ἀλλ' οὐ τότ', ὢν ἐν τῇ πόλει, καὶ παρών, ταῦτ' ἔγραφες, εἴπερ ἐνεδέχετο παρὰ τοὺς παρόντας καιρούς, ἐν οἷς οὐχ ὅσα ἐβουλόμεθα, ἀλλ' ὅσα δοίη τὰ πράγματ', ἔδει δέχεσθαι· ὁ γὰρ ἀντωνούμενος καὶ ταχὺ τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπελαυνομένους προσδεξόμενος, καὶ χρήματα προσθήσων, ὑπῆρχεν ἕτοιμος.

Ἀλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις κατηγορίας ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἰ, τότ' ἐμοῦ περὶ τούτων ἀκριβολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προσέθεντο Φιλίππῳ, καὶ ἅμα Εὐβοίας καὶ Θηβῶν καὶ Βυζαντίου κύριος κατέστη, τί ποιεῖν ἄν, ἢ τί λέγειν τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τουτουσί; οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν; οὐχ ὡς ἀπηλάθησαν, βουλόμενοι μεθ' ἡμῶν εἶναι; εἶτα τοῦ μὲν Ἑλλησπόντου διὰ Βυζαντίων ἐγκρατὴς καθέστηκε, καὶ τῆς σιτοπομπίας τῆς τῶν Ἑλλήνων κύριος [γέγονε], πόλεμος δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν Ἀττικὴν διὰ Θηβαίων κεκόμισται, ἄπλους δ' ἡ θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁρμωμένων λῃστῶν γέγονεν; οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον, καὶ πολλὰ

γε πρὸς τούτοις ἕτερα; πονηρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεί, καὶ πανταχόθεν βάσκαν καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος τἀνθρώπι ἐστιν, οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκός, οὐδ' ἐλεύθερο αὐτοτραγικὸς πίθηκος, ἀρουραῖος Οἰνόμαος, παράσ μος ῥήτωρ. τί γὰρ ἡ σὴ δεινότης εἰς ὄνησιν ἥκει τῇ πα τρίδι; νῦν ἡμῖν λέγεις περὶ τῶν παρεληλυθότων; ὥσπ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ἀσθενοῦσι μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιὼ μὴ λέγοι, μηδὲ δεικνύοι, (308) δι' ὧν ἀποφεύξονται τὴ νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσειέ τις αὐτῶν, καὶ τὰ νομιζό μενα αὐτῷ φέροιτο, ἀκολουθῶν ἐπὶ τὸ μνῆμα, διεξίο „εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὑτοσί, οὐκ ἂν ἀπ θανεν.“ ἐμβρόντητε, εἶτα νῦν λέγεις;

Οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἧτταν, (εἰ ταύτῃ γαυριᾷς, ἐφ ᾗ στένειν σε, ὦ κατάρατε, προσῆκεν,) ἐν οὐδενὶ τῶ παρ' ἐμοῦ γεγονυῖαν εὑρήσετε τῇ πόλει. οὑτωσὶ δὲ λο γίζεσθε. οὐδαμοῦ πώποθ', ὅποι πρεσβευτὴς ἐπέμφθη ὑφ' ὑμῶν ἐγώ, ἡττηθεὶς ἀπῆλθον τῶν παρὰ Φιλίππο πρέσβεων, οὐκ ἐκ Θετταλίας, οὐκ ἐξ Ἀμβρακίας, οὐκ ἐ Ἰλλυριῶν, οὐ παρὰ τῶν Θρᾳκῶν βασιλέων, οὐκ ἐκ Βυ ζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν, οὐ τὰ τελευταῖ πρῴην ἐκ Θηβῶν, ἀλλ' ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ πρέσβε αὐτοῦ τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεστρέφετ ταῦτ' οὖν ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνει τὸν αὐ τὸν εἴς τε μαλακίαν σκώπτων καὶ τῆς Φιλίππου δυνά μεως ἀξιῶν, ἕνα ὄντα, κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦτ τοῖς λόγοις; τίνος γὰρ ἄλλου κύριος ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ τ γε ἑκάστου ψυχῆς, οὐδὲ τῆς τύχης τῶν παραταξαμένω οὐδὲ τῆς στρατηγίας, ἧς ᾽ ἀπαιτεῖς εὐθύνας· οὕ σκαιὸς εἶ. ἀλλὰ μήν, ὧ ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύθυνο

ἴσαν ἐξέτασιν λάμβανε· οὐ παραιτοῦμαι. τίνα οὖν τὶ ταῦτα; ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα, καὶ προαιἠσθαι, καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις. ταῦτα πέπρακταί ι. καὶ ἔτι τὰς ἑκασταχοῦ βραδυτῆτας, ὄκνους, νοίας, φιλονεικίας, (ἃ πολιτικὰ ταῖς (309) πόλεσι όσεστιν ἁπάσαις καὶ ἀναγκαῖα ἁμαρτήματα,) ταῦθ' ἰς ἐλάχιστον συστεῖλαι, καὶ τοὐναντίον εἰς ὁμόνοιαν ὶ φιλίαν καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι. ὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται, καὶ οὐδεὶς μή ποθ' ῃ, τὸ κατ' ἐμέ, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ τοίνυν τις ἔροιτο ινοῦν, τίσι τὰ πλεῖστα Φίλιππος, ὧν κατέπραξε, διωτατο, πάντες ἂν εἴποιεν· τῷ στρατοπέδῳ καὶ τῷ διαι καὶ διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων. οὐκοῦν ν μὲν δυνάμεων οὔτε κύριος οὔθ' ἡγεμὼν ἦν ἐγώ, τε οὐδ' ὁ λόγος τῶν κατὰ ταῦτα πραχθέντων πρὸς ἰ. καὶ μὴν τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασιν κεκράτηΦιλίππου· ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαπα, ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβών, μηδὲ διαφθας, νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὥστε ἀήττητος ἡ πόλις τὸ ὶ ἐμέ.

Ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦγράφειν τουτονὶ περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις ντα καὶ παραπλήσια τούτοις ἐστίν, ἃ δ' οἱ πάντες ῖς, ταῦτ' ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ ιος, εἰδὼς καὶ ἑωρακὼς πάντα ὅσα ἔπραττον ἐγώ, ἐν ῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκώς, ἡνίκ' οὐδ' ωμονῆσαί τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμέ, ῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώμας ιροτόνει, καὶ πάνθ', ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράτο, ἡ διάταξις τῶν φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ

τείχη (310) χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτω
το· ἔπειθ' αἱρούμενος σιτώνην ἐκ πάντων ἐμὲ
νησεν ὁ δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων, οἷ
μελὲς κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας,
λίας, πάντα ταῦτ' ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτ
πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλισθ' ὑπελάμβανον
σθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τοὺς
χρόνους κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐκρινόμην
οὔτ' ἀπόνοια Σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία
τους, οὔτε Διώνδου καὶ Μελάντου μανία, οὔτ'
δὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ), ἐν τοίνυ
πᾶσι μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεούς, δεύτερον δὲ
καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἐσωζόμην. δικαίως
γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκ
γνόντων τὰ εὔορκα δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν ο
γελλόμην, ὅτ' ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ μέρος
φων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζ
ἄριστά με πράττειν· ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπ
ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμην·
τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε, δικαίως καὶ ἀδωρ
πάντα πεπρᾶχθαί μοι προσωμολογεῖτε. τού
οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν
ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντα
οὐχ, ὃ τὸν δῆμον ἑώρα τιθέμενον; οὐχ, ὃ τοὺς
κότας δικαστάς; οὐχ, ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ
βαιοῦσαν;

Ναί, φησίν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν,
μίαν γραφὴν φυγεῖν. καὶ νὴ Δί' εὔδαιμόν γε.
μᾶλλον (311) ὁ πολλάκις μὲν φυγών, μηδεπώ
ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν

δικαίως; καίτοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ἔστι μοι· οὐδεμίαν γάρ πώποτ᾽ ἐγράψατό με, οὐδ᾽ ἐδίωξε γραφήν, ὥστε ὑπὸ σοῦ γε ὡμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ Κεφάλου χείρων πολίτης.

Πολλαχόθεν μὲν τοίνυν ἄν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν, οὐχ ἥκιστα δ᾽ ἀφ᾽ ὧν περὶ τῆς τύχης διελέχθη. ἐγὼ δ᾽ ὅλως μέν, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, ἀνόητον ἡγοῦμαι· ἣν γὰρ ὁ βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος οὐκ οἶδεν, εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ; ἐπειδὴ δ᾽ οὗτος πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τούτων ὑπερηφάνως κέχρηται τῷ λόγῳ, σκέψασθ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου διαλεχθήσομαι. ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως τύχην ἀγαθὴν ἡγοῦμαι, καὶ ταῦθ᾽ ὁρῶ καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον ὑμῖν καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον μαντευόμενον, τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινήν· τίς γὰρ Ἑλλήνων ἢ τίς βαρβάρων οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπείραται; τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι τὰ κάλλιστα καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων Ἑλλήνων, εἰ προεῖντο ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, τούτων αὐτῶν ἄμεινον πράττειν τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι· τὸ δὲ προσκροῦσαι, καὶ μὴ πάνθ᾽, ὡς (312) ἠβουλόμεθ᾽, ἡμῖν συμβῆναι τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον ἐφ᾽ ἡμᾶς μέρος μετειληφέναι νομίζω τὴν πόλιν. τὴν δ᾽ ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν καὶ τὴν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον

εἶναι νομίζω. ἐγὼ μὲν οὖν οὑτωσὶ περὶ τῆς τύχης ἀξιῶ ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖ [συνδοκεῖν]· ὁ δὲ τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν τῆς κοινῆς τῆ πόλεως κυριωτέραν εἶναί φησι, τὴν μικρὰν καὶ φαύλη τῆς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης. καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι

Καὶ μὴν εἴ γε τὴν ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζει Αἰσχίνη, προαιρεῖ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει· κἂν εὕρη τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος αὐτῇ σκόπει τοίνυν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. καί μου, πρὸς Διὸς κα θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ μηδείς. ἐγὼ γὰ οὔτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει, νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ εἴ τις, ἐν ἀφθόνοις τραφείς, ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται ἀλλ' ὑπὸ τῆς τουτουῒ τοῦ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συ κοφαντίας εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι οἷς ἐκ τῶν ἐνόντων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρή σομαι.

Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄ φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν, ὅ χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν· ἐξελθ τι δὲ ἐκ παίδων ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορη τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι, ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ προσελθεῖν ἔδοξέ μοι, τοιαῦτα πολιτεύματα (31 σθαι, ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος καὶ ὑπ' ἄλλων νων πολλῶν πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδ ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γ' ἦν ἃ προειλόμην, ρεῖν λέγειν. ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς παραλείπ λαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινας ἐν οἷς σεμνύνομ

ς ἀνὴρ καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους, σκόπει πρὸς
ποίᾳ τινὶ κέχρησαι τύχῃ, δι' ἥν, παῖς μὲν ὤν,
λλῆς ἐνδείας ἐτράφης, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς τῷ
λείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων, καὶ τὰ βά-
ογγίζων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέτου
ὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων· ἀνὴρ δὲ γενόμενος,
ὶ τελούσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίγνωσκες, καὶ τἄλλα
ωροῦ, τὴν μὲν νύκτα νεβρίζων, καὶ κρατηρίζων,
αίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πη-
οῖς πιτύροις, καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ,
ύων λέγειν· „ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον,“ ἐπὶ
ἑνα πώποτε τηλικοῦτ' ὀλολύξαι σεμνυνόμενος
γε νομίζω· μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι
ο μέγα, ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον), ἐν δὲ
έραις τοὺς καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν,
τεφανωμένους τῷ μαράθῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς
ὺς παρείας θλίβων καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰω-
ὶ βοῶν „εὐοῖ, σαβοῖ,“ καὶ ἐπορχούμενος „ὕης
ἄττης ὕης,“ ἔξαρχος καὶ προηγεμὼν καὶ κιστο-
ιαὶ λικνοφόρος καὶ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραδίων
ορευόμενος, μισθὸν (314) λαμβάνων τούτων ἔν-
καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα· ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν
λῶς αὐτὸν εὐδαιμονίσειε καὶ τὴν αὐτοῦ τύχην;
' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε, (ἐῶ
τό γε,) ἐπειδὴ δ' οὖν ἐνεγράφης, εὐθέως τὸ κάλ-
ξελέξω τῶν ἔργων, γραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν
γιδίοις. ὡς δ' ἀπηλλάγης ποτὲ καὶ τούτου,
ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς, αὐτὸς ποιήσας, οὐ κα-
ς μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῷ μετὰ
ίῳ, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυστόνοις

ἐπικαλουμένοις ἐκείνοις ὑποκριταῖς, Σιμύλῳ καὶ Σ
τει, ἐτριταγωνίστεις, σῦκα καὶ βότρυς καὶ ἐλάας
γων, ὥσπερ ὀπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων,
λαμβάνων ἀπὸ τούτων [τραύματα], ἢ τῶν ἀγῶνα
ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε· ἦν γὰρ ἄσ
καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος,
πολλὰ τραύματ' εἰληφώς, εἰκότως τοὺς ἀπείρου
τοιούτων κινδύνων ὡς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ γὰ
ρεὶς ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ
τρόπου σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτη
εἵλου πολιτείαν, ἐπειδή ποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι
σαι, δι' ἥν, εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος, λαγ
ἔζης, δεδιὼς καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι πι
κῶν ἐφ' οἷς σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι· ἐν οἷς δ
χησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὦψαι.
ὅστις χιλίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τι
παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστιν; πολλὰ
ἕτερ' εἰπεῖν (315) ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείψω·
ὅσ' ἂν δείξαιμι προσόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ
πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν, ἀλλ' ὅσα μηδ
σχρόν ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί.

Ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ κἀμοὶ
μένα, πράως καὶ μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη· εἶτ' ἐρ
τουτουσί, τὴν ποτέρου τύχην ἂν ἕλοιθ' ἕκαστος
ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις,
ἐτελούμην. ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν. ἐγραμμ
ἐγὼ δ' ἠκκλησίαζον. ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθε
ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν π
τευσαι πάντα, ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐῶ τἄλλα
νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι

ἔχομαι, τὸ δὲ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικεῖν ἀνωμολόγημαι, σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει, κινδυνεύεις δέ, εἴτε δεῖ σ' ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτ' ἤδη πεπαῦσθαι, μὴ μεταλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀγαθῇ γε (οὐχ ὁρᾷς;) τύχῃ συμβεβιωκώς, τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης κατηγορεῖς.

Φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ· παρ' ἃς παρανάγνωθι καὶ σύ μοι τὰς ῥήσεις, ἃς ἐλυμαίνου, „ἥκω λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας“ καὶ „κακαγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με,“ καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειτα οὗτοι πάντες ἀπολέσειαν, πονηρὸν ὄντα καὶ πολίτην καὶ τριταγωνιστήν.

Λέγε τὰς μαρτυρίας.

(μαρτυρίαι.)

Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν τοιοῦτος· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ πάντες ἴστε, ὅτι κοινὸς καὶ (316) φιλάνθρωπος καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ· καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι, οὐδὲ παρασχοίμην περὶ τούτων οὐδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδέν. καὶ γὰρ οὕτω πως ὑπείληφα· ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ παθόντα δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον, τὸν δὲ ποιήσαντα εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δεῖ τὸν μὲν χρηστοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώπου. τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέγειν, μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν. οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι, ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπείλημμαι περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι.

Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεὶς, ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις, Αἰσχίνη, τῶν ὑπὸ τουτονὶ τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων, ὅστις ἀθῷος τῆς Φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου δυναστείας γέγονεν, ἢ τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν βαρβάρων, ἔστω· συγχωρῶ σοι τὴν ἐμὴν, εἴτε τύχην εἴτε δυστυχίαν ὀνομάζειν βούλει, πάντων αἰτίαν γεγενῆσθαι. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων ἐμὲ, μηδὲ φωνὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ, πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλαι καὶ ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέστερον, τὴν ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων τύχην κοινὴν καὶ φοράν τινα πραγμάτων χαλεπὴν, καὶ οὐχ οἵαν ἔδει, τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι. σὺ τοίνυν ταῦτ' ἀφεὶς, ἐμὲ τὸν παρὰ τουτοισὶ πεπολιτευμένον αἰτιᾷ, καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι, καὶ εἰ (317) μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ' ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστα σοί. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ περὶ τῶν πραγμάτων ἐβουλευόμην, ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι· εἰ δὲ παρῆτε μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀεὶ, ἐν κοινῷ δὲ τὸ συμφέρον ἡ πόλις προὐτίθει σκοπεῖν, πᾶσι δὲ ταῦτ' ἐδόκει τότ' ἄριστα εἶναι, καὶ μάλιστα σοὶ (οὐ γὰρ ἐπ' εὐνοίᾳ γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων καὶ ζήλου καὶ τιμῶν, ἃ πάντα προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡττώμενος δηλονότι, καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον), πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ δεινὰ ποιεῖς, τούτοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότ' οὐκ εἶχες λέγειν βελτίω; παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις ἔγωγ' ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα πως τὰ τοιαῦτα. ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τιμωρία κατὰ τούτου. ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγνώ-

τῆς τιμωρίας τούτῳ. οὔτ' ἀδικῶν τις οὔτ' ἐξαμαρ-
ν, εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν δούς, οὐ
ρθωσε μεθ' ἁπάντων; οὐκ ὀνειδίζειν οὐδὲ λοιδο-
αι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνάχθεσθαι. φα-
αι τοίνυν ταῦτα πάντα οὕτως, οὐ μόνον ἐν τοῖς
οις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ τοῖς ἀγράφοις νόμοις
ῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι διώρικεν. Αἰσχίνης τοίνυν
τον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι
υκοφαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων
ητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ.

Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ αὐτὸς ἁπλῶς καὶ μετ'
ις πάντας εἰρηκὼς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ καὶ
' ἐκέλευεν, ὅπως μὴ (318) παρακρούσομαι μηδ'
ιτήσω, δεινὸν καὶ γόητα καὶ σοφιστὴν καὶ τὰ
τ' ὀνομάζων· ὡς, ἐὰν πρότερός τις εἴπῃ τὰ προς-
ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα,
ὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους, τίς ποτ' αὐτός
ὁ ταῦτα λέγων. ἐγὼ δ' οἶδ', ὅτι γιγνώσκετε τοῦτον
τες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον, ἢ ἐμοί, νομίζετε ταῦ-
οσεῖναι. κἀκεῖνο δ' εὖ οἶδ', ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότη-
(ἔστω γάρ. καίτοι ἔγωγ' ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων
ιως τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον μέρος κυρίους
· ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀποδέξησθε καὶ πρὸς ἕκαστον
εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν.) εἰ δ' οὖν
καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὑ-
ε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν
καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν, οὐδ' ἰδίᾳ· τὴν δὲ τούτου
ντίον οὐ μόνον τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ
τις ἐλύπησέ τι τοῦτον ἢ προσέκρουσέ που, κατὰ
ν. οὐ γὰρ αὐτῇ δικαίως, οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέρει τῇ

πόλει, χρῆται. οὔτε γὰρ τὴν ὀργήν, οὔτε τὴν ἐχ
οὔτ' ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων, τὸν καλὸν κἀγαθ
λίτην δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσεληλυθότας δι
ἀξιοῦν αὑτῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμ
ιέναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ
εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη, πράως καὶ μετρίως διακείμεν
ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτευόμενον κ
ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ
καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστὶ τῷ δήμῳ, ι
τοις· ταῦτα γὰρ γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου·
νὸς δὲ ἀδικήματος πώποτε (319) δημοσίου, προ
δὲ μηδ' ἰδίου, δίκην ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ
ὑπὲρ τῆς πόλεως, μήθ' ὑπὲρ αὑτοῦ, στεφάνου καὶ
νου κατηγορίαν νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον, καὶ
τουσὶ λόγους ἀνηλωκέναι, ἰδίας ἔχθρας καὶ φθόν
μικροψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ. τὸ
καὶ τοὺς πρὸς ἐμὲ αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα, νῦν ἐπ
ἥκειν, πᾶσαν ἔχει κακίαν. καί μοι δοκεῖς ἐκ τούτ
σχίνη, λόγων ἐπίδειξίν τινα καὶ φωνασκίας βουλ
ποιήσασθαι, τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐ
κήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ
τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιον, οὐδ' ὁ τόνος τῆς
ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ τ
αὐτοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν, οὕσπερ ἂν ἡ πατρίς.
οὕτως ἔχων τὴν ψυχήν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐ
δ', ἀφ' ὧν ἡ πόλις προορᾶταί τινα κίνδυνον ἑαυτ
τους θεραπεύων οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πο
οὔκουν οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προσ
ἀλλ' (ὁρᾷς;) ἐγώ· ταὐτὰ γὰρ συμφέρονθ' εἱλόμη
τοισί, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πεποίημαι

σύ; καὶ πῶς; ὃς εὐθέως μετὰ τὴν μάχην πρε-
πορεύου πρὸς Φίλιππον, ὃς ἦν τῶν ἐν ἐκείνοις
οις συμφορῶν αἴτιος τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτ' ἀρ-
πάντα τὸν ἔμπροσθε χρόνον ταύτην τὴν
ς πάντες ἴσασιν. καίτοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξα-
ὐχ ὁ μὴ λέγων, ἃ φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κῆρυξ κατα-
αίως; οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ μεῖζον ἔχοι τις ἂν
κημα (320) κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, ἢ εἰ μὴ ταὐ-
ἴ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν οὗτος εὑρέθης. εἶτα σὺ
καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ πρόσωπα τολμᾷς;
γ ἡγεῖ γιγνώσκειν αὐτούς, ὅστις εἶ; ἢ τοσοῦ-
καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν, ὥστ' οὐ μεμνῆ-
; λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ δήμῳ, κατα-
ιαὶ διομνύμενος, μηδὲν εἶναι σοὶ καὶ Φιλίππῳ
ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν τῆς
ἔχθρας, οὐκ οὖσαν ἀληθῆ. ὡς δ' ἀπηγγέλ-
θ' ἡ μάχη, οὐδὲν τούτων φροντίσας εὐθὺς
καὶ προσεποιοῦ φιλίαν καὶ ξενίαν εἶναί σοι
όν, τῇ μισθαρνίᾳ ταῦτα μετατιθέμενος τὰ
ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως, Αἰ-
Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας ξένος ἢ φίλος
ς ἦν Φίλιππος; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ, ἀλλ' ἐμι-
ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν.
; οὕτω φανερῶς αὐτὸς εἰλημμένος προδότης,
σαυτοῦ μηνυτὴς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσι γεγονώς,
ρεῖ, καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον
ρήσεις.

ὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα ἡ πόλις, Αἰσχίνη, καὶ
καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνη-
ῖον δέ· χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ

ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα, ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ἡγ οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελ σοῦ καὶ Πυθοκλέους (321) ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζ θεοί, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταὐτά, ἃ καὶ σ καὶ λοιδορουμένων, ἔτ' ἄμεινον ἐχειροτόνησεν ἐμέ. αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ φράσω σοι κἀγώ φότερ' ᾔδεσαν οὗτοι, τήν τ' ἐμὴν εὔνοιαν καὶ π μίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμ ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐθενούντων τῶν πραγμάτων ἠρ διομνύμενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπταισεν ἡ πόλις, ὡμολ τε. τοὺς οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν, ὧν ἐφ λαβόντας ἄδειαν, ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δ ἡγήσαντο αὐτοῖς γεγενῆσθαι. εἶτα καὶ προσήκει λάμβανον τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι, κ ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα, μήθ' ὁμωρόφιον, ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους ταξαμένοις, μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν, καὶ παιωνίζ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τῶν αὐτοχειρ φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόντα τιμᾶσθαι, μηδὲ τῇ φω κρύειν ὑποκρινόμενον τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ τ χῇ συναλγεῖν. τοῦτο δ' ἑώρων παρ' ἑαυτοῖς κα ἐμοί, παρὰ δ' ὑμῖν οὔ. διὰ ταῦτ' ἐμὲ ἐχειροτόνησ οὐχ ὑμᾶς, καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ τῶ λευτηκότων πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὑπὸ τοῦ δήμο αἱρεθέντες ἐπὶ τὰς ταφάς, ἄλλως πως· ἀλλά, δέον αὐτοὺς τὸ περίδειπνον ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τ τηκότων, ὥσπερ τἆλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐπ παρ' ἐμοί. εἰκότως· γένει μὲν γὰρ ἕκαστος ἑ

μᾶλλον οἰκεῖος ἦν ἐμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ᾧ γὰρ ἐκείνους σωθῆναι (322) καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων, ἃ μή ποτ' ὤφελον, τῆς ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχεν.

Λέγε δ' αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προείλετο ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι, ἵν' εἰδῇς, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα καὶ μιαρόν. Λέγε.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας εἰς δῆριν ἔθεντο
ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δείματος, οὐκ ἐσάωσαν
ψυχάς, ἀλλ' Ἀΐδην κοινὸν ἔθεντο βράβην,
οὕνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες
δουλοσύνης, στυγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τῶν πλεῖστα καμόντων
σώματ', ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἥδε κρίσις.
μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν
ἐν βιοτῇ, μοῖραν δ' οὔ τι φυγεῖν ἔπορεν.

Ἀκούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, ὡς τὸ μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν, ὦ κατάρατ', ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορεῖ, καὶ λέγεις, ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλήν;

Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, ἓν μάλιστ' ἐθαύμασα πάντων, ὅτι τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει μνησθείς, οὐχ ὡς ἂν εὔνους καὶ δίκαιος πολίτης, ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ' ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἔπαθε τοιοῦτον οὐ-

δὲν τῇ ψυχῇ, ἀλλ᾽ ἐπάρας τὴν φωνήν, καὶ (323) γεγηθώς, καὶ λαρυγγίζων, ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα δ᾽ ἐξέφερε καθ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀνιαροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνί, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ᾽ ἔχειν δεῖ, ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν, ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι. ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι᾽ ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας, οὐδὲ προαιρέσεως ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν, ἐπεὶ ἔμοιγ᾽ εἰ τοῦτο δοθείη παρ᾽ ὑμῶν, δι᾽ ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν, ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ᾽ οὔτ᾽ ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς), οὔτ᾽ ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ᾽ ὅτι συγχωρήσαιτε· οὗτός τ᾽ εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἔβλαπτε καὶ διέβαλλεν.

Ἀλλὰ τί ταῦτ᾽ ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὃς γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; καίτοι, νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας θεούς, εἴ γ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι᾽ ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσίν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ (324) παρ᾽ ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροι τις ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί· οἵ, ὅτ᾽ ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα, καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων

ὑμῶν, καὶ παρακαλούντων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ᾽ αἰσχροκερδείας τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν, Θετταλοὺς Δάοχος, Κινέας, Θρασύλαος· Ἀρκάδας Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαμπίδας· Ἀργείους Μύρτις, Τελέδαμος, Μνασέας· Ἠλείους Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχμος· Μεσσηνίους οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες, Νέων καὶ Θρασύλοχος· Σικυωνίους Ἀρίστρατος, Ἐπιχάρης· Κορινθίους Δείναρχος, Δημάρατος· Μεγαρέας Πτοιόδωρος, Ἕλιξος, Περίλαος· Θηβαίους Τιμόλας, Θεογείτων, Ἀνεμοίτας· Εὐβοέας Ἵππαρχος, Κλείταρχος, Σωσίστρατος. ἐπιλείψει με λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσίν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὑτῶν πατρίσιν, ὧνπερ οὗτοι παρ᾽ ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες, πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ᾽ ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὑτῶν, ἃ τοῖς προτέροις Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀνατετραφότες.

Ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ᾽, ὦ ἄνδρες (325) Ἀθηναῖοι, προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἥ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ᾽ ὑμῖν. εἶτά μ᾽ ἐρωτᾷς, ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι, τῶν πολιτευομένων παρὰ

τοῖς Ἕλλησι διαφθαρέντων ἁπάντων, ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ᾽ ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρός, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ᾽ ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ᾽ ἐλπίς, οὔτε φόβος, οὔτ᾽ ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν οὐδὲ προηγάγετο, ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν προδοῦναι, οὐδ᾽, ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τουτοισί, ὁμοίως ὑμῖν, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τρυτάνῃ, ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ὀρθῆς καὶ δικαίας καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς τὰ πάντα μοι πέπρακται, καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστάς, πάντα ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι.· διὰ ταῦτ᾽ ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω, πῶς γὰρ οὔ; πόῤῥω μέντοι που τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. οὐ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ, οὐδ᾽ ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ· ἀλλ᾽ ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα καὶ πόλεις καὶ τόπους καὶ λιμένας καὶ ναῦς καὶ [πολλοὺς] ἵππους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνουμένους. ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον (326) τοῦ Πειραιῶς οὐδὲ τοῦ ἄστεος. οὐδέ γ᾽ ἡττήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλ᾽ οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ.

Τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς

δος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔ-
προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσο-
τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τό-
οὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως
πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται,
ἔσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκ-
ντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦ-
ὴν Προκόννησον, τὴν Χεῤῥόνησον, τὴν Τένεδον, τὰ
ως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξει, πρᾶξαι, τὸ Βυ-
ν, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς
ῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν,
ἐνέλειπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι; ταῦτα τοί-
παντα πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ τοῖς
πολιτεύμασιν, ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς
ει καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκά-
καιρὸν οὐ παρεθέντα, οὐδ' ἀγνοηθέντα, οὐδὲ
ἑέντα ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἑνὸς ἀνδρὸς δύ-
καὶ λογισμὸν ἧκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δὲ ἢ δαί-
τινος ἢ τύχης ἰσχύς, ἢ στρατηγῶν φαυλότης, ἢ
ροδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία, ἢ πάντα ταῦ-
μα ἐλυμαίνετο (327) τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε, τί
σθένης ἀδικεῖ; εἰ δ', οἷος ἦν ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ
αυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων
ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία,
να ἄνδρα Ἀρκαδία ταὐτὰ φρονοῦντα ἔσχεν ἐμοί,
οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν εἴσω τοῖς
σι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν, ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύ-
καὶ αὐτόνομοι μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν
ονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τῶν τοσούτων

καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι χρῶμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν [τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.]

(ἀριθμὸς βοηθειῶν.)

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ, ὧν κατορθουμένων μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί, μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν εἶναι, καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν· οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὑτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν τῆς πατρίδος θεραπεύειν, οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν, καὶ μένειν ἐπὶ τούτων, προελόμενον βασκαίνειν, ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν, οὐδέ γ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, (328) ὃ σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἔστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀποστάς, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, τῆς πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει, ὁπηνίκ' ἔστε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ παρὰ τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα, ἢ ἄλλο τι δύσκολον γέγονε (πολλὰ δὲ τἀνθρώπινα)· εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμ' ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκώς, καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους

ὡς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας οὐδ' θοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν τῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης τῆς μελέ-ιαὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας 'ετο, καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρημέ-τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ἱμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ρίου κατασκευήν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς]ειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάν-ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ πα-ὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε κἀγα-ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσει γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ ερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ;, οὐχ ὁποστοσοῦν, οὔκουν ἐπί γε οἷς ἡ πατρὶς ηὐ-το. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος γέγονε τῇ ι; τίς δὲ βοήθεια ἢ κτῆσις εὐνοίας ἢ δόξης; τίς δὲ βεία; τίς διακονία, δι' (329) ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα νεν; τί τῶν οἰκείων ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, πέστης, ἐπηνώρθωται διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις; ποῖα ; ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱπ-ν; τί τῶν ἁπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐ-ις ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρη-ον παρὰ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ', ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τού-εὔνοιά γε καὶ προθυμία; ποῦ; πότε; ὅστις, ὦ πάν-ἀδικώτατε, οὐδ' ὅτε ἅπαντες, ὅσοι πώποτ' ἐφθέγ-ο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ ελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον εἰς τὴν ἐπι-κν ἀργύριον, οὐδὲ τότε οὔτε παρῆλθες οὔτ' ἐπέδω-οὐδέν, οὐκ ἀπορῶν, πῶς γάρ; ὅς γε κεκληρονόμη-μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων, πλειόνων

ἢ πεντεταλάντων, διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον δωρεά
παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν, ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τ
τριηραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγ
τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτ
ἀλλ' ὅτι γ' οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δ
λον, ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι πα
σοῦ τούτοις, οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ. ἐν τίσιν οὖν σὺ ν
νίας, καὶ πηνίκα λαμπρός; ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν κατὰ τού
τι δέῃ, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτα
ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης.

Εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγα
μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστι , ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὔνοιαν
ὑπάρχουσαν προλαβόντα (330) παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους
ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμέ, τὸν νῦν ζῶντα μεθ'
ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι
πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς δὲ
τεθνεῶτας οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ; οὕτως
οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ
νῦν ἐγὼ κρίνωμαι καὶ θεωρῶμαι; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ
δίκαιον, οὔτ' ἴσον, Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σέ, καὶ ἄλλον, εἴ
τινα βούλει, τῶν ταὐτά σοι προῃρημένων καὶ ζώντων.
κἀκεῖνο σκόπει. πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει,
διὰ τὰς τῶν πρότερον εὐεργεσίας, οὔσας ὑπερμεγέθεις,
οὐ μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ τὸν παρόντ
βίον γιγνομένας εἰς ἀχαριστίαν καὶ προπηλακισμ
ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράττουσι, τ
παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι; κ
μήν, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτε
καὶ προαίρεσις, ἂν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τ

ουμένων ἀνδρῶν ὁμοία καὶ ταὐτὰ βουλομένη φανή-, ἡ δὲ σὴ ταῖς τῶν τοὺς τοιούτους τότε συκοφαν-ων· δῆλον γάρ, ὅτι καὶ κατ᾽ ἐκείνους ἦσάν τινες χρόνους] οἳ διέσυρον μὲν τοὺς ὄντας τότε, τοὺς ρότερον γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα αὐτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις, ὡς οὐδὲν ὅμοιός κείνοις ἐγώ; σὺ δ᾽ ὅμοιος, Αἰσχίνη; ὁ δ᾽ ἀδελφὸς ; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ-φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ χρηστέ, ἵνα μη-λλ᾽ εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε, καὶ τοὺς καθ᾽ αὑτόν, ρ τἆλλα πάντα, τοὺς (331) ποιητάς, τοὺς χορούς, ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων, οὐχ ὅτι Γλαύκου τοῦ υστίου καί τινων ἑτέρων πρότερον γεγενημένων πῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς Ὀλυμ-ἀπῄει, ἀλλ᾽, ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ια ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν ἀνηγορεύε-ιαὶ σὺ πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυ-πρὸς ὅντινα βούλει τῶν ἁπάντων· οὐδενὶ ἐξίστα-ῶν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι παρῆν, ἄλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι νης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς σμασι καὶ νόμοις καὶ πρεσβείαις ἅπαντα διῳκεῖτο, δὲ οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι οι· ἐπειδὴ δέ, ἃ μή ποτ᾽ ὤφελε, συνέβη, καὶ οὐκέτι ούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούν-καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοίμων, ῶν κολακεύειν ἑτέρους βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τη-ῦτα σὺ καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει, καὶ μέγας καὶ ρὸς ἱπποτρόφος, ἐγὼ δ᾽ ἀσθενής, (ὁμολογῶ,) ἀλλ᾽ υς μᾶλλον ὑμῶν τουτοισί. δύο δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

ναῖοι, ταῦτα τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχει
γάρ μοι περὶ ἐμαυτοῦ λέγοντι ἀνεπιφθονώτα
ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις τὴν τοῦ γενναίου καὶ το
τῇ πόλει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντ
καὶ πράξει τὴν εὔνοιαν· τούτου γὰρ ἡ φύσις
δὲ δύνασθαι καὶ ἰσχύειν, ἕτερα. ταύτην τ
ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. ὁρᾶτε δέ.
τούμενος, οὐκ Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντω
ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς κ
τούτους, ὥσπερ θηρία, μοι προσβαλλόντων, οὐ
προδέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ
θὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτεί
τὰς τιμάς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας τ
τρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μετὰ το
οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς
γηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δ
τείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις, οὓς ἂν ἐκ
γέλλειν οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶ
ἀκούω, καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν,
δυσσεβεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσ
οὐχ αὑτοὺς διασύροντες, ὅταν τοῦτο ποιῶσ
βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ἑλλήν
σεν ἕτερος, ταῦτ᾽ ἐπαινοῦσι, καὶ ὅπως τὸν ἄ
νον διαμενεῖ, φασὶ δεῖν τηρεῖν.

Μὴ δῆτ᾽, ὦ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ᾽ ὑμ
σειεν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν καὶ τούτοις βελτίω τι
φρένας ἐνθείητε, εἰ δ᾽ ἄρ᾽ ἔχουσιν ἀνιάτως, τ
αὐτοὺς καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν
λάττῃ ποιήσατε, ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν ταχί
λαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε καὶ σωτηρί

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΙ.

DEMOSTHENIS

ORATIONES

AD

OPTIMOS LIBROS

ACCURATE EMENDATAE.

NOVA EDITIO STEREOTYPA C. TAUCHNITIANA.

NOVA IMPRESSIO.

TOMUS II.

LIPSIAE

SUMPTIBUS OTTONIS HOLTZE.

1868.

IMPRESSIT F. L. METZGER, LIPSIAE.

DEMOSTHENIS OPERUM

. II. HAE LEGUNTUR ORATIONES.

pag.

ılsa legatione .... 1.

rsus Leptinem .... 115.

ra Midiam .... 169.

rsus Androtionem .... 241.

neri et in textu et in columnarum titulis ad interiorem marginem positi paginam denotant Reiskianam.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ.

(3) Αἰσχίνης ἦν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀτρομήτου λαυκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων, ὥς φησι Δημο-ης· τὸν μὲν γὰρ γράμματα διδάσκοντα, τὴν δὲ ιρουσαν καὶ τελετάς τινας οὐ σπουδαίας τελοῦσάν διαζῆν. παραδέδοται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Αἰσχίνης ῳδιῶν τε ὑποκριτὴς γενόμενος καὶ γραμματεὺς τῆς ως; ἥτις ἦν εὐτελὴς ὑπηρεσία. ὕστερον μέντοι τῶν ρων εἷς ἐγένετο, καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Φίλιπ-ἐπρέσβευσεν. πολεμοῦντες γὰρ Ἀθηναῖοι Φιλίππῳ Ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ πάσχον-δρῶντες δὲ οὐδὲν ἄξιον λόγου, ἐπείσθησαν ὑπὲρ ης πρεσβεύσασθαι πρὸς Φίλιππον. πέμπουσι δὴ βεις δέκα τὸν ἀριθμόν, ἐν οἷς Αἰσχίνης τε καὶ Δη-ένης ἦσαν. δεξαμένου δὲ Φιλίππου τὰς διαλύσεις, ν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς ης ὅρκοι γένοιντο. περὶ δὴ ταῦτα τὰ πράγματα

κατηγορεῖ ὁ Δημοσθένης Αἰσχίνου τρία, ὅτι Φιλοκράτους αἰσχρὰν καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην γράφοντος συνεῖπεν αὐτῷ· ὅτι τοὺς χρόνους κατανάλωσε, παρ' ὃ συνέβη τὰ ἐν Θρᾴκῃ διαφθαρῆναι· ὅτι ψευδῆ πρὸς Ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ' ὃ συνέβη Φωκεῖς ἀπολέσθαι· εἶπε γάρ, φησίν, ὅτι Φωκέας οὐκ ἀναιρήσει Φίλιππος, καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες οὐκ ἐβοηθήσατε τοῖ[ς] ἀνδράσιν. (334) φησὶ δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ μισθῷ κα[ὶ] δώροις τὸν Αἰσχίνην κεκακουργηκέναι. ἡ στάσις πε[ρὶ] οὐσίας, καὶ στοχαστική. ἡ δὲ κίνησις τῆς ἔχθρας λέγεται διὰ Τίμαρχον τὸν φίλον Δημοσθένους, ὃν ἠτίμωσ[ε] Αἰσχίνης κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι πρὸς Πι[τ]τάλακον τὸν ὀρνιθίαν, φησίν, εἰσῄει εὔμορφος ὤν, ἐ[ν] τῷ θεᾶσθαι τὰς μάχας τῶν ὀρνίθων, διαφθειρόμεν[ον] καὶ διαφθείροντα.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πόλεμος συνειστήκει Φιλίππῳ καὶ Ἀθηναίοις μακρός, ἐξ οὗπερ παραβὰς τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκ[ας] ἔλαβε παρ' Ὀλυνθίων Ἀμφίπολιν, οὖσαν κτῆμα τῆς π[ό]λεως· καὶ ἦν ὑπ' Ὀλυνθίοις καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστησ[αν] καὶ οἱ σύμμαχοι. συνειστήκει δὲ καὶ ἕτερος Φωκεῦ[σι] πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, τοῦτο μὲν περὶ τοῦ ἱ[ε]ροῦ τοῦ Πυθοῖ πρὸς Θετταλούς, τοῦτο δὲ ὑπὲρ Ὀρχ[ο]μενοῦ καὶ Κορωνείας πρὸς τοὺς Θηβαίους· εὔδηλον γ[ὰρ] ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι τῶν μὲν παρείλοντο τὰς δύο πόλ[εις] γειτνιώσας αὐτοῖς, Θετταλοὺς δὲ παρωσάμενοι τὴν Ἀ[μ]

: ἐν μέσῃ Φωκίδι τῶν ἐν Δελφοῖς ἱερῶν
ειδὴ δὲ πολὺν χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς
ῖοι καὶ Φίλιππος, τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην
, ἐβούλοντο, ἀλλ᾽ ὁπότερος ταῦτα προ-
ύνην ἔχειν ἐνόμιζον. Ἀριστόδημος δὲ καὶ
(335) ὑποκριταὶ τραγῳδίας ἐτύγχανον·
οἰκείαν τέχνην ἄδειαν εἶχον ἀπιέναι ὅπου
ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς πολεμίους. ἀπελθόντες
τὴν Μακεδονίαν ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν
τω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο Φίλιππος,
; ἄλλοις χρήμασι καὶ ἄλλα ἐκ τῶν οἰκείων
ίς. αἰσθόμενος δὲ μελλόντων πρεσβεύε-
τὸν Φωκέων καὶ Θετταλῶν καὶ Θηβαίων,
Ἀθηναίους ἐξαπατῆσαι. καὶ ταύτης τῆς
αξάμενος Φίλιππος, ἀπολύων Ἀριστόδη-
ιτόλεμον, ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι φίλος εἰμὶ
υνέβη δὲ πάλιν τι τοιοῦτον γενέσθαι.
θηναῖος ἀπιὼν Ὀλυμπίασιν ἀγωνισόμενος
, ἐκρατήθη ὑπό τινων στρατιωτῶν τοῦ
ἱερομηνίᾳ, καὶ ἀφῃρέθη πάντα τὰ αὐ-
ν εἰς Ἀθήνας παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους,
ωσιν αὐτὸν πρεσβευτήν, ὅπως ἀπελθὼν
ν λάβῃ ἅπερ ἀφῃρέθη· καὶ πεισθέντες
ροτόνησαν αὐτὸν καὶ Κτησιφῶντα. καὶ
ῶν εἰς Μακεδονίαν φιλοφρόνως αὐτοὺς
ιππος, ὥςτε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν
άντα ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων
ι, καὶ ἀπολογεῖσθαι ὅτι ἠγνόουν οἱ στρα-
ομηνία ἐστί. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως
ης εἰμὶ Ἀθηναίοις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν

Ἀττικὴν τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦ σαντες Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο μαθεῖν εἰ μετ' εἰρήνην ἄγειν βούλεται Φίλιππος. καὶ δὴ χει (336) δέκα πρέσβεις. εἰσὶ δ' οὗτοι Κτησιφῶν, δημος, Ἰατροκλῆς, Κίμων, Ναυσικλῆς, Δέρκυλ νων, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Δημοσθένης. πέ τούτους εἰς Μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν εἰ μετ' βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ Φίλιππος· καὶ εἰ ἀλη ἐνέγκαι παρ' αὐτοῦ πρέσβεις τοὺς ληψομένους κους. ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβεων, Δημοσθένης, ἤγαγον ἀπὸ τοῦ Φιλίππου τρεῖς Ἀντίπατρον, Παρμενίωνα καὶ Εὐρύλοχον, ὁ λαβεῖν τοὺς ὅρκους. συναγομένων δὲ τῶν τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ παρασχεῖν τοὺς ὅρκο παρήρχετο. καὶ γιγνώσκων τὴν φύσιν τοῦ Φι Δημοσθένης, ὡς ἀεὶ καταστρεφομένου καὶ ἐ τος, λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ταχέως δοῦναι το καὶ μὴ παρόντος Κερσοβλέπτου· ἔλεγε γὰρ ὅ Θράκην ἀπερχομένων ἡμῶν παρέξει τοὺς ὅρκο σοβλέπτης. ἰστέον δὲ ὅτι Δημοσθένης ἀπῆλ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ τοιαύτην πρόφασιν· γὰρ εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν εὗρεν ἐν Μακ νὰς τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτους, καὶ ὑπέσχε ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ῥύσασθαι αὐτούς, νατο δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν προσχήματι τοῦ. ἔλεγε δὲ τὴν πρεσβείαν ἀπελθεῖν πλῷ δ τοὺς ταχέως ἀπελθεῖν· καὶ ὅπου ἂν ὄντα Φίλιππον, δεῖ αὐτοὺς ἀπελθεῖν καὶ ἐκεῖσε το λαβεῖν. οἱ δὲ μὴ πεισθέντες πεζῇ ἀπῆλθον Μακεδονίαν ἀπελθόντες ἐκάθισαν ὅλους τρ

ἕως οὗ πολλὰ τῶν Ἀθηναίων χωρία καταστρέψας ρεφε Φίλιππος, ἐν οἷς καὶ Κερσοβλέπτης. καὶ ἐλ- ὐκ εὐθὺς παρέσχεν αὐτοῖς τοὺς ὅρκους, ἀλλ' εἵλ- αὐτούς, ἕως ηὐτρέπισε τὴν ἐπὶ Φωκέας στρα- καίτοι πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν Φωκέων περὶ τεως τοῦ πολέμου. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κς ἀντὶ τοῦ παρασχεῖν ἐν ἱερῷ τοὺς ὅρκους, ἐν χείῳ παρέσχε λέγων οὕτω „σπένδομαι Ἀθηναίοις ῖς Ἀθηναίων συμμάχοις, χωρὶς Ἀλέων καὶ Φω- ' ἔλεγε γὰρ ὅτι οἱ Ἀλεῖς ἐχθροὶ ἦσαν τῶν φίλων τῶν Φαρσαλίων· Φωκεῦσι δὲ οὐ σπένδομαι, ἐπει- ἠσέβησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέ- ρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν ὁ Δημοσθένης ἐστασία- γων ὅτι οὐκ ἀρέσκει μοι τὰ ὑπὸ Φιλίππου δεδογ- ὁ δὲ Αἰσχίνης ἔλεγεν ὅτι ταῦτα εἶπε Φίλιππος ἐν κνερῷ, ἐμοὶ δὲ εἶπεν εἰς τὸ οὖς ὅτι „πλὴν Ἀλέων ωκέων εἶπον, ἵνα μὴ μαθόντες Θηβαῖοι παραφυ- ται· αὐτοὺς γὰρ εἰςερχόμενος ἀπολέσω, τούτους ισω.“ οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεισθέντες Αἰσχίνῃ ἐχειρο- αν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν εἰ φυλάτ- λιππος τὰ ὑπ' Αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο σθένης μήτε πρεσβεῦσαι μήτε κοινωνεῖν, εἴτε κα- ἴτε κακῶς πράξει ἡ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς χίνης, μήποτε μένων ὁ Δημοσθένης πέμψαι πείσει ἶμον τοῖς Φωκεῦσι βοήθειαν, προςεποιήσατο, ὡς Δημοσθένης, ἀῤῥωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς αὐ- ὔνομος ἦλθεν ἔχων ἰατρὸν καὶ ὀμνύων ὅτι ἀῤῥω- 338) Αἰσχίνης. καὶ αὐτὸν τὸν Εὔνομον ἀντὶ τοῦ- χειροτόνησεν ὁ δῆμος πρεσβευτήν. καὶ ἀπελθόν- ντων τῶν πρέσβεων, ὡς κατέλαβον Εὔβοιαν,

ἤκουσαν ὅτι Φωκέας κατεστρέψατο ὁ Φίλιππος, καὶ μετ᾽ αἰσχύνης ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν Αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτὴς ἀπῆλθε πρὸς Φίλιππον, ὡς λέγει Δημοσθένης.

Ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῶν πρέσβεων εὐθύνας ἐδίδου. καὶ ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία παρέσχεν εὐθύνας οὕτω καλῶς, ὥστε τὸν Δημοσθένην γράψαι καλέσαι αὐτοὺς ἐπ᾽ ἄριστον· ἔθος γὰρ ἦν τοὺς καλῶς πρεσβευσαμένους εἰς δημόσιον ἄριστον καλεῖσθαι. ἀποροῦσι δέ τινες ὅτι, εἰ ἠπίστατο Δημοσθένης ὅτι προδόται ἦσαν, διὰ τί ἐποίησεν αὐτοὺς κληθῆναι εἰς δημόσιον ἄριστον; καὶ λέγομεν ὅτι μετὰ τὸ ἄριστον ἔγνω τὸν σκοπὸν αὐτῶν. τῶν δὲ τῆς δευτέρας πρεσβείας μόνος ὁ Δημοσθένης δέδωκεν εὐθύνας. μέλλοντος δὲ τοῦ Αἰσχίνου παρέχειν ἐπέστη Τίμαρχος καὶ Δημοσθένης κατηγορήσοντες τούτου. καὶ ᾔτησεν Αἰσχίνης ἀνάκρισιν γενέσθαι, καὶ γενομένης ἀνακρίσεως ἔδειξε Τίμαρχον ἡταιρηκότα, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν· νόμος γὰρ ἦν τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι. εἶτα ἐπέστη κατηγορήσων ὁ Δημοσθένης. καὶ λέγουσί τινες, πῶς ἐνταῦθα μέμνηται τῆς τρίτης πρεσβείας; λέγομεν δ᾽ ὅτι μετὰ τρία ἔτη τῆς γραφῆς εἰςῆλθεν ἔχων τὴν κατηγορίαν. γενομένης γὰρ τῆς δευτέρας πρεσβείας, μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τῶν Φωκέων ἀπώλειαν, ἐσκευαγώγουν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐν (339) πολλῷ θορύβῳ ἦσαν· καὶ μετὰ τρία ἔτη εἰςῆλθεν ὁ Δημοσθένης κατηγορήσων Αἰσχίνου. καὶ κρίνει αὐτὸν διὰ δύο ἐγκλήματα, διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Φωκέων καὶ διὰ δωροδοκίαν. ἰστέον δὲ ὅτι προηγούμενόν ἐστιν ἔγκλημα, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασιν. πρὸς τ

ν τούτου δεύτερον ἐνέκυψε ζήτημα, ὅτι ἐπὶ χρήμα-
Αἰσχίνῃ τοῦτο τετόλμηται, ὡς σύστασιν γίγνεσθαι
προτέρου ἐγκλήματος τοῦ κατὰ Φωκέας. τεκμήρια
τοῦ πάλαι ταῦτα ἐσκευωρῆσθαι καὶ κατεσκευά-
, δι' ὧν ἅμα καὶ προαναιρεῖ τὸ χρῶμα Αἰσχίνου,
φεύγοντος ἐπὶ ἄγνοιαν καὶ συγγνώμην. καὶ τούτων
ν ἐκ τῶν παρειμένων εἴληφε, τὰ δὲ ἐκ τῶν πεπραγ-
ν. συνεῖπε γὰρ Φιλοκράτει ἄνευ Φωκέων γράφοντι
ἰρήνην. οὐκ ἔλαβεν ὅρκους παρὰ Θετταλῶν συμμα-
ων Φιλίππῳ, οἳ οὐκ ἂν συνεστράτευσαν ἐπὶ Φω-
, εἴπερ δεδωκότες ἦσαν τοὺς ὅρκους. ἐνέδωκε Φι-
ῳ χρόνῳ παρασκευάσασθαι τὴν ἐπὶ Φωκέας στρα-
· διέτριψε γὰρ ἐκεῖνος τοὺς χρόνους ἐξεπίτηδες
ίσκων, ἵνα μὴ περιπλεύσας ὁ δῆμος κλείσῃ τὰς
ις. ἐξηπάτησε τὴν πόλιν ἐπανελθὼν ἐπίτηδες δισ-
ἐλπίσι, μιᾷ μὲν ὅτι Θηβαῖοι ἀπολοῦνται, ἑτέρᾳ δὲ
Φωκεῖς σωθήσονται, ὥστε μὴ ἐγγενέσθαι βουλεύσα-
τι δεξιὸν ὑπὲρ Φωκέων· εἶπε γὰρ δεῖν Φιλίππῳ
ύειν· σώσειν γὰρ αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπηγγείλατο.
οῦ μὲν προτέρου ταῦτα τεκμήρια· τοῦ δὲ δευτέρου
περὶ τῶν δώρων, ἐν ᾧ δείκνυται ὅτι χρήματα εἴλη-
Αἰσχίνης, ταῦτα τεκμήρια, ὧν ὁμοίως τὰ μὲν ἐκ τῶν
ιμένων ἐστί, τὰ δὲ ἐκ τῶν πεπραγμένων. οὐ μισεῖ
ππον, καίπερ (340) ἐξαπατηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὥς φη-
συνεῖπε Φιλίππῳ γενέσθαι Ἀμφικτύονα, πρεσβεύ-
νων περὶ αὐτοῦ τῶν Ἀμφικτυόνων. σύνεστιν ἀεὶ
κράτει χρήματα εἰληφότι. καλούμενος ἐπὶ μαρτυ-
, ἡνίκα Ὑπερίδης εἰσήγγειλε Φιλοκράτην, παρὼν
φθέγξατο. χειροτονηθεὶς πρεσβευτὴς ἐπὶ τὴν Φω-
πρὸς Φίλιππον ἐπὶ ταῖς ὑποσχέσεσιν ἀῤῥωστεῖν

προσεποιήσατο. ἁλόντων Φωκέων ἐπὶ τὴν ἐξωμοσί[α] ἀχειροτόνητος πορεύεται, ὅτε καὶ φυλάξασθαι αὐτὶ ἐχρῆν. ταῦτα τὰ τεκμήρια τοῦ δευτέρου λόγου. ἔστι ἰ τούτων τὸ ἰσχυρότερον, καὶ οὗ μάλιστα ἀντέχεται, ἐπαγγελία καὶ ἡ ὑπόσχεσις Αἰσχίνου ἡ περὶ Θηβαί[ων] καὶ Φωκέων.

Ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ λόγου στοχαστική· οὐ γὰ[ρ] συντρέχει τοῖς ἐγκαλουμένοις Αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνεῖτ[αι] παντάπασι. τὸ δὲ εἶδος οἱ μὲν ἁπλοῦν νενομίκασιν, ὡ[ς] πολλῆς ὡς ἐν ἀληθείᾳ συνδραμούσης, οἱ δὲ συγκατα[σκευ-] σκευαζόμενον, δύο λαβόντες ἐγκλήματα, τὸ κατὰ Φω[-] κέας καὶ Θρᾴκην. Μένανδρος δὲ ἐμπίπτοντά φησιν. [εἰ-] ληπται δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον· δι' ὧν γὰρ αὑτὶ δεδιότα ποιεῖ καὶ δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν οὐ κα[ὶ] νυ τοῖς δικαίοις τεθαῤῥηκότα. καὶ ἅμα συγκρουστικ[ὸν] ἂν εἴη τὸ νόημα ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδίκου καὶ τῶ[ν] συνηγόρων αὐτοῦ, οἷον τοῦ Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ α[ὐ-] τόν· ἀεὶ γὰρ ὁ Εὔβουλος ἐπολέμει τῷ Δημοσθένει ἀ[πὸ] τῆς αἰτίας τῆς κατὰ Ἀρίσταρχον, ὡς ἔγνωμεν ἐν τ[ῷ] κατὰ Μειδίου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ.

(341) *Ὅση μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ πε[ρὶ] τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν ο[ἶ-] μαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι*, ἑωρακότας ἄρτι τούς, ὅ

ῦσθε, ἐνοχλοῦντας καὶ προςιόντας ὑμῖν. δεήσομαι 'των ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ιν, μηδεμίαν μήτε χάριν μήτ' ἄνδρα ποιεῖσθαι λείονος, ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον, ὃν εἰςελήλυ-ῶν ἕκαστος ὀμωμοκώς, ἐνθυμουμένους, ὅτι ταῦ-ἐστιν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως, αἱ δὲ τῶν λήτων αὗται δεήσεις καὶ σπουδαὶ τῶν ἰδίων πλεον-ἕνεκα γίγνονται, ἃς ἵνα κωλύηθ', οἱ νόμοι συνή-ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιῆτε. τοὺς ν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προςέρχον-ἂν δεδωκότες ὦσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ νομένους, τουτονὶ δ' Αἰσχίνην πολὺ τἀναντία τού-ρὶν γὰρ εἰςελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν γμένων, τὸν μὲν ἀνῄρηκε τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ων, τοῖς δ' ἀπειλεῖ περιιών, δεινότατον πάντων εἰς τὴν πολιτείαν εἰςάγων καὶ ἀσυμφορώτατον εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας, τῷ αὐτὸν φόβῳ, καὶ μὴ τῷ δικαίῳ, κατασκευάσει (342) εἶναι κατήγορον αὑτοῦ, παντάπασιν ἄκυροι ν ὑμεῖς γενήσεσθε.

ὁ μὲν οὖν ἐξελέγξειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα ί, καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον, θαῤῥῶ ν πιστεύω· ὃ δέ, καίπερ ὑπειληφὼς ταῦτα, φο-ι, φράσω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι κοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες οὐχ ἧττον, ες Ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν, ἢ τῶν πραγμάτων εἶ-κὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πο-δοικα, μή τινα λήθην ἢ συνήθειαν τῶν ἀδικημά-ῶν ἐμπεποιήκῃ. ὡς δή μοι δοκεῖτ' ἂν ὅμως ἐκ καὶ γνῶναι τὰ δίκαια, καὶ δικάσαι νυνί, τοῦθ'.

ὑμῖν λέξω· εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ
δικασταί, καὶ λογίσαισθε, τίνων προςήκει τῇ πό
γον παρὰ πρεσβευτοῦ λαβεῖν. πρῶτον μὲν τοίν
ἀπήγγειλε, δεύτερον δέ, ὧν ἔπεισε, τρίτον δέ, ὧν
ετάξατε αὐτῷ, μετὰ ταῦτα τῶν χρόνων, ἐφ' ἅπ
τούτοις, εἰ ἀδωροδοκήτως, ἢ μή, πάντα ταῦτα π
κται. τί δή ποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῶν ἀπαγγελ
βουλεύσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐστίν·
οὖν ὦσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντα ἔγνωτε, ἂν δὲ μὴ τοι
τἀναντία. τὰς δὲ συμβουλίας πιστοτέρας ὑπολαμ
εἶναι τὰς τῶν πρέσβεων· ὡς γὰρ εἰδότων περὶ ὧν
φθησαν ἀκούετε· οὐδὲν οὖν ἐξελέγχεσθαι δίκαιο
ὁ πρεσβευτὴς φαῦλον οὐδ' ἀσύμφορον ὑμῖν συμ
λευκώς. καὶ μὴν περὶ ὧν γε προςετάξατ' εἰπεῖν ἢ
ξαι καὶ διαῤῥήδην ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, προςήκ
κηκέναι. εἶεν· τῶν δὲ δὴ χρόνων διὰ τί; ὅτι (343
λάκις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβαίνει πολλῶν πρ
των καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθ
ἐάν τις ἑκὼν καθυφῇ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ, ο
ὁτιοῦν ποιῇ, πάλιν οἷός τ' ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μὴ
γε τοῦ προῖκα, ἢ μή, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν,
ἡ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂ
δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον· ὁ μέντοι τὸν νόμ
θεὶς οὐ διώρισε τοῦτο, ἀλλ' ἁπλῶς εἶπε μηδαμῶς
λαμβάνειν, ἡγούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ λ
καὶ διαφθαρέντα ὑπὸ χρημάτων οὐδὲ κριτὴν ἔ
συμφερόντων ἀσφαλῆ μένειν τῇ πόλει. ἂν μὲν
ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς Αἰσχίνην τουτονὶ καὶ
ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, καὶ κεκωλυκότα ἐμοῦ τὸν
ἀκοῦσαι τἀληθῆ, καὶ πάντα τἀναντία τῶν συμ

ϑεβουλευκότα, καὶ μηδέν, ὧν προςετάξατε, ἐν
'εία πεποιηκότα, καὶ ἀνηλωκότα τοὺς χρόνους,
ολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καιροὶ προεῖν-
:όλει, καὶ πάντων τούτων δῶρα καὶ μισϑοὺς
μετὰ Φιλοκράτους, καταψηφίσασϑε αὐτοῦ
· ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων λάβετε· ἂν δὲ μὴ δεί-
ι, ἢ μὴ πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσϑε, τον-
φετε.

ὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔτι πρὸς τού-
α, ὦ ἄνδρες Ἀϑηναῖοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔσϑ' ὅςτις ἂν
ως μισήσειεν αὐτόν, βούλομαι πρὸ πάντων, ὧν
νειν, μνημονεύοντας ὑμῶν οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς
αι, εἰς τίνα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ
τὸ πρῶτον, καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ Φιλίπ-
γορεῖν ᾤετο (344) δεῖν, ἵν' εἰδῆϑ', ὅτι τοῖς ὑφ'
πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ,
ἐξελεγχϑήσεται δῶρα ἔχων. ἔστι τοίνυν οὗτος
;Ἀϑηναίων αἰσϑόμενος Φίλιππον, ὡς τότε δη-
ἔφη, ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἕλλησι, καὶ διαφϑεί-
νας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηκότων, καὶ ἔχων
ν τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστὴν προςιὼν
ουλῇ, προςιὼν δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ
μᾶς πανταχοῖ πρέσβεις πέμψαι τοὺς συνάξον-
ο τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον
, καὶ ἀπαγγέλλων, μετὰ ταῦϑ' ἥκων ἐξ Ἀρκα-
ὺς καλοὺς ἐκείνους καὶ μακροὺς λόγους, οὓς ἐν
οις ἐν Μεγάλῃ πόλει πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ
υ λέγοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι, καὶ
ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδι-
νον πατρίδας οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα

λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦ
λιτευομένου τούτου τότε, καὶ τοῦτο τὸ δεῖγμα ἐξ
χότος περὶ αὐτοῦ, τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης πρέσβει
πειν ὡς Φίλιππον ἐπείσθητε ὑπ' Ἀριστοδήμου κα
πτολέμου καὶ Κτησιφῶντος καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐ
ἀπαγγελλόντων οὐδ' ὁτιοῦν ὑγιές, γίγνεται τῶν
βεων τούτων εἷς καὶ οὗτος, οὐχ ὡς τῶν ἀποδωσ
τὰ ὑμέτερα, οὐδ' ὡς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φι
ἀλλ' ὡς τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους· διὰ γὰρ
προειρημένους λόγους καὶ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππο
χθειαν ταύτην εἰκότως περὶ αὐτοῦ πάντες εἶχε
δόξαν. προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ ταῦτα, συνει
κοινῇ πρεσβεύειν, (345) καὶ ὅπως τὸν μιαρὸν καὶ
φυλάξομεν ἀμφότεροι, τὸν Φιλοκράτην, πολλὰ π
λεύσατο. καὶ μέχρι τοῦ δεῦρ' ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς
της πρεσβείας ἐμὲ γοῦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δια
μένος καὶ πεπρακὼς ἑαυτὸν ἐλάνθανεν. χωρὶς γ
ἄλλων, ὧν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον, ἀνασ
προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης
λεύεσθε, ἤρξατο ἀρχήν, ἣν ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασι
τοῖς αὐτοῖς, οἷςπερ οὗτος εἶπεν ἐν ὑμῖν, ἀπομνη
σειν. „εἰ πάνυ πολὺν" ἔφη „χρόνον ἐσκόπει Φι
της, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄριστα ἐναντι
τῇ εἰρήνῃ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὑρεῖν οἶμαι, ἢ
τα γράφοντα. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην,
εἷς Ἀθηναίων λείπηται, οὐδέποτ' ἂν συμβουλε
ποιήσασθαι τῇ πόλει, εἰρήνην μέντοι φημὶ δεῖν
σθαι." καὶ τοιούτους τινὰς εἶπε βραχεῖς καὶ με
λόγους. ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν τῇ προτεραίᾳ, πάντων
όντων ὑμῶν, εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἐν ᾗ τὴν εἰρή

αι, ἐμοῦ τῷ τῶν συμμάχων συνηγοροῦντος δόγ-
κὶ τὴν εἰρήνην, ὅπως ἴση καὶ δικαία γένηται,
:ος, καὶ ὑμῶν βουλομένων ταῦτα, καὶ οὐδὲ φω-
όντων ἀκούειν τοῦ καταπτύστου Φιλοκράτους,
ἐδημηγόρει καὶ συνηγόρει ἐκείνῳ πολλῶν
ὦ Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, θανάτων λόγους, ὡς
' προγόνων ὑμᾶς μεμνῆσθαι δέοι, οὔτε τῶν τὰ
καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι, νόμον
ν, καὶ γράψειν, μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς βοη-
ἂν μὴ πρότερος βεβοηθηκὼς ὑμῖν ᾖ. (346) καὶ
σχέτλιος καὶ ἀναιδὴς οὗτος ἐτόλμα λέγειν, ἐφε-
ν τῶν πρέσβεων καὶ ἀκουόντων, οὓς ἀπὸ τῶν
μετεπέμψασθε, ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ'
πρακὼς αὐτὸν ἦν.
ιὲν οὖν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χειροτονη-
ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν, τούς τε χρό-
έτριψε, καὶ τὰ πράγματα πάντ' ἐλυμήνατο τὰ
ως, καὶ ὅσαι περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς τοῦτον
κι συνέβησαν βουλομένῳ κωλύειν, αὐτίκα ἀκού-
ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἥκομεν ἐκ τῆς πρεσβείας ταύ-
ἐπὶ τοὺς ὅρκους, ἥσπερ εἰσὶν αἱ νῦν εὐθῦναι,
ρὸν οὔτε μέγα οὐδ' ὁτιοῦν εὑρημένοι τῶν, ὅτε
ην ἐποιεῖσθε, λεχθέντων καὶ προσδοκηθέντων,
ντ' ἐξηπατημένοι, καὶ τούτων ἕτερ' αὖθις αὖ
των καὶ παρὰ τὸ ψήφισμα πεπρεσβευκότων,
ν τῇ βουλῇ. καὶ ταυτὶ πολλοὶ συνίσασιν, ἃ μέλ-
ν· τὸ γὰρ βουλευτήριον μεστὸν ἦν ἰδιωτῶν.
ν δ' ἐγὼ πάντα τἀληθῆ πρὸς τὴν βουλὴν
ία, καὶ κατηγόρησα τούτων, καὶ ἀνηριθμησά-
τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων, ὧν ὁ Κτησιφῶν

καὶ ὁ Ἀριστόδημος ἀπήγγειλαν πρὸς ὑμᾶς, κι ταῦθ', ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ οὗτος ἐδη σε, καὶ εἰς ἃ προήχασι τὴν πόλιν, καὶ περὶ τῶν πων, (ταῦτα δ' ἦν Φωκεῖς καὶ Πύλαι,) μὴ π συνεβούλευον, μηδὲ ταὐτὰ παθεῖν, μηδ' ἀναρτ ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων καὶ ὑποσχέσεσιν, εἰς τοὖσχα θεῖν τὰ πράγματ' ἐᾶσαι. καὶ ἔπεισα ταῦτα τ λήν. ἐπειδὴ δὲ ἧκεν ἡ ἐκκλησία, καὶ πρὸς (34 ἔδει λέγειν, παρελθὼν Αἰσχίνης οὑτοσὶ πρῶτο ἁπάντων, (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, πειρᾶσθε μνημονεύειν, ἂν ἀληθῆ λέγω· τὰ γὰρ πάντα τὰ ματα λυμηνάμενα ὑμῶν καὶ διαφθείραντα ὅλω ἐστὶν ἤδη,) τοῦ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν πεπρε νων, ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων, εἰ ἄρα βήτει μὴ ἀληθῆ λέγειν ἐμέ, μνησθῆναι πάμ ἀπέσχεν, εἶπε δὲ τοιούτους λόγους, καὶ τηλικαί τοιαῦτ' ἔχοντας ἀγαθά, ὥσθ' ἅπαντας ὑμᾶς ᾤχετο. ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεικὼς Φίλιππον ἅπα συμφέρει τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοι περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ διεξῆλθε λόγον ὑμῖν, ὃν κατὰ Θηβαίων εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἔ τὰ κεφάλαια ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀπελογ τῶν ἑαυτῷ πεπρεσβευμένων δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶ μένοντας οἴκοι, καὶ οὐ στρατευομένους, οὐδ' ἐνο νους, Θήβας μὲν πολιορκουμένας, αὐτὰς καθ' χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας, ἀκούσεσθαι, Θεσπιὰ Πλαταιὰς οἰκιζομένας, τῷ θεῷ δὲ τὰ χρήματα ε τόμενα, οὐ παρὰ Φωκέων, ἀλλὰ παρὰ Θηβαίω βουλευσάντων τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ· διδάσ αὐτός ἔφη τὸν Φίλιππον, ὅτι οὐδὲν ἧττον ἠσεβή

νκότες τῶν ταῖς χερσὶ πραξάντων, καὶ διὰ ταῦτα γ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ἀκούειν τῶν Εὐβοέων ἐνίων ἔφη, πεφοβημένων καὶ τεταων τὴν πρὸς τὴν πόλιν οἰκειότητα Φιλίππῳ γεην, ὅτι „οὐ λελήθατε ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες (348) πρέἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην πρὸς Φίλιππον, γνοοῦμεν, ὅτι ὑμεῖς μὲν Ἀμφίπολιν δεδώκατ' ἐκείλιππος δ' ὑμῖν Εὔβοιαν ὡμολόγηκε παραδώσειν." έντοι τι καὶ ἄλλο διῳκημένον αὐτῷ, οὐ μήν πω βούλεσθαι λέγειν· καὶ γὰρ νῦν φθονεῖν τινὰς ῶν συμπρέσβεων. ὑπηνίττετο δ' οὕτω καὶ παρετὸν Ὠρωπόν. εὐδοκιμῶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, κῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶναι καὶ ἀνὴρ θαυμακατέβη μάλα σεμνῶς. ἀναστὰς δ' ἐγώ, ταῦτά τε ν εἰδέναι, καὶ ἐπειρώμην τι λέγειν τούτων, ὧν εἰς ιλὴν ἀπήγγειλα. καὶ παραστάς, ὁ μὲν ἔνθεν ὁ ν, οὑτοσὶ καὶ Φιλοκράτης, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, ὄντες ἐχλεύαζον. ὑμεῖς δ' ἐγελᾶτε, καὶ οὔτ' ἀκούλετε, οὔτε πιστεύειν ἠβούλεσθε ἄλλα, πλὴν ἃ ἀπηγγέλκει. καὶ νὴ τοὺς θεοὺς εἰκός τι παθεῖν δοκεῖτε· τίς γὰρ ἂν ἠνέσχετο, τηλικαῦτα καὶ τοἔσεσθαι προσδοκῶν ἀγαθά, ἤ, ταῦθ' ὡς οὐκ λέγοντός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένοις; πάντα γὰρ τἄλλ', οἶμαι, τότε δεύτερα ἦν οκειμένων προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, οἱ δ' ἀντες ὄχλος ἄλλως καὶ βασκανία κατεφαίνετο, ταῦθαυμάσι' ἡλίκα καὶ συμφέροντ' ἐδόκει πεπρᾶῇ πόλει.

ῦ χάριν δὴ ταῦθ' ὑπέμνησα πρῶτα νῦν ὑμᾶς, ἦλθον τούτους τοὺς λόγους; ἑνὸς μέν, ὦ ἄνδρες

Ἀθηναῖοι, μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐπειδάν τι λέγοντος ἀκούῃ μου τῶν πεπραγμένων, (349) καὶ δοκῇ δεινὸν αὐτῷ καὶ ὑπερβάλλον εἶναι, „εἶτα τότ' οὐκ ἔλεγες παραχρῆμα ταῦτα, οὐδ' ἐδίδασκες ἡμᾶς;“ θαυμάζῃ, ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς τούτων, ἃς ἐφ' ἑκάστων ποιούμενοι τῶν καιρῶν, ἐξέκλειον λόγου τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν τούτου ταύτην τὴν καλήν, εἰδῆθ', ὅτι πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο ἠδίκησθε ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι τἀληθῆ παραχρῆμα καὶ ἡνίκ' ἔδει πυνθάνεσθαι διεκωλύθητε, ἐλπίσι καὶ φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατώμενοι. πρώτου μὲν τούτου καὶ μάλισθ', οὗπερ εἶπον, ἕνεκα ταῦτα διεξῆλθον, δευτέρου δὲ τίνος; καὶ οὐδὲν ἐλάττονος, ἢ τούτου, ἵνα, τήν, ὅτ' ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε, προαίρεσιν αὐτοῦ τῆς πολιτείας ἀναμνησθέντες, ὡς προβεβλημένη καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν Φίλιππον, τὴν μετὰ ταῦτ' ἐξαίφνης γεγονυῖαν πίστιν καὶ φιλίαν σκέψησθε, εἶτ' εἰ μὲν ἐκβέβηκεν ὅσ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς οὗτος, καὶ καλῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ συμφέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίσητε, εἰ δὲ πάντα τἀναντία, ὧν οὗτος εἶπε, πέπρακται, καὶ πολλὴν αἰσχύνην καὶ μεγάλους κινδύνους ταῦτ' ἔχει τῇ πόλει, διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χρημάτων ἀποδόσθαι τἀληθῆ, μεταβεβλημένον αὐτὸν εἰδῆτε. βούλομαι δ', ἐπειδήπερ εἰς τούτους προήχθην τοὺς λόγους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγμαθ' ὑμῶν παρείλοντο, πρῶτον εἰπεῖν ἁπάντων. δεῖ δὲ μηδένα ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων (350) μέγεθος ἀποβλέψαντα, μείζους τὰς κατηγορίας καὶ τὰς αἰτίας τῆς τούτου δόξης νομίσαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ὁρᾶν, ὅτι, ὅντιν' ἂν ὑμεῖς

ην τὴν τάξιν κατεστήσατε, καὶ τῶν συμβάντων ἐποιήσατε κύριον, οὗτος, εἴπερ, ὥςπερ οὗτος, η, μισθώσας αὑτόν, ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακ-ῶν ἴσων ἂν αἴτιος ἦν κακῶν, ὅσωνπερ καὶ οὗ-γάρ, εἰ φαύλοις χρῆσθ᾽ ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολ-θρώποις, καὶ τὰ πράγματ᾽ ἐστὶ φαῦλα, ὧν ἡ ιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. εἶτα έας ἀπολώλεκε μέν, οἶμαι, Φίλιππος, συνηγωνί-ὲ οὗτοι· τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν, καὶ ὁρᾶν, εἰ, Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἧκε, ταῦθ᾽ ἰπώλεσαν οὗτοι, καὶ διέφθειραν ἑκόντες, οὐχ ὡς έας ἀπώλεσε καθ᾽ ἑαυτόν. πόθεν;

δέ μοι τὸ προβούλευμα, ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπαγ-ψηφίσαθ᾽ ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ ιος αὐτὸ τότε, ἵν᾽ εἰδῆθ᾽, ὅτι ἐγὼ μὲν οὐ τότε νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων, ἀλλ᾽ εὐθὺς ουν, καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα, ἡ βουλὴ δὲ ἡ θεῖσα ἀκοῦσαι τἀληθῆ παρ᾽ ἐμοῦ, οὔτ᾽ ἐπῄνεσε , οὔτ᾽ εἰς τὸ πρυτανεῖον ἠξίωσε καλέσαι. καίτοι ρ᾽ οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτε φήσει πα-δένας πρέσβεις, οὐδὲ Τιμαγόραν, οὗ θάνατον οτόνησεν ὁ δῆμος. ἀλλ᾽ οὗτοι πεπόνθασιν.

ε δ᾽ αὐτοῖς πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὸ ευμα.

(351) (μαρτυρία. προβούλευμα.)

αῦθ᾽ οὔτ᾽ ἔπαινος, οὔτε κλῆσις εἰς τὸ πρυτα-τι τῶν πρέσβεων ὑπὸ τῆς βουλῆς. εἰ δέ φησιν δειξάτω καὶ παρασχέσθω, κἀγὼ καταβαίνω. ἔστιν. εἰ μὲν τοίνυν ταὐτὰ πάντες ἐπρεσβεύο-

μεν, δικαίως οὐδένα ἐπήνεσεν ἡ βουλή· δεινὰ γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ πεπραγμένα πᾶσιν· εἰ δ᾽ οἱ μὲν τὰ δίκαια ἔπραττον ἡμῶν, οἱ δὲ τἀναντία, διὰ τοὺς πεπονηρευμένους, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐπιεικέσι συμβεβηκὸς ἂν εἴη, ταύτης τῆς ἀτιμίας μετεσχηκέναι. πῶς οὖν ῥᾳδίως πάντες εἴσεσθε, τίς ποτ᾽ ἔσθ᾽ ὁ πονηρός; ἀναμνήσθητε παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἐσθ᾽ ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς. δῆλον γάρ, ὅτι τῷ μὲν ἠδικηκότι σιγᾶν ἐξήρκει, καὶ διακρουσαμένῳ τὸν παρόντα χρόνον, μηκέτ᾽ εἰς λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων ἑαυτὸν καθιστάναι, τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδότι δεινὸν εἰςῄει, εἰ δεινῶν καὶ πονηρῶν ἔργων δόξει κοινωνεῖν τῷ σιωπῆσαι. εἰμὶ τοίνυν ὁ κατηγορῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγὼ τούτων, τούτων δ᾽ οὐδεὶς ἐμοῦ.

Ἡ μὲν τοίνυν βουλὴ ταῦτα προβεβουλεύκει, τῆς δ᾽ ἐκκλησίας γιγνομένης, καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἐν Πύλαις ἤδη, (ἦν γὰρ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ τὸν Φίλιππον ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασι τούτους,) καὶ δέον ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλεύσασθαι, μετὰ ταῦτα δὲ πράττειν ὅ τι δόξαι, ἅμα ἀκούειν κἀκεῖνον παρεῖναι, καὶ μηδ᾽ ὅ τι χρὴ ποιεῖν, ῥᾴδιον εἰπεῖν εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις τοῦτο μὲν οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα, οὐδ᾽ ἤκουσεν (352) ὁ δῆμος, ἀναστὰς δ᾽ οὗτος ἐδημηγόρει ταῦθ᾽, ἃ διεξῆλθον ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγώ, τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθά, ἃ πεπεικὼς ἔφη τὸν Φίλιππον ἥκειν, καὶ διὰ τοῦτο χρήμαθ᾽ ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι, ὥσθ᾽ ὑμᾶς ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τὸ πρῶτον τῇ τοῦ Φιλίππου, καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προηγγελκέναι, πρᾳοτέρους γενέσθαι τινός, πάνθ᾽ ὅσ᾽ ἐβούλεσθ᾽ ὑμῖν ἔσεσθαι προσδοκήσαντας, καὶ μηδὲ φωνὴν

ἀκούειν ἐμοῦ μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ νεγιγνώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἡ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ς ἔγραψεν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἄντικρυς οὑτωσὶ ἐῤῥήδην ἀπολογία γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρ-. καὶ γάρ, ὡς αὐτὸς κατεκώλυσεν αὐτοὺς βου-ς ἐπὶ τὰς πόλεις ἰέναι καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμ-ἔνεστι, καὶ ὡς, ἵνα συνδιαλλάττωσιν αὐτῷ τοὺς ῥὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατέσχεν αὐτούς· καὶ ἀναδεχόμενος καὶ εἰς αὑτὸν ποιούμενος τὰ τού-ρτήματά ἐστιν. ὑπὲρ δὲ Φωκέων ἢ Θεσπιέων ἢ ς ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. καὶ ὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρό-λλ' ὑπὲρ μὲν ὧν παρὰ τούτων ὑμᾶς ἔδει δίκην εν οὐ πεποιηκότων οὐδὲ διῳκηκότων οὐδὲν ὧν ῥοσετάξατε ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἐνδέχεται ίαν, καί φησιν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, ὃν οὐκ ' ὑμεῖς, οἶμαι, δυνήσεσθαι κολάσαι, ἃ δ' ἐκεῖ-πατῆσαι καὶ προλαβεῖν τῆς πόλεως ἐβούλετο, πήγγειλεν, ἵνα μηδ' ἐγκαλέσαι μηδὲ (353) μέμ-ι μηδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχοιτε Φιλίππῳ, μήτ' ἐν ῇ μήτ' ἄλλοθι μηδαμοῦ τῶν παρ' ἐκείνου τού-ντων. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, ἣν μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος· καὶ σκοπεῖθ', τον ἔχει τὸν τρόπον, ὃν διεξελήλυθ' ἐγώ. λέγε.

(ἐπιστολή.)

ούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ἐπιστολῆς, ὡς ὶ φιλάνθρωπος, περὶ δὲ Φωκέων ἢ Θηβαίων ἢ λων ὧν οὗτος ἀπήγγειλε [πρὸς ὑμᾶς], οὐδὲ γρῦ. τοίνυν οὐδ' ὁτιοῦν ἐσθ' ὑγιές. καὶ τοῦτ' αὐτίκα

δὴ μάλα ὑμεῖς ὄψεσθε. οἱ μὲν γὰρ Ἀλεῖς, οὓς ἵν διαλλάττωσι κατασχεῖν φησὶ τούτους, τοιαύτης τ κασι διαλλαγῆς, ὥστ' ἐξελήλανται καὶ ἀνάστατος λις αὐτῶν γέγονεν· τοὺς δ' αἰχμαλώτους, ὁ σκο ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο, οὐδ' ἐνθυμηθῆναί φι σασθαι. μεμαρτύρηται δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῇ πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ᾤ καὶ νῦν μαρτυρηθήσεται· διὸ καὶ τὴν ἐμὴν φιλ οὗτος ἀφαιρούμενος τοῦτ' ἔπεισεν ἐκεῖνον ἐγγρά τοίνυν μέγιστον ἁπάντων· ὁ γὰρ εἰς τὴν προτέρα ψας ἐπιστολήν, ἣν ἠνέγκαμεν ἡμεῖς, ὅτι „ἔγρα ἂν καὶ διαῤῥήδην, ἡλίκα ὑμᾶς εὖ ποιήσω, εἰ ε καὶ τὴν συμμαχίαν μοι γενησομένην," γεγονυ συμμαχίας οὔ φησιν εἰδέναι, τί ἂν ποιῶν χαρ οὐδ' ὃ αὐτὸς ὑπέσχετο· τοῦτο γὰρ ᾔδει δηλονό περ μὴ ἐφενάκιζεν. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτω τό ἔγραψε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστολ τὸ τοῦτο, ἐνθένδε. λέγε.

(ἐξ ἐπιστολῆς.)

Οὐκοῦν πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ συ προςγένοιτ' αὐτῷ, γράψειν ὡμολόγει, ἡλίκα τὴν εὖ ποιήσει· ἐπειδὴ δ' ἀμφότερ' αὐτῷ γέγονεν, ο δέναι φησί, τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο, ἐὰν δ' ὑμεῖς λ ποιήσειν, ἃ μήτ' αἰσχύνην μήτ' ἀδοξίαν αὐτῷ φέρ ταύτας τὰς προφάσεις καταφεύγων, κἂν ἄρα εἴπ καὶ προαχθῆθ' ὑμεῖς ἐπαγγείλασθαι, αναχω τῷ καταλείπων.

Ταῦτα τοίνυν καὶ πόλλ' ἕτερα ἐνῆν πα τότ' εὐθὺς ἐξελέγχειν, καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, καὶ μ

α πράγματ' ἐᾶν, εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην ἀφείλετο ήθειαν. καίτοι ταῦτα, εἰ μὲν ἀκοῦσαι μόνον ἔδει νακισθῆναι τὴν πόλιν, ὀρθῶς ἐλέγετο, εἰ δὲ πρα- ι τῷ ὄντι, σιωπᾶσθαι συνέφερεν. εἰ μὲν γὰρ ἐν- ῆν ἤδη τὰ πράγματα, ὥςτε μηδ' αἰσθομένοις ηβαίοις πλέον εἶναι μηδέν, τί οὐ γέγονεν; εἰ δὲ τὸ προαισθέσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας; τος; ἀλλ' οὔτ' ἤμελλεν, οὔτ' ἠβουλήθη ταῦτ' οὔτ' ν οὗτος, ὥςτε τοῦ γ' ἐκλελαληκέναι μηδ' αἰτίαν ἀλλὰ φενακισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις ὑμᾶς ιὶ ἐμοῦ τἀληθῆ μὴ ἐθελῆσαι ἀκοῦσαι, καὶ αὐτοὺς αταμεῖναι, καὶ ψήφισμα νικῆσαι τοιοῦτο, δι' οὗ ; ἀπολοῦνται. διὰ ταῦτ' ἐσπαθᾶτο ταῦτα, καὶ 5) ταῦτ' ἐδημηγορεῖτο.

κούων τοίνυν ἐγὼ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπαγ- ένου τούτου τότε, καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ψεύδε- καὶ ὅθεν, φράσω πρὸς ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ, ὺς ὅρκους ἤμελλε Φίλιππος ὀμνύναι τοὺς περὶ τῆς ς, ἐκσπόνδους ἀποφανθῆναι τοὺς Φωκέας ὑπὸ ν, ὃ σιωπᾶν καὶ ἐᾶν εἰκὸς ἦν, εἴπερ ἤμελλον σώ- ι· ἔπειτα ἐκ τοῦ μὴ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου ας ταῦτα λέγειν, μηδὲ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φι- υ, ἀλλὰ τοῦτον·) ἐκ τούτων οὖν τεκμαιρόμενος, άς καὶ παρελθὼν ἐπειρώμην μὲν ἀντιλέγειν· ὡς ούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἔσχον, τοσοῦτο μόνον ρτυράμενος, (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ἀναμιμνή- τε,) ὅτι ταῦτα οὔτ' οἶδα, οὔτε κοινωνῶ, προςέθη- , ὡς οὐδὲ προςδοκῶ. τραχέως δ' ὑμῶν ἐπὶ τῷ μη- ςδοκᾶν σχόντων, καὶ ὅπως γε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

ναῖοι, ἔφην, ἄν τι τούτων γίγνηται, τούτους ἐπαινέσεσθε καὶ τιμήσετε καὶ στεφανώσετε, ἐμὲ δὲ μή· καὶ μέντοι κἄν τι τῶν ἐναντίων, ὅπως τούτοις ὀργιεῖσθε· ἐγὼ δὲ ἀφίσταμαι. μὴ νῦν, ὑπολαβὼν ἔφη Αἰσχίνης οὑτοσί, μὴ νῦν ἀφίστασο, ἀλλ' ὅπως τότε μὴ προσποιήσει. νὴ Δία, ἢ ἀδικήσω γ', ἔφην. ἐπαναστὰς δ' ὁ Φιλοκράτης μάλα ὑβριστικῶς „οὐδέν“ ἔφη „θαυμαστόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ Δημοσθένει δοκεῖν· οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω.“ καὶ ὑμεῖς ἐγελᾶτε.

Σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ὃ δίδωσι γράψας μετὰ ταῦτα ὁ Φιλοκράτης. ἀκοῦσαι μὲν γὰρ οὑτωσὶ παγκάλως ἔχει· ἐπειδὰν δὲ τοὺς καιροὺς συλλογίσηταί τις, ἐφ' ὧν (356) ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, ἃς οὗτος ὑπισχνεῖτο τότε, οὐδὲν ἄλλο φανήσονται, πλὴν παραδόντες Φιλίππῳ καὶ Θηβαίοις Φωκέας, μόνον οὐκ ὀπίσω τὼ χεῖρε δήσαντες. λέγε τὸ ψήφισμα.

(ψήφισμα.)

Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα, ὅσων ἐπαίνων καὶ ὅσης εὐφημίας μεστόν ἐστι, καὶ τὴν εἰρήνην εἶναι τὴν αὐτήν, ἥνπερ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἐγγόνοις, καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ ἐπαινέσαι δὲ Φίλιππον, ὅτι ἐπαγγέλλεται τὰ δίκαια ποιήσειν. ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνός γε ἐπηγγέλλετο, ἀλλὰ τοσούτου ἔδει ἐπαγγέλλεσθαι, ὥστ' οὐδ' εἰδέναι φησί, τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο. ἀλλ' οὗτος ἦν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὡρμηκότας λαβὼν ὑμᾶς ὁ Φιλοκράτης, ἐγγράφει τοῦτ' εἰς τὸ ψήφισμα· ἐὰν δὲ μὴ ποιῶσι Φωκεῖς, ἃ δεῖ, καὶ παραδιδῶσι τοῖς Ἀμφικτύοσι τὸ ἱερόν, ὅτι βοηθήσει ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς

λύοντας ταῦτα γίγνεσθαι. οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες αῖοι, μενόντων μὲν ὑμῶν οἴκοι καὶ οὐκ ἐξεληλυθό- ἀπεληλυθότων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ προη- ἔνων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλλου παρόντος τῶν ιτυόνων πλὴν Θετταλῶν καὶ Θηβαίων, εὐφημότατ' ὑπων, τούτοις παραδοῦναι γέγραφε τὸ ἱερόν, γρά- οῖς Ἀμφικτύοσι παραδοῦναι (ποίοις; οὐ γὰρ ἦσαν ἡι, πλὴν Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί) ἀλλ' οὐ συγκαλέ- ὶ τοὺς Ἀμφικτύονας, οὐδ' ἐπισχεῖν, ἕως ἂν συλ- ιν, οὐδὲ βοηθεῖν Πρόξενον εἰς Φωκέας, οὐδ' ἐξιέ- ἰθηναίους, οὐδὲ τοιοῦτ' οὐδέν. καίτοι καὶ (357) ολὰς ἔπεμψεν ὁ Φίλιππος δύο καλούσας ὑμᾶς, οὐχ ἔλθοιτε· πώμαλα· οὐ γὰρ ἄν ποτε τοὺς χρόνους ἰν, ἐν οἷς ἠδυνήθητ' ἂν ἐξελθεῖν, τηνικαῦτ' ἐκάλει· ἂν ἐμέ, ἡνίκα δεῦρο ἀποπλεῖν ἐβουλόμην, κατεκώ- οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν τούτῳ προςέταττεν, ἐξ ὧν ἢ ὑμεῖς ἠμέλλετ' ἐξιέναι· ἀλλ' ἵνα, ἃ ἠβούλεσθε, νοι πράξειν αὐτόν, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσαισθε αὐ- ιηδ' ἀμύνοιντο μηδ' ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς ὑμῶν ὑπέχοντες ἐλπίσιν, ἀλλ' ἀπογνόντες ἅπαντα ὑς ἐγχειρίσαιεν. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστο- ὰς τοῦ Φιλίππου.

(ἐπιστολαί.)

Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ καλοῦσιν αὗται, καὶ νὴ ἤδη γε· τούτοις δ', εἴπερ ἦν ὑγιές τι τούτων, τι προςῆκεν, ἢ συνειπεῖν, ὅπως ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ Πρόξενον, ὃν περὶ τοὺς τόπους ᾔδεσαν ὄντα, γρά- εὐθέως βοηθεῖν; πάντα τοίνυν τἀναντία τούτων νται πεποιηκότες. εἰκότως· οὐ γὰρ οἷς ἐπέστελλε,

προςεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλ' ἃ φρονῶν ταῦτ' ἔγραφ
ᾔδεσαν· τούτοις οὖν συνέπραττον, καὶ τούτοι
γωνίζοντο. οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς, ὡς τὰ παρ' ὑμ
θοντο ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τό τε ψήφισμα τοί
βον τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἐπ
τὴν τούτου, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, κατὰ πάντας τε
πους ἀπώλοντο. σκοπεῖτε γάρ. ἦσαν ἀπιστοῦντ
αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ, καὶ νοῦν ἔχοντες· οὗτοι π
ὑπήχθησαν. διὰ τί; ὅτι ἡγοῦντο, οὐδ' εἰ δεκά
λιππος αὐτοὺς (358) ἐξηπάτα, οὐδέποτ' ἂν τούς γ
ναίων πρέσβεις Ἀθηναίους ἐξαπατᾶν τολμῆσαι,
ναι ταῦτ' ἀληθῆ, ἃ οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμ
τοῖς Θηβαίοις ἥκειν, οὐχ αὐτοῖς, ὄλεθρον. ἦσα
τινές, οἳ πάσχειν ὁτιοῦν καὶ ἀμύνεσθαι δεῖν ᾤοντ
λὰ καὶ τούτους μαλακοὺς ἐποίησε τὸ τὸν Φ
ὑπάρχειν αὐτοῖς πεισθῆναι, καὶ τό, ταῦτ' εἰ μ
σουσιν, ὑμᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἥξειν, οὓς βοηθήσειν
ἤλπιζον ἐκεῖνοι. ἀλλὰ καὶ μεταμέλειν ὑμῖν ᾤοντ
πεποιημένοις τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην· τούτ
καὶ τοῖς ἐγγόνοις τὴν αὐτὴν ἐψηφίσασθ', ἐπ
ὥςτε πανταχῇ τὰ παρ' ὑμῶν ἀπογνωσθῆναι.
ἅπαντα ταῦτα εἰς ἓν ψήφισμα συνεσκεύασαν. ὃ
γιστον ἔμοιγε δοκοῦσιν ἁπάντων ὑμᾶς ἠδικηκέ
γὰρ πρὸς ἄνδρα θνητὸν καὶ διὰ καιρούς τινας ἰ

τοῦτο τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπεμείνατ' ςγράψαι πρὸς τὴν εἰρήνην, τὸ καὶ τοῖς ταῖς παρ' Αἰσχίνου ῥηθείσαις ὑποσχέσε-ίσατε. αἷςπερ οἱ Φωκεῖς πιστεύσαντες γάρ τοι παραδόντες αὑτοὺς Φιλίππῳ, γχειρίσαντες ἐκείνῳ τὰς (359) πόλεις, αντίων, ὧν πρὸς ὑμᾶς οὗτος ἀπήγγειλεν,

ιτε σαφῶς, ὅτι ταῦθ' οὕτω καὶ διὰ τού-τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι, καθ' οὓς ι. περὶ ὧν δ' ἄν τις ἀντιλέγῃ τούτων, ἐμῷ ὕδατι εἰπάτω. ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο, ἀπεδημήσαμεν ὺς ὅρκους τρεῖς μῆνας ὅλους· καὶ τοῦ-ν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῷοι. ἥκομεν τῆς πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους τρίτῃ ιροφοριῶνος μηνός, καὶ παρῆν ὁ Φίλιπ-ἤδη, καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἐπηγγέλλετο, ὧν ἐκεῖνοι. σημεῖον δέ· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἡ δ' ἐκκλησία μετὰ ταῦτα, ἐν ᾗ πάντα τώλεσαν οὗτοι ψευσάμενοι καὶ φενακί-τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα ἐγίγνετο τοῦ σκιροφο-νυν ταύτης πεμπταῖα λογίζομαι τὰ παρ' ωκεῦσι γενέσθαι· παρῆσαν γὰρ οἱ τῶν ς ἐνθάδε, καὶ ἦν αὐτοῖς, καὶ τί ἀπαγ-καὶ τί ψηφιεῖσθ' ὑμεῖς, ἐπιμελὲς εἰδέναι. ἡ τίθεμεν πυθέσθαι τοὺς Φωκέας τὰ ὁ γὰρ τῆς ἕκτης εἰς ταύτην πέμπτη γι-τοίνυν δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη· ταύτῃ ονδαί, καὶ πάντα τἀκεῖ πράγματ' ἀπο-

λώλει καὶ τέλος εἶχεν. τῷ τοῦτο δῆλον; τῇ τετράδι νοντος ἠκκλησιάζετε μὲν τόθ' ὑμεῖς ἐν Πειραιεῖ τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις, ἧκε δὲ Δερκύλος (360) ἐκ Χαλ καὶ ἀπήγγειλεν ὑμῖν, ὅτι πάντα τὰ πράγματ' ἐγκε κε Θηβαίοις ὁ Φίλιππος, καὶ πέμπτην εἶναι ταύτην ραν ἐλογίζετ', ἀφ' οὗ γεγόνασιν αἱ σπονδαί. ὀγδόη νυν, ἑβδόμη, ἕκτη, πέμπτη, τετράς· αὐτὸ συμβαί ταύτην εἶναι πέμπτην. οὐκοῦν τοῖς χρόνοις, οἷς ἀ γελλον, οἷς ἔγραφον, πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγων νοι Φιλίππῳ, καὶ συναίτιοι γεγονότες τοῦ τῶν Φ ὀλέθρου. ἔτι τοίνυν, τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων τ Φωκεῦσιν ἁλῶναι πολιορκίᾳ, μηδ' ἐκ προσβολῆς κράτος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σπείσασθαι πάντας ἄρδην ἀ σθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ διὰ τούτους πει τας αὐτούς, ὡς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται, τ παθεῖν· οὐ γὰρ ἐκεῖνόν γε ἠγνόουν. φέρε δή μ τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων, καὶ τὰ δόγματα ὧν καθεῖλον αὐτῶν τὰ τείχη, ἵν' εἰδῆτε, οἵων ὑπα των αὐτοῖς παρ' ὑμῶν, οἵων ἔτυχον, διὰ τουτουσ θεοῖς ἐχθρούς. λέγε.

(συμμαχία Φωκέων καὶ Ἀθηναίων.)

Ἃ μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ φιλία, συμμαχία, βοήθεια· ὧν δ' ἔτυχον διὰ τούτ βοηθῆσαι κωλύσαντα ὑμᾶς, ἀκούσατε. λέγε.

(ὁμολογία Φιλίππου καὶ Φωκέων.)

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὁμολογία Φιλ καὶ Φωκέων, φησίν, οὐχὶ Θηβαίων καὶ Φωκέων, Θετταλῶν καὶ Φωκέων, οὐδὲ Λοκρῶν, οὐδὲ ἄλλ

ων οὐδενός· καὶ πάλιν παραδοῦναι δὲ τὰς πό-
κέας φησὶ Φιλίππῳ, οὐχὶ Θηβαίοις, (361) οὐδὲ
αῖς, οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενί. διὰ τί; ὅτι Φίλιππος
ῴετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου ἐπὶ τῇ τῶν Φωκέων
ι παρεληλυθέναι. τούτῳ δὴ πάντ' ἐπίστευον, καὶ
ῦτον πάντ' ἐσκόπουν, πρὸς τοῦτον ἐποιοῦντο
ήνην. λέγε δὴ τἀπίλοιπα. καὶ σκοπεῖτε, τί πι-
ντες τί ἔπαθον· ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια
ος ἀπήγγειλεν; λέγε.

(δόγμα Ἀμφικτυόνων.)

ύτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινότερα οὐ γέγονεν,
ίζω πράγματ' ἐφ' ἡμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οἶμαι
ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. τηλικούτων μέντοι καὶ
ν πραγμάτων κύριος εἷς ἀνὴρ Φίλιππος γέγονε
τους, οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ᾗ προεστά-
Ἑλλήνων πάτριον, καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾶν
νον. ὃν μὲν τοίνυν τρόπον οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς
ασιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ἔστιν
ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἃ πέπρακται, θέαμα δει-
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐλεεινόν· ὅτε γὰρ νῦν
μεθα εἰς Δελφούς, ἐξ ἀνάγκης ἦν ὁρᾶν ἡμῖν
ταῦτα, οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη περιῃρημέ-
ραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γύναια δὲ καὶ παιδά-
για, καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς. οὐδ'
δύναιτ' ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τῶν ἐκεῖ κακῶν νῦν
ἀλλὰ μήν, ὅτι τὴν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοις ψῆ-
ντο οὗτοι περὶ ἡμῶν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ προ-
ιν, ὑμῶν ἔγωγε ἀκούω πάντων. τίν' ἂν οὖν οἴε-
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους (362) ὑμῶν,

εἰ λάβοιεν αἴσθησιν, ψῆφον ἢ γνώμην θέσθαι περὶ τῶν αἰτίων τοῦ τούτων ὀλέθρου; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, κἂν καταλεύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν χερσί, καθαροὺς ἔσεσθαι νομίζειν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, μᾶλλον δ' εἴ τις ἔστιν ὑπερβολὴ τούτου, τοὺς σεσωκότας ἡμᾶς τότε, καὶ τὴν σώζουσαν περὶ ἡμῶν ψῆφον θεμένους, τούτους τῶν ἐναντίων τετυχηκέναι διὰ τούτους, καὶ περιῶφθαι τοιαῦτα πεπονθότας, οἷα οὐδένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων; τίς οὖν ὁ τούτων αἴτιος; τίς ὁ ταῦτα φενακίσας; οὐχ οὗτος;

Πολλὰ τοίνυν ἄν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον εὐδαιμονίσας τῆς τύχης, εἰκότως τοῦτο μάλιστ' ἂν εὐδαιμονίσειεν ἁπάντων, ὃ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς οὐκ ἔχω λέγειν ἔγωγε ἄλλον, ὅστις εὐτύχηκεν ἐφ' ἡμῶν. τὸ μὲν γὰρ πόλεις μεγάλας εἰληφέναι, καὶ χώραν πολλὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιῆσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ζηλωτὰ μέν ἐστιν, οἶμαι, καὶ λαμπρά· πῶς γὰρ οὔ; ἔχοι δ' ἄν τις εἰπεῖν πεπραγμένα καὶ ἑτέροις πολλοῖς. ἀλλ' ἐκεῖνο ἴδιον, καὶ οὐδενὶ τῶν πάντων ἄλλῳ γεγονὸς εὐτύχημα. τὸ ποῖον; τό, ἐπειδὴ πονηρῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ πράγματ' αὐτῷ ἐδέησε, πονηροτέρους εὑρεῖν, ἢ ἐβούλετο. πῶς γὰρ οὐχ οὗτοι τοιοῦτοι δικαίως ὑποληφθεῖεν ἄν, οἵ γε, ἃ ὑπὲρ αὑτοῦ Φίλιππος, τηλικούτων ὄντων αὐτῷ τῶν διαφόρων, οὐκ ἐτόλμα ψεύσασθαι, οὐδ' ἔγραψεν οὔτ' εἰς ἐπιστολὴν οὐδεμίαν, οὔτε πρεσβευτὴς οὐδεὶς εἶπε τῶν παρ' ἐκείνου, ἐπὶ ταῦτα μισθώσαντες ἑαυτούς, ὑμᾶς ἐξηπάτων; καὶ ὁ μὲν Ἀντίπατρος καὶ ὁ Παρμενίων, δεσπότῃ διακονοῦντες καὶ οὐ μέλλοντες ὑμῖν (368) μετὰ ταῦτ' ἐντεύξεσθαι, ὅμως τοῦθ' εὕροντο, μὴ δι' αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι· οἱ δ' Ἀθηναίων, τῆς ἐλευθερα-

, πρέσβεις ταχθέντες, ὑμᾶς, οἷς ἀπαντῶν-
, οἷς συζῆν ἀνάγκη τὸν λοιπὸν βίον, καὶ ἐν
μελλον δώσειν τῶν πεπραγμένων, τούτους
έστησαν. πῶς ἂν ἄνθρωποι κακίους ἢ
νοημένοι τούτων γένοιντο;
ν εἰδῆθ', ὅτι καὶ κατάρατός ἐστιν ὑφ'
ὐδ' ὅσιον ὑμῖν οὐδ' εὐσεβές ἐστι τοιαῦτ'
ὐτὸν ἀφεῖναι, λέγε τὴν ἀράν, καὶ ἀναγνω-
ν ἐκ τοῦ νόμου ταυτηνί.

(ἀρά.)

πὲρ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἑκά-
ησίαν ὁ κῆρυξ εὔχεται, νόμῳ προστεταγ-
αν ἡ βουλὴ καθῆται, παρ' ἐκείνῃ πάλιν.
ι ἔνεστιν εἰπεῖν τούτῳ, ὡς οὐκ εὖ ᾔδει·
ών γὰρ ὑμῖν καὶ ὑπηρετῶν τῇ βουλῇ, αὐ-
τὸν νόμον τοῦτον τῷ κήρυκι. πῶς οὖν οὐκ
περφυὲς ἂν πεποιηκότες ὑμεῖς εἴητε, εἰ ἅ ῥ',
τε, μᾶλλον δ' ἀξιοῦτε ποιεῖν ὑπὲρ ὑμῶν
ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγενημένοι τήμερον μὴ
λλ' ὃν ἐκείνοις εὔχεσθ' ἐξώλη ποιεῖν αὐτὸν
οἰκίαν, τοῦτον ἀφείητε αὐτοί; μηδαμῶς·
ἂς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς κολά-
ν αὐτοὶ λάβητε, μηκέτ' ἐκείνοις περὶ τού-
ετε.
ν τοῦτ' ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἥξειν
πάντων τῶν πεπραγμένων ἐκστάντα, ὧν
ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκικε τὴν πόλιν,
λοις τισὶ κρινόμενον, καὶ οὐκ ἐν ὑμῖν τοῖς
εἰδόσι, πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίων, εἶτα

Φωκέων, εἶθ' Ἡγησίππου κατηγορήσειν. ἔστι δὲ ταῦτα γέλως, μᾶλλον δ' ἀναισχυντία δεινή. ὅσα γὰρ νῦν ἐρεῖ περὶ τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ τοῦ Ἡγησίππου, ὡς Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, ὡς ἀσεβεῖς εἰσίν, ὡς ὅ τι ἂν δή ποτ' αὐτῶν κατηγορῇ, πάντα δήπου ταῦτα πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούτους δεῦρ' ἥκειν ἐπέπρακτο, καὶ οὐκ ἦν ἐμποδὼν τῷ τοὺς Φωκέας σώζεσθαι, ὡς τίς φησιν; Αἰσχίνης αὐτὸς οὑτοσί. οὐ γὰρ ὡς, εἰ μὴ διὰ Λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς, εἰ μὴ Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς, εἰ μὴ δι' Ἡγήσιππον, οὐδ' ὡς, εἰ μὴ διὰ τὸ καὶ τὸ ἐσώθησαν ἂν οἱ Φωκεῖς, οὐχ οὕτω τότε ἀπήγγειλεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβάς, διαῤῥήδην ἥκειν πεπεικὼς ἔφη Φίλιππον Φωκέας σώζειν, τὴν Βοιωτίαν οἰκίζειν, ὑμῖν τὰ πράγματα οἰκεῖα ποιεῖν. ταῦτα πεπράξεσθαι δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, διὰ ταῦτα χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. μὴ τοίνυν ἅ, πρὸ τοῦ τοῦτον ἀπαγγεῖλαι ταῦτ', ἐπέπρακτο ἢ Λακεδαιμονίοις ἢ Φωκεῦσιν, ἀκούετε μηδ' ἀνέχεσθε, μηδὲ κατηγορεῖν ἐᾶτε Φωκέων, ὡς πονηροί. οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτ' ἐσώσατε, οὐδὲ τοὺς καταράτους Εὐβοέας τουτουσί, οὐδ' ἄλλους πολλούς, ἀλλ' ὅτι συμφέρον ἦν σῶς εἶναι τῇ πόλει, ὥσπερ Φωκέας νυνί. καὶ τί τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ ὑμῶν ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπων μετὰ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ἐξαμαρτόντος, οὐκ ἀπέβη τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου τότε ῥηθέντα; τοῦτ' (365) ἐρωτᾶτε· οὐ γὰρ ἕξει δεῖξαι. πέντε γὰρ ἡμέραι γεγόνασι μόναι, ἐν αἷς οὗτος ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, ὑμεῖς ἐπιστεύσατε, οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο, ἐνέδωκαν ἑαυτούς, ἀπώλοντο. ὅθεν, οἶμαι, καὶ δῆλόν ἐστι σαφῶς, ὅτι πᾶσα ἡ ἀπάτη καὶ τέ-

ίσθη τοῦ περὶ Φωκέας ὀλέθρου. ὃν μὲν
ὺχ οἷός τ' ἦν ἐλθεῖν ὁ Φίλιππος διὰ τὴν
ἣν ἐν παρασκευῇ, τοὺς Λακεδαιμονίους
πάντα τὰ πράγμαθ' ὑποσχόμενος πρά-
ἵνα μὴ δι' ὑμῶν αὐτοὺς οἱ Φωκεῖς ὑπο-
ἐπειδὴ δὲ ἧκεν εἰς Πύλας, οἱ Λακεδαιμό-
ὁμενοι τὴν ἐνέδραν, ὑπεχώρησαν, τοῦτον
ν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ἵνα μὴ πάλιν ὑμῶν αἰ-
Θηβαίοις τὰ πράγματα πράττει, εἰς χρό-
ιον καὶ τριβὴν ἐμπέσῃ, τῶν μὲν Φωκέων
ὑμῶν δὲ βοηθούντων, ἀλλ' ἀκονιτὶ πάνθ'
ιήσηται· ὅπερ καὶ γέγονεν. μὴ οὖν ὅτι
ονίους καὶ Φωκέας ἐξηπάτησε Φίλιππος,
ν ὑμᾶς οὗτος ἐξηπάτησε, μὴ δότω δίκην·
ν.

' ἀντὶ Φωκέων καὶ Πυλῶν καὶ τῶν ἄλλων
ων, Χεῤῥόνησος ὡς περίεστι τῇ πόλει, λέ-
; καὶ θεῶν μὴ ἀποδέξησθε, ὦ ἄνδρες δι-
ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς πρεσβείας
ὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος προςκατα-
τῇ πόλει, ὡς ἄρα ὑμεῖς τῶν ἰδίων τι κτη-
ρούμενοι, τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν
ὐ γὰρ ἐποιήσατε τοῦτο, ἀλλ' ἤδη τῆς εἰ-
κς, καὶ τῆς Χεῤῥονήσου σώας οὔσης, (366)
κς ὅλους ἐσώζοντο οἱ Φωκεῖς τοὺς ὕστε-
ύτου ψευδολογία μετὰ ταῦθ' ὕστερον αὐ-
ν, ἐξαπατήσασα ὑμᾶς. εἶτα καὶ νῦν ἐν
ρ τὴν Χεῤῥόνησον οὖσαν εὑρήσετε, ἢ τό-
ὰρ εὐπορώτερον ἂν δίκην ἔδωκε Φίλιππος
αὐτήν, πρὶν τούτων τι τῆς πόλεως προ-

λαβεῖν, ἢ νυνί; ἐγὼ μὲν οἶμαι, τότε πολλῷ. τίς ε
ταύτης περιουσία, τῶν φόβων ἀφῃρημένων καὶ τῶν
δύνων τῶν τοῦ βουληθέντος ἂν αὐτὴν ἀδικῆσαι;

Ἔτι τοίνυν τοιοῦτό τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λ
ὅτι θαυμάζει, τί δή ποτε Δημοσθένης αὐτοῦ κατη
Φωκέων δ' οὐδείς. ὡς δὴ τοῦτ' ἔχει, βέλτιον προ
σαι παρ' ἐμοῦ. Φωκέων τῶν ἐκπεπτωκότων οἱ μὲν
μαι, βέλτιστοι καὶ μετριώτατοι, φυγάδες γεγενη
καὶ τοιαῦτα πεπονθότες, ἡσυχίαν ἄγουσι, καὶ οὐδε
αὐτῶν ἐθελήσειεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφορῶν
ἔχθραν ἀνελέσθαι· οἱ δ' ὁτιοῦν ἂν ἀργυρίου ποιή
τες, τὸν δώσοντα οὐκ ἔχουσιν αὐτοῖς. οὐ γὰρ ἔγω
ἔδωκα οὐδενὶ οὐδέν, ὥστε μοι παραστάντας ἐπι
βοᾶν, οἷα πεπόνθασιν· ἡ γὰρ ἀλήθεια καὶ τὰ πεπ
μένα αὐτὰ βοᾷ. ἀλλὰ μὴν ὅ γε δῆμος ὁ τῶν Φω
οὕτω κακῶς καὶ ἐλεεινῶς διάκειται, ὥστε μὴ περ
κατηγορεῖν ἑκάστῳ τὰς Ἀθήνησιν εὐθύνας εἶναι
λόγον, ἀλλὰ δουλεύειν καὶ τεθνάναι τῷ φόβῳ Θηβ
καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους, οὓς ἀναγκάζονται τρ
διῳκισμένοι κατὰ κώμας, καὶ παρῃρημένοι τὰ ὅπλ
δὴ ταῦτα λέγειν αὐτὸν ἐᾶτε, ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπολε
(367) Φωκεῖς δεικνύναι, ἢ ὡς οὐχ ὑπέσχετο σώσει
τοὺς Φίλιππον. τοῦτο γάρ εἰσι πρεσβείας εὐθῦν
πέπρακται; τί ἀπήγγειλας; εἰ μὲν ἀληθῆ, σώζου·
ψευδῆ, δίκην δός. εἰ δὲ μὴ πάρεισι Φωκεῖς, τί τ
οὕτω γὰρ διέθηκας αὐτούς, οἶμαι, τὸ μέρος σύ,
μήτε τοῖς φίλοις βοηθεῖν, μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀ
σθαι δύνασθαι.

Καὶ μὴν ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδι
ἣν τὰ πεπραγμένα ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περι

τούτων τὴν πόλιν, ῥᾴδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶ-
ῶν, ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ, καὶ τῷ κυρίους εἶναι
Φωκέας, ἥ τε ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ἡμῖν,
μηδέποτ᾽ ἐλθεῖν ἂν εἰς Πελοπόννησον, μηδ᾽ εἰς
ν, μηδ᾽ εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον μηδὲ Θη-
; ταύτην μέντοι τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν
άτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει,
ούτων ἀπάταις καὶ ψευδολογίαις πεισθέντες,
ισθ᾽ ὑμεῖς, καὶ τετειχισμένην ὅπλοις, καὶ πολέμῳ
ἰ, καὶ πόλεσι μεγάλαις συμμάχων ἀνδρῶν, καὶ
ολλῇ περιείδετ᾽ ἀνασταθεῖσαν. καὶ ματαία μὲν
ερον βοήθεια εἰς Πύλας ὑμῖν γέγονεν, ἣν μετὰ
ν ἢ διακοσίων ταλάντων ἐποιήσασθε, ἐὰν λογί-
τὰς ἰδίας δαπάνας τὰς τῶν στρατευσαμένων,
ι δὲ καὶ αἱ κατὰ Θηβαίων ἐλπίδες. ὃ δέ, πολλῶν
καὶ δεινῶν, ὧν οὗτος ὑπηρέτηκε Φιλίππῳ, πλεί-
βριν ὡς ἀληθῶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως καὶ ἁπάν-
ῶν, τοῦτ᾽ ἀκούσατέ μου, ὅτι τοῖς Θηβαίοις ἐγνω-
ξ ἀρχῆς τοῦ Φιλίππου πάνθ᾽, ἃ πεποίηκε, (368)
οὗτος ἀπαγγείλας τἀναντία, καὶ φανεροὺς ἐπι-
ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους, ὑμῖν μὲν τὴν ἔχθραν τὴν
Θηβαίους μείζω, Φιλίππῳ δὲ τὴν χάριν πεποίη-
ῶς ἂν οὖν ὑβριστικώτερον ἄνθρωπος ὑμῖν ἐχρή-

ἐγε δὴ τὸ ψήφισμα λαβὼν τὸ τοῦ Διοφάντου, καὶ
Καλλισθένους, ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτι, ὅτε μὲν τὰ δέοντ᾽
ε, θυσιῶν καὶ ἐπαίνων ἠξιοῦσθε παρ᾽ ὑμῖν αὐ-
αὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δ᾽ ὑπὸ τούτων παρε-
θητε, παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεκο-
ε, καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφί-

ζεσθε, εἰρήνης οὔσης· ὃ καὶ θαυμάζω, εἰ τὸν μηδὲ θεούς, καθ' ὃ πάτριον ἦν, τιμᾶσθαι ποιήσαντα, τ ἀτιμώρητον ἀφήσετε. λέγε τὸ ψήφισμα.

(ψήφισμα.)

Ταῦτα μὲν τότε ἄξια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶ πραγμένων ἐψηφίσασθε. λέγε δὴ τὰ μετὰ ταῦτα.

(ψήφισμα.)

Ταῦτα τότ' ἐψηφίζεσθ' ὑμεῖς διὰ τούτους, οἱ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν οὔτε κατ' ἀρχὰς ποιησάμεν εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν, οὔθ' ὕστερον ἐγγ πεισθέντες αὐτῇ, καὶ τοῖς ἐγγόνοις, ἀλλ' ὡς θαυ ἥλικα πεισόμενοι διὰ τούτους ἀγαθά. καὶ μὴν ταῦτα ὁσάκις πρὸς Πορθμῷ ἢ πρὸς Μεγάροις ἀκ τες δύναμιν Φιλίππου καὶ ξένους ἐθορυβεῖσθε, π ἐπίστασθε. οὐ τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς ἐπιβ δεῖ σκοπεῖν, οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλ' εἰ διὰ τούτους ἐξ γέγονεν αὐτῷ, τοῦθ' ὅταν βούληται ποιῆσαι, ὁρᾶν, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, καὶ τὸν α καὶ (369) τὸν παρασκευάσαντα τὴν ἐξουσίαν τ ἐκείνῳ, μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι.

Οἶδα τοίνυν, ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορη αὐτοῦ λόγους Αἰσχίνης φεύξεται, βουλόμενος δ' ὡς ποῤῥωτάτω τῶν πεπραγμένων ἀπάγειν, διεξ ἥλικα πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθὰ ἐκ τῆς εἰρήνης γίγ καὶ τοὐναντίον ἐκ τοῦ πολέμου κακά, καὶ ὅλως ἐγ εἰρήνης ἐρεῖ, καὶ τοιαῦτα ἀπολογήσεται. ἔστι δ ταῦτα πάντα κατηγορήματα τούτου. εἰ γὰρ ἡ τοῖ λοις ἀγαθῶν αἰτία τοσούτων πραγμάτων καὶ τηλ

ραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε, τί τις εἶναι τοῦτο φῇ, τι δῶρα λαβόντες οὗτοι καλὸν πρᾶγμα φύσει κα-θῆκαν; τί δ᾽; οὐ τριήρεις τριακόσιαι, καὶ σκεύη ;, καὶ χρήμαθ᾽ ὑμῖν περίεστι (καὶ περιέσται) διὰ ήνην; ἴσως ἂν εἴποι. πρὸς δὴ ταῦτα ἐκεῖνο ὑμᾶς ιβάνειν δεῖ, ὅτι καὶ τὰ Φιλίππου πράγματα ἐκ ήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῷ καὶ κατασκευαῖς καὶ χώρας καὶ προσόδων, αἳ γεγόνασιν ἐκείνῳ ι. γεγόνασι δὲ καὶ ἡμῖν τινές. ἡ δέ γε τῶν πραγ-κατασκευὴ καὶ τῶν συμμάχων, δι᾽ ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ είττοσι τἀγαθὰ πάντες κέκτηνται, ἡ μὲν ἡμετέρα σα ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ γέγονεν ἀσθενής, είνου φοβερὰ καὶ μείζων πολλῷ. οὐ δὴ δίκαιον μὲν ἀμφότερ᾽ ηὐξῆσθαι διὰ τούτους, καὶ τὰ τῶν ων καὶ τὰ τῶν προσόδων, ἡμῖν δ᾽ ἃ δικαίως ἂν ν ἐκ τῆς εἰρήνης, ταῦτ᾽ ἀνθ᾽ ὧν ἀπέδοντο αὐτοὶ θαι. (370) οὐ γὰρ ταῦτ᾽ ἀντ᾽ ἐκείνων γέγονεν, ολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἂν ὁμοίως ἡμῖν, δὲ τούτοις ἂν προσῆν, εἰ μὴ διὰ τούτους.

ως δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον δήπου φή-ν εἶναι, μήτ᾽, εἰ πολλὰ καὶ δεινὰ τὰ συμβεβηκότ᾽ πόλει, μηδενὸς δ᾽ Αἰσχίνης αἴτιος τούτων, εἰς ἐλθεῖν τὴν ὀργήν, μήτ᾽ εἴ τι τῶν δεόντων πέπρα-᾽ ἄλλον τινά, τοῦτο σῶσαι τουτονί· ἀλλ᾽ ὅσων ίτιος σκεψάμενοι, καὶ χάριν, ἂν ταύτης ἄξιος ᾖ, ναντίον ὀργήν, ἂν τοιαῦτα φαίνηται πεποιηκώς, ε. πῶς οὖν εὑρήσετε ταῦτα δικαίως; ἐὰν μὴ ἅμα ἐᾶτε ταράττειν αὐτόν, τὰ τῶν στρατηγῶν κτα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον, τἀπὸ τῆς ἀγαθά, ἀλλ᾽ ἕκαστον ἐφ᾽ ἑαυτοῦ σκοπῆτε.

οἷον· ἦν ἡμῖν πόλεμος πρὸς Φίλιππον; ἦν. ἐνταῦθ' ἐγκαλεῖ τις Αἰσχίνῃ; βούλεταί τις τούτου κατηγορεῖν περὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν περὶ τούτων γε ἀφεῖται, καὶ οὐδὲν αὐτὸν δεῖ λέγειν· περὶ γὰρ τῶν ἀμφισβητουμένων καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχεσθαι, καὶ τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ ὁμολογούμενα ἀπολογούμενον ἐξαπατᾶν. ὅπως τοίνυν περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰτιᾶται περὶ αὐτοῦ σε. μετὰ ταῦτα εἰρήνην τινὲς ἡμᾶς ἔπειθον ποιήσασθαι· ἐπείσθημεν· πρέσβεις ἐπέμψαμεν· ἤγαγον οὗτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους τὴν εἰρήνην. πάλιν ἐνταῦθα περὶ τούτου μέμφεταί τις Αἰσχίνῃ; φησί τις εἰσηγήσασθαι τοῦτον εἰρήνην, ἢ ἀδικεῖν ὅτι δεῦρ' ἤγαγε τοὺς ποιησομένους; οὐδὲ εἷς. οὔκουν οὐδ' ὑπὲρ (371) αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον· οὐ γὰρ οὗτος αἴτιος. τί οὖν, ἄνθρωπε, λέγεις, εἴ τις ἔροιτό με, καὶ πόθεν ἄρχῃ κατηγορεῖν; ὅθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλευομένων ὑμῶν, οὐ περὶ τοῦ, εἰ ποιητέον εἰρήνην, ἢ μή, (ἐδέδοκτο γὰρ ἤδη τοῦτό γε,) ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ, ποίαν τινά, τοῖς τὰ δίκαια λέγουσιν ἀντειπών, τῷ μισθοῦ γράφοντι συνεῖπε, δῶρα λαβών, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐπὶ τοὺς ὅρκους αἱρεθείς, ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδ' ὁτιοῦν ἐποίησε, τοὺς δ' ἐπὶ τοῦ πολέμου διασωθέντας ἀπώλεσε τῶν συμμάχων, καὶ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐψεύσατο, ἡλίκα οὐδεὶς πώποτ' ἄλλος ἀνθρώπων, οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τοῦ λόγου τυχεῖν Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, Κτησιφῶν καὶ Ἀριστόδημος τὴν ἀρχὴν τὴν πρώτην ἔφερον τοῦ φενακισμοῦ· ἐπειδὴ δ' εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγμαθ' ἧκεν, Φιλοκράτει καὶ τούτῳ πα-

μενοι δ' οὗτοι, πάντ' ἀπώλεσαν. εἶτ'
, καὶ δίκην ὑπέχειν τῶν πεπραγμένων,
ργος οὗτος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ γραμ-
ρ τῆς εἰρήνης κρινόμενος ἀπολογήσεται,
ν, ἢ κατηγορεῖ τις αὐτοῦ, δεῦ λόγον·
ό γε· ἀλλ' ὁρᾷ τοῦθ', ὅτι ἐν μὲν τοῖς
ιγμένοις ἀγαθὸν μὲν οὐδέν ἐστιν, ἅπαν-
α, ἡ δ' ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀπολογία, καὶ
οὔνομα γοῦν ἔχει φιλάνθρωπον. ἣν δέ-
δρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα, (372) μὴ λελή-
ὶ δανειζόμενοι, ἐπὶ πολλῷ ἄγοντες· τὸ
υτῆς καὶ τὸ βέβαιον οὗτοι προὔδοσαν,
ίλας· οὐ μὴν διὰ τοῦτόν γε ἐξ ἀρχῆς
ἀλλ' ἄτοπον μέν ἐστιν, ὃ μέλλω λέγειν,
· εἰ γάρ τις ὡς ἀληθῶς χαίρει τῇ εἰρή-
γοῖς, ὧν κατηγοροῦσιν ἅπαντες, χάριν
γὰρ ἐκεῖνοι, ὡς ὑμεῖς ἐβούλεσθε, ἐπολέ-
ια εἰρήνης ἂν ὑμεῖς ἠνέσχεσθε. εἰρήνη
νους, ἐπικίνδυνος δὲ καὶ σφαλερὰ καὶ
ύτους γέγονε δωροδοκήσαντας. εἴργετ'
τὸν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγων, εἰς δὲ
ιεπραγμένων ἐμβιβάζετε. οὐ γὰρ Αἰσχί-
ήνης κρίνεται, οὔ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰ-
ται. σημεῖον δέ· εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη
' δ' ὕστερον ἐξηπάτησθε ὑμεῖς, μηδ'
υμμάχων μηδείς, τίν' ἀνθρώπων ἐλύπη-
ἔξω τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ
ος οὗτος, συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλὰ
δὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ', οἶμαι, πολ-

Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχρῶς καὶ κακῶς πάντι ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται, οἶμαι ὑμᾶς εἰδέναι. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοσο χω τοῦ συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτο άγειν, ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν, ὥςτ᾽, εἰ ταῦθ᾽ ὑπ᾽ ἀβ ἢ δι᾽ εὐήθειαν, ἢ δι᾽ ἄλλην ἄγνοιαν ἡντινοῦν (πρακται, αὐτός τ᾽ ἀφίημι Αἰσχίνην, καὶ ὑμῖν λεύω. (373) καίτοι τῶν σκήψεων τούτων οὐδε πολιτικὴ οὐδὲ δικαία. οὐδένα γὰρ τὰ κοινὰ ὑμεῖς κελεύετε οὐδ᾽ ἀναγκάζετε· ἀλλ᾽, ἐπειδάν τὸν πείσας δύνασθαι, προςέλθῃ, πρᾶγμα π ἀνθρώπων χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων, εὐνοϊκ σθε, καὶ οὐ φθονερῶς, ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε, ὑμέτερ᾽ αὐτῶν ἐγχειρίζετε. ἐὰν μὲν οὖν κατορ τιμήσεται, καὶ πλέον ἕξει τῶν πολλῶν κατὰ τοι δ᾽ ἀποτυγχάνῃ, σκήψεις καὶ προφάσεις ἐρεῖ; δίκαιον. οὐ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειε τοῖς ἀπολωλόσι χοις, οὐδὲ τοῖς παισὶν αὐτῶν, οὐδὲ ταῖς γυναιξ τοῖς ἄλλοις, διὰ τὴν ἀβελτερίαν τὴν ἐμήν, (ἵνι τούτου λέγω,) τοιαῦτα πεπονθέναι· πολλοῦ γε ἀλλ᾽ ὅμως ὑμεῖς ἄφετ᾽ Αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ τα ὑπερβάλλοντα, ἂν δι᾽ εὐήθειαν ἢ δι᾽ ἄλλην ἡντινοῦν λελυμασμένος φανῇ. ἂν μέντοι διὰ ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ᾽ ἐξελεγχθ ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, μάλιστα μέν, εἰ ἀποκτείνατε, εἰ δὲ μή, ζῶντα τοῖς λοιποῖς παρ ποιήσατε. σκοπεῖτε δὴ τὸν ὑπὲρ τούτων ἔλεγχο καιος ἔσται, μεθ᾽ ὑμῶν.

Ἀνάγκη δή που τοὺς λόγους τούτους Αἰσχί ὑμᾶς εἰπεῖν τουτονί, τοὺς περὶ τῶν Φωκέων

ιέων καὶ τῆς Εὐβοίας, εἴπερ μὴ πεπρακὼς αὑτον ἐξηπάτα, δυοῖν θάτερον, ἢ διαῤῥήδην ἀκούσαντα γομένου Φιλίππου, ὅτι πράξει ταῦτα καὶ ποιήσει, μὴ τοῦτο, γοητευθέντα καὶ φενακισθέντα τῇ περὶ ι (374) φιλανθρωπίᾳ, καὶ ταῦτ᾽ ἐλπίσαντα παρ᾽ ῦ· οὐκ ἔνεστι τούτων οὐδὲ ἓν χωρίς. ἐκ τοίνυν ιν ἀμφοτέρων μάλιστα πάντων ἀνθρώπων μισεῖν προσήκει Φίλιππον. διὰ τί; ὅτι τὸ μὲν ἐκείνου μέπάντ᾽ αὐτῷ γέγονε τὰ δεινότατα καὶ τὰ αἴσχιστα. ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, δικαίως ἀπολωλέναι κρίνεται. ·τι τῶν προσηκόντων ἐγίγνετο, ἐν εἰσαγγελίᾳ πάλαι ν· νῦν δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν καὶ πραότητα νας δίδωσι, καὶ ταύτας ὁπηνίκα βούλεται. ἔστιν ἥτις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγοροῦντος ιπου; τίς δ᾽ ἐξελέγχοντα ἢ λέγοντά τι τοῦτον ἑώ-; οὐδὲ εἷς· ἀλλὰ πάντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηῦσι Φιλίππου, καὶ ὁ τυχὼν ἀεί, ὧν οὐδὲν οὐδεὶς ται ἰδίᾳ δήπου. ἐγὼ δ᾽ ἐκείνους τοὺς λόγους ἐζήπαρα τούτου, εἴπερ μὴ πεπρακὼς αὐτὸν ἦν, „ἄν-Ἀθηναῖοι, ἐμοὶ μὲν χρήσασθε, ὅ τι βούλεσθε· ευσα, ἐξηπατήθην, ἥμαρτον, ὁμολογῶ. τὸν δ᾽ ἄντον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε. ἄπιστος, πονηρός. οὐχ ὁρᾶτε, οἷα πεποίηκεν ἐμέ; οἷα ἐξήκεν;“ τούτων οὐδένα ἀκούω τῶν λόγων, οὐδ᾽ ὑμεῖς. τί; ὅτι οὐ παρακρουσθεὶς οὐδ᾽ ἐξαπατηθείς, ἀλλὰ ώσας αὑτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον ταῦτ᾽ εἶπε, καὶ ίδωκεν ἐκείνῳ, καὶ γέγονε καλὸς κἀγαθὸς καὶ δί-; μισθωτὸς ἐκείνῳ, πρεσβευτὴς μέντοι καὶ πολίτης προδότης, καὶ τρίς, οὐχ ἅπαξ, ἀπολωλέναι δίκαιος. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δῆλός ἐσθ᾽, ὅτι χρημά-

των ἅπαντ᾽ εἶπεν ἐκεῖνα. ἀλλ᾽ ἧκον ὡς ὑμᾶς (375) Θετταλοί, καὶ Φιλίππου πρέσβεις μετ᾽ ἀξιοῦντες ὑμᾶς, Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψ σθαι. τῷ προςῆκεν οὖν ἀντειπεῖν τούτοις μάλιστ των ἀνθρώπων; Αἰσχίνῃ τούτῳ. διὰ τί; ὅτι, οἱ ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τἀναντία ἐποίησ νος. οὗτος μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰ τειχιεῖν, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν βαίων ὕβριν καταλύσειν· ὁ δὲ τοὺς μὲν Θηβαί ζους, ἢ προςῆκε, πεποίηκε, τοὺς δὲ Φωκέας ἄρδ λώλεκε, καὶ τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς οὐ κε, τὸν δὲ Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προςε πόδισται. πῶς ἂν ἐναντιώτερα πράγμαθ᾽ ἑαυτ των γένοιτο; οὐ τοίνυν ἀντεῖπεν, οὐδὲ διῆρε τὸ οὐδ᾽ ἐφθέγξατο ἐναντίον οὐδέν. καὶ οὐχὶ τοῦτό νόν, τηλικοῦτον ὄν· ἀλλὰ καὶ συνεῖπε μόνος τι πόλει πάντων ἀνθρώπων. καίτοι τοῦτό γε οὐδ κράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι ὁ μιαρός, ἀλλ᾽ Αἰσχί τοσί. καὶ θορυβούντων ὑμῶν καὶ οὐκ ἐθελόντω ειν αὐτοῦ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐνδεικ τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ τοῦ Φιλίππου παροῦσι λοὺς ἔφη τοὺς θορυβοῦντας εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺ τευομένους, ὅταν δέῃ, (μέμνησθε γάρ δήπου,) αἰ οἶμαι, θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ.

Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἶχο ξαι τῶν πρέσβεων, μηδ᾽ ἦν ὥστ᾽ ἰδεῖν ἅπαντας, νους καὶ τὰ τοιαῦθ᾽ ὑπόλοιπον ἂν ἦν σκοπεῖν Φιλοκράτης μὴ μόνον ὡμολόγει παρ᾽ ὑμῖν ἐν τ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν (376) ὑμῖν, πυροπωλ κοδομῶν, βαδιεῖσθαι φάσκων, κἂν μὴ χειροτονῆ

ν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερῶς ἐπὶ ταῖς
ις, οὐκ ἔνι δήπου τοῦτον εἰπεῖν, ὡς οὐκ εἴληφε,
τὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύντα. ἔστιν οὖν οὕτω
ρώπων ἀνόητος ἢ κακοδαίμων, ὥςθ', ἵνα λαμ-
ὶν Φιλοκράτης, ἀδοξῇ δὲ αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ,
ὑτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδικηκότων ἐξετάζεσθαι,
μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθὼν κρίνεσθαι
θαι; ἐγὼ μὲν οὐδένα οἶμαι. ἀλλὰ πάντα ταῦτ',
λῶς σκοπῆτε, εὑρήσετε μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
αὶ ἐναργῆ σημεῖα τοῦ χρήματα τοῦτον ἔχειν.
τοίνυν ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδενὸς δ' ἐστὶν
σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίπ-
εάσασθε. ἴστε δήπου πρῴην, ὅτ' εἰςήγγειλεν
ης Φιλοκράτην, ὅτι παρελθὼν ἐγὼ δυςχεραίνειν
τι τῆς εἰςαγγελίας, εἰ μόνος Φιλοκράτης τοσού-
ὶ τοιούτων ἀδικημάτων αἴτιος γέγονεν, οἱ δ' ἐν-
ν πρέσβεων μηδενός. καὶ οὐκ ἔφην τοῦθ' οὕτως
οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ' ἑαυτὸν ἐκεῖνον, εἰ
ς συναγωνιζομένους τούτων τινὰς εἶχεν. ἵν' οὖν
ρῶ μήτ' αἰτιάσωμαι μηδένα, ἔφην ἐγώ, ἀλλὰ τὸ
αὐτὸ τοὺς μὲν αἰτίους εὕρῃ, τοὺς δὲ μὴ μετε-
ας ἀφῇ, ἀναστὰς ὁ βουλόμενος καὶ παρελθὼν εἰς
ποφηνάσθω μὴ μετέχειν, μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ
ιλοκράτους πεπραγμένα. (377) καὶ τὸν τοῦτο
ντα ἀφίημι ἔγωγ', ἔφην. ταῦτα γὰρ μνημονεύε-
ἐγὼ οἶμαι. οὐ τοίνυν παρῆλθεν οὐδεὶς οὐδ' ἔδει-
ντόν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἔσθ' ἑκάστῳ τις πρό-
ὁ μὲν οὐχ ὑπεύθυνος ἦν, ὁ δ' οὐχὶ παρῆν ἴσως,
κηδεστὴς ἦν ἐκεῖ· τούτῳ δ' οὐδὲν τούτων. ἀλλ'
καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτὸν καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς πα-

λίππῳ τι ποιῆσαι μὴ πρὸς ἡδονήν. καίτοι τίς
νία, τίς ἡ πολλὴ πρόνοια ὑπὲρ Φιλοκράτους α
τὰ κάλλιστα καὶ πάντα τὰ συμφέροντα ἐπεπ
χρήματα δ' ὡμολόγει λαβεῖν ἐκ τῆς πρεσβεία
ὁμολογεῖ, τοῦτό γ' αὐτὸ φυγεῖν καὶ διευλαβε
προῖκα πρεσβεύοντι προςῆκε, καὶ διαμαρτύρ
καθ' αὐτόν. οὐ τοίνυν πεποίηκε τοῦτ' Αἰσχίν
οὐ φανερά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ταῦτ' οὐχὶ β
γει, ὅτι χρήματ' εἴληφεν Αἰσχίνης καὶ πονηρός
γυρίου συνεχῶς, οὐ δι' ἀβελτερίαν οὐδὲ δι'
οὐδ' ἀποτυγχάνων;

Καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ, φησί, δῶρ
τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν. τὰ πράγματ',
ἅπερ πιστότατ' ἐστὶν ἁπάντων· καὶ οὐκ ἔνι
οὐδ' αἰτιάσασθαι, ὡς ἢ πεπεισμένα ἢ χαρι
ἐστι τοιαῦτα, ἀλλ' οἷά περ αὐτὰ προδοὺς (378
φθείρας σὺ πεποίηκας, τοιαῦτ' ἐξεταζόμενα
πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν, αὐτὸς αὐτίκα δὴ
καταμαρτυρήσεις. ἀπόκριναι γὰρ δεῦρ' ἀνα

ιαι δοκεῖν, οὐδέν ἐστιν, οὗ μέλλω λέγειν, ὡς ἐγὼ κρί-
δεινότερον, οὐδ' ὅ τι μᾶλλον ἐπ' αὐτοφώρῳ δεδωρο-
ηκότ' αὐτὸν καὶ πεπρακότα πάντ' ἐξελέγξει. ἐπειδὴ
ἀπεστέλλετ' αὖθις αὖ τὸ τρίτον τοὺς πρέσβεις ὡς
Φίλιππον, ἐπὶ ταῖς καλαῖς καὶ μεγάλαις ἐλπίσι ταύ-
', αἷς οὗτος ὑπέσχητο, ἐχειροτονήσατε καὶ τοῦτον,
ἐ, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πλείστους τοὺς αὐτούς. ἐγὼ
δὴ παρελθὼν ἐξωμοσάμην εὐθέως, καὶ θορυβούν-
τινῶν καὶ κελευόντων βαδίζειν, οὐκ ἂν ἔφην ἀπελ-
'· οὗτος δ' ἐκεχειροτόνητο. ἐπειδὴ δὲ ἀνέστη μετὰ
θ' ἡ ἐκκλησία, συνελθόντες ἐβουλεύονθ' οὗτοι, τίν'
ῦ καταλείψουσιν. ἔτι γὰρ τῶν πραγμάτων ὄντων
ώρων, καὶ τοῦ μέλλοντος ἀδήλου, σύλλογοι καὶ λό-
παντοδαποὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγίγνοντο τότε· ἐφο-
'το δή, μὴ σύγκλητος ἐκκλησια γένοιτο ἐξαίφνης, εἶ-
ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ τἀληθῆ, ψηφίσαισθέ τι τῶν
των ὑπὲρ τῶν Φωκέων, καὶ τὰ πράγματ' ἐκφύγοι
Φίλιππον. εἰ γὰρ ἐψηφίσασθε μόνον, (379) καὶ μι-
ν ὑπεφήνατ' ἐλπίδα ἥντινοῦν αὐτοῖς, ἐσώθησαν ἄν.
'ὰρ ἐνῆν, οὐκ ἐνῆν, μὴ παρακρουσθέντων ὑμῶν, μεῖ-
Φιλίππῳ· οὔτε γὰρ σῖτος ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀσπόρῳ
τὸν πόλεμον γεγονυίᾳ, οὔθ' ἡ σιτοπομπία δυνατή,
ρων οὐσῶν ὑμετέρων ἐκεῖ, καὶ τῆς θαλάττης κρα-
των, αἵ τε πόλεις πολλαί, καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν, αἱ
Φωκέων, μὴ οὐ χρόνῳ καὶ πολιορκίᾳ· εἰ γὰρ ἐν
ᾳ πόλιν ᾕρει, δύο καὶ εἴκοσίν εἰσιν ἀριθμῷ. διὰ δὴ
τα πάντα, ἵνα μηδὲν μετάθησθε, ὧν ἐξηπάτησθε,
ον αὐτοῦ κατέλιπον. ἐξομόσασθαι μὲν δὴ μὴ μετ'
ας τινός, δεινὸν ἦν, καὶ ὑποψία μεγάλη. „τί λέγεις;
ηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀγαθὰ οὐχὶ βαδίζεις, ἀπαγ-

γείλας, οὐδὲ πρεσβεύεις;“ ἔδει δὲ μένειν. πῶς οὖν; ἀῤῥωστεῖν προφασίζεται, καὶ λαβὼν Ἐξήκεστον τὸν ἰατρὸν ἄδελφὸς αὐτοῦ, καὶ προςελθὼν τῇ βουλῇ, ἐξώμοσεν ἀῤῥωστεῖν τουτονί, καὶ αὐτὸς ἐχειροτονήθη. ἐπειδὴ δὲ ἀπωλώλεσαν οἱ Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις πέντε ἢ ἕξ, καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα, ὥςπερ ἂν ἄλλο τι, τούτῳ, καὶ ὁ Δερκύλος ἐκ τῆς Χαλκίδος ἧκεν ἀναστρέψας, καὶ ἀπήγγειλεν ὑμῖν ἐκκλησιάζουσιν ἐν Πειραιεῖ, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασι, καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ᾽ ἀκούσαντες, εἰκότως κἀκείνοις συνήχθεσθε, καὶ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν ἐψηφίζεσθε, καὶ τὰ φρούρια ἐπισκευάζειν, καὶ τὸν Πειραιᾶ τειχίζειν, καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐν ἄστει θύειν, — ἐπειδὴ ταῦτ᾽ ἦν, καὶ τοιαύτη ταραχὴ καὶ τοσοῦτος θόρυβος περιειστήκει (380) τὴν πόλιν, τηνικαῦτα ὁ σοφὸς καὶ δεινὸς οὑτοσί, καὶ εὔφωνος, οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν, ᾤχετο πρεσβεύων ὡς τὸν ταῦτα πεποιηκότα, οὔτε τὴν ἀῤῥωστίαν, ἐφ᾽ ᾗ τότ᾽ ἐξωμόσαθ᾽, ὑπολογισάμενος, οὔθ᾽ ὅτι πρεσβευτὴς ἄλλος ᾕρητο ἀνθ᾽ αὑτοῖ, οὔθ᾽ ὅτι τῶν τοιούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει, οὔθ᾽ ὅτι πάνδεινόν ἐστιν ἀπηγγελκότα, ὡς ἐπικεκήρυκται χρήματ᾽ αὐτῷ ἐν Θήβαις, ἐπειδὴ Θηβαῖοι πρὸς τῷ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἔχειν, καὶ τῆς Φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς γεγόνασι, τηνικαῦτα εἰς μέσας τὰς Θήβας καὶ τὸ τῶν Θηβαίων στρατόπεδον βαδίζειν· ἀλλ᾽ οὕτως ἔκφρων ἦν, καὶ ὅλος πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκήματι, ὥςτε πάντα ταῦτα ἀνελὼν καὶ παριδὼν ᾤχετο.

Καὶ τοιούτου τοῦ πράγματος ὄντος, ἔτι πολλῷ δεινότερά ἐστιν, ἃ ἐκεῖσε ἐλθὼν διεπράξατο. ἁπάντων γὰρ

λεῶν τουτωνὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων οὕτω δεινὰ καὶ χίλια ἡγουμένων τοὺς ταλαιπώρους πάσχειν Φωκέας, ὥστε μήτε τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωρούς, μήτε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ Πύθια πέμψαι, ἀλλ' ἀποστῆναι τῆς πατρίου θεωρίας, οὗτος εἰς τἀπινίκια τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ πολέμου, ἃ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος ἔθυον, εἱστιᾶτο ἐλθών, καὶ σπονδῶν μετεῖχε καὶ εὐχῶν, ἃς ἐπὶ τοῖς τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχεσι καὶ χώρᾳ καὶ ὅπλοις ἀπολωλόσιν εὔχετο ἐκεῖνος, καὶ συνεστεφανοῦτο, καὶ συνεπαιώνιζε Φιλίππῳ, καὶ φιλοτησίας προὔπινεν. καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν οὕτω, τούτῳ δ' ἄλλως πως εἰπεῖν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς (381) ἐξωμοσίας, ἐν τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐν τῷ μητρῴῳ, ταῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος τέτακται, καὶ ψήφισμα ἄντικρυς περὶ τούτου τοῦ ὀνόματος γέγραπται· ὑπὲρ δ' ὧν ἐκεῖ διεπράξατο, οἱ συμπρεσβεύοντες καὶ παρόντες καταμαρτυρήσουσιν, οἵπερ ἐμοὶ ταῦτα διηγοῦντο· οὐ γὰρ ἔγωγ' αὐτοῖς συνεπρέσβευσα ἀλλ' ἐξωμοσάμην. καί μοι λέγε τὸ ψήφισμα καὶ τὰ γράμματα, καὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

(ψήφισμα. γράμματα. μάρτυρες.)

Τίνας οὖν εὐχὰς ὑπολαμβάνετ' εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς τὸν Φίλιππον, ὅτ' ἔσπενδεν, ἢ τοὺς Θηβαίους; ἆρ' οὐ κράτος πολέμου καὶ νίκην αὑτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι, καὶ τἀναντία τοῖς τῶν Φωκέων; οὐκοῦν ταῦτα συνηύχετο οὗτος, καὶ κατηρᾶτο τῇ πατρίδι, ἃ νῦν εἰς κεφαλὴν ὑμᾶς αὐτῷ δεῖ τρέψαι.

Οὐκοῦν ᾤχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι· ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, ἑτέρων

θανάτων ἄξια ποιῶν πέφανται· τὰ δὲ πρόσθεν πεπραγμένα, καὶ πεπρεσβευμένα ὑπὲρ τούτων, ἀποκτείνειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. σκοπεῖτε τοίνυν, τί ἔσται τίμημα, ὃ ταύτην ἕξει τὴν ἀξίαν, ὥςτε τοσούτων ἀδικημάτων ἀξιόχρεων φαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς, καὶ ὅλον τὸν δῆμον, πᾶσι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ἐπιτιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυςκόλως τ᾽ ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων (382) τῶν πεπραγμένων, καὶ οὔτε δικαίων, οὔθ᾽ ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰςελθόντας, τὰς ὑπὲρ τούτων εὐθύνας δικάσοντας, ὅρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως ὀμωμοκότας, τὸν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιον, καὶ ὃν εἰλήφατ᾽ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι; καὶ τίς οὐ δικαίως ὑμῖν ἐγκαλέσει τῶν ἄλλων πολιτῶν, μᾶλλον δ᾽ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶν Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους, ὃς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην, παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο, πρᾶγμα πολλὴν συγγνώμην ἔχον διαπραττόμενος, τουτονὶ δ᾽ ἀφιέντας, ὃς τὰ ὑμέτερα οὕτως αἰσχρῶς ἀπέδοτο, τῶν νόμων τὰ ἔσχατα ταττόντων ἐπιτίμια, ἐάν τις ταῦτα ποιῇ.

Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἥξει τις λόγος παρὰ τούτων, ὡς ἀρχὴ γενήσεται πρὸς Φίλιππον ἔχθρας, εἰ τῶν πρεσβευσάντων τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. ἐγὼ δ᾽, εἰ τοῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθές, οὐκ ἔχω σκοπούμενος εὑρεῖν, ὅ τι μεῖζον τούτου κατηγορήσω. εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματ᾽ ἀναλώσας, ὥςτε τυχεῖν, οὗτος οὕτω νῦν γέγονε φοβερὸς καὶ μέγας, ὥςτε τῶν ὅρκων καὶ τῶν δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς, ἤδη, τί Φιλίππῳ χαριεῖσθε, σκο-

τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι, τὴν προςήκου-
'κην δεδωκότες εἶεν; οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι καὶ φιλίας
τυμφερούσης ὑμῖν οὕτω μᾶλλον ἐκ τῶν εἰκότων
ται, καὶ τοῦτ' οἴομαι δεῖξειν. εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ
ὅτι οὐ καταφρονεῖ Φίλιππος, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας, οὐδ' ἀχρηστοτέρους
ομίσας ὑμᾶς Θηβαίων, ἐκείνους εἵλετ' ἀνθ' ὑμῶν.
τὸ τούτων ἐδιδάχθη, καὶ ταῦτ' ἤκουσεν, ἅ καὶ
ιόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ, καὶ
' οὐδεὶς ἀντεῖπεν, ὡς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ἀστα-
τατον πρᾶγμα τῶν πάντων καὶ ἀσυνθετώτατον,
ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχῃ,
ενον. ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν· μέλει δ' οὐδε-
κοινῶν, οὐδὲ μέμνηται. δεῖ δέ τινας φίλους ὑπάρ-
ὺς ἕκαστα πράξοντας ἐν ὑμῖν αὐτῷ, καὶ διοική-
;, οἷον αὐτὸς δή· κἄνπερ αὐτῷ τοῦτο κατασκευα-
πᾶν ὅ τι ἂν βούληται παρ' ὑμῖν, ῥᾳδίως διαπρά-
εἰ μὲν οὖν ἤκουσεν, οἶμαι, τοὺς τότε ταῦτα πρὸς
εἰπόντας, παραχρῆμα, ὡς δεῦρ' ἐπανῆλθον, ἀπο-
ιανισμένους, ἐποίησεν ἂν ταὐτὸ τῷ βασιλεῖ. τί δ'
ἐκεῖνος ἐποίησεν; ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ Τιμαγόρου,
τταράκοντα τάλαντα, ὡς λέγεται, δεδωκὼς αὐτῷ,
παρ' ὑμῖν ἐπύθετο αὐτὸν τεθνεῶτα, καὶ οὐδὲ
ν ὄντα κύριον αὑτῷ βεβαιῶσαι, μή τί γ', ἃ ἐκείνῳ
πέσχητο, πρᾶξαι, ἔγνω τὴν τιμὴν οὐχὶ τῷ κυρίῳ
ραγμάτων δεδωκώς. καὶ γάρ τοι πρῶτον μὲν Ἀμ-
ιν, πόλιν ὑμετέραν, δούλην κατέστησεν, ἣν τότε
ιχον αὐτοῦ καὶ φίλην ἔγραψεν· εἶτ' οὐδενὶ πώποτ'
χρήματα τοῦ λοιποῦ. ταὐτὸ τοίνυν τοῦτ' ἂν
τε Φίλιππος, εἴ τινα τούτων εἶδε δίκην δόντα, καὶ

νῦν, ἂν ἴδῃ, ποιήσει. ἐπειδὰν δ' ἀκούῃ λέγοντας, εὐδοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἑτέρους κρίνοντας, τί καὶ ποιήσῃ; (384) ζητῇ πόλλ' ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω, καὶ πάντας θεραπεύειν βούληται, δύ' ἢ τρεῖς ἐξόν; μαίνοιτο μέντ' ἄν. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν εἵλετο δημοσίᾳ ποιεῖν ὁ Φίλιππος εὖ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρέσβεων ἐπείσθη. ὃν δὲ τρόπον, φράσω πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. ἦλθον ὡς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ Θηβῶν, ὅτε περ καὶ παρ' ὑμῶν ἡμεῖς ἦμεν ἐκεῖ. τούτοις χρήματ' ἐκεῖνος ἠβούλετο δοῦναι, καὶ πάνυ γε ὡς ἔφασαν, πολλά. οὐκ ἐδέξαντο οὐδ' ἔλαβον ταῦτα οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις. μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ καὶ δείπνῳ πίνων καὶ φιλανθρωπευόμενος πρὸς αὐτοὺς ὁ Φίλιππος, ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τοιαῦτα, καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔπινεν αὐτοῖς. πάντα ταῦτα ἐκεῖνοι διεωθοῦντο, καὶ οὐδαμῇ προΐεντο ἑαυτούς. τελευτῶν δέ, Φίλων, εἷς τῶν πρέσβεων, εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγον, οὐχ ὑπὲρ Θηβαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, ἄξιον εἰρῆσθαι. ἔφη γάρ, τὸν Φίλιππον ὁρῶν μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρώπως ἔχοντα πρὸς αὐτούς, ἥδεσθαι καὶ χαίρειν· αὐτοὶ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν δώρων τούτων, εἰς δὲ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐν οἷς ἦν τότε, τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἠξίουν ταύτην προσθέντα, ἄξιόν τι καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν Θηβαίων πρᾶξαι, καὶ ὅλην τε τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφεῖς ὡμολόγουν ὑπάρξειν αὐτῷ. καὶ γάρ τοι σκέψασθε, τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτων, καὶ τί συμβέβηκε, καὶ θεάσασθε ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἡλίκον ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως. πρῶτον μὲν τοίνυν εἰρήνη γέγονεν αὐτοῖς, πονοῦσι, καὶ (385) ταλαιπωρου

τῷ πολέμῳ, καὶ ἡττωμένοις, εἶτα τῶν ἐχθρῶν ἄρδην ὄλεθρος, καὶ ὅλων τῶν τειχῶν καὶ τῶν ἀναίρεσις. ἆρα καὶ μόνα ταῦτα; οὐ μὰ Δί', πρὸς τούτοις Ὀρχομενός, Κορώνεια, Κορσιαί, ωσσαῖον, τῆς τῶν Φωκέων χώρας ὁπόσην βού- τοῖς μὲν δὴ Θηβαίοις ταῦτ' ἐκ τῆς εἰρήνης γέ- ὃν οὐδ' ἂν εὔξαιντο δήπου μείζονα· τοῖς δὲ πρέ- τοῖς τῶν Θηβαίων τί; οὐδέν, πλὴν τὸ τούτων αἰ- γεγενῆσθαι τῇ πατρίδι· τοῦτο δὲ καλόν, ὦ ἄνδρες αῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης, ἣν χρημάτων ἀπέδοντο. ἀντιθῶμεν δή, τί τῇ τῶν ναίων πόλει γέγονεν ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τί τοῖς πρέ- ι τοῖς τῶν Ἀθηναίων, καὶ θεωρεῖτε, εἰ παραπλή- τῇ πόλει, καὶ τούτοις αὐτοῖς. τῇ πόλει μὲν τοίνυν, στηκέναι μὲν ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων, καὶ τῶν μμάχων, ὀμωμοκέναι δὲ Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἴῃ σι' ἐπ' αὐτά, βουλόμενος σώζειν, ὑμᾶς κωλύσειν, καὶ ὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον παραδοῦναι, ἐχθρὸν ἡγήσε- θαι καὶ πολέμιον, τὸν δὲ ἀπεστερηκότα, σύμμαχον καὶ ίλον. ταῦτα γάρ ἐσθ', ἃ συνεῖπε μὲν Αἰσχίνης οὑτοσί, γραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης· καὶ κρατοῦν- ος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς, τὸ ῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι, καὶ καλέσαι τοὺς πρέ- βεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὑστε- ραίαν, τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἔπεισεν ἑλέσθαι, ἐν ᾗ αὶ ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλ' ἔτι τούτων δεινότερά ἐστι γε- γραμμένα. τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτα (386) ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' εὑρεῖν αἴσχιω ῥᾴδιον· τοῖς δὲ πρέσβε- ι τί τοῖς ταῦτα πράξασιν; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πάνθ', σα ἑωράκαθ' ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυρούς· ἀλλ' ἐν τῇ

τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρα, κτήματα, καὶ γίαι παμπληθεῖς, Φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἐξ πρόσοδον, τούτῳ δ' Αἰσχίνῃ τριάκοντα μνᾶς. πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιο τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς προσόδους τοῖ σβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν νην τῇ μὲν ἐκπεμψάσῃ πόλει, τῶν μὲν συμμάχω θρον, τῶν δὲ κτημάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξ σχύνην γεγενῆσθαι, τῶν δὲ πρέσβεων τοῖς κατὰ τ λεως ταῦτα πράξασι προσόδους, εὐπορίας, κτ πλοῦτον, ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν, εἰργάσθαι; μήν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς Ὀλυ μάρτυρας.

(μάρτυρες.)

Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ τοιοῦτό τι σει λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλήν, οὐδ' οἵαν ἠξίουν ἐγ εἰρήνην ποιήσασθαι, κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρα κεχρημένων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρω αὐτὸν μεμνημένοι, πότερον ἐξ ἑτέρας τινὸς ᾤχετ σβεύων πόλεως, ἢ ταύτης αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἑτέρ κεκρατηκέναι τε τῷ πολέμῳ φήσει, καὶ χρηστοὺ τοὺς στρατηγούς, εἰκότως χρήματ' εἴληφεν· εἰ δ' ἐκ αὐτῆς, τίνος ἕνεκα, ἐφ' οἷς ἡ πέμψασα πόλις τῶ τῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δῶρα προσλαβὼν ται; (387) τῶν γὰρ αὐτῶν ἔδει τήν τε πέμψασαν τυγχάνειν, καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ δικαίων ἐγίγνετο. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκέψασθε, δρες Ἀθηναῖοι. πότερ' οἴεσθε, πλέον Φωκέας Θη ἢ Φίλιππον ὑμῶν, κρατεῖν τῷ πολέμῳ; ἐγὼ μὲν

Φωκεῖς Θηβαίων. εἶχόν γε Ὀρχομενόν, καὶ κν, καὶ τὸ Τιλφωσσαῖον, καὶ τοὺς ἐν Νέωσιν σαν αὐτῶν, καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους σαν ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ, καὶ τρόπαιον εἱστήκει, κράτουν, καὶ κακῶν Ἰλιὰς περιειστήκει Θηβαί-ῖν δὲ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν οὔτ᾽ ἦν, μήτε γένοιτο οῦ, τοῦτο δ᾽ ἦν τὸ δεινότατον τοῦ πρὸς Φίλιπ-μου· οὐκ ἠδύνασθε κακῶς, ἡνίκα ἐβούλεσθε, εῖνον. τοῦ δὲ μὴ πάσχειν αὐτοὶ πᾶσαν ἄδειαν τί ποτ᾽ οὖν ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης τοῖς μὲν Θη-τοῖς τοσοῦτο κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ιομίσασθαι καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προςλαβεῖν γέ-ς δ᾽ Ἀθηναίοις ὑμῖν, καὶ ἃ τῷ πολέμῳ διεσώ-ῦτ᾽ ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἀπολωλεκέναι; ὅτι τἀκείνων ἀπέδονθ᾽ οἱ πρέσβεις, τὰ δ᾽ ὑμέτερα οὗτοι πε-ν. [ἀλλὰ νὴ Δία τοὺς συμμάχους ἀπειρηκέναι ι πολέμῳ.] ὅτι γὰρ ταῦθ᾽ οὕτω πέπρακται, καὶ τιλοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε.

ιδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὕτη ἣ τοῦ τους, ἣ συνεῖπεν οὗτος, οἱ δὲ πρέσβεις ἀπῄρκε-οῦ Φιλίππου, (388) *λαβόντες τοὺς ὅρκους, (καὶ ύτου γε οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν τῶν πεπραγμένων, χρὰ μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ ν δὴ τὰ θαυμάσια ἀγαθὰ ἡμῖν ἤμελλεν ἔσε-ήξίουν ὑμᾶς ἐγὼ καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ἐφ᾽ Ἑλληςπόντου, καὶ μὴ προέσθαι μηδ᾽ ἐᾶ-ισχεῖν Φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῶν ίων. ᾔδειν γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι πάνθ᾽, ὅσ᾽ ἂν ἐκ γιγνομένης εἰρήνης προεθῇ, ταῦτα τοῖς ἀμελή-τόλλυται· οὐδεὶς γὰρ πώποθ᾽ ὑπὲρ τῶν ὅλων*

πεισθεὶς εἰρήνην ἄγειν, ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντ ἀρχῆς ἠθέλησε πολεμεῖν, ἀλλὰ ταῦθ' οἱ προλαβ ἔχουσιν. χωρὶς δὲ τούτων, δυοῖν χρησίμοιν οὐ δια τήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγούμην, πλευσάντων ἡμῶν· ἢ παρόντων καὶ κατὰ τὸ ψήφισμ' αὐτὸν ἐξορκωσάντ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν δὲ λοιπῶν ξεσθαι, ἢ μὴ ποιοῦντος ταῦτα, ἀπαγγελεῖν ἡμᾶς εὐ δεῦρο, ὥςτ' ἐν ἐκείνοις τοῖς πόῤῥω καὶ ἐλάττοσ πλεονεξίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἰδόντας ὑμᾶς, περὶ τ τῶν ἐγγὺς καὶ μειζόνων, λέγω δὲ Φωκέων καὶ Π οὐ προήσεσθαι· μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου τι μηδ' ὑμῶν ἐξαπατηθέντων, ἅπαντ' ἐν ἀσφαλ πράγμαθ' ὑμῖν ἔσεσθαι, καὶ παρ' ἑκόντος ὑπα αὐτοῦ τὰ δίκαια. καὶ ταῦτ' εἰκότως οὕτως ὑπελάμ ἕξειν. εἰ γὰρ ἦσαν, ὡς ἦσαν τότε, Φωκεῖς σῶοι Πύλας εἶχον, ἐκεῖνος μὲν οὐδὲν ἂν (389) ὑμῖν εἶχεν τείνασθαι φοβερόν, δι' ὃ τῶν δικαίων ἄν τι παρε οὔτε γὰρ κατὰ γῆν παρελθών, οὔτε ναυσὶ κρατήσε τὴν Ἀττικὴν ἥξειν ἔμελλεν, ὑμεῖς δ' ἐκείνου παραχ εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοίη, κλείσειν τὰ ἐμπόρια, καὶ χρ των τ' ἐν σπάνει, καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλι τὸν καταστήσειν, ὥςτ' ἐκεῖνος ὁ δουλεύσων ἔμελλεν σθαι τοῖς ἀπὸ τῆς εἰρήνης λυσιτελοῦσιν, οὐχ ὑμεῖς ταῦθ' ὅτι οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι νυνὶ πλάττομαι προςποιοῦμαι, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἐγνώκειν καὶ προε μην ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τούτοις ἔλεγον, ἐκεῖθεν εἰσ ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκέτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐ διὰ τὸ προκατακεχρῆσθαι, οὗτοι δ' οὐκ ἀπῄεσαν αὐτοῦ διέτριβον, γράφω ψήφισμα βουλεύων, τὴν β ποιήσαντος τοῦ δήμου κυρίαν, ἀπιέναι τοὺς πρ

τιν, τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον κομίζειν αὐ-
τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθά-
άψας, ὥςπερ νῦν λέγω, τοῖς ῥήμασιν, οὕτως ἄν-
αί μοι λέγε τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών.

(ψήφισμα.)

ἔνθε μὲν τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον οὕτως ἀκον-
αθαρῶς οἷς μετὰ ταῦτ' ἐποίουν, εἴσεσθε· ἐπει-
ικόμεθ' εἰς Ὠρεόν, καὶ συνεμίξαμεν τῷ Προ-
ελήσαντες οὗτοι τοῦ πλεῖν καὶ τὰ προςτεταγμέ-
ειν, ἐπορεύοντο κύκλῳ, καὶ πρὶν εἰς Μακεδο-
ῖν, τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀνηλώσαμεν, τὰς
πάσας καθήμεθ' ἐν (390) Πέλλῃ, πρὶν Φίλιπ-
εῖν· σὺν αἷς ἐπορεύθημεν ὁμοῦ πεντήκονθ'
δὲ τούτῳ Δορίσκον, Θρᾴκην, τὰ ἐπὶ τειχῶν,
ος, πάντα τὰ πράγματα ἐν εἰρήνῃ καὶ σπον-
καὶ διῳκεῖθ' ὁ Φίλιππος, πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ
οῦντος ἀεί, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἂν εἰς κοινὸν
ἀποφαινομένου, μετὰ ταῦτα δ', ὡς ἀγνοοῦντας
τος, τελευτῶντος δέ, ὡς ἂν πρὸς πεπρακότας
αὶ ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους οὐδὲν ὑποστελλο-
ὁ δὲ τούτοις ἀντιλέγων φανερῶς, καὶ ἅπασιν
μενος, οἷς ἔλεγον μὲν ἐγώ, ἐψήφιστο δὲ ὑφ'
τος ἦν. εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ἤρεσκε ταῦτα τοῖς ἄλ-
ρβεσιν, αὐτίκα εἴσεσθε· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδέν πω
ῥὶ οὐδενός, οὐδ' αἰτιῶμαι, οὐδ' ἀναγκασθέντ'
ὐδένα δεῖ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι τήμερον, ἀλλὰ
ν, καὶ τὸ μὴ κεκοινωνηκέναι τῶν ἀδικημάτων.
γὰρ αἰσχρὰ καὶ δεινὰ καὶ οὐ προῖκα τὰ πε-
α, πάντες ὑμεῖς ἑωράκατε· οἵτινες δ' οἱ τούτων
ότες, αὐτὸ δηλώσει.

Ἀλλὰ νὴ Δί' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὅρκου
βον παρὰ τῶν συμμάχων; ἢ τἄλλ', ἃ προσῆκεν
σαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ τρεῖς μῆνας ὅλους ἀ
μήσαντες, καὶ χιλίας λαβόντες δραχμὰς ἐφόδιον
ὑμῶν, παρ' οὐδεμιᾶς πόλεως, οὔθ' ὅτε ἐκεῖσε ἐπο
το, οὔθ' ὅτ' ἐκεῖθεν δεῦρο, τοὺς ὅρκους ἔλαβον, ἀ
τῷ πανδοκείῳ τῷ πρὸ τοῦ Διοςκουρείου, (εἴ τις ὑμ
Φερὰς ἀφῖκται, οἶδεν ὃ λέγω,) ἐνταῦθ' ἐγίγνοντο
κοι, ὅτε δεῦρ' ἤδη τὸ στράτευμ' ἄγων ἐβάδιζε Φίλ
αἰσχρῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (391) καὶ ἀναξίως
καίτοι τοῦτο Φίλιππος ἁπάντων ἂν ἐτιμήσατο πλ
τοῦτον τὸν τρόπον πραχθῆναι. τήν τε γὰρ εἰρήνη
δυνηθέντων ὡς ἐπεχείρησαν οὗτοι τὸ πρῶτον,
Ἁλέων καὶ Φωκέων, γράψαι, ἀλλ' ἀναγκασθέντ
ὑμῶν τοῦ Φιλοκράτους ταῦτα μὲν ἀπαλεῖψαι, γ
δ' ἄντικρυς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἀθηναίων συμμ
οὐκ ἐβούλετο τοῦτον ὀμωμοκέναι τὸν ὅρκον οὐδ
αὑτοῦ συμμάχων· (οὐ γὰρ αὐτῷ συστρατεύσειν
νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἤμελλον, ἀλλ' ἕξειν πρό
τοὺς ὅρκους,) οὐδὲ μάρτυρας γενέσθαι τῶν ὑποσχ
ἐφ' αἷς εὑρίσκετο τὴν εἰρήνην, οὐδὲ τοῦτο δειχθῆν
σιν, ὅτι οὐκ ἄρ' ἡ πόλις ἡ τῶν Ἀθηναίων ἡττη
πολέμῳ, ἀλλὰ Φίλιππός ἐστιν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθ
καὶ ὁ πολλὰ ὑπισχνούμενος τοῖς Ἀθηναίοις, ἂν
τῆς εἰρήνης. ἵνα δὴ μὴ γένοιτο ταῦθ', ἃ λέγω, φ
διὰ ταῦτα οὐδαμόσε ᾤετο δεῖν τούτους βαδίζειν.
δ' ἐχαρίζοντο πάντ', ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκολα
τες ἐκεῖνον. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωνται
τοὺς χρόνους ἀνηλωκότες, τὰ ἐν Θρᾴκῃ προειμέν
δέν, ὧν ἐψηφίσασθε, πεποιηκότες, μηδ' ὧν συ

τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπηγγελκότες, πῶς ἔνεστι παρ' εὐ νοοῦσι δικασταῖς καὶ βουλομένοις εὐορκεῖν, τούτοις ζεσθαι; ἀλλὰ μήν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε πρῶ- μὲν τὸ ψήφισμα, ὡς ὀρκοῦν προςῆκεν ἡμῖν, εἶτα τὴν στολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, εἶτα τὸ Φιλοκράτους ψή- μα καὶ τὸ τοῦ δήμου.

(392) (ψήφισμα. ἐπιστολή. ψηφίσματα.)

Καὶ μήν, ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλληςπόντῳ κατελά- ιεν ἄν, εἴ τις ἐπείθετό μοι, καὶ τὰ προςτεταγμένα ὑμῶν ἐποίει κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ ρόντας μάρτυρας.

(μάρτυρες.)

Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς Εὐκλεί- ὕστερον ἐλθόντα τουτονὶ ἀπεκρίνατο Φίλιππος.

(μαρτυρία.)

Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἄρνησίς ἐστιν αὐτοῖς, τὸ μὴ ταῦθ' ὲρ Φιλίππου πράττειν, ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν ετέραν ἀπήραμεν πρεσβείαν, τὴν περὶ τῆς εἰρήνης, υκα ὑμεῖς προαπεστείλατε, ὅςτις ἡμῖν σπείσεται. ε μὲν τοίνυν, ὡς τάχιστα εἰς Ὠρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέ- ιαν τὸν κήρυκα, οὐδ' ἐποίησαν χρόνον οὐδένα, Ἅλου τολιορκουμένου διέπλευσαν εἰς τοῦτον, καὶ πάλιν ἐν- θεν πρὸς Παρμενίωνα τὸν πολιορκοῦντα ἐξελθόντες, ίραν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς Παγασάς, προϊόντες, ἀπήντων ἐν Λαρίσσῃ τῷ κήρυκι· τοσαύ- σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τότ' ἐχώρουν. ἐπειδὴ δὲ εἰρή- ιὐν ἦν, ἅπασα δὲ ἀσφάλεια ἰέναι, καὶ πρόςταγμα

παρ' ὑμῶν σπεύδειν, τηνικαῦτα οὔτ' ἐπείγεσθαι |
ζουσιν, οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπῄει. τί δή ποτε; ὅτι
μὲν τὸ τὴν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν
Φιλίππου, νῦν δέ, τὸ ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ (393)
νον διατριφθῆναι πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν.
λὰ μήν, ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ τι
τὴν μαρτυρίαν.

(μαρτυρία.)

Ἔστιν οὖν, ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάνθ'
Φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν
ἡνίκα μὲν σπεύδειν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει, καθήμενοι, ἐ
οὐδὲ βαδίζειν προςῆκε, πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα, ἐπ
μενοι;

Ὃν τοίνυν χρόνον ἦμεν ἐκεῖ καὶ καθήμεθ' ἐν Π
σκέψασθε, τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προείλετο.
μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν καὶ ζητεῖν
παρ' ἐμαυτοῦ τε χρήματ' ἀναλίσκειν, καὶ Φίλι
ἀξιοῦν, ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσασθαι
τος δέ, αὐτίκα ἀκούσεσθε, τί ποιῶν διετέλεσεν. τ
ἦν τοῦτο; τὸ κοινῇ χρήμαθ' ἡμῖν τὸν Φίλιππον διδ
ἵνα [γὰρ] μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ἐκεῖνος ἡμᾶς διεκω
ζεν ἅπαντας τίνα τρόπον; ἑκάστῳ προςπέμπων ἰδί
πολύ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδοὺς χρυσίον. ὁ
ἀπετύγχανεν ὁτουδήποτε, (οὐ γὰρ ἐμέ γ' εἰπεῖν ἐμ
δεῖ, ἀλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πεπραγμένα αὐτὰ δηλ
τὰ κοινῇ δοθέντα πάντας ἡγεῖτο εὐήθως λήψεσ
ἀσφάλειαν οὖν ἔσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπρακόσιν αὐτο
καὶ κατὰ μικρὸν τοῦ λαβεῖν κοινῇ πάντες μετάσχ
διὰ ταῦτ' ἐδίδοτο· ξένια δ' ἦν [ἡ] πρόφασις. ἐπει

ἐγώ, πάλιν προςδιενείμαντο τοῦθ' οὗτοι. τῷ
δ', ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἠξίουν
ναλίσκειν ἐγώ, οὔτε κατειπεῖν τούτων εἶχε κα-
ἰ' εἰπεῖν, ὅτι „ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα (394) καὶ ὁ
οὔτε φυγεῖν τὸ ἀνάλωμα· ὡμολόγησε μὲν δή,
ατο δέ, εἰς τὰ Παναθήναια φήσας ἀποπέμ-
έγε τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀπολλοφάνους, εἶτα τὴν
ων τῶν παρόντων. λέγε.

(μαρτυρία.)

ε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώ-
ω πρὸς ὑμᾶς. ἐν ὅσῳ γάρ, οὐχὶ παρόντος πω
υ, διετρίβομεν ἐν Πέλλῃ, ἔνιοι τῶν ἑαλωκότων,
ἦσαν ἐξηγγυημένοι, ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δο-
δυνήσεσθαι μετὰ ταῦτα πεῖσαι τὸν Φίλιππον,
ἔφασαν βούλεσθαι λύσασθαι, καὶ μηδεμίαν
άριν ἔχειν τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐδανείζοντο, ὁ μὲν
ᾶς, ὁ δὲ πέντε, ὁ δὲ ὅπως συνέβαινεν ἑκάστῳ τὰ
ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολόγησεν ὁ Φίλιππος τοὺς λοι-
σεσθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους, οἷς αὐτὸς
τἀργύριον, καὶ τὰ πεπραγμένα ὑπομνήσας, ἵνα
ἴεν ἔλαττον ἔχειν ἐπειχθέντες, μηδ' ἐκ τῶν ἰδίων
σθαι πένητες ἄνθρωποι, τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ
ν προςδοκωμένων ἀφεθήσεσθαι, ἔδωκα δωρεὰν
α. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε ταύτας τὰς
ας.

(μαρτυρίαι.)

α μὲν τοίνυν ἀφῆκα χρήματα, καὶ δωρεὰν ἔδωκα
γήσασι τῶν πολιτῶν, ταῦτ' ἐστίν. ὅταν δ' οὐ-

τος αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς· „τί δή ποτε, ὥς φη Δημόσθενες, ἀπὸ τοῦ συνειπεῖν ἐμὲ Φιλοκράτει, γ οὐδὲν ἡμᾶς ὑγιὲς πράττοντας, τὴν μετὰ ταῦτα σβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς ὅρκους συνεπρέσβευσας πάλιν, καὶ οὐκ ἐξωμόσω;“ ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ἐ λογήκειν ἥξειν, οὓς ἐλυσάμην, καὶ κομιεῖν τὰ λύτρα, σώσειν εἰς δύναμιν. δεινὸν οὖν ἦν ψεύσασθαι, καὶ π σθαι δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας. ἰδίᾳ δ' ἐξ σάμενον, οὐ πάνυ καλόν, οὐδ' ἀσφαλὲς ἦν ἐκεῖσε ν νᾶσθαι, ἐπεί, εἰ μὴ διὰ τὸ τούτους βούλεσθαι σῶ ἐξώλης ἀπολοίμην καὶ προώλης, εἰ προςλαβών γ' ἂν γύριον πάνυ πολύ, μετὰ τούτων ἐπρέσβευσα. σημ δέ· ἐπὶ γὰρ τὴν τρίτην πρεσβείαν δίς με χειροτονη των ὑμῶν, δὶς ἐξωμοσάμην. καὶ παρὰ ταύτην τὴν ἀ δημίαν πάντα τἀναντία ἔπραττον τούτοις.

Ὧν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν σβείαν, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν· ἃ δ' οὗτοι π ους ὄντες ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. καίτοι καὶ τ ἂν ἅπαντ' ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴ τις ἐ θετό μοι. οὐ γὰρ ἔγωγ' οὕτως ἦν ἄθλιος οὐδ' ἄφ ὥστε χρήματα μὲν διδόναι, λαμβάνοντας ὁρῶν ἑτέ ὑπὲρ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας· ἃ δ' ἄνευ μὲν δ νης οἷά τ' ἦν πραχθῆναι, πολλῷ δὲ μείζονας εἶχεν λείας πάσῃ τῇ πόλει, ταῦτ' οὐκ ἠβουλόμην γίγνεσ καὶ σφόδρα γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ', οἶμαι, π σαν οὗτοί μου.

Φέρε δή, τί τούτῳ πέπρακται παρὰ ταῦτα, κ τῷ Φιλοκράτει, θεάσασθε· παρ' ἄλληλα γὰρ ἴ φανερώτερα. πρῶτον μὲν τοίνυν Φωκεῖς ἐκσπόνδου Ἁλεῖς ἀπέφηναν, καὶ Κερσοβλέπτην, παρὰ τὸ ψήφ

πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα· εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπεχεί-κινεῖν καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἥκομεν· αρδιανοὺς Φιλίππῳ συμμάχους ἐνέγραψαν. (396) ν μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς, ρίσαντο μὴ πέμπειν, αὐτοὶ δ' οὐδ' ὁτιοῦν ὑγιὲς ντες ἔπεμψαν. εἶθ' ὁ γενναῖος οὑτοσὶ ἐμὲ μὲν τὸν ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύσειν ἐπηγγέλθαι Φιλίπ-τι ταῦτ' ἐπέπληττον, οὐ μόνον αἰσχρὰ νομίζων, αὶ δεδιώς, μὴ συμπαραπόλωμαι διὰ τούτους, αὐ-ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἐντυγχάνων οὐδ' ὁτιοῦν ντο Φιλίππῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, Δερκύλος ὸν ἐν Φεραῖς τὴν νύκτ' ἐφύλαττεν, οὐκ ἐγώ, τὸν ἔχων τὸν ἐμὸν τουτονί, καὶ λαβὼν ἐξιόντα ἐκ τῆς του σκηνῆς, ἐμοὶ τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἀπαγγέλ-αὶ αὐτὸν μεμνῆσθαι, καὶ τὸ τελευταῖον ὁ βδελυ-ὶ ἀναιδὴς οὑτοσί, νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπιόντων ἀπελείφθη παρὰ Φιλίππῳ. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ ρῶτον μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραψάμενος, καὶ κατα-; ἐμαυτὸν ὑπεύθυνον, μαρτυρήσω, εἶτα τῶν ἄλ-έσβεων ἕκαστον καλῶ, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ μαρ-ἢ ἐξόμνυσθαι, ἀναγκάσω. ἐὰν δ' ἐξομνύωσιν, οῦντας ἐξελέγξω παρ' ὑμῖν φανερῶς.

(μαρτυρία.)

ίοις μὲν τοίνυν κακοῖς καὶ πράγμασι [κατὰ] τὴν ίαν πᾶσαν συνειχόμην, ἑωράκατε. τί γὰρ αὐτοὺς ἐκεῖ ποιεῖν, ἐγγὺς ὄντας τοῦ διδόντος, ὅθ' ὑμῶν ων, τῶν καὶ τιμῆσαι κυρίων ὄντων, καὶ τοὐναντίον ι, τοιαῦτα ποιοῦσιν;

λλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα ἀπὸ

ἀρχῆς, ἵν', ὅσα ὑμῖν ὑπεσχόμην ἀρχόμενος τοῦ λόγου, δείξω πεποιηκώς. ἐπέδειξα οὐδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, ἀλλὰ φενακίσανθ' (397) ὑμᾶς, μάρτυσι τοῖς γεγενημένοις αὐτοῖς, οὐ λόγοις, χρώμενος. ἐπέδειξα αἴτιον γεγενημένον τοῦ μὴ θέλειν ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τἀληθῆ, ταῖς ὑποσχέσεσι καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε, πάντα τἀναντία συμβουλεύσαντα, ἢ ἔδει, καὶ τῇ μὲν τῶν συμμάχων ἀντειπόντα εἰρήνῃ, τῇ δὲ Φιλοκράτους συναγορεύσαντα, τοὺς χρόνους κατατρίψαντα, ἵνα μηδ' εἰ βούλοισθε, δύναισθε ἐξελθεῖν εἰς Φωκέας, καὶ ἄλλα ἐπὶ τῆς ἀποδημίας πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργασμένον προδεδωκότα πάντα, πεπρακότα, δῶρα ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλελοιπότα μοχθηρίας. οὐκοῦν ταῦθ' ὑπεσχόμην ἐν ἀρχῇ, ταῦτ' ἐπέδειξα. ὁρᾶτε τοίνυν τὰ μετὰ ταῦτα· ἁπλοῦς γάρ ἐσθ' ὁ μέλλων λόγος οὑτοσὶ πρὸς ὑμᾶς ἤδη. ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ τοῦ δήμου, καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων· φαίνεται δ' οὗτος πάντα τἀναντία τοῖς νόμοις, τοῖς ψηφίσμασι, τοῖς δικαίοις πεπρεσβευκώς· οὐκοῦν ἡλωκέναι προσήκει, παρά γε νοῦν ἔχουσι δικασταῖς. εἰ γὰρ ἄλλο μηδὲν ἠδίκει, δύο τῶν πεπραγμένων ἔσθ' ἱκανὰ αὐτὸν ἀποκτεῖναι· οὐ γὰρ μόνον Φωκέας, ἀλλὰ καὶ Θρᾴκην προδέδωκε Φιλίππῳ. καίτοι δύο χρησιμωτέρους τόπους τῆς οἰκουμένης οὐδ' ἂν εἷς ἐπιδεῖξαι τῇ πόλει, κατὰ μὲν γῆν Πυλῶν, ἐκ θαλάττης δὲ τοῦ Ἑλλησπόντου· ἃ συναμφότερα οὗτοι πεπράκασιν αἰσχρῶς, καὶ καθ' ὑμῶν ἐγκεχειρίκασι Φιλίππῳ. τοῦτο τοίνυν αὐτό, ἄνευ τῶν ἄλλων, ἡλίκον ἔστ' ἀδίκημα, τὸ Θρᾴκην καὶ τὰ τείχη προέσθαι, μυρί' ἂν εἴη λέγειν, καὶ ὅσοι διὰ ταῦτ' ἀπολώλασι παρ' ὑμῖν, (398) οἱ δὲ χρήματα πολ-

οὐ χαλεπὸν δεῖξαι, Ἐργόφιλος, Κηχχος, τὸ παλαιόν ποτε Ἐργοκλῆς, Διο- ς ὀλίγου δέω σύμπαντας εἰπεῖν ἐλάττω ιέναι τούτου. ἀλλ᾽ ἔτι γὰρ τότε, ὦ ἄνι λογισμοῦ τὰ δεινὰ ἐφυλάττεσθ᾽ ὑμεῖς ι· νῦν δ᾽ ὅ τι ἂν μὴ καθ᾽ ἡμέραν ὑμᾶς ὸν λυπῇ, παροράτε, εἶτα τὴν ἄλλως ἐνθε, ἀποδοῦναι δὲ καὶ Κερσοβλέπτῃ Φίλκους, μὴ μετέχειν δὲ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσιν, ϑαι δὲ τὴν εἰρήνην. καίτοι τούτων οὐδεφισμάτων ἔδει, εἰ πλεῖν οὗτος ἤθελε, καὶ α ποιεῖν· νῦν δ᾽ ἃ μὲν ἦν πλεύσασι σῶκελεύων, ἀπολώλεκεν, ἃ δ᾽ εἰποῦσι τάλη- ʼος.

:ήσει τοίνυν αὐτίκα δὴ μάλα, ὡς ἐγὼ πυνμόνος τῶν ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων, λόγων εὐει. ἐγὼ δ᾽, ὅτι μὲν πάντες ἂν εἰκότως ὧν ην ὑπέχοιεν, εἴπερ ἐπ᾽ ἀργυρίῳ τι λέγοιεν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο λέγω· εἰ μὲν Αἰσχίνης ἰδιώτης σέ τι καὶ διήμαρτε, μὴ σφόδρα ἀκριβολογή- ᾽ ἐάσατε, συγγνώμην ἔχετε· εἰ δὲ πρεσβευχρήμασιν ἐπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς, μὴ ἀνάσχησθε, ὡς οὐ δεῖ δίκην, ὧν εἶπεν, ὑπο- : γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην παρὰ πρέσβεων, ἢ λόνειν; εἰσὶ γὰρ οἱ πρέσβεις οὐ τριήρων, οὐδὲ ὲ ὁπλιτῶν, οὐδ᾽ ἀκροπόλεων κύριοι, (οὐδεὶς σι ταῦτ᾽ ἐγχειρίζει,) ἀλλὰ λόγων καὶ χρόνων. ιίνυν χρόνους εἰ μὲν μὴ προανεῖλε (399) τῆς : ἀδικεῖ, εἰ δ᾽ ἀνεῖλεν, ἠδίκηκεν· τοὺς δὲ λό- ἀληθεῖς ἀπήγγελκεν, ἢ συμφέροντας, ἀπο-

φευγέτω, εἰ δὲ καὶ ψευδεῖς, καὶ μισθοῦ, καὶ ἀσυμφόρους, ἁλισκέσθω. οὐδὲν γὰρ ἔσθ᾽ ὅ τι μεῖζον ἂν ὑμᾶς ἀδικήσειέ τις, ἢ ψευδῆ λέγων· οἷς γάρ ἐστ᾽ ἐν λόγοις ἡ πολιτεία, πῶς, ἂν οὗτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἔστι πολιτεύεσθαι; ἐὰν δὲ δὴ καὶ πρὸς ἃ τοῖς ἐχθροῖς συμφέρει, δῶρά τις λαμβάνων λέγῃ, πῶς οὐχὶ καὶ κινδυνεύσετε; οὐδέ γε τοὺς χρόνους ἴσον ἔστ᾽ ἀδίκημα ὀλιγαρχίας, ἢ τυράννου παρελέσθαι, καὶ ὑμῶν· οὐδ᾽ ὀλίγου γε δεῖ. ἐν ἐκείναις μὲν γάρ, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις, πάντ᾽ ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίγνεται· ὑμῖν δέ, πρῶτον μὲν τὴν βουλὴν ἀκοῦσαι περὶ πάντων, καὶ προβουλεῦσαι δεῖ, καὶ τοῦθ᾽, ὅταν ᾖ κήρυξι καὶ πρεσβείαις προγεγραμμένον, οὐκ ἀεί, εἶτ᾽ ἐκκλησίαν ποιῆσαι, καὶ ταύτην, ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκῃ. εἶτα κρατῆσαι καὶ περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας, τῶν ἢ δι᾽ ἄγνοιαν, ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων. ἐφ᾽ ἅπασι δὲ τούτοις, ἐπειδὰν καὶ δεδογμένον ᾖ, καὶ συμφέρον ἤδη φαίνηται, χρόνον δεῖ δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ, ἐν ᾧ καὶ πορίουνται ταῦθ᾽, ὧν ἂν δέωνται, ὅπως ἂν τὰ δόξαντα καὶ δυνηθῶσι ποιῆσαι. ὁ δὴ τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν τῆς, οἵα παρ᾽ ἡμῖν ἐστί, πολιτείας, οὐ χρόνους ἀνῄρηκεν οὗτος, οὔ, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἁπλῶς ἀφῄρηται.

Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος πᾶσι τοῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς βουλομένοις „οἱ ταράττοντες τὴν πόλιν, οἱ διακωλύοντες Φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν.“ πρὸς οὓς ἐγὼ λόγον μὲν οὐδένα ἐρῶ, τὰς δ᾽ ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι τὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ τοὺς καιρούς, ἐφ᾽ ὧν ἕκαστα ἐξηπάτησθε, ὑπομνήσω, (400) ἵν᾽ εἰδῆθ᾽, ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ἄχρι κόρου, παρελήλυθ᾽ ἐκεῖνος φενακίζων ὑμᾶς.

(ἐπιστολαὶ Φιλίππου.)

τω τοίνυν αἰσχρά, καὶ πολλά, καὶ πάντα καθ' πεπρεσβευκώς, περιιὼν λέγει „τί δ' ἂν εἴποι τις ημοσθένους, ὃς τῶν συμπρέσβεων κατηγορεῖ;" εἴτε βούλομαί γ', εἴτε μή, παρ' ὅλην μὲν τὴν ίαν ὑπὸ σοῦ τοιαῦτα ἐπιβεβουλευμένος, δυοῖν δ' ις οὔσης μοι νυνί, ἢ τοιούτων ὄντων τῶν πεπραγ- ἰοκεῖν κοινωνεῖν ὑμῖν, ἢ κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' οὐδὲ ρεσβευκέναι φημί σοι, πρεσβεύειν μέντοι, σὲ μὲν καὶ δεινά, ἐμαυτὸν δ' ὑπὲρ τούτων τὰ βέλτιστα. ιλοκράτης σοι συμπεπρέσβευκε, κἀκείνῳ σύ, καὶ ι· ὑμεῖς γὰρ ταῦτ' ἐπράττετε, καὶ ταῦτα πᾶσιν εσκεν. ποῦ δ' ἅλες; ποῦ τράπεζα; ποῦ σπονδαί; γὰρ τραγῳδεῖ περιιών, ὥςπερ οὐχὶ τοὺς ἀδικοῦν- ίων ὄντας προδότας, ἀλλὰ τοὺς τὰ δίκαια ποι- ἐγὼ δ' οἶδ', ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν τε κοινῇ, καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ συ- σιν· καὶ οὐ διὰ ταῦθ' οἱ χρηστοὶ τοὺς πονη- μοῦνται, ἀλλ' ἐὰν ἀδικοῦντα λάβωσί τινα αὐτῶν, λῇ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσιν. ἡ βουλὴ [δὲ] ταὐτὰ εἰςιτήρια ἔθυσε, συνειστιάθη, σπονδῶν, ἱερῶν ησεν. οἱ στρατηγοί, σχεδόν, ὡς εἰπεῖν, αἱ ἀρχαὶ ἆρ' οὖν διὰ ταῦτα τοῖς ἀδικοῦσιν ἑαυτῶν ἔδω- ιαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Λέων Τιμαγόρου κατη- συμπεπρεσβευκὼς τέτταρα ἔτη, Εὔβουλος (401) ιος καὶ Σμικύθου, συσσεσιτηκώς· Κόνων ὁ πα- κεῖνος Ἀδειμάντου, συστρατηγήσας. πότεροι οὖν λας παρέβαινον καὶ τὰς σπονδάς, Αἰσχίνη; οἱ ντες καὶ οἱ παραπρεσβεύοντες καὶ οἱ δωροδο-

κοῦντες, ἢ οἱ κατηγοροῦντες; οἱ ἀδικοῦντες δηλον
ὅλης γε τῆς πατρίδος σπονδάς, ὥςπερ σύ, οὐ μό
ἰδίας.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆθ᾿, ὅτι οὐ μόνον τῶν δημοσ
ποτ᾿ ἐληλυθότων ὡς Φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ κ
ἰδίᾳ, καὶ πάντων οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότα
γόνασι, μικρὸν ἀκούσατέ μου ἔξω τι τῆς πρεσβεία
της. ἐπειδὴ γὰρ εἷλεν Ὄλυνθον Φίλιππος, Ὀ
ἐποίει, εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην καὶ τὴν πα
πάντας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν. ἑστιῶν δ᾿ αὐτο
στεφανῶν τοὺς νενικηκότας, ἤρετο Σάτυρον τουτ
κωμικὸν ὑποκριτήν, τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλε
τινα ἐν ἑαυτῷ μικροψυχίαν, ἢ πρὸς αὐτὸν ἀηδία
ρακώς; εἰπεῖν δή φασι τὸν Σάτυρον, ὅτι, ὧν μὲν
λοι δέονται, οὐδενὸς ὧν ἐν χρείᾳ τυγχάνει, ἃ δ᾿
τὸς ἐπαγγείλαιτο ἡδέως, ῥᾷστα μὲν ἐστι Φιλίππ
ναι, καὶ χαρίσασθαι πάντων, δέδοικε δέ, μὴ δια
κελεύσαντος δ᾿ ἐκείνου λέγειν, καί τι καὶ νεανιε
νου τοιοῦτον, ὡς οὐδὲν ὅ τι οὐ ποιήσει, εἰπεῖν φα
τόν, ὅτι ἦν αὐτῷ Ἀπολλοφάνης, ὁ Πυδναῖος, ξέ
φίλος· ἐπειδὴ δὲ δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν ἐκεῖν
βηθέντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπεξέθεντο τὰς θ
ρας, παιδία ὄντα, εἰς Ὄλυνθον. αὗται τοίνυν, ἐφ
πόλεως ἁλούσης αἰχμάλωτοι (402) γεγόνασι, κα
παρὰ σοί, ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου. ταύτας, αἰτῶ
δέομαι, δός μοι. βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι καὶ μ
οἵαν μοι δώσεις δωρεάν, ἐὰν ἄρα δῷς· ἀφ᾿ ἧς ἐγ
δανῶ μὲν οὐδέν, ἐὰν λάβω, προῖκα δὲ προςθεὶς ἐκ
καὶ οὐ περιόψομαι παθούσας οὐδὲν ἀνάξιον οὔθ᾿
οὔτε τοῦ πατρός. ὡς δ᾿ ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας

οσίῳ, τοσοῦτον κρότον καὶ θόρυβον καὶ ἔπαινον πάντων γενέσθαι, ὥςτε τὸν Φίλιππον παθεῖν τι, οὖναι. καίτοι τῶν ἀποκτεινάντων ἦν τὸν Ἀλέξαν- τὸν ἀδελφὸν τὸν Φιλίππου, οὗτος ὁ Ἀπολλοφά- ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ τοῦ Σατύρου τοῦτο συμ- ν ἕτερον συμπόσιον, τὸ τούτων ἐν Μακεδονίᾳ γε- ον, καὶ θεάσασθε, εἰ παραπλήσιον τούτῳ καὶ ν. κληθέντες γὰρ οὗτοι πρὸς Ξενόφρονα, τὸν υἱὸν ʼαιδίμου, τοῦ τῶν τριάκοντα, ᾤχοντο· ἐγὼ δ' οὐκ ύθην. ἐπειδὴ δὲ ἧκον εἰς τὸ πίνειν, εἰςάγει τινὰ θίαν γυναῖκα, εὐπρεπῆ μὲν, ἐλευθέραν δὲ καὶ σώ- ι, ὡς τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. ταύτην τὸ μὲν πρῶτον τὶ πίνειν ἡσυχῇ καὶ τρώγειν ἠνάγκαζον οὗτοί, μοι , ὡς διηγεῖτο Ἰατροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ· ὡς δὲ ι τὸ πρᾶγμα καὶ διεθερμαίνοντο, κατακλίνεσθαι ι καὶ ᾄδειν ἐκέλευον. ἀδημονούσης δὲ τῆς ἀνθρώ- καὶ οὔτε ἐθελούσης, οὔτε ἐπισταμένης, ὕβριν τὸ μα ἔφασαν οὑτοσὶ καὶ ὁ Φρύνων, καὶ οὐκ ἀνεκτὸν , τῶν θεοῖς ἐχθρῶν, τῶν ἀλιτηρίων Ὀλυνθίων αἰ- ιτον οὖσαν, τρυφᾶν· καὶ „κάλει παῖδα," καὶ ντά τις φερέτω." ἧκεν οἰκέτης, ἔχων ῥυτῆρα, (403) ιεπωκότων, οἶμαι, καὶ μικρῶν ὄντων τῶν παροξυ- ν, εἰπούσης τι, καὶ δακρυσάσης ἐκείνης, περιῤῥή- ὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης, ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου ίς. ἔξω δ' αὑτῆς οὖσα ὑπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ιατος ἡ γυνή, ἀναπηδήσασα προςπίπτει πρὸς τὰ α τῷ Ἰατροκλεῖ, καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει. καὶ ἐκεῖνος ἀφείλετο, ἀπώλετ' ἂν παροινουμένη· καὶ ἡ παροινία τοῦ καθάρματος τουτουὶ δεινή. καὶ ταύτης τῆς ἀνθρώπου καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν

τοῖς μυρίοις, καὶ Διόφαντος ἐν ὑμῖν ἀπήγγειλεν, ἃ μαρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω, καὶ κατὰ Θετταλίαν πο λόγος, καὶ πανταχοῦ.

Καὶ τοιαῦτα συνειδὼς αὑτῷ πεπραγμένα ὁ ἀ θαρτος οὑτοσί, τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν βιωμένον αὑτῷ βίον αὐτίκα δὴ μάλ' ἐρεῖ λαμπρᾷ τῇ νῇ; ἐφ' οἷς ἔγωγε ἀποπνίγομαι. οὐκ ἴσασιν οὗτοι, μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰς βίβλους ἀναγιγνώσκοντά σε τῇ μ τελούσῃ, καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν θρώποις καλινδούμενον; μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς ἀρ ὑπογραμματεύοντα, καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν πο ρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δ' ἔναγχος ἐν χορηγίοις ἀλ τρίοις ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφό νον; ποῖον οὖν ἐρεῖς βίον, ὃν οὐ βεβίωκας, ἐπεὶ ὅ γε βιωμένος σοι τοιοῦτος ὢν φαίνεται; ἀλλὰ δὴ τὰ ἐξουσίας· οὗτος ἄλλον ἔκρινε παρ' ὑμῖν ἐπὶ πορ ἀλλὰ μήπω ταῦτα, ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρώ ταυτασί.

(404) (μαρτυρίαι.)

Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὦ ἄνδρες κασταί, ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελήλεγκται, ἐν οἷς τί κα οὐκ ἔνι; δωροδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀραῖς ἔνοχος, ψεύσ τῶν φίλων προδότης, πάντ' ἔνεστι τὰ δεινότατα· ἓν οὐδ' ὁτιοῦν τούτων ἀπολογήσεται, οὐδ' ἕξει δικ οὐδ' ἁπλῆν εἰπεῖν ἀπολογίαν οὐδεμίαν. ἃ δ' ἐγὼ πε σμαι μέλλειν αὐτὸν λέγειν, ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μαν οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δίκαιον ἄλλ' ἀνάγκη πάντα μηχανᾶσθαι. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἐρεῖν ἄρ' ἐγὼ πάντων, ὧν κατηγορῶ, κοινωνὸς γέγονα, καὶ

εσκε ταῦτά μοι, καὶ συνέπραττον αὐτῷ, ἔπειτ' ἐξαί-
ης μεταβέβλημαι καὶ κατηγορῶ. ἔστι δ' ὑπὲρ μὲν τῶν
πραγμένων οὔτε δίκαια οὔτε προςήκουσα ἡ τοιαύτη
ολογία, ἐμοῦ μέντοι τις κατηγορία· ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ
ῦτα πεποίηκα, φαῦλός εἰμι ἄνθρωπος, τὰ δὲ πράγ-
τα οὐδὲν βελτίω διὰ τοῦτο, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ μὴν
λ' ἔγωγ' οἶμαί μοι προςήκειν ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι,
ὶ ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἐὰν λέγῃ, καὶ τὴν δικαίαν, ἥτις
τίν, ἀπολογία. ἡ μὲν τοίνυν δικαία καὶ ἁπλῆ, ἢ ὡς οὐ
πέπρακται τὰ κατηγορημένα, δεῖξαι, ἢ ὡς πεπραγμένα
μφέρει τῇ πόλει. τούτων δ' οὐδέτερον δύναιτ' ἂν οὐ-
ς ποιῆσαι. οὔτε γὰρ ὡς συμφέρει δήπου Φωκέας ἀπο-
λέναι, καὶ Πύλας Φίλιππον ἔχειν, καὶ Θηβαίους ἰσχύ-
ν, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ στρατιώτας εἶναι, καὶ Μεγάροις ἐπι-
υλεύειν, καὶ ἀνώμοτον εἶναι τὴν εἰρήνην, ἔνεστι λέγειν
ιτῷ, οἷς τότε τἀναντία ἀπήγγειλε (405) πρὸς ὑμᾶς, ὡς
μφέροντα καὶ γενησόμενα· οὔθ' ὡς οὐ πέπρακται
ῦτα, δυνήσεται πεῖσαι τοὺς αὐτοὺς ἑωρακότας ὑμᾶς
ὶ εὖ εἰδότας. οὐκοῦν ὡς οὐ κεκοινώνηκα τούτοις οὐ-
νός, λοιπόν μοι δεῖξαι. βούλεσθ' οὖν, ὑμῖν, πάντα
λλ' ἀφείς, ἃ παρ' ὑμῖν ἀντεῖπον, ἃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ
ροςέκρουον, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἠναντίωμαι, αὐτοὺς
ρὰσχωμαι μάρτυρας τουτουσί, ὅτι πάντα τἀναντία
οὶ καὶ τούτοις πέπρακται, καὶ χρήματα οὗτοι μὲν
ουσιν ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα λαβεῖν; θεάσα-
θε δή.

Τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσαιτ' ἂν βδελυρώτατον εἶ-
αι, καὶ πλείστης ἀναιδείας καὶ ὀλιγωρίας μεστόν; οὐ-
ίς, οὐδ' ἂν ἁμαρτών, ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν
ἢ Φιλοκράτην. τίνα δὲ φθέγγεσθαι μέγιστον ἁπάν-

των, καὶ σαφέστατ' ἂν εἰπεῖν, ὅ τι βούλοιτο, τῇ
Αἰσχίνην οἶδ' ὅτι τουτονί. τίνα δ' οὗτοι μὲν
καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους φασὶν εἶναι, ἐγὼ δ
βῇ; ἐμέ· οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὔτ' ἠνώχλησα, οὔτε
λομένους ὑμᾶς βεβίασμαι. οὐκοῦν ἐν πάσαις ταῖς
σίαις, ὁσάκις λόγος γέγονε περὶ τούτων, καὶ
ροῦντος ἀκούετέ μου, καὶ ἐλέγχοντος ἀεὶ τούτο
λέγοντος ἄντικρυς, ὅτι χρήματ' εἰλήφασι, καὶ
πεπράκασι τὰ πράγματα τῆς πόλεως. καὶ τού
δεὶς πώποτ', ἀκούων ταῦτ', ἀντεῖπεν, οὐδὲ διῆρε
μα, οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. τί ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ αἴτ
οἱ βδελυρώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ μέγιστον φ
μενοι, τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ, καὶ
μεῖζον (406) φθεγγομένου, τοσοῦτον ἡττῶνται;
ληθὲς ἰσχυρόν, καὶ τοὐναντίον ἀσθενὲς τὸ συ
πεπρακόσιν αὐτοῖς τὰ πράγματα. τοῦτο παρ
τὴν θρασύτητα τὴν τούτων· τοῦτ' ἀποστρέ
γλῶτταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει, σιωπᾶν πο
τοίνυν τελευταῖον, ἴστε δήπου πρῴην ἐν Πειρα
αὐτὸν οὐκ εἰᾶτε πρεσβεύειν, βοῶντα, ὡς εἰςαγγ
καὶ γράψεται, καὶ ἰοὺ ἰού. καίτοι ταῦτα μὲν ἐ
κρῶν καὶ πολλῶν ἀγώνων καὶ λόγων ἀρχή, ἐκ
ἁπλᾶ, καὶ δύ' ἢ τρία ἴσως ῥήματα, ἃ κἂν ἐχθὲ
μένος ἄνθρωπος εἰπεῖν ἠδυνήθη, „ἄνδρες Ἀ
τουτὶ τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν· οὑτοσὶ κα
ταῦτ' ἐμοῦ, ὧν αὐτὸς κοινωνὸς γέγονε, καὶ χρή
ληφέναι φησὶν ἐμέ, αὐτὸς εἰληφώς, [ἢ μετειλ
τούτων μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν οὐδ' ἐφθέγξατ
ἤκουσεν ὑμῶν οὐδείς, ἄλλα δ' ἠπείλει. διὰ τί; ὅ
τα μὲν αὐτῷ συνῄδει πεπραγμένα, καὶ δοῦλος

' τούτων. οὔκουν προςήει πρὸς ταῦθ' ἡ διά-
λλ' ἀνεδύετο· ἐπελαμβάνετο γὰρ αὐτῆς τὸ συν-
λοιδορεῖσθαι δὲ ἄλλ' ἄττα οὐδεὶς ἐκώλυεν αὐ-
ὲ βλασφημεῖν· ὃ τοίνυν μέγιστον ἁπάντων, καὶ
;, ἀλλ' ἔργον· βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ δίκαια,
πρέσβευσα δίς, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν δοῦναι δίς,
ὢν Αἰσχίνης οὑτοσὶ τοῖς λογισταῖς, ἔχων μάρ-
ολλούς, ἀπηγόρευε μὴ καλεῖν ἐμὲ εἰς τὸ δικα-
, ὡς δεδωκότα εὐθύνας, καὶ οὐκ ὄντα ὑπεύθυ-
ὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ὑπεργέλοιον. τί οὖν ἦν τοῦτο;
τέρας ἐκείνης (407) πρεσβείας, ἧς οὐδεὶς κατηγό-
; λόγον, οὐκέτ' ἐβούλετ' αὖθις εἰςιέναι περὶ ταύ-
νῦν εἰςέρχεται, ἐν ᾗ πάντα τἀδικήματ' ἐνῆν· ἐκ
ὶς ἐμὲ εἰςελθεῖν, ἀνάγκη περιίστατο καὶ τούτῳ,
ἰςιέναι· διὰ ταῦτ' οὐκ εἴα καλεῖν. καίτοι τοῦτο
, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπιδεικνυ-
ς, καὶ κατεγνωκόθ' ἑαυτοῦ τοῦτον, ὥςτε μηδενὶ
ν εὐσεβῶς ἔχειν ἀποψηφίσασθαι αὐτοῦ, καὶ μη-
θὲς ἐροῦντα περὶ ἐμοῦ· εἰ γὰρ εἶχε, τότ' ἂν καὶ
αὶ κατηγορῶν ἐξητάζετο, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀπηγό-
λεῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι
τοὺς μάρτυρας.

(μάρτυρες.)

λὰ μήν, ἐάν γέ τι ἔξω τῆς πρεσβείας βλασφημῇ
ῦ, κατὰ πολλὰ οὐκ ἂν εἰκότως ἀκούοιτε αὐτοῦ.
ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἐγχεῖ μετὰ ταῦθ'
ιδεὶς ἐμοί. τί οὖν ἐστὶ ταῦτα, πλὴν δικαίων λό-
ορία; τίς γὰρ ἂν κατηγορεῖν ἕλοιτο κρινόμενος,
τι ἀπολογήσεται; ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε,

ὦ ἄνδρες δικασταί. εἰ ἐκρινόμην μὲν ἐγώ, κατηγόρει δ᾽ Αἰσχίνης οὑτοσί, Φίλιππος δ᾽ ἦν ὁ κρίνων, εἶτ᾽ ἐγώ, μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδικῶ, κακῶς ἔλεγον τουτονί, καὶ προπηλακίζειν ἐπεχείρουν, οὐκ ἂν οἴεσθε καὶ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο, ἀγανακτῆσαι τὸν Φίλιππον, εἰ παρ᾽ ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας κακῶς λέγοι; μὴ τοίνυν ὑμεῖς χείρους γένησθε Φιλίππου, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεται, περὶ τούτων ἀναγκάζετε ἀπολογεῖσθαι. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

(μαρτυρία.)

(408) Οὐκοῦν ἐγὼ μέν, ἐκ τοῦ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι, καὶ λόγον διδόναι, καὶ πάντα τἀκ τῶν νόμων ὑπέχειν ᾤμην δεῖν, οὑτοσὶ δὲ τἀναντία. πῶς οὖν ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ τούτῳ πέπρακται; ἢ πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἃ μηδ᾽ ᾐτίαται πρότερον πώποτε; οὐδαμῶς δήπου. ἀλλ᾽ ὅμως ἐρεῖ, καὶ νὴ Δί᾽ εἰκότως γε· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽, ὅτι, ἀφ᾽ οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι καὶ κρίσεις γίγνονται, οὐδεὶς πώποθ᾽ ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἑάλω, ἀλλ᾽ ἀναισχυντοῦσιν, ἀρνοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην. ὧν οὐδενὶ δεῖ παρακρουσθῆναι τήμερον ὑμᾶς, ἀλλ᾽, ἀφ᾽ ὧν ἴστε αὐτοί, τὰ πράγματα κρῖναι, μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις μηδὲ τοῖς τούτου προσέχειν, μηδέ γε τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἑτοίμους ἕξει μαρτυρεῖν ὁτιοῦν, Φιλίππῳ χορηγῷ χρώμενος· ὄψεσθε δ᾽, ὡς ἑτοίμως αὐτῷ μαρτυρήσουσιν. μηδέ γε εἰ καλὸν καὶ μέγα οὗτος φθέγγεται, μηδ᾽ εἰ φαῦλον ἐγώ. οὐ γὰρ ῥητόρων οὐδὲ λόγων κρίσιν ὑμᾶς τήμερον, εἴπερ εὖ φρονεῖτε, προσήκει ποιεῖν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ πραγμάτων αἰσχρῶς καὶ δεινῶς ἀπολωλότων τὴν ὑπάρχουσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπώσασθαι

τὰ πεπραγμένα, ἃ πάντες ἐπίστασθε, ἐξετάσαντας. τί οὖν ἐστὶ ταῦτα; ἃ ὑμεῖς ἴστε, καὶ οὐ παρ᾽ ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἅπανθ᾽, ὅσ᾽ ὑπέσχονθ᾽ ὑμῖν, ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονε, καὶ τοσαύτης ἀνανδρίας καὶ κακίας ὑμεῖς ὁμολογεῖτε εἶναι μεστοί, ὥςτε μήτ᾽ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ὄντων, μήτ᾽ ἐκ θαλάττης πολιορκούμενοι, μήτ᾽ ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δεινῷ (409) τῆς πόλεως οὔσης, ἀλλὰ καὶ σῖτον εὔωνον ὠνούμενοι, καὶ τἄλλα οὐδὲν χεῖρον πράττοντες, ἢ νῦν, προειδότες, καὶ προακηκοότες παρὰ τούτων, καὶ τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους, καὶ Θηβαίους ἰσχυροὺς γενησομένους, καὶ τἀπὶ Θρᾴκης Φίλιππον ληψόμενον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ κατασκευασθησόμενα ὁρμητήρια ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ πάνθ᾽, ἃ πέπρακται, γενησόμενα, εἶτα τὴν εἰρήνην ἐποιήσασθε ἀγαπητῶς, ἀποψηφίσασθε Αἰσχίνου, καὶ μὴ πρὸς τοσούτοις αἰσχροῖς καὶ ἐπιορκίαν προςκτήσησθε· οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ἀδικεῖ, ἀλλ᾽ ἐγὼ μαίνομαι καὶ τετύφωμαι νῦν κατηγορῶν αὐτοῦ. εἰ δὲ πάντα τἀναντία τούτων, καὶ πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα εἰπόντες Φίλιππον, φιλεῖν τὴν πόλιν, Φωκέας σώσειν, Θηβαίους παύσειν τῆς ὕβρεως, ἔτι πρὸς τούτοις μείζονα, ἢ κατ᾽ Ἀμφίπολιν, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, ἂν τύχῃ τῆς εἰρήνης, Εὔβοιαν, Ὠρωπὸν ἀποδώσειν· εἰ ταῦτ᾽ εἰπόντες καὶ ὑποσχόμενοι, πάντ᾽ ἐξηπατήκασι, καὶ πεφενακίκασι, καὶ μόνον οὐ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιῄρηνται, καταψηφίσασθε, καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις, οἷς ὕβρισθε, (οὐ γὰρ ἔγωγ᾽ οἶδ᾽ ὅ τι χρὴ λέγειν ἄλλο,) καὶ ὑπὲρ ὧν οὗτοι δεδωροδοκήκασιν, ὑμεῖς τὴν ἀρὰν καὶ τὴν ἐπιορκίαν οἴκαδε ἀπενέγκησθε.

Ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίνος ἕνεκ᾽ ἐγὼ μηδὲν ἠδικηκότων τούτων κατηγορεῖν ἂν

προειλόμην. οὐ γὰρ εὑρήσετε. ἢδὺ πολλοὺς ἐχθροὺς ἔχειν; οὐδέ γε ἀσφαλές. ἀλλ' ὑπῆρχέ μοι πρὸς τοῦτον ἀπέχθειά τις; οὐδεμία. τί οὖν; ἐφοβοῦ περὶ σεαυτοῦ, καὶ διὰ δειλίαν ταύτην ἡγήσω σωτηρίαν· (καὶ γὰρ ταῦτ' ἀκήκο' αὐτὸν λέγειν.) καίτοι, μηδενός γ' ὄντος, Αἰσχίνη, δεινοῦ (410) μηδὲ ἀδικήματος, ὡς σὺ φῄς. εἰ γὰρ αὖ ταῦτ' ἐρεῖ, σκοπεῖτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ἐφ' οἷς ὁ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν ἐφοβούμην ἐγώ, μὴ διὰ τούτους ἀπόλωμαι, τί τούτους προσήκει παθεῖν τοὺς αὐτοὺς ἠδικηκότας; ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα. ἀλλὰ διὰ τί σου κατηγορῶ; συκοφαντῶ νὴ Δί', ἵν' ἀργύριον λάβω παρὰ σοῦ. καὶ πότερον κρεῖττον ἦν μοι, παρὰ Φιλίππου λαβεῖν, τοῦ διδόντος πολύ, καὶ μηδενὸς τούτων ἔλαττον, καὶ φίλον κἀκεῖνον ἔχειν καὶ τούτους, (ἦσαν γὰρ ἄν, ἦσάν μοι φίλοι τῶν αὐτῶν κεκοινωνηκότι· οὐδὲ γὰρ νῦν ἔχθραν πατρικὴν ἔχουσι πρός με, ἀλλ' ὅτι τῶν πεπραγμένων οὐ μετέσχηκα,) ἢ παρὰ τούτων, ἀφ' ὧν εἰλήφασι, μεταιτεῖν, κἀκείνῳ τε ἐχθρὸν εἶναι καὶ τούτοις; καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων, τοσούτων χρημάτων λύεσθαι, μικρὰ δ' ἀξιοῦν παρὰ τούτων αἰσχρῶς μετ' ἔχθρας λαμβάνειν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ' ἀπήγγειλα μὲν τἀληθῆ, καὶ ἀπεσχόμην τοῦ λαβεῖν, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας ἕνεκα καὶ τοῦ λοιποῦ βίου, νομίζων, ὥσπερ ἄλλοι τινές, παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτός, ὢν ἐπιεικής, τιμηθήσεσθαι, καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναί μοι τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν οὐδενὸς κέρδους· μισῶ δὲ τούτους, ὅτι μοχθηροὺς καὶ θεοῖς ἐχθροὺς εἶδον ἐν τῇ πρεσβείᾳ, καὶ ἀπεστέρημαι καὶ τῶν ἰδίων φιλοτιμιῶν διὰ τὴν τούτων δωροδοκίαν, πρὸς ὅλην δυσχερῶς ὑμῶν τὴν πρεσβείαν ἐσχηκότων· κατηγορῶ δὲ νυνί, καὶ ἐπὶ τὰς εὐθύνας

ϱοορώμενος, καὶ βουλόμενος ἀγῶνι καὶ ιωρίσθαι παρ᾽ ὑμῖν, ὅτι τἀναντία ἐμοὶ ακται. καὶ δέδοικα, δέδοικα, (εἰρήσεται ἃ φρονῶ πρὸς ὑμᾶς,) μὴ τότε μὲν τού- ησθέ με τὸν μηδ᾽ ὁτιοῦν ἀδικοῦντα, κότες ἦτε. παντάπασι γάρ, ὦ ἄνδρες ύσθαι μοι δοκεῖτε, καὶ παθεῖν ἀναμέ- ίρους δὲ πάσχοντας ὁρῶντες οὐ φυλάτ- ϱοντίζειν τῆς πόλεως πάλαι κατὰ πολ- τρόπους διαφθειρομένης. οὐκ οἴεσθε ὑπερφυές; (καὶ γὰρ εἴ τι σιωπᾶν ἐγνώ- ομαι.) ἴστε δήπου Πυθοκλέα τουτονὶ τούτῳ πάνυ φιλανθρώπως ἐκεχρήμην ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν εἰς τὴν ἡμέραν ὗτος ἐκτρέπεταί με νῦν ἀπαντῶν, ἀφ᾽ ν ἀφῖκται, κἂν ἀναγκασθῇ που συντυ- ιν εὐθέως, μή τις αὐτὸν ἴδῃ λαλοῦντα ἰσχίνου περιέρχεται τὴν ἀγορὰν κύκλῳ, οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ιὲν τὰ Φιλίππου πράγμαθ᾽ ᾑρημένοις ος ἀκριβῆ τὴν παρ᾽ ἐκείνου πρὸς ἑκάτε- ίρχειν, ὥςτε ἕκαστον, ὥςπερ ἂν παρε- μηδ᾽ ὧν ἂν ἐνθαδὶ πράξῃ, μηδὲν ἡγεῖ- ὰ φίλους τε νομίζειν, οὓς ἂν ἐκείνῳ δο- ς ὡςαύτως, τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσι, καὶ μῆς γλιχομένοις, καὶ μὴ προδεδωκόσι ῃν κωφότητα καὶ τοσοῦτο σκότος παρ᾽ ὥςτε τοῖς ἀλιτηρίοις τούτοις ἐξ ἴσου νῦν , καὶ ταῦτα παρ᾽ ὑμῖν τοῖς ἅπαντ᾽ εἰ- οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τὸ τούτων αἴ-

τιον; ἐγὼ δὴ φράσω, ἀξιῶ (412) δὲ μηδέν' ἄχθεσθαί μοι λέγοντι τἀληθῆ. ὅτι ἐκεῖνος μέν, οἶμαι, ἓν σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν, παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦντας, καὶ μισεῖ τοὺς τἀναντία, ὑμῶν δ' ἕκαστος [πρῶτον μὲν] οὔτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν, αὑτὸν εὖ ποιεῖν ἡγεῖται, οὔτε τὸν κακῶς, κακῶς, ἀλλ' ἕτερά ἐστιν ἑκάστῳ προυργιαίτερα, ὑφ' ὧν παράγεσθε πολλάκις, ἔλεος, φθόνος, ὀργή, χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἄλλα μυρία· ἂν γὰρ ἅπαντά τις ἐκφύγῃ τἆλλα, τούς γε μηδένα βουλομένους εἶναι τοιοῦτον, οὐ διαφεύξεται. ἡ δ' ἐφ' ἑκάστου τούτων ἁμαρτία, κατὰ μικρὸν ὑποῤῥέουσα, ἀθρόος τῇ πόλει βλάβη γίγνεται.

Ὧν μηδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τήμερον, μηδ' ἀφῆτε τοῦτον, ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτα ἠδίκηκεν. τίς γὰρ ὡς ἀληθῶς τίς ἔσται λόγος περὶ ὑμῶν, εἰ τοῦτον ἀφήσετε; Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες ὡς Φίλιππον τουτονί, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Φρύνων, Δημοσθένης. τί οὖν; ὁ μὲν πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λαβεῖν, τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο· ὁ δέ, ὧν τὰ τῆς πόλεως πράγματα χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων πόρνας ἠγόραζε καὶ ἰχθῦς περιιών. καὶ ὁ μὲν τὸν υἱὸν ἔπεμψε Φιλίππῳ πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μιαρὸς Φρύνων· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον οὔτε τῆς πόλεως οὔθ' αὑτοῦ διεπράξατο. καὶ ὁ μέν, χορηγῶν, καὶ τριηραρχῶν, ἔτι καὶ ταῦτ' ᾤετο δεῖν ἐθελοντὴς ἀναλίσκειν, λύεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους, μηδένα ἐν συμφορᾷ τῶν πολιτῶν δι' ἔνδειαν περιορᾶν· ὁ δέ, (413) τοσούτου δεῖ τῶν ὑπαρχόντων τινὰ αἰχμάλωτον σῶσαι, ὥςθ' ὅλον τόπον καὶ πλεῖν ἢ μυρίους μὲν ὁπλίτας, ὁμοῦ δὲ χιλίους ἱππέας τῶν ὑπαρχόντων συμμάχων, ὅπως αἰχμάλωτοι γένωνται Φιλίππῳ, συμπαρ-

ταῦτα; Ἀθηναῖοι λαβόντες·
τί δαί; τοὺς μὲν χρήματ' εἰλη-
ταισχύναντας ἑαυτούς, τὴν πό-
;, ἀφεῖσαν, καὶ νοῦν ἔχειν ἡγοῦν-
ηνεῖσθαι. τὸν δὲ κατηγοροῦντα
ὴν πόλιν ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν, ὅποι
ὶ τίς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ'
δίκαιον αὐτὸν παρασχεῖν ἐθελή-
βεύειν, εἰ μήτε λαβεῖν, μήτε τῶν εἰ-
ερον παρ' ὑμῖν εἶναι δοκεῖν ὑπάρ-
κρίνετε τούτους τήμερον, οὔ, ἀλλὰ
εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον,
αἰσχρῶς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πρε-
ροσήκει, ἢ προῖκα ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλ-
ως. ἀλλὰ μὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων,
τε μάρτυρος· ὡς δὲ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν
μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

(μάρτυρες.)

τοίνυν οὐκ ἔκρινεν Αἰσχίνης, ὅτι τὸν
αἰσχύνῃ πρὸς Φίλιππον ἔπεμψεν· εἰ δέ
ίας ἑτέρου βελτίων τὴν ἰδέαν, μὴ προϊδό-
εινης τῆς ὄψεως ὑποψίαν, ἰταμώτερον τῷ
ρήσατο βίῳ, τοῦτον, (414) ὡς πεπορνευ-
ν.

περὶ τῆς ἑστιάσεως καὶ τοῦ ψηφίσματος
ῦ γε, ἃ μάλιστά μ' ἔδει πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν,
τῆς πρώτης ἐκείνης πρεσβείας γράφων τό
α ἐγώ, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ, ἐν ταῖς ἐκκλη-
ἠμέλλετε βουλεύεσθαι περὶ τῆς εἰρήνης, οὐ-

δενὸς οὔτε λόγου πω παρὰ τούτων οὔτ᾽ ἀδικήματος ὄντος φανεροῦ, τὸ κοινὸν ἔθος ποιῶν, καὶ ἐπῄνεσα τούτους, καὶ εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσα. καὶ νὴ Δί᾽ ἔγωγε καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ἐξένισα, καὶ πάνυ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπρῶς· ἐπειδὴ γὰρ ἑώρων αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμνυνομένους, ὡς εὐδαίμονας καὶ λαμπρούς, εὐθὺς ἡγούμην ἐν τούτοις πρῶτον αὐτὸς περιεῖναι δεῖν αὐτῶν, καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι. ταῦτα δὴ παρέξεται νῦν οὗτος λέγων, ὡς αὐτὸς ἐπῄνεσεν ἡμᾶς, καὶ αὐτὸς εἱστία τοὺς πρέσβεις, τὸ πότε οὐ διορίζων. ἔστι δὲ ταῦτα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἠδικῆσθαί τι, καὶ φανεροὺς τούτους πεπρακότας αὑτοὺς γενέσθαι, ὅτ᾽ ἄρτι μὲν ἧκον οἱ πρέσβεις τὸ πρῶτον, ἔδει δὲ ἀκοῦσαι τὸν δῆμον, τί λέγουσιν, οὐδέπω δὲ οὐθ᾽ οὗτος συνερῶν δῆλος ἦν τῷ Φιλοκράτει, οὔτε τοιαῦτα ἐκεῖνος γράψων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τοὺς χρόνους ὅτι τῶν ἀδικημάτων εἰσὶ πρότεροι. μετὰ ταῦτα δὲ οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς τούτους οἰκεῖον οὐδὲ κοινὸν γέγονεν. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

(μαρτυρία.)

Ἴσως τοίνυν ἁδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ Φιλοχάρης, καὶ Ἀφόβητος· πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν πολλὰ (415) καὶ δίκαια ἔστιν εἰπεῖν. ἀνάγκη δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παῤῥησίας διαλεχθῆναι, μηδὲν ὑποστειλάμενον. ἡμεῖς, Ἀφόβητε καὶ σὺ Φιλόχαρες, σὲ μὲν τὰς ἀλαβαστοθήκας γράφοντα, καὶ τὰ τύμπανα, τούτους δ᾽ ὑπογραμματέας καὶ τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους, (καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ᾽ οὐδὲ στρατηγίας γ᾽ ἄξια,) πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῶν μεγίστων τιμῶν ἠξιώσαμεν. εἰ τοίνυν μηδὲν ὑμῶν ἠδίκει μηδείς, οὐχ ἡμεῖς χάριν ὑμῖν

ς, ἀλλ᾽ ὑμεῖς ἡμῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε τούτων· πολάρ, ὑμῶν μᾶλλον ἀξίους τιμᾶσθαι, παρέντες ἡμεῖς σεμνύνομεν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς, οἷς ἐτιμᾶσθε, ὲ τις ὑμῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα, πόσῳ μᾶλλον ἂν θε δικαίως, ἢ σώζοισθε; ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῷ. ται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄντες, , συγγνώμη ἀδελφῷ βοηθεῖν, προςειληφότες. δὲ μὴ ἡττᾶσθε, ἐκεῖνο ἐνθυμούμενοι, ὅτι τούτοις ύτου προςήκει φροντίζειν, ὑμῖν δὲ τῶν νόμων, καὶ ῆς πόλεως, καὶ παρὰ πάντα τῶν ὅρκων, οὓς αὐθησθε ὀμωμοκότες. καὶ γάρ, εἰ τινῶν δεδέηνται ὶ σώζειν, πότερ᾽ ἂν μηδὲν ἀδικῶν φαίνηται τὴν ἢ κἂν ἀδικῶν, σκοπεῖτε. εἰ μὲν γὰρ ἂν μή, κἀγώ εῖν, εἰ δ᾽ ὅλως κἂν ὁτιοῦν, ἐπιορκεῖν δεδέηνται. ρ εἰ κρύβδην ἐστὶν ἡ ψῆφος, λήσει τοὺς θεούς, τοῦτο καὶ πάντων ἄριστα ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε βδην ψηφίζεσθαι, ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται ντῷ κεχαρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ εἴσονται, καὶ μόνιον, (416) τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ᾽ εῖττόν ἐστιν ἑκάστῳ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τοῖς καὶ ἑαυτῷ, τὰ δίκαια γνόντα καὶ τὰ προςήκοντα, κήσασθαι, ἢ τὴν ἀφανῆ καὶ ἄδηλον χάριν τούκταθέσθαι, καὶ ἀφεῖναι τοῦτον, ὃς αὐτὸς ἑαυτοῦ εμαρτύρηκεν. τίνα γάρ, Αἰσχίνη, μάρτυρα μείζω χωμαι τοῦ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρεσβεῦσθαί σοι, ατὰ σαυτοῦ; ὃς γὰρ ᾠήθης χρῆναι τὸν φανερόν ῆσαι βουληθέντα τῶν σοὶ πεπρεσβευμένων τηλικαὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περιβαλεῖν, δῆλον ὅτι δειτι παθεῖν σαυτὸν ἤλπιζες, εἰ πύθοινθ᾽ οὗτοι τα γμένα σοι.

Τοῦτο τοίνυν, ἄνπερ ὑμεῖς εὖ φρονῆτε, καθ' αὑτοῦ συμβήσεται τούτῳ πεπρᾶχθαι, οὐ μόνον κατὰ τοῦθ' ὅτι παμμέγεθες σημεῖόν ἐστι τῶν πεπρεσβευμένων, ἀλλ' ὅτι καὶ κατηγορῶν ἐκείνους, τοὺς λόγους εἶπεν, οἳ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπάρχουσιν· ἃ γὰρ ὡρίσω σὺ δίκαια, ὅτε Τίμαρχον ἔκρινες, ταὐτὰ δήπου ταῦτα καὶ κατὰ σοῦ προςήκει τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. ἔλεγες τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστάς, ὅτι „ἀπολογήσεται δὲ Δημοσθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῶν ἐμοὶ πεπρεσβευμένων· εἶτ' ἐὰν ὑμᾶς ἀπαγάγῃ τῷ λόγῳ, νεανιεύσεται καὶ περιιὼν ἐρεῖ· πῶς; τί; τοὺς δικαστὰς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ᾠχόμην τὸ πρᾶγμ' αὐτῶν ὑφελόμενος.“ μὴ σύ γε, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζῃ, περὶ τούτων ἀπολογοῦ· τότε δ', ἡνίκα ἐκεῖνον ἔκρινες, ἐξῆν σοι κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὅ τι ἐβούλου.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ τοῖς δικασταῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων, (417) *ἐφ' οἷς ἔκρινες τὸν ἄνθρωπον παρασχέσθαι,*

φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοὶ
πολλοὶ φημίξωσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ σὲ πάντες οὗτοι χρήματα ἐκ τῆς πρεσβείας φασὶν εἰληφέναι, ὥςτε καὶ κατὰ σοῦ δήπουθεν φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοὶ πολλοὶ φημίξωσιν. ὅσῳ γὰρ αὖ σε πλείους, ἢ 'κεῖνον αἰτιῶνται, θεώρησον, ὡς ἔχει. τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόςχωροι πάντες ἐγίγνωσκον, ὑμᾶς δὲ τοὺς πρέσβεις οὐδεὶς Ἑλλήνων οὐδὲ βαρβάρων ἔσθ', ὅςτις οὐ φησι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥςτ', εἴπερ ἐστὶν ἀληθὴς ἡ φήμη, καθ' ὑμῶν ἐστὶν ἡ παρὰ τῶν πολλῶν

πιστὴν εἶναι δεῖ καὶ θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή, σοφὸς ἦν ὁ ποιητὴς ὁ ταῦτα ποιήσας, σὺ διώ-ιυτός.

ι τοίνυν ἰαμβεῖα δήπου συλλέξας ἐπέραινεν, οἷον·

ὅςτις δ᾽ ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
οὐ πώποτ᾽ ἠρώτησα, γιγνώσκων, ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν, οἷςπερ ἥδεται ξυνών.

ν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰςιόντα, καὶ μετὰ Πιτταλάκου τα, καὶ τοιαῦτ᾽ εἰπών, ἀγνοεῖτ᾽, ἔφη, ποῖόν τινα αι δεῖ; οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ κατὰ σοῦ τὰ ἰαμ-ῦθ᾽ ἁρμόσει νῦν ἐμοί, κἂν ἐγὼ λέγω πρὸς τού-ɔθῶς καὶ προςηκόντως ἐρῶ, ὅςτις δ᾽ ὁμιλῶν ἥδε-ὶ ταῦτα πρεσβεύων, Φιλοκράτει, οὐ πώποτ᾽ ἠρώ-ιγνώσκων, ὅτι ἀργύριον εἴληφ᾽ οὗτος, ὥςπερ Φι-ης ὁ ὁμολογῶν.

γογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος, (418) αὐτὸς ἐξελεγχθή-ούτοις ὢν ἔνοχος. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ ἰαμβεῖα ἐκ ·ς ἐστιν Εὐριπίδου· τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα οὐδὲ πώ-ιτε Θεόδωρος οὔτε Ἀριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς ὰ τρίτα λέγων διετέλεσεν, ἀλλὰ Μόλων ἠγωνίζε-εἰ δή τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντι-ὲ Σοφοκλέους πολλάκις μὲν Θεόδωρος, πολλάκις τόδημος ὑποκέκριται, ἐν ᾗ πεποιημένα ἰαμβεῖα καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις αὐτὸς εἰρηκὼς ιβῶς ἐξεπιστάμενος παρέλιπεν. ἴστε γὰρ δήπου ὅτι ἐν ἅπασι τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαί-ττιν, ὥςπερ γέρας, τοῖς τριταγωνισταῖς, τὸ τοὺς νς καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰςιέναι. ἐν

τοίνυν τῷ δράματι τούτῳ σκέψασθε, ὁ Κρέων Αἰσχί οἷα λέγων πεποίηται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὑτὸν ο τος ὑπὲρ τῆς πρεσβείας διελέχθη, οὔτε πρὸς τοὺς δικ στὰς εἶπεν. λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ.

ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχήν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
ἐμοὶ γὰρ ὅςτις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων,
ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ·
καὶ μείζον' ὅςτις ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πάτρας
(419) *φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.*
ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὁρῶν ἀεί,
οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὁρῶν
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυςμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων, ὅτι
ἥδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.

Τούτων οὐδὲν Αἰσχίνης εἶπε πρὸς αὑτὸν ἐν τῇ πρ σβείᾳ, ἀλλ' ἀντὶ μὲν τῆς πόλεως, τὴν Φιλίππου ξενία καὶ φιλίαν πολλῷ μείζονα ἡγήσατο αὑτῷ, καὶ λυσιτελ στέραν, ἐῤῥῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ τὴν δὲ ἄτην ὁρῶν στείχουσαν ὁμοῦ, τὴν ἐπὶ στρατείαν, οὐ προεῖπεν οὐδὲ προεξήγγειλεν, ἀλλὰ ναντίον συνέκρυψε καὶ συνέπραξε, καὶ τοὺς βουλομέ εἰπεῖν διεκώλυσεν, οὐκ ἀναμνησθείς, ὅτι ἥδ' ἐσ

α καὶ ταύτης ἔπι τελοῦσα μὲν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ουσα, καὶ καρπουμένη τὰς τῶν χρωμένων οἰκίας, νε τοσούτους τουτουσί, διδάσκων δ' ὁ πατὴρ τα, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, πρὸς τῷ ω τοῦ ἰατροῦ, ὅπως ἠδύνατο, ἀλλ' οὖν ἐν ταύτῃ ὑπογραμματεύοντες δ' αὐτοὶ καὶ ὑπηρετοῦντες ς ταῖς ἀρχαῖς, ἀργύριον εἰλήφεσαν, καὶ τὸ τε- ν ὑφ' ὑμῶν γραμματεῖς χειροτονηθέντες, δύ' ἔτη ησαν ἐν τῇ θόλῳ, πρεσβεύων δ' ἀπέσταλτο νῦν κ ταύτης. τούτων οὐδὲν ἐσκέψατο, οὐδ' ὅπως λεύσεται, προείδετο, ἀλλ' ἀνέτρεψε καὶ κατέδυσε (420) καθ' αὑτόν, ὅπως ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ἔσται, εύασεν. εἶτ' οὐ σὺ σοφιστής, καὶ πονηρός γε; λογογράφος, καὶ θεοῖς ἐχθρός γε; ὅς, ἃ μὲν ς ἠγωνίσω καὶ ἀκριβῶς ἐξηπίστασο, ὑπερέβης, ιδὲ πώποτ' ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦτα ζητήσας τῶν πολιτῶν βλάψαι τινά, εἰς μέσον ἤνεγκας; ρε δή, καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος ὃν εἶπε λόγον, σκέ- ἔφη τὸν Σόλωνα ἀνακεῖσθαι τῆς τῶν τότε δη- ύντων σωφροσύνης παράδειγμα, εἴσω τὴν χεῖρα ἀναβεβλημένον, ἐπιπλήττων τι καὶ λοιδορούμενος Τιμάρχου προπετείᾳ. καίτοι τὸν μὲν ἀνδριάντα οὔπω πεντήκοντα ἔτη φασὶν ἀνακεῖσθαι Σαλα- ἀπὸ Σόλωνος δὲ ὁμοῦ διακόσιά ἐστιν ἔτη καὶ ἰκοντα εἰς τὸν νυνὶ παρόντα χρόνον, ὥσθ' ὁ δη- ς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα, οὐ μόνον οὐκ αὐ- κατ' ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐδ' ὁ πάππος αὐτοῦ. τοῦτο νυν εἶπε τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμιμήσατο· ὃ δὲ τοῦ ος ἦν τούτου πολλῷ τῇ πόλει λυσιτελέστερον, τὸ ὴν τὴν Σόλωνος ἰδεῖν καὶ τὴν διάνοιαν, ταύτην

οὐκ ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. ἐκεῖνος μέν γε ἀφεστηκυίας Σαλαμῖνος Ἀθηναίων, καὶ θάνατον ζημίαν ψηφισαμένων, ἄν τις εἴπῃ κομίζεσθαι, τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς, ἐλεγεῖα ποιήσας ᾖδε, καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν· οὗτος δ', ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἔγνωσαν, Ἀμφίπολιν, ταύτην ἐξέδωκε καὶ ἀπέδοτο, καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι (421) συνεῖπε Φιλοκράτει. ἄξιόν γε, (οὐ γάρ;) ἦν Σόλωνος αὐτῷ μεμνῆσθαι. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκεῖσε ἐλθὼν, οὐδὲ τοὔνομα ἐφθέγξατο τῆς χώρας, ὑπὲρ ἧς ἐπρέσβευε· καὶ ταῦτα αὐτὸς ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς· μέμνησθε γάρ δήπου λέγοντ' αὐτὸν ὅτι „περὶ δ' Ἀμφιπόλεως εἶχον μὲν κἀγὼ λέγειν, ἵνα δ' ἐγγένηται Δημοσθένει περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, παρέλιπον." ἐγὼ δὲ παρελθὼν οὐδὲν ἔφην τούτων ὧν ἠβούλετ' εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον, ἐμοὶ παραλιπεῖν· θᾶττον γὰρ ἂν τοῦ αἵματος, ἢ λόγου, μεταδοῦναί τινι. ἀλλ', οἶμαι, χρήματ' εἰληφότα οὐκ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς Φίλιππον, τὸν ὑπὲρ τούτου δεδωκότα, ὅπως ἐκείνην μὴ ἀποδῷ. λέγε δή μοι λαβὼν καὶ τὰ τοῦ Σόλωνος ἐλεγεῖα ταυτί, ἵν' ἴδηθ', ὅτι καὶ Σόλων ἐμίσει τοὺς, οἷος οὗτος, ἀνθρώπους

Οὐ λέγειν εἴσω τὴν χεῖρ' ἔχοντ', Αἰσχίνη, δεῖ, οὔ· ἀλλὰ πρεσβεύειν εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα. σὺ δ' ἐκεῖ προτείνας, καὶ ὑποσχὼν, καὶ καταισχύνας τούτους, ἐνθάδε σεμνολογεῖ; καὶ λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ φωνασκήσας, οὐκ οἴει δίκην δώσειν τηλικούτων καὶ τοσούτων ἀδικημάτων, ἂν πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, περινοστῇς καὶ ἐμοὶ λοιδορῇς; λέγε σύ.

ΕΛΕΓΕΙΑ ΣΟΛΩΝΟΣ.

:έρα δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ᾽ ὀλεῖται
ἶσαν, καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Ταλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.
οὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν
:στοὶ βούλονται, χρήμασι πειθόμενοι.
ου θ᾽ ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἑτοῖμον
βριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
'ὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
ὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.
:λουτοῦσιν δ᾽ ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.
ὔθ᾽ ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
'όμενοι κλέπτουσιν, ἐφ᾽ ἁρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος.
ὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα,
γῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρό τ᾽ ἐόντα,
ῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ᾽ ἀποτισαμένη.
ι᾽ ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἕλκος ἄφυκτον.
ἰς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην,
:άσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ᾽ εὕδοντ᾽ ἐπεγείρει,
ς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην.
ὰρ δυςμενέων ταχέων πολυήρατον ἄστυ
ρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλους.
ια μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά. τῶν δὲ πενιχρῶν
ινοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἀλλοδαπὴν
θέντες δεσμοῖσί τ᾽ ἀεικελίοισι δεθέντες.
ο δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ᾽ ἑκάστῳ,
ὔλειοι δ᾽ ἔτ᾽ ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
λὸν δ᾽ ὑπὲρ ἕρκος ὑπέρθορεν. εὗρε δὲ πάντως,
'γέ τις ἦ φεύγων ἐν μυχῷ ᾖ θαλάμῳ.

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυςνομία παρέχει,
εὐνομία δ' εὔκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας,
τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ, (422)
αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραΰνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον· ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὕς φησι τὴν πόλιν σώζειν. ἐγὼ δ' ἀεὶ μὲν εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦτον ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι, ὡς ἄρ' οἱ θεοὶ σώζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν· τρόπον δέ τινα ἡγοῦμαι καὶ τὰ νῦν συμβεβηκότα πάντ' ἐπὶ ταῖς εὐθύναις ταυταις δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἔνδειγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι. σκοπεῖτε γάρ. ἄνθρωπος πολλὰ καὶ δεινὰ πρεσβεύσας καὶ χώρας ἐκδεδωκώς, ἐν αἷς τοὺς θεοὺς ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι προςῆκεν, ἠτίμωσεν ὑπακούσαντά τιν' αὐτοῦ κατήγορον. διὰ τί; ἵνα μήτε ἐλέου μήτε συγγνώμης, ἐφ' οἷς αὐτὸς ἠδίκηκε, τύχῃ. ἀλλὰ καὶ κατηγορῶν ἐκείνου, κακῶς λέγειν προείλετο ἐμέ, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ, γραφὰς ἀποίσειν, καὶ τοιαῦτ' ἠπείλει ἵνα τί; ἵν' ὡς μετὰ πλείστης συγγνώμης παρ' ὑμῶν, τὰ τούτου πονηρεύματ' ἀκριβέστατα εἰδὼς ἐγώ, καὶ παρηκολουθηκὼς ἅπασι, κατηγορῶ. ἀλλὰ καὶ διακρουόμενος πάντα τὸν ἔμπροσθε χρόνον εἰςελθεῖν, εἰς τοιοῦτον ὑπῆκται καιρόν, ἐν ᾧ τῶν ἐπιόντων ἕνεκα, εἰ μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἷόν τε οὐδ' ἀσφαλὲς ὑμῖν δεδωροδοκηκότα

ἀθῷον ἐᾶσαι· ἀεὶ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ιει μισεῖν (424) καὶ κολάζειν τοὺς προδότας καὶ ἰκους, μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦτο γένοιτ' ὶ πάντας ὠφελήσειεν ἀνθρώπους κοινῇ. νόσημα ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν Ἑλ- καὶ χαλεπόν, καὶ πολλῆς τινὸς εὐτυχίας καὶ παρ' ἐπιμελείας δεόμενον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνω- ιτοι, καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι, τὴν προδιδόντες ἐλευθερίαν, οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον ἐπάγονται δουλείαν, Φιλίππου ξενίαν, καὶ ἑται- ιαὶ φιλίαν, καὶ τοιαῦθ' ὑποκοριζόμενοι· οἱ δὲ λοι- ιαὶ τὰ κύρι', ἅττα ποτ' ἐστὶν ἐν ἑκάστῃ τῶν πό- οὓς ἔδει τούτους κολάζειν καὶ παραχρῆμα ἀπο- ναι, τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, θαυμάζουσι καὶ ζηλοῦσι, καὶ βούλοιντ' ἂν αὐτὸς ις τοιοῦτος εἶναι. καίτοι τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ τὰ α ζηλώματα Θετταλῶν μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ιὲν ἐχθὲς ἢ πρῴην, τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ι ἀπολωλέκει, νῦν δ' ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν πα- ιαι, (τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων Μακεδόνες οῦσιν,) εἰς Πελοπόννησον δ' εἰσελθὸν τὰς ἐν Ἤλιδι ις πεποίηκε, καὶ τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας σε τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους, ὥσθ', ἵν' ἀλλήλων ι, καὶ Φιλίππῳ χαρίζωνται, συγγενεῖς αὐτῶν καὶ ς μιαιφονεῖν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἕστηκεν, ἀλλ' εἰς ίαν εἰσελθὸν πάντ' ἄνω καὶ κάτω τἀκεῖ πεποίηκε, ν Ἀρκάδων πολλοί, προσῆκον αὐτοῖς ἐπ' ἐλευθε- γιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν, (μόνοι γὰρ πάντων θονες ὑμεῖς ἐστὲ κἀκεῖνοι,) Φίλιππον (425) θαυ- ι, καὶ χαλκοῦν ἱστᾶσι, καὶ στεφανοῦσι, καὶ τὸ

τελευταῖον, ἂν εἰς Πελοπόννησον ἴῃ, δέχεσθαι ταῖς πόλεσίν εἰσιν ἐψηφισμένοι. ταὐτὰ δὲ ταῦτά [εἰσιν] Ἀργεῖοι. ταῦτα νὴ τὴν Δήμητρα, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, εὐλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται, ὡς, βαδίζον γε κύκλῳ, καὶ δεῦρ' ἐλήλυθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόσημα τοῦτο. ἕως οὖν ἔτ' ἐν ἀσφαλεῖ, φυλάξασθε καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντες ἀτιμώσατε· εἰ δὲ μή, σκοπεῖθ', ὅπως μὴ τηνικαῦτα εὖ λέγεσθαι δόξει τὰ νῦν εἰρημένα, ὅτε οὐδ' ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἕξετε. οὐχ ὁρᾶτε, ὡς ἐναργές, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφὲς παράδειγμα οἱ ταλαίπωροι γεγόνασιν Ὀλύνθιοι; οἳ παρ' οὐδὲν οὕτως, ὡς τὸ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπολώλασιν, οἱ δείλαιοι. ἔχοιτε δ' ἂν ἐξετάσαι καθαρῶς ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς. ἐκεῖνοι γάρ, ἡνίκα μὲν τετρακοσίους ἱππέας ἐκέκτηντο μόνον, καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμόν, οὔπω Χαλκιδέων πάντων εἰς ἓν συνῳκισμένων, Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων, πολλῇ καὶ πεζῇ καὶ ναυτικῇ δυνάμει, (ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι γῆς καὶ θαλάττης ἦρχον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, Λακεδαιμόνιοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους,) ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης ἐπ' αὐτοὺς ἐλθούσης δυνάμεως, οὔτε τὴν πόλιν οὔτε φρούριον οὐδὲν ἀπώλεσαν, ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν, καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν, καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως ἠβούλοντο, οὕτω τὸν πόλεμον κατέθεντο. ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό τινες, καὶ δι' ἀβελτερίαν οἱ πολλοί, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν, τούτους πιστοτέρους ἡγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων, καὶ Λασθένης μὲν (426) ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδονίας δοθεῖσι ξύλοις, Εὐθυκράτης δὲ βοῦς ἔτρεφε πολλάς, τιμὴν οὐδενὶ δούς, ἕτερος δέ τις ἧκεν ἔχων πρόβατα, ἄλλος δέ τις ἵππους.

λλοί, καὶ καθ' ὧν ταῦτ' ἐγίγνετο, οὐχ ὅπως ὠρ-
ῇ κολάζειν ἠξίουν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλ'
ον, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας ἡγοῦντο· ἐπειδὴ δὲ
ὕτω προήγετο, καὶ τὸ δωροδοκεῖν ἐκράτησε, χι-
ν ἱππέας κεκτημένοι, πλείους δ' ὄντες ἢ μύριοι,
δὲ τοὺς περιχώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίοις
; καὶ τριήρεσι πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων
καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίοις, οὐδὲν αὐ-
ʼτων ἠδυνήθη σῶσαι, ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελθεῖν
τοῦ πολέμου, τὰς πόλεις ἁπάσας ἀπολωλέκε-
ἐν τῇ Χαλκιδικῇ οἱ προδιδόντες, καὶ Φίλιππος
ʼχεν ὑπακούων τοῖς προδιδοῦσιν, οὐδ' εἶχεν ὅ τι
λάβῃ. πεντακοσίους δ' ἱππέας, προδοθέντας
ῶν τῶν ἡγουμένων, ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φί-
ὅσους οὐδεὶς πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων. καὶ οὔ-
ʼλιον ᾐσχύνοντο οἱ ταῦτα ποιοῦντες, οὔτε τὴν
ρίδα οὖσαν, ἐφ' ἧς ἕστασαν, οὔτε ἱερά, οὔτε τά-
ὔτε τὴν μετὰ ταῦτα γενησομένην αἰσχύνην ἐπὶ
ύτοις ἔργοις· οὕτως ἔκφρονας, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
αὶ παραπλῆγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ. ὑμᾶς οὖν,
φρονεῖν δεῖ, τοὺς πολλούς, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν
ῦτα, ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. καὶ γὰρ ἂν καὶ
ς εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυνθίους προδόντων
αὶ δεινὰ ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς
τας μὴ κολάζοντες φαίνοισθε. λέγε τὸ ψήφισμά
ιερὶ τῶν Ὀλυνθίων.

(427) (ψήφισμα.)

ʼθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς
Ἕλλησι καὶ βαρβάροις δοκεῖτε ἐψηφίσθαι κατ

ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν πρότερον τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἐστί, καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ τάδε πράττουσί τινες, ὃν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δωροδοκοῦντα ἴδητε, τοῦτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. εἰ δ' ὁ μὲν καιρούς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὧν ἂν ἕκαστος ὑμῶν, οἶμαι, κύριος γένηται, ταῦτα διαφθείρει· μισεῖν δ' ὁμοίως τοὺς τοιούτους πάντας προςήκει. ἔστι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων, μόνοις τῶν πάντων ἀνθρώπων, οἰκείοις χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους, οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. καὶ γάρ, εἰ μή τὰς μάχας, μηδὲ τὰς στρατείας, μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκεῖνοι λαμπροί, συμβαίνει καιρός, ἀλλ' ἄγετ' ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ τό γ' εὖ φρονεῖν αὐτῶν μιμεῖσθε. τούτου γὰρ πανταχοῦ χρεία, καὶ οὐδέν ἐστι πραγματωδέστερον οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς, ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μέν, ἃ χρή, γιγνώσκῃ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζηται, βελτίω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει, καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει, ἂν δ', ἃ μὴ δεῖ, φαυλότερα καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιήσει. τί οὖν ἐκεῖνοι περὶ τούτων ἐφρόνουν; ταυτὶ λαβὼν ἀνάγνωθι, γραμματεῦ· δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔργοις ῥαθυμεῖτε, ὧν θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρόγονοι. λέγε.

(428) (στήλη.)

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν γραμμάτων λεγόντων Ἄρθμιον τὸν Πυθώνακτος, τὸν Ζελείτην, ἐχθρὸν εἶναι καὶ πολέμιον τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν

χων, αὐτὸν καὶ γένος πᾶν. διὰ τί; ὅτι τὸν χρυσὸν τῶν βαρβάρων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤγαγεν. οὐκοῦν ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν, ὅτι οἱ πρόγονοι μὲν ὅπως μηδ᾽ ἄλλος ἀνθρώπων μηδεὶς ἐπὶ χρήμασι ἐργάσεται κακὸν τὴν Ἑλλάδα, ἐφρόντιζον, ὑμεῖς ἐ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μηδεὶς τῶν πολιτῶν ἀδι-προορᾶσθε. νὴ Δί᾽, ἀλλ᾽ ὅπως ἔτυχε, ταῦτα τὰ αθ᾽ ἕστηκεν; ἀλλ᾽ ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπό-αυτησί, καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐχούσης, παρὰ λκῆν τὴν μεγάλην Ἀθηνᾶν ἐκ δεξιᾶς ἕστηκεν, ἣν ῖον ἡ πόλις τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου, ν τῶν Ἑλλήνων τὰ χρήματα ταῦτ᾽, ἀνέθηκεν. τότε οῦν οὕτω σεμνὸν ἦν τὸ δίκαιον, καὶ τὸ κολάζειν τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔντιμον, ὥστε τῆς αὐτῆς ο στάσεως τό τε ἀριστεῖον τῆς θεοῦ καὶ αἱ κατὰ ὰ τοιαῦτ᾽ ἀδικούντων τιμωρίαι· νῦν δὲ γέλως, αἰσχύνη, εἰ μὴ τὴν ἄγαν ταύτην ἐξουσίαν σχήσε-ὑμεῖς. νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θ᾽ ἕν τι μόνον τοὺς προγόνους μιμουμένους ὀρθῶς εῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντα, ὅσα ἔπραττον ἐφεξῆς. τοίνυν, ὡς ἅπαντες, εὖ οἶδ᾽ ὅτι, τὸν λόγον τοῦ-ηκόατε, Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου, ταύτην τὴν ὑπὸ ν θρυλουμένην εἰρήνην πρεσβεύσαντα, ἵππου μὲν ν ἡμέρας πεζῇ μὴ καταβαίνειν (429) ἐπὶ τὴν θά-ν βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονείων καὶ Κυανέων μακρῷ μὴ πλεῖν, ὅτι δῶρα λαβεῖν ἔδοξε πρεσβεύ-ικροῦ μὲν ἀπέκτειναν, ἐν δὲ ταῖς εὐθύναις πεντή-ἐπράξαντο τάλαντα. καίτοι καλλίω ταύτης εἰρή-τε πρότερον, οὔθ᾽ ὕστερον, οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι μένην τὴν πόλιν. ἀλλ᾽ οὐ τοῦτ᾽ ἐσκόπουν. τούτου

μὲν γὰρ ἡγοῦντο τὴν αὐτῶν ἀρετήν, καὶ τὴν τῆς πόλεως δόξαν, αἰτίαν εἶναι, τοῦ δὲ προῖκα, ἢ μή, τὸν τρόπον τοῦ πρεσβευτοῦ· τοῦτον οὖν δίκαιον ἠξίουν παρέχεσθαι καὶ ἀδωροδόκητον, τὸν προσιόντα τοῖς κοινοῖς. ἐκεῖνοι μὲν τοίνυν οὕτως ἐχθρὸν ἡγοῦντο τὸ δωροδοκεῖν, καὶ ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει, ὥςτε μήτ᾽ ἐπὶ πράξεως μηδεμιᾶς μήτ᾽ ἐπ᾽ ἀνδρὸς ἐᾶν γίγνεσθαι· ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἑωρακότες, τὰ μὲν τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχη καθῃρηκυῖαν, τὰς δὲ τῶν πρέσβεων οἰκίας οἰκοδομοῦσαν, καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως κτήματα ἀφῃρημένην, τούτοις δ᾽ ἃ μηδ᾽ ὄναρ ἤλπισαν πώποτε, κτησαμένην, οὐκ αὐτοὶ τούτους ἀπεκτείνατε, ἀλλὰ κατηγόρου προςδεῖσθε, καὶ λόγῳ κρίνετε, ὧν ἔργῳ τἀδικήματα πάντες ὁρῶσιν.

Οὐ τοίνυν τὰ πάλαι ἄν τις ἔχοι μόνον εἰπεῖν, καὶ διὰ τούτων τῶν παραδειγμάτων ὑμᾶς ἐπὶ τιμωρίαν παρακαλέσαι· ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὑμῶν τουτωνὶ τῶν ἔτι ζώντων ἀνθρώπων πολλοὶ δίκην δεδώκασιν, ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείψω, τῶν δ᾽ ἐκ πρεσβείας, ἣ πολὺ ταύτης ἐλάττω κακὰ τὴν πόλιν εἴργασται, θανάτῳ ζημιωθέντων, ἑνὸς ἢ δυοῖν ἐπιμνησθήσομαι. καί μοι λέγε τουτὶ τὸ ψήφισμα λαβών.

(430) (ψήφισμα.)

Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πρέσβεων ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατέγνωτε, ὧν εἷς ἦν Ἐπικράτης, ἀνήρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, σπουδαῖος καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει, καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς καταγαγόντων τὸν δῆμον, καὶ ἄλλως δημοτικός. ἀλλ᾽ ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τοῦτο, δικαίως

ἐφ᾽ ἡμισείᾳ χρηστὸν εἶναι δεῖ τὸν τηλικαῦτα ἀξιοῦντα, οὐδὲ τὸ πιστευθῆναι προλαβόντα ἰν, εἰς τὸ μείζω δύνασθαι κακουργεῖν καταχρῆ- ιλ᾽ ἁπλῶς μηδὲν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἑκόντα. εἰ τοίνυν ς ἄπρακτόν ἐστι τούτων, ἐφ᾽ οἷς ἐκείνων θά- τέγνωσται, ἐμὲ ἀποκτείνατε ἤδη. σκοπεῖτε γάρ. χρὰ τὰ γράμματα, φησίν, ἐπρέσβευσαν ἐκεῖνοι, ἐστὶ τῶν ἐγκλημάτων τὸ πρῶτον. οὗτοι δὲ οὐ γράμματα; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα Ἀθηναίοις καὶ ηναίων συμμάχοις [εἶναι κελεύει τὴν εἰρήνην,] Φωκέας ἐκσπόνδους ἀπέφηναν; οὐ τὸ μὲν ψή- ὺς ἄρχοντας ὁρκοῦν, τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν, οὗτοι ίλιππος αὐτοῖς προσέπεμψε, τούτους ὥρκισαν; ν ψήφισμα οὐδαμοῦ μόνους ἐντυγχάνειν Φιλίπ- ιι δ᾽ οὐδὲν ἐπαύσαντο ἰδίᾳ χρηματίζοντες; καὶ τάν τινες αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ οὐ τἀληθῆ ἀπαγ- ;· οὗτοι δέ γε καὶ ἐν τῷ δήμῳ. καὶ ὑπὸ τοῦ; ἐρ ἐστι τὸ λαμπρόν·) ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν πραγμά- ς γὰρ ἀπήγγειλαν οὗτοι, πάντα δήπου γέγονε . οὐδ᾽ ἐπιστέλλοντες, (431) φησί, τἀληθῆ. οὐ- ᾽ οὗτοι. καὶ καταψευδόμενοι τῶν συμμάχων, ι λαμβάνοντες. ἀντὶ μὲν τοίνυν τοῦ καταψευ- ταντελῶς ἀπολωλεκότες· πολλῷ δὲ δήπου τοῦτο ν τοῦ καταψεύσασθαι. ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ ηφέναι, εἰ μὲν ἠρνοῦντο, ἐξελέγχειν λοιπὸν ἂν ἡ δ᾽ ὁμολογοῦσιν, ἀπάγειν δήπου προσῆκεν. τί νδρες Ἀθηναῖοι; τούτων οὕτως ἐχόντων, ὑμεῖς ῶν ἀνδρῶν ὄντες, οἱ δέ, καί τινες αὐτῶν ἔτι πομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ τὸν ιῶς, Ἐπικράτην, ἐκπεσεῖν καὶ κολασθῆναι, καὶ

πάλιν πρῴην Θρασύβουλον ἐκεῖνον, τὸν Θρασυβούλου, τοῦ δημοτικοῦ, καὶ τοῦ ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντος τὸν δῆμον, τάλαντα δέκα ὠφληκέναι, καὶ τὸν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, τῶν τὰ μέγιστ' ἀγαθὰ ὑμᾶς εἰργασμένων, οὓς νόμῳ διὰ τὰς εὐεργεσίας, ἃς ὑπῆρξαν εἰς ὑμᾶς, ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ ταῖς θυσίαις σπονδῶν καὶ κρατήρων κοινωνοὺς πεποίησθε, καὶ ᾄδετε καὶ τιμᾶτε ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς θεοῖς, τούτους μὲν πάντας τὴν ἐκ τῶν νόμων δίκην ὑπεσχηκέναι, καὶ μήτε συγγνώμην, μήτ' ἔλεον, μήτε παιδία κλάοντα ὁμώνυμα τῶν εὐεργετῶν, μήτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοὺς ὠφεληκέναι, τὸν δὲ Ἀτρομήτου, τοῦ γραμματιστοῦ, καὶ Γλαυκοθέας, τῆς τοὺς θιάσους συναγούσης, ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν ἱέρεια, τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες ἀφήσετε, τὸν τῶν τοιούτων, τὸν οὐδὲ καθ' ἓν χρήσιμον τῇ πόλει, οὐκ αὐτόν, οὐ πατέρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῶν τούτου; ποῖος γὰρ ἵππος, ποία τριήρης, ποία στρατεία, (432) τίς χορός, τίς λῃτουργία, τίς εἰςφορά, τίς εὔνοια, ποῖος κίνδυνος, τί τούτων ἁπάντων ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γέγονε παρὰ τούτων τῇ πόλει; καίτοι, κἂν εἰ ταῦτα πάνθ' ὑπῆρχεν, ἐκεῖνα δὲ μὴ προςῆν, τὸ δικαίως καὶ προῖκα πεπρεσβευκέναι, ἀπολωλέναι δήπου προςῆκεν αὐτῷ. εἰ δὲ μήτε ταῦτα μήτ' ἐκεῖνα, οὐ τιμωρήσεσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε, ὧν κατηγορῶν ἔλεγε Τιμάρχου, ὡς οὐδέν ἐστ' ὄφελος πόλεως, ἥτις μὴ νεῦρα ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔχει, οὐδὲ πολιτείας, ἐν ᾗ συγγνώμη καὶ παραγγελία τῶν νόμων μεῖζον ἰσχύουσιν· οὐδ' ἐλεεῖν ὑμᾶς οὔτε τὴν μητέρα δεῖ τὴν Τιμάρχου, γραῦν γυναῖκα, οὔτε τὰ παιδία, οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι, εἰ προήσεσθε τὰ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, οὐχ εὑρήσετε τοὺς ὑμᾶς αὐ-

ειήσοντας. ἀλλ' ὁ μὲν ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἠτι-ιι, ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικοῦντα, τούτῳ δ' ἀθῷῳ εἶναι; διὰ τί; εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐξα-των τηλικαύτην ἠξίωσε δίκην Αἰσχίνης λαβεῖν, τῶν εἰς τὰ τῆς πόλεως τηλικαῦθ' ἡμαρτηκότων, οὗτος ὧν ἐξελέγχεται, πηλίκην ὑμᾶς προσήκει λα-ὺς ὀμωμοκότας καὶ δικάζοντας; νὴ Δί', οἱ νέοι ῖν δι' ἐκεῖνον ἔσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους. οὐκ-ὶ διὰ τόνδε οἱ πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα ύεται τῇ πόλει· προσήκει δὲ καὶ τούτων φροντί-α τοίνυν εἰδῆθ', ὅτι καὶ τοῦτον ἀπώλεσε, τὸν Τί-', οὐ μὰ Δί' οὐχὶ τῶν ὑμετέρων παίδων, ὅπως ι σώφρονες, προορῶν, (433) (εἰσὶ γάρ, ὦ ἄνδρες ῖοι, καὶ νῦν σώφρονες· μὴ γὰρ οὕτω γένοιτο κα-ῇ πόλει, ὥστε Ἀφοβήτου καὶ Αἰσχίνου σωφρονι-δεηθῆναι τοὺς νεωτέρους·) ἀλλ' ὅτι βουλεύων ιν, ἄν τις ὡς Φίλιππον ὅπλα ἄγων ἁλῷ, ἢ σκεύη ιά, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. σημεῖον δέ· πόσον ημηγόρει χρόνον Τίμαρχος; πολύν. οὐκοῦν τοῦτον χίνης ἅπαντα ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδὲ πώποτε ἠγα-τεν, οὐδὲ δεινὸν ἡγήσατο εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ὁ ος λέγει, ἕως εἰς Μακεδονίαν ἐλθών, ἑαυτὸν ἐμί-ν. λέγε δή μοι τὸ ψήφισμα λαβὼν αὐτὸ τὸ τοῦ ρου.

(ψήφισμα.)

μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας, μὴ ἄγειν ἐν τῷ ο πρὸς Φίλιππον ὅπλα, εἰ δὲ μή, θανάτῳ ζημιοῦ-ἀπόλωλε, καὶ ὕβρισται· ὁ δὲ καὶ τὰ τῶν ὑμετέ-ιμάχων ὅπλα ἐκείνῳ παραδοὺς οὑτοσί, κατηγό-

ρει, καὶ περὶ πορνείας ἔλεγεν, ὦ γῆ καὶ θεοί, δυ
κηδεσταῖν παρεστηκότοιν, οὓς ἰδόντες ἂν ὑμεῖς ἀ
γοιτε, Νικίου τε τοῦ βδελυροῦ, ὃς ἑαυτὸν ἐμίσθω
Αἴγυπτον Χαβρίᾳ, καὶ τοῦ καταράτου Κυρηβίων
ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνευ τοῦ προςώπου κωμάζει.
ταῦτα; ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὁρῶν Ἀφόβητον. ἀλλ
ἄνω ποταμῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πάντες ὅσοι οἱ περ
νείας ἐῤῥύησαν λόγοι.

Καὶ μὴν εἰς ὅσην ἀτιμίαν τὴν πόλιν ἡμῶν ἡ τ
πονηρία καὶ ψευδολογία καταστήσασα ἔχει, πάντ
ἀφείς, ὃ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ἐρῶ. πρότερον μὲν γ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί παρ᾽ ὑμῖν ἐψήφισται, (434)
ἐπετήρουν οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες· νῦν δὲ δὴ π
χόμεθ᾽ ἡμεῖς, τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις, σκοποῦντε
ὠτακουστοῦντες, τί τὰ τῶν Ἀρκάδων, τί τὰ τῶν
κτυόνων, ποῖ πάρεισι Φίλιππος, ζῇ ἢ τέθνηκεν. ο
αὖτα ποιοῦμεν; ἐγὼ δὲ οὐ δέδοικα, εἰ Φίλιππος ζῇ
εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε τὸ τοὺς ἀδικοῦντας μισεῖν
μωρεῖσθαι· οὐδὲ φοβεῖ με Φίλιππος, ἂν τὰ παρ᾽
ὑγιαίνῃ, ἀλλ᾽ εἰ παρ᾽ ὑμῖν ἄδεια γενήσεται τοῖς
ἐκείνου μισθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ συνεροῦσί
τούτοις τῶν ὑφ᾽ ὑμῶν πεπιστευμένων, καὶ πάν
ἔμπροσθε χρόνον ἀρνούμενοι μὴ πράττειν ὑπὲρ
που, νῦν ἀναβήσονται, ταῦτα φοβεῖ με. τί γὰρ δή
Εὔβουλε, Ἡγησίλεῳ μὲν κρινομένῳ, ὃς ἀνεψιός ἐσ
καὶ Θρασυβούλῳ πρῴην, τῷ Νικηράτου θείῳ, ἐ
τῆς πρώτης ψήφου, οὐδ᾽ ὑπακοῦσαι καλούμενος ἤ
εἰς δὲ τὸ τίμημα ἀναβάς, ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδ᾽
ἔλεγες, ἐδέου δὲ τῶν δικαστῶν συγγνώμην ἔχειν σο
ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων ἀνθρώπων οὐ

, ὑπὲρ *Αἰσχίνου* δὲ ἀναβήσει, ὅς, ἡνίκ' ἔκρινεν ιφῶν Φιλόνεικον, καὶ δι' ἐκείνου τῶν σοὶ πεπραγ- κατηγόρει, συγκατηγόρει μετ' ἐκείνου σοῦ, καὶ θρῶν τῶν σῶν εἷς ἐξητάζετο. ἐπειδὴ δὲ σὺ μὲν σὶ δεδιξάμενος, καὶ φήσας καταβαίνειν εἰς Πει- ᾶν ἤδη, καὶ χρήματ' εἰςφέρειν, καὶ τὰ θεωρικὰ ωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν, ἃ συνεῖπε μὲν οὗτος, ι δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης, αἰσχρὰν ἀντὶ καλῆς γενέσθαι τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ ταῦτ' ασι (435) πάντ' ἀπολωλέκασι, τηνικαῦτα διήλλα- ιὶ ἐν μὲν τῷ δήμῳ κατηρῶ Φιλίππῳ, καὶ κατὰ τῶν ' ὤμνυες, ἦ μὴν ἀπολωλέναι Φίλιππον ἂν βούλε- νῦν δὲ βοηθήσεις τούτῳ; πῶς οὖν ἀπολεῖται, τοὺς παρ' ἐκείνου δωροδοκοῦντας σὺ σώζῃς; τί ποτε Μοιροκλέα μὲν ἔκρινας, εἰ παρὰ τῶν τὰ α ἐωνημένων εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ' ἑκά- καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίω- τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ινᾶς· τοὺς δὲ ἔχοντας, ὁμολογοῦντας, ἐξελεγχομέ- ἐ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ τῷ τῶν συμμάχων ὀλέθρῳ ταῦ- τοιηκότας, τούτους οὐ κρίνεις, ἀλλὰ καὶ σώζειν ς; καὶ μήν, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστι φοβερὰ καὶ προ- ιαὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενα, ἐφ' οἷς δὲ ἐκείνους ινες, γέλως, ἐκεῖθεν ὄψεσθε. ἦσαν ἐν Ἤλιδι κλέ- ς τὰ κοινά τινες; καὶ μάλ' εἰκός γε. ἔστιν οὖν, ιετέσχεν αὐτόθι νῦν τούτων τοῦ καταλῦσαι τὸν οὐδὲ εἷς. τί δέ; ἦσαν, ὅτ' ἦν Ὄλυνθος, τοιοῦτοί ἄλλοι; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ἆρ' οὖν διὰ τούτους ἀπώ- λυνθος; οὔ. τί δ', ἐν Μεγάροις οὐκ οἴεσθ' εἶναί ἐπτην καὶ παρεκλέγοντα τὰ κοινά; ἀνάγκη, καὶ

πέφηνεν. τίς αἴτιος αὐτόθι νῦν τούτων τῶν συμβεβηκότων πραγμάτων; οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ ποῖοί τινες οἱ τὰ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες; οἱ νομίζοντες αὑτοὺς ἀξιόχρεως εἶναι τοῦ Φιλίππου ξένοι καὶ φίλοι προςαγορεύεσθαι, οἱ στρατηγιῶντες καὶ προστασίας ἀξιούμενοι, οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι δεῖν εἶναι. οὐ Περίλαος ἐκρίνετο ἔναγχος ἐν Μεγάροις ἐν τοῖς τριακοσίοις, (436) ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν Πτοιόδωρος αὐτὸν ἐξῃτήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ πρῶτος Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον ἐξέπεμψε, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἧκεν ἄγων τοὺς ξένους, ὁ δ' ἔνδον ἐτύρευεν; τοιαῦτα. οὐ γάρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὅ τι τῶν πάντων μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ἢ τό, μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἐᾶν γίγνεσθαι. μή μοι σωζέσθω μηδ' ἀπολλύσθω μηδείς, ἐὰν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα βούληται, ἀλλ' ὃν ἂν τὰ πεπραγμένα σώζῃ, καὶ τοὐναντίον, τούτῳ τῆς προςηκούσης ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπαρχέτω τυγχάνειν· τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν, πολλοὶ παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροί, Καλλίστρατος, αὖθις Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι πρότερον. ἀλλὰ ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευεν; ἐν τῷ δήμῳ· ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις οὐδείς πω μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας ὑμῶν, οὐδὲ τῶν νόμων, οὐδὲ τῶν ὅρκων κρείττων γέγονεν. μὴ τοίνυν μηδὲ νῦν τοῦτον ἐάσητε· ὅτι γὰρ ταῦτα φυλάττοισθ' ἂν εἰκότως μᾶλλον, ἢ τούτοις πιστεύοιτε, τῶν θεῶν ὑμῖν μαντείαν ἀναγνώσομαι, οἵπερ ἀεὶ σώζουσι τὴν πόλιν πολλῷ τῶν προεστηκότων μᾶλλον. λέγε τὰς μαντείας.

(μαντεῖαι.)

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν ἃ ὑμῖν

γουσιν. εἰ μὲν τοίνυν πολεμούντων ὑμῶν ταῦτ' κασι, τοὺς στρατηγοὺς λέγουσι φυλάττεσθαι· ου γάρ εἰσιν ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί· εἰ δὲ πεποιη- εἰρήνην, τοὺς ἐπὶ τῆς πολιτείας ἐφεστηκότας· οὗ- ιρ ἡγοῦνται, τούτοις πείθεσθε ὑμεῖς, (437) ὑπὸ ν δέος ἐστὶ μὴ παρακρουσθῆτε. καὶ τὴν πόλιν ιν φησὶν ἡ μαντεία, ὅπως ἂν μίαν γνώμην ἔχωσιν τες καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν ποιῶσιν. πότερον ἐσθ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα κακὰ τμένον, σωθέντα, ἢ δίκην δόντα, ἡδονὴν Φιλίππῳ αι; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γε ἡ μαντεία ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί, ποιεῖν. ἅπ τσι τοί- ιᾶ γνώμῃ παρακελεύεται κολάζειν τοὺς ὑπηρετη- τι τοῖς ἐχθροῖς, ὁ Ζεύς, ἡ Διώνη, πάντες οἱ θεοί. ν οἱ ἐπιβουλεύοντες, ἔνδοθεν οἱ συμπράττοντες. ν τῶν ἐπιβουλευόντων μὲν ἔργον τὸ διδόναι, τῶν ραττόντων δὲ λαμβάνειν, καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκ- ν.

Ἔτι τοίνυν κἂν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦτ' ις, ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ φοβερώτατον τὸ ροεστηκότα ἐὰν οἰκεῖον γίγνεσθαι τοῖς μὴ τῶν αὐ- πιθυμοῦσι τῷ δήμῳ. τίσι γὰρ τῶν πραγμάτων τὴς γέγονε Φίλιππος ἁπάντων, καὶ τίσι τὰ μέγι- κατείργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. τῷ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ὠνεῖσθαι, τῷ τοὺς τηκότας ἐν ταῖς πόλεσι διαφθείρειν καὶ ἐπαίρειν, ις. ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν ἀμφότερα, ἐὰν σθε, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον, ἐὰν τῶν μὲν μὴ τε ἀκούειν, τοῖς τοιούτοις συνηγορούντων, ἀλλ' ξητε ἀκύρους ὄντας ὑμῶν, (νῦν γάρ φασιν εἶναι

κύριοι,) τὸν δὲ πεπρακόθ᾽ ἑαυτὸν κολάσητε, καὶ τοῦθ᾽ ἅπαντες ἴδωσιν. παντὶ μὲν γὰρ εἰκότως ἂν ὀργισθείητε, ὦ (438) ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα πεποιηκότι καὶ προδεδωκότι συμμάχους, καὶ φίλους, καὶ καιρούς, μεθ᾽ ὧν ἢ καλῶς ἢ κακῶς ἑκάστοις ἔχει τὰ πάντα, οὐ μὴν οὐδενὶ μᾶλλον οὐδὲ δικαιότερον, ἢ τούτῳ. ὃς γὰρ ἑαυτὸν τάξας τῶν ἀπιστούντων εἶναι Φιλίππῳ, καὶ μόνος καὶ πρῶτος ἰδών, ὅτι κοινὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνός ἐστιν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, ηὐτομόλησε, καὶ προὔδωκε, καὶ γέγονεν ἐξαίφνης ὑπὲρ Φιλίππου, πῶς οὐ πολλάκις οὗτος ἄξιός ἐστ᾽ ἀπολωλέναι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ᾽ οὕτως ἔχει, αὐτὸς οὐχ οἷός τε ἀντειπεῖν ἔσται. τίς γάρ ἐσθ᾽ ὁ τὸν Ἴσχανδρον προσάγων ὑμῖν τὸ κατ᾽ ἀρχάς, ὃν παρὰ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ φίλων τῇ πόλει δεῦρ᾽ ἥκειν ἔφη; τίς ὁ συσκευάζεσθαι τὴν Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον Φίλιππον βοῶν, ὑμᾶς δὲ καθεύδειν; τίς ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους ψήφισμα ἀναγιγνώσκων, καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου τῶν ἐφήβων ὅρκον; οὐχ οὗτος; τίς ὁ πείσας ὑμᾶς μόνον οὐκ ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν πρεσβείας πέμπειν, ὡς ἐπιβουλευομένης μὲν ὑπὸ Φιλίππου τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ προσῆκον προορᾶν ταῦτα, καὶ μὴ προΐεσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων; οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα Εὔβουλος ἦν, ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς Πελοπόννησον Αἰσχίνης οὑτοσί; ἐλθὼν δ᾽ ἐκεῖσε ἅττα μὲν ποτε διελέχθη καὶ ἐδημηγόρησεν, αὐτὸς ἂν εἰδείη, ἃ δ᾽ ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς οἶδ᾽ ὅτι μέμνησθε πάντες. βάρβαρόν τε γὰρ πολλάκις καὶ ἀλάστορα τὸν Φίλιππον ἀποκαλῶν, ἐδημηγόρει· καὶ τοὺς Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγελλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ (439) προσέχει τοῖς πράγμασιν ἡ

παι ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις. ὃ δὲ πάντων μάνακτῆσαι ἔφη· συντυχεῖν γὰρ ἀπιὼν Ἀτρεστί-Φιλίππου πορευομένῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ γύναια άρια ὡς τριάκοντα βαδίζειν, αὐτὸς δὲ θαυμά-θαι τινὰ τῶν ὁδοιπόρων, τίς ἄνθρωπός ἐστι, χλος ὁ μετ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀκοῦσαι, ὅτι ας παρὰ Φιλίππου τῶν Ὀλυνθίων αἰχμάλωτα, αῦτ', ἔχων ἀπέρχεται, δεινὸν αὐτῷ τι δόξαι, σαι, καὶ ὀδύρασθαι τὴν Ἑλλάδα, ὡς κακῶς εἰ τοιαῦτα πάθη περιορᾷ γιγνόμενα. καὶ συν-ὑμῖν, πέμπειν τινὰς εἰς Ἀρκαδίαν, οἵτινες κα-υσι τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων· ἀκούειν τῶν φίλων, ὡς, ἐὰν ἐπιστροφὴν ἡ πόλις ποιή-πρέσβεις πέμψῃ, δίκην ἐκεῖνοι δώσουσιν. ταῦ-ίνυν τότε καὶ μάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλά, όλεως ἄξια, ἐδημηγόρει. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκετο εἰς αν, καὶ τὸν ἐχθρὸν εἶδε τὸν αὐτοῦ καὶ τῶν τὸν Φίλιππον, ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ μήτε τῶν προγόνων ι, μήτε τρόπαια λέγειν, μήτε βοηθεῖν μηδενί, ελευόντων μετὰ τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς πρὸς εἰρήνης βουλεύεσθαι θαυμάζειν, εἰ περὶ τῶν ἰδίων ἄλλον τινὰ δεῖ πεισθῆναι· εἶναί τε τὸν αὐτόν, Ἡράκλεις, ἑλληνικώτατον ἀνθρώπων, ν λέγειν, φιλαθηναιότατον· οὕτω δὲ ἀτόπους ῃ πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώπους εἶναι, ὥστε ίνεσθαι λοιδορουμένους αὐτῷ, καὶ βάρβαρον ὸν ἀποκαλοῦντας. ἔστιν οὖν ὅπως ταῦτ' ἄν, οειρηκώς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ μὴ διαφθαρεὶς ἐτόλ-ῖν; τί δέ; ἔστιν ὅστις ἂν τὸν Ἀτρεστίδαν τότε

μισήσας διὰ τοὺς τῶν Ὀλυνθίων παῖδας, καὶ γύναια, ταὐτὰ Φιλοκράτει νῦν πράττειν ὑπέμεινεν; ὃς γυναῖκας ἐλευθέρας τῶν Ὀλυνθίων ἤγαγε δεῦρο ἐφ᾽ ὕβρει, καὶ οὕτως ἐπὶ τῷ βδελυρῶς βεβιωκέναι γιγνώσκεται, ὥστε μηδὲν ἐμὲ αἰσχρὸν εἰπεῖν νυνὶ περὶ αὐτοῦ δεῖν μηδὲ δυσχερές, ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι Φιλοκράτης γυναῖκας ἤγαγε, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, καὶ τοὺς περιεστηκότας, τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐλεεῖν, εὖ οἶδ᾽ ὅτι, τὰς ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους, ἃς οὐκ ἠλέησεν Αἰσχίνης, οὐδ᾽ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν Ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρίζονται. ἀλλ᾽ ὑπὲρ αὑτοῦ κλαήσει, τοῦ τὰ τοιαῦτα πεπρεσβευκότος, καὶ τὰ παιδία ἴσως παράξει καὶ ἀναβιβᾶται. ὑμεῖς δ᾽ ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τούτου παιδία, ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται καὶ πτωχοὶ περιέρχονται, δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον, οὓς ἐλεεῖν πολλῷ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον, ἢ τοὺς τοῦ τοιαῦτα ἠδικηκότος καὶ προδότου πατρός, καὶ ὅτι τοὺς ὑμετέρους παῖδας οὗτοι, καὶ τοῖς ἐκγόνοις, προσγράψαντες τῇ εἰρήνῃ, καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπεστερήκασιν, πρὸς δὲ τὰ αὐτοῦ τούτου δάκρυα, ὅτι νῦν ἔχετε ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντας πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας. νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελοπόννησον (441) *δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, οὐδ᾽ ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδ᾽ ἐφόδια ἀναλίσκειν, ἀλλ᾽ ἄχρι τοῦ βήματος ἐνταυθὶ προςελθόντα ἕκαστον ὑμῶν τὴν ὁσίαν καὶ τὴν δικαίαν ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ᾽ ἀνδρός, ὅς, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἐκεῖνα, ἃ διεξῆλθον ἐν ἀρχῇ, δεδημηγορηκώς, τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμῖνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης, ὡς*

Ιακεδονίας, πάντα τἀναντία τούτοις ἔλεγε, μὴ
ων μεμνῆσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ βοηθεῖν
μὴ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλεύεσθαι, μόνον
ελεῖν τὰ τείχη. καίτοι τούτων αἰσχίους λόγοι οὐ-
ώποτ' ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γεγόνασι παρ' ὑμῖν.
ἐστιν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς καὶ
; καὶ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν,
εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος
ὶ καὶ οἰκουμένης ἔσθ' ὅ τι ταύτην ἂν τὴν προς-
εἶχεν, ἢ ᾤκεῖθ' ὑπὸ τῶν νῦν ἐχόντων Ἑλλήνων,
ὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας οἱ Μαραθῶνι καὶ
ῖνι παρέσχοντο οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι; οὐδ' ἂν εἷς
ὅτι φήσειεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρ-
ἂν ἑαλωκέναι. εἶθ', οὓς μηδὲ τῶν ἐχθρῶν μηδεὶς
των τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν ἐπαίνων ἀποστερήσειε,
Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι, τοὺς ἐξ ἐκεί-
' αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ; καὶ μὴν τῶν μὲν ἄλλων
ν οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεῶσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς κα-
αχθεῖσιν ἔπαινοι τῶν οὕτω τετελευτηκότων ἴδιον
εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἔτι τηνικαῦτ'
αντιοῦται. ὧν ἀποστερῶν ἐκείνους οὗτος, αὐτὸς
ἐπιτιμίας δικαίως νῦν στερηθείη, καὶ ταύτην ὑπὲρ
ογόνων ὑμεῖς δίκην λάβοιτε παρ' αὐτοῦ. τοιού-
ντοι λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλή, σὺ τὰ τῶν προγό-
γα συλήσας καὶ διασύρας τῷ λόγῳ, πάντα τὰ
ατ' ἀπώλεσας. εἶτα γεωργεῖς ἐκ τούτων, καὶ σε-
έγονας. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο. πρὸ μὲν τοῦ πάντα
ἰργάσθαι τὴν πόλιν, ὡμολόγει γεγραμματευκέ-
κὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι, καὶ μέ-
παρεῖχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ μυρία εἴργασται κα-

κά, τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακε, κἂν „ὁ γεγραμματευκὼς Αἰσχίνης" εἴπῃ τις, ἐχθρὸς εὐθέως καὶ κακῶς φησὶν ἀκηκοέναι, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται, θοἰμάτιον καθεὶς ἄχρι τῶν σφυρῶν, ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φυσῶν, τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων εἷς ὄντος ὑμῖν ἤδη, τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων, καὶ κλύδωνα, καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα πράγμαθ' ἡγουμένων, ὁ τέως προςκυνῶν τὴν θόλον.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπελθεῖν ἐπὶ κεφαλαίων, ὃν τρόπον ὑμᾶς κατεπολιτεύσατο Φίλιππος, προςλαβὼν τούτους τοὺς θεοῖς ἐχθρούς. πάνυ δ' ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν ἀπάτην ὅλην. τὸ μὲν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, διαφορουμένης αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν λῃστῶν, καὶ κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων, ὥςτ' ἀνόητον ἐκεῖνον ἁπάντων εἶναι τῶν ἀγαθῶν, τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνους ἀπέστειλεν ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν Νεοπτόλεμον, τὸν Ἀριστόδημον, τὸν Κτησιφῶντα· (443) ἐπειδὴ δὲ ἤλθομεν ὡς αὐτὸν ἡμεῖς οἱ πρέσβεις, ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως, ὅπως συνερεῖ καὶ συναγωνιεῖται τῷ μιαρῷ Φιλοκράτει, καὶ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ἡμῶν πράττειν περιέσται, συνέγραψε δ' ἐπιστολὴν ὡς ὑμᾶς, ᾗ μάλιστ' ἂν ᾤετο τῆς εἰρήνης τυχεῖν. ἦν δ' οὐδὲν μᾶλλον μέγ' αὐτῷ καθ' ὑμῶν οὐδ' οὕτω πρᾶξαι, εἰ μὴ Φωκέας ἀπολεῖ. τοῦτο δ' οὐκ ἦν εὔπορον· συνῆκτο γὰρ αὐτῷ τὰ πράγματα, ὥςπερ ἐκ τύχης, εἰς καιρὸν τοιοῦτον, ὥςτε ἢ μηδέν, ὧν ἐβούλετο, εἶναι διαπράξασθαι, ἢ ἀνάγκην εἶναι ψεύσασθαι καὶ ἐπιορκῆσαι, καὶ μάρτυρας τῆς αὐτοῦ κακίας πάντας Ἕλληνας καὶ βαρβάρους ποιήσασθαι. εἰ μὲν γὰρ προςδέξαιτο Φωκέας συμμάχους, καὶ μεθ' ὑμῶν τοὺς ὅρκους

ἀποδοίη, τοὺς πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους ὅρ-
'αραβαίνειν εὐθὺς ἀναγκαῖον ἦν, ὧν τοῖς μὲν, τὴν
ίαν συνεξαιρήσειν ὡμωμόκει, τοῖς δέ, τὴν πυλαίαν
ταστήσειν· εἰ δὲ μὴ προςδέχοιτο, ὥςπερ οὐ προς-
οὐκ ἐάσειν ὑμᾶς παρελθεῖν αὐτὸν ἡγεῖτο, ἀλλὰ
σειν εἰς Πύλας, ὅπερ, εἰ μὴ παρεκρούσθητ', ἐποι-
ἄν· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, οὐκ ἐνεῖναι παρελθεῖν
πο. καὶ τοῦτο οὐ παρ' ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέ-
ἀλλ' αὐτὸς ὑπῆρχε μάρτυς ἑαυτῷ τοῦ πράγμα-
ιτε γὰρ Φωκέας ἐκράτησε τὸ πρῶτον, καὶ διέ-
ι τοὺς ξένους αὐτῶν, καὶ τὸν ἡγούμενον, καὶ στρα-
τα Ὀνόμαρχον, τότε τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἁπάν-
ιδενός, οὔτε Ἕλληνος οὔτε βαρβάρου, Φωκεῦσι
σαντος, πλὴν ὑμῶν, οὐχ ὅπως παρῆλθεν, ἢ (444)
ξαθ' ὧν ἠβουλήθη τι παρελθών, ἀλλ' οὐδὲ προς-
ἐγγὺς ἠδυνήθη. ᾔδει δὴ σαφῶς, οἶμαι, τοῦθ',
ν, ἡνίκα ἐστασίαζε μὲν αὐτῷ τὰ Θετταλῶν, καὶ
ι πρῶτον οὐ συνηκολούθουν, ἐκρατοῦντο δὲ Θη-
καὶ μάχην ἥττηντο, καὶ τρόπαιον ἀπ' αὐτῶν εἱ-
, οὐκ ἔνεστι παρελθεῖν, εἰ βοηθήσεθ' ὑμεῖς, οὐδ',
χειρῇ, χαίρειν, εἰ μή τις τέχνη προςγενήσεται.
ν μήτε ψεύσομαι φανερῶς, μήτ' ἐπιορκεῖν δόξας,
, ἃ βούλομαι, διαπράξομαι; πῶς; οὕτως, ἂν Ἀθη-
τινὰς εὕρω τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατήσοντας· ταύ-
ρ οὐκέτ' ἐγὼ τῆς αἰσχύνης κληρονομῶ. ἐντεῦθεν
παρ' ἐκείνου πρέσβεις προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι Φω-
ὐ προςδέχεται Φίλιππος συμμάχους, οὗτοι δ' ἐκ-
νοι τοιαῦτ' ἐδημηγόρουν, ὡς φανερῶς μὲν οὐχὶ
ἔχει τῷ Φιλίππῳ προςδέξασθαι τοὺς Φωκέας
νους, διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλούς, ἐὰν

δὲ γένηται τῶν πραγμάτων κύριος, καὶ τῆς εἰρήνης τύχῃ, ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσαιμεν αὐτόν, ταῦτα ποιήσει τότε. τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην ταύταις ταῖς ἐλπίσι καὶ ταῖς ἐπαγωγαῖς εὕρετο παρ' ὑμῶν ἄνευ Φωκέων· τὴν δὲ βοήθειαν ἔδει μετὰ ταῦτα κωλῦσαι τὴν εἰς τὰς Πύλας, ἐφ' ἣν αἱ πεντήκοντα τριήρεις ὅμως ἐφώρμουν, ἵν', εἰ πορεύοιτο Φίλιππος, κωλύοιθ' ὑμεῖς. πῶς οὖν; τίς τέχνη πάλιν αὖ γενήσεται περὶ ταύτης; τοὺς χρόνους ὑμῶν ἀφελέσθαι, καὶ ἐπιστῆσαι τὰ πράγματα ἀγαγόντας (445) ἄφνω, ἵνα, μηδ' ἂν βούλησθε, δύνησθε ἐξελθεῖν. οὐκοῦν τοῦθ' οὗτοι πράττοντες φαίνονται, ἐγὼ δ', ὥςπερ ἀκηκόατ' ἤδη πολλάκις, οὐχὶ δυνηθεὶς προαπελθεῖν, ἀλλὰ καὶ μισθωσάμενος πλοῖον, κατακωλυθεὶς ἐκπλεῦσαι. ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι Φωκέας ἔδει Φιλίππῳ, καὶ ἑκόντας ἑαυτοὺς ἐνδοῦναι, ἵνα μηδεὶς χρόνος ἐγγένηται τοῖς πράγμασι, μηδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα παρ' ὑμῶν μηδέν. οὐκοῦν, ὡς μὲν οἱ Φωκεῖς σωθήσονται, παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων ἀπαγγελθήσεται, ὥςτε, καὶ εἴ τις ἐμοὶ διαπιστεῖ, τούτοις πιστεύσας αὑτὸν ἐγχειριεῖ· τοὺς δ' Ἀθηναίους αὐτοὺς μεταπεμψόμεθ' ἡμεῖς, ἵνα πάνθ', ὅσα ἂν βούλωνται, νομίσαντες ὑπάρχειν σφίσι, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσωνται· οὗτοι δὲ τοιαῦτ' ἀπαγγελοῦσι παρ' ἡμῶν καὶ ὑποσχήσονται, ἐξ ὧν, μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ, κινηθήσονται. τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τοιαύταις τέχναις ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων ἀνθρώπων πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλετο. καὶ γάρ τοι παραχρῆμα, ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς ἰδεῖν οἰκιζομένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ἠκούσατε ἠνδραποδισμένας, ἀντὶ δὲ τοῦ τὰς Θήβας ταπεινὰς γενέσθαι, καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν καὶ τὸ φρόνημα

τὰ τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων Φωκέων τείχη
ττετο· Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες, οἱ
ὄντες ὑπ' Αἰσχίνου τῷ λόγῳ. ἀντὶ δὲ τοῦ τὴν
ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν παραδοθῆναι, ὁρμητή-
ὑμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προςκατασκευάζεται,
ιστῷ καὶ (446) Μεγάροις ἐπιβουλεύων διατελεῖ.
οῦ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι, περὶ Δρύμου
πρὸς Πανάκτῳ χώρας μεθ' ὅπλων ἐξερχόμεθα,
ἦσαν Φωκεῖς σῷοι, οὐδὲ πώποτ' ἐποιήσαμεν.
οῦ τὰ πάτρια ἐν τῷ ἱερῷ κατασταθῆναι, καὶ
κτα εἰςπραχθῆναι τῷ θεῷ, οἱ μὲν ὄντες Ἀμφι-
φεύγουσι καὶ ἐξελήλανται, καὶ ἀνάστατος αὐτῶν
γέγονεν, οἱ δ' οὐδὲ πώποτ' ἐν τῷ πρόσθεν χρό-
ιενοι, Μακεδόνες καὶ βάρβαροι, νῦν Ἀμφικτύο-
βιάζονται· ἐὰν δέ τις περὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων
καταχρημνίζεται, ἡ πόλις δὲ τὴν προμαντείαν
ι. καὶ γέγονε τὰ πράγματα πάνθ' ὥςπερ αἴ-
πόλει. ὁ μὲν οὐδὲν ἔψευσται, καὶ πάνθ', ὅσ'
η, διαπέπρακται, ὑμεῖς δ', ἅπερ εὔξαισθ' ἂν
ες, τἀναντία τούτων ἑωράκατε γιγνόμενα, καὶ
ιὲν εἰρήνην ἄγειν, πεπόνθατε δὲ δεινότερα, ἢ
τες· οὗτοι δὲ χρήματ' ἔχουσιν ἐπὶ τούτοις, καὶ
τήμερον ἡμέρας δίκην οὐ δεδώκασιν. ὅτι γὰρ
τλῶς δεδωροδόκηνται, καὶ τιμὴν ἔχουσιν ἁπάν-
ων οὗτοι, πολλαχόθεν μὲν ἔγωγ' οἶμαι δῆλον
ι πάλαι, καὶ δέδοικα, μὴ τοὐναντίον, οἱ βούλο-
ῦ, σφόδρα ἀκριβῶς δεικνύναι πειρώμενος, διο-
χι τοῦτ' αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας· ὅμως δ' ἔτι καὶ
ύσατε. ἔστιν ὅντιν' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί,
βεων, ὧν ἔπεμψε Φίλιππος, χαλκοῦν στήσαιτ'

ἂν ἐν ἀγορᾷ; τί δέ; δοίητ' ἂν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν, ἢ ἄλλην τινὰ δωρεάν, αἷς τιμᾶτε (447) τοὺς εὐεργέτας; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. διὰ τί; οὔτε γὰρ ὑμεῖς γε ἀχάριστοί ἐστε, οὔτ' ἄδικοι ἄνθρωποι, οὔτε κακοί. ἀλλ', ὅτι πάνθ' ὑπὲρ Φιλίππου καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξαν, εἴποιτ' ἄν· καὶ ἀληθῆ καὶ δίκαια. εἶτ' οἴεσθε ὑμεῖς μὲν οὕτω γιγνώσκειν, τὸν δὲ Φίλιππον οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τούτοις διδόναι τηλικαύτας καὶ τοσαύτας δωρεάς, διότι ὑπὲρ ὑμῶν καλῶς καὶ δικαίως ἐπρέσβευσαν; οὐκ ἔστι ταῦτα. τὸν γὰρ Ἡγήσιππον ὁρᾶτε, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πρέσβεις, ὅπως ἐδέξατο. τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτονὶ τὸν ποιητὴν ἐξεκήρυξεν, ὅτι αὐτοὺς ὑπεδέξατο, πολίτας ὄντας. τοῖς μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι δικαίως, ὅσ' ἂν φρονῶσι, τοῦτον τὸν τρόπον προςφέρεται, τοῖς δὲ πεπρακόσιν αὑτούς, ὡς τούτοις. ταῦτ' οὖν μαρτύρων, ταῦτ' ἐλέγχων τινῶν ἔτι δεῖται μειζόνων; ταῦτ' ἀφαιρήσεταί τις ὑμῶν;

Εἶπε τοίνυν μοί τις, ἄρτι προςελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου, πρᾶγμα καινότατον πάντων, Χάρητος κατηγορεῖν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου καὶ τούτων τῶν λόγων ἐξαπατήσειν ὑμᾶς ἐλπίζειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον κρινόμενος Χάρης εὕρηται πιστῶς καὶ εὐνοϊκῶς, ὅσον ἦν ἐπ' ἐκείνῳ, πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ χρήμασι λυμαινομένους τοῖς πράγμασι, πολλῶν ὑστερῶν, οὐ σφόδρα ἰσχυρίζομαι, ἀλλ' ὑπερβολὴν ποιήσομαι· ἔστω γὰρ πάντα τἀληθῆ λέξειν περὶ αὐτοῦ τουτονί. καὶ οὕτω τοίνυν κομιδῇ γέλως ἐστὶ κατηγορεῖν ἐκείνου τουτονί. ἐγὼ γὰρ Αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων, (τούτων γὰρ εἰσιν (448) οἱ στρατηγοὶ ὑπεύθυνοι,) οὐδὲ τοῦ ποιήσα-

θαι τὴν πόλιν εἰρήνην, ἀλλ' ἄχρι τούτου πάντ' ἀφίησι. τί οὖν λέγω, καὶ πόθεν ἄρχομαι κατηγορεῖν; τοῦ, ποιουμένης τῆς πόλεως εἰρήνην, Φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα γράφουσι, καὶ τοῦ δῶρα εἰληφέναι, τοῦ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ὑστέρας πρεσβείας τοὺς χρόνους κατατρῖψαι, καὶ μηδὲν ὧν προςετάξαθ' ὑμεῖς, ποιῆσαι, τοῦ φενακίσαι τὴν πόλιν, καὶ παραστήσαντα ἐλπίδας, ὡς, ὅσα βουλόμεθ' ἡμεῖς, Φίλιππος πράξει, πάντ' ἀπολωλεκέναι, τοῦ μετὰ ταῦθ', ἑτέρων προλεγόντων φυλάττεσθαι τὸν τοσαῦτα ἠδικηκότα, τούτῳ ἐκείνῳ συνηγορεῖν. ταῦτα κατηγορῶ, ταῦτα μέμνησθε, ἐπεὶ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσην καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους, μηδὲ ψευσαμένους ὕστερον, κἂν ἐπῄνουν, καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον. στρατηγὸς δ' εἴ τις ἠδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ ταῖς νῦν εὐθύναις. ποῖος γὰρ στρατηγὸς Ἅλον, τίς δὲ Φωκέας ἀπολώλεκε; τίς δὲ Δορίσκον; τίς δὲ Κερσοβλέπτην; τίς δὲ Ἱερὸν ὄρος; τίς δὲ Πύλας; τίς δὲ πεποίηκεν ἄχρι τῆς Ἀττικῆς ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι Φιλίππῳ; τίς δὲ Κορώνειαν, τίς δ' Ὀρχομενόν, τίς δ' Εὔβοιαν ἀλλοτρίαν; τίς Μέγαρα πρῴην ὀλίγου; τίς Θηβαίους ἰσχυρούς; τούτων γὰρ οὐδὲν τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων, διὰ τοὺς στρατηγοὺς ἀπώλετο, οὐδ' ἐν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθὲν πεισθέντων ὑμῶν ἔχει Φίλιππος, ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπόλλυται καὶ τὴν τούτων δωροδοκίαν. ἂν τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγῃ, πλανᾷ δέ, καὶ πάντα μᾶλλον λέγῃ, (449) ἐκείνως αὐτὸν δέχεσθε. „οὐ στρατηγῷ δικάζομεν, οὐ περὶ τούτων κρίνῃ. μὴ λέγε, εἴ τις αἴτιός ἐστι καὶ ἄλλος τοῦ Φωκέων ὀλέθρου, ἀλλ' ὡς οὐ σὺ αἴτιος, δεῖξον. τί οὖν, εἴ τι Δημοσθένης ἠδίκει, νῦν λέγεις, ἀλλ' οὐχ, ὅτε τὰς

εὐθύνας ἐδίδου, κατηγόρεις; δι' αὐτὸ γὰρ εἶ τοῦτο ἀπολωλέναι δίκαιος. μὴ λέγε, ὡς καλὸν εἰρήνη, μηδ' ὡς συμφέρον· οὐδεὶς γὰρ αἰτιᾶταί σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην· ἀλλ' ὡς οὐκ αἰσχρὰ καὶ ἐπονείδιστος, καὶ πολλὰ ὕστερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντ' ἀπώλετο, ταῦτα λέγε. τούτων γὰρ ἁπάντων ἡμῖν αἴτιος σὺ ἐδόξαι, καὶ, τί δὴ μέχρι νυνὶ τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότα ἐπαινεῖς;" ἐὰν οὕτω φυλάττητε αὐτόν, οὐχ ἕξει τί λέγῃ· ἀλλὰ τὴν ἄλλως ἐνταῦθ' ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκὼς ἔσται.

Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη· πάνυ γὰρ μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω, ὡς καθυποκρινούμενον ὑμᾶς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖτε ἀτοπώτατον ἁπάντων ἂν ποιῆσαι, εἰ, ὅτε μὲν τὰ Θυέστου καὶ τῶν ἐπὶ Τροίᾳ κακὰ ἠγωνίζετο, ἐξεβάλλετε αὐτὸν καὶ ἐξεσυρίττετε ἐκ τῶν θεάτρων, καὶ μόνον οὐ κατελεύετε οὕτως, ὥςτε τελευτῶντα τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀποστῆναι, ἐπειδὴ δέ, οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρί' εἴργασται κακά, τηνικαῦθ' ὡς καλὸν φθεγγομένῳ προςέχοιτε. μηδαμῶς· μηδὲν ὑμεῖς ἀβέλτερον πάθητε, ἀλλὰ λογίζεσθ', ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, εὔφωνον σκοπεῖν, πρεσβευτὴν δὲ καὶ τῶν κοινῶν ἀξιοῦντά τι πράττειν, δίκαιον καὶ φρόνημ' ἔχονθ' ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα, πρὸς δ' ὑμᾶς ἴσον, ὥςπερ ἐγὼ Φίλιππον μὲν (450) οὐκ ἐθαύμασα, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἐθαύμασα, ἔσωσα, οὐδὲν ὑπεστειλάμην. οὗτος δ' ἐκείνου μὲν προὐκυλινδεῖτο, καὶ τοὺς παιᾶνας ᾖδεν, ὑμῶν δ' ὑπερεώρα. ἔτι τοίνυν, ὅταν μὲν ἴδητε δεινότητα ἢ εὐφωνίαν ἤ τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρηστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγενημένον ἀν-

ιν, συγχαίρειν καὶ συνασκεῖν πάντας δεῖ· κοινὸν ῦν πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῦτ' ἀγαθὸν γίγνεται· ὅταν δωροδόκου καὶ πονηροῦ καὶ παντὸς ἥττονος λήμ- ἀποκλείειν καὶ πικρῶς καὶ ἐναντίως ἀκούειν, ὡς α δυνάμεως δόξαν εὑρομένη παρ' ὑμῶν ἐπὶ τὴν στίν. ὁρᾶτε δ', ἀφ' ὧν οὗτος εὐδοκιμεῖ, πηλίκα λει περιέστηκε πράγματα. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ις ἐπιεικῶς εἰσὶν αὐτάρκεις, ἡ δὲ τοῦ λέγειν, ἂν ρ' ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἀντιστῇ, διακόπτεται. οὖν ἀκούετε τούτου ὡς πονηροῦ καὶ δωροδόκου γ' ὁτιοῦν ἐροῦντος ἀληθές.

ι δ' οὐ μόνον κατὰ τἄλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχῶς συμφέρει ὶ ἑαλωκέναι, θεάσασθε. εἴτε γὰρ ἥξει ποτὲ εἰς ν, τῶν δικαίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον ήσεται· νῦν μὲν γὰρ ᾕρηται, τοὺς πολλοὺς ἐξα- ὀλίγους θεραπεύειν, ἐὰν δὲ τούτους ἀπολωλότας αι, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς καὶ πάντων κυρίοις τὰ λοι- εῖν βουλήσεται· εἴτ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ἧσπερ νῦν, ς καὶ ἀσελγείας μενεῖ, τοὺς ὁτιοῦν ἂν ἐκείνῳ ντας ἀνῃρηκότες ἐκ τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν τού- νέλητε· οἳ γάρ, οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν, τοιαῦτ' ιν, τούτους, ἐὰν τὰ παρ' ὑμῶν (451) αὐτοῖς ἐφε- οἴεσθε ποιήσειν; ποῖον Εὐθυκράτην, ποῖον Λα- ', τίν' οὐχ ὑπερβαλεῖσθαι προδότην; τίνα δ' οὐ ν τῶν ἄλλων χείρω πολίτην ὑπάρξειν, ὁρῶντα τοῖς αντα πεπρακόσι χρήματα, δόξαν, ἀφορμὴν τὴν ου ξενίαν περιοῦσαν, τοῖς δὲ δικαίους τε παρέ- ἑαυτοὺς καὶ προσανηλωκόσι χρήματα, πράγμα- γθείας, φθόνον περιόντα παρ' ἐνίων; μηδαμῶς·

οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν, οὔτε πρὸς εὐσέβειαν, οὔτε πρὸς ἄλλο οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει, τοῦτον ἀφεῖναι, ἀλλὰ τιμωρησαμένους παράδειγμα ποιῆσαι πᾶσι, καὶ τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἄλλοις τε ἐτίμα τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἀτελείᾳ λειτουργιῶν. πολλῶν οὖν λαμβανόντων αὐτήν, σπάνις ἐδόκει τῶν λειτουργησόντων ἔσεσθαι. διὰ τοῦτο Λεπτίνης νόμον εἰσήνεγκεν, εἶναι μηδένα ἀτελῆ, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξὸν εἶναι τῷ δήμῳ δοῦναι, τὸν δὲ ἀτέλειαν αἰτήσαντα πάσχειν τὰ ἔσχατα. τοῦτον ἐγράψαντο τὸν νόμον πρότερον μὲν ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ Βαθιππος, καὶ οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἢ χρήματα λαβὼν ἢ νόσῳ περιπεσών, νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτήσιππος ὁ Χαβρίου παῖς καί τινες μετ' αὐτῶν, οἷς συνήγορος Δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης πλέον ἰσχύει τῷ συμφέροντι· τὴν γὰρ χρείαν προΐσχεται· (452) ὁ δὲ Δημοσθένης τῷ τε ἐνδόξῳ καὶ τῷ δικαίῳ· τῷ δικαίῳ μέν, ὅτι δίκαιόν ἐστι, τοὺς εὖ ποιήσαντας ἀντευπεπονθέναι, καὶ τοὺς ὀρθῶς ἄν τι λαβόντας τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι· τῷ δὲ ἐνδόξῳ, διότι τάχα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχρόν, ἃ δεδώκασιν, ἀφαιρεῖσθαι, Ἀθηναίοις δὲ οὐχ ἥκιστα, οἷς ἀντ' ἄλλου γνωρίσματος τὸ μεγαλόψυχον πρόσεστιν.

εικνύει δὲ ὅτι καὶ παρανόμως εἰςήνεγκε τὸν νό-
ει γὰρ νόμον τὸν κελεύοντα ἀναιρεῖν πρῶτον
ίον νόμον, καὶ τότε αὐτὸν τιθέναι νόμον, ἵνα
οις ἐναντίοι νόμοι εὑρίσκωνται.

Α Λ Λ Ω Σ.

ρὸς Λεπτίνην λόγος ἐπιγραφὴν ἔχει τοιαύτην,
ʔ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν
ὶ τιμωρίᾳ γράφων τις νόμον, ἐφαίνετο Λεπτί-
υνος· ὅθεν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὐ κατ' αὐτοῦ ὁ
δὲ ὑπόθεσις οὕτως ἔχει. σύνηθες ἦν τῇ πόλει
ναίων, τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πολλαῖς
όροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν δὲ
ν καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, ἐπέλειψαν οἱ λειτουρ-
, καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν τῶν λειτουργιῶν περι-
' εἰς τοὺς ἀπόρους, Λεπτίνης, τῶν πολιτευομέ-
οὐκ ἀδόκιμος, ἔγραψε νόμον, αὐτοῖς ῥήμασιν
οντα, „ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι,
τελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστο-
καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖ-
ήμῳ αἰτηθέντι (453) διδόναι· εἰ δέ τις ἁλῷ αἰ-
ιον αὐτὸν εἶναι, καὶ γένος καὶ οἰκίαν, καὶ ὑπο-
γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν· εἰ δὲ καὶ ἐν τούτοις
ον εἶναι τοῖς αὐτοῖς, οἷςπερ οἱ δικάζοντες, ὅταν
ς τῷ δημοσίῳ δικάζωσι.“ τοῦ νόμου οὖν οὕτως
ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βάθιππος Λεπτί-
πέθανε πρὶν εἰςελθεῖν τὴν γραφήν. κᾆτα διε-
όνος, καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνεύθυνος· νόμος
τὸν γράψαντα νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν
ὑπεύθυνον. ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τῶν

νόμων ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, κἂν οἱ γράψαν-
τες ἔξω κινδύνων ὦσι, μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπέστη κατή-
γορος Ἀφεψίων, υἱὸς Βαθίππου, ᾧ συνηγόρει Φορμίων
ὁ ῥήτωρ, καὶ Κτήσιππος ὁ υἱὸς Χαβρίου, ᾧ συνηγόρει
Δημοσθένης, τούτων οὖν κατηγόρων ἐπιστάντων, κατὰ
τοῦ νόμου πεποίηνται τὴν γραφήν, ἡ δὲ στάσις πραγ-
ματικὴ ἔγγραφος. κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου τὸ νόμιμον,
τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον.

Ἀναγκαῖον δὲ εἰπεῖν τὰς δικαιολογίας ἑκατέρων.
καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρίζεται τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ
περιποιεῖν λειτουργούς, καὶ ὅτι ἀσύμφορον ἡμῖν γίνεται,
ἐὰν οἱ πένητες μόνοι λειτουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ
χρόνῳ, καὶ οὐχ ἕξετε τοὺς λειτουργοῦντας· ἀλλὰ καὶ τῷ
δικαίῳ, ὅτι δεινόν ἐστι τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ
λειτουργοῦντας ἀεὶ πένεσθαι. ὁ δὲ κατήγορος ἰσχυρίζε-
ται τῷ νομίμῳ καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι. (Ἐστι)
καὶ ἔστι τὸ νόμιμον διπλοῦν, περί τε τὸ πρόσωπον, καὶ
τὸ πρᾶγμα. καὶ περὶ μὲν τὸ πρόσωπον, ἀφ' ὧν αὐτὸν
ἐχρῆν ποιῆσαι, οὐκ ἐποίησε· παρέβη γὰρ τὸν θεσμόν.
θεσμὸς δέ ἐστι νόμος, παρακελευόμενος, πῶς δεῖ νομο-
θετεῖν. ἔδει γὰρ αὐτὸν γράψαντα τιθέναι ἔμπροσθεν
τῶν ἐπωνύμων καὶ ἐν νομοθέταις κυρῶσαι· τοῦτο οὐκ
ἐποίησε. περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι παρέβη ὁ νόμος αὐτοῦ
παλαιὸν νόμον, τὸν λέγοντα, τὰς τοῦ δήμου δωρεὰς εἶναι
βεβαίας· ὑπεναντίος οὖν τῶν νόμων οὗτός ἐστιν, ὅτι
κελευόντων ἐκείνων, ὅσας ὁ δῆμος δέδωκε δωρεὰς κυρίας
εἶναι, οὗτος ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας βιάζεται. τῷ δὲ
δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς εὐεργέτας ἀποστε-
ρεῖν δωρεῶν. τῷ δὲ συμφέροντι τριχῶς ἰσχυρίζεται,
πρῶτον μέν, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γενήσεται, ἐὰν τοὺς

ἐτας ἀφαιρῆσθε τὴν δωρεάν· οὐκέτι γὰρ ὁ Λεύ-
πέμψει τὸν σῖτον ὑμῖν ἐκ τοῦ Βοσπόρου. δεύτερον
τι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται· οὐκέτι γὰρ εὐεργετήσει
ὴν πόλιν, στερουμένους τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλ-
τρίτον δέ, ὅτι ἀδοξήσετε· δόξετε γὰρ ἀγνώμονες

Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος δευτερολογία· ὁ Ἀφεψίων
ὡς πρεσβύτερος, ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν. οὐκοῦν ὁ
ένης προηγουμένως τῷ συμφέροντι χρῆται, φάσκων
τάνει καθεστάναι τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων,
ρῷ δὲ τῷ δικαίῳ, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰσότητος θεωρεῖ-
πάνυ γάρ, φησί, δεινόν (455) ἐστι τινὰς μὲν πλου-
ἀτελείας ἐπειλημμένους, τὴν πόλιν δὲ μηδὲ τῶν λει-
γούντων εὐπορεῖν. προβάλλεται δὲ ὁ ῥήτωρ τῷ μὲν
ν τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου, συνυποδύεται δὲ καὶ
σκευάζει καὶ τὴν σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου. ἐν
τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καθίστησιν ἀνταναγινώσκων
ἀντιτιθεὶς καὶ ἀντεξετάζων ἀμφοτέρους τοὺς νό-
, καὶ τὸ διάφορον ὅσον δεικνύς. ἵνα δὲ μὴ ἐξαί-
μηδὲ ἀναρμόστως παρέχηται τῶν νόμων τὴν σύ-
ιν, ἐκ πολλοῦ παρεσκεύασε. καὶ ἡ πρώτη γε ἀντί-
ς τοῦ λόγου, τῷ μὲν δοκεῖν, ἐστὶ παρὰ Λεπτίνου,
ἀληθείᾳ πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος
ηται, ἵνα φαίνηται ὁ ἀντίδικος τὸν Δημοσθένους
ων νόμον. τί γὰρ ὁ Δημοσθένους βούλεται νόμος;
δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι, τοὺς δὲ
ας κρίνεσθαι, ἵν', εἰ μὲν ἄξιοι, ἔχωσιν, εἰ δὲ ἀνα-
έχειν δοκοῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶσιν. οὐκοῦν
ς ὁ Λεπτίνης τὸν Δημοσθένους νόμον κεκύρωκεν.
ἀρ αἰτιᾶται κατ' ἀρχὰς εὐθύς, ὅτι πολλοὶ τῶν εἰ-

ληφότων εἰσὶν ἀνάξιοι· οὐκοῦν ἔχει τὸν ⁊ νόμον τοὺς ἀναξίους ἐκκρίνοντα. καὶ διὰ τι κατέσπαρται· ὁ γὰρ πολὺς περὶ αὐτοῦ ; τοὺς δικαστὰς πρὸς τὴν τοῦ νόμου μετὰ γνωσιν. ἰδὼν δέ, ὅτι Λεπτίνης ἐκεῖνον ἔχει τατον λόγον, ὡς, ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτοι δένα ἀτελῆ εἶναι, οὐ ταύτην ἔθηκε (456) π ἀντίθεσιν, ἀλλὰ τὴν λυσιτελοῦσαν αὐτῷ, κ λουσαν εἰςφέρειν τὸν παρ' αὐτοῦ νόμον. ὅτ „καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ,“ σο ἀκούοντας· οὐ γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀναξίων π ται λόγῳ, ἀλλὰ τῷ δηλονότι σπανίζειν τη λειτουργούντων, καὶ τῷ συμφέρειν μετατιθε τουργίας ἀπὸ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόροι

Ἔστι δὲ τὸ μὲν εἶδος τοῦ λόγου δικαν κρίσις ἐστὶν ἐπὶ τὸν νόμον· ἡ δέ γε ὕλη π πλῆ, καὶ ταύτης ἡ μέν ἐστι δικανική, ἡ δὲ ο κή. εὕροις δ' ἂν οὐδὲ πανηγυρικῆς ἰδέας τὸν λόγον, ἐν οἷς πειρᾶται σεμνύνειν ἕκαστι γετῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα εὑρήσεις ἄξια τῶν κώμια, καὶ λόγους εὐφήμως ἁρμόττοντας πράξεσιν, οἷον, ὡς ὅταν ἐμπομπεύῃ τοῖς ⁊ Χαβρίου κατορθώμασι, καὶ τοῖς Ἐπικέρδο ἐκ Θάσου καὶ Κορίνθου καὶ Λεύκωνος. τὴν μεταχείρισιν τοῦ λόγου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΛΟΓΟΣ.

(457) Ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν ἕνεκα τοῦ νομί-
ν συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ
ῦ παιδὸς ἕνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, ὡς
οἷός τε ὦ, συνερεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες
θηναῖοι, τοῦθ', ὅτι Λεπτίνης, κἄν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ
μου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ περὶ αὐτοῦ, φήσει δ'
ἀξίους τινὰς ἀνθρώπους, εὑρομένους ἀτέλειαν, ἐκδεδυ-
ναι τὰς λειτουργίας, καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ
γῳ. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντα πάντας
φαιρεῖσθαι τὴν δωρεὰν τῶν ἀδίκων ἐστίν, ἐάσω· καὶ
ῳ εἴρηται τρόπον τινά, καὶ ὑφ' ὑμῶν ἴσως γιγνώσκε-
ι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν, τίνος εἵνεκ', εἰ
μάλιστα μή τινες, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τῶν
τῶν ἠξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους. ἐν μὲν γὰρ τῷ
άψαι, μηδέν' εἶναι ἀτελῆ, τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν
έλειαν· ἐν δὲ τῷ προσγράψαι, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι
ῦναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ'
στιν εἰπεῖν, ὡς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ τοὺς ἔχοντας
είλετο τὴν δωρεάν, ἀναξίους νομίζων, οὕτω καὶ τὸν
ιον ἀνάξιον ἡγεῖτο κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι τὰ ἑαυ-
, ἐάν τῳ βούληται. ἀλλὰ νὴ Δί' ἐκεῖνο ἂν ἴσως εἴποι
ς ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ (458) ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν

δῆμον, διὰ τοῦθ' οὕτως ἔθηκε τὸν νόμον. τί ο
πάντα ἀφῃρῆσθαι, καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμ
τοῦτον τὸν λόγον; οὐ γάρ ἐστιν ἐφ' ὅτου τοῦ
πόνθατε τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πι
λάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ σ
ἤδη τινὰς ἥττους ἀντὶ κρειττόνων ἐπείσθητε
καὶ ὅλως ἐν, οἶμαι, πολλοῖς, οἷς πράττετε, κα
τι συμβαίνειν ἀνάγκη. ἆρ' οὖν θησόμεθα ι
ταῦτα, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῇ βουλῇ, μηδὲ
μήτε προβουλεύειν, μήτε χειροτονεῖν μηδέν; ἐγι
οἶμαι· οὐ γάρ ἐσμεν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι, πι
ἐξαπατηθῶμεν, ἀλλὰ διδαχθῆναι, πῶς τοῦτο μ
μεθα, καὶ θέσθαι νόμον, οὐχ ὅς ἀφαιρήσετ
ρίους ἡμᾶς εἶναι, ἀλλὰ δι' οὗ τὸν ἐξαπατῶντε
σόμεθα.

Εἰ τοίνυν τις, ἐάσας ταῦτα, αὐτὸ καθ' αὑ
σειε, πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κ
ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἐξαπατηθέντας δὲ
φαύλῳ τινὶ δοῦναι, ἤ, διὰ τὸ παντελῶς ἀκ
σθαι, μηδ', ἂν ἄξιόν τινα εἰδῆτε, ἐξεῖναι τ
ροιτ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διὰ τί;
τοῦ πλείονας, ἢ προςῆκε, τιμᾶν, πολλοὺς εὖ
καλεῖσθ' ὑμᾶς, ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν, μι
ῇ, διδόναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖ
δὲ τούτῳ καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξι
σαντες εὐηθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἄν, οἱ
θόν τι ποιοῦντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοι
(459) κακίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον, εὐήθη δε
ρόν, εἶναι, τοσούτῳ λῦσαι τὸν νόμον κι
σθαι.

ὁ τοίνυν ἔμοιγε οὐδ' ἐκεῖνο εὔλογον, ὦ ἄνδρες ῖοι, σκοπουμένῳ φαίνεται, καταμεμφόμενόν τινας ἴς ὑπαρχούσαις δωρεαῖς, τοὺς χρησίμους ὄντας μῶν ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχουσῶν τούτων καὶ ἀνάξιοί τινες κατὰ τὸν τούτου λόγον εἰσί, τί οσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε, ὅταν παντελῶς μηδὲ πλέον ιηδὲν εἶναι ταῖς χρηστοῖς οὖσιν;

ι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι ἐκ ν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πάλαι κυρίων, οὓς οὐδ' αὐτος ἀντείποι ἂν μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν, ἐνιαυτὸν ὸν ἕκαστος λειτουργεῖ, ὥςτε τὸν ἥμισυν ἐστ' ἀτε- ὶ χρόνου. εἶθ' ἧς πᾶσι μέτεστι τὸ ἥμισυ καὶ τοῖς τιοῦν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς, ταύτης τοὺς εὖ ντας, ὃ προςτεθείκαμεν αὐτοῖς, τοῦτ' ἀφελώμε- ηδαμῶς· οὔτε γὰρ ἄλλως καλόν, οὔτε ὑμῖν πρέ- ὡς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ ἀγορὰν ἀψευδεῖν νόμον γεγράφθαι, ἐφ' οἷς οὐ- δημοσίᾳ βλάβος, εἴ τις ψεύσεται, ἐν δὲ τῷ κοι- ρῆσθαι τῷ νόμῳ τούτῳ τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν ταν τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθόν τι πεποιη- απατῆσαι, καὶ ταῦτ' οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλή- ουσαν; οὐ γάρ, εἰ μὴ χρήματ' ἀπόλλυτε, μόνον ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρηστήν, περὶ ἧς μᾶλλον ε ἢ περὶ χρημάτων, καὶ οὐ μόνον ὑμεῖς, ἀλλὰ γονοι. τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖ- τησάμενοι, πάνθ' (160) ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνή- ὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστη- αὶ τὰς ἰδίας οὐσίας προςαναλίσκοντες διετέ- οίνυν οὗτος ὁ νόμος ταύτην ἀντὶ καλῆς αἰ- λει περιάπτει, καὶ οὔτε τῶν προγόνων οὐδ'

ὑμῶν ἀξίαν. τρία γὰρ τὰ μέγιστα ὀνείδη κτᾶται, νηρούς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν.

Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἐστὶν ὅλως, ὦ ἄνδρες Ἀθ τοῦ ἤθους τοῦ ὑμετέρου, κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι διὰ βραχέων, ἕν πρότερον πεπραγμένων τῇ πόλει διεξελθών. λέ χρήμαθ' οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ Λακε νίων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ. ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις εἰς θε, καὶ τὰ πράγματ' ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέ τες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ταῦτ' ἀπήτουν. δὲ γιγνομένων, καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀ ναι κελευόντων, τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν δὲ τοῦτο π ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας σημεῖον ἀξιούντων, κοινῇ σαι τὰ χρήματα, φασὶ τὸν δῆμον ἑλέσθαι συνεισε αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσ ὡμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν οὐ δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἠδικηκόσιν ὑμᾶς, ὑπ μὴ ψεύσασθαι, τὰ χρήματα εἰσφέρειν ἠθελήσατ δ' ἐξὸν ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια ποιῆσαι τ εργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι μᾶλλον α σθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ.

Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἦθος, ὦ ἄνδρες ναῖοι, καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ἐφ' ὧν εἶπον, ἂν τοιοῦτον, (461) ἀψευδὲς καὶ χρηστόν, οὐ τὸ λέστατον πρὸς ἀργύριον σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ πρᾶξαι· τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλ γε οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον οὐδέν, οὐδὲ σύνο δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν, εὑρίσκω πολὺ τούτου κεχω νον. φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι, τοῦτον ὑμῖν ἀ θῆσαι περὶ τοῦ λῦσαι τὸν νόμον, ἢ ὑμᾶς τούτ

θέσθαι, καὶ λυσιτελέστερον εἶναι καὶ ὑμῖν καὶ τού-
τὴν πόλιν πεπεικέναι Λεπτίνην, ὅμοιον αὐτῇ γενέ-
ι, 'δοκεῖν, ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπεῖσθαι, ὁμοίαν
ι τούτῳ· οὐδὲ γάρ, εἰ πάνυ χρηστός ἐσθ', ὥς ἐμοῦ
νεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος.

Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄμεινον
περὶ τοῦ παρόντος βουλεύσασθαι, εἰ κἀκεῖνο μά-
τε, ὅτι ᾧ μόνῳ μείζους εἰσὶν αἱ παρὰ τῶν δήμων
καὶ τῶν παρὰ τῶν ἄλλων πολιτειῶν διδομένων, καὶ
το ἀναιρεῖται νῦν τῷ νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ χρείᾳ τῇ
εὑρισκομένων τὰς δωρεὰς οἱ τύραννοι καὶ οἱ τὰς
'αρχίας ἔχοντες μάλιστα δύνανται τιμᾶν· πλούσιον
, ὃν ἂν βούλωνται, παραχρῆμ' ἐποίησαν· τῇ δὲ τι-
καὶ τῇ βεβαιότητι τὰς παρὰ τῶν δήμων δωρεὰς εὕ-
στε οὔσας βελτίους. τό τε γὰρ μὴ μετ' αἰσχύνης ὡς
κεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἰσηγορίᾳ, δοκοῦντα
ἴν τινος εἶναι, τιμᾶσθαι, τῶν καλῶν ἐστί, τά τε ὑπὸ
ὁμοίων ἑκόντων θαυμάζεσθαι, τοῦ παρὰ τοῦ δε-
του λαμβάνειν ὁτιοῦν, κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. παρὰ
γὰρ ἐκείνοις μείζων ἐστὶν ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος
παρούσης χάριτος, παρὰ δ' ὑμῖν, ἀδεῶς, ἃ ἂν λά-
ῃς, ἔχειν ὑπῆρχε, (462) τὸν γοῦν ἄλλον χρόνον. ὁ
ὖν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν τῶν δωρεῶν νόμος οὗτος, ᾧ
ρ κρείττους εἰσὶν αἱ παρ' ὑμῶν δωρεαί, τοῦτ' ἀφαι-
αι. καίτοι τῶν ἁπασῶν ἡςὑντινος πολιτείας τὸ κο-
σθαι τοὺς εὔνους τοῖς καθεστῶσι χάριν ἂν ἀφέλῃς,
ικρὰν φυλακὴν αὐτῶν ταύτην ἀφῃρηκὼς ἔσει.

Τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ἐπιχειρήσειε Λε-
ης, ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὡς αἱ λειτουργίαι νῦν
εἰς πένητας ἀνθρώπους ἔρχονται, ἐκ δὲ τοῦ νόμου

τούτου λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι δὲ οὑτωσὶ μὲν ἀκοῦσαι, λόγον τιν᾽ ἔχον· εἰ δέ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, ψεῦδος ἂν ὂν φανείη. εἰσὶ γ που παρ᾽ ἡμῖν αἵ τε τῶν μετοίκων λειτουργίαι, πολιτικαί· ὧν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὑρημένοις ἡ ἀ ἣν οὗτος ἀφαιρεῖται. τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον κ σωτηρίαν τῆς πόλεως εἰςφορῶν καὶ τριηραρχιῶν καὶ δικαίως οὐδείς ἐστ᾽ ἀτελὴς ἐκ τῶν παλαιῶν οὐδὲ οὓς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ᾽ Ἁρμοδίου καὶ Ἀ γείτονος. σκεψώμεθα δή, τίνας ἡμῖν εἰςποιεῖ χο εἰς ἐκείνας τὰς λειτουργίας, καὶ πόσους, ἐὰν μὴ προςέχωμεν, ἀφήσει. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι ραρχοῦντες ἀεὶ τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν, ἐλάττω τῶν ἱκανῶν κεκτημένοι, τὴν ἀναγκαίαν ἀ ἔχοντες, ἔξω τοῦ τέλους εἰσὶ τούτου· οὐκοῦν τούτ οὐδετέρων οὐδεὶς διὰ τὸν νόμον ἡμῖν προςέσται χο ἀλλὰ νὴ Δία εἰς τὰς τῶν μετοίκων λειτουργίας π πολλούς. ἀλλ᾽ ἐὰν δείξῃ πέντε, ἐγὼ ληρεῖν ὁμ (468) θήσω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶναι τοῦτο, καὶ τῶν μετοίκων πλείονας ἢ τοσούτους, ἐὰν ὁ τεθῇ, τοὺς ἀεὶ λειτουργοῦντας ἔσεσθαι, καὶ τῶν τῶν μηδένα ἐκ τριηραρχίας ὑπάρξειν ἀτελῆ. σκε θα δή, τί τοῦτ᾽ ἔσται τῇ πόλει, ἐὰν ἅπαντες οὗτ τουργῶσιν· φανήσεται γάρ, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, τῆς σομένης ἄξιον αἰσχύνης. ὁρᾶτε δ᾽ οὑτωσί. εἰσὶ τ νων ἀτελεῖς, δέκα θήσω· καὶ μὰ τοὺς θεούς, ὅπες ἀρτίως, οὐκ οἴομαι πέντε εἶναι. καὶ μὴν τῶν γε π οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ. οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἑκκαίδεκ ήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν, εἰ δὲ βούλεσθε, τριάκο σοι δή ποτ᾽ εἰσὶν οἱ κατ᾽ ἐνιαυτὸν τὰς ἐγκ

ργίας λειτουργοῦντες, χορηγοὶ καὶ γυμνασίαρχοι καὶ ιάτορες; ἑξήκοντα ἴσως, ἢ μικρῷ πλείους, σύμπαντες ποι. ἵνα οὖν τριάκοντ' ἄνθρωποι ἢ πλείους παρὰ ντα τὸν χρόνον λειτουργήσωσιν ἡμῖν, τοὺς ἅπαντας ίστως πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαθῶμεν; ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖ- . δήπου, ὅτι λειτουργήσουσι μέν, ἄνπερ ἡ πόλις ῇ, λλοί, καὶ οὐκ ἐπιλείψουσιν, εὖ δὲ ποιεῖν ἡμᾶς οὐδεὶς ελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας ἐὰν ἠδικημένους . εἶεν. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστα ἐπέλειπον οἱ χορηγεῖν οί τε, πρὸς Διὸς πότερον κρεῖττον ἦν εἰς συντέλειαν γεῖν τὰς χορηγίας, ὥςπερ τὰς τριηραρχίας, ἢ τοὺς ργέτας ἀφελέσθαι τὰ δοθέντα; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶο- . νῦν μέν γε τὸν χρόνον, ὃν ἂν τούτων ἕκαστος λει- ργῇ, δίδωσι τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῖς μόνον, μετὰ ῦτα δὲ οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτῶν ἀναλώσει· (464) τα δ' ἂν μικρᾶς συντελείας ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων άστῳ γιγνομένης, οὐδὲν ἔπασχε δεινὸν οὐδείς, οὐδ' εἰ ν μικρὰ κεκτημένος ἦν.

Οὕτω τοίνυν τινές, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ουσιν ἀλογίστως, ὥςτ' ἐπιχειροῦσι λέγειν πρὸς μὲν ῦτ' οὐδέν, ἄλλα δὲ τοιαδί, ὡς ἄρα δεινόν, εἰ ἐν κοινῷ ν μηδ' ὁτιοῦν ὑπάρχει τῇ πόλει, ἰδίᾳ δέ τινες πλουτή- ουσιν, ἀτελείας ἐπειλημμένοι. ἔστι δὲ ταῦθ' ἅμ' ἀμ- ότερα οὐχὶ δίκαιον λέγειν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλά, ὐ ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δήπου τούτῳ βασκαίνειν· δ' ὑφῃρημένον φήσουσιν, ἤ τινα ἄλλον οὐχ ὃν προς- ι τρόπον, εἰσὶ νόμοι, καθ' οὓς προςήκει κολάζειν. δὲ τοῦτο μὴ ποιοῦσιν, οὐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς τοῦτον τέον. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ εἶναι χρήματα κοινὰ όλει, ἐκεῖνο ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν, ὅτι οὐδὲν ἔσεσθ' εὐ-

πορώτεροι, τὰς ἀτελείας ἐὰν ἀφέλησθε· οὐ γὰ
νεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις τι
ναλώματ' οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πό
ἀγαθοῖν ὄντοιν, πλούτου καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντας
εσθαι, μεῖζόν ἐστι τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον ἡμ
τις οἴεται δεῖν, ὅτι χρήματ' οὐκ ἔχομεν, μηδὲ δό
ἡμᾶς χρηστήν, οὐ καλῶς φρονεῖ. ἐγὼ μὲν γὰρ
τοῖς θεοῖς, μάλιστα μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολ
σθαι, εἰ δὲ μή, τό γε πιστοῖς εἶναι καὶ βεβαί
διαμένειν.

Φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας, ἃς ἀναπαυομέν
εὐπορήσειν οὗτοι φήσουσιν, εἰς δέον ὑμῖν γι
δείξω. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι τῶν τριηραρ
δείς (465) ἐστ' ἀτελής, οὐδὲ τῶν εἰςφορῶν τῶν
πόλεμον. οὐκοῦν ὁ πολλὰ κεκτημένος οὗτος, ὅς
πολλὰ εἰς ταῦτα συντελεῖ· πᾶσα ἀνάγκη. κα
δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦθ' ὑπάρχειν πλείστην
πάντες ἂν ὁμολογήσειαν· παρὰ μὲν γὰρ τὰς
χορηγιῶν δαπάνας μικρὸν ἡμέρας μέρος ἡ χ
θεωμένοις ὑμῶν, παρὰ δὲ τὰς τῶν εἰς τὸν πόλ
ρασκευῶν ἀφθονίας, πάντα τὸν χρόνον ἡ σωτη
τῇ πόλει. ὥςθ', ὅσον ἐνθάδ' ἀφίετε, ἐκεῖ κ
καὶ δίδοτε ἐν τιμῆς μέρει ταῦτα, ἃ καὶ μὴ
ἔστιν ἔχειν τοῖς τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια κεκτημένο
μήν, ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδείς ἐστ' ἀτελής, ο
ὑμᾶς εἰδέναι πάντας, ὅμως δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμ
ἀναγνώσεται. λαβὲ τὸν περὶ τῶν τριηραρχιῶ
καὶ λέγε τοῦτο αὐτό.

ΝΟΜΟΣ. „Ἀτελῆ δὲ μηδένα εἶναι τριηραρ
τῶν ἐννέα ἀρχόντων."

Ὁρᾶθ', ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα εἶ-
τριηραρχίας ἀτελῆ διείρηκεν ὁ νόμος, πλὴν τῶν ἐννέα
ἰντων. οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτημένοι τοῦ τριη-
χίας ἄξια ἔχειν, ἐν ταῖς εἰςφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν
ιμον, οἱ δ' ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν, εἰς ἀμφό-
ι ὑμῖν ὑπάρξουσι χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν καὶ εἰς-
ειν. τίνα οὖν ῥαστώνην τοῖς πολλοῖς ὁ σός, ὦ Λε-
η, ποιεῖ νόμος, εἰ μιᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν ἕνα χορηγὸν
ἵστησιν, ὃς ἀνθ' ἑνὸς ἄλλου τοῦθ' ἅπαξ ποιήσας,
ιλλάξεται; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. τῆς δέ γ' αἰσχύνης
) ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν, καὶ τῆς ἀπιστίας.
ουν, ὅτε πολλῷ μείζονα βλάψει τῶν ὠφελειῶν, ὧν
, προςήκει λελύσθαι παρὰ τοῖςδε αὐτόν; ἔγωγ' ἂν
ην.

Ἔτι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν
νόμῳ διαῤῥήδην αὐτοῦ, μηδένα μήτε τῶν πολιτῶν
ε τῶν ἰσοτελῶν μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελῆ, μὴ διη-
θαι δέ, ὅτου ἀτελῆ, χορηγίας ἢ τίνος ἄλλου τέλους,
' ἁπλῶς ἀτελῆ μηδένα, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ
ιστογείτονος, καὶ ἐν μὲν τῷ μηδένα, πάντας περιλαμ-
ειν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων, μὴ διορίζειν τῶν
ούντων Ἀθήνησιν, ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα, τὸν ἄρ-
τα Βοσπόρου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὴν δωρεάν, ἣν
ἷς ἔδοτ' αὐτοῖς. ἔστι γὰρ γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων
ος, τῇ δὲ παρ' ὑμῶν ποιήσει πολίτης· κατ' οὐδέτερον
αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔστ' ἔχειν ἐκ τούτου τοῦ νόμου.
τοι τῶν μὲν ἄλλων εὐεργετῶν χρόνον τινὰ ἕκαστος
ν χρήσιμον ἑαυτὸν παρέσχεν, οὗτος δ', ἂν σκοπῆτε,
ίσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν, καὶ ταῦθ' ὧν μά-
ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι

λείστῳ τῶν πάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐ
χρώμεθα. πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶ
ρίων ἀφικνούμενον ὁ ἐκ τοῦ Πόντου
ἐστίν. εἰκότως· οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τό
σῖτον ἔχειν πλεῖστον τοῦτο γίγνεται, ἀλ
ριον ὄντα τὸν Λεύκωνα αὐτοῦ, τοῖς ἄ
ἀτέλειαν δεδωκέναι, καὶ κηρύττειν πρ
τοὺς ὡς ἡμᾶς πλέοντας. ἔχων γὰρ ἐ
τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν, ἅπασι δίδωκε
το δ' ἡλίκον ἐστί, θεωρήσατε. ἐκεῖν
παρ' αὐτοῦ σῖτον ἐξάγοντας τριακοσ
ἐκείνου δεῦρ' ἀφικνούμεναι σίτου μ
ράκοντά εἰσιν· καὶ τοὺς ἐκ τῆς πα
ἀπογραφῆς ἄν τις ἴδοι. οὐκοῦν π
κοντα μυριάδας, μυρίους δίδωσι μ
δὲ τὰς δέκα ὡσπερανεὶ τρισχιλίου
δεῖ ταύτην ἀποστερῆσαι τὴν δωρ
προσκατασκευάσας ἐμπόριον Θε
πλέοντες οὐδ' ὁτιοῦν χεῖρον εἶναι
ταῦθ' ἔδωκε τὴν ἀτέλειαν ἡμῖν.
πῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, ὅσ
ἀνήρ, καὶ αὐτός, καὶ οἱ πρόγον
τοδείας παρὰ πᾶσιν ἀνθρώπο
ὑμῖν ἱκανὸν σῖτον ἀπέστειλεν, ὁ
τεκαίδεκα ἀργυρίου τάλαντα,
προσπεριγενέσθαι. τί οὖν οἴε
τοῦτον τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶ
σῃ, νόμῳ τὴν ἀτέλειαν ὑμᾶ
μηδ', ἂν μεταδόξῃ ποτέ,
ἄρ' ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς

ἀτέλειαν, κύριος ἂν γένηται, καὶ ὑμῶν τοὺς σιτηγοῦντας; οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε ὑπεί-, ὡς ἐκεῖνος ὑπομενεῖ, ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους ιῷ ὑμῶν δωρεάς, ὑμῖν δὲ μένειν τὰς παρ᾽ κοῦν πρὸς πολλοῖς, οἷς ἂν ὁ νόμος βλάπτειν αι, καὶ προσαφαιρεῖταί τι τῶν ὑπαρχόντων εἶθ᾽ ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε, εἰ χρὴ τοῦτον ἐξα-οὐ πάλαι βεβούλευσθε; ἀνάγνωθι λαβὼν ηφίσματα τὰ περὶ τοῦ Λεύκωνος.

(ψηφίσματα.)

εἰκότως καὶ δικαίως τετύχηκε τῆς ἀτελείας ὁ Λεύκων, ἀκηκόατ᾽ ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ σταί. τούτων δ᾽ ἁπάντων στήλας ἀντιγρά-ιθ᾽ ὑμεῖς κἀκεῖνος, τὴν μὲν ἐν Βοσπόρῳ, τὴν ιεῖ, τὴν δ᾽ ἐφ᾽ Ἱερῷ. σκοπεῖτε δή, πρὸς ὅσης βολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγει, ὃς ἀπιστότε-ον καθίστησιν ἑνὸς ἀνδρός. μὴ γὰρ οἴεσθ᾽ τὰς στήλας ἑστάναι ταύτας, ἢ τούτων πάν-ε ἢ δεδώκατε, συνθήκας· αἷς ὁ μὲν Λεύκων εῖται, καὶ ποιεῖν ἀεί τι προθυμούμενος ὑμᾶς ἑστώσας ἀκύρους πεποιηκότες, ὃ πολὺ δει-καθελεῖν· αὗται γὰρ οὑτωσὶ τοῖς βουλομέ-ῆς πόλεως βλασφημεῖν τεκμήριον, ὡς ἀληθῆ τήξουσιν. φέρε, ἐὰν δὲ δὴ πέμψας ὡς ἡμᾶς ωτᾷ, τί ἔχοντες ἐγκαλέσαι καὶ τί μεμφόμε-ειαν αὐτὸν ἀφῄρησθε, τί πρὸς θεῶν ἐροῦ-ράψει ποτὲ ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ἡμῶν γρά-Δί᾽ ἦσαν τῶν εὑρημένων τινὲς ἀνάξιοι; ἐὰν ς ταῦτα ἐκεῖνος· „καὶ γὰρ Ἀθηναίων τι-

νές εἰσιν ἴσως φαῦλοι, καὶ οὐ διὰ ταῦτ᾽ ἐγώ στοὺς ἀφειλόμην, ἀλλά, τὸν δῆμον νομίζω πάντας ἔχειν ἐῶ," οὐ δικαιότερ᾽ ἡμῶν ἐρεῖ; δοκεῖ. παρὰ πᾶσι (469) γὰρ ἀνθρώποις μέ ἔθος, διὰ τοὺς εὐεργέτας καὶ ἄλλους τινὰς εὖ μὴ χρηστῶν, ἢ διὰ τοὺς φαύλους τοὺς ὁμο ἀξίους χάριτος τὰ δοθέντ᾽ ἀφαιρεῖσθαι. κα ὅπως οὐκ ἀντιδώσει τῷ Λεύκωνί τις, ἐὰν βο ναμαι σκοπούμενος εὑρεῖν. χρήματα μὲν γι παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὸν νόμον τοῦτον αὐτὰ ἔλθῃ, ἢ στερήσεται τούτων ἢ λειτουργ σθήσεται. ἔστι δ᾽ οὐ τὸ τῆς δαπάνης μ νῷ, ἀλλ᾽, ὅτι τὴν δωρεὰν ὑμᾶς αὐτὸν ἀφῃρ

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ Λ θῇ, μόνον δεῖ σκοπεῖν, ᾧ φιλοτιμίας εἵνι δωρεᾶς σπουδὴ γένοιτ᾽ ἄν, οὐ χρείας, ἀλ ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττων, γέγονεν αὐτῷ τὸ παρ᾽ ὑμῶν λαβεῖν τότ τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης ὁ Κυρη ... τῶν εἰληφότων, δικαίως ἠξιο

τάλαντον ἔδωκεν, αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος. (470) σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερὸς γένοιτο εὔνους ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἧττον ἄξιος ἀδικηθῆναι, ἤ, πρῶτον μέν, εἰ, παρὼν ἐπὶ τῆς πόλεως ἀτυχήματι, μᾶλλον εἵλοιτο τοὺς ἀτυχοῦντας καὶ τὴν παρὰ τούτων χάριν, ἥτις ποτ' ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκρατηκότας, καὶ παρ' οἷς ἦν· δεύτερον δ', ἑτέραν χρείαν ἰδών, εἰ φαίνοιτο διδούς, καὶ μή, ὅπως ἰδίᾳ τὰ ὄντα σώσει, προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως τῶν ὑμετέρων μηδὲν ἐνδεῶς ἕξει τὸ καθ' αὑτόν. τοῦτον μέντοι τὸν τῷ μὲν ἔργῳ παρὰ τοὺς μεγίστους καιροὺς οὑτωσὶ κοινὰ τὰ ὄντα τῷ δήμῳ κεκτημένον, τῷ δὲ ῥήματι καὶ τῇ τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα, οὐχὶ τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε, (οὐδὲ γὰρ οὔσῃ χρώμενος φαίνεται,) ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν. οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον; τὸ τοίνυν ψήφισμα ὑμῖν αὐτὸ ἀναγνώσεται τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρί. καὶ θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ψηφίσματ' ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις καιροῖς χρησίμους ὑμῖν παρασχόντας ἑαυτούς· εὑρήσετε γὰρ τούτους, οὓς ἥκιστα προσῆκεν, ἀδικοῦντα. λέγε.

(ψήφισμα.)

Τὰς μὲν εὐεργεσίας, ἀνθ' ὧν εὕρετο τὴν ἀτέλειαν ὁ Ἐπικέρδης, ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί. σκοπεῖτε δὲ μὴ τοῦτο, εἰ μνᾶς ἑκατὸν καὶ πάλιν τάλαντον ἔδωκεν, (οὐδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγ' ἡγοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων θαυμάσαι,) ἀλλὰ τὴν προθυμίαν, καὶ τὸ αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον (471) ποιῆσαι, καὶ τοὺς καιρούς, ἐν οἷς. πάντες μὲν γὰρ εἰσιν

ἴσως ἄξιοι χάριν ἀνταπολαμβάνειν οἱ προϋπ
τῷ ποιεῖν εὖ· μάλιστα δ' οἱ παρὰ τὰς χρεία
οὗτος ἀνὴρ ὢν φαίνεται. εἶτ' οὐκ αἰσχυνόμεθ
δρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας εἰ,
ποιησάμενοι τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφῃρημέν
μεθα τὴν δωρεάν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι;
ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ,
τὴν ἀτέλειαν, ἕτεροι δ' ὑμεῖς, οἱ νῦν ἀφαιρούμ
λύει τοῦτο τὴν αἰσχύνην, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο κ
νόν ἐστιν. εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παθόν
τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν, ἡμεῖς δ' οἱ λό
ἀκούοντες, ὡς ἀναξίων ἀφαιρησόμεθα, πῶς
δεινον ποιήσομεν; αὑτὸς τοίνυν ἐστί μοι λόγ
καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους καταλυσάντω
τῶν, ὅτ' ἔφευγεν ὁ δῆμος, χρησίμους αὐτοὺς π
των· πάντας γὰρ αὐτοὺς ἡγοῦμαι δεινότατ' ἂ
εἴ τι τῶν τότε ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη.

Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται, πολὺ
θῆναί τινος τοιούτου νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν,
εὐχέσθω τοῖς θεοῖς, κἀγὼ συνεύχομαι· λογι
πρῶτον μέν, ὅτι περὶ νόμου μέλλει φέρειν τὴν
μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι· δεύτερον δ', ὅτι β
οἱ πονηροὶ νόμοι καὶ τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰο
λεις. οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματ' ἐπ'
εἰ μὴ τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καθεστηκότας, κα
χρησταί, καὶ νόμοι, καὶ ἄνδρες χρηστοί, καὶ π
τασμέν' ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε, τοὺς δ' ἐν ἀπά
στάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ, (472) πάντα
λούμενα ὑπέρρει κατὰ μικρόν. τῶν γὰρ ἀ
πλεῖστοι κτῶνται μὲν τἀγαθὰ τῷ καλῶς

καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ' οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις. ὃ μὴ πάθητε νῦν ὑμεῖς, μηδ' οἴεσθε νόμον τοιοῦτον θέσθαι δεῖν, ὃς καλῶς τε πράττουσαν τὴν πόλιν ὑμῶν πονηρᾶς δόξης ἀναπλήσει, ἐάν τέ τι συμβῇ ποτέ, ἔρημον τῶν ἐθελησόντων ἀγαθόν τι ποιεῖν αὐτὴν καταστήσει.

Οὐ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἰδίᾳ γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ παρασχόντας χρησίμους αὑτοὺς ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, οἵων μικρῷ πρότερον Φορμίων διεξελήλυθε, κἀγὼ νῦν εἴρηκα, ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους, οἳ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῖν ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου παρέσχον, καὶ λέγοντες, ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, καὶ πράττοντες· ὧν ἔνιοι, διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν, στέρονται τῆς πατρίδος. ὧν ἐπέρχεταί μοι πρώτους ἐξετάσαι τοὺς ἐκ Κορίνθου φυγόντας. ἀναγκάζομαι δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα χρησίμους ἡμῖν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον, ἐάσω· ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένετο, ἡ ἐν Κορίνθῳ, τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι, ὁρῶντες ἠτυχηκυῖαν τὴν πόλιν, καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας Λακεδαιμονίους, οὐχὶ προὔδωκαν, οὐδ' (473) ἐβουλεύσαντο ἰδίᾳ περὶ τῆς αὑτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων, μεθ' ὅπλων, ἁπάντων Πελοποννησίων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ἡμῖν βίᾳ τῶν πολλῶν, καὶ μᾶλλον εἵλοντο μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι, πάσχειν, ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι, καὶ εἰσεφρο-

στράτευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς, καὶ τοὺς σ
νυς. ἐπειδὴ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνη μετὰ
γένετο, ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου, ἀντὶ τῶν ἔργων τούτ
Λακεδαιμονίων ἐξέπεσον. ὑποδεξάμενοι δ' ὑμεῖς α
ἐποιήσατε ἔργον ἀνθρώπων καλῶν κἀγαθῶν· ι
σασθε γὰρ αὐτοῖς ἅπανθ', ὧν ἐδέοντο. εἶτα ταῦ
εἰ χρὴ κύρια εἶναι σκοποῦμεν; ἀλλ' ὁ λόγος πρῶ
σχρὸς τοῖς σκοπουμένοις, εἴ τις ἀκούσειεν, ὡς Ἀθ
σκοποῦσιν, εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας ἐᾶν τὰ δοθέντα
πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι ταῦτα καὶ ἐγνῶσθαι πρ
ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα αὐτοῖς.

(ψήφισμα.)

Ἃ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσι δι' ὑμᾶς
θίων, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὁρᾶτε δ'
ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰδών, ἢ παρὼν ἤ τινος
διεξιόντος ἀκούσας, ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου
δωρεὰς δοθείσας ἀφαιρουμένου, πόσην ἂν κα
θεμένων τὸν νόμον καταγνοίη! οἳ παρὰ μὲν τ
οὕτω φιλάνθρωποι καὶ πάντα ποιοῦντες,
ἐπράξαμεν πάνθ', ὅσ' ἂν εὐξαίμεθ', οὕτως
καὶ κακοὶ φανησόμεθα, ὥςτε τούς τ' ἔχοντας
θα, καὶ τὸ λοιπὸν μηδενὶ δοῦναι ταῦτ' ἐξ
τεθείκαμεν. νὴ Δί' ἀνάξιοι γάρ τινες τῶν
(474) ταῦτ' ἦσαν· τουτὶ γὰρ παρὰ πάντ' ἐ
γον αὐτοῖς. ἔπειτ' ἐκεῖν' ἀγνοεῖν φήσομ
ἀξίαν, ὅταν διδῶμεν, δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ
ρον χρόνῳ παμπληθεῖ. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχ
ναι, γνώμῃ χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπο
τοὺς ἔχοντας ἀφαιρεῖσθαι, φθονούντων·

ὑμᾶς πεπονθέναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖν' ὀκνή-
ῆς ἀξίας αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οὐ
τρόπον νομίζω πόλει τὸν ἄξιον ἐξεταστέον εἶ-
ἰδιώτῃ. οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἡ σκέψις.
ἀρ ἕκαστος ἡμῶν σκοπεῖ, τίς ἄξιός ἐστιν ἑκά-
στης, ἢ τῶν τοιούτων τι γίγνεσθαι· ταῦτα δὲ
ς τισὶ καὶ δόξαις διώρισται· κοινῇ δ' ἡ πόλις
ιος, ὅςτις ἂν αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σώζῃ· τοῦτο
ι καὶ δόξῃ ἴδοι τις ἄν, ἀλλ' ἔργῳ. ὅταν μὲν
σχειν δέῃ, τὸν βουλόμενον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς ἐά-
πειδὰν δὲ πάθωμεν, τότε τὴν ἀξίαν τοῦ ποιή-
εψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς βουλευσόμεθα.
νή Δί' οὗτοι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ περὶ
ίνων ποιοῦμαι λόγον τοσοῦτον; πολλοῦ γε καὶ
ι πάντας μὲν οὐδ' ἂν ἐγχειρήσαιμι ἐξετάζειν,
οιηκότες ὑμᾶς εὖ, διὰ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθή-
δοθέντ' ἀφαιρεθήσονται· ἓν δὲ ἢ δύο δείξας
ματα, ἀπαλλάττομαι τοῦ περὶ τούτων λέγειν.
τοίνυν Θασίους, τοὺς μετ' Ἐκφάντου, πῶς οὐκ
, ἐὰν ἀφαιρῆσθε τὴν ἀτέλειαν; οἵ, παραδόντες
ον, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ'
ιαλόντες, καὶ Θρασύβουλον εἰςαγαγόντες, καὶ
τες (475) φίλην ὑμῖν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, αἴ-
γενέσθαι σύμμαχον τὸν περὶ Θρᾴκην τόπον
ντο. τοῦτο δ' Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην; οἵ,
παραδόντες Θρασυβούλῳ, κυρίους ὑμᾶς ἐποί-
Ἑλληςπόντου, ὥςτε τὴν δεκάτην ἀποδόσθαι,
ἀτων εὐπορήσαντας, Λακεδαιμονίους ἀναγκά-
την, οἵαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν εἰρή-
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτ' ἐκπεσόντων,

ἐψηφίσασθε, ἅπερ, οἶμαι, φεύγουσιν εὐεργέταις προςῆκε, προξενίαν, εὐεργεσίαν, ἀτέλειαν ἁπάν τοὺς δι᾽ ὑμᾶς φεύγοντας, καὶ δικαίως τι παρ᾽ ρομένους, ἐάσωμεν ἀφαιρεθῆναι ταῦτα, μηδὲ ἐγκαλέσαι; ἀλλ᾽ αἰσχρὸν ἂν εἴη. μάθοιτε δὲ τ λιστ᾽ ἂν ἐκείνως, εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αἰ τινες νυνὶ τῶν ἐχόντων Πύδναν ἢ Ποτίδαιαν ἄλλων χωρίων, ἃ Φιλίππῳ μέν ἐστιν ὑπήκοα ἐχθρά, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἡ Θάσος ἦν τὸ Βυζάντιον, Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα, ὑμῖν τρια, παραδώσειν ταῦτ᾽ ἐπαγγείλαιντο, ἂν αι αὐτὰς δῶτε δωρεάς, ἅςπερ Ἐκφάντῳ τῷ Θα Ἀρχεβίῳ τῷ Βυζαντίῳ, καί τινες τούτων ἀντιλέ τοῖς, ταῦτα λέγοντες, ὡς δεινόν, εἴ τινες μόνοι λων μετοίκων μὴ χορηγοῖεν, πῶς ποτ᾽ ἂν ἔχο τοὺς ταῦτα λέγοντας; ἢ δῆλον ὅτι φωνὴν οὐκ σχοισθε, ὡς συκοφαντούντων; οὐκοῦν αἰσχρόν λοντες μὲν εὖ πάσχειν, συκοφάντην ἂν τὸν ταῦτ τα ἡγοῖσθε, ἐπὶ τῷ δ᾽ ἀφελέσθαι τὰς τῶν εὐεργετῶν δωρεάς, ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσ δὴ κἀκεῖνα ἐξετάσωμεν. οἱ προδόντες (476) τὴν καὶ τἄλλα χωρία τῷ Φιλίππῳ, τῷ ποτ᾽ ἐπαρθέν ἠδίκουν; ἢ πᾶσι πρόδηλον τοῦτο, ὅτι ταῖς πα δωρεαῖς, ἃς διὰ ταῦτα ἔσεσθαι σφίσιν ἡγοῦντ ρον οὖν μᾶλλον ἔδει σε, ὦ Λεπτίνη, τοὺς εἰ δύνασαι, πεῖσαι τοὺς ἐπὶ τοῖς πρὸς ἡμᾶ μασι γιγνομένους ἐκείνων εὐεργέτας μὴ τιμᾶν, ναι νόμον ἡμῖν, ὃς τῶν τοῖς ἡμετέροις ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖταί τι; ἐγὼ μὲ μαι. ἀλλ᾽ ἵνα μὴ πόῤῥω τοῦ παρόντος γ

ιατα, ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη.

(ψηφίσματα.)

σατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικα-
ῖτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' εἰσίν,
ἔργα τὰ πραχθέντ' ἔστιν, ἐπειδήπερ ἅπαξ
προσήκει τοίνυν τὰς στήλας ταύτας κυρίας
ἴντα χρόνον, ἵν', ἕως μὲν ἄν τινες ζῶσι, μηδὲν
ἀδικῶνται, ἐπειδὰν δὲ τελευτήσωσιν, ἐκεῖναι
όλεως ἤθους μνημεῖον ὦσι, καὶ παραδείγματα
ῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν, ὅτι
τοιήσαντας ἡ πόλις ἀντευπεποίηκε. καὶ μὴν
ο ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λανθανέτω, ὅτι
των ἐστί, πάντας ἀνθρώπους ἰδεῖν καὶ ἀκοῦ-
ιὲν συμφοράς, αἷς δι' ὑμᾶς ἐχρήσαντο οἱ ἄν-
, πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημέ-
δὲ δωρεάς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν,
υμένας. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἥρμοττε, τὰ δο-
τας, τῶν ἀτυχημάτων ἀφαιρεῖν, ἢ τούτων με-
ς δωρεὰς ἀφαιρεῖσθαι. (477) φέρε γὰρ πρὸς
ἔστιν, ὅςτις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς βουλήσεται, μέλ-
ιὲν ἀποτύχῃ, παραχρῆμα δίκην δώσειν τοῖς
ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν
ξειν;

τοίνυν ἀχθοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ
ν δόξαιμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι
ους εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν, τῶν
μηδέν' ἄξιον δοκοίην ἔχειν δεῖξαι τῶν εὑρη-
ν τὴν τιμήν. καὶ γὰρ τἄλλα ἀγαθὰ αὔξαι-

μην ἂν ἔγωγε παρ' ἡμῖν εἶναι πλεῖστα, καὶ ἄνδρας ἀρίστους, καὶ πλείστους εὐεργέτας τῆς πόλεως πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρ' ἄξιον καταμεμψαμένους ἢ τὸν ἄνδρα, ἢ τὰ πεπραγμένα, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. οὗτος γάρ, ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον, τὴν ἐκ Πειραιῶς, ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ὑφορμὴν λαβών, κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, καὶ πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας εἴθισεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων, καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθὼν ἀνέστησε τὰ τείχη, καὶ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τῇ πόλει τὸν λόγον πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέγραπται· ἐπειδὴ Κόνων, φησίν, ἠλευθέρωσε τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὑμῖν δὲ πρὸς πάντας τοὺς (478) Ἕλληνας· ὅτου γὰρ ἂν τις παρ' ἡμῶν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται, τούτου τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρποῦται. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα, ὥσπερ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρώτου· ἡγοῦντο γὰρ οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον, τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπαυκέναι. ἵν' οὖν μᾶλλον, οἷς λέγω, προσέχητε, τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῖν αὔτ' ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ Κόνωνι. λέγε.

(ψηφίσματα.)

Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ Κόνων, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

ναῖοι, τότ' ἐτιμήθη, πράξας, ἃ διεξῆλθον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, οἳ δικαίως, ὧν εὐεργέτηντο, χάριν ἰοντο δεῖν ἀποδιδόναι. οὐκοῦν αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ αἱ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουιν αὐτῷ, τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσεαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο καλόν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω ιμᾶν, ὥστε τοσούτων, ὅσων ἀκηκόατε, ἀξιοῦν, ἐπειδὴ ἐ τετελεύτηκε, μηδεμίαν ποιησαμένους τούτων μνείαν, φελέσθαι τι τῶν δοθέντων τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξια καίνου, δι' ἃ πάντα προσήκει μὴ λύειν τὰς ἐπὶ τούτοις ιθείσας δωρεάς, κάλλιστον δὲ πάντων ἡ τῶν τειχῶν νάστασις. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ παραθείη πῶς Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ὐτὸ τοῦτ' ἐποίησεν. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν πῶν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφικνῆταί τις ἐκ Λακεδαίμονς, κατέχειν κελεύσας, οἴχεσθαι (479) πρεσβεύων αὐτὸς ς τοὺς Λακεδαιμονίους, λόγων δὲ γιγνομένων ἐκεῖ, καὶ νων ἀπαγγελλόντων, ὡς Ἀθηναῖοι τειχίζουσιν, ἀρνεῖθαι, καὶ πρέσβεις πέμπειν τοὺς σκεψομένους κελεύειν, πειδὴ δ' οὐχ ἧκον οὗτοι, πέμπειν ἑτέρους παραινεῖν. αὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε, ὃν τρόπον ἐξαπατῆσαι λέγεαι Λακεδαιμονίους. φημὶ τοίνυν ἐγώ, (καὶ πρὸς Διός, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, λλ', ἂν ἀληθὲς ᾖ, σκοπείτω,) ὅσῳ τὸ φανερῶς τοῦ λάρᾳ κρεῖττον, καὶ τὸ νικῶντας τοῦ παρακρουσαμένους ράττειν ὁτιοῦν ἐντιμότερον, τοσούτῳ κάλλιον Κόνωνα ὰ τείχη στῆσαι Θεμιστοκλέους· ὁ μὲν γὰρ λαθών, ὁ δὲ κήσας τοὺς κωλύσοντας αὔτ' ἐποίησεν. οὐ τοίνυν ἴον τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλαττον

χεῖν τῶν ῥητόρων τῶν διδαξόντων, ὡς ἀρ
ρὴ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων.

Εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβ
δωμεν ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ἣν ὁ πατὴ
καίως παρ᾽ ὑμῶν λαβὼν κατέλιπεν; ἀλλ᾽ (
θρώπων εὖ φρονοῦντ᾽ οἴομαι ταῦτ᾽ ἂν φῆ
ἔχειν. ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ᾽ ἐ
ὅτι σπουδαῖος Χαβρίας ἦν ἀνήρ· οὐ μὴν κω
δὲν κἀμὲ διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι τῶν πε
αὐτῷ. ὃν μὲν οὖν τρόπον ὑμᾶς ἔχων πρὸς ἅπ
λοποννησίους παρετάξατο ἐν Θήβαις, καὶ ὡς
ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγίνῃ, καὶ ὅσα ἐν Κύπρῳ τρό
σε, καὶ μετὰ ταῦτ᾽ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι πᾶσα
ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ τῆς πό
οὐδ᾽ αὐτὸν κατήσχυνεν, (480) οὔτε πάνυ ῥ
τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλή τ᾽ αἰσχύνη λέγοντος
ἐλάττω φανῆναι τῆς ἐν ἑκάστῳ νῦν περὶ (
ὑπαρχούσης· ἃ δ᾽ οὐδαμῶς ἂν εἰπὼν οἴμο
ῆσαι, ταῦθ᾽ ὑπομνῆσαι πειράσομαι. ἐνίκη
Λακεδαιμονίους ναυμαχίᾳ, καὶ πεντήκοντ
σας ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις· εἷλε (
τούτων τὰς πολλάς, καὶ παρέδωκεν ὑμ
ἐποίησεν, ἐχθρῶς ἐχούσας πρότερον, τρις
λωτα σώματα δεῦρ᾽ ἤγαγε, καὶ πλέον ἢ (
τάλαντ᾽ ἀπέφηνεν ἀπὸ τῶν πολεμίων. κ
των ὑμῶν τινές, οἱ πρεσβύτατοι, μάρτυρ
δὲ τούτοις ἄλλας τριήρεις πλέον ἢ εἴ
μίαν καὶ δύο λαμβάνων· ἃς ἁπάσας ε
λιμένας κατήγαγεν. ἑνὶ δὲ κεφαλαίῳ, (
στρατηγῶν οὐ πόλιν, οὐ φρούριον,

ιπώλεσεν οὐδένα, ἡγούμενος ὑμῶν, οὐδ᾽ ἔστιν
ῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἀφ᾽ ὑμῶν
', ὑμῖν δ᾽ ἀπὸ πολλῶν πολλά, ἐκείνου στρατη-
ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλίπω τι τῶν πεπραγμέ-
ῷ, ἀναγνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τάς τε ναῦς
ιβε, καὶ οὗ ἑκάστην, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀρι-
ιὶ τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων,
:ον. λέγε.

(πράξεις Χαβρίου.)

εἴ τισιν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος ὁ το-
πόλεις λαβών, καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων ναυ-
κήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος (481) ὤν, αἰ-
' οὐδενὸς τῇ πόλει, ἄξιος εἶναι ἀποστερηθῆναι
ειαν, ἣν εὕρετο παρ᾽ ὑμῶν καὶ τῷ υἱεῖ κατέλι-
ὺ μὲν οὐκ οἴομαι. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη· μίαν
ν εἰ ἀπώλεσεν, ἢ ναῦς δέκα μόνας, περὶ προδο-
αὐτὸν εἰςήγγελλον οὗτοι, καὶ εἰ ἑάλω, τὸν
ἂν ἀπολώλει χρόνον· ἐπειδὴ δὲ τοὐναντίον,
δεκα μὲν πόλεις εἷλεν, ἑβδομήκοντα δὲ ναῦς ἔλα-
ιλίους δ᾽ αἰχμαλώτους, δέκα δὲ καὶ ἑκατὸν τά-
ιέφηνε, τοσαῦτα δ᾽ ἔστησε τρόπαια, τηνικαῦτα
'σται κύρι᾽ αὐτῷ τὰ δοθέντα ἐπὶ τούτοις! καὶ
'νδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ζῶν πάνθ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν φα-
πράξας Χαβρίας, καὶ τὴν τελευτὴν αὐτὴν τοῦ
ιοιημένος, οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινός· ὥςτε δικαίως
ἰνον διὰ τὰ ζῶντι πεπραγμένα φαίνοισθε εὐνοϊ-
ιείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ ταύ-
:ον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο σκοπεῖν,
ὴ φανούμεθα φαυλότεροι Χίων περὶ τοὺς εὐερ-

γέτας γεγενημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μέν, ἐφ᾽ οὓς μεθ᾽ ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθροῦ τάξει, μηδέν, ὧν ἔδοσαν πρότερον, νῦν ἀφῄρηνται, ἀλλὰ τὰς παλαιὰς χάριτας μείζους τῶν καινῶν ἐγκλημάτων πεποίηνται, ὑμεῖς δ᾽, ὑπὲρ ὧν ἐπ᾽ ἐκείνους ἐλθὼν ἐτελεύτησεν, ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτ᾽ ἔτι μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς πρότερον εὐεργεσίαις τι δοθέντων ἀφῃρημένοι φανήσεσθε, πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνην ἕξετε; καὶ μὴν καὶ κατ᾽ ἐκεῖνο ἀνάξι᾽ ἂν εἴη πεπονθὼς ὁ παῖς, εἰ τῆς δωρεᾶς ἀφαιρεθείη, καθ᾽ ὃ πολλάκις (482) ὑμῶν στρατηγήσαντος Χαβρίου, οὐδενὸς πώποθ᾽ υἱὸς ὀρφανὸς δι᾽ ἐκεῖνον ἐγένετο, αὐτὸς δ᾽ ἐν ὀρφανίᾳ τέθραπται διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν τοῦ πατρός. οὕτω γάρ, ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται, βεβαίως πως ἐκεῖνος ἐγένετο φιλόπολις, ὥστε, δοκῶν καὶ ὢν ἀσφαλέστατος στρατηγὸς ἁπάντων, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν, ὁπόθ᾽ ἡγοῖτο, ἐχρῆτο ταύτῳ, ὑπὲρ αὑτοῦ δέ, ἐπειδὴ τὸ καθ᾽ αὑτὸν ἐτάχθη κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἵλετο μὴ ζῆν, ἢ καταισχῦναι τὰς παρ᾽ ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμάς. εἶθ᾽ ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾤετο δεῖν ἀποθνήσκειν ἢ νικᾶν, ταῦθ᾽ ἡμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; καὶ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν τρόπαια ἑστήκῃ δῆλα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος ἔστησε, τῶν δ᾽ ἐπὶ τούτοις δωρεῶν ἀφῃρημένον τι φαίνηται; οὐ σκέψεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιεῖσθε, ὅτι νῦν οὐχ ὁ νόμος κρίνεται, πότερόν ἐστιν ἐπιτήδειος ἢ οὔ, ἀλλ᾽ ὑμεῖς δοκιμάζεσθε, εἴτ᾽ ἐπιτήδειοι πάσχειν ἐστὲ εὖ τὸν λοιπὸν χρόνον, εἴτε μή;

Λαβὲ δὴ καὶ τὸ τῷ Χαβρίᾳ ψήφισμα ψηφισθέν. ὅρα δὴ καὶ σκόπει· δεῖ γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθ᾽ εἶναί που.

δ' ἔτι τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ Χαβρίου βούλομαι. ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τιμῶντές ποτε Ἰφικράτην, οὐ τὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον Στράβακα ὕστρατον· καὶ πάλιν, Τιμοθέῳ διδόντες τὴν δι' ἐκεῖνον ἐδώκατε καὶ Κλεάρχῳ καί τισιν ἄλ- ιτείαν. Χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ' ὑμῖν δὴ τότε, ὅθ' εὑρίσκετο τὴν δωρεάν, (483) ἠξίω- , ὥςπερ δι' Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον εὖ τινὰς :τε, οὕτω καὶ δι' αὐτὸν εὖ ποιῆσαι τούτων τι- ηὑρημένων τὴν ἀτέλειαν, οὓς νῦν οὗτοι μεμφό- ντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν ὁμοίως, οὐκ ἂν ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν; ἔγωγε ἡγοῦμαι. εἶθ' :εῖνον ἂν τότ' ἐδώκατε δωρεάν, διὰ τούτους νῦν εῖνον ἀφαιρήσεσθε τὴν ἀτέλειαν; ἀλλ' ἄλογον. ὑμῖν ἁρμόττει δοκεῖν παρὰ μὲν τὰς εὐεργεσίας ιχείρως ἔχειν, ὥςτε μὴ μόνον αὐτοὺς τοὺς εὐερ- ιᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκείνων φίλους, ἐπειδὰν δὲ έλθῃ βραχύς, καὶ ὅσα αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτ' θαι.

(ψήφισμα τῶν Χαβρίου τιμῶν.)

μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, λοῖς ἄλλοις, οὓς ἀκηκόατε, εἰσίν, ὦ ἄνδρες δι- σκοπεῖτε δὴ καὶ λογίσασθε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ των τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τινὶ τοῦ ιομένου πράγματος αἴσθησιν, ὡς ἂν εἰκότως ήσειαν! εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐ- ; εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνεται, καὶ τὰ ραχθένθ' ὑπ' ἐκείνων, ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς λόγῳ, μάτην τοῖς πονήσασιν εἴργασται, πῶς πάσχουσιν;

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους πάντας οὓς λέγομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐδὲν ἔσθ᾽ ὅ τι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακίσαι λέγεται παρ᾽ ἡμῶν εἵνεκ᾽, ἀναγνώσεται (484) τὸν νόμον ὑμῖν, ὃν παρεισφέρομεν γράψαντες ἀντὶ τοῦδε, ὃν οὐκ ἐπιτήδειον εἶναί φαμεν· γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτου πρόνοιάν τινα ἔχοντας ἡμᾶς, καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως εἴ τινά τις καταμέμφεται τῶν εὑρημένων τὰς δωρεάς, ἂν δίκαιον ᾖ, κρίνας παρ᾽ ὑμῖν, ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως, οὓς οὐδεὶς ἂν ἀντείποι μὴ οὐ δεῖν ἔχειν, ἕξουσι τὰ δοθέντα. καὶ τούτων πάντων οὐδέν ἐστι καινὸν οὐδ᾽ ἡμέτερον εὕρημα, ἀλλ᾽ ὁ παλαιός, ὃν οὗτος παρέβη, νόμος οὕτω κελεύει νομοθετεῖν, γράφεσθαι μέν, ἄν τίς τινα τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγῆται, παρεισφέρειν δ᾽ αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἂν τιθῇ, λύων ἐκεῖνον, ὑμᾶς δ᾽ ἀκούσαντας, ἑλέσθαι τὸν κρείττω. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων, ὁ τοῦτον τὸν τρόπον προστάξας νομοθετεῖν, τοὺς μὲν θεσμοθέτας τοὺς ἐπὶ τοὺς νόμους κληρουμένους, δὶς δοκιμασθέντας ἄρχειν, ἔν τε τῇ βουλῇ, καὶ παρ᾽ ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοὺς δὲ νόμους αὐτούς, καθ᾽ οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τεθέντας, ὅπως ἔτυχον, μὴ δοκιμασθέντας κυρίους εἶναι. καὶ γάρ τοι τότε μέν, τέως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν, τοῖς μὲν ὑπάρχουσι νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ᾽ οὐκ ἐτίθεσαν· ἐπειδὴ δὲ τῶν πολιτευομένων τινὲς δυνηθέντες, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βούληται, καὶ ὃν ἂν τύχῃ τρόπον, τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι σφίσιν αὐτοῖς εἰσὶ νόμοι, ὥστε χειροτονεῖθ᾽ ὑμεῖς τοὺς διαι-

; τοὺς ἐναντίους ἐπὶ πάμπολυν ἤδη χρόνον, καὶ ὁ πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας σχεῖν, ψητων δ' οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι, ἀλλὰ ιοι οἱ νόμοι, καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφετῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσίν. ἵν' οὖν μὴ λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτόν, ὅν φημι, λαβέ μοι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον εται. λέγε.

(νόμος.)

ννίεθ', ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Σόλων όμους ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι; πρῶτον μὲν παρ' ἐν τοῖς ὀμωμοκόσι, παρ' οἷςπερ καὶ τἄλλα κυροῦἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους, ἵν' εἷς ᾖ περὶ τῶν ἑκάστου νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο τῃ, καὶ ποιῇ τῶν ἅπαντας εἰδότων τοὺς νόμους ν ἔχειν, ἀλλὰ πᾶσιν ᾖ ταὐτὰ ἀναγνῶναι καὶ μαἁπλᾶ καὶ σαφῆ τὰ δίκαια. καὶ πρὸ τούτων γ' εν ἐκθεῖναι πρόσθε τῶν ἐπωνύμων, καὶ τῷ γραμπαραδοῦναι· τοῦτον δ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγιειν, ἵν' ἕκαστος ὑμῶν, ἀκούσας πολλάκις καὶ κατὰ ν σκεψάμενος, ἂν ᾖ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, νομοθετῇ. τούτων τοίνυν τοσούτων ὄντων διτὸ πλῆθος, οὑτοσὶ μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἐποίησε Λε· οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτ' ἐπείσθητε, ὥς ἐγὼ), θέσθαι τὸν νόμον· ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηπάντα, καὶ παρειςφέρομεν πολλῷ καὶ κρείττω καὶ τερον τοῦ τούτου νόμον. γνώσεσθε δὲ ἀκούοντες. αὶ λέγε πρῶτον μέν, ἃ (486) τούτου τοῦ νόμου γεηθα· εἶθ', ἅ φαμεν δεῖν ἀντὶ τούτων τεθῆναι. λέγε.

(νόμος.)

Ταῦτα μέν ἐστιν, ἃ τοῦ τούτου νόμου διώκομε οὐκ ἐπιτήδεια. τὰ δ' ἑξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι β φαμέν. προςέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτοις ἀ γνωσκομένοις τὸν νοῦν. λέγε.

(νόμος.)

Ἐπίσχες. Τοῦτο μέν ἐστιν ἐν τοῖς οὖσι νόμοι ρίοις ὑπάρχον καλόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σ τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι, δίκ ὦ γῆ καὶ θεοί. χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερο θέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον, πρὶν τοῦτον ἔλυσε γραψάμ νῦν δὲ μαρτυρίαν καθ' ἑαυτοῦ καταλείπων, ὅτι πα μεῖ, τουτονὶ τὸν νόμον, ὅμως ἐνομοθέτει, καὶ ταῦθ' ρου κελεύοντος νόμου, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἔνοχον τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ᾖ τοῖς πρότερον κειμένοι μοις. λαβὲ δ' αὐτὸν τὸν νόμον.

(νόμος.)

Οὔκουν ἐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ κ εἶναι τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, τὸ μηδέν ἀτελῆ τούτων, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν; σαφῶς γ' οὐ ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νῦν ὅδε ἀντειςφέρει νόμῳ, ἀλλ', ἃ τ κατε, κύρια, καὶ πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ π κρουσαμένων ἢ μετὰ ταῦτ' ἀδικούντων ἢ ὅλως ἀνα δι' ἥν, ὃν ἂν ὑμῖν δοκῇ, κωλύσετ' ἔχειν τὴν δω λέγε τὸν νόμον.

(νόμος.)

(487) *Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ*

ώστε, ὅτι ἐνταῦθ' ἔνι καὶ τοὺς ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέν-, καὶ τοὺς μὴ τοιούτους κριθέντας, ἐὰν ἀδίκως τι λάσιν, ἀφαιρεθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐφ' ὑμῖν εἶναι, πάνθ', παρ ἐστὶ δίκαιον, καὶ δοῦναι καὶ μή. ὡς μὲν τοίνυν γὶ καλῶς οὗτος ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος, οὔτ' ἐρεῖν ἡμαι Λεπτίνην, οὔτ', ἐὰν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι· ἃ πρὸς τοῖς θεσμοθέταις ἔλεγε, ταῦτ' ἴσως λέγων παάγειν ὑμᾶς ζητήσει. ἔφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα παραγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον· ἐὰν δ', ὃν αὐτὸς ἔθηκε, ιθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ ὑμερᾳ ψήφῳ τούτου τοῦ νόμου λυθέντος τὸν παρειςενεθέντα κύριον εἶναι σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος, ιθ' ὃν οἱ θεσμοθέται τοῦτον ὑμῖν παρέγραψαν, ἐάσω, ι μὴ περὶ τούτου τις ἀντιλέγῃ μοι. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο εἶι. ὅταν ταῦτα λέγῃ δήπου, ὁμολογεῖ μὲν εἶναι βελτίω ι δικαιότερον τόνδε τὸν νόμον, οὗ τέθεικεν αὐτός· ἐρ δὲ τοῦ πῶς τεθήσεται, ποιεῖται τὸν λόγον. πρῶν μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ κατὰ τοῦ παρειςφέροντος λλοὶ τρόποι, δι' ὧν, ἂν μὴ βούληται θεῖναι τὸν νόν, αὐτὸν ἀναγκάσει· ἔπειτ' ἐγγυώμεθ' ἡμεῖς, ἐγώ, ορμίων, ἄλλον εἴ τινα βούλεται, θήσειν τὸν νόμον. τι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν, ἐάν τις, ὑποσχόμενός τι, τὸν μον ἢ βουλὴν ἢ δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἔσχατα ισχειν. ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα. οἱ θεσμοθέται ῦτα γραφόντων, ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω. θ' ὑμεῖς ποιήσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν, μήτ', τις φαῦλός ἐστι τῶν εὑρημένων (488) τὴν δωρεάν, ἔτω, ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τόνδε κριθήτω τὸν νόμον. εἰ δὲ ῦτα λόγους καὶ φλυαρίας εἶναι φήσει, ἐκεῖνό γ' οὐ λόαὐτὸς θέτω, καὶ μὴ λεγέτω τοῦτο, ὡς οὐ θήσομεν

ἡμεῖς. κάλλιον δὲ δήπου, τὸν ὑφ' ὑμῶν κριθέντα ἔχειν νόμον εἰςφέρειν, ἢ ὃν νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ τίθησι

Ἐμοὶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ Λεπτί μοι πρὸς Διὸς μηδὲν ὀργισθῇς· οὐδὲν γὰρ φ ἐρῶ σέ.) ἢ οὐκ ἀνεγνωκέναι τοὺς Σόλωνος νόμου συνιέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν Σόλων ἔθηκε νόμον, ἐξεῖνα ναι τὰ ἑαυτοῦ, ᾧ ἄν τις βούληται, ἐὰν μὴ παῖδ γνήσιοι, οὐχ ἵν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτω γέ ἀγχιστείας, ἀλλ' ἵν', εἰς τὸ μέσον καταθεὶς τὴ λειαν, ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ· τοὐναντίον εἰςενήνοχας, μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ τῶν δοῦναι μηδενὶ μηδέν· πῶς σέ τις φήσει τοὺς Σ ἀνεγνωκέναι νόμους, ἢ συνιέναι; ὃς ἔρημον ποι δῆμον τῶν φιλοτιμησομένων, προλέγων καὶ δεικνύ τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδ' ὁτιοῦν ἔσται πλέον μὴν κἀκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμων νός ἐστι, μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα, μηδ' ἂ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός· σὺ δὲ ποι λέγεις, κακῶς τοὺς τετελευτηκότας τῶν εὐεργετ δεῖνι μεμφόμενος, καὶ τὸν δεῖν' ἀνάξιον εἶναι φ ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προςῆκεν. ἆρ' οὐ πολὺ τοῦ Σ ἀποστατεῖς τῇ γνώμῃ;

Πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγειλέ μοι περ μηδενὶ δεῖν μηδὲν διδόναι, μηδ' ἂν ὁτιοῦν πράξῃ, τόν τι λέγειν αὐτοὺς παρεσκευάσθαι, ὡς ἄρ' οἱ δαιμόνιοι, καλῶς πολιτευόμενοι, καὶ Θηβαῖοι, (489) νὶ τῶν παρ' ἑαυτοῖς διδόασι τοιαύτην οὐδεμίαν καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινές εἰσιν ἴσως ἀγαθοί. δὲ δοκοῦσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες οἱ τοιοῦτ γοι παροξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελεία

θαι πεῖσαι, οὐ μέντοι δίκαιοί γ' οὐδαμῇ. οὐ γάρ τοῦθ', ὅτι Θηβαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἡμεῖς μοις οὔτ' ἔθεσι χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς, οὔτε πο- αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσου- ν ταῦτα λέγωσιν, οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς ιμονίοις, τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν νόμιμα, οὐ- ῶν δεινῶν· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ', ἃ τῇ παρ' πολιτείᾳ συμφέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη καὶ εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι τῶν μὲν τοιούτων [ἐθῶν] σιν, ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμαί, ἃς ιτ' ἂν ἅπας ὁ δῆμος ἐνταυθοῖ γενέσθαι. τίνες οὖν νται; τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω, μίαν δ', ἣ οὖσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίειμι. ἐπειδάν τις εἰς τὴν ένην γερουσίαν ἐγκριθῇ, παρασχὼν ἑαυτὸν οἷον εσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν. ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τῆς ἆθλον, τῆς πολιτείας κυρίῳ γενέσθαι μετὰ τῶν , παρὰ δ' ἡμῖν, ταύτης μὲν ὁ δῆμος κύριος· καὶ αἱ νόμοι καὶ φυλακαὶ ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος ται, στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλειαι καὶ σιτήσεις καὶ ί ἐστιν, ὧν ἄν τις, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὤν, τύχοι. καὶ ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχει, καὶ τἀκεῖ, καὶ τὰ παρ' ιὰ τί; ὅτι τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας, τὸ ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις, τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους ν ποιεῖ, τὴν δὲ τῶν (490) δήμων ἐλευθερίαν ἡ τῶν ν ἀνδρῶν ἅμιλλα, ἣν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ δήμου ; πρὸς ἑαυτοὺς ποιοῦνται, φυλάττει. καὶ μὴν περὶ μηδὲ Θηβαίους μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖν' ἂν ἔχειν εἰ- ληθές οἶμαι. μεῖζον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι σιν ἐπ' ὠμότητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιλαν- ι καὶ τῷ τὰ δίκαια βούλεσθαι. μήτ' οὖν ἐκεῖνοί

ποτε παύσαιντο, εἰ ἄρ᾽ εὔξασθαι δεῖ, τοὺς μὲν ἐ ἀγαθόν τι ποιοῦντας μήτε τιμῶντες μήτε θαυμά τοὺς δὲ συγγενεῖς (ἴστε γὰρ ὃν τρόπον Ὀρχομεν θηκαν) οὕτω μεταχειριζόμενοι, μήθ᾽ ὑμεῖς τι τούτοις, τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμῶντες, παρὰ δὲ τ λιτῶν λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια λαμβο ὅλως δ᾽ οἶμαι τότε δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμ ἔθη, τοῖς ὑμετέροις ἐπιτιμῶντας, ὅταν ᾖ δεῖξαι ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν. ὅτε δ᾽ ὑμεῖς, καλῶς τες, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις καὶ κατὰ τ νοιαν καὶ κατὰ τἄλλα πάντα ἄμεινον ἐκείνων π τοῦ χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἐθῶν ὀλιγω ἐκεῖνα διώκοιτε; εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν λογισμὸ φανείη βελτίω, τῆς γε τύχης ἕνεκα, ᾗ παρὰ ταῦ θῇ κέχρησθε, ἐπὶ τούτων ἄξιον μεῖναι. εἰ δὲ δ πάντα ταῦτ᾽ εἰπεῖν, ὃ δίκαιον ἡγοῦμαι, ἐκεῖν᾽ ἂ εἴποιμι. οὐκ ἔστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ κεδαιμονίων νόμους, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων, λέγειν τοὺς ἐνθάδε λυμαίνεσθαι, οὐδὲ δι᾽ ὧν μὲν ἐκε γάλοι [τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας] εἰσί, κά κτεῖναι βούλεσθαι τὸν παρ᾽ ἡμῖν τούτων τι κατ σαντα, διὰ δ᾽ ὧν ὁ παρ᾽ ἡμῖν δῆμος εὐδαίμων, τ ἀνελεῖν δεῖ, λεγόντων τινῶν, ἐθέλειν ἀκούειν.

(491) Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὡς ἐ παρ᾽ ἡμῖν ἐπὶ τῶν προγόνων πόλλ᾽ ἀγάθ᾽ εἰργ τινές, οὐδενὸς ἠξιοῦντο τοιούτου, ἀλλ᾽ ἀγαπητ γράμματος ἐν τοῖς Ἑρμαῖς ἔτυχον· καὶ ἴσως το ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. ἐγὼ δ᾽ ἡγοῦμαι το λόγον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πόλλ᾽ ἀσύμφορ τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δέ, καὶ οὐδὲ δίκαιον

ς εἶναί τις φήσει κἀκείνους τιμᾶσθαι, τίς τω, εἰ μήτε τῶν πρότερον μηδείς, μήτε τῶν δὲ μηδένα φήσει, συναχθεσθείην ἂν ἔγωγε εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγονεν ἄξιος καὶ μήν, εἴ γε, ὁμολογῶν ἐκείνους εἶναι μὴ τετυχηκότας δείξει μηδενός, τῆς πόλεως ν δήπου κατηγορεῖ. ἔστι δ᾽ οὐχ οὕτω ταῦτ᾽ ὀλίγου δεῖν. ἀλλ᾽ ἐπειδάν τις, οἶμαι, κα- μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους με- γερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι. ὡς δὲ τἀληθές τ᾽ αιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. ἦσαν, θηναῖοι, πολλοὶ τῶν πρότερον σπουδαῖοι, ἡμῶν ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγαθούς· αἱ , καὶ τἆλλα πάντα, τὰ μὲν τότ᾽, ἦν ἐπὶ τοῖς τὰ δὲ νῦν, ἐπὶ τοῖς νῦν. πρὸς οὖν τί τοῦτο ρήσαιμ᾽ ἂν ἔγωγ᾽ ἐκείνους, οὐκ ἔστιν ὅτου όλεως οὐ τυχεῖν, ὧν ἠβουλήθησαν. τίνι χρώ- ρίῳ; ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεάν, ἑνὶ τῶν τότε ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευ- ν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς, ἔτι δ᾽ ἀργυρίου μνᾶς τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμάς. καὶ τούτων α ἔστιν Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται. ρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπόρει καὶ χρημά- εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν καὶ μὴ βλα- ιτοι τίν᾽ οὐκ ἂν οἴεσθε νῦν τὸ τρίτον μέρος ὶ τῆς ἀτελείας ἑλέσθαι; ὅτι τοίνυν ταῦτ᾽ , λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τουτί. λέγε.

(ψήφισμα.)

τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς προ-

γόνοις ὑμῶν ἔθος ἦν τοὺς χρηστοὺς τιμᾶν, δη ψήφισμα τουτί· εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς, οἷςπερ ἡμ ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχο ἄλλον μηδένα μηδὲν εὑρῆσθαι παρὰ τῶν προγόνω συγχωρήσαιμεν, τί μᾶλλον, οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖ τοῦτο δικαίως ἂν ἀφαιρεθεῖεν; οὐ γὰρ οἱ μὴ δό μὴ δοκεῖ, δεινόν εἰσιν οὐδὲν εἰργασμένοι, ἀλλ' οἱ μέν, πάλιν δ' ὕστερον μηδὲν ἐγκαλοῦντες ἀφαιρο εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι κἀκείνους, ὧν ἔδοσάν τοῦτ' ἀφῃρημένους, συγχωρῶ καὶ ὑμᾶς ταὐτὸ ποιῆσαι· καίτοι τό γ' αἰσχρὸν ὁμοίως· εἰ δὲ μ εἷς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχοι δεῖξαι γεγονός εἵνεκ' ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθῇ τοιοῦτον ἔργ

Χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐν σθαι καὶ ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς δικάσειν ἥκετε, οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων, οὐδὲ Θ οὐδ' οἷς ποτ' ἐχρήσανθ' οἱ πρῶτοι τῶν προγόνω καθ' οὓς ἔλαβον τὰς ἀτελείας, οὓς ἀφαιρεῖται νῦ τῷ νόμῳ, καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ὦσι, γνώμῃ καιοτάτῃ (493) κρινεῖν.. καλῶς. τὸ τοίνυν τῆς πρὸς ἅπαντα ἀνενέγκατε τὸν νόμον. ἆρ' οὖν δίκ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν; δίκαιον. ὅσ' ἂν δῷ τις ἅπαξ, δίκαιον ἔχειν ἐᾶν; δίκαιον. τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε, ἵν' εὐορκῆτε, καὶ τοὺς νους ὀργίζεσθε ἐὰν μή τις φῇ ποιεῖν, καὶ τ τοιαῦτα λέγοντας παραδείγματα, ὡς ἄρ' ἐκεῖνο γάλα εὖ παθόντες, οὐδὲν ἐτίμησαν, καὶ π καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθε εἶναι, πονηροὺς μὲν καταψεύδονται τῶν προγόνων ὑμῶν, ὡς ἀχα ἀμαθεῖς δέ, διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι, εἰ τὰ μ

ὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον, ἢ λέγειν, αὐτοῖς ν.

ιαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον Λεπτίνην ἐρεῖν, εἰκόνας καὶ τὴν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν εἰ-' ὁ νόμος, οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν τοὺς ὄντας ἀλλ' ἔσται καὶ χαλκοῦς ἱστάναι, καὶ σίτησιν δι-αὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλησθε, πλὴν τούτου. ἐγὼ δ' ' μὲν τῇ πόλει καταλείπειν φήσει, τοσοῦτο λέγω, , ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερόν τι, τοῦτ' ἀφέλησθε, ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσετε πάσας δωρεάς. ἔσται πιστότερον, τὸ τῆς εἰκόνος, ἢ τὸ τῆς σιτή-τὸ τῆς ἀτελείας, ἣν πρότερόν τισι δόντες ἀφῃ-φανεῖσθε; ἔτι δ', εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι ', οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς τοιαύτην ιάγκην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἅπαντας ἐξ ἴσου τῶν ἀξιώσει τοῖς τὰ μέγιστ' εὐεργετοῦσιν, ἤ, μὴ τοῦ-ὖσα, χάριν τισὶν οὐκ ἀποδώσει. μεγάλων μὲν οὖν ιῶν οὔθ' ἡμῖν συμφέρει συμβαίνειν πολλάκις ιρόν, οὔτ' ἴσως ῥᾴδιον αἰτίῳ γενέσθαι· μετρίων ὧν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ πολιτείᾳ δύναιτ' ἂν ἐφικέ-εὐνοίας, δικαιοσύνης, ἐπιμελείας, τῶν τοιούτων, φέρειν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χρῆναι διδόναι τὰς τι-ἴ τοίνυν μεμερίσθαι καὶ τὰ τῶν δωρεῶν, ἵν', ἧς ; ὧν ἕκαστος φαίνηται, ταύτην παρὰ τοῦ δήμου] τὴν δωρεάν. ἀλλὰ μήν, ὑπὲρ ὧν γε τοῖς εὐρη-ὰς τιμὰς καταλείπειν φήσει, οἱ μὲν ἁπλᾶ πάνυ ι' ἂν εἴποιεν, πάνθ', ὅσα τῶν αὐτῶν ἕνεκ' αὐ-τ' εὐεργεσιῶν, ἀξιοῦντες ἔχειν, οἱ δέ, φενακίζειν ιαταλείπεται λέγοντά τι αὐτοῖς. ὁ γὰρ ἄξια τῆς : εὖ πεποιηκέναι δόξας, καὶ ταύτην παρ' ὑμῶν

λαβὼν τὴν τιμὴν μόνην, ἢ ξένος, ἢ καί τις πολ δὰν ἀφαιρεθῇ ταύτην, τίν᾽ ἔχει λοιπὴν δωρει νη; οὐδεμίαν δήπου. μὴ τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τι γορεῖν, ὡς φαύλων, ἐκείνους ἀφαιροῦ, δι᾽ ἃ δ᾽ λείπειν ἐκείνοις φήσεις, τούςδε, ὃ μόνον λαβόν τοῦτ᾽ ἀφέλῃ. ὡς δ᾽ ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ εἰ τι ἀδικήσομέν τινα ἢ μείζονα ἢ ἐλάττονα, δεινόν εἰ τὰς τιμάς, αἷς ἂν ἀντευποιήσωμέν τινας, καταστήσομεν· οὐδ᾽ ὁ πλεῖστος ἔμοιγε λόγι ἀτελείας ἐστίν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ μὴ πονηρὸν ἔθ μον εἰςάγειν, καὶ τοιοῦτον, δι᾽ οὗ πάντ᾽ ἄπισ δῆμος δίδωσιν, ἔσται.

Ὃν τοίνυν κακουργότατον οἴονται λόγοι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσ ἐστι προειπεῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέν γάρ, ὅτι ταῦθ᾽ ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τἀναλώμ αἱ χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι· δεινὸν ο ἱερῶν ἀτελής τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ δέ, τὸ μέν ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀτελεῖς εἶναι τούτων, δίκαιο ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ἄρα ταῦτα λέγ εἶναι δεινὸν νομίζω. εἰ γάρ, ἃ κατὰ μηδέν᾽ ἄλ τρόπον δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, τα τῶν θεῶν ὀνόματι ποιεῖν ζητήσουσι, πῶς οὐκ τον ἔργον καὶ δεινότατον πράξουσιν; χρὴ γά ἐμοὶ δοκεῖ, ὅσα τις πράττει τοὺς θεοὺς ἐπιφη αὐτα φαίνεσθαι, οἷα μηδ᾽ ἂν ἐπ᾽ ἀνθρώποι τα πονηρὰ φανείη. ὅτι δ᾽ οὐκ ἔστι ταὐτόν, λειαν ἔχειν, καὶ λειτουργιῶν, ἀλλ᾽ οὗτοι, τὸ τῶ γιῶν ὄνομα ἐπὶ τὸ τῶν ἱερῶν μεταφέροντες, ζητοῦσι, Λεπτίνην ὑμῖν αὐτὸν ἐγὼ παρασχή

τυρα. γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου „Λεπτίνης εἶπε“ φησίν, „ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν, ἀτελῆ μηδένα εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.“ καίτοι, εἰ ἦν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταὐτὸ καὶ λειτουργιῶν, τί τοῦτο μαθὼν προςέγραψεν; οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλεια τῶν γ' ἱερῶν ἐστὶ δεδομένη. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, λαβέ μοι πρῶτον μὲν τῆς στήλης τὰ ἀντίγραφα, εἶτα τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου. λέγε.

(ἀντίγραφα στήλης.)

Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελευόντων, πλὴν ἱερῶν. λέγε δὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου.

(496) (νόμος.)

Καλῶς· κατάθες. Γράψας, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδέν' εἶναι ἀτελῆ, προςέγραψε, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. τίνος εἵνεκ', εἴ γε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λειτουργεῖν; αὐτὸς γὰρ οὑτωσὶ τἀναντία τῇ στήλῃ γεγραφώς, ἂν τοῦτο λέγῃ, φανήσεται· ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην, τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν ἢ σὺ νῦν καταλείπειν φήσεις, ἢ ἐκεῖνοι τότε δοῦναι, τὰς λειτουργίας ὅταν εἶναι φῇς ἱερῶν. τῶν μὲν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον πασῶν εἰςφορῶν καὶ τριηραρχιῶν ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς· τῶν δὲ λειτουργιῶν, εἴπερ εἰσὶν ἱερῶν, οὐδ' ἔχουσιν. ἀλλὰ μὴν γέγραπταί γ', ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι. τίνος; ἢ τοῦ μετοικίου; τοῦτο γὰρ λοιπόν. οὐ δήπου, ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν, ὡς ἥ τε στήλη δηλοῖ, καὶ σὺ προς-

διώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ :
νος γεγονώς, ἐν ᾧ, τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄνι
πώποτ' ἐνεγκεῖν ἐτόλμησεν οὐδεμία οὐδὲ
ἐκείνων χορηγόν, οὔτ' ἐνεχθεὶς αὐτοῖς ἄλλ
τιδοῦναι. οἷς οὐκ ἀκουστέον ἂν ἐναντία τοὶ

Ἔτι τοίνυν ἴσως ἐπισύροντες ἐροῦσιν,
καὶ Μεσσήνιοί τινες εἶναι φάσκοντες, ἔπει
σίν, ἀθρόοι, παμπληθεῖς ἄνθρωποι, κα
δοῦλοι καὶ μαστιγίαι, Λυκίδας καὶ Διονύσ
ούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι. ὑπὲρ δὴ τούτων
τε, ὅταν ταῦτα λέγωσιν· κελεύετε, εἴπερ ἀ
πρὸς ὑμᾶς, τὰ ψηφίσματα, ἐν οἷς ἀτελε
οὗτοι, δεῖξαι. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ἀτελὴς πο
μὴ ψήφισμα ἢ νόμος δέδωκε τὴν ἀτέλειο
μέντοι πολλοὶ διὰ τῶν πολιτευομένων γε
ὑμῖν τοιοῦτοι, ὧν εἷς ἐστὶν ὁ Λυκίδας. ἀλλ'
ξενόν ἐστ' εἶναι, καὶ ἀτέλειαν εὑρῆσθαι.
γόντων ὑμᾶς, μηδ', ὅτι δοῦλος ὢν ὁ Λυκίδ
νύσιος, καί τις ἴσως ἄλλος, διὰ τοὺς μισθοὶ
γράφοντας ἑτοίμως, πρόξενοι γεγόνασι, δι
ρους ἀξίους, καὶ ἐλευθέρους, καὶ πολλῶν
τίους, ἃς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρεάς
ζητούντων. πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦτο
πεπονθὼς ὁ Χαβρίας φανείη, εἰ μὴ μόνι
τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένοις τὸν ἐκείνου
κίδαν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι, ἀλλ
τοῦτον πάλιν τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων ἀφι
ταῦτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῆ; οὐ γάρ ἐστιι
οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πρόξενος ὢν ἀτελής, ὅτῳ
δὴ ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ δῆμος. τούτοις δ'

τιν οὗτοι δεικνύναι, λόγῳ δ᾿ ἂν ἀναισχυντῶ-
ιαλῶς ποιήσουσιν.
νυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄν-
ναῖοι, φυλάξασθαι, τοῦτ᾿ εἰπεῖν ἔτι βούλομαι.
πάνθ᾿, ὅσα Λεπτίνης ἐρεῖ περὶ τοῦ νόμου δι-
ιᾶς, ὡς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειεν ἀληθῆ
όν, ἕν γ᾿ αἰσχρόν, οὐδ᾿ ἂν εἴ τι γένοιτο, ἀναι-
συμβήσεται διὰ τοῦ νόμου, κυρίου γενομένου,
τί οὖν τοῦτ᾿ ἔστιν; τὸ δοκεῖν ἐξηπατηκέναι
όν τι ποιήσαντας. (498) ὅτι μὲν τοίνυν τοῦτο
αἰσχρῶν ἐστί, πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι· ὅσῳ
σχιον τῶν ἄλλων, ἀκούσατέ μου. ἔστιν ὑμῖν
αῖος, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἐάν τις ὑπο-
ι, τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν, κἂν ἁλῷ,
ημιοῦν. εἶτ᾿ οὐκ αἰσχύνεσθ᾿, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ἐφ᾿ ᾧ τοῖς ἄλλοις θάνατον ζημίαν ἐτάξατε,
ὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; καὶ μήν, πάντα μὲν
αι δεῖ ποιεῖν τὰ δοκοῦντα καὶ ὄντ᾿ αἰσχρά,
ὲ ταῦτ᾿, ἐφ᾿ οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων
ὐδὲ γὰρ ἀμφισβήτησις καταλείπεται τὸ μὴ
εῖν, ἃ πονηρὰ αὐτὸς ἔκρινεν εἶναι πρότερον.
οίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μη-
ίᾳ φυλάξαισθ᾿ ἄν, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες
ε. ὑμῶν τοίνυν οὐδ᾿ ἂν εἷς οὐδέν, ὧν ἰδίᾳ τινὶ
ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ᾿ οὐδ᾿ ἐπιχειρήσειεν ἄν.
μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε, ἀλλὰ κελεύετε
ὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τοῦ νόμου, εἴ τινα τῶν εὐ-
ὴν δωρεὰν ἀνάξιον εἶναί φασιν, ἢ μὴ πεποιη-
ῖς εὕρετο ἔχειν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ἐγκαλοῦσί τινι,
ι κατὰ τὸν νόμον, ὃν παρεισφέρομεν νῦν

ἡμεῖς, ἢ θέντων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγγυώμεθα καὶ φαμὲν θήσειν, ἢ θέντας αὐτούς, ὅταν πρῶτον γένωνται νομοθέται. ἔστι δ' ἑκάστῳ τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός, τῷ μὲν Διόφαντος, τῷ δ' Εὔβουλος, τῷ δ' ἴσως ἄλλος τις. εἰ δὲ τοῦτο φεύξονται καὶ μὴ ἐθελήσουσι ποιεῖν, σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ (490) τούτων ἕκαστος ὀκνεῖ τοὺς ἐχθροὺς ἀφαιρούμενος ὀφθῆναι, ταῦθ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀφῃρημένους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς εὖ τι πεποιηκότας ὑμᾶς, οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι, νόμῳ τὰ δοθέντ' ἀπολωλεκέναι δι' ὑμᾶς ἀθρόους, παρόν, εἴ τις ἄρ' ἐστὶν ἀνάξιος, εἷς ἢ δύο ἢ πλείους, γραφῇ διὰ τούτων ταὐτὸ τοῦτο παθεῖν καὶ ἄνδρα κριθέντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν οὐδέ γ' ἀξίως ὑμῶν. [σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο.]

Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γε ἀποστατέον τοῦ λόγου, ὅτι τῆς μὲν ἀξίας, ὅτε ἐδώκαμεν, ἦν δίκαιον τὴν ἐξέτασιν λαμβάνειν, ὅτε τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπε, μετὰ ταῦτα δ' ἐᾶν, εἴ τι μὴ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν ὕστερον κακόν. εἰ δ' οὗται τοῦτο φήσουσι, (δεῖξαι μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσι) δεῖ κεκολασμένους αὐτοὺς παρὰ τἀδικήματα φαίνεσθαι· εἰ δέ, μηδενὸς ὄντος τοιούτου, τὸν νόμον ποιήσετε κύριον, δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροὺς λαβόντες, ἀφῃρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅσα ἐστὶν ὀνείδη φευκτέον, τοῦτο δὲ πάντων μάλιστα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι παντάπασι φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος, καὶ οὐκ ἔχει πρόφασιν, δι' ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης ὁ τοῦτο πεπονθώς. εἶτα καὶ οὐκ ἔστιν ὄνειδος, ὅτου πορρωτέρω ἐστὶν ἡ πόλις ἡμῶν, ἢ τοῦ φθονερὰ δοκεῖν εἶναι, πάντων ἀπέχουσα τῶν αἰσχρῶν. τεκμήρια δ' ἡλίκα τούτου, θεωρήσατε. πρῶτον

ἐν μόνοι τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἐπὶ τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ ταφὰς ποιεῖσθε, καὶ λόγους ἐπιταφίους, ἐν οἷς κοσμεῖτε (500) τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα. καίτοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐπιτήδευμα ζηλούντων ἀρετήν, οὐ τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τιμωμένοις φθονούντων. εἶτα μεγίστας δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεὰς τοῖς τοὺς γυμνικοὺς νικῶσιν ἀγῶνας, τοὺς στεφανίτας, καὶ οὐχ, ὅτι τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε τοῖς ἔχουσιν, οὐδ' ἐλάττους ἐνείματε τὰς τιμὰς διὰ ταῦτα. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν ὑπερβολαῖς νικῆσαι· τοσαύτας ὑπερβολὰς τῶν δωρεῶν, αἷς ἀντευποιεῖ, παρέσχηται. ἔστι τοίνυν πάντα ταῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ἐπιτηδεύματα. μὴ τοίνυν, δι' ἃ πάλαι παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἡ πόλις εὐδοξεῖ, ταῦτ' ἀνέλητε νῦν· μηδ', ἵνα Λεπτίνης ἰδίᾳ τισίν, οἷς ἀηδῶς ἔχει, ἐπηρεάσῃ, τῆς πόλεως ἀφέλησθε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἣν διὰ παντὸς ἀεὶ τοῦ χρόνου δόξαν κέκτησθε καλήν· μηδ' ὑπολαμβάνετε εἶναι τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπὲρ ἄλλου τινός, ἢ τοῦ τῆς πόλεως ἀξιώματος, πότερον αὐτὸ δεῖ σῶν εἶναι, καὶ ὅμοιον τῷ προτέρῳ, ἢ μεθεστάναι καὶ λελυμάνθαι.

Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου κατὰ τὸν νόμον, ἓν μάλιστα τεθαύμακα πάντων, εἰ ἐκεῖνο ἠγνόηκεν, ὅτι, ὥσπερ ἄν, εἴ τις μεγάλας τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων τιθοῖ, οὐκ ἂν αὐτός γε ἀδικεῖν παρεσκευάσθαι δόξαι, οὕτως, ἄν τις ἀναιρῇ τὰς τιμὰς τῶν εὐεργεσιῶν, οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν παρεσκευάσθαι δόξει. εἰ μὲν τοίνυν ἠγνόησε ταῦτα, (γένοιτο γὰρ ἂν καὶ τοῦτο,) αὐτίκα δηλώσει· (501) συγχωρήσεται γὰρ ὑμῖν λῦσαι, περὶ ὧν αὐτὸς ἥμαρτεν. εἰ δὲ φανήσεται σπουδάζων, καὶ διατει-

όμενος κύριον ποιῆσαι τὸν νόμον, ἐγὼ μὲν οὐκ ἐ
ἐπαινέσω, ψέγειν δ' οὐ βούλομαι. μηδὲν οὖν φι
Λεπτίνη, μηδὲ βιάζου τοιοῦτον, δι' οὗ μήτ' αὐτ
βελτίων εἶναι, μήθ' οἱ πεισθέντες σοι, ἄλλως τε
γενημένου σοι τοῦ ἀγῶνος ἀκινδύνου. διὰ γὰ
λευτῆσαι Βάθιππον τὸν τουτουὶ πατέρα Ἀφε
αὐτὸν ἔτ' ὄντα ὑπεύθυνον ἐγράψατο, ἐξῆλθε
νοι, καὶ νυνὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου πᾶς ἐστ
τούτῳ δ' οὐδείς ἐστι κίνδυνος.

Καίτοι καὶ τοῦτ' ἀκούω σε λέγειν, ὡς ἄ
τινες γραψάμενοι πρότεροι τοῦδε, οὐκ ἐπεξῆ
τοίνυν ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγεις, ὅτι σε οὐ κα
κίνδυνον, φιλοκινδυνότατος εἶ πάντων ἀνθ
τεκμήριον ποιῇ τοῦ τὰ δίκαια εἰρηκέναι,
ποιεῖς. τί γὰρ ἕνεκα τούτου βελτίων ἔσθ
τις ἢ τετελεύτηκε τῶν γραψαμένων, πρὶν
πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ καὶ ὅλω
ρεσκευάσθη; ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγει

Ἥιρηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι, καὶ
νοὶ λέγειν ἄνδρες, Λεωδάμας Ἀχαρνεύς,
Ἀζηνιεύς, καὶ Κηφισόδοτος ἐκ Κεραμέ
Ἐρχιεύς· ἃ δὴ πρὸς τούτους ὑπολαμβά
ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖτε, ἂν ὑμῖν δίκαιο
τον μὲν πρὸς Λεωδάμαντα. οὗτος ἐγ
βρίου δωρεάν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι τὸ
ἐκείνῳ τι δοθέντων· (502) καὶ πρὸς
τήθη· οἱ νόμοι δὲ οὐκ ἐῶσι δὶς πρ
τῶν αὐτῶν οὔτε δίκας οὔτ' εὐθύνα
οὔτ' ἄλλο τοιοῦτ' οὐδὲν εἶναι. χωρ
τατον ἂν πάντων συμβαίη, εἰ τότ

μεῖζον ἴσχυε τῶν Λεωδάμαντος λόγων, ἐπειδὴ
τε ὑπάρχει, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εὐεργετῶν προς-
ηνικαῦτα σύμπαντα ταῦτα ἀσθενέστερα τῶν
γων γένοιτο. καὶ μὴν πρός γε Ἀριστοφῶντα
δίκαι' ἂν ἔχειν εἰπεῖν οἶμαι. οὗτος εὕρετο τὴν
ρ' ὑμῖν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἐνῆν. καὶ οὐ τοῦτ' ἐπιτι-
ὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι διδόναι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
λησθε. ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐχὶ δίκαιον εἶναί φη-
ε μὲν τούτῳ ταῦτ' ἔμελλεν ὑπάρχειν λαβόντι,
σθαι δεινόν, ἐπειδὴ δ' ἑτέροις δέδοται, τηνι-
ακτεῖν, καὶ πείθειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. καὶ μὴν
χῳ πέντε τάλαντ' ἀποδοῦναι γέγραφεν, οὗτος,
όντι τοῖς ἐν Πειραιεῖ τοῦ δήμου· καὶ καλῶς
τοίνυν, ἃ μὲν ἦν ἀμάρτυρα, ταῦτ' ἐπὶ τῇ τοῦ
φάσει διὰ σοῦ διδόσθω, ἃν δ' αὐτὸς ὁ δῆμος
ἔστησεν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγράψας, καὶ πάν-
σι, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραινεῖ· μηδ' ὁ αὐτὸς
ά τ' ὀφειλόμενα ὡς ἀποδοῦναι δεῖ, γράφων,
παρὰ τοῦ δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι
καὶ μὴν πρός γε Κηφισόδοτον τοσοῦτ' ἂν
ὑτός ἐστιν οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
των δεινὸς εἰπεῖν. πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δει-
ύτῃ χρῆσθαι (503) ἐπὶ τὸ τοὺς ἀδικοῦντας
ίζειν, ἢ τοὺς ἀγαθοῦ τινὸς αἰτίους ἀδικεῖν. εἰ
θάνεσθαί τισι δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον,
γαθόν τι ποιοῦσιν, ἔγωγε νομίζω δεῖν. πρὸς
νίαν· οὗτος ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας αὐτοῦ καὶ
ς. ἐγὼ δ', εἰ πολλοῦ τῇ πόλει Δαμίας ἄξιος
όσχηκεν, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, νὴ τοὺς θεούς, μᾶλ-
κινέσαιμι αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦ-

ναι, ἢ τὰς ἑτέροις πρότερον δοθείσας ἀφελέ
λεύειν· πολὺ γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστιν, ἐφ᾽
εὖ πεποίηκεν, ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ᾽ οἷς ἑτε
σαντες ἐτιμήθησαν, φθονεῖν. ὃ δὲ δὴ μέγιστ
των καὶ κοινὸν ὑπάρχει κατὰ πάντων τῶν
τούτων πολλάκις εἷς ἕκαστος πρότερόν τισι
σύνδικος γέγονεν. ἔστι δὲ καὶ μάλ᾽ ἔχων νόμος
λῶς, οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς, ἀλλ᾽ ἵνα μὴ τ
ὥςπερ ἐργασία τισὶν ᾖ καὶ συκοφαντία, μὴ ἐξ
τοῦ δήμου χειροτονηθέντα πλεῖον, ἢ ἅπαξ, συ
τοὺς δὲ συνεροῦντας νόμῳ, καὶ διδάξοντας
ἐπιτήδειός ἐστιν, αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοι
θομένους φαίνεσθαι· εἰ δὲ μή, γελοῖον, νόμῳ
δικεῖν, νόμον δ᾽ αὐτοὺς παραβαίνειν ἕτερον.
λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, ὃν λέγω.

(νόμος.)

Οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παλαιός ἐ
μος, καὶ καλῶς ἔχων, ὅν, ἐὰν σωφρονῶσι, φ
παραβαίνειν οὗτοι.

Ἐγὼ δ᾽ ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν κατο
ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν το
ὑμῖν, ὡς ἐγὼ νομίζω, (504) σπουδαστέον ὡς
ἔχειν, μάλιστα δὲ τούτους, δι᾽ ὧν ἢ μικρὰν ἢ
ἔστ᾽ εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δ᾽ οὗτοι τίνες; ο
ἀγαθόν τι ποιοῦσι τὰς τιμὰς διδόντες, καὶ οἱ
ναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἅπα
ἀληθῶς, τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι
κόν τι ποιεῖν ἀποσταῖεν, καὶ πάντες τὰς ἐπὶ τ
γεσίαις δωρεὰς ζηλώσαντες, ἃ χρὴ πράττειν,

ιεγίστην εἶναι τὴν πόλιν, καὶ πάντας χρη-
ὶέν εἶναι πονηρόν;

νόμος οὗτος ὁ Λεπτίνου οὐ μόνον, ὦ ἄν-
, τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι, τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῶν
χρεῖον τὴν ἐπιείκειαν τοῖς φιλοτιμεῖσθαι
ιθίστησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ παρανομίας δό-
τῇ πόλει καταλείπει. ἴστε γὰρ δήπου
ιν τὰ δεινόταθ' ἡμᾶς ἀδικούντων ἓν ἑκά-
:άρχει διὰ τὸν νόμον, ὃς διαῤῥήδην λέγει
] τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλέον, ἢ ἕν,
ὁ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν, ἢ ἀποτῖ-
α δὲ μὴ ἐξέστω." ἀλλ' οὐχ οὗτος ἐχρήσα-
:έτρῳ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς,
φησὶ „καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω." δύο
α. „εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς·
'νοχος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις
τῷ δημοσίῳ." θάνατον λέγει· τοῦτο γάρ
) τὸ ἐπιτίμιον. οὐκοῦν τρία τιμήματα
ὖν οὐ σχέτλιον καὶ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
πώτερον εἶναι παρ' ὑμῖν δόξει, χάριν εὖ
ͻ) ἀπαιτεῖν, ἢ τὰ δεινότατα ἐργαζόμενον

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κακῶς ἔχων ὁ νό-
ος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. καὶ τὸ λοι-
ίτοις δέ τισι προςέοικεν ὁ γράφων χρῆ-
οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι, οὐδ'
·θαι φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν. φέρε γάρ
μάλιστ' ἂν ἀπευξαίμεθα πάντες, καὶ τί
ισι διεσπούδασται τοῖς νόμοις; ὅπως μὴ

ρυ...,

περὶ τούτων νόμοις ο ...

καὶ δεινὸν τό τινα αὐτόχειρα

καὶ γράφων χέρνιβος εἴργεσθαι

δῶν, κρατήρων, ἱερῶν, ἀγορᾶ

οἷς μάλιστ᾽ ἄν τινας ᾤετο ἐπι

εἶν, ὅμως οὐκ ἀφείλετο τὴν το

κεν, ἐφ᾽ οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννύ

καθαρὸν διώρισεν εἶναι. εἶτ᾽

γε τοῖς παρ᾽ ὑμῖν νόμοις ἐξέστ

τε δικαίως, οὔθ᾽ ὁπωσοῦν, διὰ

μῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· μ

πεποιῆσθαι σπουδήν, ὅπως μ

ὑμᾶς χάριν ἐξέσται κομίσασθ

ἐν τῇ πόλει γενήσεται· ἀλλ᾽

ρῶν, παρ᾽ οὓς εὖ πεπονθότε

ρομένους, καὶ τῆς Δημοφάντ

Φορμίων, ἐν ῇ γέγραπται κα

νων τι πάθῃ τῇ (506) δημοκ

δωρεάς, ἅσπερ Ἁρμοδίῳ καὶ

σασθε τοῦ νόμου. οὐ γὰρ ἔνε

ποιήσετε.

Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα,

οὐκ ἔνι τοῦτον ἔχειν κακῶς τὸ

ρεληλυθότων καὶ τῶν μελλόντ

ναί φησιν ἀτελῆ, πλὴν τῶν

γείτονος. καλῶς. μηδὲ τὸ λ

ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται,

τεμέμφου, τί; μὴ καὶ τὰ

…ρρω τοῦ τι τοιοῦτ᾽ ἐλπίζειν νῦν ἐσμέν. κι … ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώ… …αῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδε …ῆσαι, καὶ τἀγαθὰ μὲν προςδοκᾶν, καὶ τοῖς …θαι διδόναι, πάντα δ᾽ ἀνθρώπινα ἡγεῖσ… … ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτ᾽ ἤλπισαν εἰς τοιαῦ… …τ᾽ ἀφίξεσθαι, οὐδέ γ᾽ ἴσως Συρακόσιοι τὸ … …ρατούμενοι, καὶ φόρους Καρχηδονίους πρα… … πάντων τῶν περὶ αὐτοὺς ἄρχοντες, καὶ … …ηκότες ἡμᾶς, ὑφ᾽ ἑνὸς γραμματέως, [ὅς … …], ὥς φασι, τυραννήσεσθαι. οὐδέ γ᾽ ὁ νῦν ὢν … ἤλπισεν ἄν ποτ᾽ ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ κα… …ταις ὀλίγοις Δίωνα ἐλθόντα ἐφ᾽ αὐτὸν ἐκβαλε… …ρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κεκτημένο… …αι, τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ …ροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίγνονται. δ… …ριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις, καὶ προορωμένους τι… …ν φαίνεσθαι.

Πολλὰ δ᾽ ἄν τις ἔχοι λέγειν (507) ἔτι καὶ διε… …ρὶ τοῦ μηδαμῇ μηδὲ καθ᾽ ἓν τοῦτον ἔχειν καλῶ… …μον, μηδὲ συμφέρειν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἵν᾽ ἐν κεφαλαίῳ … …θητε, κἀγὼ παύσωμαι λέγων, τάδε ποιήσατε. …σθε παρ᾽ ἄλληλα καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αἰ… συμβήσεται καταψηφισαμένοις ὑμῖν τοῦ νόμου μή· εἶτα φυλάττετε καὶ μέμνησθε, ἃ ἂν ὑμῖν ἐξ… …ν φανῇ, ἵν᾽ ἕλησθε τὰ κρείττω. ἂν μὲν τοίνυν … …ίσησθε, ὥςπερ ἡμεῖς κελεύομεν, οἱ μὲν ἄξιοι …ν τὰ δίκαια ἕξουσιν, εἰ δέ τις ἔστ᾽ ἀνάξιος, ὡς… τῷ τὴν δωρεὰν ἀφαιρεθῆναι, δίκην, ἣν …δώσει κατὰ τὸν παρειςενηνεγμένον νόμ…

πόλις πιστή, δικαία, πρὸς ἅπαντας ἀψευδὴς φανήσεται.
ἐὰν δ' ἀποψηφίσησθε, ὃ μὴ ποιήσητε, οἱ μὲν χρηστοὶ
διὰ τοὺς φαύλους ἀδικήσονται, οἱ δ' ἀνάξιοι συμφορᾶς
ἑτέροις αἴτιοι γενήσονται, δίκην δ' οὐδ' ἥντινοῦν αὐτοὶ
δώσουσιν, ἡ δὲ πόλις τἀναντία, ὧν εἶπον ἀρτίως, δόξει
ἄπιστος, φθονερά, φαύλη παρὰ πᾶσιν εἶναι. οὔκουν
ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσαύτην βλασφημίαν, ἀντὶ
καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν, ἑλέσθαι. καὶ γὰρ
ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης τῶν κοινῇ γνω-
σθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτ' οὐδεὶς οὔτε τῶν περιε-
στηκότων, οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ
Λεπτίνης πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ τῇ τῶν καθημέ-
νων ὑμῶν ἑνὸς ἑκάστου γνώμῃ φιλανθρωπία πρὸς φθό-
νον, καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν, καὶ πάντα τὰ χρηστὰ
πρὸς τὰ πονηρὰ ἀντιτάττεται. ὧν τοῖς βελτίοσι πειθό-
μενοι, καὶ κατὰ ταὐτὰ (508) ἡμῖν θέμενοι τὴν ψῆφον,
αὐτοί τε, ἃ προσήκει, δόξετ' ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει τὰ
κράτιστ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι· κἂν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ
καιρός, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν
κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἁπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς
σπουδάζειν, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιασθῆτε
ἁμαρτεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολ-
λάκις οὐκ ἐδιδάχθητε, ὡς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφῃρέθητε
ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυν-
τίας. ὃ μὴ πάθητε νῦν· οὐ γὰρ ἄξιον. ἀλλ' ἃ δίκαια
ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάττετε καὶ μνημονεύετε, ἕως ἂν ψη-
φίσησθε, ἵν' εὔορκον θῆσθε τὴν ψῆφον, κατὰ τῶν τὰ
πονηρὰ συμβουλευόντων. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς
μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσι θάνατος παρ' ὑμῖν
ἐστὶν ἡ ζημία, τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ

ν ποιοῦσι λόγον δώσετε. οὐ δή .τού γ', ὦ Ζεῦ
ιοί.
ὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

·Υ ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΟΥ.

ορτὴν ἦγον οἱ Ἀθηναῖοι Διονύσῳ, ἣν ἐκάλουν ἀπὸ εοῦ Διονύσια· ἐν δὲ ταύτῃ τραγικοὶ καὶ κωμικοὶ ·λητῶν χοροὶ διηγωνίζοντο. καθίστασαν δὲ τοὺς · αἱ φυλαὶ δέκα τυγχάνουσαι· (509) χορηγὸς δὲ ἦν ης φυλῆς ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τὰ περὶ τὸν ὁ τοίνυν Δημοσθένης τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, τῆς ονίδος, ἐθελοντὴς ὑπέστη χορηγός. ἐχθρῷ δὲ κε-ος τῷ Μειδίᾳ, τῶν πλουσίων ἑνί, φησὶ μὲν καὶ ταρὰ τὴν χορηγίαν αὐτοῦ πεπονθέναι κακῶς, τὸ ιυταῖον ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας κονδύλους ἔλαβεν ἐναν-άντων τῶν θεατῶν. ἐπὶ τούτῳ κατηγόρησεν ἐν ιῳ τοῦ Μειδίου, ὡς ἠσεβηκότος εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ όνυσον· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ τοιαύτη κατηγορία προ-ὁ μὲν οὖν δῆμος κατέγνωκε τοῦ Μειδίου τὴν ἀσέ-ἀγωνίζονται δὲ νῦν ἐν δικαστηρίῳ περὶ τῆς τοῦ καταχειροτονίας· ἔδει γάρ, καταγνόντος τοῦ δή-ικαστήριον κρῖναι δεύτερον. ἔστιν οὖν ὁ ἀγὼν πε-τιμήσεως· οὐ γὰρ περὶ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ὁ Μει-

δίας ἀγωνίζεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ τιμήματος
ὕβρεως ἢ ἀσεβείας ὀφείλει δίκην. ὁρικὸς οὖν ἡ
στάσει, τοῦ μὲν Μειδίου λέγοντος, ὕβριν εἶνα
χθέν, ἐπειδὴ τετύπτηκεν ἄνδρα ἐλεύθερον, τ
μοσθένους ἀσέβειαν, ἐπειδὴ χορηγὸς ὁ τετυπτ
ἐν Διονυσίοις καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ· διὰ γὰρ τ
ἠσεβηκέναι τὸν Μειδίαν φησίν· ὡς εἶναι διπ
κατὰ σύλληψιν, ὅταν μὴ ἐκβάλλοντες τὸ ὑπὸ
δίκων εἰςαγόμενον ὄνομα καὶ ἕτερον αὐτῷ πρ
ὥςπερ ἐνταῦθα ὁ Δημοσθένης, τοῦ Μειδίο
ὑβρικέναι, οὐκ ἐκβάλλει μὲν οὐδὲ τὴν ὕβριν, τ
δὲ αὐτῇ καὶ τὴν ἀσέβειαν.

ΑΛΛΩΣ.

(510) Διάφοροι παρὰ Ἀθηναίοις ἤγοντο
αἷς ἦν τὰ Παναθήναια, ἅπερ ἦν διπλᾶ, μι
μεγάλα· καὶ τὰ μὲν κατὰ πενταετηρίδα ἐτε
μικρὰ κατὰ τριετηρίδα. ἐν μὲν οὖν τοῖς γ
μνάσιά τινα ἐγίνοντο, καὶ προὐβάλλετο
φυλῆς εἷς γυμνασίαρχος, λαμβάνων χρήμα
μνάζειν τοὺς ἐπιτελέσοντας τὴν ἑορτήν, κ
τούτων δαπάνας τοῖς τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς.
αὐτῶν καὶ τὰ Διονύσια, καὶ ταῦτα διπλᾶ
μεγάλα. καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἤγετο κατ' ἔτι
λα διὰ τριετηρίδος ἐν τοῖς ληνοῖς, ἐν ο
χορηγὸς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς πρὸς τὸ
παίδων τε καὶ ἀνδρῶν· ἐλάμβανε δὲ χρ
ἐπιστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς ἠγωνίζοντο
χορηγοὶ καὶ ἤριζον, ὕμνους εἰς τὸν
καὶ τῷ νικῶντι τρίπους τὸ ἆθλον ἦ

λιον καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Διόνυσον ᾤοντο. παυομένης τῆς ἑορτῆς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ προὐβάλλοντο οἱ χορη- τῆς μελλούσης ἑορτῆς. ἐν τοίνυν τῷ παρόντι καιρῷ οβλήθησαν οἱ χορηγοὶ ἑκάστης φυλῆς, ἐσπάνιζε δὲ ἡ νδιονίς, ἡ τοῦ Δημοσθένους φυλή, χορηγοῦ, καὶ ἠμέ- τε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον. ἔθος δὲ πρὸ μηνὸς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα συνάγειν τοὺς ρηγοὺς ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν περὶ τῶν αὐλη- ν, καὶ ἐλθόντων τῶν χορηγῶν ἑκάστης φυλῆς πλὴν ἡ τῆς Πανδιονίδος, ἰδὼν ὁ Δημοσθένης τὴν ἑαυτοῦ λὴν ἀτιμαζομένην παρὰ πάντων τῷ μὴ κεκτῆσθαι 1) χορηγόν, αὐτεπάγγελτον καὶ αὐτοχειροτόνητον τὸν χορηγὸν τῇ φυλῇ καθίστησι. κἀντεῦθεν ἐπῃνεῖ- παρὰ πάντων. καὶ δὴ λαχόντος αὐτοῦ περὶ τῶν αὐ- ῶν συνέπραξεν αὐτῷ ἡ τύχη τῇ προθυμίᾳ, καὶ ἔλα- αὐτῷ ὁ κάλλιστος τῶν αὐλητῶν ὁ Τηλεφάνης. θέ- οὖν ὁ Δημοσθένης κοσμῆσαι τὸν αὐτοῦ χορὸν πλέον ἄλλων, ἐποίησεν αὐτὸν φορέσαι χρυσοῦς στεφάνους. ίας δέ, τῶν πολιτευομένων τις, ὢν σφόδρα πλούσιος ολλὰ δυνάμενος, ἐχθρὸς τῷ Δημοσθένει γεγονὼς ὶς αἰτίας ἃς ἐρεῖ μετὰ μικρὸν ἐν τῷ λόγῳ, πολλά- ὶ ἄλλα παρηνώχλει καὶ ἐπηρέαζε, καὶ δὴ καὶ ὡς ὁ θένης λέγει, ὅτι ὀμνυόντων τῶν κριτῶν τῷ καλῶς δοῦναι τὴν νίκην, νύττων αὐτοὺς ὁ Μειδίας ἔλεγε Δημοσθένους·" ὅθεν ὁ Δημοσθένης ἐβόα ἐλέγ- τόν. καὶ τελευτῶν εἰς τοιαύτην ἦλθε μανίαν ὁ , ὥστε ἐν τῷ θεάτρῳ κόνδυλον αὐτῷ παρασχεῖν ἱερὰν περιῤῥῆξαι ἐσθῆτα. καὶ ἰδὼν ὁ δῆμος εν· ὃ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ κακοῦ ἐλαμβά- ιθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης ἐσκέψατο τὸν παρόν-

τα λόγον, κατηγορῶν αὐτοῦ δημοσίων ἀδικημάτων· ἐν ᾧ καὶ διαβάλλει τὸν Μειδίαν ὡς κλέψαντα τῶν χρυσῶν στεφάνων ὁντινοῦν παρὰ τοῦ χρυσοχόου. ἄγει τοίνυν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κρίσιν ὁ ῥήτωρ, καταφορᾷ πλείστῃ καὶ τόπῳ σφοδρῷ προσχρησάμενος· ἡ γὰρ τοῦ Μειδίου προπέτεια καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ποιότης τῇ καταδρομῇ συμμαχεῖ. ἡ δὲ στάσις ὁρική, ζητούντων ἡμῶν ἴδιον ὄνομα τῷ ἐγκλήματι· ὁ μὲν γὰρ Μειδίας ἰδιωτικόν, ὁ δὲ ῥήτωρ δημόσιον εἶναι κατασκευάζει. ὅρος γάρ ἐστιν, οὗ τὸ μὲν πέπρακται, (512) τὸ δὲ λείπει πρὸς τὸ τέλειον τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπιτεθησομένου τῷ πράγματι, ὡς ἐπὶ τοῦ τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κρινομένου τυμβωρυχίας. ἐνταῦθα γὰρ πέπρακται μὲν τὸ ὀρύξαι, λείπει δὲ τὸ τάφον ὀρύξαι. λέγει γὰρ ὁ φεύγων „ὤρυξα μέν, οὐ τάφον δέ· οὐ γὰρ εὗρον νεκρόν.“ ὁ δὲ διώκων ἀντιφέρει ὅτι „τὸ διορύξαι κενοτάφιον τυμβωρυχίαν καλῶ· οὐ γὰρ αὐτὸς ᾔδεις ὅτι κενοτάφιόν ἐστιν, ἀλλ᾽ ὡς τάφον ὀρύττων, ἐπεὶ κενοτάφιον εὕρηται, ἀξιοῖς μὴ δοῦναι δίκην.“ οὕτω κἀνταῦθα πέπρακται μὲν τὸ τύψαι τὸν Δημοσθένην, λείπει δὲ τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχειροτόνητον χορηγόν. ὁ γὰρ Δημοσθένης λέγει ὅτι „χορηγὸν ἔτυψας,“ ὁ δὲ Μειδίας ὅτι „χορηγὸν οὐκ ἔτυψα, (αὐτοχειροτόνητος γὰρ ἦσθα,) ἀλλ᾽ ἰδιώτην· τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα.“ διπλοῦς δὲ ὁ ὅρος εἴδους τοῦ κατὰ σύλληψιν. κατὰ σύλληψιν δέ ἐστιν, ὅταν ὁ διώκων τὴν αὐτοῦ δικαιολογίαν καὶ τὴν τοῦ φεύγοντος εἰς ἓν συνάγῃ· ἔνθα γὰρ οὐ τὸ μὲν ἐκβάλλει τις, τὸ δὲ δέχεται, ἀλλ᾽ ἄμφω συγκροτεῖ καὶ συλλαμβάνει, τοῦθ᾽ ὑπάγομεν τῷ εἴδει. φαίνεται οὖν ὁ ῥήτωρ ἐν πολλοῖς τοῦτο ποιῶν μέρεσι, καὶ φάσκων ἅμα αὐτῷ καὶ τὴν πόλι

κεφάλαια δὲ τὰ τῇ τάξει προςήκοντά ἐστι δὲ προοίμια καταφορικά, ὑπερβολὴν ἔχον- καὶ τῶν περιστατικῶν αὔξησιν· τὸ γὰρ ας" καὶ οὐ πρὸς ἐμὲ μόνον καὶ τὸ „ἀεί" τῆς ἀτοπίας καὶ οὐ πρὸς ἅπαξ ἐκ τύχης δείκνυσι.

α δὲ τοῦ λόγου (513) ταῦτα, ὅρος, ἀνθο- η νομοθέτου, συλλογισμός, πηλικότης, πρός ἀντιθετικῶν, μεθ᾿ ἣν τὸ μεταληπτικὸν καὶ . ἐνταῦθα διὰ τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ κατηγορίαν, δεικνύων ὅτι δημοσίᾳ Μει- '. ἔστι δὲ ὁ πρῶτος ὅρος οὗτος, ὅτι οἱ ἐν ντες δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι. δεύτερος ίλιστα οἱ χορηγὸν ἀδικοῦντες. τρίτος ὅρος, ῃς δημόσιόν ἐστιν ἀδίκημα. παραλογίζεται ι τῆς ὁμωνυμίας τῆς ὕβρεως· λέγεται γὰρ αἰσχρουργίας καὶ ἡ διὰ λόγων καὶ ἡ διὰ ιόσιον δὲ ἀδίκημα ἡγοῦντο τὴν αἰσχρουρ- ' ὁμωνυμίᾳ παρελογίσατο. τέταρτος ὅρος, ἀεὶ ὑβρίζων δημοσίᾳ ἀδικεῖ· εἰ γὰρ τὸ δη- ντων συνίσταται, ἄρα δημόσιον τἀδίκημα. τερματικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοὺς τέτταρας ύτων εἰσὶν ἐν τοῖς ἀγῶσι τρεῖς, τὸν δὲ τέ- τιν ἐν τῇ παρεκβάσει, δικαίως· λέγων γὰρ ὑβρίζων δημοσίᾳ ἀδικεῖ, παρεξέρχεται λέ- τερον αὐτοῦ βίον. ἔχει δὲ ὁ λόγος οὗτος δύο ὁ πρῶτον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον τοῦ ἐναν- συστάσεως τοῦ οἰκείου προςώπου, καὶ ἐκ τι δὲ ἡ πρότασις διμερής, καὶ τὸ μὲν πρῶ- ατάσκευον, τὸ δὲ δεύτερον καὶ αὐτὸ διμε-

ρές. καὶ κατασκευάζει τούτων ἑκάτερα. εἶτα ἐ τὸ συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ προσοχή.

Ὅρος κατὰ σύλληψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅτ φεύγοντος ἀντονομάζοντος (514) ὁ διώκων καὶ κἀκείνῳ ὑπεύθυνον αὐτὸν εἶναι λέγῃ τῷ ὀνόματι διπλοῦς ἐστίν, ἐπεὶ δύο περιέχει ἐγκλήματα. πα μα ὁ στρατηγὸς ὁ βιασάμενος τὴν παρατεθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ, καὶ δημοσίων ἀδικημάτων μενος, καὶ ἀποκρινόμενος μὴ δημοσίᾳ ἠδικηκένα βιάσασθαι, ὁ δὲ πρεσβευτὴς ἀμφοτέροις αὐτὸν ὑπεύθυνον εἶναι. τὸ προοίμιον ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκ λόγος δι᾽ ἑνὸς εἴδους προάγεται, ἤτοι δικανικοῦ· γὰρ καὶ τὸ τέλος τὸ δίκαιον καὶ ἡ κατασκευὴ δικαίου

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥ.

Τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδέ ὑμῶν οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἶμαι. ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθεὶς προείλετο τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα, καὶ προὐβαλόμην ἀδικ τονὶ περὶ τὴν ἑορτήν, οὐ μόνον πληγὰς ὑπ᾽ αὐ βὼν τοῖς Διονυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ π παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. ἐπειδὴ δὲ τὰ δίκαια ποιῶν ὁ δῆμος ἅπας οὕτως ὠργίσ

η, καὶ σφόδρα ἐσπούδασεν, ἐφ᾿ οἷς ἠδικημένῳ ᾔδει, ὥςτε, πάντα ποιοῦντος τούτου καί τινων 515) ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη, οὐδ᾿ ἀπέβλεψεν οὐσίας τὰς τούτων, οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ ὶμη κατεχειροτόνησεν αὐτοῦ, πολλοί μοι προς- ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ων ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἠξίουν καὶ πα- οντο ἐπεξελθεῖν καὶ παραδοῦναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ, δι᾿ ἀμφότερα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεούς, καὶ δεινὰ πεπονθέναι νομίζοντες ἐμέ, καὶ μα βουλόμενοι λαβεῖν, ὧν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑτε- θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν καὶ οὐδὲ καθεκτὸν ω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν παρ᾿ ἐμοῦ προς- ιαχθῆναι, πάντα δικαίως ὑμῖν τετήρηται, καὶ ήσων, ἐπειδή τις εἰςάγει, πάρειμι, ὡς ὁρᾶτε, ιέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματ᾿ ἐξόν μοι λα- ςτε μὴ κατηγορεῖν, οὐ λαβών, πολλὰς δὲ δεήσεις ριτας καὶ νὴ Δί᾿ ἀπειλὰς ὑπομείνας. ἃ δ᾿ ἐν τὰ ταῦτά ἐστιν ὑπόλοιπα, ὅσῳ πλείοσιν οὗτος ιε καὶ περιήγγελκεν, (ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἄρτι πρὸ αστηρίων οἷα ἐποίει,) τοσούτῳ μᾶλλον ἐλπίζω τὸ ἕξειν. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην ὑμῶν οὐδενός, οὔθ᾿ ὧν πρὸς ἐμὲ ἐσπουδάσατε αὐτοὶ πρότερον, τού- ελήσετε, οὔθ᾿ ὡς, ἵνα Μειδίας ἀδεῶς τὸ λοιπὸν ψηφιεῖταί τις ὑμῶν, ὀμωμοκώς, ἄλλο τι, πλὴν ὅ καιον ἡγῆται. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μων ἢ παραπρεσβείας ἤ τινος ἄλλης αἰτίας ἠμελ- οῦ κατηγορεῖν, οὐδὲν ἂν ὑμῶν ἠξίουν δεῖσθαι, τῷ μὲν κατηγόρῳ (516) περὶ τῶν τοιούτων προς- λέγχειν μόνον, τῷ δὲ φεύγοντι καὶ παραιτεῖ-

σθαι. ἐπειδὴ δέ, τούς τε κριτὰς διαφθείραντος τούτου καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα, καὶ αὐτὸς πληγὰς εἰληφώς, καὶ ὑβρισμένος, οἷ' οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβρίσθη, ἣν ἐπὶ τούτων ἀγανακτήσας καὶ συνοργισθεὶς καταχειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποιήσατο, ταύτην εἰςέρχομαι, οὐκ ὀκνήσω καὶ δεῖσθαι. εἰ γὰρ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νῦν φεύγω, εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς δίκης τυχεῖν ἐστί τις συμφορά. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος, ἔπειτ', ἐὰν ἐπιδείξω Μειδίαν τουτονὶ μὴ μόνον εἰς ἐμὲ ἀλλὰ καὶ εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑβρικότα, βοηθῆσαι καὶ ἐμοί, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὕβρισμαι μὲν ἐγώ, καὶ προπεπηλάκισται τὸ σῶμα τοὐμὸν τότε, ἀγωνιεῖται δὲ καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνί, πότερον ἐξεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, καὶ εἰς τὸν τυχόνθ' ὑμῶν ἀδεῶς ὑβρίζειν, ἢ μή. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἄρα καὶ τὸν ἔμπροσθε χρόνον τῶν ἰδίων τινὸς ἕνεκα γίγνεσθαι τὸν ἀγῶνα τόνθ' ὑπελάμβανεν, ἐνθυμηθήτω νῦν, ὅτι δημοσίᾳ συμφέρει, μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι τοιοῦτο ποιεῖν, ὡς ὑπὲρ κοινοῦ τοῦ πράγματος ὄντος, καὶ προσέχων ἀκουσάτω, καὶ τὰ φαινόμενα αὐτῷ δικαιότατ' εἶναι, ταῦτα ψηφισάσθω. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον ὑμῖν τὸν νόμον, καθ' ὃν εἰσιν αἱ προβολαί· μετὰ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων πειράσομαι διδάσκειν. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. (517) „Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ τῶν Πανδίων. ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν, ἔπειτα τὰς π

αραδιδότωσαν τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς ἢ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ɛετισμέναι ὦσιν."

όμος οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' λαὶ γίγνονται, λέγων, ὥςπερ ἠκούσατε, ποιησίαν ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια, ἐν δὲ ὰν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι, περὶ ὧν διῴων, χρηματίζειν καὶ περὶ ὧν ἄν τις ἠδικηκὼς ορτήν, ἢ παρανενομηκώς· καλῶς, ὦ ἄνδρες αὶ συμφερόντως ἔχων ὁ νόμος, ὡς τὸ πρᾶγρτυρεῖ. ὅπου γάρ, ἐπόντος τοῦ φόβου τούταί τινες οὐδὲν ἧττον ὑβρισταί, τί χρὴ τοὺς ɔοςδοκᾶν ἂν ποιεῖν, εἰ μηδεὶς ἐπῆν ἀγὼν μη-

αι τοίνυν ὑμῖν καὶ τὸν ἑξῆς νόμον ἀναγνῶ- καὶ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν ἥ τε ὑμῶν εὐλάβεια γενήσεται, καὶ τὸ τούτου 'ε τὸν νόμον.

„Εὐήγορος εἶπεν, ὅταν ἡ πομπὴ ᾖ τῷ Διο- Πειραιεῖ, καὶ οἱ κωμῳδοί, καὶ οἱ τραγῳδοί, ὶ Ληναίῳ πομπή, καὶ οἱ τραγῳδοί, καὶ οἱ καὶ τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ καὶ καὶ ὁ κῶμος καὶ οἱ κωμῳδοὶ καὶ οἱ τραγῳ- Θαργηλίων τῇ πομπῇ καὶ τῷ ἀγῶνι, μὴ ήτε ἐνεχυράσαι, (518) μήτε λαμβάνειν ἕτερον :ηδὲ τῶν ὑπερημέρων, ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ- , δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ὑπόδικος παθόντι, καὶ προβολαὶ αὐτοῦ ἔστωσαν ἐν ρίᾳ τῇ ἐν Διονύσου, ὡς ἀδικοῦντος, καθὰ ἄλλων τῶν ἀδικούντων γέγραπται."

Ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ
τῷ νόμῳ κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀ
τῆς προβολῆς, ἐν τούτῳ καὶ κατὰ τῶν τ
εἰσπραττόντων ἢ καὶ ἄλλ᾽ ὁτιοῦν τινὸς
βιαζομένων ἐποιήσατε τὰς προβολάς.
σῶμα ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς
παρασκευήν, ἣν ἂν ἐκ τῶν ἰδίων πορίσ
τουργίαν, ᾤεσθε χρῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ
τῶν ἑλόντων γιγνόμενα, τῶν ἑαλωκότων
ἐξ ἀρχῆς, τὴν γοῦν ἑορτὴν ἀπεδώκατε ε
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες εἰς τ
φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας, ὥστε καὶ τ
γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν
ταύτας τὰς ἡμέρας· Μειδίας δ᾽ ἐν αὐτ
ἡμέραις ἄξια τοῦ δοῦναι τὴν ἐσχάτην
χθήσεται. βούλομαι δ᾽, ἕκαστον ἀπ᾽
πανθα, ἐπιδείξας, καὶ περὶ τῶν πληγ
τελευταῖον προσενέτεινέ μοι· ἓν γὰρ
ᾧ τῶν πεπραγμένων οὐ δίκαιος ὢν
σαι.

Ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος χ
νίδι φυλῇ τρίτον ἔτος τουτί, παρούσ
ἐν ᾗ τὸν ἄρχοντα (519) ἐπικληροῦν
τοὺς αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λ
καὶ κατηγοροῦντος τοῦ μὲν ἄρχο
τῆς φυλῆς, τῶν δ᾽ ἐπιμελητῶν τοῦ
ὑπεσχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελον
πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλ
δρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἀμφοτε
ἀπεδέξασθε, τήν τ᾽ ἐπαγγελίαν

βὰν ἀπὸ τῆς τύχης, καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες ἐποιήσατε, Μειδίας δ' οὑτοσὶ μόνος τῶν πάντων, ὡς ἔοικεν, ἠχθέσθη, καὶ παρηκολούθησε παρ' ὅλην τὴν λειτουργίαν ἐπηρεάζων μοι συνεχῶς καὶ μικρὰ καὶ μείζω. ὅσα μὲν οὖν ἢ τοὺς χορευτάς, ἐναντιούμενος ἡμῖν, ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἠνώχλησεν, ἢ προβαλλόμενος καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς Διονύσια χειροτονεῖν ἐπιμελητήν, ἢ τἆλλα πάντα, ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω· οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότ' ἐμοὶ καὶ ὑβριζομένῳ τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἕκαστον τούτων, ἥνπερ ἄλλ' ὁτιοῦν τῶν δεινοτάτων, παρέστη, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἔξω τοῦ πράγματος οὖσιν, οὐκ ἂν ἴσως ἄξια ταῦτα καθ' αὑτὰ ἀγῶνος φανείη· ἀλλ' ἃ πάντες ἂν ὁμοίως ἀκούσαντες ἀγανακτήσαιτε, ταῦτ' ἐρῶ. ἔστι δὲ ὑπερβολὴ τῶν μετὰ ταῦτα, ἃ μέλλω λέγειν, καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα ἔγωγε κατηγορεῖν αὐτοῦ νῦν, εἰ μὴ καὶ τότε ἐν τῷ δήμῳ παραχρῆμα ἐξήλεγξα. τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱεράν, (ἱερὰν γὰρ ἔγωγε νομίζω πᾶσαν, ὅσην ἄν τις ἕνεκα τῆς ἑορτῆς παρασκευάσηται, τέως ἂν χρησθῇ,) καὶ τοὺς (520) στεφάνους τοὺς χρυσοῦς, οὓς ἐποιησάμην ἐγὼ κόσμον τῷ χορῷ, ἐπεβούλευσεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διαφθεῖραί μου, νύκτωρ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου. καὶ διέφθειρεν, οὐ μέντοι πᾶσάν γε· οὐ γὰρ ἠδυνήθη. καίτοι τοῦτό γ' οὐδείς πώποτε οὐδένα φησὶν ἀκηκοέναι τολμήσαντα οὐδὲ ποιήσαντα ἐν τῇ πόλει. οὐκ ἀπέχρησε δὲ αὐτῷ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διέφθειρέ μου τοῦ χοροῦ· καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης, ὁ αὐλητής, ἀνδρῶν βέλτιστος περὶ ἐμὲ τότε ἐγένετο, καὶ τὸ πρᾶγμα αἰσθόμενος, τὸν ἄνθρωπον ἀπε-

λάσας, αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ὥς χορόν, οὐδ᾽ ἂν ἠγωνισάμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθ ἀδίδακτος ἂν εἰςῆλθεν ὁ χορός, καὶ πράγμ ἂν ἐπάθομεν. καὶ οὐδ᾽ ἐνταῦθ᾽ ἔστη τῆς ὕβ τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν, ὥςτε τὸν ἐστεφανωμ τα διέφθειρε, τοὺς χορηγοὺς συνῆγεν ἐπ᾽ ἀπειλῶν, ὀμνύουσι παρεστηκὼς τοῖς κριταῖς σκήνια φράττων, προςηλῶν, ἰδιώτης ὤν,. τ κακὰ καὶ πράγματα ἀμύθητά μοι παρέχ σεν. καὶ τούτων, ὅσα γε ἐν τῷ δήμῳ γέγον τοῖς κριταῖς, ἐν τῷ θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ ρες πάντες, ὦ ἄνδρες δικασταί. καίτοι τῶν τους χρὴ δικαιοτάτους ἡγεῖσθαι, οὓς ἂν οἱ τῷ λέγοντι μαρτυρῶσιν ἀληθεῖς εἶναι. προ τοίνυν τοὺς κριτὰς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν, ὥςπερεὶ κεφάλαια ἐφ᾽ ἅπασι τοῖς ἑαυτῷ νοις ἐπέθηκεν, ἐμοῦ μὲν ὕβρισε τὸ σῶμα, κρατούσῃ τὸν ἀγῶνα, (521) αἰτιώτατος το κατέστη.

Τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτα καὶ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπ οἷς αὐτὸν προὐβαλόμην, ταῦτ᾽ ἐστίν, ὦ ναῖοι, καὶ πόλλ᾽ ἕτερα· ὧν ὅσ᾽ ἂν οἷός πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα. ἔχω δὲ λέγε ἑτέρας αὐτοῦ παμπληθεῖς, καὶ ὕβρεις εἰς καὶ τολμήματα τοῦ μιαροῦ τούτου πολλ οἷς τῶν πεπονθότων οἱ μέν, ὦ ἄνδρες δείσαντες τοῦτον, καὶ τὸ τούτου θράσ αὐτὸν ἑταίρους, καὶ πλοῦτον, καὶ τἄλλ ἐστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔσχον· οἱ δ᾽ ἐπ

ιν, οὐκ ἠδυνήθησαν· εἰσὶ δ᾽ οἳ διελύσαντο, ἴσως ῶν αὐτοῖς ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ αὐτῶν ουσιν οἵ γε πεισθέντες· τῆς δ᾽ ὑπὲρ τῶν νό-ς παραβὰς οὗτος, κἀκείνους ἠδίκει, καὶ νῦν ἐμὲ τας τοὺς ἄλλους, ὑμεῖς ἐστὲ κληρονόμοι. πάν-ἀθρόων ἓν τίμημα ποιήσασθε, ὅ τι ἂν δίκαιον . ἐξελέγξω δὲ πρῶτον μὲν ὅσα αὐτὸς ὑβρίσθην, ὅσα ὑμεῖς· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον, ὦ ἄν-θηναῖοι, βίον αὐτοῦ πάντα ἐξετάσω, καὶ δείξω θανάτων, οὐχ ἑνός, ὄντα ἄξιον. λέγε μοι τὴν σοχόου πρώτην λαβὼν μαρτυρίαν.

ΥΡΙΑ. „Παμμένης Παμμένους Ἐρχιεύς, ἔχω χρυ-εῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καταγίγνομαι καὶ ἐργάζο-τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην. ἐκδόντος (522) δέ μοι Δη-θένους, ᾧ μαρτυρῶ, στέφανον χρυσοῦν, ὥςτε κα-ευάσαι, καὶ ἱμάτιον διάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως ιεύσαι ἐν αὐτοῖς τὴν τοῦ Διονύσου πομπήν, καὶ συντελέσαντος αὐτά, καὶ ἔχοντος παρ᾽ ἐμαυτῷ ια, εἰςπηδήσας πρός με νύκτωρ Μειδίας ὁ κρινό-; ὑπὸ Δημοσθένους, ἔχων μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ἄλ-, ἐπεχείρησε διαφθείρειν τὸν στέφανον καὶ τὸ ιον, καὶ τινὰ μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ μέντοι α γε ἠδυνήθη, διὰ τὸ ἐπιφανέντα με κωλῦσαι.“

λλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ ὧν λους ἠδίκηκεν, ἔχω λέγειν, ὥςπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ ου, καὶ συνείλοχα ὕβρεις αὐτοῦ καὶ πονηρίας ς, ὅσας ἀκούσεσθε αὐτίκα δὴ μάλα. ἦν δ᾽ ἡ ῥᾳδία· αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες προςῄεσάν ύλομαι δὲ πρὸ τούτων εἰπεῖν, οἷς ἐπιχειρήσειν

αὐτὸν ἀκήκοα ἐξαπατᾶν ὑμᾶς· τοὺς γὰρ ὑπὲ λόγους ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτους προειπεῖν ὑμῖν δὲ χρησιμωτάτους ἀκοῦσαι. διὰ τί; ὅτι το καὶ εὔορκον θέσθαι τὴν ψῆφον ὁ κωλύσας ἐξα ναι λόγος ὑμᾶς, οὗτος αἴτιος ἔσται. πολὺ δὴ πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προςέχειν ὑμᾶς δεῖ, κι νεῦσαι τοῦτον, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντᾶν, ὅ λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο οὐκ ἄδηλος ἐρ ἰδίᾳ πρός τινας αὐτὸς διεξιὼν ἀπηγγέλλετό μοι περ ἀληθῶς ἐπεπόνθειν ταῦτα, ἃ λέγω, δίκας προςῆκεν αὐτῷ λαχεῖν τῶν μὲν ἱματίων καὶ τῶ στεφάνων τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς περὶ τὸν χ σης ἐπηρείας βλάβης, ὧν δ᾽ εἰς τὸ σῶμα ὕβρι μί, ὕβρεως, οὐ (523) μὰ Δί᾽ οὐχὶ δημοσίᾳ κρίν καὶ τίμημα ἐπάγειν, ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτί δὲ ἓν μὲν ἐκεῖνο εὖ οἶδα, καὶ ὑμᾶς δὲ εἰδέναι χ μὴ προὐβαλόμην αὐτόν, ἀλλ᾽ ἐδικαζόμην, οὗναι ἂν εὐθύς μοι λόγος, ὡς, εἴπερ ἦν τι τούτων προβαλέσθαι μ᾽ ἔδει καὶ παρ᾽ αὐτὰ τἀδικήματ μωρίαν ποιεῖσθαι· ὅ τε γὰρ χορὸς ἦν τῆς πόλ ἐσθὴς τῆς ἑορτῆς ἕνεκα πᾶσα παρεσκευάζετο, πεπονθὼς ταῦτα χορηγὸς ἦν· τίς ἂν οὖν ἑτέρ τιμωρίαν, ἢ τὴν ἐκ τοῦ νόμου κατὰ τῶν περὶ τ ἀδικούντων οὖσαν; ταῦτ᾽ εὖ οἶδ᾽ ὅτι πάντ᾽ ι οὗτος τότε. φεύγοντος μὲν γάρ, οἶμαι, καὶ ἡ ἐστί, τό, τὸν παρόντα τρόπον τοῦ μὴ δοῦναι ἰ κρουόμενον, τὸν οὐκ ὄνθ᾽ ὡς ἔδει γενέσθαι λέ στῶν δέ γε σωφρόνων, τούτοις τε μὴ προςέχειν ἂν λάβωσιν ἀσελγαίνοντα, κολάζειν. μὴ δὴ του αὐτὸν ἐᾶτε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμο

ιφὴν ὕβρεως· δίδωσι γάρ· ἀλλ', ὡς οὐ πεποίηκεν, κατηγόρηκα, ἤ, πεποιηκώς, οὐ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖ, οὗτο δεικνύτω· τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προὐβαλόμην, καὶ ρὶ τούτου τὴν ψῆφον οἴσετε νῦν ὑμεῖς. εἰ δ' ἐγώ, τὴν πὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφείς, τῇ πόλει παρα-ρῶ τῆς τιμωρίας, καὶ τοῦτον εἱλόμην τὸν ἀγῶνα, ἀφ' ὗ μηδέν ἔστι λῆμμα λαβεῖν ἐμοί, χάριν, οὐ βλάβην δή-που, τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκοι μοι παρ' ὑμῶν.

Οἶδα τοίνυν, ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ λό-γῳ „μή με Δημοσθένει παραδῶτε, μηδὲ διὰ Δημοσθέ-νην με ἀνέλητε. ὅτι ἐκείνῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό με ἀναι-ρήσετε;" τὰ τοιαῦτα πολλάκις (524) οἶδ' ὅτι φθέγξε-ται, βουλόμενος φθόνον τινὰ ἐμοὶ διὰ τούτων τῶν λόγων υνάγειν. ἔχει δ' οὐχ οὕτω ταῦτα, οὐδ' ἐγγύς. οὐδένα άρ τῶν ἀδικούντων ὑμεῖς οὐδενὶ τῶν κατηγόρων ἐκδί-οτε· οὐδὲ γάρ, ἐπειδὰν ἀδικηθῇ τις, ὡς ἂν ἕκαστος μᾶς ὁ παθὼν πείσῃ, ποιεῖσθε τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ οὐναντίον, νόμους ἔθεσθε πρὸ τῶν ἀδικημάτων ἐπ' δήλοις μὲν τοῖς ἀδικήσουσιν, ἀδήλοις δὲ τοῖς ἀδικησο-ένοις. οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν ὑπισχνοῦν-αι τοῖς ἐν τῇ πόλει δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις, ἔσεσθαι δι' ὑτῶν λαβεῖν. ὅταν τοίνυν τῶν παραβαινόντων τινὰ οὺς νόμους κολάζητε, οὐ τοῖς κατηγόροις τοῦτον ἐκδί-οτε, ἀλλὰ τοὺς νόμους ὑμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦτε. ἀλλὰ ήν, πρός γε τὸ τοιοῦτον, ὅτι „Δημοσθένης" φησίν ὕβρισται," δίκαιος καὶ κοινὸς καὶ ὑπὲρ ἁπάντων ἔσθ' λόγος. οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα με ἠσέλγαινε μό-ν ταύτην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον· ῦτο δ' ὅσον δύναται, γνοίητ' ἂν ἐκ τωνδί. ἴστε δήπου ῦθ', ὅτι τῶν θεσμοθετῶν τούτων οὐδενὶ θεσμοθέτης

ἔστ' ὄνομα, ἀλλ' ὁτιδήποθ' ἑκάστῳ.
ἰδιώτην ὄντα τινὰ αὐτῶν ὑβρίσῃ τις ἢ και
φὴν ὕβρεως καὶ δίκην κατηγορίας ἰδίαν φ
θεσμοθέτην, ἄτιμος ἔσται καθάπαξ. δι
νόμους ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει, κα
κοινὸν στέφανον, καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομ
σμοθέτης οὐδενὸς ἀνθρώπων ἔστ' ὄνομα,
λεως. καὶ πάλιν γε τὸν ἄρχοντα, ταὐτὸ
ἐστεφανωμένον πατάξῃ τις, ἢ κακῶς εἴπῃ
δὲ ἰδιώτην, ἰδίᾳ ὑπόδικος. καὶ οὐ μόνο
οὕτω (525) ταῦτ' ἔχει, ἀλλὰ καὶ περὶ πά
πόλις τινὰ ἄδειαν ἢ στεφανηφορίαν ἢ
οὕτω τοίνυν καὶ ἐμὲ εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶ
κησέ τι τούτων Μειδίας ἰδιώτην ὄντα,
προσῆκεν αὐτῷ διδόναι· εἰ δὲ χορηγὸν
ἱερομηνίας οὔσης, πάνθ', ὅσα ἠδίκηκεν,
ται, δημοσίας ὀργῆς καὶ τιμωρίας δίκε
νειν· ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χ
τοῦτο δ' ἐστὶ τῆς πόλεως ὄνομα· καὶ
ἡμέραις, αἷς οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. χρὴ δε
σθε τοὺς νόμους, ὁποῖοί τινές εἰσι σκ
θῆσθε, φυλάττειν καὶ χρῆσθαι· καὶ γ
ὑμῖν ἐστί, καὶ ἄλλως δίκαια. ἦν ὁ τῆ
μος πάλαι, ἦν ὁ τῆς αἰκίας, ἦν ὁ τῆς
ἀπέχρη τοὺς τοῖς Διονυσίοις τι ποιο
τούτους τοὺς νόμους δίκην διδόναι,
τοῦδε τοῦ νόμου. ἀλλ' οὐκ ἀπέχρη.
ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τ
οὖν κἀκείνοις τοῖς προϋπάρχουσι
μετ' ἐκείνους τεθέντι, καὶ πᾶσι

ὁ τοιοῦτος πότερα μὴ δῷ διὰ τοῦτο δίκην, ἢ μείζω δοίη δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶμαι μείζω.

Ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι περιιόντ' αὐτὸν συλλέγειν καὶ πυνθάνεσθαι, τίσι πώποτε συμβέβηκεν ὑβρισθῆναι, καὶ λέγειν τούτους, καὶ διηγεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς μέλλειν, οἷον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν πρόεδρον, ὅν ποτέ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ Πολυζήλου πληγῆναι, καὶ τὸν θεσμοθέτην, ὃς ἔναγχος ἐπλήγη τὴν αὐλητρίδα ἀφαιρούμενος, καὶ τοιούτους τινάς, ὡς ἐὰν πολλοὺς ἑτέρους δεινὰ καὶ πολλὰ (526) πεπονθότας ἐπιδείξῃ, ἧττον ὑμᾶς ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθα ὀργιουμένους. ἐμοὶ δ' αὖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖτε ποιεῖν ἂν εἰκότως, εἴπερ τοῦ κοινῇ βελτίστου δεῖ μέλειν ὑμῖν. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν, τοῦ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι τὸ μὴ κολάζεσθαι τοὺς ἐξαμαρτάνοντας αἴτιον ὄν, τοῦ δὲ μηδένα ὑβρίζειν τὸ λοιπόν, τὸ δίκην τὸν ἀεὶ ληφθέντα, ἣν προσήκει, διδόναι, μόνον αἴτιον ἂν γενόμενον; εἰ μὲν τοίνυν ἀποτρέψαι συμφέρει τοὺς ἄλλους, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολαστέον, καὶ μᾶλλόν γε, ὅσῳ περ ἂν ᾖ πλείω καὶ μείζω· εἰ δὲ παροξῦναι καὶ τοῦτον καὶ πάντας, ἐατέον. ἔτι τοίνυν οὐδ' ὁμοίαν οὖσαν τούτῳ κἀκείνοις συγγνώμην εὑρήσομεν. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ τὸν θεσμοθέτην πατάξας τρεῖς εἶχε προφάσεις, μέθην, ἔρωτα, ἄγνοιαν, διὰ τὸ σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα γενέσθαι. ἔπειθ' ὁ Πολύζηλος ἐκεῖνος, ὀργῇ καὶ τρόπου προπετείᾳ, φθάσαι τὸν λογισμὸν ἁμαρτὼν ἔφησεν· οὐ γὰρ ἐχθρός γε ὑπῆρχεν ὤν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει τοῦτ' ἐποίησεν. ἀλλ' οὐ Μειδίᾳ τούτων οὐδὲν ἔστιν εἰπεῖν· καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰδὼς ὕβριζε, καὶ οὐκ ἐπὶ τούτου μόνον, ἀλλ' ἐπὶ πάντων φαίνεται προῃρημένος με ὑβρίζειν. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν

πεπραγμένων ἐμοὶ καὶ τούτοις οὐδὲν ὅμοιον ὁρῶ. ι
τον μὲν γὰρ ὁ θεσμοθέτης οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδὲ
νόμων φροντίσας οὐδ' ἀγανακτήσας φανήσεται,
ἰδίᾳ πεισθεὶς ὁποσῳδήποτε ἀργυρίῳ, καθυφεὶς
ἀγῶνα· ἔπειθ' ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Πολυζ
ταὐτὸ τοῦτο, ἰδίᾳ διαλυσάμενος, ἐρρῶσθαι πολλὰ
νόμοις (527) εἰπών, καὶ ὑμῖν, οὐδ' εἰςήγαγε τὸν Π
ζηλον. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις
παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα, εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τούτου ι
γόρηκα, ἀπολογεῖσθαι, πάντα μᾶλλον, ἢ ταῦτα, λε
πᾶν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνοις, αὐτὸς μὲν οὔτε λαβὼ
δέν, οὔτ' ἐπιχειρήσας λαβεῖν φανήσομαι, τὴν δ'
τῶν νόμων καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ὑπὲρ
τιμωρίαν δικαίως φυλάξας, καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς
μὴ τοίνυν ἐᾶτε ταῦτ' αὐτὸν λέγειν, μηδ', ἂν βιά
πείθεσθ' ὡς δίκαιόν τι λέγοντι. ἂν γὰρ ταῦθ'
ἐγνωσμένα ὑπάρχῃ παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐνέσται αὐτῷ
οὐδὲ εἷς. ποία γὰρ πρόφασις, τίς ἀνθρωπίνη
τρία σκῆψις φανεῖται τῶν πεπραγμένων αὐτῷ;
Δία· καὶ γὰρ τοῦτο τυχὸν λέξει. ἀλλ' ἃ μὲν
ἄφνω τὸν λογισμὸν φθάσας ἐξαχθῇ πρᾶξαι, ι
στικῶς τοῦτο ποιήσῃ, δι' ὀργήν γ' ἔνι φῆσαι :
ναι· ἃ δ' ἂν ἐκ πολλοῦ, συνεχῶς, ἐπὶ πολλὸ
παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωρᾶται, οὐ
που τοῦ μὴ μετ' ὀργῆς ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβ
ὁ τοιοῦτος ὑβρίζων ἐστὶν ἤδη φανερός.

Ἀλλὰ μὴν ὁπηνίκα καὶ πεποιηκώς, ἃ κα
ὕβρει πεποιηκὼς φαίνεται, τοὺς νόμους ἤδη
ὦ ἄνδρες δικασταί· κατὰ γὰρ τούτους δικά
κατε. καὶ θεωρ[illegible], ὅσῳ μείζονος ὀργ

ῶσι τοὺς ἑκουσίως καὶ δι' ὕβριν πλημμελοῦντας, ἄλλως πως ἐξαμαρτανόντων. πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ : τῆς βλάβης οὗτοι νόμοι πάντες, ἵν' ἐκ τούτων ἄρ- αι, (528) ἂν μὲν ἑκὼν βλάψῃ, διπλοῦν, ἂν δ' ἄκων, οῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν. εἰκότως· ὁ μὲν παθὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκαιος τυγχάνειν, τῷ ταντι δ' οὐκ ἴσην τὴν ὀργήν, ἂν θ' ἑκὼν ἄν τ' ἄκων, ;εν ὁ νόμος. ἔπειθ' οἱ φονικοὶ τοὺς μὲν ἐκ προνοίας κτιννύντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ δημεύσει τῶν ρχόντων ζημιοῦσι, τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως καὶ ινθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων ἐκ προαιρέσεως ὑβρισταῖς χαλεποὺς ὄντας ἰδεῖν ἔστι νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἁπάντων. τί γάρ δή ποτ', ἂν ὀφλων δίκην μὴ ἐκτίνῃ, οὐκέτ' ἐποιησεν ὁ νόμος τὴν λης ἰδίαν, ἀλλὰ προστιμᾶν ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ; καὶ ν τί δή ποτ', ἂν μὲν ἑκὼν παρ' ἑκόντος τις λάβῃ ιντον ἓν ἢ δύο ἢ δέκα καὶ ταῦτ' ἀποστερήσῃ, οὐδὲν ῦ πρὸς τὴν πόλιν ἐστίν, ἂν δὲ μικροῦ πάνυ τιμήμα- ἄξιόν τις λάβῃ, βίᾳ δὲ τοῦτο ἀφέληται, τὸ ἴσον τῷ ισίῳ προστιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὅσον περ δὴ τῷ τῃ; διὰ τί; ὅτι πάνθ', ὅσα τις βιαζόμενος πράττει, ὶ ἀδικήματα καὶ κατὰ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος ὄν- ἡγεῖτο ὁ νομοθέτης· τὴν μὲν γὰρ ἰσχύν, ὀλίγων, δὲ νόμους, ἁπάντων εἶναι· καὶ τὸν μὲν πεισθέντα, ;, τὸν δὲ βιασθέντα, δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας. ερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς τὰς μὲν γραφὰς ἔδωκεν ἅ- ι τῷ βουλομένῳ, τὸ δὲ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημό- ·, τὴν γὰρ πόλιν ἡγεῖτο ἀδικεῖν, οὐ τὸν παθόντα ν, τὸν ὑβρίζειν ἐπιχειροῦντα· καὶ δίκην ἱκανὴν τὴν ρίαν (529) εἶναι τῷ παθόντι, χρήματα δ' οὐ προς-

ήκειν τῶν τοιούτων ἐφ᾽ ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ γ᾽ ἐχρήσατο ὑπερβολῇ, ὥςτε, κἂν εἰς δοῦλον ὑ| ὁμοίως ἔδωκεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γάρ πάσχων, ᾤετο δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ γιγνόμενον· ἐπειδὴ δ᾽ εὗρεν οὐκ ἐπιτήδει πρὸς δοῦλον μήθ᾽ ὅλως ἐξεῖναι πράττειν ἐπέτρ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶ οὐδὲν ὕβρεως ἀφορητότερον, οὐδ᾽ ἐφ᾽ ὅτῳ μᾶ ὀργίζεσθαι προςήκει. ἀνάγνωθι δ᾽ αὐτόν μι τὸν τῆς ὕβρεως νόμον· οὐδὲν γὰρ οἷον ἀκού τοῦ νόμου.

ΝΟΜΟΣ. „Ἐάν τις ὑβρίζῃ εἴς τινα, ἢ παῖδα κα ἢ ἄνδρα, τῶν ἐλευθέρων ἢ τῶν δούλων, νομόν τι ποιήσῃ εἰς τούτων τινά, γραφέσ τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων, στιν· οἱ δὲ θεσμοθέται εἰςαγόντων εἰς τὴ τριάκοντα ἡμερῶν, ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡ γραφή, ἐὰν μόσιον κωλύῃ· εἰ δὲ μή, ὅταν ᾖ πρῶτον οἷόι δ᾽ ἂν καταγνῷ ἡ ἡλιαία, τιμάτω περὶ αὐτ χρῆμα, ὅτου ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ὅσοι δ᾽ ἂν γράφωνται γραφὰς ἰδίας κατὰ τ ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβη πτον μέρος τῶν ψήφων, ἀποτισάτω χιλίας τῷ δημοσίῳ. ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆ δεδέσθω, ἐὰν ἐλεύθερον ὑβρίσῃ, μέχρι ἂν ἐ

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου τ θρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι (5 τί οὖν πρὸς θεῶν; εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνι νόμον τοῦτον, παρ᾽ ὧν τὰ ἀνδράποδα εἰς τοὺ

ι, ἐπαινῶν ὑμᾶς, καὶ διεξιὼν περὶ τῆς πόλεως, ὶς αὐτούς, ὅτι „εἰσὶν Ἕλληνές τινες, ἄνθρωποι ιεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς τρόπους, ὥστε πολ- ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ιὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς, ὅμως οὐδ᾽ ὅσων καταθέντες δούλους κτήσωνται, οὐδὲ τούτους ἀξιοῦσιν, ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κω- τέθεινται τουτονί, καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάν- νόμον τοῦτον ἐζημιώκασι θανάτῳ·“ εἰ ταῦτ᾽ ιν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν οἴεσθε δη- ἐντας ὑμᾶς προξένους αὐτῶν ποιήσασθαι; τὸν ὑ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μόνον εὐδοκιμοῦντα νόμον, : παρὰ τοῖς βαρβάροις εὖ δόξαντ᾽ ἂν ἔχειν, σκο- ὁ παραβὰς ἥντινα δοὺς δίκην, ἀξίαν ἔσται δε-

ιὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν επόνθειν ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἄν τις μόνον κα- ἰν πεπραγμένων αὐτῷ· νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν εἰ καταγιγνώσκοι, τὰ προσήκοντα ποιεῖν. ἴστε ου τοῦθ᾽, ὅτι τοὺς χοροὺς ὑμεῖς ἅπαντας τού- τοὺς ὕμνους τῷ θεῷ ποιεῖτε, οὐ μόνον κατὰ ους τοὺς περὶ τῶν Διονυσίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ ιείας, ἐν αἷς ἁπάσαις ἀνῃρημένον εὑρήσετε τῇ ιοίως ἐκ Δελφῶν καὶ ἐκ Δωδώνης, χοροὺς ἱστά- : τὰ πάτρια, καὶ κνισᾶν ἀγυιάς, καὶ στεφανη- ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

ΞΙΑΙ.

ὐδῶ Ἐρεχθείδαισιν, ὅσοι Πανδίονος ἄστυ
ἴετε καὶ πατρίοισι νόμοις ἰθύνεθ᾽ ἑορτάς,

μεμνῆσθαι Βάκχοιο, καὶ εὐρυχόρους κατ' ἀγυι
ἱστάναι ὡραίων Βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας
καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντ

„Περὶ ὑγιείας θύειν καὶ εὔχεσθαι Διὶ ὑπάτῳ, Ἡρ
Ἀπόλλωνι προστατηρίῳ· περὶ τύχας ἀγαθᾶς Ἀ
λωνι ἀγυιεῖ, Λατοῖ, Ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς
τῆρας ἱστάμεν, καὶ χορούς, καὶ στεφανηφορεῖν
τὰ πάτρια, θεοῖς Ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ πα
ἰδίας δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντες, καὶ μ
δωρεῖν."

ΕΚ ΔΩΔΩΝΗΣ ΜΑΝΤΕΙΑΙ. „Τῷ δήμῳ τῷ
ναίων ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει. ὅτι τὰς ὥρας παρ
κατε τῆς θυσίας καὶ τῆς θεωρίας, αἱρετοὺς πέ
κελεύει θεωροὺς ἐννέα, καὶ τούτους διὰ ταχέ
Διὶ τῷ ναρω τρεῖς βοῦς, καὶ πρὸς ἑκάστῳ δύ
σεις, τῇ δὲ Διώνῃ βοῦν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, καὶ
ζαν χαλκῆν· καὶ πρός, τὸ ἀνάθημα, ὃ ἀνέ
δῆμος ὁ Ἀθηναίων."

ΕΤΕΡΑ. „Ὁ τοῦ Διὸς σήμαιν' ἐν Δωδώνῃ·
δημοτελεῖ ἱερεῖον τέλειον, καὶ κρατῆρα κερά
χοροὺς ἱστάναι, Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦ
καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους
νύειν μίαν ἡμέραν· Διὶ κτησίῳ βοῦν λευκό

Εἰσίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὗται πολλαὶ μαντεῖαι (532) τῇ πόλει, [καλαὶ] κα οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τ λας θυσίας τοῖς ἐφ' ἑκάστης μαντείας πρ θεοῖς προστάττουσι θύειν, ἱστάναι δὲ χορ

ρορεῖν κατὰ τὰ πάτρια πρὸς ἁπάσαις ἀεὶ ταῖς ουμέναις μαντείαις προσαναιροῦσιν ὑμῖν. οἱ τοίνυν πάντες οἱ γιγνόμενοι καὶ οἱ χορηγοὶ δῆλον ὅτι τὰς μέρας ἐκείνας, ἃς συνερχόμεθα ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κα-ὶς μαντείας ταύτας, ὑπὲρ ὑμῶν στεφανούμεθα, ς ὅ τε μέλλων νικᾶν, καὶ ὁ πάντων ὕστατος γενή-αι· τὴν δὲ τῶν ἐπινικίων, ὑπὲρ αὐτοῦ τότ' ἤδη ινοῦται ὁ νικῶν. τὸν οὖν εἴς τινα τούτων τῶν χο-ν ἢ τῶν χορηγῶν ὑβρίζοντα ἐπ' ἔχθρᾳ, καὶ ταῦτ' τῷ τῷ ἀγῶνι καὶ ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ἱερῷ, τοῦτον ἄλ-πλὴν ἀσεβεῖν, φήσομεν;

Καὶ μὴν ἴστε γε τοῦθ', ὅτι, βουλόμενοι μηδέν' ἀγω-θαι ξένον, οὐκ ἐδώκατε ἁπλῶς τῶν χορηγῶν οὐδε-ροςκαλέσαντι τοὺς χορευτὰς σκοπεῖν, ἀλλ' ἐὰν μὲν η, πεντήκοντα δραχμάς, ἐὰν δὲ καθίζεσθαι κελεύ-λίας ἀποτίνειν ἐτάξατε. τίνος ἕνεκα; ὅπως μὴ τὸν ανωμένον καὶ λειτουργοῦντα τῷ θεῷ ταύτην τὴν ν καλῇ, μηδ' ἐπηρεάζῃ, μηδ' ὑβρίζῃ μηδεὶς ἐξεπί-. εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν οὐδ' ὁ προςκαλέσας κατὰ όμον ἀζήμιος ἔσται, τὸν δὲ χορηγὸν οὐδ' ὁ συγκό-ταρὰ πάντας τοὺς νόμους οὕτω φανερῶς, δώσει; ἀλλὰ μὴν οὐδέν ἐστ' ὄφελος καλῶς καὶ φιλαν-ως τοὺς νόμους ὑπὲρ τῶν πολλῶν κεῖσθαι, εἰ τοῖς οῦσι καὶ (533) βιαζομένοις αὐτοὺς ἡ παρ' ὑμῶν ὀρ-ῶν ἀεὶ κυρίων, μὴ γενήσεται.

Φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο σκέψασθε. παραιτή-δ' ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ἐπὶ συμφο-ινῶν γεγονότων ὀνομαστὶ μνησθῶ· οὐ γὰρ ὀνει-μὰ τοὺς θεοὺς οὐδενὶ δυςχερὲς οὐδὲν βουλόμενος ποιήσω, ἀλλὰ δεῖξαι τὸ βιάζεσθαι καὶ ὑβρίζειν

καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ὡς ἅπαντες ὑμεῖς οἱ ἄλλοι φεύγετε. Σαννίων ἐστὶ δήπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς χοροὺς διδάσκων· οὗτος ἀστρατείας ἑάλω καὶ κέχρηται συμφορᾷ. τοῦτον μετὰ τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἐμισθώσατό τις φιλονεικῶν χορηγὸς τραγῳδῶν, οἶμαι Θεοσδοτίδης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ἠγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοί, καὶ κωλύσειν ἔφασαν· ὡς δ' ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ τὸν ὄχλον συνειλεγμένον εἶδον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὤκνησαν, εἴασαν, οὐδεὶς ἥψατο· ἀλλὰ τοσοῦτον τῆς εὐσεβείας ἐν ἑκάστῳ τις ἂν ὑμῶν ἴδοι συγκεχωρηκός, ὥστε πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον διδάσκει τοὺς χορούς, καὶ οὐδὲ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν οὐδεὶς κωλύει· τοσοῦτ' ἀπέχει τῶν χορηγῶν. ἄλλος ἐστὶν Ἀριστείδης Οἰνηΐδος φυλῆς, ἠτυχηκώς τι καὶ οὗτος τοιοῦτον, ὃς νῦν μὲν καὶ γέρων ἐστὶ ἤδη, καὶ ἴσως ἥττων χορευτής· ἦν δέ ποθ' ἡγεμών, τῆς φυλῆς κορυφαῖος. ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι τὸν ἡγεμόνα ἂν ἀφέλῃ τις, οἴχεται ὁ λοιπὸς χορός. ἀλλ' ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονεικησάντων οὐδεὶς πώποτε τοῦτ' [illegible] τὸ πλεονέκτημα, οὐδ' ἐτόλμησε τοῦτον ἐξαγαγεῖν [illegible] κωλῦσαι· διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτὸν ἐπιλαβόμενον (53 χειρί, τοῦτο ποιῆσαι, καὶ μὴ προςκαλέσασθαι πρὸ[illegible] ἄρχοντα ἐξεῖναι, ὥςπερ ἂν εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν [illegible] λετο, ἅπας τις ὤκνει τῆς ἀσελγείας ταύτης αὐ[illegible] ὀφθῆναι γιγνόμενος. οὔκουν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικ[illegible] καὶ σχέτλιον, τῶν μὲν νικᾶν ἂν ταυτὶ παρὰ τοῦτ[illegible] νων χορηγῶν, τῶν ἀνηλωκότων πολλάκις πάντα τ[illegible] εἰς τὰς λειτουργίας, μηδένα τολμῆσαι πώποτε, [illegible] οἱ νόμοι διδόασιν, ἅψασθαι,· ἀλλ' οὕτως εὐλαβῶ[illegible] εὐσεβῶς, οὕτω μετρίως διακεῖσθαι, ὥςτε ἀναλί[illegible] ἀγωνιῶντας, ὅμως ἀπέχεσθαι, καὶ προορᾶσ[illegible]

ὑμετέρας βουλήσεις καὶ τὴν περὶ τὴν ἑορτὴν σπουδήν· Μειδίαν δέ, ἰδιώτην ὄντα, μηδὲν ἀνηλωκότα, ὅτι τῳ προςέκρουσε καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχε, τοῦτον ἀναλίσκοντα, χορηγοῦντα, ἐπίτιμον ὄντα, προπηλακίζειν καὶ τύπτειν, καὶ μήτε τῆς ἑορτῆς, μήτε τῶν νόμων, μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε, μήτε τοῦ θεοῦ φροντίζειν;

Πολλῶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένων ἐχθρῶν ἀλλήλοις, οὐ μόνον ἐξ ἰδίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ κοινῶν πραγμάτων, οὐδεὶς πώποτ᾽ εἰς τοσοῦτ᾽ ἀναιδείας ἀφίκετο, ὥςτε τοιοῦτόν τι τολμῆσαι ποιεῖν. καίτοι φασὶν Ἰφικράτην ποτ᾽ ἐκεῖνον Διοκλεῖ τῷ Πιτθεῖ τὰ μάλιστα ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβῆναι Τισίαν, τὸν Ἰφικράτους ἀδελφόν, ἀντιχορηγῆσαι τῷ Διοκλεῖ. ἀλλ᾽ ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους Ἰφικράτης, πολλὰ δὲ χρήματα κεκτημένος, φρονῶν δ᾽ ἐφ᾽ ἑαυτῷ τηλικοῦτον, ἡλίκον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ τιμῶν τετυχηκότα, ὧν ἐκεῖνος ἠξίωτο παρ᾽ ὑμῶν, οὐκ ἐβάδιζεν (535) ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατερρήγνυε τὰ παρασκευαζόμενα ἱμάτια εἰς τὴν ἑορτήν, οὐδὲ διέφθειρε διδάσκαλον, οὐδὲ χορὸν μανθάνειν ἐκώλυεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν, ὧν οὗτος διεπράττετο, ἐποίει, ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ τῶν ἄλλων βουλήσει συγχωρῶν, ἠνείχετο καὶ νικῶντα καὶ στεφανούμενον τὸν ἐχθρὸν ὁρῶν, εἰκότως· ἐν ᾗ γὰρ αὐτὸς εὐδαίμων ᾔδει γεγονὼς πολιτείᾳ, ταύτῃ συγχωρεῖν τὰ τοιαῦτα ἠξίου. πάλιν Φιλόστρατον πάντες ἴσμεν τὸν Κολωνῆθεν, Χαβρίου κατηγοροῦντα, ὅτ᾽ ἐκρίνετο τὴν περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον γενόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα χορηγοῦντα παισὶ Διονύσια, καὶ νικῶντα, καὶ Χαβρίαν οὔτε τύπτοντα, οὔτε ἀφαρπάζοντα

νο οὐδεὶς ὑμῶν οἶδ᾽ ὅτι μνημονεύει πρότε
τοῖς ἰδίοις, ἢ καὶ τοῖς κοινοῖς, ἐχθρῶν ἀλ
οὔτε καλουμένων τῶν κριτῶν παρεστηκότα
ὀμνύωσιν, ἐξορκοῦντα, οὔθ᾽ ὅλως ἐπ᾽ οὐδε
των ἐχθρὸν ἐξεταζόμενον. ταῦτα γὰρ π
τοιαῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλονεικίᾳ μὲ
χορηγὸν ὄντα, ποιεῖν, ἔχει τινὰ συγγνώμη
ἐλαύνοντά τινα, ἐκ προαιρέσεως, ἐφ᾽ ἅπ
ἰδίαν δύναμιν κρείττω τῶν νόμων οὖσαν
Ἡράκλεις, βαρὺ καὶ οὐχὶ δίκαιον (536) ἐστ
φέρον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἑκάστῳ τῶν χορηγούντα
δηλον γένοιτο, ὅτι, ἂν ὁ δεῖνα ἐχθρὸς ᾖ μ
τις ἄλλος, θρασὺς οὕτω καὶ πλούσιος, π
φαιρεθήσομαι τὴν νίκην, κἂν ἄμεινον ἀγ
νος· ἔπειτ᾽ ἐφ᾽ ἅπασιν ἐλαττωθήσομαι, κ
κιζόμενος διατελέσω· τίς οὕτως ἀλόγιστο
ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἑκὼν ἂν μίαν δραχμὴ
ἀναλῶσαι; οὐδεὶς δήπου· ἀλλ᾽, οἶμαι, τὸ π
καὶ φιλοτιμεῖσθαι, καὶ ἀναλίσκειν ἐθέλειν

', καὶ κατὰ τοὺς νόμους αὐτῷ φιλοτιμεῖσθαι
·, καὶ μηδὲ διᾶραι τὸ στόμα περὶ αὐτοῦ νῦν
ἐχρῆν γὰρ αὐτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ'
ανδιονίδος χορηγὸς ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τότε
ηΐδος ἀναστάντα, τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, ἀνθυ-
καὶ καταστήσανθ' ἑαυτὸν ἐξ ἴσου, καὶ τὰ
σχοντα, ὥσπερ ἐγώ, οὕτω μ' ἀφαιρεῖσθαι τὴν
ζειν δὲ τοιαῦτα, καὶ τύπτειν, μηδὲ τότε. νῦν
ἐν οὐκ ἐποίησεν, ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν ἄν,
ιεύσατο τοιοῦτον οὐδέν· ἐμοὶ δ', ὃς (εἴτε τις,
Ἀθηναῖοι, βούλεται νομίσαι μανίᾳ· μανία γὰρ
, ὑπὲρ δύναμίν τι ποιεῖν· εἴτε καὶ φιλοτιμίᾳ,)
τέστην, οὕτω φανερῶς (537) καὶ μιαρῶς ἐπη-
ρηκολούθησεν, ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων,
χοροῦ, μηδὲ τοῦ σώματος τὼ χεῖρε τελευτῶν
αι μου.
νυν τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄλλως πως
γὴν ἐπὶ Μειδίαν, ἢ ὡς δέον αὐτὸν τεθνάναι,
; ἔχει. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, οὐδὲ προσῆκον,
αθόντος εὐλάβειαν τῷ μηδὲν ὑποστειλαμένῳ
ν, μερίδα εἰς σωτηρίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸν
ιάντων τῶν ἀνηκέστων αἴτιον, κολάζειν προς-
' ἐπὶ τοῦ βοηθεῖν ἀποδιδόναι τὴν χάριν. οὐδὲ
ὑτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς, οὐ γεγενημένου πώποτ'
τῶν τοιούτων δεινοῦ, τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμα
ιίρω, καὶ φοβερὸν ποιῶ. πολλοῦ γε καὶ δεῖ.
ν ἅπαντες, εἰ δὲ μή, πολλοί γε, Εὔθυνον, τὸν
ά ποτ', ἐκεῖνον, τὸν νεανίσκον, καὶ Σώφιλον
ατιαστήν, (ἰσχυρός τις ἦν, μέλας· εὖ οἶδ' ὅτι
σί τινες ὑμῶν, ὃν λέγω,) τοῦτον ἐν Σάμῳ ἐν

συνουσίᾳ τινὶ καὶ διατριβῇ οὕτως ἰδίᾳ, ὅτι ὁ τύπτων αὐτὸν ὑβρίζειν ᾤετο, ἀμυνάμενον οὕτως, ὥςτε καὶ ἀποκτεῖναι. ἴσασιν Εὐαίωνα πολλοί, τὸν Λεωδάμαντος ἀδελφόν, ἀποκτείναντα Βοιωτὸν ἐν δείπνῳ καὶ συνόδῳ κοινῇ διὰ πληγὴν μίαν. οὐ γὰρ ἡ πληγὴ παρέστησε τὴν ὀργήν, ἀλλ' ἡ ἀτιμία· οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ δεινόν, καίπερ ὂν δεινόν, ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὕβρει. πολλὰ γὰρ ἂν ποιήσειεν ὁ τύπτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν ὁ παθὼν ἔνια οὐδ' ἂν ἀπαγγεῖλαι δύναιθ' ἑτέρῳ, τῷ σχήματι, τῷ βλέμματι, τῇ φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς ὑπάρχων, ὅταν κονδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρης. ταῦτα κινεῖ, ταῦτ' ἐξίστησιν (538) ἀνθρώπους αὑτῶν, ἀήθεις ὄντας τοῦ προπηλακίζεσθαι. οὐδεὶς ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀπαγγέλλων, δύναιτο τὸ δεινὸν παραστῆσαι τοῖς ἀκούουσιν οὕτως, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πράγματος τῷ πάσχοντι καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται. σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προςῆκε παραστῆναι πάσχοντι τοιαῦτα ὑπὸ Μειδίου, ἢ τότε ἐκείνῳ τῷ Εὐαίωνι τῷ τὸν Βοιωτὸν ἀποκτείναντι. ὁ μέν γε ὑπὸ γνωρίμου, καὶ τούτου μεθύοντος, ἐναντίον ἓξ ἢ ἑπτὰ ἀνθρώπων ἐπλήγη, καὶ τούτων γνωρίμων, οἳ τὸν μὲν κακιεῖν ἐφ' οἷς ἔπραξε, τὸν δ' ἐπαινέσεσθαι μετὰ ταῦτα ἀνασχόμενον καὶ κατασχόνθ' ἑαυτόν, ἤμελλον· καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἐλθὼν ἐπὶ δεῖπνον, οἷ μὴ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ. ἐγὼ δ' ὑπ' ἐχθροῦ νήφοντος, ἕωθεν, ὕβρει, καὶ οὐκ οἴνῳ, τοῦτο ποιοῦντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν ὑβριζόμην, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, καὶ οἷ πολλή μοι ἦν ἀνάγκη βαδίζειν χορηγοῦντι. καὶ ἐμαυτὸν μέν γε

Ἀθηναῖοι, σωφρόνως, μᾶλλον δ' εὐτυχῶς οἴ-
υλεῦσθαι, ἀνασχόμενον τότε, καὶ οὐδὲν ἀνήκε-
γθέντα πρᾶξαι· τῷ δ' Εὐαίωνι καὶ πᾶσιν, εἴ
βεβοήθηκεν ἀτιμαζομένῳ, πολλὴν συγγνώμην
οὖσι δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί·
ἀρ αὐτὸν ἔγωγε μιᾷ μόνον ἁλῶναι ψήφῳ, καὶ
ὔτε κλαύσαντα οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν
οὔτε φιλάνθρωπον οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδ'
ρὸς τοὺς δικαστὰς ποιήσαντα. θῶμεν τοίνυν
τοὺς (539) μὲν καταγνόντας αὐτοῦ μή, ὅτι ἠμύ-
ι τοῦτο καταψηφίσασθαι, ἀλλ', ὅτι τοῦτον τὸν
ὥςτε καὶ ἀποκτεῖναι, τοὺς δ' ἀπογνόντας καὶ
ὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας τῷ γε τὸ σῶμα ὑ-
δεδωκέναι. τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημέ-
ιᾳ τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι, ὥςτε μηδ'
αι, παρὰ τοῦ τὴν τιμωρίαν, ὧν πέπονθα, ἀπο-
προςήκει; ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν καὶ τῶν
καὶ παράδειγμά γε πᾶσι γενέσθαι τοῖς ἄλλοις,
ὑβρίζοντας ἅπαντας, καὶ τοὺς ἀσελγεῖς, οὐκ
ιύνεσθαι μετὰ τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς ἄγειν
βεβαιούντων ὑμῶν καὶ φυλαττόντων τὰς ἐν τοῖς
κτὰ τῶν ἀδικούντων τοῖς παθοῦσι βοηθείας.
κι τοίνυν τινὰς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πο-
ῦσαι τὴν ἔχθραν, ἥτις ἦν ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους·
γὰρ οὐδένα ἂν ἀνθρώπων οὕτως ἀσελγῶς καὶ
ὐδενὶ τῶν πολιτῶν χρήσασθαι, μὴ μεγάλου τι-
ς, ὃ αὐτῷ προωφείλετο. βούλομαι δὴ καὶ περὶ
μῖν ἐξ ἀρχῆς εἰπεῖν καὶ διηγήσασθαι, ἵν' εἰ-
ι καὶ τούτων ὀφείλων δοῦναι δίκην φανήσεται.
περὶ αὐτῶν βραχὺς ὁ λόγος, κἂν ἄνωθεν ἄρχε-

σθαι δοκῶ. ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον τῶν πα ἐπιτρόποις, μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ, καὶ τοῦτ γέγονεν, εἰδώς, οὐδὲ γιγνώσκων, ὡς μηδὲ ν τότε μοι μελλουσῶν εἰςιέναι τῶν δικῶν εἰς ἡμ ρεὶ τετάρτην ἢ πέμπτην, εἰςεπήδησαν ἄδελφὸ καὶ οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν, ἀντιδιδόντες τριηραι νομα μὲν δὴ παρέσχεν ἐκεῖνος, καὶ ἦν ὁ Θρασύλοχος· (540) τὰ δ' ἔργα πάντ' ἦν κα τόμενα ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν κατέ θύρας τῶν οἰκημάτων, ὡς αὑτῶν ἤδη γιγνο τὴν ἀντίδοσιν· εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἔτ' ἔνδον καὶ παιδὸς οὔσης κόρης, ἐναντίον ἐφθέγγο καὶ τοιαῦτα, οἷ' ἂν ἄνθρωποι τοιοῦτοι φθέγ γὰρ ἔγωγε προαχθείην ἂν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶ ῥηθέντων οὐδέν·) καὶ τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ π ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα κακὰ ἐξεῖπον· ὃ δ' οὖν καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον ἤδη, τὰς δίκας, ὡς σας, ἠφίεσαν τοῖς ἐπιτρόποις. καὶ ταῦτ' ἐσ λαιά, ὅμως δέ τινας ὑμῶν μνημονεύειν οἶμαι ἡ πόλις τὴν ἀντίδοσιν καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τ καὶ τὴν ἀσέλγειαν ᾔσθετο. κἀγώ, τότε παν ρημος ὢν καὶ νέος κομιδῇ, ἵνα μὴ τῶν παρ τρόποις ἀποστερηθείην, οὐχ, ὅσα ἠδυνήθη σασθαι, προςδοκῶν εἰςπράξειν, ἀλλ' ὅσων ἐμ ᾔδειν ἀπεστερημένῳ, δίδωμι εἴκοσι μνᾶς τού τὴν τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωκότες. τὰ μ ὑβρίσματα τούτων εἰς ἐμὲ ταῦτ' ἐστίν. δίκη λαχὼν ὕστερον τῆς κατηγορίας, εἷλον ἐρήμη ἀπήντα. λαβὼν δ' ὑπερήμερον, καὶ ἔχων, οὐ μην πώποτε τῶν τούτου, ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης

ιὶ τήμερον εἰςελθεῖν δεδύνημαι· τοσαύτας τέ-
ὶ σκήψεις οὗτος εὑρίσκων ἐκκρούει. κἀγὼ μὲν οὔ-
αβῶς τῇ δίκῃ, τοῖς νόμοις ἅπαντα πράττειν
δ', ὡς ὑμεῖς ἀκούετε, ἀσελγῶς, οὐ μόνον εἰς
τοὺς ἐμοὺς ᾤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς
(541) δι' ἐμέ. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει
:ων τοὺς μάρτυρας, ἵν' εἰδῆθ', ὅτι, πρὶν κατὰ
ιους δίκην, ὧν πρότερον ἠδικήθην, λαβεῖν, πά-
ῦτα, οἷα ἀκηκόατε, ὕβρισμαι.

ΓΡΕΣ. „Καλλισθένης Σφήττιος, Διόγνητος Θο-
;, Μνησίθεος Ἀλωπεκῆθεν οἴδαμεν Δημοσθέ-
ῷ μαρτυροῦμεν, κρίσιν λελογχότα Μειδίᾳ ἐξού-
τῷ καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κρινομένῳ δημοσίᾳ, καὶ
:ῇ κρίσει ἐκείνῃ διαγεγονότα ἔτη ὀκτώ, καὶ τοῦ
ιυ γεγενημένον παντὸς αἴτιον Μειδίαν, ἀεὶ προ-
;όμενον καὶ ἀναβαλλόμενον."

οίνυν πεποίηκε κακόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ
ς, ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτε ἐφ' ἑκάστου τὴν ὕβριν
ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης, ταύτης λέ-
λον αὐτόν, γίγνεταί μοι διαιτητὴς Στράτων Φα-
ἄνθρωπος πένης μέν τις καὶ ἀπράγμων, ἄλλως
ονηρός, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός· ὅπερ τὸν τα-
ν οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ δικαίως, ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰ-
ἀπολώλεκεν. οὗτος διαιτῶν ἡμῖν ὁ Στράτων,
:οθ' ἧκεν ἡ κυρία, (πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει
νόμων, ὑπωμοσίαι καὶ παραγραφαί, καὶ οὐδὲν
πόλοιπον,) τὸ μὲν πρῶτον ἐπισχεῖν ἐδεῖτό μου
ταν, ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι· τὸ
ον δ', ὡς οὔτ' ἐγὼ συνεχώρουν, οὔθ' οὗτος

ἤδη, τὴν ἔρημον δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν πα
τινὸς ἐπυνθανόμην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ
θειν αὐτόν, ἣν καταδεδιῃτήκει, ταύτην ἀπο
ἀποφέρειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μεταγράφειν
κοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου· ὡς δ' ἐδυσχ
τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν, ἀπειλή
λοιδορηθείς, ἀπελθών, τί ποιεῖ; καὶ θεάσα
κοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν ἀντιλαχών, οὐκ
εἴασε καθ' ἑαυτοῦ κυρίαν γενέσθαι, καὶ ἀν
νέχθη· βουλόμενος δὲ τὸ μέλλον λαθεῖν,
τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτητῶν, τὴν τοῦ
ἢ τοῦ σκιροφοριῶνος γιγνομένην, εἰς ἣν ὁ μ
διαιτητῶν, ὁ δ' οὐκ ἦλθε, πείσας τὸν π
δοῦναι τὴν ψῆφον παρὰ πάντας τοὺς νόμο
οὐδ' ὁντινοῦν ἐπιγραψάμενος, κατηγορῶν ἐ
νὸς παρόντος, ἐκβάλλει καὶ ἀτιμοῖ τὸν δι
νῦν εἷς Ἀθηναίων, ὅτι Μειδίας ἔρημον ὦφλ
ἀπεστέρηται τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ καθάπα
γονε, καὶ οὔτε δίκην λαχεῖν ἀδικηθέντα, οἱ

ν ὠμότητα, ᾗ καθ᾽ ἁπάντων χρῆται τῶν ἐντυγ-
:ων. τί οὖν ἔσθ᾽, ὃ πέπονθεν; μεγάλην νὴ Δί᾽
δίκην, καὶ τοσαύτην, ὥςτ᾽ ἀποστερεῖσθαι τῶν ὄν-
ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν. πάνυ γε·
ιάκνει καὶ τοῦτο, φαίη τις ἄν, ὅταν ἐκτίνειν ἀδί-
η· συνέβη δὲ ὑπερημέρῳ γενομένῳ λαθεῖν αὐτῷ
ἀδικηθῆναι. ἀλλ᾽ αὐθημερὸν μὲν ᾔσθετο, ὃ καὶ
όν ἐστι τεκμήριον τοῦ μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν ἄν-
ν, δραχμὴν δ᾽ οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. ἀλλὰ μή
ῦτο. ἀλλὰ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν αὐτῷ ἐξῆν
, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα καταστήσασθαι, πρὸς
ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη. ἀλλ᾽ οὐκ ἠβούλετο, ἀλλ᾽ ἵνα
ιδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα μνῶν δίκην, πρὸς
: ἀπήντα, δέον, καί, εἰ μὲν ἠδίκηκε, δίκην δῷ, εἰ δὲ
:οφύγῃ, ἄτιμον Ἀθηναίων ἕνα εἶναι δεῖ, καὶ μήτε
ὁμης μήτε λόγου μήτε ἐπιεικείας μηδεμιᾶς τυχεῖν,
τοῖς ὄντως ἀδικοῦσιν ἅπανθ᾽ ὑπάρχει. ἀλλ᾽ ἐπει-
ἠτίμωσεν, ὃν ἠβουλήθη, καὶ τοῦτ᾽ ἐχαρίσασθε
καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην, ᾗ ταῦτα προαιρεῖται
, ἐνέπλησεν αὐτοῦ, ἐκεῖνο ἐποίησε, τὴν καταδίκην
:ε, δι᾽ ἣν τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν; οὐδὲ χαλκοῦν
ω καὶ τήμερον, ἀλλὰ δίκην ἐξούλης ὑπομένει φεύ-
οὐκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ παραπόλωλεν, ὁ δ᾽
τιοῦν πέπονθεν, ἀλλ᾽ ἄνω κάτω (544) τοὺς νόμους,
ιαιτητάς, πάνθ᾽, ὅσ᾽ ἂν βούληται, στρέφει. καὶ
ν κατὰ τοῦ διαιτητοῦ γνῶσιν, ἣν ἀπρόςκλητον κα-
ασεν, αὐτὸς κυρίαν ἑαυτῷ πεποίηται· ἣν δ᾽ αὐ-
ρλεν ἐμοί, προςκληθείς, εἰδώς, οὐκ ἀπαντῶν ἄκυ-
ιεῖ. καίτοι εἰ παρὰ τῶν ἔρημον καταδιαιτησάντων
, τηλικαύτην δίκην οὗτος ἀξιοῖ λαμβάνειν, τίν

ὑμῖν προςήκει παρὰ τούτου λαβεῖν, τοῦ φανερῶς τοὺς ὑμετέρους νόμους ἐφ᾽ ὕβρει παραβαίνοντος; εἰ γὰρ ἀτιμία καὶ νόμων καὶ δικῶν καὶ πάντων στέρησις ἐκείνου τἀδικήματος προςήκουσά ἐστι δίκη, τῆς γε ὕβρεως μικρὰ θάνατος φαίνεται. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀνάγνωθι νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. „Νικόστρατος Μυῤῥινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος οἴδαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, καὶ Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ Δημοσθένους, ὅτε αὐτῷ Δημοσθένης ἔλαχε τὴν τοῦ κακηγορίου δίκην, ἑλομένους διαιτητὴν Στράτωνα, καὶ ἐπεὶ ἧκεν ἡ κυρία τοῦ νόμου, οὐκ ἀπαντήσαντα Μειδίαν ἐπὶ τὴν δίαιταν, ἀλλὰ καταλιπόντα. γενομένης δὲ ἐρήμου κατὰ Μειδίου, ἐπιστάμεθα Μειδίαν πείθοντα τόν τε Στράτωνα τὸν διαιτητὴν καὶ ἡμᾶς, ὄντας ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἄρχοντας, ὅπως τὴν δίαιταν αὐτῷ ἀποδιαιτήσομεν, καὶ διδόντα δραχμὰς πεντήκοντα· καὶ ἐπειδὴ οὐχ ὑπεμείναμεν, προσαπειλήσαντα ἡμῖν, καὶ οὕτως ἀπαλλαγέντα. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπιστάμεθα Στράτωνα ὑπὸ Μειδίου καταβραβευθέντα (545) καὶ παρὰ πάντα τὰ δίκαια ἀτιμωθέντα."

Λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. „Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι, καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ὅντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι, ὃν ἂν βούλωνται, διαιτητήν. ἐπειδὰν δ᾽ ἕλωνται κατὰ κοινόν, μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖσι, καὶ μηκέτι μεταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ᾽ ἕτερον διαιτη-

ταὐτὰ ἐγκλήματα, ἀλλ᾽ ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ ιαιτητοῦ κύρια.“

ει δὴ καὶ τὸν Στράτωνα αὐτόν, τὸν τὰ τοιαῦτα ιτα· ἑστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ. ος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ἐστίν, ιός δέ γε. οὗτος μέντοι πολίτης ὤν, ἐστρατευ-ιάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας, καὶ δεινὸν οὐδὲν ὸνος, ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγ-ἢ ὀδύρασθαι· καὶ οὐδ᾽ εἰ δίκαια ἢ ἄδικα πέ-οὐδὲ ταῦτ᾽ ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ έπονθεν ὑπὸ Μειδίου, καὶ τοῦ Μειδίου πλού-ὶ τῆς ὑπερηφανίας, παρὰ τὴν πενίαν, καὶ ἐρη-ὶ τὸ τῶν πολλῶν εἷς εἶναι. καὶ εἰ μέν, παραβὰς ιους, ἔλαβε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ᾽ αὐ-ὶ τὴν δίκην, ἣν κατεδιήτησεν, ἀποδεδιῃτημένην ν, ἐπίτιμος ἂν ἦν, καί, οὐδὲν ἔχων κακόν, τῶν εἶχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν· ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε πρὸς α Μειδίαν, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε τῶν τῶν τούτου, (546) τηνικαῦτα τηλικαύτῃ καὶ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. εἶθ᾽ ὑμεῖς ος ὠμόν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, τὸν τηλικαύτας μβάνοντα, ὧν αὐτὸς ἠδικῆσθαί φησι μόνον (οὐ ιητό γε) τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἴς τινα τῶν ἀφήσετε, καὶ μήθ᾽ ἑορτῆς μήτε ἱερῶν μήτε νό-᾽ ἄλλου μηδενὸς πρόνοιαν ποιούμενον οὐ κατα-θε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί φήσετε, ὦ ικασταί; τίνα, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἕξετ᾽ εἰπεῖν ν δικαίαν ἢ καλήν; ὅτι νὴ Δία ἀσελγής ἐστι καί ;; ταῦτα γάρ ἐστι τἀληθῆ· ἀλλὰ μισεῖν ὀφεί-

λετ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δήπου τοὺς τοιούτους μᾶλλον, ἢ σώζειν. ἀλλ᾽ ὅτι πλούσιός ἐστιν; ἀλλὰ τοῦτό γε τῆς ὕβρεως αὐτοῦ σχεδὸν αἴτιον εὑρήσετε ὄν, ὥστ᾽ ἀφελεῖν τὴν ἀφορμήν, δι᾽ ἣν ὑβρίζει, προσῆκε μᾶλλον, ἢ σῶσαι διὰ ταύτην· τὸ γὰρ χρημάτων πολλῶν, θρασὺν καὶ βδελυρόν, καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον, ἐᾶν εἶναι κύριον, ἀφορμήν ἐστιν ἐφ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς δεδωκέναι. τί οὖν ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι νὴ Δία· παιδία γὰρ παραστήσεται, καὶ κλαιήσει, καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται· τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀλλ᾽ ἴστε δήπου, ὅτι τοὺς ἀδίκως τι πάσχοντας, ὃ μὴ δυνήσονται φέρειν, ἐλεεῖν προσήκει, οὐ τούς, ὧν πεποιήκασι δεινῶν, δίκην διδόντας. καὶ τίς ἂν ταῦτ᾽ ἐλεήσειε δικαίως; ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα ὑπὸ τούτου, ἃ τῇ τοῦ πατρὸς συμφορᾷ, χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν, οὐδ᾽ ἐπικουρίαν ἐνοῦσαν ὁρᾷ. οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα, ὃ τι χρὴ καταθέντα ἐπίτιμον γενέσθαι τουτονί, ἀλλ᾽ ἁπλῶς οὕτως ἠτίμωται τῇ ῥύμῃ (547) τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ὕβρεως τῆς Μειδίου. τίς οὖν ὑβρίζων παύσεται, καί, δι᾽ ἃ ταῦτα ποιεῖ, χρήματα ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτον, ὥσπερ δεινὰ πάσχοντα, ἐλεήσετε; εἰ δέ τις πένης, μηδὲν ἠδικηκώς, ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἀδίκως ὑπὸ τούτου περιπέπτωκε, τούτῳ δ᾽ οὐδὲ συνοργισθήσεσθε; μηδαμῶς· οὐδεὶς γάρ ἐστι δίκαιος τυγχάνειν ἐλέου, τῶν μηδένα ἐλεούντων, οὐδὲ συγγνώμης, τῶν ἀσυγγνωμόνων. ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους φέρειν ἀξιοῦν παρ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν βίον αὐτοῖς ἔρανον παρὰ πάνθ᾽, ὅσα πράττουσιν, [οὐ τοῦτον μόνον, ὃν συλλέγουσι καὶ ὧν πληρωταὶ γίγνονταί τινες, ἀλλὰ καὶ ἄλλον.] οἷον· ἐγώ τις οὑτοσί, μέτριος πρὸς ἅπαντάς εἰμι, ἐλεήμων, εὖ ποιῶν πολλούς· ἅπασι προσήκει τῷ τοιούτῳ ταὐτὰ ἀπ-

ρειν, ἐάν που καιρὸς ᾖ χρεία παραστῇ. ἕτερος οὑτοσὶ βίαιος, οὐδένα οὔτ' ἐλεῶν οὔθ' ὅλως ἄνθρωπον ούμενος· τούτῳ τὰς ὁμοίας φορὰς παρ' ἑκάστου δί- ιον ὑπάρχειν. σὺ δή, πληρωτὴς τοιούτου γεγονὼς ἵνου, σεαυτῷ τοῦτον δίκαιος εἶ συλλέξασθαι.

Ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ εἰ δὲν ἔτ' ἄλλο εἶχον κατηγορεῖν Μειδίου, μηδὲ δεινότε- ἦν, ἃ μέλλω λέγειν, ὧν εἴρηκα, δικαίως ἂν ὑμᾶς ἐκ ν εἰρημένων καὶ καταψηφίσασθαι καὶ τιμᾶν αὐτῷ ν ἐσχάτων. οὐ μὴν ἐνταῦθ' ἕστηκε τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ορήσειν μοι δοκῶ τῶν μετὰ ταῦτα· τοσαύτην ἀφθο- ν οὗτος πεποίηκε κατηγοριῶν. ὅτι μὲν δὴ λιποταξίου αφὴν κατεσκεύασε κατ' ἐμοῦ, καὶ τὸν τοῦτο ποιήσον- ἐμισθώσατο, τὸν μιαρὸν καὶ λίαν εὐχερῆ, τὸν κονιορ- ' Εὐκτήμονα, ἐάσω. καὶ γὰρ (548) οὔτ' ἀνεκρίνατο ύτην ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος, οὔθ' οὗτος οὐδενὸς ἕνεκα τὸν ἐμισθώσατο, πλὴν ἵν' ἐκκέοιτο πρὸ τῶν ἐπωνύ- ν, καὶ πάντες ὁρῷεν „Εὐκτήμων Λουσιεὺς ἐγράψατο μοσθένην Παιανιέα λιποταξίου·“ καί μοι δοκεῖ κἂν οσγράψασθαι τοῦθ' ἡδέως, εἴ πως ἐνῆν, ὅτι Μειδίου ·θωσαμένου γέγραπται. ἀλλ' ἐῶ τοῦτο· ἐφ' ᾗ γὰρ ἵνος ἠτίμωκεν αὐτὸν οὐκ ἐπεξελθών, οὐδεμιᾶς ἔγωγ' προςδέομαι δίκης, ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω. ἀλλ' ὃ καὶ δει- , ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον καὶ κοινὸν ἔμοιγ' ίβημα, οὐκ ἀδίκημα μόνον, τούτῳ πεπρᾶχθαι δοκεῖ, ἐρῶ. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ κακῆς καὶ επῆς συμβάσης αἰτίας Ἀριστάρχῳ τῷ Μόσχου, τὸ πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ τὴν ἀγορὰν πε- ὼν, ἀσεβεῖς καὶ δεινοὺς λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέ- ν, ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶγμά εἰμι τοῦτο δεδρακώς· ὡς δ' οὐ-

δὲν ἤνυε τούτοις, προςελθὼν τοῖς ἐπ' ἐκεῖνον αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τετελευτηκότος ο μαθ' ὑπισχνεῖτο δώσειν, εἰ τοῦ πράγματ ἐμέ· καὶ οὔτε θεούς, οὔθ' ὁσίαν, οὔτ' ἄλλο ήσατ' ἐμποδὼν τοιούτῳ λόγῳ, οὐδ' ὤκνησεν πρὸς οὓς ἔλεγεν αὐτούς, ᾐσχύνθη, εἰ τοιοῦτ τηλικοῦτον ἀδίκως ἐπάγει τῳ, ἀλλ', ἕνα ὅ(παντὶ τρόπῳ με ἀνελεῖν, οὐδὲν ἐλλείπειν ᾤε δέον, εἴ τις, ὑβρισθεὶς ὑπὸ τούτου, δίκης καὶ μὴ σιωπᾷ, τοῦτον ἐξόριστον ἀνῃρῆσθαι μῇ παρεθῆναι, ἀλλὰ καὶ λιποταξίου γραφ καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν, (549) καὶ μόνον ο σθαι. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελεγχθῇ ποιῶ ὕβριζέ με χορηγοῦντα, τίνος συγγνώμης ἤ δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ α δρες Ἀθηναῖοι, νομίζω αὐτόχειρά μου γεγε τοις τοῖς ἔργοις, καὶ τότε μέν, τοῖς Διονυσί ρασκευὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ τἀναλώμαθ' ὑβρ τούτοις, οἷς ἐποίει καὶ διεπράττετο, ἐκεῖν λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν, τὸ γένος, τὴν ἐπ ἐλπίδας· εἰ γὰρ ἕν, ὧν ἐπεβούλευσε, κατώ(πάντων ἂν ἀπεστερήμην ἐγώ, καὶ μηδὲ τα(υπῆρχεν οἴκοι μοι. διὰ τί, ἄνδρες δικασταί; τις, παρὰ πάντας τοὺς νόμους ὑβρισθεὶς ὑ βοηθεῖν αὐτῷ πειρᾶται, ταῦτα καὶ τοιαῦθ' παθεῖν ὑπάρξει, προςκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντα τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμύνεσθαι, κράτιστον μήν, ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ προςεξείργαστα βδελυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, κάλει μοι καὶ μάρτυρας.

ΕΣ. „Διονύσιος Ἀφιδναῖος, Ἀντίφιλος Παια-
διαφθαρέντος Νικοδήμου, τοῦ οἰκείου ἡμῶν,
ανάτῳ ὑπὸ Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου, ἐπεξῆ-
φόνου τὸν Ἀρίσταρχον. αἰσθόμενος δὲ ταῦ-
δίας, ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ
νῦμεν, ἔπειθεν ἡμᾶς, διδοὺς κέρματα, τὸν μὲν
ρχον ἀθῷον ἀφεῖναι, Δημοσθένει δὲ τὴν γρα-
ὶ φόνου παραγράψασθαι."

δή μοι καὶ τὸν (550) περὶ τῶν δώρων νόμον.

ῳ δὲ τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμβά-
ιαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, δεηθεὶς ὑμῶν ἁ-
ὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί· περὶ
ὧν ἂν ἀκούητε, τοῦθ' ὑποθέντες ἀκούετε τῇ
ἄν, εἴ τις ἔπασχε ταῦθ' ὑμῶν, ἐποίει, καὶ τὴν
ργὴν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν ποιοῦντα. ἐγὼ γὰρ
γαλεπῶς ἐφ' οἷς περὶ τὴν λειτουργίαν ὑβρί-
τολλῷ χαλεπώτερον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τού-
ιετὰ ταῦτα ἐνήνοχα καὶ μᾶλλον ἠγανάκτηκα.
ἀληθῶς πέρας ἂν φήσειέ τις εἶναι κακίας καὶ
ιλὴν ἀναιδείας καὶ ὠμότητος καὶ ὕβρεως, ἄν-
ποιήσας δεινὰ νὴ Δία καὶ πολλὰ ἀδίκως τι-
τοῦ ταῦτ' ἀναλαμβάνειν καὶ μεταγιγνώσκειν,
νότερα ὕστερον ἄλλα προςεξεργάζοιτο, καὶ
πλουτεῖν μὴ ἐπὶ ταῦτα, ἐν οἷς μηδένα βλά-
ς ἄμεινόν τι τῶν ἰδίων θήσεται, ἀλλ' ἐπὶ τά-
οἷς ἀδίκως ἐκβαλών τινα καὶ προπηλακίσας
ιμονιεῖ τῆς περιουσίας; ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄν-
αῖοι, πάντα τούτῳ πέπρακται κατ' ἐμοῦ. καὶ
ν ἐπήγαγέ μοι φόνου ψευδῆ καὶ οὐδὲν ἐμοὶ

προςήκουσαν, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσε, καὶ γραφ
λιποταξίου με ἐγράψατο τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπ
καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων, (τοῦτο γὰρ αὖ μικρ
παρῆλθέ με εἰπεῖν,) ἃ Πλούταρχος ὁ τούτου ξένος
φίλος διεπράξατο, ὡς ἐγὼ αἴτιός εἰμι, κατεσκεύαζε π
τοῦ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι πᾶσι φανερὸν διὰ Πλουτά
χου γεγονός. καὶ τελευτῶν (551) βουλεύειν μου λαχόν
δοκιμαζομένου κατηγόρει, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑπέρδει
μοι περιέστη· ἀντὶ γὰρ τοῦ δίκην ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθ
λαβεῖν, δοῦναι πραγμάτων ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προςῆκεν ἐκ
δύνευον. καὶ ταῦτα πάσχων ἐγώ, καὶ τοῦτον τὸν τρό
ὃν διεξέρχομαι νυνὶ πρὸς ὑμᾶς ἐλαυνόμενος, οὐκ ὢν
τε τῶν ἐρημοτάτων οὔτε τῶν ἀπόρων κομιδῇ, οὐκ ἔ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅ τι χρὴ ποιῆσαι. εἰ γὰρ εἰπεῖ
καὶ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, οὐ μέτεστι τῶν ἴσων οὐδὲ
ὁμοίων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοὺς πλουσίους
πολλοῖς ἡμῶν, οὐ μέτεστιν, οὔ· ἀλλὰ καὶ χρόνοι τού
τοῦ τὴν δίκην ὑποσχεῖν οὓς ἂν αὐτοὶ βούλωνται δίδ
ται, καὶ τἀδικήματα ἕωλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς καὶ
χρὰ ἀφικνεῖται, τῶν δ' ἄλλων ἡμῶν ἕκαστος, ἄν τι σ
βῇ, πρόςφατος κρίνεται. καὶ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι τ
τοις καὶ συνήγοροι πάντες καθ' ἡμῶν εὐτρεπεῖς·
δὲ οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτ' ἐνίους. τ
τα μὲν οὖν ἄπειποι τις ἄν, οἶμαι, θρηνῶν. τὸν δὲ νό
μοι λέγ' ἐφεξῆς, ὥςπερ ἠρξάμην. λέγε.

ΝΟΜΟΣ. „Ἐάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρά τινος
αὐτὸς διδῷ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλό
νος, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου, καὶ ἰδίᾳ τινὸς τῶν πο
τῶν, τρόπῳ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος ἔστω καὶ π
δες καὶ τὰ ἐκείνου.“

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστιν ἀσεβὴς ἄνθρωπος καὶ ...ρός, καὶ πᾶν ἂν ὑποστὰς εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι, εἰ δ' ...θὲς ἢ ψεῦδος ἢ πρὸς ἐχθρὸν ἢ φίλον ἢ τὰ τοιαῦτα, ... οὐδ' ὁτιοῦν διορίζων, ὥστ' (552) ἐπαιτιασάμενός με ...ου, καὶ τοιοῦτο πρᾶγμα ἐπαγαγών, εἴασε μέν με εἰς-...ήρια ὑπὲρ τῆς βουλῆς ἱεροποιῆσαι, καὶ θῦσαι, καὶ κα-...ρξασθαι τῶν ἱερῶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως, ...σε δ' ἀρχιθεωροῦντα ἀγαγεῖν τῷ Διὶ τῷ Νεμείῳ τὴν ...ὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως θεωρίαν, περιεῖδε δὲ ταῖς σε-...ναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἱρεθέντα ἐξ Ἀθηναίων ἁπάν-... τρίτον αὐτόν, καὶ καταρξάμενον τῶν ἱερῶν. ἆρ' ἄν, ...γ' εἶχε στιγμήν, ἢ σκιὰν τούτων, ὧν κατεσκεύαζε κατ' ...οῦ, ταῦτ' ἂν εἴασεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐκοῦν ἐξε-...χεται τούτοις ἐναργῶς, ὕβρει ζητῶν με ἐκβαλεῖν ἐκ ...ς πατρίδος.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ καθ' ἕν, παν-...χῇ στρέφων, οἷός τ' ἦν ἀγαγεῖν ἐπ' ἐμέ, φανερῶς ἤδη ...' ἐμοῦ τὸν Ἀρίσταρχον ἐσυκοφάντει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ...πῶ· τῆς δὲ βουλῆς περὶ τούτων καθημένης καὶ σκο-...ουμένης, παρελθὼν οὗτος „ἀγνοεῖτ'" ἔφη „ὦ βουλή, ... πρᾶγμα; καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες" (λέγων τὸν ...ρίσταρχον) „μέλλετε καὶ ζητεῖτε, καὶ τετύφωσθε; οὐκ ...ποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλή-...ψεσθε;" καὶ ταῦτ' ἔλεγεν ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη ...φαλή, ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ παρ' Ἀριστάρχου, ...ὶ χρώμενος, ὥςπερ ἂν ἄλλος τις, τὰ πρὸ τούτου, καί, ... εὐτύχει, πλεῖστα παρεσχηκότος πάντων ἐκείνου ...άγματά μοι, περὶ τῶν πρὸς τοῦτον διαλλαγῶν. εἰ μὲν ...ν εἰργάσθαι τι τούτων, ἐφ' οἷς ἀπόλωλεν, ἡγούμενος ...ν Ἀρίσταρχον, καὶ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασαμέ-

νων λόγοις, ταῦτ᾽ ἔλεγε, χρῆν μὲν οὐδ᾽ οὔτ
(553) γὰρ δίκη παρὰ τῶν φίλων ἐστίν, ἄν τι
ποιηκέναι δεινόν, μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας κ
δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέναι, τοῖς πεπονθό
ἐχθροῖς παραλείπεται· ὅμως δ᾽ ἔστω τού
γνώμη. εἰ δὲ λαλῶν μέν, καὶ ὁμωρόφιος γεγ
οὐδὲν εἰργασμένῳ, φανήσεται, λέγων δὲ καὶ
νος ταῦθ᾽ ἕνεκα τοῦ συκοφαντεῖν ἐμέ, πῶς
μᾶλλον δὲ μυριάκις, δίκαιός ἐστ᾽ ἀπολωλέναι
ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τῇ μὲν προτεραίᾳ, ὅτε τ
εἰςεληλύθει, καὶ διείλεκτο ἐκείνῳ, τῇ δ᾽ ὑστε
(τοῦτο γάρ, τοῦτο οὐκ ἔχον ἐστὶν ὑπερβολ
σίας, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,) εἰςελθὼν οἴκαδε ὡς
ἐφεξῆς οὑτωσὶ καθιζόμενος, τὴν δεξιὰν ἐμβα
των πολλῶν, μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους
οἷς αὐτόχειρα καὶ τὰ δεινότατα εἰρήκει τὸ
χον, ὤμνυε μὲν κατ᾽ ἐξωλείας μηδὲν εἰρηκέν
τοῦ φαῦλον, καὶ οὐδὲν ἐφρόντιζεν ἐπιορκῶν
παρόντων τῶν συνειδότων, ἠξίου δὲ καὶ πρ
δι᾽ ἐκείνου γίγνεσθαι τὰς διαλύσεις. τούτω
ρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας. καίτοι πῶς ο
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον δὲ ἀσεβές, λέγειν
καὶ πάλιν, ὡς οὐκ εἴρηκε ταῦτ᾽, ἀπομνύναι
μὲν ὀνειδίζειν, τούτῳ δ᾽ ὁμωρόφιον γίγνεσθ
ἀφῶ τοῦτον ἐγώ, καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν κ
νίαν, οὐδέν, ὡς ἔοικ᾽, ἀδικῶ· ἂν δ᾽ ἐπεξίω, λ
τὴν τάξιν, φόνου κοινωνῶ, δεῖ με ἀνηρπάσθ
αὖ τοὐναντίον οἶμαι, εἰ τοῦτον ἀφῆκα, λελ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν τοῦ δικαίου τάξιν,
εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν· οὐ γὰρ ἦν μοι δ

ποιήσαντι. ὅτι τοίνυν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κά- καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΓΥΡΕΣ. „Λυσίμαχος Ἀλωπεκῆθεν, Δημέας Σου- ς, Χάρης Θορίκιος, Φιλήμων Σφήττιος, Μόσχος ιανιεύς, καθ' οὓς καιροὺς ἡ εἰςαγγελία ἐδόθη ἡ τὴν βουλὴν ὑπὲρ Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου, ὅτι Νικόδημον ἀπεκτονώς, οἴδαμεν Μειδίαν, τὸν κρι- ενον ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἐλθόντα ς τὴν βουλήν, καὶ λέγοντα, μηδένα ἕτερον εἶναι Νικοδήμου φονέα, ἀλλ' Ἀρίσταρχον, καὶ τοῦτον οῦ γεγονέναι αὐτόχειρα, καὶ συμβουλεύοντα τῇ λῇ βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Ἀριστάρχου, καὶ λαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς τὴν βου- , τῇ προτεραίᾳ μετ' Ἀριστάρχου καὶ μεθ' ἡμῶν δεδειπνηκώς. οἴδαμεν δὲ καὶ Μειδίαν, ὡς ἀπῆλ- ἀπὸ τῆς βουλῆς, τούτους τοὺς λόγους εἰρηκώς, ληλυθότα πάλιν ὡς Ἀρίσταρχον, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβεβληκότα, καὶ ὀμνύοντα κατ' ἐξωλείας μηδὲν αὐτοῦ πρὸς τὴν βουλὴν εἰρηκέναι φαῦλον, καὶ νῦντα Ἀρίσταρχον, ὅπως ἂν διαλλάξῃ αὐτῷ Δη- θένην."

ἰς οὖν ὑπερβολή; τίς ὁμοία τῇ τούτου γέγονεν ἢ ἂν πονηρία; ὃς ἄνδρα ἀτυχοῦντα, οὐδὲν αὐτὸν ότα, (ἐῶ γὰρ εἰ φίλον,) ἅμα συκοφαντεῖν ᾤετο ιὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν διαλύειν ἠξίου, καὶ (555) ταῦτ' τε, καὶ χρήματ' ἀνήλισκεν, ἐπὶ τῷ μετ' ἐκείνου ιροςεκβαλεῖν ἀδίκως.

οῦτο μέντοι τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκευα- ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεξιοῦσι

δικαίως ἔτι πλείω περιστάναι κακά, οὐκ ἐμοὶ ἐστ' ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, ὑμῖν δὲ λοις παριδεῖν· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ πᾶι ὀργιστέον, ἐκλογιζομένοις καὶ θεωροῦσιν, ὅι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥαδίως κακῶς παθεῖι τα ἡμῶν εἰσὶν οἱ πενέστατοι καὶ ἀσθενέστι δ' ὑβρίσαι, καὶ τοῦ ποιήσαντας μὴ δοῦναι δ λὰ τοὺς ἀντιπαρέξοντας πράγματα μισθ οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματ' ἔχοντές [εἰσιν ἐ οὐ δὴ δεῖ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ τὸν ἐξείρ καὶ φόβῳ τὸ δίκην, ὧν ἂν ἡμῶν ἀδικηθῇ τις, παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τι χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ τὰ γορίας καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν μετουσ ρεῖσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην, καὶ ἂν, ψευδῆ λόγον καὶ συκοφαντίαν, καὶ οὐκ ἀνι οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε, ἂν μὴ δημοσίᾳ πᾶι καταστήσητε τὸ εἰς ταῦτα ἀποχρῆσθαι τῷ δόντα λόγον, καὶ ὑποσχόντα κρίσιν, περὶ ὧν καλῇ, τότ' ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως ἐφ' αὑτὸι χρή, καὶ τότ', ἂν ἀδικοῦντας ὁρᾷ τις, οὐ πρ ζειν, οὐδ', ἐπάγοντ' αἰτίας ψευδεῖς, ἄκριτον ζι φεύγειν, οὐδ' ἐπὶ τῷ διδόναι δίκην ἀσχάλλειν ποιεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀσελγὲς μηδέν.

Ὅσα μὲν τοίνυν εἴς τε τὴν λειτουργίαν κι ὑβρίσθην, καὶ πάντ' ἐπιβουλευόμενος τρόπον σχων (556) κακῶς, ἐκπέφευγα, ἀκηκόατε, ὦ ἄνι ναῖοι, καὶ παραλείπω δὲ πολλά· οὐ γὰρ ἴς πάντ' εἰπεῖν. ἔχει δ' οὕτως. οὐκ ἔσθ' ἐφ' ὅτ πραγμένων ἐγὼ μόνος ἠδίκημαι, ἀλλ' ἐπὶ μι τὸν χορὸν γεγενημένοις ἀδικήμασιν ἡ φυλή, ·

ῶν, συνηδίκηται, ἐπὶ δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισε καὶ ἐπε- ', οἱ νόμοι, δι' οὓς εἷς ἕκαστος ὑμῶν σῶς ἐστιν· ι δὲ τούτοις ὁ θεός, ᾧ χορηγὸς ἐγὼ καθειστή- τὸ τῆς ὁσίας, ὁτιδήποτ' ἐστί, τὸ σεμνόν, καὶ ιον, συνηδίκηται. δεῖ δὴ τούς γε βουλομένους ὴν κατ' ἀξίαν τῶν πεπραγμένων παρὰ τούτου ὲῖν, οὐχ ὡς ὑπὲρ ἐμοῦ ὄντος μόνον τοῦ λόγου, ν ἔχειν, ἀλλ' ὡς ἐν ταὐτῷ τῶν νόμων, τοῦ θεοῦ, ος, ὁμοῦ πάντων ἠδικημένων, οὕτω ποιεῖσθαι ιίαν, καὶ τοὺς βοηθοῦντας καὶ τοὺς συνεξετα- μετὰ τούτου, μὴ συνηγόρους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὰς τῶν τούτῳ πεπραγμένων ὑπολαμβάνειν

ὶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σώφρονα καὶ ρὸς τἄλλα παρεσχηκὼς αὑτὸν Μειδίας, καὶ μη- ἄλλων πολιτῶν ἠδικηκώς, εἰς ἐμὲ μόνον ἀσελ- καὶ βίαιος ἐγεγόνει, πρῶτον μὲν ἔγωγ' ἀτύχημ' οῦ τοῦτο ἡγούμην· ἔπειτ' ἐφοβούμην ἄν, μὴ ν ἑαυτοῦ βίον οὗτος μέτριον δεικνύων καὶ φι- ον, διακρούσηται τούτῳ τὸ δίκην, ὧν ἐμὲ ὕβρι- ι. νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἐστὶ τἄλλα, ἃ πολλοὺς ὑμῶν καὶ τοιαῦτα, ὥστε τούτου μὲν τοῦ δέους ἀπήλ- οβοῦμαι δὲ πάλιν τοὐναντίον, μή, ἐπειδὰν πολ- εινὰ ἑτέρους ἀκούηθ' ὑπ' αὐτοῦ πεπονθότας, ῦτός τις ὑμῖν λογισμὸς ἐμπέσῃ „τί οὖν; σὺ , ἢ τῶν ἄλλων εἷς ἕκαστος, πεπονθὼς ἀγανα- πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεπραγμένα οὔτ' ἂν ίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομεί- ύειν, οὐδ', εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὕδωρ πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν, τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτου

προστεθέν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν· ἃ δ' ἐστὶ μέγιστα καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι, πάντα τὰ ὑπομνήματα, λέξω δ' ὅ τι ἂν πρῶτον ἀκούειν βουλομένοις ὑμῖν ᾖ, τοῦτο πρῶτον, εἶθ' ἕτερον, καὶ τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε. ἔστι δὲ ταῦτα παντοδαπά, καὶ ὕβρεις πολλαί, καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα, καὶ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβήματα, καὶ τόπος οὐδείς ἐστιν, ἐν ᾧ τοῦτον οὐ θανάτου πεποιημένα ἄξια πολλὰ εὑρήσετε.

(ὑπομνήματα τῶν Μειδίου ἀδικημάτων.)

Ὅσα μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀεὶ προστυχόντ' αὐτῷ πεποίηκε, ταῦτ' ἐστίν. καὶ παραλείπω ἕτερα· οὐ γὰρ ἂν δύναιτ' οὐδεὶς εἰσάπαξ εἰπεῖν, ἃ, πολὺν χρόνον οὗτος ὑβρίζων, συνεχῶς ἅπαντα τὸν βίον εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν, ἐφ' ὅσον φρονήματος ἤδη προελήλυθε, τῷ τούτων δίκην μηδενὸς δεδωκέναι. οὐ γὰρ ἡγεῖθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρόν, οὐδὲ νεανικόν, οὐδ' ἄξιον θανάτου, ὅ τι ἄν τις πρὸς ἕνα εἷς διαπράττηται, ἀλλ' εἰ μὴ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος προπηλακιεῖ, καὶ πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμα ἐλᾷ, ἀβίωτον ᾤετ' ἔσεσθαι (558) τὸν βίον ἑαυτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, μυρία εἰπεῖν ἔχων· περὶ δὲ τῶν συστρατευσαμένων ἱππέων εἰς Ἄργουραν, ἴστε δήπου πάντες, οἷα ἐδημηγόρει παρ' ὑμῖν, ὅθ' ἧκεν ἐκ Χαλκίδος, κατηγορῶν καὶ φάσκων, ὄνειδος ἐξελθεῖν τὴν στρατιὰν ταύτην τῇ πόλει· καὶ τὴν λοιδορίαν, ἣν ἐλοιδορήθη Κρατίνῳ, περὶ τούτων, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλοντι βοηθεῖν αὐτῷ, μέμνησθε. τὸν δὴ τοσούτοις ἀθρόοις τῶν πολιτῶν ἀπεχθανόμενον

ἰενὶ τηλικαύτην ἀράμενον, πόση πονηρίᾳ καὶ
:ητι ταῦτα χρὴ νομίζειν πράττειν; καίτοι, πότερ᾽
'ειδος, ὦ Μειδία, τῇ πόλει; οἱ διαβάντες ἐν τά-
:ὶ τὴν σκευὴν ἔχοντες, ἣν προςῆκε τοὺς ἐπὶ τοὺς
υς ἐξιόντας καὶ συμβαλουμένους τοῖς συμμάχοις,
μὴ λαχεῖν εὐχόμενος τῶν ἐξιόντων, ὅτ᾽ ἐκληροῦ,
ρακα δὲ οὐδεπώποτ᾽ ἐνδύς, ἐπ᾽ ἀστράβης δὲ ὀ-
ς ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβοίας, χλανίδας δὲ καὶ
καὶ κάδους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνοντο οἱ πεντηκο-
ι; ταῦτα γὰρ εἰς τοὺς ὁπλίτας ἡμᾶς ἀπηγγέλλε-
γὰρ εἰς ταὐτὸν ἡμεῖς τούτοις διέβημεν. εἶτα εἴ
τούτοις ἔσκωψεν Ἀρχετίων, ἤ τις ἄλλος, πάντας
; εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις ταῦτα, ὦ Μειδία, ἅ σέ φα-
υνιππεῖς, καὶ κατηγόρεις, ὡς λέγοιεν περὶ σοῦ,
κακῶς ἤκουες· καὶ γὰρ ἐκείνους, καὶ τουτουσί,
ν τὴν πόλιν ἠδίκεις καὶ κατῄσχυνες. εἰ δὲ μὴ
ός σου κατεσκεύαζόν τινες καταψευδόμενοί σου,
ιποὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ἐκείνοις ἐπετίμων, ἀλ-
ἐπέχαιρον, δῆλον ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων, ὧν ἔζης,
ιὐτοῖς ἐδόκεις εἶναι τοῦ τοιαῦτ᾽ (559) ἀκούειν·
οὖν μετριώτερον ἐχρῆν παρέχειν, οὐκ ἐκείνους
ειν. σὺ δ᾽ ἀπειλεῖς πᾶσιν, ἐλαύνεις πάντας·
λους ἀξιοῖς, ὅ τι σὺ βούλει, σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς
, ὅ τι μὴ λυπήσεις τοὺς ἄλλους ποιῶν. καὶ τὸ δὴ
τατον καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦν ὕβρεως εἶναι
· τοσούτων ἀνθρώπων, ὦ μιαρὰ κεφαλή, σὺ πα-
ἀθρόων κατηγόρεις! ὃ τίς οὐκ ἂν ἔφριξε ποιῆ-
ἄλλων;

ς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις ὁρῶ τοῖς
οις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἓν μὲν ἢ δύο ὄντα τὰ-

δικήματα, ἃ κατηγορεῖται· λόγους δὲ ἀφθόνοι οὕτους ὑπάρχοντας· „τίς ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδ οὗτον; τίς ὑμῶν ἐμὲ ταῦθ' ἑώρακε ποιοῦντα ἔστιν· ἀλλ' οὗτοι δι' ἔχθραν καταψεύδονταί μοι ταψευδομαρτυροῦμαι," τὰ τοιαῦτα· τούτῳ δ' ε ναντία τούτων. πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομί τρόπον τὸν τούτου, καὶ τὴν ἀσέλγειαν, καὶ τὴν ὑπε νίαν τοῦ βίου, καὶ πάλαι θαυμάζειν ἐνίους οἴομε αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκηκόασι δὲ νῦν ἐμοῦ. π δὲ τῶν πεπονθότων οὐδὲ πάνθ', ὅσα ἠδίκηνται, ρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμ ὁρῶντας τὴν τούτου, καὶ τὴν ἀφορμήν, ἥπερ ἰ ποιεῖ καὶ φοβερὸν τὸν κατάπτυστον τουτονί. τὸ γ ἐξουσίας καὶ πλούτου πονηρὸν εἶναι καὶ ὑβριστήν, ἐστι πρὸς τὸ μηδὲν ἂν αὐτὸν ἐξ ἐπιδρομῆς παθεῖ περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρί δ' ἄρα, ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτο ὑμῖν· μάτην γὰρ λοιδορήσεται καὶ βοήσεται· (5 κην δ', ἂν ἀσελγαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξ ἴσ σει. νῦν δ', οἶμαι, τούτου προβέβληται Πολύευκτ μοκράτης, Εὐκτήμων ὁ κονιορτός· τοιοῦτοί τιν μισθοφόροι περὶ αὐτόν, καὶ πρὸς ἔτι ἕτεροι τ μαρτύρων συνεστῶσα ἑταιρία, φανερῶς μὲν οὐ χλούντων ὑμῖν, σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾷστ' ἐπινευ οὓς μὰ τοὺς θεοὺς οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω παρ του· ἀλλὰ δεινοί τινές εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ρεσθαι πρὸς τοὺς πλουσίους, καὶ παρεῖναι καὶ ρεῖν. πάντα δὲ ταῦτ', οἶμαι, φοβερά ἐστι τῶν ὑμῶν ἑκάστῳ, καθ' ἑαυτόν, ὅπως δύναται, ζῶντι. ἕνεκα συλλέγεσθε ὑμεῖς, ἵνα, ὧν καθ' ἕνα ἐστὶν ἢ

μῶν ἐλάττων ἢ φίλοις ἢ τοῖς οὖσιν ἢ τῶν ἄλλων τινί, ούτων συλλεγέντες ἑκάστου κρείττους τε γίγνησθε, καὶ αύητε τὴν ὕβριν.

Τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις ἥξει πρὸς ὑμᾶς λόγος, τί δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖνα, οὐκ ἐλάμβανε δίην παρ' ἐμοῦ;" ἢ „τί δὴ" πάλιν ἄλλον ἴσως τινὰ τῶν δικημένων ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δι' ἃς μὲν προφάσεις ἕκατος ἀφίσταται τοῦ βοηθεῖν ἑαυτῷ, πάντας ὑμᾶς εἰδέαι νομίζω· καὶ γὰρ ἀσχολία, καὶ ἀπραγμοσύνη, καὶ τὸ ὴ δύνασθαι λέγειν, καὶ ἀπορία, καὶ μυρί' ἐστὶν αἴτια· ροσήκειν μέντοι τούτῳ μὴ ταῦτα λέγειν ἡγοῦμαι νυνί, λλ' ὡς οὐ πεποίηκέ τι τούτων, ὧν αὐτοῦ κατηγόρηκα, ιδάσκειν· ἐὰν δὲ μὴ δύνηται, διὰ ταῦτ' ἀπολωλέναι ολὺ μᾶλλον. εἰ γὰρ τηλικοῦτός τίς ἐστιν, ὥςτε τοιαῦτα οιῶν, δύνασθαι καθ' ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἀποστερεῖν οῦ δίκης (561) παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, κοινῇ νῦν, ἐπειδήπερ ληπται, πᾶσιν ὑπὲρ ἁπάντων ἐστὶ τιμωρητέος, ὡς κοιὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ.

Λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει, κατὰ τὴν παλαιὰν κείνην εὐδαιμονίαν, Ἀλκιβιάδης γενέσθαι, ᾧ σκέψασθε, οιων εὐεργεσιῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ποίων τινῶν πρὸς τὸν ῆμον, πῶς ἐχρήσανθ' ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ βδελυὸς καὶ ὑβριστὴς ᾤετο δεῖν εἶναι. καὶ οὐκ, ἀπεικάσαι ήπου Μειδίαν Ἀλκιβιάδῃ βουλόμενος, τούτου μέμνημαι οῦ λόγου· οὐχ οὕτως εἰμὶ ἄφρων οὐδ' ἀπόπληκτος γώ· ἀλλ', ἵν' εἰδῆθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νῶθ', ὅτι οὐδὲν οὔτ' ἔστιν, οὔτ' ἔσται, οὐ γένος, οὐ λοῦτος, οὐ δύναμις, ὃ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, ἂν ὕβρις ροςῇ, προσήκει φέρειν. ἐκεῖνος γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηαῖοι, λέγεται πρὸς πατρὸς μέν, Ἀλκμαιωνιδῶν εἶναι,

(τούτους δέ φασιν ὑπὸ τῶν τυράννων ὑπὲρ τα
στασιάζοντας ἐκπεσεῖν, καὶ δανεισαμένους χρ
Δελφῶν, ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Πεισι
παῖδας ἐκβαλεῖν,) πρὸς δὲ μητρός, Ἱππονίκου, κα
τῆς οἰκίας, ἧς ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ μεγάλαι ι
δῆμον εὐεργεσίαι. οὐ μόνον δὲ ταῦθ' ὑπῆρχε
ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου θέμενος τὰ ὅπ
μὲν ἐν Σάμῳ, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ
τὴν εὔνοιαν, οὐ χρήμασιν, οὐδὲ λόγοις, ἐνεδει
πατρίδι. ἔτι δὲ ἵππων Ὀλυμπίασιν ἀγῶνες ὑπῆ(
τῷ, καὶ νῖκαι, καὶ στέφανοι· καὶ στρατηγὸς
καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὥς φασιν, εἶναι δει
ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον (562) ὑμέτεροι πρόγον
νὸς τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν ὑβρίζειν αὐτοὺ
ποιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ Λακεδαιμο
των ἰσχυρῶν τότε, καὶ Δεκέλειαν αὐτοῖς ἐπιτειχι
καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι, καὶ πάντα ὑπέμειναν, ὅτιο
τες παθεῖν κάλλιον εἶναι νομίζοντες, ἢ ἑκόντες
σθαι συγχωρῆσαι. καίτοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος
ἡλίκον οὗτος νῦν ἐξελήλεγκται; Ταυρέαν ἐπάται
γοῦντα ἐπὶ κόῤῥης; ἔστω ταῦτα, ἀλλὰ χορηγῶ
ρηγοῦντα τοῦτ' ἐποίησεν, οὔπω τόνδε τὸν νόμο
βαίνων· οὐ γὰρ ἔκειτό πω. εἶρξεν Ἀγάθαρ
γραφέα· καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσιν. λαβών γέ ι
μελοῦντα, ὥς φασιν, ὅπερ οὐδ' ὀνειδίζειν ἄξια
Ἑρμᾶς περιέκοπτεν; ἅπαντα μέν, οἶμαι, τὰσ
τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν· τὸ δ' ὅλως ἀ
ἱερὰν ἐσθῆτα, ἔσθ' ὅ τι τοῦ περικόπτειν τοὺς
διαφέρει; οὐκοῦν οὗτος ἐξελήλεγκται τοῦτο ποι
τιθῶμεν δή, τίς ὤν, καὶ τίσι ταῦτ' ἐνδεικνύμε

τρὸς τῷ μὴ καλόν, μηδὲ θεμιτὸν νομίζετε, κί, μηδ᾽ ὅσιον εἶναι, τοιούτων ἀνδρῶν οὔ- πονηρὸν καὶ βίαιον καὶ ὑβριστὴν λαβοῦ- , καὶ μηδένα μηδαμόθεν, συγγνώμης, ἢ , ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσαι. τίνος γὰρ ἕνε- τηγιῶν; ἀλλ᾽ οὐδὲ καθ᾽ αὑτὸν στρατιώ- νός ἐστ᾽ ἄξιος, μή τί γε τῶν ἄλλων ἡγε- ὖν λόγων; ἐν οἷς κοινῇ μὲν οὐδὲν πώποτ᾽ κακῶς δὲ ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. ἡ Δία; καὶ (563) τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ὥςπερ ἐν τραγῳδίᾳ, [τὰς] τούτου γονάς; τιώτατα συμβέβηκεν εἶναι· ἡ μὲν γὰρ ὡς , ἡ τεκοῦσα αὐτόν, πλεῖστον ἁπάντων ε νοῦν, ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑποβαλομένη ητοτάτη γυναικῶν. σημεῖον δέ· ἡ μὲν γὰρ : γενόμενον, ἡ δ᾽, ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρία- ῆς τιμῆς, τοῦτον ἠγόρασεν. καὶ γάρ τοι ὂν οὐ προςηκόντων ἀγαθῶν κύριος γεγο- ίδος τετευχώς, ἣ νόμοις τῶν ἁπασῶν πό- οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδένα, οἶμαι, τρόπον ῆσθαι τούτοις δύναται· ἀλλὰ τὸ τῆς φύ- ἀληθῶς καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἕλκει καὶ βιά- κνερὸν ποιεῖ τοῖς παροῦσιν ὥςπερ ἀλλο- τιν, αὐτὸν χρώμενον.

τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων τῷ βδελυρῷ ιδεῖ, ὧν βεβίωται, ἔνιοί μοι προςιόντες, ὦ αί, τῶν χρωμένων αὐτῷ, παραινοῦντες καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τουτονί, ἐπει- οιεν, ὡς μὲν οὐ δεινὰ καὶ πολλὰ πεποίη- ὶ δίκην ἡντινοῦν ἂν δοίη δικαίως τῶν πε-

πραγμένων, οὐκ ἐτόλμων λέγειν, ἐπὶ ταῦτα δ'
ὡς „ἥλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται· τίνος τι
τῷ προςδοκᾷς τὸ δικαστήριον; οὐχ ὁρᾷς, ὅ
καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ, καὶ λειτουργίας; σκό
τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω πολ
καταθεὶς, ἢ ὅσα σοὶ δίδωσι, καταγελάσῃ.
πρῶτον μὲν οὐδὲν ἀγεννὲς ὑμῶν καταγιγνώ
ὑπολαμβάνω (564) τιμήσειν οὐδενὸς ἐλάττονος
ὅσον καταθεὶς οὗτος παύσεται τῆς ὕβρεως·
ἐστὶ μάλιστα μὲν θάνατος, εἰ δὲ μή, πάντ
ἀφελέσθαι. ἔπειθ' ὑπὲρ τῶν τούτου λειτο
τῶν τριηραρχιῶν καὶ τῶν τοιούτων λόγων ε
σκω. εἰ μὲν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ
τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκ
πανταχοῦ „ἡμεῖς οἱ λειτουργοῦντες, ἡμεῖς οἱ
ροντες ὑμῖν, ἡμεῖς οἱ πλούσιοί ἐσμεν,“ εἰ τὸ
λέγειν, τοῦτ' ἔστι λειτουργεῖν, ὁμολογῶ Μει
των τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγενῆσ
κναίει γὰρ ἀηδίᾳ δήπου καὶ ἀναισθησίᾳ κα
τὴν ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μέντοι τί πο
λειτουργεῖ τῇ ἀληθείᾳ, δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ πρὸς
καὶ θεάσασθε, ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξετάσω,
τὸν κρίνων. οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγον
ρὶ πεντήκοντα ἴσως, ἢ μικρὸν ἔλαττον, οὐδὲν
ους λειτουργίας ὑμῖν λελειτούργηκεν, ὃς δύο
κοντα ἔτη γέγονα. κἀγὼ μὲν κατ' ἐκείνους το
ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων ἐξελθών,
ἦμεν οἱ τριήραρχοι, καὶ τἀναλώματα πάντα ἐκ
[οἴκων] ἐδαπανῶμεν, καὶ τὰς ναῦς ἐπληροῦμ
οὗτος δέ, ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν

τῶν, οὐδέπω λειτουργεῖν ἤρχετο, τηνικαῦτα δὲ τοῦ πράγματος ἧπται, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰςπραττόμενοι τάλαντον ταλάντου μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας οὗτοι, εἶτα (565) πληρώματα ἡ πόλις παρέχει, καὶ σκεύη δίδωσιν, ὥστ' αὐτῶν ἐνίοις τῇ ἀληθείᾳ τὸ μηδὲν ἀναλῶσαι, καὶ δοκεῖν λελειτουργηκέναι, καὶ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν ἀτελέσι γεγενῆσθαι, περίεστιν. ἀλλὰ μήν, τί ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δὲ αὐληταῖς ἀνδράσιν. καὶ ὅτι τοῦτο τὸ ἀνάλωμα ἐκείνης τῆς δαπάνης πλέον ἐστὶ πολλῷ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ μὲν ἐθελοντὴς νῦν, οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως τότε· οὗ χάριν οὐδεμίαν αὐτῷ δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι. τί ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγώ, καὶ Παναθηναίοις κεχορήγηκα· οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν ἐγενόμην ἐγὼ ἔτη δέκα, ἴσον Φορμίωνι, καὶ Λυσιθείδῃ, καὶ Καλλαίσχρῳ, καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰςφέρων οὐκ ἀπὸ ὑπαρχούσης οὐσίας, (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιτρόπων ἀπεστερήμην) ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης, ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε, καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προςενήνεγμαι· Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγεμὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ' οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παραλαβών. τίς οὖν ἐστιν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λειτουργίαι καὶ τὰ σεμνὰ ἀναλώματα τὰ τούτου; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ, πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευσῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ· καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκα ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος, καὶ τρεῖς ἀκολούθους, ἢ τέτ-

ταρας, αὐτὸς ἔχων, διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, κυμ
βία καὶ ῥυτὰ καὶ φιάλας ὀνομάζων (566) οὕτως, ὥστε τ
ριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τῆς ἰδίας τρυφ
Μειδίας καὶ περιουσίας κτᾶται, οὐκ οἶδ' ὅ τι το
λοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ' ἐπαιρόμενος τούτοις
ἐπὶ πολλούς, καὶ τοὺς τυχόντας ὑμῶν, ἀφικνούμε
οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦτα ἑκάστοτε τιμᾶν, οὐδὲ θα
ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, ε
κοδομεῖ λαμπρῶς, ἢ θεραπαίνας κέκτηται πο
σκεύη καλά, ἀλλ', ὃς ἂν ἐν τούτοις λαμπρὸς καὶ
μος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν· ο
εὑρήσετε τούτῳ προσόν.

Ἀλλὰ νὴ Δία τριήρη ἐπέδωκε; ταύτην γὰρ
θρυλήσει, καὶ φήσει „ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα.'
σὶ δὴ ποιήσατε. εἰ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φι
ἕνεκα ταύτην ἐπέδωκεν, ἣν προσήκει τῶν τοιούτ
χάριν, ταύτην ἔχετε αὐτῷ καὶ ἀπόδοτε, ὑβρίζε
δῶτε· οὐδενὸς γὰρ πράγματος οὐδ' ἔργου τοῦ
χωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀνανδρίας ἕν
χθήσεται τοῦτο πεποιηκώς, μὴ παρακρουσθῆ
οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω, ἄνωθεν δ
χὺς γὰρ ἔσθ' ὁ λόγος, ὃν λέξω. ἐγένοντο εἰς
ἐπιδόσεις παρ' ὑμῖν πρῶται· τούτων οὐκ ἦν
ἀλλ' ἐγώ, καὶ συντριήραρχος ἦν μοι Φιλῖνος
στράτου. ἕτεραι δεύτεραι μετὰ ταῦτα εἰς Ὄλυνθ
δὲ τούτων ἦν Μειδίας. καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμ
ταχοῦ προσῆκεν ἐξετάζεσθαι. τρίται νῦν αὗται
σιν ἐπιδόσεις· ἐνταῦθα ἐπέδωκεν. πῶς; ἐν τ
γιγνομένων ἐπιδόσεων, (567) παρὼν οὐκ ἐπεδίδ
ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν Ταμύναις στρ

ἐπηγγέλλετο, καὶ πάντας ἐξιέναι τοὺς ὑπολοίπους ἱππέας, ὧν εἷς οὗτος ἦν, προεβούλευσεν ἡ βουλή, τηνικαῦτα, φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν, πρὶν καὶ προέδρους καθίζεσθαι, παρελθὼν ἐπέδωκεν. τῷ δῆλον, ὥστε μηδ᾽ ἀντειπεῖν αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμίᾳ, τοῦτ᾽ ἐποίησεν; τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ᾽ αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ ἐδόκει, προϊούσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ λόγων γιγνομένων, τῆς τῶν ἱππέων βοηθείας ἤδη δεῖν, ἀλλ᾽ ἀναπεπτώκει τὰ τῆς ἐξόδου, οὐκ ἀνέβαινεν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἣν ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τὸν μέτοικον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον, Πάμφιλον, αὐτὸς δὲ μένων ἐνθάδε, τοῖς Διονυσίοις διεπράττετο ταῦτ᾽, ἐφ᾽ οἷς νυνὶ κρίνεται· ἐπειδὴ δὲ ὁ στρατηγὸς Φωκίων μετεπέμπετο τοὺς ἐξ Ἀργούρας ἱππέας ἐπὶ τὴν διαδοχήν, καὶ κατείληπτο σοφιζόμενος, τότε ὁ δειλὸς καὶ κατάρατος οὑτοσί, λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην, ἐπὶ τὴν ναῦν ᾤχετο, καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παρ᾽ ὑμῖν ἱππέων, τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἰ δ᾽ ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός τις ἦν, εἰς τὴν γῆν δῆλον ὅτι ᾤχετ᾽ ἄν. οὐ μὴν Νικήρατός γε οὕτως, ὁ τοῦ Νικίου, ὁ ἀγαπητός, ὁ ἄπαις, ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι· οὐδ᾽ Εὐκτήμων ὁ τοῦ Αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· οὐδ᾽ Εὐθύδημος, ὁ τοῦ Στρατοκλέους· ἀλλ᾽ αὐτῶν ἕκαστος ἑκὼν ἐπιδοὺς τριήρη, οὐκ ἀπέδρα ταύτην τὴν στρατείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐπίδοσιν ἐν χάριτος μέρει καὶ δωρεᾶς (568) παρεῖχον πλέουσαν τῇ πόλει· οὗ δ᾽ ὁ νόμος προςέταττεν, ἐνταῦθα τοῖς σώμασιν αὐτοὶ λειτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ἵππαρχος Μειδίας· ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπών, οὗ δίκην ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ᾽ ἐν εὐεργεσίας ἀριθμήσει μέρει. καίτοι τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ὦ

πρὸς θεῶν, πότερον τελωνίαν καὶ πεντηκοστὴν καὶ λιποταξίαν καὶ στρατείας ἀπόδρασιν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἁρμόττει καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὑτὸν ἀτελῆ ποιῆσαι στρατείας δυνάμενος, ταύτην εὕρηκε Μειδίας καινὴν ἱππικῆς τινὰ πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο. τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐπιδόντων τριηράρχων, παραπεμπόντων ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ' ἀπεπλεῖτε ἐκ Στύρων, μόνος οὗτος οὐ παρέπεμπεν, ἀλλ', ἀμελήσας ὑμῶν, χάρακας καὶ βοσκήματα καὶ θυρώματα ὡς αὑτόν, καὶ ξύλα εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια ἐκόμιζε, καὶ χρηματισμός, οὐ λειτουργία, γέγονεν ἡ τριηραρχία τῷ καταπτύστῳ τούτῳ. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, σύνιστε μὲν τὰ πολλὰ τούτων, ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. „Κλέων Σουνιεύς, Ἀριστοκλῆς Παιανιεύς, Πάμφιλος, Νικήρατος Ἀχερδούσιος, Εὐκτήμων Σφήττιος, καθ' ὃν καιρὸν ἐκ Στύρων ἀπεπλέομεν δεῦρο τῷ στόλῳ παντί, ἐτύχομεν τριηραρχοῦντες καὶ αὐτοί, καὶ Μειδίας, ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν. παντὸς δὲ (569) τοῦ στόλου πλεόντων ἐν τάξει, καὶ τῶν τριηράρχων ἐχόντων παράγγελμα, μὴ χωρίζεσθαι, ἕως ἂν δεῦρο καταπλεύσωμεν, Μειδίας ὑπολειφθεὶς τοῦ στόλου, καὶ γεμίσας τὴν ναῦν ξύλων καὶ χαράκων καὶ βοσκημάτων καὶ ἄλλων τινῶν, κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο, καὶ οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων τριηράρχων."

Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἷά φήσει καὶ καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα

', τοιαῦτ' ἦν αὐτῷ τὰ λελειτουργημένα καὶ πεπραγμέ-
', καὶ μὴ τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ δεικνύω, οὐδ' οὕτω δήπου
γε δοῦναι δίκην, ὧν ὕβρικεν, ἐκφεύγειν ταῖς λειτουρ-
αις δίκαιος ἂν ἦν. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀ-
ιθὰ ὑμᾶς εἰσὶν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς Μειδίου λει-
υργίας, οἱ μὲν ναυμαχίας νενικηκότες, οἱ δὲ πόλεις
ηφότες, οἱ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως στή-
αντες τρόπαια· ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ πώποτε τούτων ἐδώ-
τε τὴν δωρεὰν ταύτην, οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοὺς
ους ἐχθροὺς ὑβρίζειν αὐτῶν ἑκάστῳ, ὁπότ' ἂν βού-
ται, καὶ ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὐδὲ γὰρ Ἁρμοδίῳ
ὶ Ἀριστογείτονι· τούτοις γὰρ δὴ μέγισται δέδονται
ρεαὶ παρ' ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ μεγίστων. οὐδ' ἂν ἠνέσχε-
ε, εἰ προσέγραψέ τις ἐν τῇ στήλῃ· „ἐξεῖναι δὲ καὶ
ρίζειν αὐτοῖς, ὃν ἂν βούλωνται·" ὑπὲρ γὰρ αὐτοῦ
ύτου τὰς ἄλλας ἔλαβον δωρεάς, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας
αυσαν.

Ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ῖοι, παρ' ὑμῶν, οὐ μόνον ὧν αὐτὸς λελειτούργηκε λει-
ουργιῶν ἀξίαν, (μικρὰ γὰρ αὕτη γέ τις ἦν) ἀλλὰ (570)
ὶ τῶν μεγίστων, καὶ τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μηδ'
ελλειν οἴησθέ τι τῷ καταπτύστῳ τούτῳ. ὑμεῖς γάρ,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς παράλου
μίαν, ὄντα τοιοῦτον, οἷός ἐστι, καὶ πάλιν ἵππαρχον,
ῦσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς ταῖς πομπαῖς οὐ δυνάμενον,
ὶ μυστηρίων ἐπιμελητήν, καὶ ἱεροποιόν ποτε, καὶ βοώ-
', καὶ τὰ τοιαῦτα δή. εἶτα πρὸς τῶν θεῶν, τὸ τὴν τῆς
σεως κακίαν καὶ ἀνανδρίαν καὶ πονηρίαν ταῖς παρ'
ῶν ἀρχαῖς καὶ τιμαῖς καὶ χειροτονίαις ἐπανορθοῦ-
αι, μικρὰν ὑπολαμβάνετε εἶναι δωρεὰν καὶ χάριν; καὶ

μὴν εἴ τις αὐτοῦ ταῦτ' ἀφέλοιτο „ἱππάρχηκα, τί
ράλου ταμίας γέγονα," τίνος ἄλλου ἔστ' ἄξιος
ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γ' ἐπίστασθε, ὅτι τῆς μὲν πι
ταμιεύσας, Κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖον ἢ πέντε τά
ὑπὲρ ὧν ἵνα μὴ δῷ δίκην, πάντα τρόπον περιωθ
ἐλαύνων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ σύμβολα συγχέ
μὲν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκε, τὰ χρήμ
αὐτὸς ἔχει· ἵππαρχος δὲ χειροτονηθεὶς λελύμαι
ἱππικὸν ὑμῶν, τοιούτους θεὶς νόμους, οὓς πάλι
ἔξαρνος ἦν μὴ τεθεικέναι. καὶ τῆς μὲν παράλ
μεύων τότε, ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον εἰς Ε
ἐποιεῖσθ' ὑμεῖς, δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντα ἀνα
ταχθείς, ἀξιούντων ὑμῶν πλεῖν καὶ παραπέμπε
στρατιώτας, οὐκ ἐβοήθησεν, ἀλλ' ἤδη τῶν σπονδ
γονυιῶν, ἃς Διοκλῆς ἐσπείσατο Θηβαίοις, ἧκεν. κ
ἡττᾶτο πλέων τῶν ἰδιωτικῶν τριήρων μιᾶς· οὕ
τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκευάκει. ἱππαρχῶν (571)
τί οἴεσθε τἆλλα; ἀλλ' ἵππον, ἵππον οὐκ ἐτόλμ
λαμπρὸς καὶ πλούσιος οὗτος πρίασθαι, ἀλλ' ἐπὶ
τρίου τὰς πομπὰς ἡγεῖτο, τοῦ Φιλομήλου τοῦ
νιέως ἵππου. καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ ἱππεῖς.
μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτι
μάρτυρας.

(μάρτυρες.)

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κ
ἤδη, καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου περὶ τὴν
ἀδικεῖν, ὑμεῖς κατεγνώκατε, εἰπεῖν, καὶ δεῖξαι,
ποιηκότες αὐτῶν ἔνιοι τίνος ὀργῆς τετυχήκαι
ὑμῶν, ἵνα ταῦτα πρὸς τὰ τούτῳ πεπραγμένα ἂν

ιὲν τοίνυν, ἵνα πρώτης τῆς τελευταίας γεγο-
]σθῶ καταγνώσεως, περὶ τὰ μυστήρια ἀδικεῖν
) κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος, τοῦ Θεσπιέως,
ιένου αὐτὸν Μενίππου, Καρός τινος ἀνθρώ-
τι δ' ὁ αὐτὸς νόμος τῷδε τῷ περὶ τῶν Διονυ-
περὶ τῶν μυστηρίων· κἀκεῖνος ὕστερος τοῦδε
ἰ οὖν ποιήσαντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεχει-
:τε τοῦ Εὐάνδρου; τοῦτ' ἀκούσατε· ὅτι δίκην
ν καταδικασάμενος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων
λαβεῖν αὐτόν, ὥς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδη-
ἐπελάβετο. κατεχειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα,
ὁτιοῦν ἄλλο προςῆν· εἰςελθόντα δὲ εἰς τὸ δι-
ν ἠβούλεσθε μὲν θανάτῳ κολάσαι, τοῦ δὲ προ-
υ πεισθέντος, τὴν δίκην τε πᾶσαν ἀφεῖναι ἠνα-
αὐτόν, ἣν ᾑρήκει πρότερον· (ἦν δὲ δυοῖν αὕτη
·) καὶ προςετιμήσατε τὰς βλάβας, ἃς ἐπὶ τῇ
αχειροτονίᾳ μένων ἐλογίζετο αὐτῷ γεγενῆσθαι
ς ἄνθρωπος. εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγμα-
ιιᾶς ὕβρεως προςούσης, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ παρα-
' νόμον, τοσαύτην ἔδωκε δίκην. εἰκότως· τοῦτο
, ὃ φυλάττειν ὑμᾶς δεῖ, τοὺς νόμους, τὸν ὅρ-
ὶ' ἔχεθ' ὑμεῖς οἱ δικάζοντες ἀεί, παρὰ τῶν ἄλ-
ρεὶ παρακαταθήκην, ἣν ἅπασιν, ὅσοι μετὰ τοῦ
ρὸς ὑμᾶς ἔρχονται, σῴαν ὑπάρχειν δεῖ. ἕτερος
:οτ' ἔδοξεν ὑμῖν περὶ τὰ Διονύσια· καὶ κατε-
σατ' αὐτοῦ, παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ,
τινὸς καταλαμβάνοντος ἥψατο, ἐξείργων ἐκ
ρου· ἦν δ' οὗτος, ὁ τοῦ βελτίστου πατὴρ Χα-
, τοῦ ἄρξαντος· καὶ μέγα γ' ὑμῖν τοῦτ' ἐδόκει
'ειν ὁ προβαλλόμενος λέγειν, „εἰ κατελάμβανον,

ἄνθρωπε, θέαν, εἰ μὴ τοῖς κηρύγμα
ἐπειθόμην, τίνος ἐκ τῶν νόμων εἶ κ
αὐτός; τοῖς ὑπηρέταις ἐξείργειν εἰπ
πτειν. οὐδ᾽ οὕτω πείθομαι· ἐπιβολ
τα μᾶλλον, πλὴν αὐτὸς ἅψασθαι τῇ
πρὸς τὸ μὴ τὸ σῶμα ἕκαστον ὑβρίζε
οἱ νόμοι.“ ταῦτ᾽ ἔλεγε μὲν ἐκεῖνος,
δὲ ὑμεῖς· οὐ μὴν εἰςῆλθεν εἰς τὸ
ἀλλ᾽ ἐτελεύτησε πρότερον. ἑτέρου
ἅπας κατεχειροτόνησεν ἀδικεῖν περὶ
μεῖς εἰςελθόντα ἀπεκτείνατε· Κτησ
δή; ὅτι σκῦτος ἔχων ἐπόμπευε, καὶ τ
ταξέ τινα ἐχθρὸν ὑπάρχονθ᾽ αὐτῷ·
καὶ οὐκ οἴνῳ, τύπτειν, (573) ἀλλὰ
καὶ τοῦ μεθύειν πρόφασιν λαβὼν ο
χρώμενος τοῖς ἐλευθέροις. ἁπάντων
Ἀθηναῖοι, τούτων, ὧν ὁ μέν, ὧν εἷλεν
θανάτῳ ζημιωθεὶς φαίνεται, πολλῷ
ὅτι πάντες ἂν εἶναι φήσειαν τὰ Μ
οὔτε γὰρ πομπεύων, οὔτε δίκην ἠς
δρεύων, οὔτ᾽ ἄλλην σκῆψιν οὐδεμίαν
τοιαῦτα πεποίηκεν, οἷα οὐδεὶς ἐκείνω
ἐάσω. ἀλλὰ Πύῤῥον, ὦ ἄνδρες Ἀθη
τάδην, ἐνδειχθέντα δικάζειν, ὀφείλοντ
νάτῳ ζημιῶσαί τινες ὑμῶν ᾤοντο χρ
ἁλοὺς παρ᾽ ὑμῖν· καίτοι τοῦτο τὸ
οὐ δι᾽ ὕβριν, λαμβάνειν ἐπεχείρησεν
λοὺς ἂν ἑτέρους ἔχοιμι λέγειν, ὧν οἱ μ
ἠτιμωμένοι διὰ πολλῷ τούτων εἰσὶν
ὑμεῖς δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Σμ

μήσατε, καὶ Σκίτωνι τοσούτων ἑτέρων, δόξαντι παράνομα γράφειν· καὶ οὔτε παιδία, οὔτε φίλους, οὔτε συγγενεῖς, οὐθ᾽ ὀντινοῦν ἠλεήσατε τῶν παρόντων ἐκείνοις. μὴ τοίνυν, ἂν μὲν εἴπῃ τις παράνομα, οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε· ἂν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ, πράως διάκεισθε. οὐδὲν γὰρ ῥῆμα οὐδ᾽ ὄνομα οὕτως ἐστὶ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπόν, ὡς ὅσα ὑβρίζων τις τὸν ἐντυχόντα ὑμῶν διαπράττεται. μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ᾽ ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιοῦτον ἐξενέγκητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἄρα ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβητε τινοῦν ἀδικοῦντα, οὔτ᾽ ἐλεήσετε, οὔτ᾽ ἀφήσετε, (574) ἀλλ᾽ ἀποκτενεῖτε, ἢ ἀτιμώσετε, ἂν δὲ πλούσιος ὤν τις ὑβρίζῃ, συγγνώμην ἕξετε. μὴ δῆτα· οὐ γὰρ δίκαιον· ἀλλ᾽ ἐπὶ πάντων ὁμοίως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε.

Ἃ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἧττον ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ᾽ εἰπὼν ἔτι, καὶ βραχέα περὶ τούτων διαλεχθείς, καταβήσομαι. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερίς, καὶ προεξία, ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πραότης. ὅτι δὴ ταύτης οὐδ᾽ ὁτιοῦν ὑμῖν μεταδοῦναι τούτῳ προσήκει, ταῦτ᾽ ἀκούσατέ μου. ἐγὼ νομίζω πάντας ἀνθρώπους ἐράνους φέρειν παρὰ τὸν βίον αὑτοῖς, οὐχὶ τούσδε μόνους, οὓς συλλέγουσί τινες, καὶ ὧν πληρωταὶ γίγνονται, ἀλλὰ καὶ ἄλλους. οἷον, ἔστι τις μέτριος καὶ φιλάνθρωπος ἡμῶν, καὶ πολλοὺς ἐλεῶν· τούτῳ ταὐτὸ δίκαιον ὑπάρχειν παρὰ πάντων, ἄν ποτ᾽ εἰς χρείαν καὶ ἀγῶνα ἀφίκηται. ἄλλος τοσί τις ἀναιδής, καὶ πολλοὺς ὑβρίζων, καὶ τοὺς μὲν πτωχούς, τοὺς δὲ καθάρματα, τοὺς δ᾽ οὐδὲν ὑπολαμβάνων εἶναι· τούτῳ τὰς αὐτὰς δίκαιον ὑπάρχειν φοράς, ἅσπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε τοῖς ἄλλοις. ἂν τοίνυν ὑμῖν ὀρ-

θῶς ἐπίῃ σκοπεῖν, τούτου πληρωτὴν εὑρήσετε Μ
ὄντα τοῦ ἐράνου, καὶ οὐκ ἐκείνου.

Οἶδα τοίνυν, ὅτι τὰ παιδία ἔχων ὀδυρεῖται, κ
λοὺς λόγους καὶ ταπεινοὺς ἐρεῖ, δακρύων καὶ ὡ
νότατον ποιῶν ἑαυτόν. ἔστι δ', ὅσῳ περ ἂν αὑ
ταπεινότερον ποιῇ, τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι, εἰ μέν, μηδαμῶ
θεὶς ταπεινὸς γενέσθαι, οὕτως ἀσελγὴς καὶ βί
ἐπὶ τοῦ (575) παρεληλυθότος βίου, τῇ φύσει καὶ
χῃ, δι' ἣν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἦν ἄν τι τῆ
ἀνεῖναι. εἰ δ', ἐπιστάμενος μέτριον παρέχειν ἑαυ
ταν βούληται, τὸν ἐναντίον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον
ζῆν, εὔδηλον δήπου τοῦθ', ὅτι καί, νῦν ἂν διακ
ται, πάλιν αὐτὸς ἐκεῖνος, ὃν ὑμεῖς ἴστε, γενήσε
δεῖ δὴ προσέχειν, οὐδὲ τὸν παρόντα καιρόν, ὃ
ἐξεπίτηδες πλάττεται, κυριώτερον, οὐδὲ πιστότερ
παντός, ὃν αὐτοὶ σύνιστε, χρόνου ποιήσασθαι
παιδία οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἔχοιμι ταῦτα παραστ
νος κλαίειν καὶ δακρύειν, ἐφ' οἷς ὑβρίσθην. δι
ἄρα τοῦ πεποιηκότος ὁ πεπονθὼς ἔλαττον ἕξ
ὑμῖν; μὴ δῆτα· ἀλλ' ὅταν οὗτος ἔχων τὰ παιδί
τοις ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆφον ὑμᾶς, τόθ' ὑμεῖς τ
μους ἔχοντά με πλησίον ἡγεῖσθε παρεστάναι,
ὅρκον, ὃν ὀμωμόκατε, τούτοις ἀξιοῦντα καὶ ἀντι
τα ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι. οἷς ὑμεῖς κατὰ
δικαιότερον προσθεῖσθ' ἄν, ἢ τούτῳ· καὶ γὰρ
κατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς νόμοις πείθεσθ
τῶν ἴσων μέτεστιν ὑμῖν διὰ τοὺς νόμους, καὶ πάν
ἐστὶν ἀγαθὰ ὑμῖν, διὰ τοὺς νόμους ἐστίν, οὐ δι
δίαν, οὐδὲ διὰ τοὺς Μειδίου παῖδας.

ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος, ἴσως ἐμὲ φήσει λέγων. ἐγὼ ὁ συμβουλεύων ὅ τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῆται, ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζεσθαι, ιίν, οὔτε φύγοιμ᾽ ἄν, οὔτ᾽ ἀπαρνοῦμαι τοῦτο εἰ μέντοι ῥήτωρ ἐστίν, οἵους ἐνίους τῶν λεγόν- ιαὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε, ἀναιδεῖς (576) καὶ ἐξ ὑμῶν κότας, οὐκ ἂν εἴην οὗτος ἐγώ· εἴληφα μὲν γὰρ ῦν παρ᾽ ὑμῶν, τὰ δὲ ὄντα εἰς ὑμᾶς, πλὴν πάνυ :παντ᾽ ἀνήλωκα. καίτοι, καὶ εἰ τούτων ἦν πο- ;, κατὰ τοὺς νόμους ἔδει παρ᾽ ἐμοῦ δίκην λαμ- ·κ ἐφ᾽ οἷς ἐλειτούργουν ὑβρίζειν. ἔτι τοίνυν οὐ- ', ὅςτις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. καὶ ιφομαι· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οὐδενὸς ἕνεκα τούτων ὑμῖν πώποτ᾽ εἶπον· ἀλλ᾽ ἁπλῶς κατ᾽ ἐμαυτὸν ὶ λέγειν καὶ πράττειν, ὅ τι ἂν συμφέρον ὑμῖν ἀλλὰ τούτῳ πάντας αὐτίκα δὴ μάλα συνεξετα- τοὺς ῥήτορας ὄψεσθ᾽ ἐφεξῆς. καίτοι πῶς ἐστὶ οὔνομα μὲν τοῦτο ὡς ὄνειδος προφέρειν ἐμοί, ν δ᾽ αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σωθῆναι;

ι τοίνυν ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτ᾽ ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμέ- ιρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν. ἐγὼ δ᾽ ἐσκέ- , ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημί, καὶ οὐκ ἂν ἀρνη- ιὶ μεμελετηκέναι γ᾽ ὡς ἐνῆν μάλιστα ἐμοί· καὶ θλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέ- περὶ τούτων ἐρεῖν ἤμελλον πρὸς ὑμᾶς· γεγρα- ·τοι μοι τὸν λόγον Μειδίαν· ὁ γὰρ τὰ ἔργα ώς, περὶ ὧν εἰσὶν οἱ λόγοι, δικαιότατ᾽ ἂν ταύ- :ὴν αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμένος οὐδ᾽ ὁ μεριμνήσας ι λέγειν νῦν. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο ποιῶ, ὦ ἄν- ναῖοι, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· Μειδίαν μέντοι

μηδὲν ἐσκέφθαι πώποτ' ἐν παντὶ τῷ βίῳ δίκαιον, ι
ἐστιν· εἰ γὰρ καὶ κατὰ μικρὸν ἐπῄει τὰ τοιαῦτ' ε
σκοπεῖν, οὐκ ἂν τοσοῦτον διημάρτανε τοῦ πράγματι

Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου κατηγ
(577) ὀκνήσειν, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἅπερ τότ' ἐ
μα λέγειν, ὅτ' ἦν ἡ προβολή, ταῦτα καὶ νῦν ἐρεῖν,
ὅσοι, δέον ἐξιέναι, κατέμενον, καὶ ὅσοι τὰ φρούρια τ
ἔρημα λελοιπότες, ἐξεκλησίασαν, καὶ χορευταὶ καὶ
καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν, οἱ κατεχειροτόνησαν αὐτοῦ.
γὰρ τοῦτο θράσους καὶ ἀναιδείας τότ' ἀφίκετο, ὦ
δρες δικασταί, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν, ὥστε
κῶς λέγων καὶ ἀπειλῶν καὶ βλέπων εἰς τὸν ἀεὶ θ
βοῶντα τόπον τῆς ἐκκλησίας, καταπλήξειν ᾤετο τὸν
μον ἅπαντα. ἧ καὶ γελοῖα εἶναι τὰ νῦν, οἶμαι, δάι
εἰκότως ἂν αὐτοῦ δοκοίη. τί λέγεις, ὦ μιαρὰ κεφ
σὺ τὰ σαυτοῦ παιδία ἀξιώσεις ἐλεεῖν, ἢ σέ, τοὺς δ
σπουδάζειν εἰς τὰ σά, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ προπ
λακισμένους; σὺ μόνος τῶν ὄντων ἀνθρώπων, ἐπὶ
τοῦ βίου τοσαύτης ὑπερηφανίας καὶ ὑπεροψίας πλ
ὢν πάντων ἀνθρώπων ἔσῃ φανερώτατος, ὥστε καὶ τ
οὓς μηδέν ἐστί σοι πρᾶγμα, λυπεῖσθαι, τὴν σὴν θ
σύτητα καὶ φωνὴν καὶ τὸ σὸν σχῆμα καὶ τοὺς ι
ἀκολούθους καὶ πλοῦτον καὶ ὕβριν θεωροῦντας, ἐ
τῷ κρίνεσθαι παραχρῆμα ἐλεηθήσῃ; μεγάλην μέντ
ἀρχήν, μᾶλλον δὲ τέχνην, εἴης ἂν εὑρηκώς, εἰ δύο τὰ
τιώτατα ἑαυτοῖς ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ περὶ σαυτὸν
ναιο ποιεῖσθαι, φθόνον ἐξ ὧν ζῇς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπα
ἔλεον. οὐκ ἔστιν οὐδαμόθεν σοι προσήκων ἔλεος, ο
καθ' ἕν, ἀλλὰ τοὐναντίον, μῖσος, καὶ φθόνος, καὶ ὀρ
τούτων γὰρ ἄξια ποιεῖς. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπάνειμι,

ὶ δήμου κατηγορήσει καὶ (578) τῆς ἐκκλησίας. ὅταν
τοῦτο ποιῇ, ἐνθυμεῖσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἄνδρες
ασται, ὅτι οὗτος τῶν μεθ' ἑαυτοῦ στρατευσαμένων
τέων, ὅτε εἰς Ὄλυνθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς
ἐκκλησίαν, κατηγόρει. πάλιν νῦν, μείνας, πρὸς τοὺς
ληλυθότας, τοῦ δήμου κατηγορήσει. πότερον οὖν
ῆς, ἄν τε μένητε ἄν τε ἐξίητε, ὁμολογήσετε εἶναι τοι-
τοι, οἵους Μειδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει, ἢ τοὐναντίον,
ῖτον ἀεὶ πανταχοῦ θεοῖς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; ἐγὼ
οἶμαι τοῦτον τοιοῦτον· ὃν γὰρ οὐχ ἱππεῖς, οὐ συν-
ζοντες, οὐδ' φίλοι δύνανται φέρειν, τί τοῦτον εἴπῃ τις;
ὶ μὲν, νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἀθηνᾶν,
ρήσεται γάρ, εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή,) ὅθ' οὗτος, ὡς
ήλλαγμαι, περιιὼν ἐλογοποίει, ἔνδηλοί τινες ἦσαν
θόμενοι τῶν πάνυ τούτῳ λαλούντων ἡδέως. καὶ νὴ
α αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη· οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄν-
ωπος, ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος, καὶ λέγειν δύναται
νος, καὶ πάντες εἰσὶ τούτῳ καθάρματα, καὶ πτωχοί,
ὶ οὐδὲ ἄνθρωποι. τὸν οὖν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑπερηφα-
ς ὄντα, νῦν ἂν ἀποφύγῃ, τί ποιήσειν οἴεσθε; ἐξ ὅτου
τοῦτ' ἂν εἰδείητε, ἐγὼ φράσω· εἰ τοῖς μετὰ τὴν κα-
χειροτονίαν τεκμηρίοις θεωρήσαιτε. τίς γάρ ἐστιν,
τις, καταχειροτονηθὲν αὐτοῦ, καὶ ταῦτ' ἀσεβεῖν περὶ
ν ἑορτήν, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπῆν ἀγὼν ἔτι μηδὲ κίν-
νος, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ, καὶ μέτριον παρέ-
εν ἑαυτόν, τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον, εἰ καὶ
πάντα: οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ Μειδίας, ἀλλ'
ὁ τῆς ἡμέρας ταύτης (579) λέγει, λοιδορεῖται, βοᾷ.
ροτονεῖταί τις· Μειδίας Ἀναγυράσιος προβέβληται.
ουτάρχου προξενεῖ, τὰ ἀπόῤῥητα οἶδεν, ἡ πόλις αὐ-

τὸν οὐ χωρεῖ. καὶ ταῦτα πάντα ποιεῖ, δῆλον ὅτι ἄλλο ἐνδεικνύμενος, ἢ ὅτι „ἐγὼ πέπονθα οὐδὲν ὑ καταχειροτονίας, οὐδὲ δέδοικα, οὐδὲ φοβοῦμαι τ λοντα ἀγῶνα.“ ὃς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν αἰσχρὸν ἡγεῖται, τὸ δὲ μηδὲ τίζειν ὑμῶν νεανικόν, τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι προςήκει; οὐδὲ γὰρ ἕξειν ὑμᾶς, ὅ τι χρήσεσθ νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέγα φρονῶν, μέγα γόμενος, βίαιος, ἀναιδής. ποῦ ληφθήσεται, νῦν κρούσηται;

Ἀλλ' ἔγωγε, εἰ μηδενὸς ἕνεκα τῶν ἄλλων, δημηγοριῶν, ὧν ἑκάστοτε δημηγορεῖ, καὶ ἐν οἷς τὴν μεγίστην ἂν αὐτὸν δικαίως οἶμαι δίκην δοῦνα γάρ δήπου τοῦθ', ὅτι, ἂν μέν τι τῶν δεόντων ἀπ θῇ τῇ πόλει, καὶ τοιοῦτον, οἷον εὐφρᾶναι πάντ δαμοῦ πώποτε Μειδίας τῶν συνηδομένων οὐδὲ τῶ χαιρόντων ἐξητάσθη τῷ δήμῳ· ἂν δέ τι φλαῦρον δεὶς ἂν βούλοιτο τῶν ἄλλων, πρῶτος ἀνέστηκεν καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῷ καιρῷ, καὶ τῆς ἀπολαύων, ἥν, ἐπὶ τῷ περὶ τῶν συμβεβηκότων σθαι, ποιεῖσθε ὑμεῖς· „τοιοῦτοι γάρ ἐστε, ὦ Ἀθηναῖοι· οὐδὲ γὰρ ἐξέρχεσθε, οὐδ' οἴεσθε δ ματα εἰςφέρειν. εἶτα θαυμάζετ', εἰ κακῶς τὰ πρ ὑμῖν ἔχει; ἐμὲ οἴεσθ' ὑμῖν εἰςοίσειν, ὑμεῖς δὲ νεμ ἐμὲ οἴεσθε τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσε τοιαῦθ' ὑβρίζων, καὶ (580) τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ κακόνοιαν, ἣν κατὰ τῶν πολλῶν ὑμῶν ἔχων παρ' ἑαυτῷ περιέρχεται, φανερὰν ἐπὶ τοῦ καιρο στάς. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶ νῦν, ὅταν ἐξαπατῶν καὶ φενακίζων ὀδύρηται, κ

καὶ δέηται, ταῦθ' ὑποβάλλειν αὐτῷ· „τοιοῦτ
Μειδία· ὑβριστὴς γὰρ εἶ· οὐκ ἐθέλεις ἔχειν π
τῷ τὼ χεῖρε. εἶτα θαυμάζεις, εἰ κακὸς κακῶ
ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαί σου, αὐτὸς
σειν; καὶ ἡμᾶς μὲν ἀποψηφιεῖσθαί σου, σὺ δὲ
σεσθαι;"

Καὶ βοηθοῦσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ,
τούτῳ χαρίσασθαι μὰ τοὺς θεοὺς βουλόμενοι,
ρεάζειν ἐμοὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἣν οὗτος α
ἐμέ, ἄν τ' ἐγὼ φῶ, ἄν τε μὴ φῶ, φησὶν εἶναι,
ζεται οὐκ ὀρθῶς. ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν
ἐνίοτε ἐπαχθεῖς ποιεῖν· ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν οὐδ
θῶς κακῶς, ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον ὁμολογῶ
οὐδ' ἀφιέντα ἀφίησιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς
ἀγῶσιν ἀπαντᾷ, καὶ νῦν ἀναβήσεται, μηδὲ
τῶν νόμων ἐπικουρίας ἀξιῶν ἐμοὶ μετεῖναι, πῶ
τος ἐπαχθής ἐστιν ἤδη καὶ μείζων, ἢ καθ' ὅ
ἑκάστῳ συμφέρει; ἔτι τοίνυν παρῆν, ὦ ἄνδ
ναῖοι, καὶ καθῆτο Εὔβουλος ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτ
κατεχειροτόνησε Μειδίου, καὶ καλούμενος ὀνομ
τιβολοῦντος τούτου καὶ λιπαροῦντος, ὡς ὑμεῖς
ἀνέστη. καὶ μήν, εἰ μὲν μηδὲν ἠδικηκότος ἡ
προβολὴν γεγενῆσθαι, τότ' ἔδει τόν γε φίλον δ
εἰπεῖν καὶ βοηθῆσαι· (581) εἰ δέ, καταγνοὶ
τότε, διὰ ταῦτ' οὐχ ὑπήκουσε, νῦν δ', ὅτι πρ
κεν ἐμοί, διὰ ταῦτα τοῦτον ἐξαιτήσεται, ὑμῖν ο
ἔχει χαρίσασθαι· μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δη
τηλικοῦτος, ὥςτε, συνειπών, τὸν μὲν ὑβρίσθα
μὴ δοῦναι δίκην, ποιῆσαι. ἀλλ', εἰ κακῶς
ποιεῖν, Εὔβουλε, (ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς

ἀνθ᾽ ὅτου,) δύνασαι μέν, καὶ πολιτεύῃ· κατὰ τοὺς νόμους δ᾽, ἥντινα βούλει, παρ᾽ ἐμοῦ δίκην λάμβανε· ὧν δ᾽ ἐγὼ παρὰ τοὺς νόμους ὑβρίσθην, μή μ᾽ ἀφαιροῦ τὴν τιμωρίαν. εἰ δ᾽ ἀπορεῖς ἐκείνως με κακῶς ποιῆσαι, εἴη ἂν καὶ τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, εἰ, τοὺς ἄλλους ῥᾳδίως κρίνων, ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ᾽ ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις.

Πέπυσμαι τοίνυν, καὶ Φιλιππίδην καὶ Μνησαρχίδην καὶ Διότιμον τὸν Εὐωνυμέα καὶ τοιούτους τινὰς πλουσίους καὶ τριηράρχους ἐξαιτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ᾽ ὑμῶν αὐτόν, αὐτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην. περὶ ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ· καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην. ἀλλ᾽ ἃ θεωρεῖν ὑμᾶς, ὅταν οὗτοι δέωνται, δεῖ καὶ λογίζεσθαι, ταῦτ᾽ ἐρῶ. ἐνθυμεῖσθ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ γένοιντο (ὃ μὴ γένοιτο, οὐδ᾽ ἔσται,) οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας μετὰ Μειδίου καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καί τις ὑμῶν, τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων, ἁμαρτὼν εἴς τινα τούτων, μὴ τοιαῦθ᾽, οἷα Μειδίας εἰς ἐμέ, ἀλλ᾽ ὁτιοῦν ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι πεπληρωμένον ἐκ τούτων, τίνος συγγνώμης ἢ τίνος ἐλέου τυχεῖν ἂν οἴεσθε; ταχύ γ᾽ ἂν χαρίσαιντο; οὐ γάρ, ἢ δεηθέντι τῳ τῶν πολλῶν προσχοῖεν; ἀλλ᾽ (582) οὐκ ἂν εὐθέως εἴποιεν „τὸν δὲ βάσκανον! τὸν δὲ ὄλεθρον! τοῦτον δὲ ὑβρίζειν; ἀναπνεῖν δέ; ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν ἔδει;“ μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτοις τοῖς οὕτω χρησαμένοις ἂν ὑμῖν, ἄλλως πως ἔχετε ὑμεῖς, μηδὲ τὸν πλοῦτον, μηδὲ τὴν δόξαν τὴν τούτων θαυμάζετε, ἀλλ᾽ ὑμᾶς αὐτούς. πολλὰ τούτοις ἀγαθά ἐστιν, ἃ τούτους οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι· μὴ τοίνυν μηδ᾽ οὗτοι τὴν ἄδειαν, ἣν ἡμῖν κοινὴν οὐσίαν οἱ νόμοι

παρέχουσι, κωλυόντων κεκτῆσθαι. οὐδὲν δεινὸν οὐδ' ἐλεεινὸν Μειδίας πείσεται, ἂν ἴσα κτήσηται τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, οὓς νῦν ὑβρίζει καὶ πτωχοὺς ἀποκαλεῖ, ἃ δὲ νῦν περιόντ' αὐτὸν ὑβρίζειν ἐπαίρει, περιαιρεθῇ. οὐδ' οὗτοι δήπου ταῦθ' ὑμῶν εἰσὶ δίκαιοι δεῖσθαι, „μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσητε, ὦ ἄνδρες δικασταί· μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινά· μὴ εὐορκεῖτε· ἡμῖν δότε τὴν χάριν ταύτην. ταῦτα γάρ, ἄν τι δέωνται περὶ τούτου, δεήσονται, κἂν μὴ ταῦτα λέγωσι τὰ ῥήματα. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ φίλοι, καὶ δεινόν, εἰ μὴ πλουτήσει Μειδίας, ἡγοῦνται· εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς ποιοῦσι· χρήματα δ' αὐτῷ παρ' ἑαυτῶν δόντων, ἵν' ὑμεῖς μέν, ἐφ' οἷς εἰςήλθετε ὀμωμοκότες, δικαίως ψηφίσησθε, οὗτοι δὲ παρ' αὐτῶν τὰς χάριτας, μὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας αἰσχύνης, ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματ' ἔχοντες μὴ πρόοιντ' ἄν, πῶς ὑμῖν καλὸν τὸν ὅρκον προέσθαι;

Πλούσιοι πολλοὶ συνεστηκότες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προςειληφότες, ὑμῶν παρίασι δεησόμενοι. τούτων μηδενί με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προῆσθε, ἀλλ', ὥςπερ ἕκαστος τούτων (583) ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων, καὶ ὑπὲρ τούτου, σπουδάσεται, οὕτως ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ τῶν νόμων, καὶ ἐμοῦ, τοῦ ἐφ' ὑμᾶς καταπεφευγότος, σπουδάσατε, καὶ τηρήσατε τὴν γνώμην ταύτην, ἐφ' ἧς νῦν ἐστέ. καὶ γάρ, εἰ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τόθ', ὅτ' ἦν ἡ προβολή, τὰ πεπραγμένα ὁ δῆμος ἀκούσας ἀπεχειροτόνησε Μειδίου, οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν· καὶ γὰρ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ μὴ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα ταῦτ' εἶναι, καὶ πολλὰ ἂν εἶχέ τις αὐτὸν παραμυθήσασθαι. νῦν δὲ τοῦτο καὶ

πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίη, εἰ παρ᾽ αὐτὰ μὲν τἀδικήματα οὕτως ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἔχοντες ἐφαίνεσθε, ὥστε Νεοπτολέμου, καὶ Μνησαρχίδου, καὶ Φιλιππίδου, καί τινων τῶν σφόδρα τούτων πλουσίων, δεομένων καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, ἐβοᾶτε μὴ ἀφεῖναι, καί, προσελθόντος μοι Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου, τηλικοῦτ᾽ ἀνεκράγετε, ὡς, τοῦτ᾽ ἐκεῖνο, χρήματά μου ληψομένου, ὥστε με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φοβηθέντα τὸν ὑμέτερον θόρυβον, θοἰμάτιον προέσθαι, καὶ μικροῦ γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι, φεύγοντα ἐκεῖνον, ἕλκοντά με· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπαντῶντες „ὅπως ἐπέξει τῷ μιαρῷ καὶ μὴ διαλύσει· θεάσονταί σε τί ποιήσεις Ἀθηναῖοι“ τοιαῦτα, λέγοντες· ἐπειδὴ δὲ κεχειροτόνηται μὲν ὕβρις τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἐν ἱερῷ δ᾽ οἱ ταῦτα κρίνοντες καθεζόμενοι διέγνωσαν, διέμεινα δὲ ἐγώ, καὶ οὐ προὔδωκα οὔθ᾽ ὑμᾶς, οὔτ᾽ ἐμαυτόν, τηνικαῦτ᾽ ἀποψηφιεῖσθε ὑμεῖς; μηδαμῶς· πάντα γὰρ τὰ αἴσχιστα ἔνεστιν (584) ἐν τῷ πράγματι. εἰμὶ δ᾽ οὐ τούτων ὑμῖν ἄξιος· πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; κρίνων ἄνθρωπον καὶ δοκοῦντα καὶ ὄντα βίαιον καὶ ὑβριστήν, ἡμαρτηκότα ἀσελγῶς ἐν πανηγύρει, μάρτυρας τῆς ὕβρεως τῆς αὑτοῦ πεποιημένον οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπιδημήσαντας ἅπαντας τῶν Ἑλλήνων. ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πεπραγμένα τούτῳ. τί οὖν; ὑμῖν καταχειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοίνυν οἷόν τε ἀφανῆ τὴν γνῶσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λαθεῖν, οὐδ᾽ ἀνεξέταστον εἶναι, τί ποθ᾽, ὡς ὑμᾶς τοῦ πράγματος ἐλθόντος, ἔγνωτε· ἀλλ᾽, ἐὰν μὲν κολάσητε, δόξετε σώφρονες εἶναι καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ καὶ μισοπόνηροι· ἂν δ᾽ ἀφῆτε, ἄλλου τινὸς ἡττᾶσθαι. οὐ γὰρ ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ᾽ ὥσπερ Ἀριστοφῶν,

τοδοὺς τοὺς στεφάνους, ἔλυσε τὴν προβολήν, ἀλλ' ἐξ ρεως, καὶ ἐκ τοῦ μηδὲν ἄν, ὧν πεποίηκεν, ἀναλῦσαι νασθαι, κρίνεται. πότερ' οὖν, τούτου γενομένου, κρεῖτ-ν αὖθις, ἢ νυνὶ κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νῦν· κοινὴ φ ἡ κρίσις, καὶ τἀδικήματα πάντ', ἐφ' οἷς κρίνεται, ινά.

Ἔτι δὲ οὐκ ἐμὲ ἔτυπτεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον τος, οὐδ' ὕβριζε τῇ διανοίᾳ τότε, ποιῶν οἷα ἐποίει, ἅπαντας, ὅσους περ ἂν οἴηταί τις ἧττον ἐμοῦ δύ-τθαι δίκην ὑπὲρ αὑτῶν λαβεῖν. εἰ δὲ μὴ πάντες ἐπαί-θε, μηδὲ πάντες ἐπηρεάζεσθε χορηγοῦντες, ἴστε δή-υ τοῦθ', ὅτι οὐδ' ἐχορηγεῖθ' ἅμα πάντες, οὐδὲ δύ-τ' ἂν ποθ' ὑμᾶς ἅμα πάντας μιᾷ χειρὶ οὐδεὶς προ-λακίσαι, ἀλλ', ὅταν εἷς, ὁ παθών, μὴ λάβῃ δίκην, θ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ προςδοκᾶν τὸν πρῶτον μετὰ ῦτ' (585) ἀδικησόμενον γενήσεσθαι, καὶ μὴ παρορᾶν τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθεῖν περιμένειν, ἀλλ' ὡς πλείστου φυλάττεσθαι. μισεῖ Μειδίας ἴσως ἐμέ· ῶν δέ γε ἕκαστον ἄλλος τις. ἆρ' οὖν συγχωρήσαιτ' τοῦτον, ὅςτις ἐστὶν ἕκαστος ὁ μισῶν, κύριον γενέ-αι τοῦ ταῦθ', ἅπερ οὗτος ἐμέ, ὑμῶν ἕκαστον ποιῆ-ι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες ηναῖοι, προῆσθε τούτῳ. ὁρᾶτε δέ. αὐτίκα δὴ μάλα, ιδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μὲν ττον ἴσως, ὁ δὲ σχολαίτερον, οἴκαδ' ἄπεισιν, οὐδὲν φροντίζων, οὐδὲ μεταστρεφόμενος, οὐδὲ φοβούμενος, ' εἰ φίλος οὔτ' εἰ μὴ φίλος αὐτῷ συντεύξεταί τις, οὔ-τε εἰ μέγας ἢ μικρός, οὐδ' εἰ ἰσχυρὸς ἢ ἀσθενής, οὐ-τῶν τοιούτων οὐδέν. τί δή ποτε; ὅτι τῇ ψυχῇ τοῦτ' ε, καὶ θαῤῥεῖ, καὶ πεπίστευκε τῇ πολιτείᾳ, μηδένα

αὐτὸν ἕλξειν μηδ᾽ ὑβριεῖν μηδὲ τυπτήσειν. εἶτ᾽, ἐφ᾽ ἧ ἀδείᾳ αὐτοὶ πορεύεσθε, ταύτην οὐ βεβαιώσαντες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρή με λογισμῷ περιεῖναι, ταῦτα παθόντα, καὶ ζῆν, εἰ περιόψεσθέ με νῦν ὑμεῖς; θάῤῥει νὴ Δία, φήσειέ τις ἄν· οὐ γὰρ ἔτ᾽ οὐδὲν ὑβρισθήσει. ἐὰν δέ, τότ᾽ ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ προδῶτε μήτ᾽ ἐμέ, μήθ᾽ ὑμᾶς αὐτούς, μήτε τοὺς νόμους. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο εἰ θέλοιτε σκοπεῖν καὶ ζητεῖν, τῷ ποτ᾽ εἰσὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες ἰσχυροὶ καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων, ἄν τε διακοσίους, ἄν τε χιλίους, ἄν θ᾽ ὁπόσους ἂν ἡ πόλις καθίσῃ· οὔτε τῷ μεθ᾽ ὅπλων εἶναι συντεταγμένοι μόνοι τῶν ἄλλων πολιτῶν, εὕροιτ᾽ ἄν, οὔτε τῷ τὰ σώματ᾽ ἄριστ᾽ ἔχειν, καὶ μάλιστα ἰσχύειν, [τοὺς δικάζοντας], οὔτε τῷ τὴν ἡλικίαν εἶναι νεώτατοι, (586) οὔτε τῶν τοιούτων οὐδενί, ἀλλὰ τῷ τοὺς νόμους ἰσχύειν. ἡ δὲ τῶν νόμων ἰσχὺς τίς ἐστιν; ἆρ᾽ ἐάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος ἀνακραγῃ, προςδραμοῦνται, καὶ παρέσονται βοηθοῦντες; οὔ· γράμματα γὰρ γεγραμμένα ἐστί, καὶ οὐχὶ δύναιντ᾽ ἂν τοῦτο ποιῆσαι. τίς οὖν ἡ δύναμις αὐτῶν ἐστίν; ὑμεῖς, ἐὰν βεβαιῶτε αὐτούς, καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὐκοῦν οἱ νόμοι τε ὑμῖν εἰσὶν ἰσχυροί, καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοίνυν τούτοις βοηθεῖν ὁμοίως, ὥςπερ ἂν αὐτῷ τις ἀδικουμένῳ, καὶ τὰ τῶν νόμων ἀδικήματα κοινὰ νομίζειν, ἐφ᾽ ὅτου περ ἂν λαμβάνηται, καὶ μήτε λειτουργίας μήτ᾽ ἔλεον μήτ᾽ ἄνδρα μηδένα μήτε τέχνην μηδεμίαν εὑρῆσθαι μήτ᾽ ἄλλο μηδέν, δι᾽ ὅτου παραβάς τις τοὺς νόμους οὐ δώσει δίκην.

Ὑμῶν οἱ θεώμενοι τοῖς Διονυσίοις εἰςιόντα εἰς τὸ θέατρον τοῦτον ἐσυρίττετε καὶ ἐκλώζετε, καὶ πάντα,

μίσους ἐστὶ σημεῖα, ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκοότες πω περὶ αὐτοῦ παρ᾽ ἐμοῦ. εἶτα, πρὶν μὲν ἐλεγχθῆναι τὸ πρᾶγμα, ὠργίζεσθε, προὐκαλεῖσθε ἐπὶ τιμωρίαν τὸν παθόντα, ἐκροτεῖθ᾽, ὅτε προὐβαλόμην αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δ᾽ ἐξελήλεγκται, καὶ προκατέγνωκεν ὁ δῆμος τούτου, εἰς ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τἄλλα προςεξήτασται τὰ πεπραγμένα τῷ μιαρῷ τούτῳ, καὶ δικάσοντες εἰλήχατε, καὶ πάντ᾽ ἐστὶν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπράξασθαι, νῦν ὀκνήσετε ἐμοὶ βοηθῆσαι; τῷ δήμῳ χαρίσασθαι; τοὺς ἄλλους σωφρονίσαι; μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας αὐτοὶ τὸ λοιπὸν διάγειν, παράδειγμα ποιήσαντες τοῦτον τοῖς ἄλλοις;

Πάντων οὖν ἕνεκα (587) τῶν εἰρημένων, καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ χάριν, περὶ οὗ τὴν ἑορτὴν ἀσεβῶν οὗτος ἥλωκε, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν θέμενοι ψῆφον, τιμωρήσασθε τοῦτον.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

Δύο ἦσαν Ἀθήναις βουλαί, ἡ μὲν διηνεκής, ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ περί τε φόνων ἑκουσίων καὶ τραυμάτων καὶ τοιούτων τινῶν δικάζουσα, ἑτέρα δὲ ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα· αὕτη δὲ κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἠμείβετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τὴν βουλευτικὴν ἡλικίαν ἀγόντων συνισταμένη. νόμος δὲ ἦν ἐπιτάττων τῇ βουλῇ ταύτῃ ποιεῖσθαι τριήρεις καινάς, ἐὰν δὲ μὴ ποιήσηται, κωλύων

αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ δήμου δωρεάν. νῦν τοίνυν ἡ μὲν βουλὴ τὰς τριήρεις οὐκ ἐποιήσατο, Ἀνδροτίων δὲ γέγραφεν ἐν τῷ δήμῳ ψήφισμα στεφανῶσαι τὴν βουλήν. ἐπὶ τούτῳ παρανόμων κρίνεται, κατηγορούντων αὐτοῦ δύο ἐχθρῶν, Εὐκτήμονος καὶ Διοδώρου. καὶ προείρηκε μὲν ὁ Εὐκτήμων, δεύτερος δὲ ὁ Διόδωρος ἐπαγωνίζεται τούτῳ τῷ λόγῳ. φασὶ δὲ οἱ κατήγοροι πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα, (νόμου γὰρ κελεύοντος μὴ πρότερον εἰς τὸν δῆμον ψήφισμα ἐκφέρειν, πρὶν ἐν τῇ βουλῇ δοκιμασθείη, τὸν Ἀνδροτίωνα παρὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰςενεγκεῖν τὴν γνώμην,) δεύτερον δὲ ὑπεναντίον ἐκείνῳ τῷ νόμῳ τῷ κελεύοντι μὴ ποιησαμένην τὴν βουλὴν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν· εἰ γὰρ αἰτεῖν οὐκ ἔξεστι, δῆλον ὡς (588) οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται. τούτους μὲν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους· παρέχονται δὲ καὶ κατὰ τοῦ προσώπου δύο, τὸν τῆς ἑταιρήσεως καὶ τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ, καὶ φασὶ τὸν Ἀνδροτίωνα κατὰ ἀμφοτέρους ἄτιμον εἶναι· καὶ γὰρ πεπορνεῦσθαι καὶ χρέος πατρῷον ὀφείλειν τῇ πόλει.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διάφοροι παρ᾽ Ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί, ὧν αἱ μὲν κληρωταί, αἱ δὲ χειροτονηταί, αἱ δὲ αἱρεταί. καὶ κληρωταὶ μὲν αἱ κατὰ κλῆρον γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν δικαστῶν, χειροτονηταὶ δὲ αἱ κατὰ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν στρατηγῶν, αἱρεταὶ δὲ αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. τῶν πεντακοσίων δὲ εἴπομεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ τρεῖς. καὶ πρώτη ἐστὶ τὸ τὴν τῶν κα-

τίων τὰ δημόσια πράγματα διοικεῖν, τὴν δὲ ἐν ρ πάγῳ τὰ φονικὰ μόνον. εἰ δέ τις εἴποι ὅτι καὶ δημόσια διῴκει, λέγομεν ὅτι, ἡνίκα μεγίστη ἀνάγκη ετο, τότε περὶ δημοσίων συνήγετο. δευτέρα διαφο-ιτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων ἀριθμῷ ὑποπίπτει ὡρι-ρ, ἡ δὲ ἀορίστῳ. ὡς γάρ τινες τῶν ῥητόρων λέγου-ατ᾽ ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προςετίθεντο· ὡς ·ες, ὅτι οἱ ἓξ μόνον θεσμοθέται. ἦσαν γὰρ ἓξ θε-έται, οἱ περὶ ἑταιρήσεως δικάζοντες· ἦσαν δὲ καὶ τρεῖς, εἷς ἐπώνυμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἐπώνυ-ὀνομάζετο, δεύτερος ὁ βασιλεύς, ὁ τὰ τῶν ὀρφανῶν σεβειῶν διοικῶν, τρίτος ὁ πολέμαρχος, ὁ τῶν πολε-, (589) ἐπιμελούμενος. οἱ δὲ θεσμοθέται ἐνιαυτὸν ἦρχον, πρὸ τῆς ἀρχῆς κρινόμενοι περὶ τοῦ προλα-ς παντὸς βίου· καὶ εἰ μὲν εὑρέθησαν ἐν πᾶσι δί-, ἦρχον τὸν ἐνιαυτόν. εἶτα πάλιν μετὰ τὸν ἐνιαυ-κρίνοντο, εἰ καλῶς ἐν αὐτῷ ἦρξαν· καὶ εἰ δικαίως ησαν ἄρξαντες, προςετίθεντο τῇ βουλῇ τῶν Ἀρειο-τῶν, (καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπέπιπτον ἀριθμῷ,) εἰ δὲ ξεβάλλοντο. τρίτη διαφορά, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντα-ν κατ᾽ ἐνιαυτὸν διεδέχετο, ἡ δὲ τῶν Ἀρειοπαγιτῶν ιάδοχος· εἰ μὴ γάρ τις ἥμαρτε μεγάλως, οὐκ ἐξε-πο. ἐπειδὴ δὲ οὐ πρόκειται ἡμῖν περὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ βουλῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν πεντακοσίων, ἀναγκαῖον ῖν ἡμᾶς πῶς ἦρχεν. ἰστέον ὅτι οὐκ ἐψήφιζον οἱ ναῖοι τοὺς μῆνας κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον, ὡς , ἀλλὰ κατὰ τὸν σεληνιακόν. κατὰ γὰρ τὸν ἡλια-χει ὁ ἐνιαυτὸς ἡμέρας τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε, συμβαίνει ἔχειν τὸν μῆνα ἡμέρας τριάκοντα καὶ . δεκάκις γὰρ τριάκοντα τριακόσια, δὶς τριάκοντα

ἑξήκοντα· λοιπὰ πέντε. τὸ τρίτον τῶν δώδεκα ρα· λοιπὴ μία. δωδέκατον δὲ τῆς μιᾶς δώδεκά ἐ τὰ δὲ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει τρ πεντήκοντα τέσσαρας, ὥςτε συμβαίνει τὸν μῆ ἡμέρας εἰκοσιεννέα ἥμισυ. δεκάκις γὰρ εἴκοσι δ δὶς εἴκοσι τεσσαράκοντα, δεκάκις ἐννέα ἐννενήκ ἐννέα δεκαοκτώ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν δώδεκα ἕξ. ὥ εἶναι ἡμέρας τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας, πεσθαι δὲ κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον ἡμέρας ἕνδ Ἀθηναῖοι κατὰ τριέτειαν συνάγοντες ἐποίουν ἐμβόλιμον μῆνα τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. ἔχει ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον τριακοσι τήκοντα τέσσαρας ἡμέρας. καὶ τὰς μὲν δύο ἡμέρ λουν οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας· ἐν αἷς ἄναρχος κὴ ἦν. ἐν ταύταις προεβάλλοντο τοὺς ἄρχοντα οὖν οἱ πεντακόσιοι τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν καὶ δυςχερῶς ἤνυον τὰ ματα, διεῖλον ἑαυτοὺς εἰς δέκα μερίδας κατὰ τὰ ἀνὰ πεντήκοντα· τοσούτους γὰρ ἑκάστη φυλὴ π λετο. ὥςτε συνέβαινε τοὺς πεντήκοντα ἄρχειν τῶ ἀνὰ τριάκοντα πέντε ἡμέρας. αὗται γὰρ αἱ τρ πέντε ἡμέραι εἰσὶ τὸ δωδέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυ κάκις γὰρ τριάκοντα τριακόσια, πεντάκις δέκα κοντα. ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν οἱ πεντήκοντα πολλοὶ τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα κατὰ κλῆρον μιᾶς ἡμε ἑπτά, ὁμοίως δὲ ἕκαστος τῶν ἄλλων ἀπὸ κλήρ τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις οὗ πληρωθῶσιν αἱ ἑπ ραι. καὶ συνέβαινε τοῖς ἄρχουσι τρεῖς μὴ ἄρχει στος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης δὲ μίαν μόνην ἦρχεν; ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κλεῖς·

ως ἐπιστεύετο καὶ πάντα τὰ χρήματα τῆς πόλεως· ὖν μὴ ἐρασθῇ τυραννίδος, διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν ιν αὐτὸν ἄρξαι. ἰστέον δ᾽ ὅτι οἱ μὲν πεντήκοντα οῦντο πρυτάνεις, οἱ δὲ δέκα πρόεδροι, ὁ δὲ εἷς ἐπι-:ης. μετιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ προκειμένου υ.

Ἔθος ἦν τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων λαμβάνου- χρήματα ἀπὸ τοῦ δήμου καινὰς τριήρεις ποιεῖν. ς δὲ ἦν τὴν βουλὴν τὴν δόξασαν τῷ δήμῳ καλῶς υλευκέναι (591) στεφανοῦσθαι. αὕτη οὖν ἡ βουλή, ἧς ὁ λόγος, λαβοῦσα τὰ χρήματα ἐκ τοῦ δήμου τὰς ρεις οὐκ ἐποίησεν, ἐδόκει δ᾽ εἰς τὰ ἄλλα πάντα κα-βεβουλευκέναι. ὁ γοῦν Ἀνδροτίων ὁ ῥήτωρ, προ-:ης ὢν ταύτης τῆς βουλῆς, ἔγραφε ψήφισμα στεφα-ῆναι τὴν βουλήν. τούτου ἐλάβοντο τοῦ ψηφίσματος παρανόμως γραφέντος Εὐκτήμων καὶ Διόδωρος, ροὶ ὄντες τοῦ Ἀνδροτίωνος. ἔστιν οὖν ἡ στάσις γματικὴ ἔγγραφος, ἐπίσκεψις μέλλοντος χρόνου, εἰ :όδε ποιῆσαι ἢ εἰ δεῖ τόδε δοῦναι ἢ μή. καὶ ἐπειδὴ : τὴν στάσιν τοῦ λόγου συμβάλλεται ὑμῖν τὸ μα- τὰς δικαιολογίας, φέρε πρῶτον τὰς τῶν κατηγόρων ίσωμεν. Εὐκτήμων οὖν καὶ Διόδωρος ἐπιλαμβά-αι κατὰ τέσσαρας νόμους τοῦ ψηφίσματος, ὧν πρῶ-ἐστιν ἀπροβούλευτον ψήφισμα μὴ εἰσιέναι ἐν τῷ δή- ἐπειδὴ γὰρ πολὺς ἦν ὁ δῆμος καὶ πολλάκις παρε-ετο, μὴ νοῶν εἰ ἔχει ἐμφωλεύουσαν κακουργίαν, τον παρεπέμπετο εἰς τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων, ὕτη ἠρεύνα εἰ ἔχει βλάβην τινὰ ἢ κακουργίαν, καὶ ις εἰσήγετο εἰς τὸν δῆμον. ἔδει οὖν αὐτὸν πρῶτον ἐγκαι τὸ ψήφισμα εἰς τὴν βουλήν. οὐκ εἰσήνεγκε δέ,

ἐπειδὴ νεωστὶ ἄρξασα ἦν ἡ βουλή, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ δια φωνηθῇ· ἕκαστος γὰρ τὸν πρὸ αὐτοῦ θέλει δεῖξαι κα κῶς πράξαντα. δεύτερος νόμος, τὴν βουλὴν τὴν ποι σασαν τὰς τριήρεις αἰτεῖν τὴν δωρεάν. τρίτος νόμο τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι· Ἀνδροτίων ἄρα, ὁ ἡταίρηκεν, οὐκ ὤφειλε πολιτεύεσθαι. τέταρτος νόμος τὸν ἐποφείλοντα τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι· σὺ δὲ ὦ Ἀνδροτίων, ὀφείλεις· οὐκ (592) ἄρα δεῖ σε πολιτεύ σθαι. εἴπωμεν δὲ καὶ τὰς τοῦ φεύγοντος δικαιολογίας ὁ τοίνυν Ἀνδροτίων πρὸς τὸν πρῶτον νόμον ἔθει ἀγω νίζεται· λέγει γὰρ ὅτι ἔθος ἐκράτησεν ἀπροβούλευτο ψήφισμα εἰςάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ. πρὸς δὲ τὸν δεύτερο ἀντινομικῶς· παραφέρει γὰρ καὶ αὐτὸς ἕτερον νόμο λέγοντα τὴν βουλήν, ἐὰν δόξῃ καλῶς βεβουλευκέναι ἐ τῷ δήμῳ, στεφανοῦσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους δύο πα ραγραφικῶς ἀγωνίζεται, λέγων ὅτι ἄρτι οὐκ ὤφειλε κρι νεσθαι περὶ τούτων.

Τινὲς δ᾽ ἐπεχείρησαν τοῦτον τὸν λόγον εἰς στάσ ἀνενεγκεῖν πραγματικὴν τὴν πρὸς ἀντινομίαν, λέγοντ ὅτι „ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα δύο νόμοι μάχονται ἀλλήλοις περιστάσεως, ὧν ὁ εἷς παραβέβασται διὰ τὸ κυρωθῆν τὸν ἕτερον.“ ἀλλὰ λέγομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ τ πρὸς ἀντινομίαν οὐδέτερος παραβαίνεται, ἀλλὰ σκοποῦ μεν ποῖον δεῖ παραβαθῆναι. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ ο οὕτως· ὁ εἷς γὰρ τῶν νόμων παραβέβασται, ὁ λέγων τ βουλὴν τὴν μὴ ποιήσασαν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δω ρεάν. τοῦτο δὲ οὐκ ἴδιον πραγματικῆς τῆς πρὸς ἀντι νομίαν, ἀλλὰ μόνης ἀντινομίας.

Ἰστέον δὲ ὅτι, ἡνίκα δύο ὦσι κατήγοροι, ὧν ὁ μ εἷς νεώτερος, ὁ δὲ ἕτερος πρεσβύτερος, οὗτος λαμβ

τὴν πρωτολογίαν κατὰ τιμήν, ὥςπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Εὐκτήμων ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν ὡς πρεσβύτερος, καὶ εἶπε τὰ προοίμια καὶ τὴν κατάστασιν καὶ μέρος τι τῶν ἀγώνων. ὁ δὲ Διόδωρος ἰδιώτης ὢν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους τὸν παρόντα λόγον· καὶ ἔστι δευτερολογία, ἔχει δὲ ἃ παρέλιπεν ὁ Εὐκτήμων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

(593) Ὅπερ Εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ᾽ Ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν, τοῦτο κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. συμβέβηκε δέ, πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους Εὐκτήμονος ὑβρισμένου, ἐλάττω ταῦτ᾽ εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων δι᾽ Ἀνδροτίωνος πραγμάτων. οὗτος μέν γε εἰς χρήματα καὶ τὸ παρ᾽ ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν ἐπεβουλεύθη· ἐμὲ δὲ οὐδ᾽ ἂν ἐδέξατο τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς, εἰ τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ τούτου παρ᾽ ὑμῖν ἐπιστεύθη. αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειέ τις, εἰ μὴ τύχοι προσόμοιος ὢν τούτῳ, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφήν, οὐκ ἐπ᾽ ἐμέ, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν θεῖόν μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντα εἰς ταὐτό, ὡς πεποιηκότι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν· ὃν εἰ συνέβη τότε ἁλῶναι, τίς ἂν ἀθλιώτερα ἐμοῦ πεπονθὼς ἦν ὑπὸ τούτου; τίς γὰρ ἂν ἢ

φίλος ἢ ξένος εἰς ταὐτό ποτ' ἐλθεῖν ἠθέλησ
δ' ἂν εἴασε πόλις που παρ' ἑαυτῇ γενέσθο
το ἀσέβημα δοκοῦντα εἰργάσθαι; οὐκ ἔσ
ἐγὼ τοίνυν ταῦτα μὲν οὐ παρὰ μικρόν, ἰ
παρ' ὑμῖν, ἀπελυσάμην, ἀλλ', ὥςτε τὸ πέ
(594) μὴ λαβεῖν τοῦτον τῶν ψήφων· τουτ
ὑμῶν πειράσομαι καὶ νῦν καὶ τὸν ἄλλον ἀπ
σθαι χρόνον. καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἔχι
λέγειν, ἐάσω· περὶ δ' ὧν οἴσετε τὴν ψῆφ
περὶ ὧν οὗτος δημοσίᾳ πεπολιτευμένος οὐκ
ἔβλαψεν, ἅ μοι παραλιπεῖν Εὐκτήμων ἐδόκε
ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ταῦτα διεξελθεῖν ἐν βραχέσι
ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν ἑώρων τινὰ ἁπλῆν τούτῳ, π
γει, πρὸς ὑμᾶς οὖσαν ἀπολογίαν, οὐκ ἂν ἐπι
αὐτῶν μνείαν οὐδεμίαν. νῦν δ' οἶδα σαφῶς
ἁπλοῦν μὲν οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχο
δ' ὑμᾶς πειράσεται, πλάττων καὶ παράγα
στα τούτων κακούργους λόγους. ἔστι γάρ
Ἀθηναῖοι, τεχνίτης τοῦ λέγειν, καὶ πάντα τὸ
λακεν ἐν τούτῳ. ὑπὲρ οὖν τοῦ μή, παραι
ὑμᾶς, ἐναντία μὲν τοῖς ὀμωμοσμένοις πεισ
σασθαι, ἀφεῖναι δὲ τοῦτον, ὃν ὑμῖν πολλῶν
κολάσαι, προσέχετε τὸν νοῦν οἷς ἐρῶ, ἵν',
ἐμοῦ, πρὸς ἕκαστον τῶν ὑπὸ τούτου ῥηθησο
ὑπολαμβάνειν, ἃ δεῖ.

Ἔστι γὰρ εἷς μέν, ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχε
γος, περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου. νόμος ἐστί,
ἀξίως ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεῦσαι δωρεᾶς, διδ
μον τὴν δωρεὰν αὐτῇ. ταῦτ' ἐπήρετο, φησί
της, διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος, ἔδοξεν. οὐδ

προβουλεύματος ἐνταῦθα· κατὰ γὰρ τὸν νόμον ἦν τὰ γινόμενα. ἐγὼ δ᾽ αὐτὸ τοὐναντίον οἶμαι, (νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδόξειν,) (595) περὶ τούτων τὰ προβουλεύματα ἐκφέρειν μόνων, περὶ ὧν κελεύουσιν οἱ νόμοι, ἐπεί, περὶ ὧν γε μὴ κεῖνται νόμοι, οὐδὲ γράφειν τὴν ἀρχὴν προσήκει οὐδὲ ἕν δήπου. φήσει τοίνυν, τοῦτον ἁπάσας τὸν τρόπον εἰληφέναι τὰς βουλάς, ὅσαι πώποτ᾽ ἔχουσι παρ᾽ ὑμῶν δωρεάν, καὶ οὐδεμιᾷ γεγενῆσθαι προβούλευμα πώποτε. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι μὲν οὐχὶ λέγειν αὐτὸν ἀληθῆ, μᾶλλον δὲ οἶδα σαφῶς· οὐ μὴν ἀλλ᾽ εἰ τοῦτο τοιοῦτ᾽ ἐστὶ τὰ μάλιστα, ὁ νόμος δὲ λέγει τἀναντία, οὐχ ὅτι πολλάκις ἡμάρτηται δήπου πρότερον, διὰ τοῦτ᾽ ἐπεξαμαρτητέον ἐστὶ καὶ νῦν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἀρκτέον, ὡς ὁ νόμος κελεύει, τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἀναγκάζειν ἀπὸ σοῦ πρώτου. σὺ δὴ μὴ λέγε, ὡς γέγονε τοῦτο πολλάκις, ἀλλ᾽ ὡς οὕτω προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γάρ, εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ᾽ ἐμιμήσω, διὰ τοῦτ᾽ ἀποφύγοις ἂν δικαίως, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἁλίσκοιο· ὥςπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων προήλω, σὺ τάδ᾽ οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως, ἂν σὺ νῦν δίκην δῷς, ἄλλος οὐ γράψει.

Περὶ τοίνυν τοῦ νόμου, τοῦ διαῤῥήδην οὐκ ἐῶντος ἐξεῖναι, μὴ ποιησαμένῃ τῇ βουλῇ τὰς τριήρεις, αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι τὴν ἀπολογίαν, ἣν ποιήσεται, καὶ θεωρῆσαι τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου, δι᾽ ὧν ἐγχειρεῖ λέγειν. ὁ νόμος, φησίν, οὐκ ἐᾷ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἐὰν μὴ ποιήσηται τὰς τριήρεις· ὁμολογῶ. δοῦναι δὲ οὐδαμοῦ, φησί, κωλύει τὸν δῆμον. ἐγὼ δ᾽, εἰ μὲν ἔδωκ᾽ αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα· εἰ δὲ μὴ πεποίημαι μνείαν περὶ τῶν νεῶν ἐν ὅλῳ τῷ ψη-

φίσματι, ἀλλ᾽ ἕτερ᾽ ἄττα λέγω, δι᾽ ἃ τὴν βουλὴν στεφανῶ, (596) πῶς παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα; ἔστι δὲ πρὸς ταῦτ᾽ οὐ χαλεπὸν τὰ δίκαια ὑμῖν ἀντειπεῖν· ὅτι πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς, καὶ ὁ ταῦτ᾽ ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης, ἠρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν, ὅτῳ δοκεῖ δωρεᾶς ἀξίως ἡ βουλὴ βεβουλευκέναι, καὶ ὅτῳ μή· καίτοι τούς γε μὴ αἰτοῦντας μηδὲ λαβεῖν ἀξιοῦντας, τὴν ἀρχὴν οὐδ᾽ ἐπερωτᾶν προσῆκεν. πρὸς τοίνυν τούτοις, ἔστιν ἃ Μειδίου κατηγοροῦντος τῆς βουλῆς, καὶ ἄλλων τινῶν, ἀναπηδῶντες οἱ βουλευταὶ ἐδέοντο μὴ σφᾶς ἀφελέσθαι τὴν δωρεάν. καὶ ταῦτα οὐ παρ᾽ ἐμοῦ δεῖ πυθέσθαι τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς, ἀλλ᾽ αὐτοὶ παρόντες ἴστε ἐν τῷ δήμῳ γενόμενα. ὥσθ᾽, ὅταν μὲν μὴ φῇ τὴν βουλὴν αἰτεῖν, ταῦθ᾽ ὑπολαμβάνετε· ὅτι δὲ οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾷ διδόναι, μὴ ποιησαμένῃ τὰς ναῦς, ὁ νόμος, καὶ τοῦτ᾽ ἐπιδείξω. διὰ ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ὁ νόμος, μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μὴ ποιησαμένῃ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἵνα μηδὲ πεισθῆναι μηδ᾽ ἐξαπατηθῆναι γένοιτ᾽ ἐπὶ τῷ δήμῳ. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων δυνάμει τὸ πρᾶγμα καταστῆσαι, ἀλλ᾽, ὃ δίκαιον ἦν εὑρεῖν ἅμα, καὶ συμφέρον τῷ δήμῳ, νόμῳ τετάχθαι. τὰς τριήρεις οὐ πεποίησαι; μὴ τοίνυν αἴτει τὴν δωρεάν. ὅπου δ᾽ αἰτεῖν οὐκ ἐᾷ, πῶς οὐ σφόδρα γε δοῦναι κωλύει;

Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι, τί δή ποτε, ἂν τἄλλα πάντα ἡ βουλὴ καλῶς βουλεύσῃ, καὶ μηδεὶς ἔχῃ μηδὲν ἐγκαλέσαι, τὰς δὲ τριήρεις μὴ ποιήσηται, τὴν δωρεὰν οὐκ ἔξεστιν αἰτῆσαι; εὑρήσετε (597) γὰρ τοῦτο τὸ ἰσχυρὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου κείμενον. ἅμα

ἂν μηδένα ἀντειπεῖν, ὡς οὐχ, ὅσα πώποτε τῇ πόλει
νεν, ἢ νῦν ἔστιν, ἀγαθά, ἢ θάτερα, ἵνα μηδὲν εἴπω
ὕρον, ἐκ τῆς τῶν τριήρων τὰ μὲν κτήσεως, τὰ δ'
υσίας γέγονεν. οἷον· (πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι λέγειν,
παλαιὰ καὶ καινά· ἃ δ' οὖν πᾶσι μάλιστ' ἀκοῦσαι
ριμα, τοῦτο μέν, εἰ βούλεσθε,) οἱ τὰ προπύλαια καὶ
παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες ἐκεῖνοι, καὶ τἄλλα ἀπὸ
βαρβάρων ἱερὰ κοσμήσαντες, ἐφ' οἷς φιλοτιμούμεθα
τες εἰκότως, ἴστε δήπου τοῦτο ἀκοῇ, ὅτι τὴν πόλιν
τόντες καὶ κατακλεισθέντες εἰς Σαλαμῖνα, ἐκ τοῦ
ρεις ἔχειν πάντα μὲν τὰ σφέτερα αὐτῶν καὶ τὴν πό-
τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἔσωσαν, πολλῶν δὲ καὶ
ίλων ἀγαθῶν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατέστησαν αἴτιοι,
ὐδ' ὁ χρόνος τὴν μνήμην ἀφελέσθαι δύναται. εἶεν·
ἐκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ παλαιά. ἀλλ' ἃ πάντες ἑω-
κτε, ἴσθ' ὅτι πρῴην Εὐβοεῦσιν ἡμερῶν τριῶν ἐβοη-
ατε, καὶ Θηβαίους ὑποσπόνδους ἀπεπέμψατε. ἆρ'
ταῦτ' ἐπράξατ' ἂν οὕτως ὀξέως, εἰ μὴ ναῦς εἴχετε
άς, ἐν αἷς ἐβοηθήσατε; ἀλλ' οὐκ ἂν ἠδύνασθε. ἄλ-
ολλὰ ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ἃ τῇ πόλει γέγονεν ἐκ τοῦ
ας κατεσκευάσθαι καλῶς ἀγαθά. εἶεν· ἐκ δὲ τοῦ
ὃς πόσα δεινά; τὰ μὲν πολλὰ ἐάσω· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ
λεικοῦ πολέμου, (τῶν γὰρ ἀρχαίων ἕν, ὃ πάντες
μᾶλλον ἐπίστασθε, ὑπομνήσω,) πολλῶν καὶ δεινῶν
ημάτων συμβάντων τῇ πόλει, οὐ πρότερον τῷ πο-
παρέστησαν, πρὶν τὸ ναυτικὸν (598) αὐτῶν ἀπώ-
. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; τὸν τελευταῖον γὰρ
, τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς
ἐδοκεῖτε ἀποστεῖλαι δυνήσεσθαι, πῶς διέκεισθ' ἡ
ς· ἴστε ὀρόβους ὄντας ὠνίους. ἐπειδὴ δ' ἀπεστεί-

λατε, εἰρήνης ἐτύχετε, ὁποίας τινὸς ἠβούλεσθε. ὡς καίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τηλικαύτην ἐχουσῶν ἐφ᾽ ἑκάτερα τῶν τριήρων, τοῦτον ὅρον τεθείκατε τ λῇ, πότερ᾽ αὐτὴν δεῖ λαβεῖν τὴν δωρεάν, ἢ οὔ. πάντα τἄλλα διοικήσειε καλῶς, δι᾽ ὧν δὲ τό τ᾽ ἐξ ταῦτ᾽ ἐκτησάμεθα, καὶ νῦν σώζομεν, ταύτας μὴ σαιτο, (τὰς τριήρεις λέγω,) οὐδὲν ἐκείνων ὄφελος γὰρ τῶν ὅλων σωτηρίαν πρῶτον ὑπάρχειν δεῖ σκευασμένην τῷ δήμῳ. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ᾽ ἐλ τοῦ νομίζειν αὑτῷ καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐξεῖναι τι ἂν βούληται, ὥςτε βεβουλευκυίας μὲν τἄλλα, ὅ πον ὑμεῖς ἀκούετε, τῆς βουλῆς, οὐ πεποιημένης τριήρεις, γέγραφε δοῦναι τὴν δωρεάν

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς οὐ παρὰ τὸν νόμον ἐστὶν ἂν οὗτος ἔχοι λέγειν, οὔθ᾽ ὑμεῖς πεισθείητε ἄν· δ᾽ αὐτὸν τοιοῦτον ἐρεῖν τινὰ ἐν ὑμῖν λόγον, ὡς βουλὴ γέγονεν αἰτία τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς ὁ τῶν τριηροποιῶν ταμίας ἀποδρὰς ᾤχετο, ἔχων ἡμιτάλαντα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀτύχημα συμβέβηκεν. δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω, εἰ στεφανο τοῖς ἠτυχημένοις ἠξίου τὴν βουλήν· τῶν κατορθ νων γὰρ ἔγωγε ἡγούμην ἔργων τὰς τοιαύτας ὡς τιμάς· ἔπειτα κἀκεῖνο ἔτι βούλομαι φράσαι πρὸς οὔ φημι δίκαιον εἶναι περὶ ἀμφοῖν (599) λέγειν, παρὰ τὸν νόμον ἡ δωρεὰ δέδοται, καὶ ὡς οὐ δι βουλὴν οὐκ εἰσὶν αἱ τριήρεις. εἰ μὲν γὰρ διδόναι ποιησαμένῃ προςήκει, τί τοῦτο δεῖ λέγειν, δι᾽ ὅντ ποτε οὐ πεποίηνται; εἰ δ᾽ οὐκ ἔξεστι, τί μᾶλλον, τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα ἐπιδείξῃ μὴ πεποιημένας, προςῆκε λαβεῖν; χωρὶς δὲ τούτων, ἔμοιγε δοκοῦσ

σιν ὑμῖν οἱ τοιοῦτοι λόγοι διδόναι, πότερ' οἴεσθε δεῖν προφάσεις καὶ λόγους ἀκούειν τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς, ἢ ναῦς κεκτῆσθαι. εἰ μὲν γὰρ τούτου ταῦτ' ἀποδέξεσθε, ἔσται δῆλον ἁπάσαις ταῖς βουλαῖς, ὅτι δεῖ πρόφασιν πιθανὴν ἐξευρεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐχὶ τριήρεις ποιήσασθαι· ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν χρήματα ἀναλωθήσεται, ναῦς δὲ οὐχ ἕξετε ὑμεῖς. ἐὰν δέ, ὡς ὁ νόμος λέγει καὶ δεῖ τοὺς ὀμωμοκότας, πικρῶς καὶ ἁπλῶς τὰς μὲν προφάσεις ἀνέλητε, φανῆτε δὲ ἀφῃρημένοι τὴν δωρεάν, ὅτι τὰς ναῦς οὐ πεποίηνται, πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεποιημένας ὑμῖν παραδώσουσι τὰς τριήρεις, πάντα τἄλλα παρ' ὑμῖν ἑωρακότες ἀσθενέστερα τοῦ νόμου γεγενημένα. ὅτι τοίνυν οὐδ' αἴτιος ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐστὶ τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, τοῦτο σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω· ἀνελοῦσα γὰρ ἡ βουλὴ τὸν νόμον τοῦτον, ἐχειροτόνησεν αὑτήν.

Ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν περὶ τοῦ τῆς ἑταιρήσεως νόμου, ὡς ὑβρίζομεν ἡμεῖς, καὶ βλασφημίας οὐχὶ προσηκούσας κατ' αὐτοῦ ποιούμεθα. καὶ φησὶ δεῖν ἡμᾶς, εἴπερ ἐπιστεύομεν εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ, πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπαντᾶν, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαινόμεθα· νῦν δὲ φενακίζειν αἰτίας καὶ λοιδορίας (600) κενὰς ποιουμένους, καὶ ἐνοχλεῖν, οὐ δικασταῖς τούτων οὖσιν, ὑμῖν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρῶτον μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχωρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλῷ χρησάμενος λόγῳ, μὴ παράσχηται πίστιν, ὧν λέγει, ἔλεγχος δέ, ὅταν, ὧν ἂν εἴπῃ τις, καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ. ἔστι τοίνυν ἀνάγκη τοὺς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δεικνύναι,

δι' ὧν ἐμφανιοῦσι τὸ πιστὸν ὑμῖν, ἢ τὰ εἰκότα φράζειν, ἢ μάρτυρας παρέχεσθαι· οὐ γάρ οἷόν τ' ἐνίων αὐτόπτας ὑμᾶς ἐστὶ καταστῆσαι, ἀλλ' ἐὰν ἐπιδεικνύῃ τίς τι τούτων, ἱκανὸν νομίζετε ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰκότως τῆς ἀληθείας ἑκάστοτε. ἡμεῖς τοίνυν, οὐκ ἐκ λόγων εἰκότων, οὐδ' ἐκ τεκμηρίων, ἀλλά, παρ' οὗ μάλιστα δίκην ἔστι λαβεῖν τούτῳ, ταῦτ' ἐπιδείκνυμεν, ἄνδρα παρεσχηκότα γραμματεῖον, ἐν ᾧ τὰ τούτῳ βεβιωμένα ἔνεστιν, ὅς αὑτὸν ὑπεύθυνον ποιήσας, μαρτυρεῖ ταῦτα. ὥςθ', ὅταν μὲν λοιδορίαν ταῦτα καὶ αἰτίαν εἶναι φῇ, ὑπολαμβάνετε, ὡς ταῦτα μέν ἐστιν ἔλεγχος, ἃ δ' οὗτος ποιεῖ, ταῦτα λοιδορία καὶ αἰτία· ὅταν δ', ὅτι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας προςῆκεν ἐπαγγέλλειν ἡμῖν, ἐκεῖνο ὑπολαμβάνετε, ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν, καὶ νῦν προςηκόντως περὶ τοῦ νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γάρ, ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζομένου σου, ταῦτα κατηγοροῦμεν, δικαίως ἂν ἠγανάκτεις· εἰ δ' ὁ μὲν νῦν ἐνεστηκὼς ἀγών ἐστι παρανόμων, οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι λέγειν, οὐδὲ τὰ ἔννομα, τοὺς οὕτω (601) βεβιωκότας, ἡμεῖς δ' ἐπιδείκνυμεν οὐ μόνον εἰρηκότα αὐτὸν παράνομα, ἀλλὰ καὶ βεβιωκότα παρανόμως, πῶς οὐχὶ προςήκει λέγειν περὶ τούτου τοῦ νόμου, δι' οὗ ταῦτα ἐλέγχεται;

Καὶ μὴν κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τοὺς νόμους ὁ τιθεὶς τούτους Σόλων, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πολλούς, οὐδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, οὐχ ἑνὶ ἔδωκε τρόπῳ περὶ τῶν ἀδικημάτων ἑκάστων λαμβάνειν δίκην τοῖς βουλομένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ πολλαχῶς. ᾔδει γάρ, οἶμαι, τοῦθ', ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει γενέσθαι πάντας ὁμοίους, ἢ δεινούς, ἢ θρασεῖς, ἢ μετρίους, οὐκ ἂν εἴη. εἰ μὲν οὖν, ὡς τοῖς μετρίοις δίκην ἐξαρκέσει λα-

βεῖν, οὕτω τοὺς νόμους θήσει, μετ' ἀδείας ἔσεσθαι πολλοὺς πονηροὺς ἡγεῖτο, εἰ δ' ὡς τοῖς θρασέσι καὶ δυνατοῖς λέγειν, τοὺς ἰδιώτας οὐ δυνήσεσθαι τὸν αὐτὸν τούτοις τρόπον λαμβάνειν δίκην. δεῖν δ' ᾤετο μηδένα ἀποστερεῖσθαι τοῦ δίκης τυχεῖν, ὡς ἕκαστος δύναται. πῶς οὖν ἔσται τοῦτο; ἐὰν πολλὰς ὁδοὺς δῷ διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς ἠδικηκότας, οἷον τῆς κλοπῆς. ἔῤῥωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις; ἄπαγε· ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος. ἀσθενέστερος εἶ; τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ· τοῦτο ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. φοβῇ καὶ τοῦτο; γράφου. καταμέμφῃ σεαυτὸν καὶ πένης ὢν οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας ἐκτῖσαι; δικάζου κλοπῆς πρὸς διαιτητήν, καὶ οὐ κινδυνεύσεις. [οὐδέτερον βούλει τούτων; γράφου. κατοκνεῖς καὶ τοῦτο; ἐφηγοῦ.] τούτων οὐδέν ἐστι τὸ αὐτό. τῆς ἀσεβείας κατὰ ταὐτὰ ἔστιν ἀπάγειν, γράφεσθαι, δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας, φράζειν πρὸς τὸν βασιλέα. περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον σχεδόν. εἰ δή τις, ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργός ἐστι, μὴ λέγοι, ἢ (602) ὡς οὐκ ἀσεβής, ἢ ὅ τι δή ποτ' εἴη, δι' ὃ κρίνοιτο, διὰ ταῦτα δ' ἐκφεύγειν ἀξιοίη, εἰ μὲν ἀπηγμένος εἴη, διότι πρὸς διαιτητὴν ἐξῆν αὐτῷ λαχεῖν καὶ γράφεσθαι ἐχρῆν· εἰ δὲ πρὸς διαιτητῇ φεύγοι, ὅτι χρῆν σε ἀπάγειν, ἵν' ἐκινδύνευες περὶ χιλίων, γέλως ἂν εἴη δήπουθεν. οὐ γὰρ τόν γε μηδὲν πεποιηκότα δεῖ περὶ τοῦ, τρόπον ὅντινα χρὴ διδόναι δίκην, ἀντιλέγειν, ἀλλ', ὡς οὐ πεποίηκεν, ἐπιδεικνύναι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον, Ἀνδροτίων, καὶ σὺ μὴ διὰ ταῦτα οἴου σοι προσήκειν μὴ δοῦναι δίκην, εἰ γράφεις ἡταιρηκώς, ὅτι καὶ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἔσθ' ἡμῖν ἐπαγγελία· ἀλλ' ἢ δεῖξον οὐ πεποιηκότα ταῦτα σαυτόν, ἢ δίκην ὕπεχε, ὧν γέγραφάς τι, τοιοῦτος ὤν· οὐ γὰρ ἔξεστί σοι. εἰ δὲ

σε μὴ πάντας, ὅσους οἱ νόμοι διδόασι, τρόπους τιμω-
ρούμεθα, χάριν ἡμῖν, ὧν παραλείπομεν, ἐκείνων ἔχει, μ
διὰ ταῦτ᾽ ἀξίου μηδένα τρόπον δοῦναι δίκην.

Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα
τὸν νόμον ἐξετάσαι Σόλωνα, καὶ θεάσασθαι, ὅσην πρό-
νοιαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν, οἷς ἐτίθει, νόμοις τῆς πολι-
τείας, καὶ ὅσῳ περὶ τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν, ἢ πε
τοῦ πράγματος αὐτοῦ, οὗ τιθείη τὸν νόμον. πολλαχ
θεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τοῦτο, οὐχ ἥκιστα δ᾽ ἐκ τούτ
τοῦ νόμου, μήτε λέγειν μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἡτα
ρηκόσιν. ἑώρα γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι, τοῖς πολλοῖς ὑμῶν ἐξ
λέγειν, οὐ λέγετε· ὥςτε τοῦτό γε οὐδὲν ἡγεῖτο βαρ
καὶ πόλλ᾽ ἂν εἶχεν, εἴ γε κολάζειν ἠβούλετο τούτω
χαλεπώτερα θεῖναι. ἀλλ᾽ οὐ τοῦτ᾽ ἐσπούδασεν, ἀλ
ταῦτα ἀπεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς πολιτείας. ᾔδει γὰ
ᾔδει τοῖς αἰσχρῶς βεβιωκόσιν ἁπασῶν (603) οὖσαν ἐνα
τιωτάτην πολιτείαν, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔξεστι λέγειν τἀκεί
ὀνείδη. ἔστι δ᾽ αὕτη τίς; δημοκρατία. οὔκουν ἐνόμι
ἀσφαλές, εἴ ποτε συμβήσεται γενέσθαι συχνοὺς ἀνθρ
πους κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, εἰπεῖν μὲν δεινοὺς
θρασεῖς, τοιούτων δ᾽ ὀνειδῶν καὶ κακῶν μεστούς· πο
λὰ γὰρ ἂν τὸν δῆμον ὑπ᾽ αὐτῶν ὑπαχθέντα ἐξαμ
τεῖν· κἀκείνους ἤτοι καταλῦσαί γ᾽ ἂν πειρᾶσθαι τὸ π
ράπαν τὸν δῆμον, (ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, οὐδ᾽ ἂν
σιν ἔτ᾽ Ἀνδροτίωνός τινες αἴσχιον βεβιωκότες, οὐκ ἔ
λέγειν κακῶς τοὺς ἄρχοντας,) ἢ προάγειν ἂν ὡς πα
ροτάτους εἶναι, ἵν᾽ ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσι. τὴν
ἀρχὴν τοῖς τοιούτοις ἀπεῖπε μὴ μετέχειν τοῦ συμβο
λεύειν, ἵνα μὴ φενακισθεὶς ὁ δῆμος ἐξαμάρτοι μη
ὧν ὀλιγωρήσας ὁ καλὸς κἀγαθὸς οὗτος, οὐ μόνον

εῖν λέγειν καὶ γράφειν, οὐκ ἐξόν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς όμους ταῦτα ποιεῖν.

Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ νόμου, καθ᾽ ὅν, ὠφληκότος ὐτοῦ τοῦ πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα καὶ οὐκ ἐκτετι-ότος, οὐκ ἔξεστι λέγειν οὐδὲ γράφειν τούτῳ, ταῦτα δί-αια λέγειν ἂν ἔχοιτε εἰκότως, ἐὰν φῇ δεῖν ἡμᾶς αὐτὸν νδεικνύναι. τότε γὰρ τοῦτο ποιήσομεν, οὐ μὰ Δία οὐχὶ ῦν, ἡνίκα δεῖ σε ἑτέρων, ὧν ἀδικεῖς, δοῦναι λόγον, ἀλλ᾽ ταν ᾖ προςῆκον ἐκ τοῦ νόμου. καὶ νῦν δὲ δείκνυμεν ὐκ ἐῶντα γράφειν σε, οὐδ᾽ ἃ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τὸν όμον. ὡς οὖν οὐκ ὦφλεν ὁ πατήρ σου, τοῦτ᾽ ἐπίδειξον, ὡς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἀλλὰ ὰ χρήματα ἐκτίσας. εἰ δὲ μὴ ταῦθ᾽ ἕξεις δεικνύναι, ὐκ ἐξόν, γέγραφας· κληρονόμον γάρ σε καθίστησιν ὁ όμος τῆς ἀτιμίας τῆς (604) τοῦ πατρός, ὄντι δ᾽ ἀτίμῳ οι λέγειν οὐ προςῆκεν, οὐδὲ γράφειν. καὶ περὶ μὲν τῶν όμων, οὓς παρεγραψάμεθα, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ἄν τι φε-ακίζειν ἐγχειρῇ καὶ παράγειν οὗτος, ταῦθ᾽ ὑπολαμβά-ειν, ἃ διεξελήλυθα ἐγώ.

Εἰσὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῷ λόγοι, πρὸς τὸ ενακίζειν ὑμᾶς εὖ μεμηχανημένοι, περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς ροακοῦσαι. ἔστι γὰρ εἷς αὐτῷ τοιοῦτος, μὴ πεντακο-ίους ὑμῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι τὴν δωρεάν, μηδὲ ὀνείδει εριβαλεῖν· ἐκείνων ὁ ἀγών, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν ιέλλετε ἀφαιρήσεσθαι τούτους μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν φελήσειν τὴν πόλιν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς σφόδρα σπουδάζειν ξίουν· εἰ δὲ τῷ τοῦτο ποιῆσαι, πλείους, ἢ μυρίους τοὺς λλους πολίτας βελτίους εἶναι προτρέψετε, πόσῳ κάλλιον οσούτους παρασκευάσαι χρηστούς, ἢ πεντακοσίοις ίκως χαρίσασθαι! ὡς δ᾽ οὐδ᾽ ἔστιν ἁπάσης τὸ πρᾶγ-

μα τῆς βουλῆς, ἀλλὰ τινῶν, οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τῶν κακῶν, καὶ Ἀνδροτίωνος, ἔχω λέγειν. τῷ γάρ ἐστιν ὄνειδος, εἰ, σιωπῶντος αὐτοῦ καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως δὲ οὐδὲ τὰ πολλὰ εἰς τὸ βουλευτήριον εἰςιόντος, μὴ λάβοι ἡ βουλὴ τὸν στέφανον; οὐδενὶ δήπουθεν, ἀλλὰ τοῦ γράφοντος καὶ πολιτευομένου καὶ πείθοντος, ἃ βούλοιτο, τὴν βουλήν· διὰ γὰρ τούτους ἀνάξια τοῦ στεφανωθῆναι βεβούλευκεν. οὐ μὴν ἀλλ᾽, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πάσης ἔσθ᾽ ὁ ἀγὼν τῆς βουλῆς, ὅσῳ συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν καταγνοῦσιν, ἢ μή, θεάσασθε. εἰ μὲν ἀπογνώσεσθε, ἐπὶ τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἔσται, ἐὰν δὲ καταγνῶτε, ἐπὶ τοῖς ἰδιώταις· ἑωρακότες γὰρ οἱ πολλοί, διὰ τὴν τῶν λεγόντων πονηρίαν, τήνδ᾽ ἀφῃρημένην (605) τὴν βουλὴν τὸν στέφανον, οὐχὶ προήσονται τούτοις τὰς πράξεις, ἀλλὰ τὰ βέλτιστ᾽ ἐροῦσιν αὐτοί. εἰ δὲ γενήσεται τοῦτο, καὶ τῶν ἐθάδων καὶ παρεστηκότων ῥητόρων ἀπαλλαγήσεσθε, ὄψεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνθ᾽, ἃ προςήκει, γιγνόμενα· ὥςτ᾽, εἰ μηδενὸς ἄλλου ἕνεκα, διά γε ταῦτα καταψηφιστέον.

Ὃ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς, ἀκούσατε. ἴσως ἀναβήσεται, καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος, καὶ Ἀντιγένης, καὶ ὁ ἀντιγραφεύς, καί τινες ἄλλοι, οἵπερ ἐκεῖ δι᾽ ἑαυτῶν εἶχον μετὰ τούτου τὸ βουλευτήριον, καὶ τούτων τῶν κακῶν εἰσὶν αἴτιοι. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς γιγνώσκειν, ὅτι τούτοις ἐστὶ μὲν ἡ πρόφασις τῆς συνηγορίας, τῇ βουλῇ βοηθεῖν, τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ, ὑπὲρ αὑτῶν ἀγωνιοῦνται καὶ τῶν εὐθυνῶν, ἃς αὐτοὺς προςήκει δοῦναι τῶν πεπραγμένων. ἔχει γὰρ οὕτως. ἐὰν μὲν ἀπογνῶτε τὴν γραφὴν ταύτην, ἅπαντές εἰσιν ἀπηλλαγμένοι, καὶ δίκην οὐδεὶς οὐδεμίαν μὴ δῷ· τίς γὰρ ἔτ᾽ ἂν κατα-

η;φίσαιτο ἐκείνων, τὴν βουλὴν ὑμῶν ἐστεφανωκότων, ἧς ὗτοι προείστασαν; ἐὰν δὲ καταγνῶτε, πρῶτον μὲν τὰ ὅρκα ἔσεσθ᾽ ἐψηφισμένοι, εἶτ᾽ ἐπὶ ταῖς εὐθύναις ἕκατον τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, ολάσετε, ὃς δ᾽ ἂν μή, τότε ἀφήσετε. μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ῆς βουλῆς λεγόντων καὶ τῶν πολλῶν, ἀκούετε, ἀλλ᾽, ὡς πὲρ αὑτῶν παρακρουομένοις, ὀργίζεσθε.

Ἔτι τοίνυν Ἀρχίαν οἴομαι τὸν Χολαργέα, (καὶ γὰρ ὗτος ἐβούλευε πέρυσιν,) ὡς ἐπιεικῆ, δεήσεσθαι, καὶ συνρεῖν αὐτοῖς. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὡδί πως ἀκούειν ἰρχίου, ἐρωτᾶν αὐτὸν ταῦτα, ἃ κατηγόρηται τῆς βουῆς, πότερ᾽ αὐτῷ (606) δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἢ κακῶς· κἂν ἐν φῇ καλῶς, μηκέτι τὸν νοῦν ὡς ἐπιεικεῖ προςέχειν, ἐὰν ὲ κακῶς, τί δὴ ταῦτ᾽ εἴα, φάσκων ἐπιεικὴς εἶναι, πάλιν ὑτὸν ἐρωτᾶτε. κἂν μὲν ἐναντία λέγειν φῇ, μηδένα δ᾽ ὑτῷ πείθεσθαι, ἄτοπον δήπου νῦν λέγειν ὑπὲρ τῆς τὰ έλτιστα οὐχὶ πειθομένης ἑαυτῷ βουλῆς· ἐὰν δὲ σιωᾶν, πῶς οὐκ ἀδικεῖ, εἰ, παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει, νῦν δὲ λέγειν τολμᾷ, ς δεῖ τοὺς τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένους στεφανῶσαι;

Οἴομαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ᾽ ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν όγων, ὅτι ταῦτα πάντ᾽ αὐτῷ διὰ τὰς εἰςπράξεις γέγοεν, ἃς ὑπὲρ ὑμῶν ὀλίγους εἰςπρᾶξαι φήσει, πολλὰ χρήατα ἀναιδῶς οὐ τιθέντας. καὶ κατηγορήσει τούτων, πρᾶγμα ῥᾴδιον, οἶμαι, διαπραξάμενος,) τῶν μὴ τιθένων τὰς εἰςφοράς, καὶ φήσει πᾶσαν ἄδειαν ἔσεσθαι τοῦ ὴ τιθέναι τὰς εἰςφοράς, εἰ καταψηφιεῖσθε αὐτοῦ. μεῖς δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἐνθυεῖσθε, ὅτι οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὀμωμόκατε, ἀλλ᾽ εἰ ατὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἶπεν, εἶθ᾽, ὅτι πάνδει-

νόν ἐστι, κατηγορίαν ποιούμενον, ὡς ἀδι
πόλιν, αὐτὸν ἀξιοῦν, ὧν ἀδικεῖ, μειζόνων
ναι δίκην· πολὺ γὰρ δήπου μεῖζόν ἐστ
φειν παρὰ τοὺς νόμους, ἢ τὴν εἰςφορὰν
τοίνυν, οὐδ' εἰ φανερῶς ἤμελλεν, ἁλόντος
εἰςοίσειν, μηδ' ἐθελήσειν εἰςπράττειν, οἰ
ψηφιστέον, ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ὑμῖν π
ρὰς τὰς ἀπὸ Ναυσινίκου, παρ' ἴσως τι
σια, ἢ μικρῷ πλείω, ἔλλειμμα τέτταρα
ἐστὶ τάλαντα, ὧν ἑπτὰ οὗτος εἰςέπραξεν,
ἅπαντα. ἐπὶ μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας τιθέν
Ἀνδροτίωνος, ἐπὶ δὲ τοὺς ἐλλείποντας.
νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴ
τοὺς κειμένους νόμους καὶ τὸ εὐορκεῖν·
φιεῖσθε τούτου, φανερῶς οὕτω παρὰ το
κότος, δόξετε πᾶσι τὰ χρήματα ταῦτα
καὶ τῆς εὐορκίας ᾑρῆσθαι. ἅ, οὐδ' ἂν
δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μήτι γε ἐφ'
πράττειν. ὥςθ', ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμ
κων, καὶ τὴν γραφὴν ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦ
ξεως εἰςφορῶν ἐστίν, ἀλλ', εἰ δεῖ κυρίου
μους. καὶ περὶ μὲν τούτων, ὃν τρόπον ὑ
ἀπὸ τοῦ νόμου, παρακρούεσθαι ζητήσε
ταῦθ' ὑμᾶς μνημονεύοντας μὴ ἐπιτρ
πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, καὶ ταῦθ' ἱκανὸ
ἐάσω.

Βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα ἐξ
λοῦ κἀγαθοῦ τούτου, δι' ὧν οὐκ ἔσθ'
τάτων ἐλλιπὼν φανήσεται· καὶ γὰρ ἀνα
καὶ κλέπτην καὶ ὑπερήφανον καὶ πάντα

ιкρατίᾳ πολιτεύεσθαι ἐπιτήδειον ὄντ᾽ αὐτόν, ἐπιδείξω. ιὶ πρῶτον μέν, ἐφ᾽ ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάν εἴςπραξιν, ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, μὴ τῇ τούτου προςοντες ἀλαζονείᾳ τὸν νοῦν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα, οἷον γένε τῇ ἀληθείᾳ, σκοποῦντες. οὗτος Εὐκτήμονα φήσας ις ὑμετέρας ἔχειν εἰςφοράς, καὶ τοῦτ᾽ ἐξελέγξειν, ἢ κρ᾽ ἑαυτοῦ καταθήσειν, (608) ὑποσχόμενος, καταλύσας ηφίσματι κληρωτὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ ν εἴςπραξιν παρέδυ. δημηγορίας δ᾽ ἐπὶ τούτοις ποιμενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κακόπτειν, ἢ πάλιν εἰςφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰςράττειν, αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας ςπράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσι κατέχων, καὶ διὰ τὸν καιν, ὃς ἦν τότε, ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόιις περὶ τούτων οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ᾽, εἰ μὴ ύτους ἐνόμιζεν ἱκανούς, ἑτέρους τιθέναι, ψηφίσματα εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι᾽ ὧν ἠργολάβει ιὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, τοὺς ἕνδεκα γράψας ιολουθεῖν μεθ᾽ ἑαυτοῦ. εἶτ᾽ ἔχων τούτους, ᾖγεν ἐπὶ ις τῶν πολιτῶν οἰκίας. καὶ τὸν μὲν Εὐκτήμονα, ὃν εἰςράξειν, ἢ καταθήσειν αὐτὸς ἔφη τὰς εἰςφοράς, οὐδὲν εν ἐλέγχειν περὶ τούτων, ὑμᾶς δ᾽ εἰςέπραττεν, ὥςπερ ι διὰ τὴν Εὐκτήμονος ἔχθραν ἐπὶ ταῦτα ἐλθών, ἀλλὰ ὰ τὴν ὑμετέραν. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν, ; οὐ χρῆν εἰςπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν γάρ. λὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει, τῶν ἄλλων ἕνεκα· τοῦτο ὶρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηιῖοι, τοσούτων χρημάτων τοῦτον τὸν τρόπον εἰςπραθέντων, ὠφέλησθε, ὅσον ἐζημίωσθε, τοιούτων ἐθῶν εἰς ν πολιτείαν εἰςαγομένων. εἰ γὰρ ἐθέλοιτ᾽ ἐξετάσαι,

τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ᾽ ἂν εὕροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πραότερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν (609) τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθε ὀλιγαρχίας οὗτος ἀσελγέστερος γέγονε, παραλείψω. ἀλλὰ παρ᾽ ἡμῖν πότε πώποτε δεινότατα ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ἐπὶ τῶν τριάκοντα, πάντες ἂν εἴποιτε. τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν, ὅςτις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὅςτις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν, ἀλλὰ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. οὑτοσὶ τοίνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσατο ἐκείνων τῆς αὑτοῦ βδελυρίας, ὥςτ᾽, ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον καθίστη, τοὺς ἕνδεκα ἄγων ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οἴεσθε, ὁπότ᾽ ἄνθρωπος πένης, ἢ καὶ πλούσιος, πολλὰ δ᾽ ἀνηλωκὼς καί τιν᾽ ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, ἢ τέγος ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαίνοι, ἢ ὑποδύοιτο ὑπὸ κλίνην, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ σῶμα ἁλοὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι, ἢ ἄλλα ἀσχημονοίη, ἃ δούλων, οὐκ ἐλευθέρων, ἐστὶν ἔργα, καὶ ταῦθ᾽ ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ὁρῷτο ποιῶν, ἣν ὡς ἐλεύθερος ἠγγυήσατο, καὶ τῆς πόλεως πολίτης, ὁ δὲ τούτων αἴτιος Ἀνδροτίων εἴη, ὃν οὐδ᾽ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δίκην λαμβάνειν ἐᾷ τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα, μήτι γε ὑπὲρ τῆς πόλεως; καίτοι γε, εἴ τις ἔροιτο αὐτόν, τὰς εἰςφορὰς πότερον τὰ κτήματα ἢ τὰ σώματα ὀφείλει, τὰ κτήματα φήσειεν ἄν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοιτο· ἀπὸ γὰρ τούτων εἰςφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα ἀφεὶς τὸ τὰ χωρία δημεύειν καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτ᾽ ἀπογράφειν, ἔδεις καὶ ὕβριζες πολίτας ἀνθρώπους καὶ τοὺς ταλαιπώρους μετοίκους, οἷς ὑβριστικώτε

ρον, (610) ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς σαυτοῦ, κέχρησαι; καὶ μὴν εἰ θέλετε σκέψασθαι, τί δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι, τοῖς δ' ἐλευθέροις, κἂν τὰ μέγιστα τύχωσιν ἀδικοῦντες, τοῦτό γ' ἔνεστι σῶσαι· εἰς χρήματα γὰρ τὴν δίκην περὶ τῶν πλείστων παρὰ τούτων προςήκει λαμβάνειν. ὁ δὲ τοὐναντίον, εἰς τὰ σώματα, ὥςπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσατο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' αἰσχρῶς καὶ πλεονεκτικῶς ἔσχε πρὸς ὑμᾶς, ὥςτε τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντα ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κριθέντα, ἀποδρᾶναι, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι. εἶτ' ἐπὶ τούτοις, ὡς ὁτιοῦν ἐξὸν ἑαυτῷ ποιεῖν, Σινώπην προςηνεχύραζε, καὶ Φανοστράτην, ἀνθρώπους πόρνας, οὐ μέντοι γε ὀφειλούσας εἰςφοράς. καίτοι γε εἴ τισιν ἄρα δοκοῦσιν ἐπιτήδειαι ἐκεῖναι παθεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμά γε οὐκ ἐπιτήδειον γίγνεσθαι, τηλικοῦτό τινας φρονεῖν διὰ καιρόν, ὥςτε βαδίζειν ἐπ' οἰκίας καὶ σκεύη φέρειν μηδὲν ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ ἄν τις ἴδοι πολλοὺς ἐπιτηδείους ὄντας πάσχειν καὶ πεπονθέναι. ἀλλ' οὐ ταῦτα λέγουσιν οἱ νόμοι, οὐδὲ τὰ τῆς πολιτείας ἔθη, ἃ φυλακτέον ὑμῖν· ἀλλ' ἔνεστιν ἔλεος, συγγνώμη, πάνθ' ὅσα προςήκει τοῖς ἐλευθέροις. ὧν οὗτος ἁπάντων εἰκότως οὐ μετέχει τῇ φύσει, οὐδὲ τῇ παιδείᾳ· πολλὰ γὰρ ὕβρισται καὶ προπεπηλάκισται, (611) συνὼν οὐκ ἀγαπῶσιν ἑαυτὸν ἀνθρώποις, ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν δυναμένοις· ὧν προςῆκέ σοι τὴν ὀργὴν οὐκ εἰς τῶν πολιτῶν τὸν τυχόντα ἀφιέναι, οὐδ' εἰς τὰς ὁμοτέχνους σοι πόρ-

νας, ἀλλ' εἰς τὸν τοῦτον τὸν τρόπον θρέψαντά σε πατέρα.

Ταῦτα τοίνυν ὡς μὲν οὐ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους, οὐχ ἕξει λέγειν οὗτος· οὕτω δ' ἐστὶν ἀναιδής, ὥςτ' ἐν τῷ δήμῳ, προάγωνας ἀεὶ κατασκευάζων ἑαυτῷ τῆςδε τῆς γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν, ὡς ὑπὲρ ὑμῶν καὶ δι' ὑμᾶς ἐχθροὺς ἐφ' ἑαυτὸν εἵλκυσε, καὶ νῦν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶ κινδύνοις. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι δεῖξαι τοῦτον οὔτε πεπονθότα οὐδ' ὁτιοῦν κακόν, οὔτε μέλλοντα πάσχειν οὐδέν, δι' ὧν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξε. διὰ μέντοι τὴν αὑτοῦ βδελυρίαν καὶ θεοῖς ἐχθρίαν, πεπονθότα μὲν μέχρι τῆςδε τῆς ἡμέρας οὐδέν, πεισόμενον δέ, ἂν τὰ δίκαια ποιῆτε ὑμεῖς. σκέψασθε γὰρ ὡδί. τί ποθ' ὑμῖν οὗτος ὑπέσχετο, καὶ τί ποιεῖν αὐτὸν ἐχειροτονήσαθ' ὑμεῖς; χρήματα εἰςπράττειν. ἄλλο δὲ πρὸς τούτῳ τί ποιεῖν; οὐδὲ ἕν. φέρε δὴ καθ' ἕκαστον ὑπομνήσω τὴν εἴςπραξιν ὑμᾶς. οὗτος εἰςέπραξε Λεπτίνην, τὸν ἐκ Κοίλης, τέτταρας καὶ τριάκοντα δραχμάς, καὶ Θεόξενον, τὸν Ἀλωπεκῆθεν, δραχμὰς ἑβδομήκοντα καὶ μικρόν τι πρός, καὶ τὸν Εὐφήμου Καλλικράτην, καὶ τὸν Τελέστου νεανίσκον· οὐκ ἔχω γὰρ τοὔνομα εἰπεῖν. σχεδὸν δὲ πάντας, οὓς εἰςέπραξεν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, οὐκ οἶδ' εἴ τινα ὑπὲρ μνᾶν ὀφείλοντα. πότερ' οὖν οἴεσθε τούτων ἕκαστον μισεῖν, καὶ πολεμεῖν αὐτῷ, διὰ τὴν εἰςφορὰν (612) ταύτην, ἢ τὸν μὲν αὐτῶν, ὅτι, πάντων ἀκουόντων ὑμῶν, ἐν τῷ δήμῳ δοῦλον ἔφη, καὶ ἐκ δούλων εἶναι, καὶ προςήκειν αὐτῷ τὸ ἕκτον μέρος εἰςφέρειν μετὰ τῶν μετοίκων, τῷ δὲ παῖδας ἐκ πόρνης εἶναι, τοῦ δὲ τὸν πατέρα ἡταιρηκέναι, τοῦ δὲ τὴν μητέρα πεπορνεῦσθαι, τὸν δὲ ἀπογράφειν ὅσα ὑφείλετο ἐξ ἀρχῆς

τὸν δὲ τὸ δεῖνα, τὸν δὲ ὁμοῦ ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα κακά, ἑξῆς ἅπαντας; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ', ὅτι πάντες, εἰς οὓς ἐπαρῴνησεν οὗτος, τὴν μὲν εἰσφορὰν ἕκαστος ἀναγκαῖον ἀνάλωμα ὑπελάμβανεν εἶναι, τοιαῦτα δ' ἀτιμασθεὶς καὶ προπηλακισθεὶς, χαλεπῶς ἐνήνοχεν. κἀκεῖνο οἶδα, ὅτι χρήματα εἰςπράττειν τοῦτον ἐχειροτονήσαθ' ὑμεῖς, οὐχὶ τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζειν καὶ προφέρειν ἑκάστῳ. εἴτε γὰρ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐ σοὶ ῥητέαι, (πολλὰ γαρ ἡμῶν ἕκαστος οὐχ, ὡς βούλεται, πράττει·) εἴτε μὴ προςηκούσας κατεσκεύαζες, πῶς οὐχ ὁτιοῦν ἂν πάθοις δικαίως; ἔτι τοίνυν ἐκ τοῦδ' ἀκριβέστερον γνώσεσθε, ὅτι μισεῖ τοῦτον ἕκαστος, οὐ διὰ τὴν εἴςπραξιν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὑβρίσθη καὶ παρῳνήθη. Σάτυρος γάρ, ὁ τῶν νεωρίων ἐπιμελητής, οὐχ ἑπτὰ τάλαντα εἰςέπραξεν ὑμῖν, ἀλλὰ τέτταρα καὶ τριάκοντα, τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους, ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκεύη ταῖς ἐκπλευσάσαις ναυσίν· καὶ οὔτ' ἐκεῖνος διὰ ταῦτα οὐδένα ἐχθρὸν ἑαυτῷ φησὶν εἶναι, οὔτε τῶν εἰςπραχθέντων οὐδεὶς ἐκείνῳ πολεμεῖ. εἰκότως· ὁ μὲν γὰρ τὸ προςτεταγμένον, οἶμαι, διεπράττετο, σὺ δὲ τῇ σαυτοῦ προπετείᾳ καὶ θρασύτητι λαβὼν ἐξουσίαν, πόλλ' ἀνηλωκότας εἰς τὴν (613) πόλιν ἀνθρώπους, καὶ σοῦ βελτίους, καὶ ἐκ βελτιόνων, ψευδέσι καὶ χαλεποῖς ὀνείδεσιν ᾤου δεῖν περιβάλλειν. εἶτα ταῦθ' οὗτοι πεισθῶσιν ὑπὲρ αὑτῶν σε ποιεῖν, καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναισθησίας καὶ πονηρίας ἔργα ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξωνται; ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον διὰ ταῦτά σε ὀφείλουσιν, ἢ σώζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ πόλεως πράττοντά τι, δεῖ τὸ τῆς πόλεως ἦθος μιμεῖσθαι· καὶ σώζειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προςήκει, καὶ μισεῖν τοὺς, οἷόςπερ οὗτος. ὡς ἐκεῖνό γε εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δὲ

τες, τούτοις ὅμοιοι δόξετ εἶν..

Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ τὴν εἴςπραξιν ..
ὑμῶν πεποίηται, καὶ τοῦτο αὐτίκα δὴ μάλα ὑμῖν
ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτο αὐτόν, πότεροι αὐτῷ
σιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν, οἱ γεωργοῦντες καὶ
μενοι, διὰ παιδοτροφίας δέ, καὶ οἰκεῖα ἀναλώματ
λειτουργίας ἑτέρας, ἐλλελοιπότες τὰς εἰςφοράς, ἢ
τῶν ἐθελησάντων εἰςενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ παρ
συμμάχων κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες; οὐκ ἂν εἰς
δήπου τόλμης, καίπερ ὢν ἀναιδής, ἔλθοι, ὥςτε
τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰςφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ
τὰ κοινὰ ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ βο
ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντα, ἀφ' οὗ σὺ πολ
καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδι
των τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἳ παρὰ το
κέκρινται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν, ἐφ' οἷς ἠδίκουν,
ὑποχωρήσαντες φεύγουσιν, οὐδενὸς πώποτε τούτω
τάσθης κατήγορος, (614) οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφθη
... πόλις πάσχοι, οὕτως ὢν θρασὺς καὶ λέγειν

οὐδενὸς ἀξίους ἡγήσατο· διὸ τοῦτον ἐχρήσατο τὸν τρόπον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἀνδραπόδων πόλις, ἀλλὰ μὴ τῶν ἄρχειν ἑτέρων ἀξιούντων, ὡμολογεῖτε εἶναι, οὐκ ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς ὕβρεις ἠνέσχεσθε τὰς τούτου, ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν ὕβριζεν, ὁμοῦ μετοίκους, Ἀθηναίους, δέων, ἀπάγων, βοῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐπὶ τοῦ βήματος, δούλους καὶ ἐκ δούλων καλῶν, ἑαυτοῦ βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων, ἐρωτῶν, εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον ᾠκοδομήθη; καταφαίην ἂν ἔγωγε, εἴ γ' ὁ πατὴρ ὁ σὸς ᾤχετο αὐτόθεν αὐταῖς πέδαις ἐξορχησάμενος, Διονυσίων τῇ πομπῇ. ἄλλα δέ, ὅσα ὕβρικεν, οὐδ' ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν· τοσαῦτα τὸ πλῆθός ἐστιν. ὧν ἀθρόων ἄξιον λαβόντας δίκην τήμερον, παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσι μετριώτεροι.

Ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτός ἐστιν, ἐν οἷς πεπολίτευται, ἄλλα δ' ἔσθ', ἃ καλῶς διῴκηκεν; ἀλλὰ καὶ τἄλλ' οὕτω προςελήλυθε πάντα (615) πρὸς ὑμᾶς, ὥςθ' ἥκιστα, ἐν οἷς ἀκηκόατε, ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι. τί γὰρ βούλεσθε εἴπω; τὰ πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν; ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἀδικῶν ἔτυχε τὴν πόλιν, τρίς, οὐχ ἅπαξ, τεθνάναι δίκαιος ὢν φανεῖται· καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ καὶ κλοπῇ καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἔστ' ἔνοχος. τὰ μὲν οὖν πόλλ', ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζε, παραλείψω· φήσας δ' ἀποῤῥεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων, καὶ σαπροὺς εἶναι διὰ τὸν χρόνον, ὥςπερ ἴων ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ χρυσίου, συγχωνεύειν ἔπεισεν. κᾆτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰςφοραῖς, τὸν δημόσιον παρεῖναι προςέγραψεν, ὡς δὴ δίκαιος ὤν, ὧν ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἤμελλεν ἔσεσθαι τῶν εἰςενεγκόν-

των· ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δέ, οὓς κατέκοπτεν, οὐχὶ προςήγαγε ταὐτὸ δίκαιον τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, ἀντιγραφεὺς γέγονεν. καὶ μήν, εἰ μὲν ἅπαντ' ἠξίους ὅσα πράττεις τῇ πόλει σαυτῷ πιστεύειν, οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ· νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰςφοραῖς, ὃ δίκαιόν ἐσθ' ὁρίσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς αὑτῆς δούλοις, τὴν πόλιν, ὁπότ' ἄλλο τι πράττων καὶ χρήματα κινῶν ἱερά, ὧν ἔνια οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς ἀνετέθη, μὴ προςγραψάμενος τὴν αὐτὴν φυλακήν, ἥνπερ ἐπὶ τῶν εἰςφορῶν, φαίνῃ, οὐκ εὔδηλον δι' ὃ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ παντὸς τοῦ χρόνου σκέψασθε, ὡς καλὰ καὶ ζηλωτὰ ἐπιγράμματα τῆς πόλεως ἀνελών, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀντεπιγέγραφεν. οἴομαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας (616) ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσι κάτωθεν γεγραμμένα· „οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης“ ἤ· „οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηνᾷ,“ ἢ κατὰ πόλεις „οἱ δεῖνες τὸν δῆμον, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου,“ οἷον „Εὐβοεῖς ἐλευθερωθέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον“ ἐπεγέγραπτό που, πάλιν „Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους.“ τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται, καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ', ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσατο ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος „Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου [ἐποιήθησαν]“ ἐπιγέγραπται, καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱερὰ εἰςιέναι, τούτου τοὔνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γε, (οὐ γάρ;) τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν.

τρία τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δεινότατ᾽ ἄν τις ἴδοι πεπραγμέν᾽ αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι, τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφανίκασι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπόμνημα ἦσαν ὄντες οἱ στέφανοι· τοὺς δ᾽ ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τὸ δοκεῖν, ὧν ἂν εὖ πάθωσιν, ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος κακὰ εἰργασμένοι, εἰς τοῦτο ἅμα ἀναισθησίας καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥστε μέμνηται τούτων, ὡς καλῶς αὐτοῖς διῳκημένων, ὥσθ᾽ ὁ μὲν οἴεται δι᾽ ἐκεῖνον ὑφ᾽ ὑμῶν σωθήσεσθαι, ὁ δὲ παρακάθηται, καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δ᾽ οὐ μόνον εἰς χρήματα ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστ᾽ οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσιν ἀρετῆς (617) σημεῖον, φιάλαι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ, ἐκπώματα δὲ ἢ θυμιατήρια, ἐὰν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις, ἐὰν δ᾽ ἐπὶ μικροῖς τις σεμνύνηται, τοσοῦτ᾽ ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινὸς διὰ ταῦτα τυχεῖν, ὥστ᾽ ἀπειρόκαλος προσέδοξεν εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης κτήματα, τὰ τοῦ πλούτου πεποίηται μικρά, καὶ οὐχ ὑμῶν ἄξια. καὶ οὐδ᾽ ἐκεῖν᾽ εἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν οὐδὲ πώποτε ὁ δῆμος ἐσπούδασε, πρὸς δὲ δόξης, ὡς οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ποτὲ σχών, ἅπανθ᾽ ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν· εἰςφέρων δ᾽ ἐκ τῶν ἰδίων, οὐδένα πώποτε κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ἐξέστη. ἀφ᾽ ὧν κτήματα ἀθάνατα αὐτῷ περίεστι, τὰ μέν, τῶν ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δέ, τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ᾽ ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια ταῦτα,

παρθενών, στοαί, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι δύο, οὐδ
χρυσίδες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγουσα ἑκάστη μνᾶν· ἃς
ὅταν σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις καταχωνεύειν. οὐ γὰ
αὑτοὺς δεκατεύοντες, οὐδέ, ἃ καταράσαιντο ἂν ο
ἐχθροί, ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰςφορὰς
ταῦτ᾽ ἀνέθεσαν, οὐδ᾽, οἷόςπερ σύ, χρώμενοι συμβούλοι
ἐπολιτεύοντο· ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καί,
πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοια
ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὑτῶν λελοίπασι, τοὺς δ᾽ ἐπι
τηδεύοντας, οἷα σοὶ βεβίωται, τῆς ἀγορᾶς εἴργοντες
(618) ὑμεῖς δ᾽ εἰς τοῦτ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προήχθη
εὐηθείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥςτ᾽, οὐδὲ τοιαῦτα ἔχοντες πα-
ραδείγματα, ταῦτα μιμεῖσθε, ἀλλ᾽ Ἀνδροτίων ὑμῖν πομ-
πείων ἐπισκευαστής, Ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί! κα
τοῦτ᾽ ἀσέβημα ἔλαττον τίνος ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴ-
μαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰςιόντα, καὶ χερνίβων καὶ κανῶ
ἁψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προστά-
την ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένον ἡμερῶν ἀριθμὸν ἁγνεύ-
ειν, ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευ-
μάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

II. Lateinische Autoren.

	Thlr.	Ngr.
atullus, Tibullus et Propertius	—	8
oratius	—	$6\frac{1}{4}$
ucani Pharsalia	—	10
ucretius Carus	—	15
artialis Epigrammata	—	9
vidii Opera, 3 Voll.	—	$22\frac{1}{2}$
alingenii Zodiacus vitae	—	15
ersius et Iuvenalis	—	$3\frac{3}{4}$
haedrus cum Gudii, Aviani et Faerni fabulis	—	4
haedri Fabulae	—	$2\frac{1}{2}$
lauti Comoediae, 4 Voll.	1	—
enecae Tragoediae	—	15
ilius Italicus	—	15
erentius	—	$7\frac{1}{2}$
irgilius]	—	10

	Thlr.	Ngr.
mmianus Marcellinus	—	20
urelius Victor	—	4
aesar, Iulius	—	$12\frac{1}{2}$
Caesar, Iul., de bello Gallico	—	6
Caesar, Iul., de bello civili.	—	4
Ciceronis Opera, 11 Voll.	6	24
Ciceronis Opera, in 35 Abtheilungen	6	18
Cornelius Nepos	—	$2\frac{1}{2}$
Curtius Rufus	—	10
Eutropius	—	$2\frac{1}{2}$
Florus	—	$2\frac{1}{2}$
Gellii Noctes Atticae	—	18
Iustinus	—	$6\frac{1}{4}$
Livii Opera, 6 Voll.	1	21
Plinii Historia Naturalis, 5 V.	3	—
Plinii Epistolae	—	9
Pomponius Mela	—	4
Quintilianus, 2 Voll.	—	15
Sallustius	—	$3\frac{3}{4}$
Senecae Opera philos., 5 V.	2	—
Suetonius	—	$7\frac{1}{2}$
Taciti Opera, 2 Voll.	—	18
Valerius Maximus	—	12
Velleius Paterculus	—	4
Vitruvius	—	10

Im Verlage von **Otto Holtze** in Leipzig sind ferner erchienen:

	Thlr.	Ngr.
iceronis opera omnia uno volumine comprehensa ed. C. F. A. Nobbe. 4 maj. 1850.	7	15
—— Laelius sive de amicitia dialogus ed. M. Seyffert. 8 maj. 1844	3	—
—— Tusculanae disputationes ed. M. Seyffert. 8 maj. 1864	2	—
oltze, F. W., Syntaxis prisc. scriptorum latin. usque ad Terentium, 2 Voll. 8. 1862.	4	15
ivii Historiar. libri uno volumine ed. J. T. Kreyssig. 4 maj. 1828.	2	—
übker, F., Excerpta ex antiquis scriptoribus Latina in Graecum sermonem convertenda. 8 maj. 1858.	—	$22\frac{1}{2}$
latonis opera omnia uno volumine comprehensa ed. G. Stallbaum. 4 maj. 1867.	4	15
enophontis Memorabilia ed. M. Seyffert. Ed. *altera*. 8. 1857	—	1

Cerret, Ryſk och Svenſk Handlexikon . . . .
Dictionnaire français-anglais et anglais-français. . .
——————— français-danois et danois-français. . . .
——————— français-hollandais et hollandais-français
——————— français-italien et italien-français. . . .
——————— français-suédois et suédois-français. . .
Dizionario italiano-danese e danese-italiano . . . . .
——————— italiano-inglese ed inglese-italiano . . . .
Fürſt, hebräiſches und chaldäiſches Schulwörterbuch . . .
Handwörterbuch der neugriechiſchen und deutſchen Sp
Helms, Wörterbuch der däniſchen und deutſchen Sprach
Heym, ruſſiſch, franzöſiſch u. deutſches Wörterb. 3 Theil
Jordan, böhmiſch und deutſches Taſchenwörterbuch . .
——————— polniſch und deutſches Taſchenwörterbuch . .
Kaltſchmidt, Wörterbuch der engl. u. deutſchen Sprache
——————— Wörterbuch der franzöſ. u. deutſch. Sprach
Kreußler und Rolbeding, lateiniſches Handwörter
Leopold, lexicon hebraicum et chaldaicum. Nova edi
——————— lexicon graeco latinum manuale. Nova edit
Pocket-dictionary, english-danish and danish-eng
——————— english-dutch and dutch-englis
——————— english-russian and russian-eng
——————— english-swedish and swedish-e
Schmidt, deutſch-griechiſches Wörterbuch. 2. Ausg.
——————— griechiſch-deutſches Wörterbuch. 3. Ausg. . .
——————— ruſſiſch-deutſches u. deutſch-ruſſiſches Wörterb
——————— ruſſiſch-deutſches u. deutſch-ruſſiſches Taſchenw
Schmidt, dictionnaire russe-français et français-russe
——————— dictionnaire français-polonais et polonais-fr
——————— polsko-rossyisky i rossyisko-polski Slownik

Demosthene

Orationes